

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่อง

“การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย - มลายูถิ่น)

ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

โดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ

สิงหาคม ๒๕๕๓

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่อง

“การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย - มลายูถิ่น)

ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

คณะผู้วิจัยส่วนกลาง

ศ.เกียรติคุณ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

นางสาวมิรินต้า บุรรุ่งโรจน์

นางสาวสรัญญา กฤษณานุกัตร

นายยูเนียนสาสมิต้า สาเมาะ

นายรุสดี มาซอ

คณะผู้วิจัยในพื้นที่

นายสาเหอะอัคกุลเลาะ อัลยุฟรี

นายแวญโซะ สามะอาลี

นายเจฮูเซ็น เจะอุบง

นายแวมัย ปารามัล

นางฮัสนะ เจะอุบง

นางสาวต่วนซอพียะห์ อัลยุฟรี

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

โครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น) ในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย - มลายูถิ่น) ในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้ดำเนินการในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล) ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๓ ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) และมหาวิทยาลัยมหิดล

โครงการทวิภาษาฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเน้นการใช้ทุนทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นฐานและเชื่อมโยงภาษาและวัฒนธรรมส่วนกลาง ในกรอบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่ ส่วนกลาง และต่างประเทศในทุกขั้นตอนกระบวนการ ตั้งแต่การสร้างระบบตัวเขียน การสร้างหลักสูตรและแผนการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน และเป็นผู้สอนจริงโดยใช้เทคนิคกลวิธีการสอนแบบทวิ/พหุภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลสำเร็จของการดำเนินงาน เห็นได้ชัดจากผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก เด็กมีความสุข กล้าคิดกล้าแสดงออก รักการอ่านเขียน มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลดีต่อพัฒนาการทั้งในส่วนของการพัฒนาทางภาษา (ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย) และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระอื่นๆ พร้อมทั้งสามารถปฏิบัติตัวตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมส่วนกลางได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย ซึ่งเป็นที่พอใจของผู้ปกครอง ครู และชุมชน สำหรับสังคมภายนอกก็เกิดความเข้าใจในปัญหาในพื้นที่มากขึ้นและเข้าใจความสำคัญของการนำภาษาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนของรัฐ ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย - มลายูถิ่น) ถูกนำไปประยุกต์ใช้กับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างไปจากภาษาและวัฒนธรรมส่วนกลาง ได้แก่ กลุ่มเขมรถิ่นไทย จ.สุรินทร์ กลุ่มขมุ จ.น่าน กลุ่มละเวือะ จ.แม่ฮ่องสอน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้รับการเสนอให้เป็นต้นแบบ (Good Functioning Model) สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ลาวและประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ อีกด้วย

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น), สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	A
ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร	๑
๑.๑ บทนำ	๒
๑.๒ ช่วงเวลาการดำเนินงาน	๕
๑.๓ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๕
๑.๔ อุปสรรค ปัญหาและวิธีการแก้ไข	๗
๑.๕ การเรียนรู้ ความท้าทายและนวัตกรรม	๗
๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของงาน	๘
๑.๗ การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป	๙
๑.๘ ประมวลภาพการดำเนินงานโครงการ	๑๑
ส่วนที่ ๒ สรุปเนื้อหาโครงการ	๑๕
๒.๑ ที่มาของปัญหา	๑๖
๒.๒ โจทย์การทำงาน	๑๙
๒.๓ วัตถุประสงค์	๑๙
๒.๔ เป้าหมาย	๑๙
๒.๕ พื้นที่วิจัยเป้าหมาย / ขอบเขต	๒๐
๒.๖ ระยะเวลาในการดำเนิน	๒๐
๒.๗ ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย	๒๐
๒.๘ วิธีการดำเนินงานวิจัย	๒๑
ส่วนที่ ๓ แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการประยุกต์ใช้	๒๒
๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ในการจัดการเรียน สอนแบบทวิภาษา	๒๓
๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๔ ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตามภารกิจหลัก ๙ ประการ	๔๕
๔.๑. ทบทวนนโยบายการศึกษา และนโยบายภาษาแห่งชาติ	๕๑
๔.๒. การทำวิจัยพื้นฐาน	๖๓
๔.๓. การสร้างระบบเขียน	๑๐๗
๔.๔. การสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกัน	๑๓๒
๔.๕. การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร	๑๔๓
๔.๖. การสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน	๑๔๙
๔.๗. การสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน	๒๖๐
๔.๘. การติดตามและการประเมินผล	๒๙๕
๔.๙. สร้างความร่วมมือระดับชุมชนและสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง	๓๒๐
ส่วนที่ ๕ บทวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา และยุทธศาสตร์ การดำเนินงานในขั้นต่อไป	๓๒๕
๕.๑. ผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก ๙ ประการ	๓๒๖
๕.๒. ผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จด้านพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก	๓๒๙
๕.๓. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง	๓๓๐
๕.๔. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข	๓๔๒
๕.๕. องค์ความรู้จากการดำเนินงาน	๓๔๖
๕.๖. พัฒนาการของโครงการทวิภาษาและบุคลากรที่มิวิจัย	๓๔๙
๕.๗. โครงการทวิภาษามีการใช้งบประมาณที่มากกว่าปรกติด้วยเหตุผล	๓๕๐
๕.๘. สรุปผลที่ได้รับและการวางแผนในอนาคต	๓๕๐
๕.๙. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในอนาคต	๓๕๒
บรรณานุกรม	๓๕๔
ภาคผนวก	ก
ภาคผนวก ก ประมวลภาพกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนใน โครงการทวิภาษาฯ	ข
ภาคผนวก ข รายชื่อคณะกรรมการในโครงการทวิภาษาฯ	บ

ส่วนที่ ๑
บทสรุปผู้บริหาร
(Executive Summary)

ส่วนที่ ๑

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

๑.๑ บทนำ

“โครงการวิจัยปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยบูรณาการองค์ความรู้ ๒ สาขา ได้แก่ ภาษาศาสตร์ และศึกษาศาสตร์เป็นหลัก และมีความรู้ด้านจิตวิทยา มานุษยวิทยา คณิตศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นองค์ประกอบรวมเพื่อสร้างสรรค์ความรู้ใหม่อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งเป้าไปสู่การแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่เยาวชนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์การศึกษายู่ในอันดับท้ายของประเทศมาโดยตลอด ทั้งนี้สาเหตุสำคัญคือ ความแตกต่างทางภาษา-วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ (ซึ่งใช้ภาษามลายูถิ่นและมีวัฒนธรรมมลายูที่อยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม) ซึ่งต่างจากวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยของคนส่วนใหญ่ในประเทศ ต้นทุนทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เด็กมีอยู่ไม่สอดคล้องกับภาษาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในระบบของรัฐ ระบบการจัดการศึกษาล้วนคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ และในอดีตที่ผ่านมาได้บังคับใช้ภาษาไทยทันทีตั้งแต่เริ่มเรียน โดยไม่ได้มีการวางแผนเพื่อเชื่อมโยงระหว่างภาษา-วัฒนธรรมของเด็กไปสู่ภาษา-วัฒนธรรมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ด้วยความไม่เข้าใจ รู้ภาษาไทยไม่ถ่องแท้ เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาการไม่เคารพและต่อต้านโรงเรียน และส่งผลกระทบต่อโอกาสทางการศึกษาในระดับสูง รวมทั้งอาชีพการทำงาน ซึ่งเหล่านี้นับเป็นผลกระทบโดยรวมต่อการพัฒนาการด้านอื่นๆ ในสังคม

การแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินการได้โดยจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมของเยาวชนในวัยเริ่มเรียน โดยใช้หลักการพื้นฐานทางการศึกษา คือ การคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child centered) เชื่อมโยงจากสิ่งที่เด็กมีอยู่แล้วไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ (Known to Unknown) คือ เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมที่บ้าน (มลายูถิ่น) ไปสู่ภาษาและวัฒนธรรมที่โรงเรียน (ไทย), เรียนรู้ภาษาท้องถิ่นไปสู่ภาษาราชการ, เรียนรู้ภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน, เรียนรู้ภาษาในชีวิตประจำวันไปสู่ภาษาวิชาการ และเรียนรู้เนื้อหาท้องถิ่นไปสู่เนื้อหาสากล ดังรูปภาพต่อไปนี้

แนวคิดและหลักการพื้นฐานทางการศึกษา

“ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง - Child Centered”
“เรียนรู้สิ่งที่ไม่รู้จากสิ่งที่รู้อยู่แล้ว - Known to Unknown”

จากนั้นจึงวางแผนเพื่อการพัฒนาภาษาและสมองของเด็กที่อยู่ในสังคมพหุภาษาหรือพหุวัฒนธรรม โดยจัดให้มีลำดับขั้นตอนของการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามหลักการเรียนรู้แบบขั้นบันได โดยเริ่มต้นจากทักษะการฟัง – พูดไปสู่ทักษะอ่าน - เขียนในภาษาต่างๆ ตั้งแต่ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษามลายูกลาง (อักษรยาวีและรูมี) ตามลำดับชั้นอนุบาล – ป.6 อย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีในการต่อยอดไปสู่ภาษาต่างประเทศหรือภาษาเพื่อนบ้านที่มีพื้นฐานภาษามลายูเช่นกันในระดับมัธยมศึกษาต่อไป เช่น ภาษามาลาเลย์ ภาษาอินโดนีเซีย และภาษาบรูไน เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่มั่นคงในการเตรียมประชากรไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

ผลการดำเนินงานโครงการทวิภาษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ เริ่มต้นตั้งแต่การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ความรู้ สื่อและอบรมครูในระดับชั้นอนุบาล ๑ และดำเนินการเรื่อยมาใน ๔ โรงเรียนนำร่อง (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสตูล) โดยเยาวชนที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษามีพัฒนาการดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทางด้านภาษาไทยสามารถสื่อสารได้เข้าใจอย่างลึกซึ้งกว่ารุ่นที่ผ่านมา (คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนคู่เทียบที่สอนในรูปแบบปกติอย่างชัดเจน) ความกล้าแสดงออกสูงกว่าเด็กรุ่นก่อนเนื่องจากใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารและจากการใช้ภาษาที่เด็กรู้ดีที่สุดในการโต้ตอบส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองในขั้นคิดวิเคราะห์ การให้เหตุ - ผลอย่างเป็นระบบ และมีความคิดสร้างสรรค์ โดยสังเกตจากการสื่อสารของเด็กและการโต้ตอบกับครู ทั้งนี้ล้วนเป็นผลจากการใช้ภาษาท้องถิ่นของเด็กในการสื่อสารเพื่อพัฒนาความคิด และใช้รูปแบบการเรียนภาษาไทยที่เริ่มต้นจากทักษะการฟัง-พูดขั้นพื้นฐานในระยะแรกของการเรียน ตามด้วยการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน - เขียนภาษาไทยด้วยการเชื่อมโยงกับภาษามลายูถิ่นที่สอนด้วยระบบอักษรไทย จึงทำให้เรียนภาษาไทยได้ง่ายขึ้นและมีความเข้าใจยิ่งขึ้น ความเข้าใจในภาษาไทยและการมีพัฒนาการทางความคิดที่ดีของเยาวชนเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในรายวิชาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม เป็นต้น ซึ่งวิชาทั่วไปเหล่านี้ใช้การสอนที่เอื้อต่อความเข้าใจของเด็ก กล่าวคือ ใช้ ๒ ภาษา (มลายูถิ่น - ไทย) ควบคู่ในการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการออกแบบการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริงและสร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (discovery learning) ไม่ใช่เพียงการป้อนความรู้แต่เป็นการค้นหาความรู้ผ่านกิจกรรมที่สื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยอย่างเป็นระบบ

เนื่องด้วยการดำเนินงานโครงการทวิภาษาประสบความสำเร็จและเห็นผลเป็นรูปธรรม จึงได้รับการกล่าวถึงทั้งในและต่างประเทศ โดยโรงเรียนนำร่องทวิภาษาได้รับเป็นโรงเรียนตัวอย่างหรือเป็นโรงเรียนสำหรับศึกษาดูงานในประเทศสำหรับโรงเรียนอื่นๆ ที่สนใจทั้งในระดับภูมิภาคเดียวกัน และต่างภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการศึกษาสำหรับคณะทูตมากกว่า 30 ประเทศ เช่น ประเทศในตะวันออกกลาง (อาหรับ) ประเทศในเอเชียกลาง (อัฟกานิสถาน คาซัคสถาน ปากีสถาน และอื่นๆ) เป็นต้น

นอกจากนี้ โครงการยังได้รับคัดเลือกจากการประชุมกลุ่มประเทศสมาชิกองค์กร SEAMEO เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้เป็นโครงการต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อโดยมีการกำหนดกลุ่มพื้นที่เป้าหมายในการจัดการศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย (Good Models of Using the Mother Tongue in Teaching and Learning in Pilot Areas in Indonesia) และปัจจุบันคณะวิจัยเป็นสมาชิกภาพเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา/พหุภาษาระดับนานาชาติ เพื่อสร้างประโยชน์ด้านการศึกษาแก่ประเทศสมาชิกอื่นๆ ขององค์กรซีมีโอ และองค์กรยูเนสโกต่อไป

๑.๒ ช่วงเวลาการดำเนินงาน

เริ่มกิจกรรมโครงการตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ – สิงหาคม ๒๕๕๓ (เตรียมการ ๑ ปี และเริ่มดำเนินการในโรงเรียนในระดับชั้นอนุบาล ๑ – ป.๑)

๑.๓ ขั้นตอนการดำเนินงาน

โครงการทวิภาษาเริ่มต้นการดำเนินงานโดยการจัดตั้งคณะกรรมการ ๒ ชุด ได้แก่ (๑) **คณะกรรมการอำนวยการการวิจัย** ทำหน้าที่ดูแลให้การสนับสนุนและผลักดันโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ผู้แทนจากชุมชนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้แทนจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) และหน่วยงานด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมถึงผู้แทนคณะวิจัย ผู้แทนแหล่งทุน และ องค์กรเอกชน **คณะกรรมการชุดที่ (๒) คณะกรรมการดำเนินการวิจัย** ทำหน้าที่ดำเนินงานตามภารกิจเพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์โดยผ่านคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและเทคนิควิธีการ ฝ่ายกรรมการสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ และฝ่ายชุมชน โดยมีศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ม.มหิดล เป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน ทั้งนี้คณะกรรมการดำเนินการโครงการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ๙ ประการ ดังต่อไปนี้

ภารกิจหลัก ๙ ประการในการดำเนินงาน โครงการทวิภาษาแบบเต็มรูป

สำหรับแนวทางการพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้ (๑) **การเรียนการสอนภาษาต่างๆ (Language teaching)** ในโครงการทวิภาษาได้มีการออกแบบการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นหรือเป็นขั้นบันได โดยในชั้นอนุบาล ๑ เทอม ๑ จะเริ่มการเรียนรู้การฟัง - พูดโต้ตอบด้วยภาษามลายูถิ่น จากนั้นในเทอม ๒ ก็เชื่อมโยงไปสู่การเตรียมอ่าน - เขียนภาษามลายูถิ่น ในขณะเดียวกันก็เริ่มการฟัง - พูดภาษาไทย เมื่อถึงชั้นอนุบาล ๒ ก็จะเป็นการเรียนรู้การอ่าน - เขียนภาษามลายูถิ่นในขณะเดียวกันก็จะมีสอนฟัง - พูดภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็จะเริ่มต้นการอ่าน - เขียนภาษาไทย ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นก็จะมีสอนฟัง - พูด - อ่าน - เขียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ - ๖ ก็จะเป็นช่วงของการเรียนรู้การฟัง - พูด - อ่าน - เขียนภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง สำหรับภาษาอังกฤษและภาษามลายูอักษรยาวีก็จะเริ่มในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ส่วนภาษามลายูอักษรโรมันก็จะเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และสำหรับวิชาทั่วไป (๒) **การเรียนการสอนสาระวิชาพื้นฐาน** ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม-ศาสนา-วัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานพื้นฐานอาชีพ จะใช้ภาษาแม่ (ภาษามลายูถิ่น) และภาษาราชการ (ภาษาไทย) เป็นสื่อในการเรียนการสอนหรือเป็นเครื่องมืออธิบายเนื้อหาในทุกๆ วิชา โดยกำหนดสัดส่วนการใช้ภาษาทั้งสองให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการด้านภาษาของเด็กและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระตรงตามมาตรฐานทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๔ อุปสรรค ปัญหาและวิธีการแก้ไข

อุปสรรค ปัญหา	วิธีแก้ไข
(๑) ความคิดและความเชื่อที่มีอยู่เดิม เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการเรียนการสอนภาษาไทย: ๑) จัดการศึกษาเหมือนกับเด็กไทยทั่วไปโดยไม่ได้นำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเด็กกลุ่มชาติพันธุ์และเด็กทั่วไปในประเทศ ๒) ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเร่งรัดการสอนภาษาไทยทันทีตั้งแต่เริ่มเรียนเพื่อให้เด็กเก่งภาษาไทยเร็วขึ้น โดยไม่มีการปูพื้นฐานในระบบคิดให้กับเด็กก่อนด้วยภาษาที่เด็กรู้ดีที่สุด แต่เป็นการสอนภาษาใหม่ (ภาษาโรงเรียน) ทันทีที่เข้าเรียนทำให้พัฒนาการทางความคิดชะงักงัน และพัฒนาการทางสมองถูกปิดกั้น	สร้างความรู้ สร้างความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่อาศัยภาษาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชนเป็นพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา ซึ่งใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่ภาษาไทยอย่างเป็นระบบ
(๒) ความใหม่ของวิทยาการ/นวัตกรรมของการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (โดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาษาไทย) ในระยะแรกเริ่มมีน้อยคนที่จะเชื่อและยอมรับในแนวคิดนี้ จนกระทั่งได้สังเกตเห็นพัฒนาการของเด็กนักเรียนด้วยตนเอง	กระตุ้นให้คนในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาท้องถิ่นของตนเอง ชี้ให้เห็นถึงจำนวนเด็กที่พูดภาษาท้องถิ่นน้อยลง คำศัพท์เก่าเริ่มสูญหาย และความรู้ท้องถิ่นไม่มีคนรุ่นใหม่สนใจ เพื่อกระตุ้นให้คนในพื้นที่หันมาศึกษารวบรวมและวิจัยเพื่อรักษาภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมผ่านภาษาท้องถิ่น (ไม่ใช่ภาษามลายู)
(๓) คนในพื้นที่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาท้องถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความคิดและระบบการเรียนรู้ได้ ไม่เห็นความสำคัญของภาษาแม่ของเด็กในแง่การนำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษา มักจะให้ความสำคัญกับภาษาเขียน (อักษรยาวีและอักษรโรมัน) ซึ่งล้วนเป็นภาษามลายูกลางไม่ใช่ภาษามลายูถิ่น จนละเลยถึงภาษาพูดที่สื่อสารกันอยู่ในชีวิตประจำวัน (๔) ความไม่พร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ที่จะรองรับระบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา	เน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อสร้างความร่วมมือ สร้างความเข้าใจ และลดช่องว่างระหว่างคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่

๑.๕ การเรียนรู้ ความท้าทายและนวัตกรรม

๑.๕.๑ เรียนรู้วิธีการทำงานระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ผ่านการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

๑.๕.๒ ได้ออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน (สื่อและกลวิธี) ที่พัฒนาสมองไปพร้อมกับการพัฒนาภาษาต่าง ๆ พร้อมทั้งได้พิสูจน์ความเป็นไปได้และความสำเร็จของนวัตกรรมที่ออกแบบมาว่าเหมาะสมกับพื้นฐานของเยาวชนในพื้นที่มากน้อยเพียงใด

๑.๕.๓ ความท้าทายในความซับซ้อนของแนวคิดการอนุรักษ์ พัฒนาและการรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ที่แท้จริงของชาวมลายู (มีความหลากหลายและมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจากความไม่รู้ ความศรัทธา รวมทั้งมาจากความรู้ทั้งของคนในพื้นที่และของคณะวิจัยที่เข้าไปพัฒนา)

๑.๕.๔ เรียนรู้และเข้าใจการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมจากชุมชนในทุกขั้นตอนกระบวนการที่ล้วนส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ตลอดจนมีความยั่งยืนในการทำงาน เพราะชุมชนต่างก็เข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของบุตรหลานในพื้นที่

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของงาน

โครงการทวิภาษาได้ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กกล่าวคือ นำภาษามลายูถิ่นซึ่งเป็นทุนทางภาษาของเด็กมาเป็นสื่อการสอนและมีการเชื่อมโยงต่อยอดไปสู่ภาษาไทยอย่างเป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งผลการดำเนินการที่ผ่านมาถือว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจเพราะก่อให้เกิดความสุขกับเด็ก ครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมภายนอก

ความสุขที่เกิดขึ้นกับเด็ก เห็นได้ชัดเจนจากพัฒนาการของเด็กที่กล้าคิด กล้าแสดงออก รักการอ่าน - เขียน มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลดีทั้งในส่วนของพัฒนาการทางภาษา (ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย) และความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระอื่นๆ พร้อมทั้งสามารถปฏิบัติตัวตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมส่วนกลางได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย จากผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน (pretest and posttest) ในชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ พบว่า เด็กในโครงการทวิภาษามีพัฒนาการด้านภาษาไทยเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างมาก กล่าวคือ โดยภาพรวมแล้วมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้ จากการประเมินผลภายนอกซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยหรือสกว.พบว่า การสอนแบบทวิภาษาได้พัฒนาความสามารถทางภาษา ในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทั้งพุทธิพิสัย (ความสามารถในการคิด ริเริ่ม) และเจตพิสัย (อารมณ์ความรู้สึก อยากเรียนรู้ อยากแสดงออก และความรักในวัฒนธรรมท้องถิ่น) ได้ดีกว่าระบบเก่าอย่างชัดเจน และล่าสุดจากการติดตามและประเมินผลระยะยาว (Longitudinal studies) ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาร่วมกับ Center for Applied Linguistics, SIL International พบว่า เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ๔ สาระวิชา (วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาไทย) สูงกว่าโรงเรียนคู่เทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกรายวิชา

ครูผู้สอนมีความสุขที่ได้เห็นนักเรียนของตนเองมีพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและมีความภาคภูมิใจที่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถทำให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเพราะใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เด็ก ในขณะที่ตัวครูเองก็ได้ฟื้นฟูภาษามลายูถิ่นของตน นอกจากนี้ ยังมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นอนาคตของชาติ

พ่อแม่ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นบุตรหลานของตนเองกล้าพูด กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถอ่านฟัง พูด อ่านและเขียนได้ทั้งภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย อีกทั้งมีความพึงพอใจที่

ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของบุตรหลาน เช่น มีส่วนร่วมในการทำสื่อการเรียนการสอน คอยติดตาม และประเมินผลบุตรหลาน (เช่น มีการซักถามว่าวันนี้ครูสอนอะไรบ้าง ช่วยเหลือและสอนการบ้าน อธิบาย เนื้อหาที่เด็กไม่เข้าใจ เป็นต้น) เป็นต้น การมีส่วนร่วมนี้ ส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจและ สนับสนุนโครงการ

ชุมชนและคนในพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและกระบวนการ ตั้งแต่การสร้างหลักสูตร และแผนการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน การฝึกอบรมเทคนิคกลวิธีการสอนแบบทวิภาษา ตลอดจน เป็นผู้สอนจริงตามแนวทางแบบทวิภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทั้งความหมายและความถูกต้อง และ เน้นกระบวนการคิดในระดับต่างๆ ที่สูงขึ้น การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น แสดงให้เห็น ถึงการยอมรับของชุมชนที่มีต่อโครงการและเป็นตัวชี้วัดว่า โครงการนี้ตอบสนองความต้องการของชุมชน และคนในพื้นที่เนื่องจากได้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนทำให้เกิดความมั่นใจในระบบศึกษา ของภาครัฐมากยิ่งขึ้น

สังคมภายนอก ก็เกิดความเข้าใจในปัญหาในพื้นที่มากขึ้นและเข้าใจความสำคัญของการนำภาษา ท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนของรัฐ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบ ทวิ/พหุภาษาได้นำไปเป็นแนวทางและปรับใช้กับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ไปจากภาษาและวัฒนธรรมส่วนกลาง ได้แก่ กลุ่มเขมรถิ่นไทย จ.สุรินทร์ กลุ่มขมุ จ.น่าน กลุ่มละเวือะ จ. แม่ฮ่องสอน เป็นต้น

๑.๗ การดำเนินงานในขั้นต่อไป

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนกำลังอยู่ในขั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เทอม ๑ ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของ การเรียนรู้ความถนัดรอบยอด (concept) ในสาระวิชาต่างๆ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบทวิ ภาษาที่มีการสอนความถนัดรอบยอดเป็นภาษามลายูถิ่น ตามด้วยการแนะนำคำศัพท์วิชาการภาษาไทย และ สิ้นสุดด้วยการตรวจสอบความเข้าใจเป็นภาษามลายูถิ่น สำหรับการดำเนินงานในขั้นต่อไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑.๗.๑ ดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนในรุ่นทดลองจบระดับชั้น ป.๖ เพื่อให้การจัดการ เรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเห็นความสำเร็จหรือสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก

๑.๗.๒ ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ภาษามลายูกกลางอักษรยาวี และภาษา มลายูกกลางอักษรโรมัน

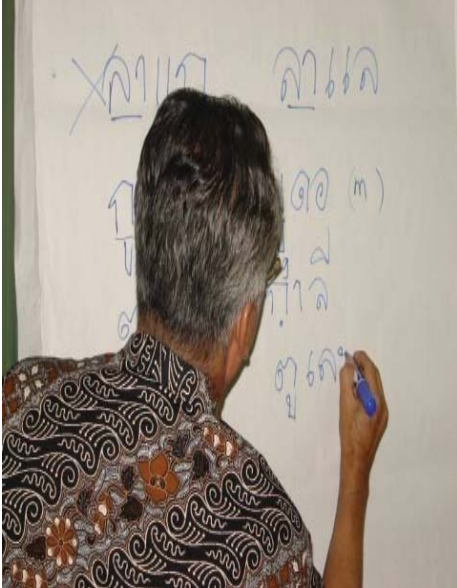
๑.๗.๓ ดำเนินการประสานงานเพื่อให้เกิดการขยายผลการวิจัยสู่โรงเรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

๑.๗.๔ เผยแพร่ความรู้อันเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นฐานทางภาษา- วัฒนธรรมแก่มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนา การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ต่อไป

๑.๗.๕ ผลักดันนโยบายภาษาแห่งชาติและนโยบายการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมพหุภาษา/พหุวัฒนธรรมในประเทศไทย

๑.๗.๖ การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ เช่น ศอ.บต. ได้เห็นชอบให้นำระบบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาไปใช้ในโรงเรียนของรัฐที่อยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนทั้งสิ้น ๒๗ โรงเรียน (ครอบคลุมทั้ง ๙ เขตพื้นที่ โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่ละ ๓ โรงเรียน) นอกจากนี้ ผลจากวิจัยยังได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย เช่น ประเทศอินโดนีเซียได้นำระบบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ไทย - มลายูถิ่น) ไปเป็นต้นแบบสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศ เป็นต้น

๑.๘ ประมวลภาพการดำเนินงานโครงการ

	 	
การพัฒนากระบวนการเขียนภาษามลายูถิ่น	การออกแบบแผนการเรียนการสอนที่ใช้ภาษา-วัฒนธรรมท้องถิ่น	
	 ผู้อำนวยการโรงเรียน, ครูวิชาการ ครู มลายู-ครูไทย	
แผ่นภาพพยัญชนะภาษามลายูถิ่น อักษรไทย	ร่วมกันตรวจสอบหลักสูตรและแผนการ สอน	ร่วมมือกันจัดทำสื่อท้องถิ่น

นักเรียนอนุบาลสนใจอ่านหนังสือ

เด็กนักเรียนอ่านออกเขียนได้ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล (จากภาษาท้องถิ่นของตนเองไปสู่ภาษาไทย)

เตรียมอ่าน-เขียนภาษาไทยโดยฝึกแยกแยะเสียง
วรรณยุกต์ และ ตัวสะกด

การเตรียมความพร้อมสำหรับการอ่านเขียนภาษาไทย

แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (อักษรไทย)

ปือลาเยาแร 19

น

นากอ

นา กอ

นากอ น
นา นา
น นากอ

กอ	นา	นอ	มือ
ติ	ตา	แน	กา
นอ	มอ	บือ	ชือ

ตาน

ปะดอ ตาน นากอ

ตาน นากอ

ตาน

ตาน

ตาน นากอ

ปะดอ ตาน นากอ

แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษาไทย

บทที่ ๑

ด ง ป น -า อี ู

ตา ตี ง

ตา

ปู

งู

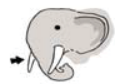
ตา

นา

ตี

งา

การสร้างพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ในภาษาถิ่นด้วยอักษรไทยเพื่อนำไปสู่การอ่านออกเขียนได้ในภาษาไทย

ส่วนที่ ๒

สรุปเนื้อหาโครงการ

ส่วนที่ ๒

สรุปเนื้อหาโครงการ

๒.๑ ที่มาของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย เป็นดินแดนที่มีอัตลักษณ์พิเศษด้านภาษาและวัฒนธรรม ประชากรร้อยละ ๘๓ พูดภาษามลายูถิ่น (สุวีไลและคณะ ๒๕๔๔, ๒๕๔๗) และส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นอาณานิคมที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ นั่นคือเคยเป็นเขตแดนรัฐปัตตานีที่เคยเป็นศูนย์กลางของความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ก่อนที่จะมาอยู่ใต้การปกครองของไทย¹ สภาพดังกล่าวได้กลายเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างคนในพื้นที่และคนจากส่วนกลาง ซึ่งนำไปสู่ความไม่เข้าใจและการกระทบกระทั่งกันมาโดยตลอด และปัญหาได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อรัฐบาลกลางออกกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ (ปีพุทธศักราช ๒๔๖๕) ให้เยาวชนในประเทศซึ่งรวมทั้งเยาวชนไทยมุสลิมที่พูดภาษามลายูถิ่นในพื้นที่ดังกล่าวเข้าเรียนในโรงเรียนสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการ อีกทั้งการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยที่ผลิตจากส่วนกลางกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอิสลาม ในขณะที่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีการจัดการศึกษาแก่เยาวชนในรูปแบบของสถาบันการศึกษาปอเนาะ ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่เก่าแก่ในพื้นที่ ในอดีตมีการเรียนการสอนสายศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันหลายโรงเรียนได้มีการเรียนการสอนสายสามัญควบคู่กัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นระบบการศึกษาที่ได้รับความนิยมจากเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งมีการเรียนการสอน ๒ สายการศึกษา คือ สายสามัญ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖) และสายศาสนา (ตั้งแต่ชั้น ๑ - ๑๐) และโรงเรียนตาดีกาซึ่งเป็นโรงเรียนของมัสยิดโดยจัดการเรียนการสอนเริ่มจากเด็กเล็ก ทั้งนี้การบังคับให้เด็กที่พูดภาษามลายูถิ่นเปลี่ยนมาใช้ภาษาไทยในทันทีทันใด ไม่ให้ระยะเวลาในการปรับตัว และระบบคิดที่ต่างกันระหว่างภาษาท้องถิ่นและภาษาราชการ ย่อมส่งผลให้เด็กปรับตัวไม่ทัน และทำให้มีพื้นฐานทางภาษาไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนในทุกๆ วิชา อันเป็นสาเหตุทำให้ผลการเรียนของนักเรียนในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในอัตลักษณ์ ไม่มีความผูกพันกับโรงเรียน และไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน อีกทั้งคนส่วนใหญ่ในพื้นที่เชื่อว่าการออกกฎหมายบังคับดังกล่าวเป็นความจงใจของรัฐบาลกลาง ที่จะทำลายอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู

อย่างไรก็ตามในระยะที่ผ่านมา มีทั้งหน่วยงานจากภาครัฐและองค์กรต่างๆ ได้พยายามทำโครงการเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการศึกษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การทำงานส่วนใหญ่เป็นการสั่งการจากหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลัก โดยคนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการทำงานเพียงเล็กน้อย ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลาเพียง ๑-๒ ปี ซึ่งนับว่ามีระยะเวลาไม่เพียงพอในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษา และแม้ว่า

¹ อาณาเขตรัฐปัตตานี ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสี่อำเภอในจังหวัดสงขลาที่มีเขตต่อเนื่องได้แก่ เทพา สะบ้าย้อย จะนะ และนาทวี รวมพื้นที่ที่ต่อเนื่องไปรัฐกลันตันในมาเลเซีย

โครงการที่ผ่านมาจะมีการรายงานผลว่าเป็นที่น่าพึงพอใจแต่กลับไม่ได้นำไปใช้ดำเนินงานจริง และขาดการทำงานอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้คือปัญหาของโครงการต่างๆ ที่เข้าไปแก้ไขปัญหาการศึกษาของเยาวชนไทยมุสลิมในระยะที่ผ่านมา

จากประสบการณ์ในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประเด็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม เช่น ชอง ญ้อกูร ละว้า (ก่อง) โซ (ทะวี่ง) ได้พบว่าแนวทางการวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ให้ชุมชนหรือคนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการชี้ประเด็นปัญหาและเป็นผู้ดำเนินการเองนั้นมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชุมชนคนในพื้นที่กับหน่วยงานวิชาการ อีกทั้งการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มดังกล่าว นับเป็นการสร้างความมั่นใจในสถานภาพการเป็นประชากรไทยที่สมบูรณ์ และจากการทำงานวิจัยดังกล่าวก่อให้เกิดโครงการสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา คือ การใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญสู่การเรียนรู้ภาษาไทยของเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ของ² ซึ่งผลที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อนั้นสามารถทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้น

ดังนั้นแนวทางดังกล่าวจึงน่าจะเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา อันเป็นที่มาของโครงการวิจัย “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งลักษณะการทำงานเป็นการให้คนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอนได้น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสม และสามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ นี้ยังเป็นผลของความคิดที่ได้จากการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิชาการมหาวิทยาลัยมหิดลและคนในชุมชน ในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นโครงการต่างๆ เช่น โครงการพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทย-มาเลเซีย ฉบับเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น และโครงการสำรวจสถานการณ์ภาษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สำรวจการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ความสามารถทางภาษา และทัศนคติที่คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูมีต่อภาษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง) เป็นต้น

ผลของการทำงานโครงการวิจัยต่างๆ พบว่า คนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน และต้องการให้รัฐสนับสนุนให้เกิดการใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษามลายูถิ่นในการเรียนการสอนเพื่อความเข้าใจในการเรียนของเยาวชนไทยมุสลิมอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำรงเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้จากการทำงานร่วมกันและจากผลการศึกษาวิจัยในโครงการต่างๆ คณะทำงานจากส่วนกลางและในพื้นที่ต่างเห็นว่าปัญหาทางด้านการศึกษาส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาการไม่เข้าใจภาษาไทย ดังนั้นหากใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษามลายูถิ่นควบคู่ไปกับภาษาไทยในสัดส่วนที่เหมาะสม

² โครงการ “การสร้างหลักสูตรภาษาของ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ต.คลองพลู และ ต.ตะเคียนทอง กิ่งอำเภอบางขัน จ.พัทลุง”

โดยสร้างฐานความรู้ในภาษาท้องถิ่นให้มั่นคงและต่อยอดไปสู่การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างเข้าใจแท้จริง จะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวได้

โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาได้กำหนดระยะเวลาในการทำงานอย่างต่อเนื่องรวม ๙ ปี (รวมการเตรียมการ ๑ ปี) โดยเริ่มจากระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ จนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งจะติดตามและประเมินผลการศึกษาของเด็กนักเรียนทุกชั้นเรียนเป็นรายปีทุกปี อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาดังกล่าวยังเน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่ระดมความคิด การทำวิจัยเบื้องต้น และการปฏิบัติงานเพื่อผลิตสื่อ รวมทั้งการฝึกอบรมเทคนิควิธีการต่างๆ โดยมีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดล และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์จาก SIL International ร่วมกับนักวิชาการท้องถิ่นเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ด้านเทคนิควิธีการ การประสานงานและให้การสนับสนุน ซึ่งแนวทางนี้คาดว่าจะเหมาะสมและเป็นทางออกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะยาวได้

นอกจากนี้โครงการดังกล่าวยังเป็นความท้าทายที่จะนำไปสู่การทบทวนนโยบายภาษา เพื่อก่อให้เกิดการศึกษาที่มีมาตรฐานคุณภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาในระดับสูงๆ ต่อไป รวมทั้งเป็นหนึ่งในกระบวนการที่จะช่วยเสริมสร้างเยาวชนมุสลิมไทย เชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เติบโตขึ้นเป็นประชากรไทยที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกันก็มีส่วนช่วยให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นคงในอัตลักษณ์การเป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูตามความต้องการของคนในพื้นที่ และเป็นหนึ่งแนวทางของการรณรงค์ระดับโลกด้านการปกป้องรักษาความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นมรดกของมนุษยชาติให้ดำรงอยู่ได้ในสังคมพหุ วัฒนธรรม / พหุภาษา ดังเช่น สังคมไทย และท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

แท้จริงแล้ว การวางแผนการใช้ภาษามลายูถิ่น ซึ่งเป็นภาษาแม่ของคนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนควบคู่ไปกับภาษาราชการ (ภาษาไทย) นอกจากจะเป็นการรักษาอัตลักษณ์ของความเป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูแล้ว การใช้ภาษาแม่หรือภาษา ที่หนึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอน (language of instruction) ในระยะต้นของการศึกษา จะส่งผลดี ต่อสุขภาพจิตของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา (การรู้หนังสือ) เนื่องจากเป็นภาษาที่เด็กคุ้นเคย ไม่มีความเครียด ไม่มีปัญหาการสื่อความหมายและความไม่เข้าใจ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน ของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นข้อสรุปที่มีผลงานวิจัยสนับสนุน และเป็นนโยบายการส่งเสริมขององค์การ นานาชาติ UNESCO ตามแนวการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) ดังนั้น ในการจัดการศึกษา แก่เยาวชนในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการใช้ภาษาท้องถิ่นยังเข้มข้น การใช้ภาษาแม่หรือภาษามลายู ถิ่นเป็นสื่อร่วมกับภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมและเป็นธรรมชาติ ไม่เกิด ความทุกข์ใจจากปัญหาความไม่เข้าใจความหมาย และยังเป็นพื้นฐานของการรู้หนังสือที่สามารถต่อยอด ไปสู่ความสำเร็จในระดับสูงต่อไปได้ ซึ่งในระยะยาวจะนำไปสู่การฟื้นฟูสันติสุข และการสร้างประชากร ไทยที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงภายในที่สำคัญของประเทศ

๒.๒ โจทย์การทำงาน

๒.๒.๑ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อจะมีส่วนช่วยในการเพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ได้จริงหรือไม่ และอย่างไร

๒.๒.๒ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ สามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยของเด็กในกลุ่มชาติพันธุ์ให้ดีขึ้นได้จริงหรือไม่ และอย่างไร

๒.๒.๓ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อจะมีส่วนช่วยให้เยาวชนไทยเชื้อสายมลายูสามารถอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของตนเองไว้ได้จริงหรือไม่ และอย่างไร

๒.๒.๔ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อจะทำให้ครอบครัวของเด็กและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากกว่าในปัจจุบัน และสามารถสร้างความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้นได้จริงหรือไม่ และอย่างไร

๒.๒.๕ ภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ องค์กรนานาชาติ สื่อมวลชน และคนทั่วไปที่สนใจ จะมีส่วนร่วมในการผลักดันและสนับสนุนให้โครงการนี้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จได้อย่างไร

๒.๓ วัตถุประสงค์

๒.๓.๑ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในโรงเรียนใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับนำมาใช้ในระบบการศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในประเทศไทย

๒.๓.๒ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ของเยาวชนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะส่งผลสู่พัฒนาการในวิชาอื่นๆ ที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อได้มากยิ่งขึ้น

๒.๓.๓ เพื่อให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน, หน่วยงานภาครัฐ, นักวิชาการ, หน่วยงานเอกชนและองค์กรนานาชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้พัฒนาและผลักดันโครงการฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอยู่อย่างยั่งยืน

๒.๔ เป้าหมาย

๒.๔.๑ ได้กลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการประสานงานระหว่างฝ่ายวิชาการ ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน (ทั้งในและต่างประเทศ) อันเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะยาว

๒.๔.๒ เพื่อสร้างเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นประชากรไทยที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในการศึกษา การทำงานและการดำรงชีวิตในสังคมไทย โดยสามารถรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นไว้ได้ รวมทั้งเป็นผู้ที่พูด-เขียนได้ทั้งสองภาษา คือ ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย และปฏิบัติตนได้เหมาะสมทั้งในวัฒนธรรมความเป็นมลายูและความเป็นไทย

๒.๔.๓ เพื่อลดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ปัญหาวิกฤตอัตลักษณ์ความเป็นคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูซึ่งใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษามลายูปัตตานี) เข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมองและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดูว่าเกณฑ์มาตรฐานของชาติ

๒.๔.๔ สามารถฟื้นฟูความมั่นใจที่ชุมชนมีต่อรัฐให้กลับคืนมา (เนื่องจากโครงการฯ สามารถแสดงให้เห็นถึงความจริงใจและใส่ใจเรื่องการศึกษา อนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูอย่างแท้จริง เข้าถึงและเข้าใจปัญหา อีกทั้งมีระยะเวลาการทำงานยาวนาน)

๒.๕ พื้นที่วิจัยเป้าหมาย / ขอบเขต

โรงเรียนนาร่อง, โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ และชุมชนที่ตั้งอยู่รอบโรงเรียนในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

โรงเรียนนาร่อง

- โรงเรียนบ้านประจัน ต.ประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
- โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส ต.ตะโละพะลอ อ.รามัน จ.ยะลา
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ (บ้านใหม่) ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส
- โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ ต.ตำมะลัง อ.เมือง จ.สตูล

โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ

- โรงเรียนบ้านสะนอ ต.ประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
- โรงเรียนบ้านปาตายน ต.ตะโละพะลอ อ.รามัน จ.ยะลา
- โรงเรียนบ้านโคกสยา ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส
- โรงเรียนบ้านตำมะลังใต้ ต.ตำมะลัง อ.เมือง จ.สตูล

๒.๖ ระยะเวลาในการดำเนินงาน

เริ่มดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตลอดจนระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๙) โดยในปี ๒๕๕๐ เป็นการเตรียมงาน ได้แก่ การจัดหาโรงเรียนเป้าหมาย การทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคม การวิจัยพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียน การจัดทำหลักสูตร การวางแผนการศึกษา การสร้างสื่อการอ่านและสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตท้องถิ่น (โดยความร่วมมือของชุมชน) รวมทั้งการฝึกครูเจ้าของภาษา(มลายูถิ่น) ก่อนจะนำเข้าสู่ชั้นเรียนอนุบาล ๑ ในปี ๒๕๕๑ เป็นปีแรก ซึ่งการจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างสื่อประกอบการสอน และการประเมินผลจะจัดทำไปเป็นรายปีที่ละชั้นเรียน

๒.๗ ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย

คณะวิจัยจากศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย บุคลากรจากส่วนกลาง และบุคลากรในพื้นที่จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

๒.๘ วิธีการดำเนินงานวิจัย

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีต่าง ๆ ได้แก่ ชุมชน (คนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้) สถาบันวิชาการ (มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) และหน่วยงานด้านการศึกษาของภาครัฐ โดยรวบรวมองค์ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อในระดับสากลและนำมาสังเคราะห์และคัดสรรเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของพื้นที่ชายแดนภาคใต้

การดำเนินงานใช้กรอบแนวคิด การจัดการศึกษาแบบทวิภาษาที่ใช้ภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาแม่ของเด็กมาร่วมเป็นสื่อควบคู่กับภาษาราชการในการเรียนการสอน (MTB MLE) โดยเฉพาะในช่วงแรกของการเข้าเรียน ซึ่งความเข้มข้นของการใช้ภาษาแม่จะผกผันกับการใช้ภาษาราชการตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่องค์กรสหประชาชาติ เช่น UNESCO UNICEF รวมทั้ง SEAMEO ส่งเสริมให้นำมาใช้ในการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งโดยทั่วไปมีปัญหาในการเข้าไม่ถึงการศึกษาของรัฐแม้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการดำเนินงานโครงการทวิภาษาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ มีแนวทางดังต่อไปนี้

๑. ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) และกรอบแนวคิดของการจัดการศึกษาแบบพหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน (MTB MLE) เพื่อออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการวิจัย และคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ
๓. การดำเนินกิจกรรม ๙ ภารกิจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการดำเนินโครงการทวิภาษา ได้แก่ (๑) ทบทวนนโยบายการศึกษาและนโยบายภาษาแห่งชาติ (๒) การทำวิจัยพื้นฐาน (๓) การสร้างระบบเขียน (๔) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกัน (๕) การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร (๖) การสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน (๗) การสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน (๘) การติดตามและการประเมินผล (๙) การสร้างความร่วมมือระดับชุมชนและสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง

ส่วนที่ ๓
แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐาน
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้

ส่วนที่ ๓

แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการประยุกต์ใช้

การดำเนินงานโครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปตามกรอบแนวคิดซึ่งใช้ภาษาแม่ร่วมจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่เยาวชนซึ่งมีภาษาแม่แตกต่างจากภาษาราชการ (MTB MLE) ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) โดยการประยุกต์แนวคิดดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาในประเทศไทย และผลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดีที่สุดสำหรับเยาวชนไทยมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย

เนื้อหาและรายละเอียดในบทนี้ จำแนกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑)แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ (๒) ข้อมูลพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในรายละเอียดจะกล่าวถึงการประยุกต์ใช้ในโครงการทวิภาษาควบคู่ไปพร้อมกัน ดังต่อไปนี้

๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ประกอบด้วย ๓ ส่วนหลักๆ คือ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษา หรือแบบ MTB MLE (Mother tongue-based Multilingual Education) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) และแนวคิดภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Linguistics) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๑ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษา (Mother tongue-based Multilingual Education: MTB MLE)

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่กำลังเป็นที่นิยมและมีหลายรูปแบบ แต่การจัดการศึกษาแบบทวิภาษา/พหุภาษาที่จะกล่าวถึงในที่นี้เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้ภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาแม่ของเด็กร่วมเป็นสื่อในการเรียนการสอนร่วมกับภาษาราชการซึ่งเป็นภาษาของโรงเรียน ซึ่งเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า MTB MLE (Mother Tongue-Based Multilingual Education) ซึ่งเป็นความพยายามของนักวิชาการด้านภาษาและนักการศึกษาที่หาทางจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาพูดของตนเองต่างไปจากภาษาของโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดกำแพงทางภาษาและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร จากงานวิจัยทั่วโลกได้แสดงผลออกมาว่า การใช้ภาษาแม่ของเด็กในการจัดการศึกษาในชั้นพื้นฐานมีส่วนช่วยในการเรียนของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์เป็นอย่างมาก องค์การสหประชาชาติจึงได้มีการรณรงค์ให้มีการใช้ภาษาแม่ในการศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1953 และในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา/พหุภาษา โดยมีการเชื่อมโยงจากภาษาแม่ของเด็กสู่ภาษาราชการและภาษาอื่นๆ

ในปัจจุบันนักวิชาการและนักการศึกษาจากทั่วโลกกำลังมีความพยายามที่จะประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบและขั้นตอนที่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดทฤษฎี และมีตัวอย่างการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาการเรียนรู้อาษาภาษาหรือภาษาที่สองของเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่หรือประเทศต่างๆ ทั่วโลกอย่างชัดเจน

ในขณะที่องค์กรยูเนสโกได้มีการรณรงค์เพื่อให้ทุกคนได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน ภายใต้โครงการ Education for All (EFA) ซึ่งแม้ว่ารัฐและประเทศต่างๆ จะมีความพยายามส่งเสริมการศึกษา อย่างไรก็ตามก็ยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่แตกต่างจากภาษาราชการที่ใช้ในโรงเรียน ไม่เข้าใจการเรียนการสอน ยิ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง แนวทางที่จะใช้เพื่อแก้ปัญหานี้ คือ การใช้วิธีของ MTB MLE กำหนดให้ผู้เรียนใช้ภาษาแม่ของตนเป็นสื่อในการเรียนในปีแรกๆ ในขณะที่เรียนภาษาราชการเป็นวิชาหนึ่งของการเรียนไปพร้อมกัน โดยเมื่อผู้เรียนสามารถใช้ภาษาราชการในการพูด อ่าน เขียน ได้แล้วจึงจะใช้ภาษาราชการเป็นสื่อในการเรียนต่อไป การจัดการศึกษาแบบทวิ/พหุภาษาที่ดีที่สุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทั้งสองภาษาในการสื่อสารและการเรียนตลอดการศึกษาภาคบังคับ¹

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา/พหุภาษาหมายถึง การใช้สองภาษาหรือมากกว่านั้นเป็นสื่อหรือเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน (Medium of Instruction) โดยองค์กรยูเนสโกได้ให้คำจำกัดความของคำว่า Multilingual education (ในปี 1999 ในการประชุม *The General Conference Resolution 12*) ว่า **เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้อย่างน้อย ๓ ภาษา ซึ่งประกอบไปด้วยภาษาแม่ ภาษาราชการ และภาษานานาชาติ**²

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในโครงการ หรือ ทวิภาษาเต็มรูปแบบ หมายถึง การใช้ภาษาแม่ (ภาษาที่๑) เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเพื่อเป็นฐานในการเรียนรู้ ผ่านการฟัง พูด อ่านและเขียน ครบทั้ง ๔ ทักษะ โดยมีการเชื่อมโยงไปสู่ภาษาราชการ (ภาษาที่ ๒) อย่างเป็นระบบขั้นตอน จากนั้นจึงเพิ่มพูนไปสู่การเรียนรู้ภาษาที่ ๓ ภาษาที่ ๔ และภาษาอื่น ๆ ต่อไป³ ทั้งนี้โดยทักษะในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านภาษาแม่จะถ่ายโอนสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในภาษาที่สองและสามต่อไปได้โดยอัตโนมัติ กระบวนการถ่ายโอนดังกล่าวเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กผ่านแนวทางการพัฒนาภาษา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ (Learning theory) ที่ประกอบด้วยกลไกการเรียนรู้จากภายในระบบสมอง และการเรียนรู้จากภายนอกด้วยการรับรู้สิ่งต่างๆ ในโลก

¹ UNESCO. 2007. *Advocacy kit for Promoting Multilingual Education: Including the Excluded Policy Markers Booklet*. Thailand.

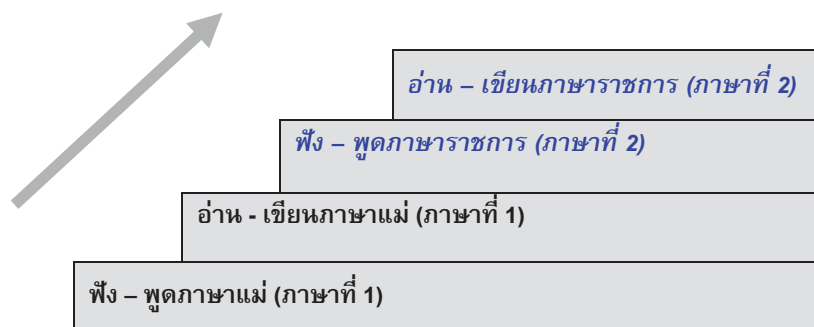
² UNESCO. 2003. *Education in a Multilingual World*. France.

³ แม้ว่าโครงการวิจัยทั้งกระบวนการจะมีลักษณะการเรียนการสอนแบบพหุภาษา แต่ในการดำเนินงานโดยส่วนใหญ่และในระยะแรก กระบวนการวิจัยและการจัดการเรียนการสอนจะเน้นไปที่การใช้ ๒ ภาษา คือภาษาแม่และภาษาราชการ และเพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจได้โดยง่าย คณะวิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “ทวิภาษา” แทนคำว่า “พหุภาษา”

กรอบแนวคิดทวิภาษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านภาษาและพัฒนาการทางสมอง
อย่างเป็นลำดับขั้น ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในโครงการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) แนวคิดการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านภาษาโดยใช้หลักการ “ขั้นบันได”

การพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางภาษา โดยเริ่มต้นจากภาษาที่ ๑ ไปสู่ภาษาที่ ๒
มีลำดับขั้นของการพัฒนาการซึ่งเริ่มต้นด้วยการสร้างทักษะที่ดีในการฟังและการพูดก่อน จากนั้นจึง
พัฒนาไปสู่ทักษะการอ่าน-เขียนอย่างเป็นลำดับคล้ายบันได ดังรูปข้างล่างนี้

By Susan Malone: 2007

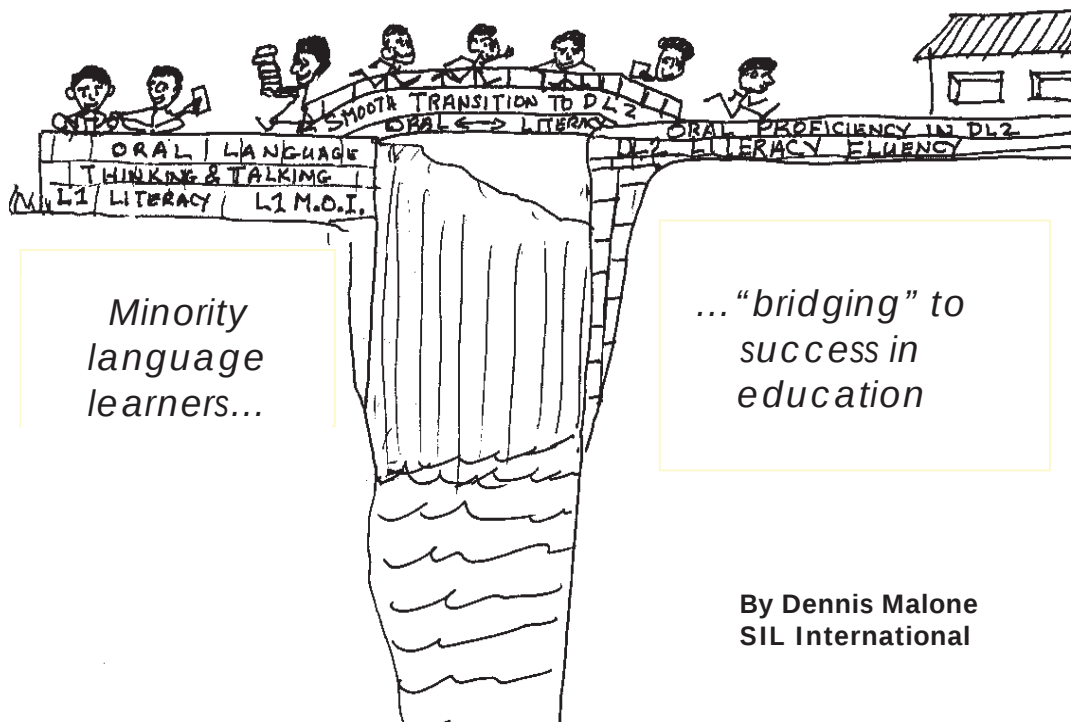
การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับเยาวชนที่ภาษาแม่แตกต่างจากภาษาของโรงเรียน
การนำภาษาแม่หรือภาษาที่ ๑ เป็นสื่อในการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นปฐมวัยหรือปีแรกๆ ของการ
เข้าเรียนมีความสำคัญมาก เนื่องจากการสร้างฐานที่มั่นคงแก่เด็ก เป็นการปูพื้นฐานด้วยวิธีการ
ที่เหมาะสมในการนำเด็กจากบ้านเข้าสู่โรงเรียน เป็นการต่อยอดจากภาษาที่บ้านไปสู่ภาษาโรงเรียน
ซึ่งเด็กจะใช้ระยะเวลาในการปรับตัวและเรียนรู้กับสถานที่ใหม่ ด้วยภาษาที่เด็กคุ้นเคยก่อน (ฟัง-พูด
ภาษาที่ ๑) จากนั้นเมื่อเด็กพร้อมระยะหนึ่งจึงเตรียมความพร้อมสู่การเขียนโดยเชื่อมโยงภาษาที่ใช้ฟัง-
พูดเข้าสู่ภาษาเขียน (อ่าน-เขียนภาษาที่ ๑) ต่อจากนั้นจึงเชื่อมโยงจากภาษาที่ ๑ เข้าสู่ภาษาที่ ๒
โดยวางพื้นฐานทางภาษาที่ ๒ ด้วยการฟัง-พูดเช่นเดียวกับภาษาแรก (ฟัง-พูดภาษาที่ ๒) และนำเข้าสู่
การเขียนในภาษาที่ ๒ โดยการเชื่อมโยงอักษร (อ่าน-เขียนภาษาที่ ๒) ทั้งนี้การเริ่มสอนภาษาที่สอง
ควรทิ้งระยะห่างจากการฟัง-พูดภาษาที่ ๑ ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบความคิด โดยอาจเริ่มในจังหวะที่
เด็กเตรียมความพร้อมในการอ่าน-เขียนภาษาแรกเรียบร้อยแล้วหรือหลังจากนั้น เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความ
สับสนและรับภาระหนักเกินไปในการเรียนรู้

การประยุกต์ใช้ในโครงการทวิภาษา: แนวคิดพัฒนาการทางภาษาโดยใช้หลักการขั้นบันได
นี้ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) ในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามพื้นฐานทางภาษาของเด็ก รวมทั้ง
ให้เป็นไปตามความต้องการของคนในพื้นที่และให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการที่เด็กสามารถกระทำได้

๒) แนวคิดการเรียนรู้ภาษาแบบเชื่อมโยง (Bridging Language)

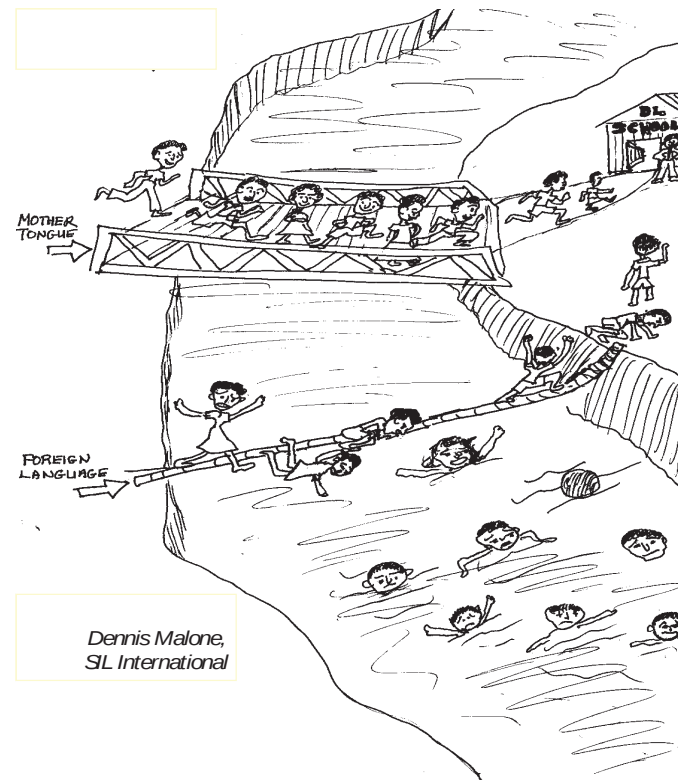
การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษาได้อาศัยแนวคิดการเรียนรู้ภาษาแบบเชื่อมโยง (Bridging Language) ในการเชื่อมโยงจากภาษาแม่ของเด็กไปสู่ภาษาราชการโดยผ่านกระบวนการใช้ภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งของเด็กเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างฐานความรู้ที่มั่นคงของเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กมีความเข้าใจในความรู้เดิมหรือความรู้พื้นฐานซึ่งสั่งสมโดยการเรียนรู้ในวัยเด็กและเด็กจะเรียนรู้ได้ดีตั้งแต่แรกโดยผ่านภาษาที่เด็กมีความเข้าใจดีที่สุดคือ ภาษาแม่ (หรือภาษาที่หนึ่ง) จากนั้นจึงมีการเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาที่สองอย่างเป็นระบบและลำดับขั้นตอนต่อไป ดังรูปต่อไปนี้

STRONG FOUNDATION ~ GOOD BRIDGE

จากตัวอย่างรูปภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่าโครงสร้างสะพานที่มั่นคงและแข็งแรง และสามารถนำเด็กไปสู่อีกฝั่งหนึ่งได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย โครงสร้างดังกล่าวประกอบด้วยกระบวนการและขั้นตอนของการเชื่อมโยงตามหลักขั้นบันได ได้แก่ ใช้ภาษาแม่เป็นสื่อการสอนโดยเน้นให้เกิดการคิดและพูด แล้วไปสู่การอ่าน-เขียนในภาษาที่ ๑ แล้วใช้วิธีการสอนภาษาที่ ๒ แบบเชื่อมโยง ทั้งในทักษะการฟัง-พูดและอ่าน-เขียนในภาษาที่ ๒ และสร้างความเข้มแข็งของทั้ง ๒ ภาษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้ง ๒ ภาษาอย่างแท้จริง

ในทางตรงกันข้าม หากในกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่มีการเชื่อมโยงจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาที่สองก็จะส่งผลทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรและนำไปสู่ปัญหาการศึกษาที่เรื้อรัง ดังตัวอย่างสะพานด้านล่าง

จากภาพสะพานด้านล่างที่ไม่มีการสร้างฐานหรือโครงสร้างที่มั่นคง หรือมีโครงสร้างที่ไม่ครบทุกส่วน เปรียบเสมือนไม่มีการวางแผนด้านภาษาอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้เกิดทักษะด้านภาษาที่สมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่ยังไม่เข้าใจดีพอ ย่อมส่งผลให้เด็กจำนวนมากตกสะพาน หรือไม่สามารถก้าวข้ามสะพานไปจนสุดทางได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กในกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก ต่างจากสะพานด้านบนซึ่งมีฐานที่มั่นคงโดยใช้ภาษาแม่ของเด็กซึ่งเป็นภาษาที่เด็กคุ้นเคย

การประยุกต์ใช้ในโครงการทวิภาษา: จากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาแบบเชื่อมโยงผนวกกับหลักการขั้นบันไดดังกล่าว นำมาปรับใช้กับรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาภาษาแก่เด็กอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้กิจกรรมและสื่อที่เน้นการฟัง-พูดภาษาแม่และใช้กระบวนการถาม-ตอบ เพื่อพัฒนาการความคิดและสติปัญญา โดยแสดงออกผ่านการใช้ภาษาและการกระทำ จากนั้นพัฒนาทักษะภาษาที่ ๒ โดยเริ่มจากการฟังอย่างเข้าใจ ไม่เร่งรัดให้เด็กพูดจนกว่าจะพร้อม แล้ววางรากฐานการอ่าน-เขียนเชิงสร้างสรรค์และความคุ้นเคยกับอักษรให้แก่เด็ก ก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ระบบอักษรในภาษาแม่อย่างเป็นทางการด้วยอักษรไทย จนกระทั่งอ่าน-เขียนได้ในภาษาแม่ และเชื่อมโยงเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยโดยใช้อักษรเดียวกัน จากนั้นเพิ่มพูนทักษะการอ่านเขียนด้วยสื่อประกอบต่างๆ ที่พัฒนาทักษะภาษาให้ดียิ่งขึ้น

๓) แนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยเห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

การจัดการเรียนการสอนโดยเห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงประโยชน์และสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้รับเป็นประการสำคัญ

แนวคิดนี้มาจากการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” หรือ “Learning by Doing” (Dewey, 1963) อันเป็นแนวคิดที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับทั่วโลก การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัตินี้เน้นว่าเป็นการเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอน หรือ ผู้ถ่ายทอดความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้เป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญและกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

การประยุกต์ใช้ในโครงการทวิภาษา: จากแนวคิด “Learning by Doing” และ “Child Centered” ได้มีผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ขึ้นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานของดิวอี้ทั้งสิ้น โดยส่งเสริมแนวคิดดังกล่าวให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาใช้แนวคิดนี้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดยครูไม่ได้เป็นผู้ให้ความรู้แต่สร้างกิจกรรมเพื่อให้เด็กค้นพบความรู้นั้นเอง หรือเกิดทักษะจากกิจกรรมนั้นๆเอง

๔) แนวคิดกลวิธีการสอนภาษาที่ 2 โดยใช้การตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ (Total Physical Response: TPR)

กลวิธีการสอนภาษาที่ 2 โดยใช้วิธีการตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ หรือ TPR (Total Physical Response) คิดค้นโดย ดร.เจมส์ แอชเชอร์ (Asher J. James: 1982) โดยนำเอาความรู้การทำงานของสมองซีกขวาและซีกซ้ายและการทำงานเชื่อมโยงของระบบประสาทในการรับรู้ภาษามาประมวลและคิดค้นวิธีการรับภาษาในรูปแบบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด โดยลำดับของการรับรู้ภาษาดังวิธีนี้ คือ การฟังคำศัพท์ (ที่เป็นคำสั่ง) พร้อมกับการดูท่าทางการสาธิตของผู้สอนแล้วปฏิบัติตามเมื่อได้ยินคำศัพท์ นับเป็นการรับรู้ภาษาที่เชื่อมโยงกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้ภาษาและแสดงถึงความเข้าใจด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกาย (ดังนั้นคำศัพท์ที่ใช้จึงเป็นชุดคำสั่งที่สามารถปฏิบัติได้) โดยรูปแบบการสอนด้วย TPR มีหลายรูปแบบ ตามความเหมาะสมของชุดคำศัพท์และสื่อประกอบ ได้แก่ TPR - Body, Object, Picture และ Story

การประยุกต์ใช้ในโครงการทวิภาษา: จากแนวคิดกลวิธีการสอนรูปแบบ TPR ดังกล่าว โครงการทวิภาษาได้นำมาใช้ออกแบบการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับเยาวชนในพื้นที่ซึ่งมีภาษาที่ ๑ เป็นภาษามลายู และมีภาษาที่ ๒ คือ ภาษาไทย ดังนั้นรูปแบบการสอน TPR น่าจะเหมาะสมกับการพัฒนาทักษะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ ๒ สำหรับเด็กกลุ่มนี้ และน่าจะเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ไม่เร่งรัดหรือบีบบังคับให้พูดภาษาที่ตนเองยังไม่พร้อมจนกว่าจะมีคำศัพท์มากเพียงพอและมีความกล้าแสดงออก (ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีดังกล่าว)

๓.๑.๒ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) และการประยุกต์ใช้ในโครงการ ทวิภาษา

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาได้ดำเนินงานบนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ที่สำคัญ ๔ แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิด แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับภาษาและการเรียนรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม ดังนี้

๑) แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของการเรียนรู้ (Developmental Learning) โดย จอห์น เพียเจต์ (Jean Piaget: 1896-1980) เพียเจต์ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์และเชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณในการเรียนรู้โลกหรือสิ่งต่างๆ รอบตัว และมีการจัดเก็บข้อมูลที่ได้เรียนรู้ภายใต้การทำงานของระบบสมอง โดยการเรียนรู้นั้นจะมีทั้งการซึมซับ (assimilation) และปรับตัว (accommodation) ทั้งนี้เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการการเรียนรู้ หรือพัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถของระบบความคิดมนุษย์ออกเป็น ๔ ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ ๑ *SENSORIMOTOR STAGE*: เริ่มต้นตั้งแต่เด็กในวัยแรกเกิดจนถึงอายุ ๒ ขวบ เด็กในวัยนี้ จะมีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของประสาทสัมผัส ความรู้สึก และการเคลื่อนไหว โดยจะมีพัฒนาการย่อย เช่น เด็กในวัย ๑ เดือนจะเรียนรู้โดยมีปฏิกิริยาโต้กลับ หรือเด็กในวัย ๘ เดือนมีพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับทิศทาง เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ *PREOPERATIONAL STAGE*: เด็กในวัย ๒-๗ ขวบ (อนุบาล) จะเรียนรู้โดยการทดลอง ปฏิบัติ (แสดงท่าทาง เปล่งเสียง และพูด) เด็กจะเริ่มรู้จักสัญลักษณ์ในภาษา (เช่น ในเบื้องต้นเริ่มเรียนรู้ที่จะสื่อสารโดยใช้คำเพียงคำเดียวแต่มีความหมายรวมแทนบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ที่เด็กต้องการ จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การพูดเป็นข้อความ) เด็กมีพัฒนาการในเรื่องการคิด มีการประสมและรวบรวมความคิด และมีแนวโน้มจะคิดว่าสิ่งของที่ไม่มีชีวิตนั้นมีชีวิต เด็กจะเห็นตัวเองเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ ๓ *CONCRETE OPERATIONAL STAGE*: เด็กในวัย ๗-๑๑ ปี (ประถมศึกษา) มีพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เห็นเป็นรูปธรรม และนามธรรม (โดยคิดเปรียบเทียบจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมก่อน) เด็กในวัยนี้สามารถคิดอย่างเป็นลำดับได้ และนำสัญลักษณ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบคิดด้วย (เช่น สัญลักษณ์ตัวเลข) รวมทั้งคิดในเชิงตรรกะมากขึ้น เช่น รู้ค่าของเลข ๗ ไม่ว่าจะแยกเป็น $๖+๑$ หรือ $๕+๒$ หรือ $๓+๔$ เป็นต้น

ขั้นที่ ๔ *FORMAL OPERATIONS STAGE*: เด็กอายุ ๑๒ ปีขึ้นไป (มัธยมศึกษาขึ้นไป) การเรียนรู้เกิดขึ้นจากภายในระบบความคิด (เรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยประมวลความคิดจากการเรียนรู้ที่สะสมมา) และระบบคิดมีลักษณะเป็นสัญลักษณ์หรือนามธรรมมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมอีกต่อไป

ทฤษฎีภาษาและทฤษฎีพัฒนาการของการเรียนรู้: ในโครงสร้างของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการออกแบบสื่อและกลวิธีการสอนในโครงการทฤษฎีภาษาฯ ได้ดำเนินไปบนพื้นฐานทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ เพื่อจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับวัยเด็ก หรือให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย (โดยผสมผสานกับแนวคิดอื่นๆ เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ผ่านภาษา) เช่น การพัฒนาระบบความคิดของเด็กในวัยอนุบาลจำเป็นต้องใช้ภาษาแม่ของเด็ก เพราะเด็กเริ่มเรียนรู้และรู้จักสัญลักษณ์ในภาษาของตนเอง หากใช้ภาษาใหม่จะเพิ่มภาระการเรียนรู้และทำให้มีผลต่อการพัฒนาการที่ช้าลงของเด็ก นอกจากนี้เด็กในวัย ๒-๗ ขวบจะเห็นตนเองเป็นศูนย์กลางของทุกอย่าง ดังนั้นการเรียนรู้ต้องใช้สิ่งใกล้ตัวหรือเรื่องราวที่อยู่รอบตัวเด็กในการกระตุ้นเพื่อให้เกิดพัฒนาการของการเรียนรู้

๒) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิด หรือทฤษฎีโครงสร้างความคิด (Schema Theory) ในอดีต เพโลโต นักปรัชญาชาวกรีกได้กล่าวถึงระบบความคิดที่ต่อเนื่องเป็นวัฏจักร และเชื่อมโยงไปมาในสมองของมนุษย์ ซึ่งเพียเจต์ก็ได้กล่าวถึงกลุ่มของการรับรู้ ที่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ได้เรียนรู้ภายใต้การทำงานของระบบสมอง ซึ่งสิ่งที่ทั้งสองได้กล่าวไว้ คือ Schema หรือเครือข่ายความคิดแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายความคิด หรือ โครงสร้างความคิดนี้ นักจิตวิทยาการศึกษา ริชาร์ด ซี แอนเดอร์สัน (Richard C. Anderson: 1977)⁴ ได้มีการศึกษาและพัฒนาอย่างละเอียด และได้อธิบายถึง Schema Theory ไว้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิด หรือ โครงสร้างความคิด (Schema) เป็นกระบวนการทำงานในระบบคิดของสมอง ซึ่งเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยการเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยกระบวนการเชื่อมโยงความรู้ที่เกิดขึ้นจากภายในและเชื่อมโยงโดยระบบการเปรียบเทียบความรู้ที่สอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน แล้วประมวล (การประมวล ต้องอาศัยความรู้เก่าในการเปรียบเทียบ ประเมิน วิเคราะห์) เพื่อสร้างความเข้าใจในความรู้ใหม่ ซึ่งผลการเรียนรู้จะถูกสะสมเป็นโครงสร้างความรู้เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ต่อไป ซึ่งเครือข่ายความรู้นี้อาจยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างได้ขึ้นอยู่กับวัฏจักรของการเชื่อมโยงเครือข่ายความคิด

การเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิดนี้มีองค์ประกอบสำคัญ คือ (๑) ความรู้ทั่วไปหรือมโนทัศน์พื้นฐาน (ความรู้เดิม) และ (๒) การเชื่อมโยงความคิดใหม่ ทั้งนี้ผลสำเร็จของการเรียนรู้ความคิดใหม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดใหม่เข้ากับความรู้เดิม ดังนั้นหากความรู้เดิมมีคุณภาพหรือบุคคลนั้นมีความเข้าใจในความรู้ทั่วไปเป็นอย่างดีตั้งแต่วัยเด็ก ก็จะทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่หรือพัฒนาการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพสูงด้วย

⁴ Anderson, Richard C. 1977. "The notion of schemata and the educational enterprise: General discussion of the conference." In [Anderson, R. C., Spiro, and Montague 1984](#). Interest level: academic.

การเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิดนี้ ความเข้าใจในความรู้ต่างๆ นับเป็นสิ่งสำคัญ โดยความรู้ดั้งเดิม/ความรู้เก่า (มโนทัศน์) มนุษย์จะรับรู้จนเข้าใจและยึดเป็นความรู้พื้นฐานที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง - ส่วนความรู้ใหม่เกิดจากความเข้าใจที่ผ่านการเชื่อมโยงความรู้และประมวลผล ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้และขึ้นอยู่กับผลของการเชื่อมโยงรู้นั้น

ทวิภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิด: แนวทางการเรียนรู้ของทวิภาษา ซึ่งคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ของเด็กเป็นสำคัญ หรือ (child center) รวมทั้งหลักการจัดการเรียนการสอน “เรียนรู้จากสิ่งที่รู้อยู่แล้วไปสู่สิ่งใหม่” (known to unknown) ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิดนี้ โดยสิ่งสำคัญ คือ ความเข้าใจในความรู้ทั่วไป (ความรู้เก่าหรือความรู้พื้นฐาน) จะสั่งสมโดยการเรียนรู้ในวัยเด็ก และเด็กจะเรียนรู้ได้ดีตั้งแต่แรกเริ่มโดยผ่านภาษาที่เด็กเข้าใจดีที่สุด คือ ภาษาแม่ (หรือภาษาที่ ๑) จากนั้นเมื่อเข้าสู่การเรียนรู้แบบเครือข่ายความคิด ผ่านกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่และเก่า เด็กจึงจะประมวลผลเพื่อเกิดความเข้าใจในความรู้ใหม่ได้อย่างลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพ

๓) แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดย อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura: 1977)⁵ เป็นทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของมนุษย์ในเชิงสังคม โดยมนุษย์เรียนรู้สิ่งใหม่จากการสังเกต (Attention) นำไปสู่การจดจำ/บันทึก/จัดระบบข้อมูล (Retention) จากนั้นจะมีการประมวลผล (หากเป็นเด็กในวัยเรียนรู้) สมองจะสั่งการให้มีการจำลองแบบ (Motor reproduction) หรือการเลียนแบบจากการสังเกตและจดจำสิ่งที่ต้นแบบกระทำ จากนั้นประมวลผลเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Motivation) โดยรับข้อมูลจากผู้อื่นโดยสังเกตจากปฏิกิริยา คำพูด (คำชมเชย) และอารมณ์ความรู้สึกของคนอื่นๆ และอาจจะส่งผลให้เกิดการทำซ้ำอีกครั้งหรือฝึกฝนเพื่อทำให้ดียิ่งขึ้น (จนกระทั่งพอใจ หรือ หมดแรงจูงใจในการปฏิบัติ)

ความสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กมีองค์ประกอบหลักคือ การเลียนแบบ(จำลองแบบ)โดยการปฏิบัติ และการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเลียนแบบนั้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะ หรือจนเข้าใจและสามารถทำได้ในระดับเทียบเท่ากับต้นแบบและเหนือกว่าต้นแบบ โดยเด็กจะเรียนรู้ด้วยพัฒนาการเช่นนี้สำหรับสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่

แบนดูราได้กล่าวถึงผลของการพัฒนาการจากการเรียนรู้ทางสังคมนี้ว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการสังเกต การบันทึก-จัดระบบข้อมูล และการฝึกฝน (ซึ่งขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ) โดยการสังเกตต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสังเกต นอกจากนี้การบันทึกข้อมูลไม่ได้มีเพียงการจำเท่านั้นยังมีการจัดระบบข้อมูลโดยแปลงข้อมูลที่รับมาเป็นคำพูด ภาพ สัญลักษณ์ หรือข้อความเพื่อเพิ่มความเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปปฏิบัติตามหรือเลียนแบบ จากนั้นผลของการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับฝึกฝนหรือการปฏิบัติซ้ำ นอกจากนี้แล้วยังสังเกตว่ามนุษย์จะมีแนวโน้มของการเลียนแบบและฝึกฝนได้ ถ้าหากต้นแบบพฤติกรรมนั้นมีความคล้ายคลึงกับตนเองหรือตนเองนับถือ

⁵ Bandura, A.1977. *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

สถานภาพของต้นแบบหรือผ่านการประมวลผลแล้วว่าพฤติกรรมของต้นแบบมีคุณค่าพอที่จะนำไปใช้ได้จริงกล่าวคือ จะทำเมื่อตนเองถูกกระตุ้นจากแรงจูงใจให้กระทำ(แรงจูงใจ อาจหมายถึง คำชมเชย เสี่ยงปรบมือ ของขวัญ หรือการยอมรับจากคนอื่น ๆ เป็นต้น)

ทวิภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม: ในรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการสอนเพื่อพัฒนาระบบความคิด และพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ล้วนนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมไปใช้ในการเสริมสร้างการคิดและเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็ก เช่น ครูทำท่าทางใน TPR ให้เด็กได้สังเกต หรือ ครูอ่านคำ-แจกคำ-ประสมคำ ในแบบเรียนอ่านเขียน (Primer) ให้เด็กดู หรือครูอ่านหนังสือเล่มยักษ์ (Big book) อย่างสนุกสนาน (การสังเกตและการจดจำ) จากนั้นจึงกระตุ้นให้เด็กได้ทำตามอย่างครู โดยให้เด็กทำพร้อมกับครูก่อน (การจำลองแบบ-๑) เมื่อเด็กทำถูกต้องให้กล่าวชมเชย (การสร้างแรงจูงใจ ๑) จากนั้นให้เด็กได้ลองทำเอง โดยมีครูอยู่ใกล้ๆ (การจำลองแบบ-๒) เมื่อเด็กทำได้ให้กล่าวชมเชยและปรบมือ (การสร้างแรงจูงใจ ๒) และครูควรกระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนหรือทดสอบตัวเองอย่างสม่ำเสมอ

แท้จริงแล้วทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่เรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และเด็กอาจมีความซับซ้อนมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้การพัฒนาทักษะทางภาษาและพัฒนาระบบคิดของเด็กในโครงการทวิภาษา ดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ละเอียด และคำนึงถึงความพร้อมของเด็กก่อนที่จะให้เริ่มต้นเรียนรู้สิ่งใหม่ต่อไป ไม่ซับซ้อนหรือข้ามขั้นของพัฒนาการ

๔) แนวคิดเกี่ยวกับภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม (Socio-cultural Learning Theory) โดย เลฟ ไวโกตสกี (Lev Vygotsky: 1896-1934)⁶ ไวโกตสกีเป็นนักวิชาการชาวรัสเซีย ศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์ ปรัชญา ประวัติศาสตร์และกฎหมาย โดยเขาได้ค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและจิตวิทยาการศึกษาและพบว่า การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับ ภาษา ความคิด การปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการเลียนแบบ รวมทั้งการชี้แนะและช่วยเหลือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนที่คล้ายคลึงกับแนวคิดของแอนเดอร์สัน และเบนดูรา แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

ภาษากับความคิด (Language): ในช่วงแรกๆ ภาษากับความคิดไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อเด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความคิดกับภาษาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ความคิดจะถ่ายทอดโดยใช้ภาษา และภาษาจะมีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้นสืบเนื่องจากการใช้ความคิดที่มากขึ้น ดังนั้นภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดและในขณะเดียวกันความคิดก็ช่วยพัฒนาภาษาเช่นกัน ความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันนี้ทำให้เกิดความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้อง

⁶ "Psychology Applied to Education: Lev. S. Vygotsky's Approach" *Communique* 25, no. 2 (1997),

http://www.newfoundations.com/GALLERY/Vygotsky.html#_edn5

http://www.bgcenter.com/Vygotsky_Appr.htm.

กับการใช้ภาษาสามารถเพิ่มพัฒนาการทางความคิดได้ ฉะนั้นจึงทำให้แนวความคิดของไวก็อตสกีมีความแตกต่างไปจากแนวความคิดของนักจิตวิทยาท่านอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน

เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความคิดระหว่างบุคคล และสื่อสารกับความคิดของตนด้วยการพูดกับตนเอง (Inner Speech) โดยเด็กจะพูดไปพร้อมๆ กับการทำกิจกรรม เด็กเริ่มต้นจากสื่อสารกับบุคคลอื่น แล้วกลายมาเป็นการสื่อสารกับความคิดโดยการพูดกับตนเอง ต่อมาเมื่อได้สร้างความรู้และความเข้าใจสิ่งต่างๆ มากขึ้น เสียงที่พูดกับตนเองจึงค่อยๆ เงียบไป กลายเป็นการสื่อสารภายในกระบวนการคิด ของเด็กเท่านั้น ซึ่งขณะที่ใช้ความคิดแสดงว่ากำลังสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตน (Internalization) ขึ้น นับเป็นการสร้างความรู้ใหม่จากภายในโดยใช้ความคิดของตนตีความหมายของภาษาหรือปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจของตนเองมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction): ทารกเกิดมาพร้อมกับพื้นฐานทางความคิดความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ในระดับต่ำ (Lower Mental Functions) คือ มีความใส่ใจ การรู้สึก การรับรู้ ความจำ ที่ไม่ซับซ้อน เนื่องจากขีดจำกัดทางชีวภาพ การมีจินตนาการหรือจริกประสบการณ์บางสิ่งบางอย่าง ให้อยู่ภายในความทรงจำอาจยากเกินกว่าความสามารถของเด็กที่จะสามารถทำได้ แต่การที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) กับพ่อแม่ ครู และคนอื่นๆ ที่ให้ความเอาใจใส่ ดูแลช่วยเหลือแก่เด็ก จะช่วยทำให้เด็กได้สร้างและเด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัดขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมที่จะเอื้อให้เด็กเกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ความช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการนอกจากจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้เริ่มฝึกหัด เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถมากกว่าได้ช่วยเหลือผู้เริ่มฝึกหัด การช่วยเหลือในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่ไวก็อตสกีได้อธิบายไว้นั้น ยังกินความหมายที่กว้างและลึกซึ้งยิ่งกว่านี้ โดยขยายความรวมไปถึงการร่วมมือทางสังคมในการทำกิจกรรมด้วย ซึ่งไม่ใช่เพียงเด็กต้องการผู้ใหญ่ที่คอยให้ความช่วยเหลือเท่านั้น ไวก็อตสกีเชื่อว่าเด็กสามารถเริ่มกิจกรรมในพื้นที่รอยต่อพัฒนาการระดับที่สูงขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนๆ ที่อยู่ในระดับพัฒนาการที่ต่างกัน หรือแม้กระทั่งกับเพื่อนในจินตนาการ (เด็กจะก้าวข้ามพัฒนาการได้ด้วยตัวเด็กเองและด้วยผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม)

วัฒนธรรม (Culture): ไวก็อตสกีอธิบายว่า เด็กจะปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจไปตามประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมและวัฒนธรรมของเขา จนกระทั่งสร้างความรู้ขึ้นมาทำให้เด็กมีกระบวนการทางปัญญาในระดับที่สูงขึ้น (Higher Mental Functions) ซึ่งแต่ละวัฒนธรรมจะถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของความเชื่อและค่านิยมในวัฒนธรรมนั้นไปสู่เด็กๆ ทำให้เขารู้ว่ากำลังคิดอะไร และควรคิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม

การเลียนแบบ (Imitation): ไวก็อตสกีอธิบายว่า บทบาทของการเลียนแบบมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และพัฒนาการ เช่น ถ้าเด็กกำลังเกิดอุปสรรคในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ครูควรแก้ปัญหาให้เห็นเป็นตัวอย่างบนกระดานดำ ซึ่งในขณะนั้นเด็กอาจจะเลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยสร้างความเข้าใจขึ้นภายในตนเอง แต่ถ้าครูให้แก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ยากขึ้นโดยไม่ทำตัวอย่างให้ดู อันเป็นการขยายสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปสู่สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เด็กอาจจะยังไม่สามารถเข้าใจได้

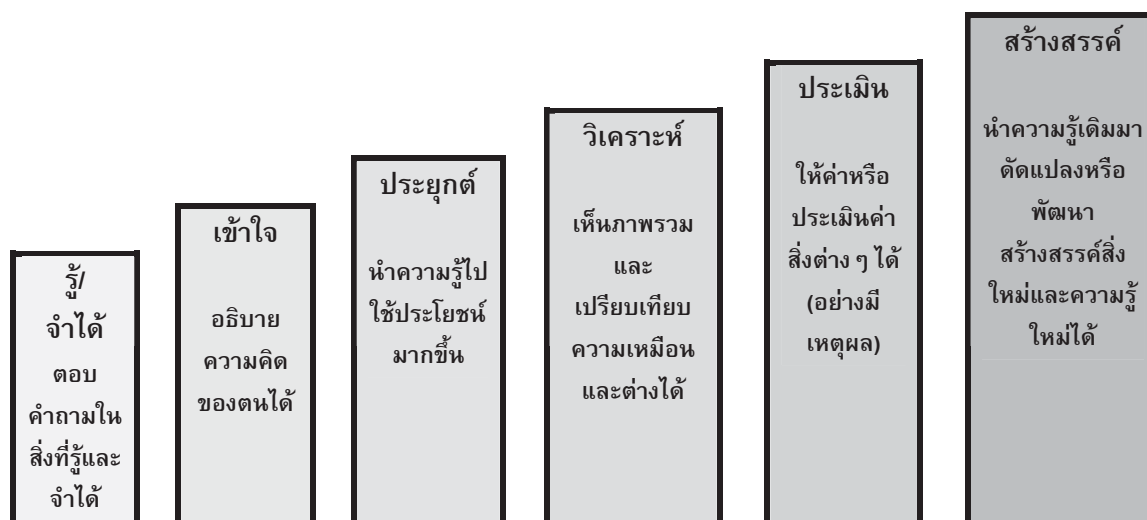
ในขณะนั้น ครูจึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์ลักษณะนี้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เด็กค่อย ๆ เลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเกิดพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ (Guidance or Assistance): การชี้แนะหรือการช่วยเหลือ เป็นการร่วมมือทางสังคม (Social Collaborative) ที่สนับสนุนให้พัฒนาการทางความรู้ความเข้าใจ เกิดการเจริญงอกงาม ไวก็อตสกีจะเน้นไปที่การมีบุคคลที่เชี่ยวชาญกว่าคอยให้ความช่วยเหลือ ในสถานการณ์ต่างๆ เป็นการเรียนรู้โดยให้การดูแลเอาใจใส่และปรับปรุงผู้เรียนที่เริ่มฝึกหัด และนับเป็น การจัดเตรียมสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา ซึ่งไวก็อตสกี เปรียบเทียบลักษณะนี้ว่าเป็น “นั่งร้าน (Scaffold)” หรือในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หมายถึง “การเสริมต่อการเรียนรู้”

ทวิภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม-วัฒนธรรมผ่านภาษา: แนวคิดสำคัญของทฤษฎี การเรียนรู้ทางสังคม-วัฒนธรรม เกี่ยวข้องกับ “ภาษาและความคิด” ซึ่งโครงการทวิภาษาเชื่อว่าระบบ ความคิดและสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาการผ่านทางภาษา ดังนั้นการกระตุ้นให้เด็กได้พูด สื่อสาร โดยการตั้งคำถามอย่างมีขั้นตอนและคาดเดาว่าเด็กสามารถตอบได้เป็นวิธีการพัฒนาความคิด โดยสังเกตจากคำตอบ ทั้งนี้การตั้งคำถามในระยะที่เด็กสามารถตอบได้ คือระยะของการพัฒนาการ นอกจากนี้เนื้อหาในการตั้งคำถามที่เหมาะสมกับเด็กควรเป็นสิ่งที่เด็กรับรู้ได้ง่าย ใกล้ตัวเด็ก หรือเป็นสิ่งที่อยู่ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก ดังนั้นเนื้อหาสาระที่เด็กเรียนจึงควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก เป็นเรื่องราวในวิถีชีวิตของชุมชนที่เด็กอยู่จึงเป็นการเริ่มต้นแห่งพัฒนาการของการเรียนรู้ที่ดี จากนั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้จากสิ่งที่ตนเองมีและสามารถพัฒนาการตนเองจากภายในได้อย่างเต็มที่ (เมื่อได้รับการ ส่งเสริมโดยการกระตุ้นจากภายนอก อันได้แก่ การตั้งคำถามหรือสร้างกิจกรรมให้เกิดการสื่อสาร ด้วยเนื้อหาที่เด็กรับรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว รวมถึงการได้รับคำชมเชย)

๕) แนวคิดลำดับขั้นพัฒนาการทางสมองของบลูม (Bloom's Taxonomy)

Benjamin Bloom (1956) นักจิตวิทยาพร้อมคณะทำงานได้เป็นผู้ศึกษา คิดค้น และจัดกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดงถึงระดับขั้นของพัฒนาการทางสมอง (Level of learning) หรือพัฒนาการของการ เรียนรู้ ต่อมาได้มีผู้ปรับปรุงรูปแบบของระดับขั้นพัฒนาการดังกล่าวขึ้นมาใหม่ แต่ยังคงเรียกกัน โดยทั่วไปตามเจ้าทฤษฎีเดิม คือ Bloom's Taxonomy ทั้งนี้รูปแบบของข้อมูลที่ได้นำมาจากแนวคิดของ Susan Malone (2008) ดังแผนภาพ

Bloom's Taxonomy of Education Objectives อ้างอิงจาก Dr. Susan Malone

รู้/ จำได้	ผู้เรียนสามารถระลึกหรือจดจำข้อมูลได้
เข้าใจ	ผู้เรียนสามารถอธิบายความคิดบอกเหตุและผล หรือแสดงความคิดรวบยอดได้
ประยุกต์	ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ไปจากเดิมได้ หรือเลือกใช้สิ่งอื่นที่คล้ายกันแทนสิ่งเดิม
วิเคราะห์	ผู้เรียนสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างส่วนต่างได้ โดยใช้ชี้ให้เห็นถึงความต่าง วิจัยจนนำไปสู่การตรวจสอบหรือทดลอง
ประเมิน	ผู้เรียนสามารถพิสูจน์หรือตัดสินใจได้ โดยให้คำอธิบายและเหตุผลสนับสนุน
สร้างสรรค์	นักเรียนสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ หรือความคิดเห็น และให้มุมมองใหม่ๆ ได้ผ่านการพูดหรือเขียนหรือออกแบบ

สรุปข้อมูลจาก : http://web.odu.edu/educ/llschult/blooms_taxonomy.html

ทวิภาษาและการประยุกต์ใช้แนวคิดลำดับขั้นพัฒนาการทางสมองของบลูม :

ในกระบวนการพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา มีเป้าหมายให้เด็กเกิดการพัฒนาการความคิด ตั้งแต่ขั้นรู้/จำได้ ไปสู่ขั้นสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy โดยออกแบบกิจกรรมและใช้กลวิธีการสอนที่เน้นการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดกระบวนการคิด ตั้งแต่ขั้นง่าย ๆ โดยใช้คำถามปลายปิด ไปสู่การอธิบายรายละเอียด และคำถามเชิงประยุกต์ รวมทั้งคำถามที่เชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เด็กตัดสินใจ(ประเมินค่า)โดยสามารถบอกเหตุผล การเลือกและรู้จักแยกแยะลักษณะที่แตกต่างของสิ่งนั้นได้ และสุดท้ายสามารถใช้ทักษะต่างๆ มาประมวลเพื่อสร้างสิ่งใหม่ได้

อย่างไรก็ตามในระดับอนุบาลได้มีการปูพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ก่อนโดยกระตุ้นให้เกิดความคิดจินตนาการตั้งแต่แรกเริ่ม ด้วยการตั้งคำถามเหนือจริงหรือคำถามแก้ไขสถานการณ์โดยไม่จำกัดคำตอบว่าต้องอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ออกมาได้อย่างเต็มที่ไม่มีข้อจำกัด

๓.๑.๓ แนวคิดภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Linguistics) ในโครงการทวิภาษา

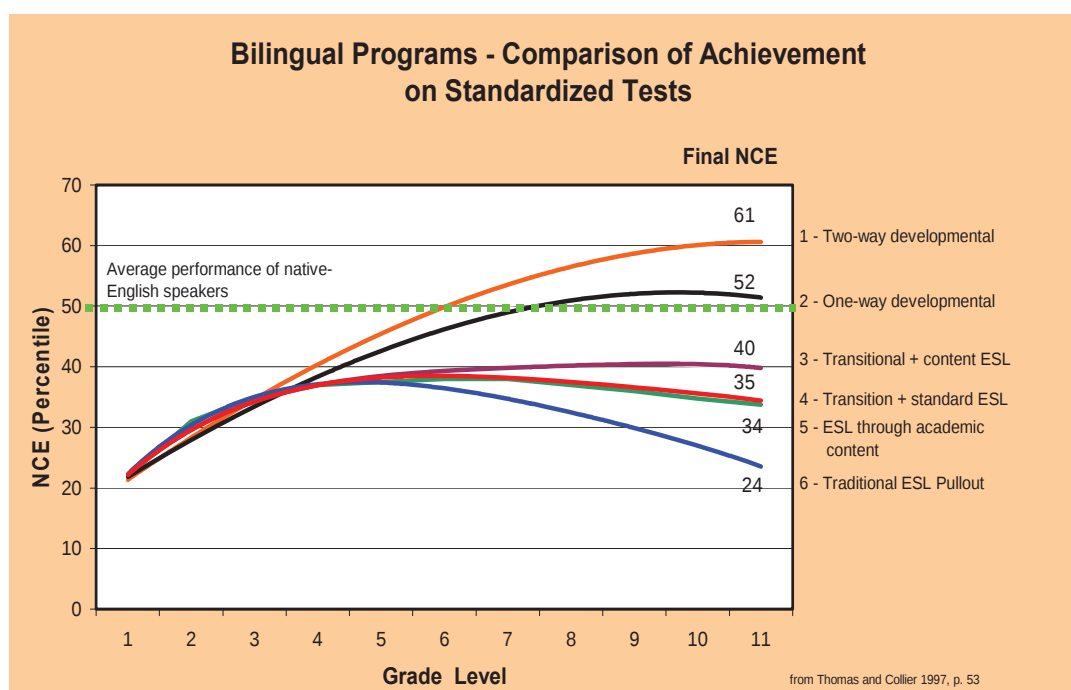
แนวคิดภาษาศาสตร์ประยุกต์ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานโครงการทวิภาษา ไม่ได้หมายถึงการใช้ความรู้ทางภาษาเพื่อสอนภาษาเท่านั้น แต่ประกอบด้วยความรู้ด้านการพัฒนาภาษาและการวางแผนภาษา โดยกระบวนการทำงานด้านภาษาที่ใช้ในการดำเนินงานทวิภาษา ได้แก่ การสำรวจสถานการณ์ทางภาษา ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะภาษา และ การพัฒนาภาษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (๑) การสำรวจสถานการณ์ทางภาษาและศึกษาเปรียบเทียบลักษณะภาษา (Language Situation Survey, Contrastive Analysis of Languages) :ในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการทวิภาษา การศึกษาสำรวจสถานการณ์ทางภาษาในพื้นที่มีความสำคัญมาก จึงต้องมีการสำรวจการใช้ภาษา ความสามารถ และทัศนคติเกี่ยวกับภาษาในบริบทต่างๆ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของภาษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ ซึ่งในโครงการได้รวบรวมและศึกษาระบบภาษามลายูถิ่น ทั้งในด้านระบบเสียง ระบบคำ ไวยากรณ์และความหมาย รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับภาษามลายูถิ่น และภาษาไทย เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการทำงานโครงการทวิภาษาฯ ในระยะต่อไป
- (๒) การพัฒนาภาษา (Language Development) : จากข้อมูลการสำรวจและศึกษาลักษณะภาษา นำมาสู่การออกแบบหรือค้นหาแนวทางการพัฒนาภาษา โดยอาจเป็นกระบวนการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟู หรือเป็นแนวทางพัฒนานั้นไปสู่แวดวงอื่น เช่น การศึกษา และสื่อสารมวลชน ซึ่งการพัฒนาภาษามลายูถิ่นในโครงการทวิภาษา เป็นการพัฒนาภาษาเพื่อให้สามารถนำภาษาท้องถิ่นไปใช้แก้ไขปัญหาการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูถิ่น โดยใช้กระบวนการต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาระบบเขียน การสร้างพจนานุกรม เพื่อการศึกษาและการสื่อสาร การผลิตหนังสือหรือสื่อในภาษานั้นๆ เพื่อบันทึกเรื่องราวด้วยระบบอักษรที่สร้างขึ้น จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้ ในโรงเรียนต่อไป

๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ งานวิจัยเรื่อง “School Effectiveness for Language Minority Students” (Thomas, Wayne P. and Virginal Collier. 1997)

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น) ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยโทมัส และ คอลิเออร์ ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม และแบบทวิภาษาต่างๆ รวม ๖ วิธี และสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา (จากจำนวนนักเรียน ๔๒,๐๐๐ คน และบันทึกผลการเรียนของนักเรียน ๗๐๐,๐๐๐ กว่ารายการ เป็นเวลานานกว่า ๑๔ ปี โดยนักเรียนประมาณครึ่งหนึ่งพูดภาษาสเปนเป็นภาษาแรก นอกนั้นเป็นภาษาอื่นๆ เช่น อาหรับ จีน เกาหลี รัสเซีย เวียดนาม ฯลฯ) ผลการเรียนของเด็กมีระดับความแตกต่างกันออกไปตามรูปแบบวิธีการเรียนการสอน ดังตาราง

ภาษาราชการในงานวิจัยนี้คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาแม่ หมายถึงภาษาต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

รูปแบบที่ ๑ Two-way development หมายถึง การสอนทวิภาษาแบบ ๒ แนวทางโดยใช้ทั้งภาษาราชการและภาษาแม่สอนควบคู่กันไป และใช้กลวิธีการสอนภาษาราชการเป็นภาษาที่ ๒

รูปแบบที่ ๒ One-way development หมายถึง การสอนทวิภาษาแบบทางเดียว โดยใช้ภาษาแม่ในการเรียนการสอน และสอนภาษาราชการด้วยกลวิธีการสอนเป็นภาษาที่ ๒

รูปแบบที่ ๓ Transitional + Content ESL หมายถึง การสอนทวิภาษา โดยใช้ภาษาแม่และภาษาราชการในแต่ละวันอย่างละครึ่งวัน และใช้กลวิธีการเชื่อมโยงถ่ายโอนเข้าสู่ภาษาราชการภายในเวลา ๒-๓ ปี

รูปแบบที่ ๔ Transitional + Standard ESL หมายถึง การสอนทวิภาษาแบบถ่ายโอนระหว่างภาษาแม่ไปสู่ภาษาราชการ แต่สอนภาษาราชการแบบดั้งเดิม (ไม่มีการถ่ายโอนย้อนกลับ)

รูปแบบที่ ๕ ESL Through Academic Content หมายถึง การสอนภาษาราชการในด้านวิชาการและอนุโลมให้ใช้ภาษาแม่ในการอธิบาย

รูปแบบที่ ๖ Traditional ESL Pullout หมายถึง การสอนภาษาราชการเพียงอย่างเดียวและไม่อนุมัติให้ใช้ภาษาแม่ในโรงเรียนได้

และได้ผลสรุปว่า: “ปัจจัยสำคัญที่สุดในการคาดการณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ คือ ปริมาณการเรียนรู้ด้วยภาษาแรกของตนเองในระบบโรงเรียน นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาทางวิชาการทั้งในภาษาแม่ (L1) ควบคู่กับภาษาที่สอง (L2) เป็นระยะเวลายาวนาน ๕-๖ ปี เท่านั้นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีในชั้น ม.๕ ”

จะเห็นได้ว่ารูปแบบที่ ๑ ส่งผลให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด แต่อย่างไรก็ตามกลวิธีนี้จะเหมาะสมกับห้องเรียนที่มีเด็กที่พูดภาษาราชการและภาษาแม่ในจำนวนใกล้เคียงกัน และสถานภาพของแต่ละภาษาไม่ต่างกันมากนัก และเด็กทั้ง ๒ กลุ่มช่วยกันแลกเปลี่ยนภาษาของกันและกันในห้องเรียน

รูปแบบที่ ๒ นี้เป็นรูปแบบที่คล้ายคลึงกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อ และรูปแบบการวิจัยและพัฒนานโยบายการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะที่ไม่ใช่ในเขตอำเภอเมืองใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารเป็นภาษาแรก และใช้ภาษาแม่ในโรงเรียนระยะแรกเข้าเรียนด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่จึงควรใช้ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบที่ ๒ ของการวิจัยดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว โทมัส และ คอลิเออร์ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ความสำคัญกับชุมชน สังคม และวัฒนธรรมโดยนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ข้อเสนอแนะดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาที่ได้ดำเนินการมาโดยตลอด

การศึกษาในแบบทวิภาษา จึงหมายถึง การจัดการศึกษาโดยใช้สองภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึง ภาษาราชการ (หรือภาษาประจำชาติ) และภาษาท้องถิ่น (หรือภาษาแม่ของกลุ่มชาติพันธุ์)

๓.๒.๒ งานวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนใต้” โดย สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ ๑๒ ยะลา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัย “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย – มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนใต้” โดยสำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ ๑๒ ยะลา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนนาร่อง

๗ โรง เขตพื้นที่ จ.ยะลา จ.ปัตตานี และ จ.นราธิวาส โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ – ๒๕๔๙

สืบเนื่องมาจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมหาแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่เยาวชนไทยไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๗ โดยใช้การจัดการศึกษาแบบ ๒ ภาษา (ภาษาไทย-ภาษามลายู) และในเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันภาษาศาสตร์ไอเอสแอล และองค์กรยูเนสโก ได้จัดประชุมปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่ของเด็กกลุ่ม เป็นสื่อควบคู่กับภาษาไทยตามแนวทางทวิภาษา/พหุภาษา (Mother Tongue-Based-bilingual Education) เพื่อให้ความรู้แก่สถาบันการศึกษาตามแนวตะเข็บชายแดนรอบประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย

โครงการนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในชั้นปฐมวัย (อนุบาล ๑ และอนุบาล ๒) โดยมีหลักการว่าในชั้นอนุบาลให้ใช้ภาษามลายูถิ่น ๘๐% ไทย ๒๐% ส่วนในชั้นอนุบาล ๒ ใช้ภาษาไทย ๘๐% และภาษามลายูถิ่น ๒๐% การเรียนการสอนใช้ ๒ ทักษะเท่านั้น คือ ฟังและพูด ไม่เน้นทักษะการเขียนในภาษามลายู โดยมีกระบวนการการจัดการศึกษาดังนี้

๑. สร้างความคล่องแคล่วและความมั่นใจด้านการฟังและพูด มี ๓ วิธี

วิธีที่ ๑ ใช้ภาษามลายูเกือบทั้งหมด ประมาณ ๒ เดือน โดยครูพูดภาษามลายูกับนักเรียนเป็นหลัก หลังจากนั้นสวดแทรกภาษาไทยวันละ ๑ – ๒ คำ ผ่านสื่อการสอนสองภาษา ใช้กับห้องที่เด็กพูดภาษามลายูล้วนและครูพูดภาษามลายูได้คล่อง

วิธีที่ ๒ ใช้ภาษาไทยสลับกับภาษามลายู ใช้ภาษามลายูกับภาษาไทยสลับกัน ครูต้องจัดกิจกรรมโดยใช้ภาษาไทยและภาษามลายูสลับกันตั้งแต่ต้น หรือใช้วิธีแปลในบางครั้ง ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สองภาษาไปพร้อมๆ กัน เหมาะกับห้องที่มีเด็กพูดภาษาไทยและภาษามลายู ครูพูดภาษาไทยได้คล่อง

วิธีที่ ๓ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักสวดแทรกด้วยภาษามลายู เหมาะกับห้องที่มีเด็กพูดภาษาไทยและภาษามลายู ครูพูดภาษามลายูได้ไม่คล่อง ครูจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักแล้วสวดแทรกด้วยภาษามลายูที่เป็นคำใหม่ หรือเวลาที่ทำกิจกรรมแล้วเด็กยังไม่เข้าใจ ครูจะใช้วิธีการอธิบายด้วยภาษามลายูเป็นบางคำ

๒. เสริมสร้างการเรียนรู้การอ่านและเขียนภาษาไทย

ฝึกให้เด็กอ่านจากสื่อต่างๆ เป็นสองภาษา สร้างความคุ้นเคยกับพยัญชนะ สระไทย ฝึกสืลมือจากการวาดภาพระบายสี เขียนสัญลักษณ์เชื่อมโยงการอ่านและเขียน

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งการใช้ภาษาไทย

ฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียนผ่านสื่อ พัฒนาจากคำเป็นประโยคจากสองภาษาเป็นภาษาไทยล้วนๆ

๔. เสริมสร้างความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต

ฝึกให้เด็กเก็บข้อมูลที่พบเห็นมาเล่าในโรงเรียนหรือครูนำเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาพูดคุยตั้งคำถามให้เด็กทดลองแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามวัย

และมีการจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้มีการเพิ่มหน่วยการเรียนรู้ใหม่ และจัดลำดับหน่วยการเรียนรู้จากเรื่องที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัวและเพิ่มคำศัพท์ภาษามลายูที่เขียนด้วยอักษรไทยที่เป็นคำใหม่หรือคำที่ครูคาดว่าเด็กยังสื่อไม่เข้าใจ สร้างสื่อการเรียนรู้สองภาษา เช่น เพลง นิทานสองภาษา พจนานุกรมไทย-มลายู

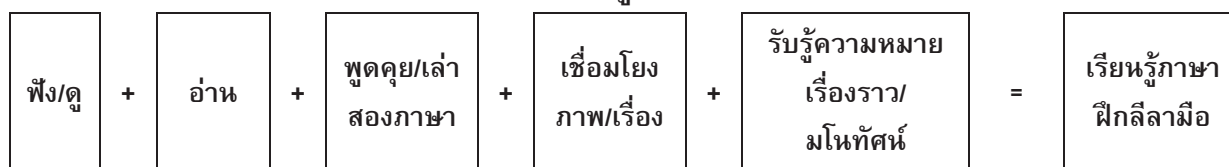
โดยสามารถสรุปเป็นบันไดพัฒนาการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาไทย (ภาษาไทย ๘๐%, ภาษามลายู ๒๐%)	อนุบาล ๒
ฟัง-พูด ภาษามลายูถิ่น (ภาษามลายูถิ่น ๘๐%, ภาษาไทย ๒๐%)	อนุบาล ๑

และการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ครูจะใช้วิธีการแปลคำศัพท์ หรือพูดคำศัพท์สลับระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู เช่น ครูให้ดูภาพไก่ แล้วบอกคำศัพท์ทั้งในภาษามลายูและภาษาไทยสลับกัน

การฝึกอ่านและเขียน มีวิธีการให้เด็กดูสื่อรูปภาพหรือสื่อของจริงหรือสื่อจำลอง แล้วฝึกอ่านจากสื่อ ทำกิจกรรมเกี่ยวกับภาพ และตัวอักษรที่อยู่ในภาพครูจะให้เด็กอ่านตาม แล้วค่อยฝึกเขียน

กระบวนการเรียนรู้การอ่านและเขียน

จากการศึกษาและวิเคราะห์รายงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนใต้” ดังกล่าวพบว่าแนวทางการสอน ๒ ภาษาโดยใช้การแปลคำศัพท์ให้นักเรียนเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยนานาชาติหลายชิ้นซึ่งกล่าวว่า วิธีการแปลคำศัพท์ไม่ได้ช่วยให้เกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ จะทำให้เด็กจดจำและเข้าใจคำนั้นเพียงระยะสั้นเท่านั้น” (อ้างอิง เอกสารประกอบการประชุมฝักอบรมเรื่อง *Advanced MLE Course* ระหว่างวันที่ ๑๘ พฤษภาคม - ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย)

๓.๒.๓ งานวิจัยเรื่อง “การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลคลองพลู และตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี” โดย สุรพล ไชยพงษ์ และคณะ: ๒๕๕๐

การจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นในโรงเรียนนอกเหนือจากการใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อกลางการเรียนการสอนเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ภาษาราชการแล้ว ยังมีแนวทางที่ใช้ภาษาท้องถิ่นจัดการศึกษาแบบ

เป็นรายวิชาหรือเป็นสาระเพิ่มเติมในชั้นเรียนด้วย โดยโครงการวิจัย “สร้างหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของ⁷ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลคลองพลู และตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี” ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของขึ้นและใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของและวัฒนธรรมของในพื้นที่ และด้วยกระบวนการสอนที่พัฒนาการสมองและระบบคิดผ่านการเรียนรู้ด้วยภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลดีต่อการเรียนในรายวิชาภาษาไทยของเด็ก

“...การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มนักเรียนชั้น ป.๔ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗-๒๕๔๙ พบว่าในปี ๒๕๔๙ หลังจากที่ได้เรียนภาษาของแล้ว เด็กมีผลการเรียนดีขึ้นจากที่ไม่เคยมีเด็กคนใดเรียนภาษาไทยได้ระดับผลการเรียน ๔ เลย กลับมีจำนวนเด็กที่ได้ระดับผลการเรียน ๔ เป็นจำนวนถึง ๙ คน...” (สุรพล ไชยพงษ์และคณะ. ๒๕๕๐: น.๑๐๙)

นอกจากนี้การใช้ภาษาของในโรงเรียนยังส่งผลดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วย

“...ในปีการศึกษา ๒๕๔๙ เด็กมีผลการเรียนดีขึ้นเช่นเดียวกัน (ในวิชาคณิตศาสตร์) มีจำนวนเด็กที่เรียนได้ระดับผลการเรียน ๔ มากถึง ๑๖ คน (คิดเป็น ๖๔%) และมีเด็กที่ได้ผลการเรียนระดับ ๓.๕ จำนวน ๖ คน (คิดเป็น ๒๑%)...ทำให้โรงเรียนมั่นใจว่าการเรียนการสอนภาษาของนั้นช่วยในเรื่องการเรียนของเด็กได้” (สุรพล ไชยพงษ์และคณะ. หน้า ๑๐๙-๑๑๐)

การจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นในโรงเรียนมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับบริบทของภาษาและความต้องการของคนในพื้นที่ โดยอาจเริ่มใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล หรือใช้สอนในระดับประถมศึกษาตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาและประสบการณ์ของคณะวิจัยในศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ที่ผ่านมามีได้พบว่า วิธีการที่สอนภาษาท้องถิ่นเป็นรายวิชา เหมาะสำหรับการเรียนการสอนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ภาษาอยู่ในภาวะวิกฤต หรือภาษาใกล้สูญหาย ดังเช่นกลุ่มภาษาของ ญ้อกูร โซ (ทะวืง) หรือในกลุ่มที่เยาวชนในพื้นที่นั้นมีการใช้ภาษาท้องถิ่นไม่เข้มข้น เช่น ภาษามอญ (ในพื้นที่จังหวัดตราด) เป็นต้น โดยอาจเริ่มในช่วงชั้นที่สองของการเรียนการสอนต่อยอดจากการเรียนในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการ และอยู่ในหลักสูตรสาระเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ต่อไป

สำหรับพื้นที่ซึ่งมีการใช้ภาษาท้องถิ่นสื่อสารกันอยู่ทั่วไปอย่างเข้มข้น เช่น ในเขตชายแดนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ๆ มีผู้พูดจำนวนมาก เช่นกลุ่มภาษามลายูถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มภาษามอญ (อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี) ชายแดนตะวันตก หรือ กลุ่มภาษาเขมรถิ่นไทย (จังหวัดสุรินทร์) ชายแดนอีสาน ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อในการเรียนรู้ในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นปฐมวัย เพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและเป็นระบบ จากนั้นจึงเรียนรู้ภาษาราชการควบคู่กัน โดยใช้หลักการ “ขั้นบันได” เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผ่านภาษาทั้ง ๒ ภาษาในการ

7

ภาษาของ อยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก สาขามอญ-เขมร กลุ่มย่อยเปี้ยริก จำนวนเจ้าของภาษาพบหนาแน่น (ไม่เกิน ๔,๐๐๐ คน) ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ภาคตะวันออกของประเทศไทย (สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ. ๒๕๕๐. ประสบการณ์การฟื้นฟูภาษาในประเทศไทย กรณีภาษาของ จังหวัดจันทบุรี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สำนักงานภาค).

ฟัง-พูด-อ่าน-เขียนตามลำดับ โดยเพิ่มสัดส่วนของการใช้ภาษาราชการมากขึ้นจนเข้าสู่สาระการเรียนรู้ การสอนโดยใช้ภาษาราชการอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาโดยใช้ ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้อย่างมั่นคง

๓.๒.๔ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ปี ๒๕๕๑ สำนักงานทดสอบ การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อมูลที่ได้นั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลสำเร็จในการจัด การศึกษา โดยจะประเมินในช่วงชั้นที่ ๑ (ประถมศึกษาปีที่ ๓) ทุกโรงเรียนทุกคน และช่วงชั้นที่ ๒ (ประถมศึกษาปีที่ ๖) โดยการประเมินในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จะประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการประเมินการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ

ทั้งนี้จากผลการประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ พบว่าเขตพื้นที่ การศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนอ่านไม่ได้มากที่สุด ๑๐ อันดับแรก ได้แก่

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	อ่านไม่ได้ (ร้อยละ)	ปรับปรุง (ร้อยละ)
๑	นราธิวาส เขต ๓	๒๕.๕๐	๑๗.๐๘
๒	นราธิวาส เขต ๒	๒๔.๗๖	๑๓.๒๓
๓	ปัตตานี เขต ๑	๒๔.๗๕	๑๒.๗๖
๔	ยะลา เขต ๒	๒๔.๔๕	๑๔.๔๗
๕	ปัตตานี เขต ๓	๒๔.๐๙	๑๒.๓๘
๖	ปัตตานี เขต ๒	๑๘.๘๒	๙.๙๖
๗	นราธิวาส เขต ๑	๑๖.๒๗	๑๔.๘๓
๘	ยะลา เขต ๑	๑๕.๕๖	๙.๗๙
๙	เชียงใหม่ เขต ๕	๑๒.๑๕	๑๐.๙๗
๑๐	แม่ฮ่องสอน เขต ๒	๑๒.๐๐	๙.๔๙

และเขตพื้นที่การศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ อ่านไม่ได้มากที่สุด ๑๐ อันดับ แรก ได้แก่

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	เขียนไม่ได้ (ร้อยละ)	ปรับปรุง (ร้อยละ)
๑	ยะลา เขต ๒	๔๒.๑๑	๒๐.๘๖
๒	ปัตตานี เขต ๑	๓๗.๕๐	๑๙.๖๒
๓	นราธิวาส เขต ๒	๓๕.๑๓	๒๑.๓๗
๔	ยะลา เขต ๑	๓๐.๓๐	๒๑.๐๓

ลำดับที่	เขตพื้นที่การศึกษา	เขียนไม่ได้ (ร้อยละ)	ปรับปรุง (ร้อยละ)
๕	ปัตตานี เขต ๒	๒๔.๘๓	๒๕.๕๗
๖	นราธิวาส เขต ๑	๒๔.๒๔	๑๘.๘๐
๗	นราธิวาส เขต ๓	๒๓.๘๔	๒๒.๐๔
๘	เชียงใหม่ เขต ๖	๒๓.๒๙	๑๗.๒๐
๙	แม่ฮ่องสอน เขต ๒	๒๑.๒๘	๑๘.๔๑
๑๐	ปัตตานี เขต ๓	๑๙.๕๐	๑๓.๗๘

จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์เรื่อง การอ่าน – การเขียน ต่ำกว่านักเรียนในภูมิภาคอื่น ๆ เนื่องจากปัญหาภาษาไทยไม่เข้มข้นของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก การไม่เข้าใจภาษาไทยในระดับการอ่าน-เขียนทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาของบทเรียน ส่งผลเสียต่อผลการเรียน อันเนื่องมาจากแนวทางการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับพื้นฐานทางภาษาของเยาวชนในพื้นที่ และเนื้อหาแบบเรียนมักไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่คุ้นเคย ก่อให้เกิดความรู้สึกเครียด มีความทุกข์ ไม่อยากเรียน และทำให้ผลการเรียนตกต่ำในที่สุด ดังนั้นในการจัดการศึกษาระบบทวิภาษาที่เป็นการนำภาษาแม่ของผู้เรียน มาร่วมเป็นสื่อในการเรียนการสอน จึงเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุด โดยใช้แนวคิดในการสร้างฐานของการรู้หนังสือด้วยภาษาแม่ให้มั่นคงเสียก่อน จากนั้นจึงค่อยๆ เชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนการสอนโดยใช้ภาษาราชการ และภาษาอื่นๆ เป็นลำดับต่อไป

๓.๒.๕ เอกสารส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบพหุภาษาของยูเนสโก เรื่อง “Advocacy Kit for Promoting Multilingual Education Including the Excluded

องค์การยูเนสโกได้ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ หรือเด็กที่มีภาษาแม่ไม่ใช่ภาษาราชการ โดยให้แนวทาง ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานทางการศึกษา และการสร้างสะพานเชื่อมการเรียนรู้ไปสู่ภาษาราชการ โดยกล่าวถึงเรื่อง Education for All แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่ให้แก่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ การสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ การทำงานร่วมกับชุมชน การวางนโยบายการศึกษา และการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กชาติพันธุ์ในทวีปเอเชียและแปซิฟิก

เอกสารประกอบด้วย ๕ หัวเรื่อง ดังนี้

๑. Overview of the Kit
๒. Programme Implementers Booklet
๓. Community Members Booklet
๔. Policy Makers Booklet
๕. Language in Education Policy and Practice in Asia and the Pacific

และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น

- First Language First: Community-based Literacy Programmers for Minority language Contexts in Asia. Bangkok: UNESCO Bangkok, 2005.
- Improving the Quality of Mother Tongue-based Literacy and Learning: Case Studies from Asia, Africa and South America. Bangkok: UNESCO Bangkok, 2007.
- Education in a multilingual world. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural France. 2003.
- Mother Tongue-based Literacy Programmers Case Studies of Good Practice in Asia. Bangkok: UNESCO Bangkok, 2007.
- Mother tongue as bridge language of instruction policies and experiences in Southeast Asia. Bangkok: SEAMEO, 2009.
- Promoting Literacy in Multilingual Settings. Bangkok: UNESCO Bangkok, 2006.

ส่วนที่ ๔

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตามภารกิจหลัก ๙ ประการ

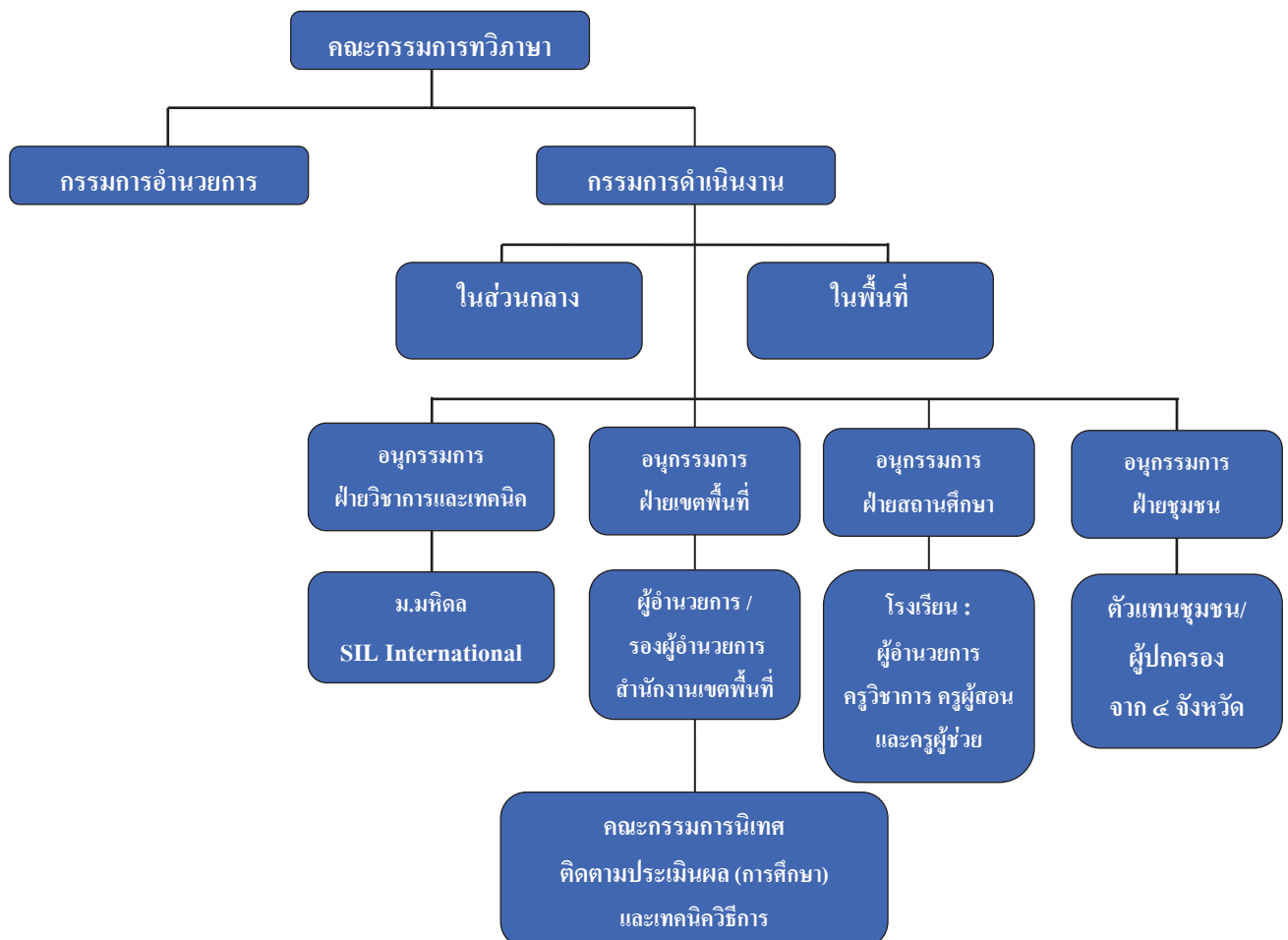
ส่วนที่ ๔

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตามภารกิจหลัก ๙ ประการ

การดำเนินงานโครงการวิจัยปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – ภาษามลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ในระยะเวลา ๔ ปี (ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๓) คณะวิจัยได้ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาแบบทวิ/พหุภาษาซึ่งใช้ภาษาแม่ของเด็กเป็นสื่อในการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่ภาษาราชการอย่างเป็นระบบ (MTB MLE) อันจะนำไปสู่การสร้างรากฐานที่ดีในการศึกษาด้านวิชาการและภาษาอื่นๆ ต่อไป

การดำเนินงานโครงการวิจัยเป็นไปตามภารกิจหลัก ๙ ประการ โดยเริ่มต้นจากการศึกษา แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบทวิ/พหุภาษา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเรียนรู้ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับงานภาษาศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อสร้างแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) ที่เหมาะสมกับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินงานโครงการในเบื้องต้นนอกจากจะศึกษาข้อมูลทฤษฎีและงานวิจัยพื้นฐานแล้วยังได้มีการวางโครงสร้างการบริหารจัดการโครงการไว้ โดยจัดตั้งคณะกรรมการในโครงการวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ทั้งในเชิงปฏิบัติงานและให้การสนับสนุนเชิงนโยบาย (ดังแผนผัง)

จากแผนผังโครงสร้างการบริหารจัดการโครงการวิจัยทวิภาษาฯ ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดหลัก ๒ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการวิจัยและคณะกรรมการดำเนินงานวิจัย โดยคณะกรรมการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็นอนุกรรมการซึ่งทำงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ จำนวน ๔ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายเขตพื้นที่การศึกษา ฝ่ายสถานศึกษา และฝ่ายชุมชน ทั้งนี้มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาอยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายเขตพื้นที่อีกชั้นหนึ่ง

จากการดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิด การจัดการศึกษาแบบทวิภาษาที่ใช้ภาษาท้องถิ่น โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่กับภาษาราชการในการเรียนการสอนและมีแนวทางการดำเนินงานตามภารกิจ ๙ ประการ ดังต่อไปนี้

ภารกิจหลัก ๙ ประการในการดำเนินงาน โครงการทวิภาษาแบบเต็มรูป

๔.๑) ทบทวนนโยบายการศึกษา และนโยบายภาษาแห่งชาติ: เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของนักวิชาการทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อหาแนวทางในการนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่ต่างจากภาษาราชการ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สำคัญของการศึกษาไทย แต่ยังมีได้ อยู่ในแผนงานความรับผิดชอบของหน่วยงานการศึกษาของรัฐบาล (กระทรวงศึกษาธิการ) คณะวิจัยจึง ได้พยายามที่จะสร้างเครือข่ายและร่วมงานกับหน่วยงานที่จะสามารถผลักดันนโยบายแห่งชาติที่กำหนดให้ใช้ภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่/ภาษาที่หนึ่งของผู้เรียนในระบบการศึกษาโดยมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้มีการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการสอนภาษาท้องถิ่นในระบบโรงเรียน หรือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในระบบทวิ/พหุภาษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยสนับสนุนทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ

๔.๒) การทำวิจัยพื้นฐาน: เป็นการศึกษาวิจัยข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การวางแผนและหาแนวทางที่เหมาะสมในการวางโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ โดยงานวิจัยพื้นฐาน ได้แก่ การสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวมถึงทัศนคติของภาษาและความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาษาของคนในพื้นที่ในด้านการศึกษา, การศึกษาลักษณะภาษามลายูปาตานี, การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานี ภาษามาเลเซียและภาษาไทย และการรวบรวมลักษณะการใช้ภาษาไทยที่ผิดพลาดของเด็กในพื้นที่เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาไทยได้อย่างตรงจุด

๔.๓) การสร้างระบบเขียน: เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น-ภาษาไทย) มีการพัฒนาการทางภาษาเต็มรูปแบบทั้ง ๔ ทักษะ ฟัง พูด อ่านและเขียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูถิ่นเพื่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งภาษามลายูปาตานีและมลายูสตูลไม่มีระบบเขียนที่เป็นมาตรฐาน มีเพียงอักษรยาวีซึ่งเขียนตามระบบเสียงของภาษามลายูกกลาง (มาเลเซีย) ซึ่งมีความแตกต่างจากภาษามลายูปาตานีและสตูล จึงต้องมีการพัฒนาระบบเขียนของภาษามลายูปาตานีและสตูลขึ้นเพื่อให้แทนเสียงในภาษาไทยได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งระบบเขียนดังกล่าวใช้อักษรไทย โดยผ่านการยอมรับจากเจ้าของภาษาที่เกี่ยวข้อง มีความถูกต้องตรงตามหลักวิชาการ ผ่านการทดสอบและทดลองใช้เพื่อความเป็นมาตรฐาน และเป็นระบบเขียนที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้อักษรราชการได้เป็นอย่างดี

๔.๔) การสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกัน: หลักการดำเนินงานและรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับประเทศไทย เป็นสิ่งที่เข้าใจยาก และดูเหมือนไม่น่าจะเป็นไปได้ เช่น การนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาภาษาไทย แม้ว่าจะมีผลสำเร็จจากประเทศอื่น แต่ก็ต้องใช้เวลาในการสร้างความมั่นใจและสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะผู้ปกครอง คนในชุมชนและโรงเรียน นอกจากนี้ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานด้านการศึกษาและคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว มีความหวาดระแวงในสังคมค่อนข้างมาก ยิ่งทำให้การสร้างความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างยิ่ง

๔.๕) การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร: ความสำเร็จของโครงการทวิภาษาโดยส่วนใหญ่อยู่ที่การให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทของบุคลากรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ดังนั้นการสรรหาและการจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรครูและคณะวิจัยในพื้นที่เพื่อให้ทำหน้าที่ประสานงานและขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งให้มีความรู้ มีทักษะและกระบวนการทำงานตามแนวทางทวิภาษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นความรู้ใหม่ (นวัตกรรม) และต้องใช้เวลาในการฝึกอบรม อาทิ การเรียนรู้ระบบเขียนภาษามลายูอักษรไทย การสร้างแผนการสอนและฝึกอบรมกลวิธีการสอนโดยใช้ภาษามลายูถิ่นที่พัฒนาระบบความคิด รวมถึงการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ และการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

๔.๖) การสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน: หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของทวิภาษาจำเป็นต้องสร้างและประยุกต์ขึ้นใหม่เนื่องจากการใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาแม่) เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างจากหลักสูตรและแผนเดิมเป็นอย่างมาก โดยต้องกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของเด็กในพื้นที่ แต่ยังคงสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรทวิภาษาเพิ่มการเรียนรู้รายวิชาภาษามลายูถิ่น ทั้งการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน และในการจัดการเรียนการสอนในระยะแรกใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความคุ้นเคย ความเข้าใจ และความสุขในการเรียนแก่เด็ก ผ่านการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาระบบคิดและสติปัญญา สำหรับกระบวนการพัฒนาภาษาไทยจะใช้การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ เน้นทักษะการฟัง-พูดด้วยความเข้าใจ แล้วเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยเมื่อเด็กได้เรียนกระบวนการอ่านผ่านภาษามลายูถิ่น (อักษรไทย) แล้ว ซึ่งนับว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างภาษาทั้งสองได้เป็นอย่างดี

๔.๗) การสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน: สื่อในโครงการทวิภาษาได้มีการสร้างขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก โดยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นหลัก เนื่องจากต้องใช้ความรู้ด้านประเพณี วัฒนธรรม และภาษาของคนในพื้นที่เป็นสำคัญ สื่อที่ใช้สำหรับเด็กอนุบาลระยะแรกเป็นสื่อภาพและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยเน้นให้เด็กเกิดทักษะการฟังและพูดทั้งในภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยอย่างเข้าใจ (พร้อมพัฒนาความคิดจากกระบวนการสอน) จากนั้นจึงสร้างสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียน ด้วยภาษามลายูถิ่นอักษรไทย เน้นความเข้าใจและความถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมให้รู้จักถ่ายทอดความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ และเชื่อมโยงเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยด้วยอักษรเดียวกันเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาอื่นต่อไป

๔.๘) การติดตามและการประเมินผล: วัตถุประสงค์ของโครงการทวิภาษา คือ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและพัฒนาทักษะภาษาไทยของเด็กให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการติดตามและประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้จึงมีความสำคัญที่จะชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ โดยการประเมินในระดับอนุบาลประกอบด้วย การทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน (pre-post test) ในด้านภาษาและทักษะของพัฒนาการตามวัย นอกจากนี้ ยังมีการประเมินผลงานเด็กและการบันทึกพัฒนาการทางภาษาและความคิดในชั้นเรียนเป็นข้อมูลประกอบด้วย ทั้งนี้ผลทดสอบของเด็กก่อนเข้าเรียนเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประเมินผลพัฒนาการและใช้เป็นแนวทางการวางแผน การสอนที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก ในขณะที่ผลการทดสอบหลังเรียนนอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กแล้ว ยังบ่งชี้ถึงความสำเร็จของแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) พร้อมทั้งยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นในขั้นต่อไป

๔.๙) สร้างความร่วมมือระดับชุมชนและสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง: การดำเนินงานโครงการทวิภาษา ประกอบด้วยภารกิจหลายประการที่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง ตลอดจนองค์กรจากต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการ

ทำงานลักษณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้แล้ว การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่เป็นไปเพื่อส่งมอบงานการศึกษาแบบทวิภาษาให้ ดำเนินไปในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการดำเนินงานโครงการตามภารกิจหลัก ๙ ประการดังกล่าว มีเนื้อหาและรายละเอียด ดังจะ กล่าวถึงในลำดับต่อไป

๔.๑ การทบทวนนโยบายการศึกษาและนโยบายภาษาแห่งชาติ

เนื่องจากภาษาเป็นสื่อหรือเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของการศึกษาและการสื่อสารของชนในชาติ การทำนุบำรุงรักษาและส่งเสริมการใช้ภาษาที่เหมาะสมนอกจากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารแล้วยังจะทำให้เกิดการพัฒนาสมอง การเรียนรู้และความสำเร็จ ในการดำเนินงานในระดับต่างๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนความพยายามในการฟื้นฟูภาษา ท้องถิ่นที่อยู่ในภาวะวิกฤตและมีผลต่อการเสื่อมสลายของภูมิปัญญาท้องถิ่น (เช่น โครงการวิจัย เพื่อท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวน ๑๕ กลุ่มกำลังดำเนินการฟื้นฟูภาษาในภาวะวิกฤต) ซึ่งสอดคล้องกับการรณรงค์เพื่อรักษาความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นมรดก ของมนุษยชาติขององค์การนานาชาติทั่วโลกในปัจจุบัน และเพื่อนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนา การศึกษา ชุมชนและสังคม เช่น โครงการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาหรือพหุภาษาแก่เยาวชนกลุ่ม ชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่ต่างไปจากภาษาของโรงเรียน ได้แก่ โครงการทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษามลายู ถิ่น) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ต้องมีการจัดโครงสร้างของหลักสูตรใหม่ รวมทั้งการสร้างและฝึกการสอนแบบใหม่แก่ครู อันเป็นการนำภาษาท้องถิ่นมาใช้เป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาการเรียนรู้ทางสมองและจิตใจของเด็กได้ความรู้ตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีการทบทวน นโยบายทางการศึกษาและนโยบายภาษาแห่งชาติให้เป็นนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภาษา ท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนร่วมเป็นสื่อในการเรียนการสอนควบคู่ไปกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษา ประจำชาติ และภาษานานาชาติ เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น คณะวิจัยได้ร่วมมือกับราชบัณฑิตยสถาน โดย ศ.ดร.สุวิไล ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการวิชาการด้านการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ และรับผิดชอบข้อมูลนโยบายเกี่ยวกับภาษาท้องถิ่น โดยนอกจากจะประชุมหาแนวทางการดำเนินงาน เป็นประจำเดือนแล้ว ที่ผ่านมามีการประชุมวิชาการเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจแก่สังคม ๕ ครั้ง เป็นประชุมนานาชาติ ๒ ครั้งและประชุมระดับชาติ ๓ ครั้ง ทีมวิจัยได้มี ส่วนร่วมในการนำเสนอบทความ ดังนี้

๑. “The Language Situation in Thailand”. โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุมนานาชาติเรื่อง The Bilingual and Multilingual Education in The National Language Policy Conference ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร

๒. “Language for National Reconciliation : A Role for Patani Malay in Formal Education in Thailand's Deep South”. โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุมนานาชาติเรื่อง The Second International Conference on Language Development, Language Revitalization and Multilingual Education in Ethnolinguistic Communities ระหว่างวันที่ ๑-๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรม ทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร และตีพิมพ์ในวารสาร EENET (Enabling Education Network Magazine). Issue 12 August 2008 (www.eenet.org.uk).

๓. นโยบายทางภาษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์. โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุม วิชาการ เรื่อง ชาตินิยมกับพหุวัฒนธรรม. วันที่ ๒๒-๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑. ศูนย์ประชุมนานาชาติ.

โรงแรมดิเอ็มเพรส. จังหวัดเชียงใหม่ และตีพิมพ์ในหนังสือเรื่องแม่น้ำโขง ณ นครพนม(The Mekong river na Nakorn Phanom). ในปี ๒๕๕๒ จัดทำโดยมูลนิธิโตโยต้า

๔. “Ethnic Minority Language: An Urgent Call for Action”. โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุมเรื่อง The International Conference on National Language Policy: Language Diversity for National Unity ระหว่างวันที่ ๔-๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๕. “Success and Challenges in Developing a Writing System for Patani Malay”. โดย อาจารย์แวมายี ปารามัล ในการประชุมเรื่อง The International Conference on National Language Policy: Language Diversity for National Unity ระหว่างวันที่ ๔-๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๖. “The Role of Patani Malay in Education in Thailand Southern Border Province”. โดย อาจารย์สาเหอฮับดุลเลาะ อัลยุฟรี ในการประชุมเรื่อง The International Conference on National Language Policy: Language Diversity for National Unity ระหว่างวันที่ ๔-๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

๗. ภาษาท้องถิ่นกับการสืบสานภูมิปัญญาและการพัฒนาสังคม” โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุมวิชาการเรื่อง “ความหลากหลายและความสำคัญของภาษาท้องถิ่นที่นำไปสู่นโยบายภาษาแห่งชาติ” จัดโดยราชบัณฑิตยสถาน ในวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๑ ณ โรงแรมรอยัลซิติ กรุงเทพมหานคร

๘. “ภาษาท้องถิ่นกับนโยบายภาษาแห่งชาติ” โดย ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ในการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “ภาษาท้องถิ่นเพื่อความมั่นคงทางสังคม”. จัดโดยราชบัณฑิตยสถาน ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมกรีนเลค รีสอร์ท จ.เชียงใหม่

๙. “การพัฒนาความเข้มแข็งของการเรียนการสอนภาษาไทยและการเรียนรู้ของเยาวชนไทยมุสลิมด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา” โดยทีมวิจัยทวิภาษา มหิดล(สุวิไล, มรินดา, ฮัสนะ และซารีฮะ) ในการประชุมวิชาการเรื่อง “นวัตกรรมการสอนภาษาไทยเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” จัดโดยราชบัณฑิตยสถาน และมหาวิทยาลัยมหิดล ในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยโครงการทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษามลายูถิ่น) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีส่วนในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ในระยะยาว รวมทั้งงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นประเด็นภาษา ชุดการอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษาในภาวะวิกฤตใกล้สูญ มีส่วนในการผลักดันนโยบายภาษาแห่งชาติที่สนับสนุนส่งเสริมการใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาของชาติพันธุ์ในการศึกษาและการสื่อสารมวลชนในท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันได้จัดทำร่างนโยบายภาษาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังได้ร่างนโยบายภาษาแห่งชาติที่ได้มาด้วย (เอกสารแนบ ๑)

นอกจากนี้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาที่ใช้ทั้ง ๔ ทักษะ(ฟัง พูด อ่าน เขียน) ยังได้รับการบรรจุให้ใช้ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนในแผนพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับตั้งแต่กันยายน ๒๕๕๒ (เอกสารแนบ ๒)

ร่างนโยบายภาษาแห่งชาติ

โดย ราชบัณฑิตยสถาน

เหตุผล

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศที่สะดวกรวดเร็ว มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนทั่วโลก “ภาษา” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปสู่การเข้าถึงองค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การบริการของรัฐ การติดต่อค้าขาย และความเข้าใจกันระหว่างคนที่มีความวัฒนธรรมเดียวกันและต่างวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ภาษายังเป็นตัวบ่งชี้ชาติพันธุ์และเป็นสื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ที่สำคัญที่สุด การอนุรักษ์และพัฒนาภาษาประจำชาติและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทยควบคู่กันไป จะเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ อาทิ มาตรา ๓๐ ตลอดจนกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ราชบัณฑิตยสถานในฐานะเป็นสถาบันหลักของเครือข่ายทางปัญญาแห่งชาติ ตระหนักในบทบาทและความสำคัญของภาษา ซึ่งนับว่าเป็นกลไกหลักประการหนึ่งของการพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ จึงได้ศึกษาทบทวนสถานการณ์ของภาษาต่าง ๆ ในประเทศไทย ทำให้พบปัญหา และมีข้อสังเกต ตลอดจนข้อเสนอแนะสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสภาวะวิกฤตทางภาษา

ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มมีคุณค่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาเฉพาะในวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มชนที่สืบเนื่องกันมาเป็นร้อยเป็นพันปี ภาษาจึงเป็นทั้งระบบคิด ระบบความรู้ ความเข้าใจในโลกและสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งรวบรวมภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แสดงความเป็นตัวตนของกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม ในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมสมัยใหม่ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านภาษาในสังคมไทยอย่างรวดเร็วจนถึงขั้นวิกฤตดังนี้

๑.๑ วิกฤตของภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาประจำชาติที่ใช้ในการสื่อสารกันทั่วประเทศ ทั้งในระบบราชการ วงการสื่อสารมวลชน และระบบการศึกษา ภาษาไทยมาตรฐานจึงมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจของคนในชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของชาติด้วย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้ความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยมาตรฐานได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จึงทำให้คนต่างสังคมและต่างวัยอาจจะสื่อสารกันด้วยภาษาที่แตกต่างกันไป ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการสื่อสารกันบ้าง อนึ่ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวนไม่น้อย เช่น คนไทยที่มีเชื้อสายของกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่ม ยังไม่สามารถใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการพูดการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างเช่น ชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่ภาคใต้บางจังหวัด และกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน

๑.๒ วิถีชีวิตของภาษาท้องถิ่น

สังคมไทยประกอบด้วยภาษาท้องถิ่นต่างๆ มีทั้งภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่น ๆ แต่ปัจจุบันภาษาดังกล่าวอยู่ในภาวะวิกฤตด้วยสาเหตุต่อไปนี้

๑.๒.๑. อำนาจและความเจริญด้านการสื่อสารมวลชน ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่ขยายไปอย่างรวดเร็วหมด เกิดการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ความบันเทิงโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ทำให้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคมไทยอยู่ในภาวะถดถอย วิกฤต และอาจสูญสิ้นไป

๑.๒.๒. สภาพการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากโอกาสของอาชีพการงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาหลัก ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐานอันเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

๑.๒.๓. การทำงานตามแหล่งงานนอกชุมชนทำให้มีการใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น และใช้ภาษาท้องถิ่นน้อยลง

๑.๒.๔. การแต่งงานข้ามกลุ่มทำให้ความเข้มข้นของการใช้ภาษาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลดลง โดยใช้แต่ภาษาของกลุ่มสมรสหรือภาษาที่มีผู้ใช้กันมากในพื้นที่หรือใช้ภาษาไทยมาตรฐานสื่อสารกัน

๑.๒.๕. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการของรัฐจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาราชการ ทำให้คนในท้องถิ่นนิยมใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้นและละทิ้งภาษาท้องถิ่นของตน

๑.๒.๖. การใช้เฉพาะภาษาไทยมาตรฐานเพียงภาษาเดียวเป็นสื่อในการเรียนการสอน และในการสื่อสารมวลชนทำให้การใช้ภาษาท้องถิ่นลดลง และเยาวชนไม่เห็นความสำคัญของภาษาท้องถิ่นของตน

จากการวิจัยของสุวิไลและคณะ (๒๕๔๕) ^๑ พบว่ามีอย่างน้อยถึง ๑๕ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ในภาวะวิกฤตรุนแรงใกล้สูญ ได้แก่ ๑.ซอง ๒.กะซอง ๓.ซัมเร ๔.ซุง ๕.มลาบรี ๖.เกนชีว(ซาไก) ๗.ญัฮกุร ๘.โซ(ทะวืง) ๙.ลัวะ (ละเวือะ) ๑๐.ละว้า (ก่อง) ๑๑. อีมีปี่ ๑๒.ปิซู ๑๓.อุรักละโว้ย และ ๑๔. มอเกล็น ๑๕. แสก ในจำนวนนี้มีถึง ๙ กลุ่ม เป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมร ตระกูลออสโตร-เอเชียติก ซึ่งเป็นตระกูลภาษาดั้งเดิมของดินแดนสุวรรณภูมิ โดยที่ภาษากะซอง ซัมเร และซุง มีโอกาสน้อยมากที่จะดำรงอยู่ได้และคงสูญสิ้นไปตามอายุขัยของผู้พูดสูงอายุที่มีอยู่ไม่กี่สิบคน

นอกจาก ๑๕ กลุ่มภาษาวิกฤตใกล้สูญดังกล่าว ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ แม้กลุ่มขนาดใหญ่ก็ล้วนอยู่ในสถานะที่ไม่ปลอดภัย แสดงให้เห็นความถดถอย มีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน เช่น กลุ่มภาษาวิกฤตตามแนวชายแดน ได้แก่ ภาษามอญ ภาษามลายูถิ่น ภาษาเขมรถิ่นไทย หรือแม้แต่ภาษาคำเมือง ภาษาไทยอีสาน ภาษาบักขี้ไต้ ซึ่งเป็น

ภาษาซึ่งใช้เป็นภาษากลางในแต่ละภูมิภาค ในปัจจุบันแม้ว่ายังคงมีพูดทั่วไปโดยใช้สำเนียงท้องถิ่น แต่คำศัพท์และลักษณะทางไวยากรณ์จำนวนมากเปลี่ยนเป็นแบบภาษาไทยมาตรฐาน

๒. ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และสิทธิทางภาษา

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งภาษาอยู่ในภาวะวิกฤตนั้น โดยทั่วไปกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่ในสภาพอ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและในกลุ่มของตน เยาวชนส่วนใหญ่ละทิ้งมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ ในขณะเดียวกันก็ยังไม่สามารถปรับตัวเองเข้าสู่โลกของสังคมใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จทางการศึกษาตามที่ต้องการในระบบโรงเรียน ขาดอนาคตและเส้นทางเดินที่ชัดเจน ขาดความมั่นคงทั้งด้านสถานภาพทางสังคม วัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตซึ่งในสายตาของคนทั่วไปมักจะมองว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่พัฒนาได้ยาก เป็นชุมชนล้าหลัง ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เล็ก ๆ จึงค่อย ๆ สูญสลายไป กลุ่มคนดังกล่าวเปลี่ยนไปพูดภาษาหลักเพื่อปรับตัวเข้ากับสังคมใหญ่ภายนอก ซึ่งบางส่วนก็ประสบความสำเร็จ แต่จำนวนมากก็ยังไม่สามารถปรับตัวได้ หรือยังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอก นอกจากปัญหาข้างต้นแล้วกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดใหญ่ตามแนวชายแดนยังมีปัญหาวิกฤตด้านอัตลักษณ์และจิตวิญญาณ อันเนื่องมาจากมีความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก นำไปสู่ความไม่เข้าใจระหว่างคนในพื้นที่และคนต่างพื้นที่ กลุ่มประชากรคนไทยดังกล่าวยังไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐด้านต่าง ๆ ได้ อย่างเต็มที่ จึงมีปัญหาด้านการศึกษาและการเรียนรู้ซึ่งสื่อสารผ่านภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ นำไปสู่การขาดความเท่าเทียมในการดำรงชีวิต การที่ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่เป็นที่ยอมรับ ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานของรัฐ บางครั้งก่อให้เกิดปัญหาการต่อต้านอย่างรุนแรงจนควบคุมได้ยาก จึงกล่าวได้ว่า ความไม่มั่นคงทางภาษานำไปสู่ปัญหาด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนความมั่นคงภายในประเทศ

ในแง่ของปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะสิทธิทางภาษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์การสากลด้านสิทธิมนุษยชนยืนยันว่า *กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และคนพิการ มีสิทธิทางภาษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยสามารถใช้ภาษาของตน ทั้งในบ้าน ในชุมชนของตน และในที่สาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งสามารถใช้ภาษาของตนในการจัดระบบการศึกษาแก่เยาวชน* ปัจจุบันมีผลงานวิจัยจากประเทศต่าง ๆ ที่พิสูจน์และสนับสนุนประโยชน์ของการใช้ภาษาแม่เป็นสื่อในการศึกษา ในเบื้องต้นและเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาราชการหรือภาษาประจำชาติ เพื่อนำไปสู่สาระความรู้และสังคมต่อไป มีการเฉลิมฉลองวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันสากลของภาษาแม่ (The Mother Language Day) ภาษาท้องถิ่นของทุกกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการยกย่องและเห็นความสำคัญ ดังที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศในปี ๒๕๕๑ เป็นปีสากลของภาษา (International Year of Languages)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงควรมีการทบทวนนโยบายภาษาแห่งชาติซึ่งรวมถึงนโยบายภาษาในการศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ภาษาของชาติพันธุ์หรือภาษาแม่ เป็นภาษาที่หนึ่งของเด็กในระบบการศึกษา และเพื่อสร้างประชากรไทยที่มีคุณภาพสามารถร่วมกันแข่งขันกับโลกภายนอกได้

๓. ปัญหาด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเพื่อเศรษฐกิจและการงานอาชีพ

ภาษาเพื่อเศรษฐกิจและการงานอาชีพสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

๓.๑. กลุ่มภาษาตะวันตก เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน

๓.๒. กลุ่มภาษาตะวันออก เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น เกาหลี

๓.๓. กลุ่มภาษาประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา

ประเทศไทยควรได้พิจารณาว่าควรกำหนดให้ภาษาใดเป็นภาษาเพื่อเศรษฐกิจโดยอาศัยความจำเป็นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเกณฑ์ เช่น ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ยอมรับว่าเป็นภาษานานาชาติ และเป็นภาษาที่เป็นวิชาบังคับในการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว ในขณะที่ภาษาอื่น ๆ จะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ว่ามีบทบาทสำคัญแค่ไหน ต้องทบทวน และมีนโยบายให้แจ่มชัดที่จะจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความจำเป็นต้อง**ออกแบบ “ประมวลวิชา” (Syllabus Design) “สื่อการเรียนการสอน” (Teaching and Learning Materials) และ “การฝึกอบรมครู” (Teacher Training)** เฉพาะด้านให้สอดคล้องกับนโยบายที่จะกำหนดต่อไป

๔. ความจำเป็นด้านการแปล การล่าม และล่ามภาษามือ

การแปล การล่าม และล่ามภาษามือสำหรับผู้พิการทางหู เป็นทักษะทางการสื่อสารขั้นสูง ที่รวมการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนไว้ด้วยกัน ประวัติศาสตร์ของการแปลบ่งบอกว่า มนุษย์ใช้การแปลในการติดต่อสื่อสารกับผู้คนต่างภาษาในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจรรโลงรักษาความเชื่อ ความคิด ความรู้ประสบการณ์ จารีตประเพณี ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และความบันเทิงข้ามภาษา การแปล การล่าม และล่ามภาษามือมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในโลกยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร ที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้น ดังนั้น การแปลและล่ามจึงเป็นเครื่องมือหรือช่องทางที่จะช่วยลดอุปสรรคของความแตกต่างด้านภาษา

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีการใช้ภาษาหลากหลายมากที่สุดในโลก และประเทศไทยเองก็มีการใช้ภาษาพูดจำนวนไม่น้อยกว่า ๗๐ ภาษา ทั้งนี้ ไม่นับภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการติดต่อค้าขาย เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีน การสื่อสารข้ามภาษาผ่านทางการแปล การล่าม และล่ามภาษามือจึงมีความสำคัญทั้งระดับพหุภาษาภายในประเทศ (intra-multilingualism) และพหุภาษาข้ามประเทศ (inter-multilingualism)

เนื่องจากฐานเศรษฐกิจประเทศไทยปัจจุบันสร้างรายได้จำนวนมากจากการติดต่อและการค้าสากลระหว่างประเทศและการแลกเปลี่ยนค้าขายตามชายแดนที่ต้องอาศัยบริบทและวัฒนธรรมข้ามภาษา ตลอดจนการใช้แรงงานพหุภาษา มูลค่าที่เกิดจากการแปล การล่าม และล่ามภาษามือนอกเหนืองานแปลและล่ามที่เป็นอาชีพแล้ว จึงยังแฝงอยู่ในกิจกรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมากและมีมูลค่ามหาศาล อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังประสบปัญหาด้านการแปล การล่าม และล่ามภาษามือดังนี้

๔.๑. ขาดแคลนนักแปล ล่ามอาชีพ และล่ามภาษามืออาชีพเพื่อการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการค้าและการบริการสากล

๔.๒. ขาดหน่วยงานที่สนับสนุนพัฒนา รับผิดชอบ ตรวจสอบดูแล คຸ້ມครองให้ผู้บริการและผู้ให้บริการ ตลอดจนสาธารณชนที่บริโภคข้อมูลจากการแปล การล่าม และล่ามภาษามือ

๔.๓. ขาดหน่วยงานให้บริการแปล การล่าม และล่ามภาษามือ ซึ่งจัดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะด้านกฎหมาย สาธารณสุข และภาษาใช้งาน

ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างและพัฒนามาตรฐานและคุณภาพของการแปล การล่าม และล่ามภาษามือ

๕. นโยบายความมั่นคงของชาติแนวใหม่

นโยบายความมั่นคงฉบับใหม่ใช้กรอบความคิดแบบสันติวิธีที่ยอมรับสังคมแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งจะเอื้อต่อนโยบายการส่งเสริมภาษาไทยควบคู่กับภาษาท้องถิ่น เนื่องจากหัวใจของความมั่นคงของชาติ คือ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การยอมรับว่าสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ศาสนา ภาษาและชาติพันธุ์ โดยทุกคนมีความภูมิใจในศักดิ์ศรี อัตลักษณ์ท้องถิ่น และมีเกียรติเสมอกัน นับเป็นต้นทุนที่เป็นจุดแข็งของความมั่นคง

ด้วยเหตุผลและปัญหาทั้ง ๕ ข้อดังกล่าว ราชบัณฑิตยสถานตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีนโยบายภาษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแผนแม่บทของประเทศในการพัฒนาและสืบสานภาษาไทยมาตรฐานซึ่งเป็นภาษาประจำชาติควบคู่ไปกับภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภาษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในสังคมไทย ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาภาษาสำหรับผู้พิการ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาภาษาต่างประเทศ การแปลและล่าม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างทั่วถึงด้วยความมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของภาษาไทยมาตรฐานซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ
๒. เพื่อสร้างสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมพหุภาษาให้เป็นสังคมที่เคารพความเท่าเทียมกันของมนุษย์ มีความเสมอภาคและความยุติธรรมทางสังคมเพื่อความมั่นคงของวัฒนธรรมท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ
๓. เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการแข่งขันให้กับระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ

นโยบายภาษาที่พิจารณานำเสนอรัฐบาล

ราชบัณฑิตยสถานได้ศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น ชุมชน ผ่านการอบรมสัมมนา การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จึงได้พิจารณานำเสนอนโยบายภาษานำเสนอรัฐบาล ดังนี้

“รัฐบาลมีนโยบายทำนุบำรุงและส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติและภาษาท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่น ๆ เพื่อสงวนรักษาความหลากหลายของภาษาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาของผู้พิการ เช่น ภาษามือของผู้พิการ

ทางการไต้หวัน เพื่อสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีมั่นคงและ การสร้างสันติสุขแก่ชนในชาติ

อนึ่ง เพื่อเป็นการพัฒนาความร่วมมือและความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการสอนภาษาต่างประเทศ(ทั้งภาษาเศรษฐกิจและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน) ให้กับนักเรียนไทยอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษา สำหรับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่ต่างจากภาษาราชการ(ภาษาไทย) และกลุ่มผู้เข้ามาแสวงหางานทำในประเทศไทย โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน(Mother Tongue Based) ในการสร้างความเข้มแข็งของการเรียนการสอนภาษาไทยและเพื่อพัฒนาสมองและการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการแปล ล่ามและล่ามภาษามือให้มีมาตรฐาน”

หน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน : ราชบัณฑิตยสถานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยและพัฒนาโยบายการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยการสนับสนุนของสภาการศึกษาแห่งชาติ

โครงการนี้ดำเนินการสอดคล้องไปกับโครงการการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่เป็น “ผู้รู้หนังสือ” ทั้งในภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น และสามารถรักษาสืบสานภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ได้ พร้อมกับเข้าใจและปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามวิถีวัฒนธรรมส่วนกลาง แนวทางการศึกษาและผลการวิจัยดังกล่าวจึงสามารถนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อันของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีพื้นฐานภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างจากเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศได้ในเบื้องต้น โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญและสอดคล้องกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคนในพื้นที่ใช้ภาษามลายูถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา จะเริ่มต้นด้วยการใช้ภาษาแม่ของเด็ก(ซึ่งภาษาที่เด็กคุ้นเคยและสามารถสื่อสารได้) และเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทยอย่างเป็นระบบและขั้นตอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะทำให้เด็กรู้สึกคุ้นเคยกับบรรยากาศในห้องเรียน และกล้าที่จะแสดงออก พูดคุยกับครู แสดงความคิดเห็นและจินตนาการได้อย่างเต็มที่ ไม่มีปัญหาความไม่เข้าใจภาษามาปิดกั้นความคิด

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ยังมีการสอดแทรกวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เด็กคุ้นเคยมีประสบการณ์และพื้นฐานอยู่แล้ว จึงทำให้เด็กรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้และกล้าแสดงออกมากขึ้น ส่งผลต่อความสุขและความสำเร็จในช่วงของการศึกษาภาคบังคับเป็นการเรียนในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาสมองและการเรียนรู้ของเด็ก ส่งผลดีในการเรียนของเด็ก สร้างความมั่นใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อาจเป็นแนวทางที่แก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ต่ำที่สุดในประเทศไทยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันได้ อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนแก่เด็ก เช่น ร่วมสร้างสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เห็นพัฒนาการของลูกหลานในทางที่ปรารถนาโดยเติบโตเป็นคนไทยเชื้อสายมลายูที่สามารถรักษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ได้ ในขณะเดียวกันที่สามารถดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคมไทย โดยปราศจากอคติและความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

๑.) การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (หรือพหุภาษา) โดยใช้ภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่หรือภาษาท้องถิ่นของเด็กเป็นสื่อควบคู่ไปกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการหรือเป็นภาษาที่สอง จะเป็นการสร้างฐานทางภาษาที่เข้มแข็ง นำไปสู่การเรียนภาษาไทยและวิชาอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๒.) การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะที่เป็นภาษาที่สองของเด็กในการจัดการเรียนการสอนภาคบังคับ โดยให้มีการสอนและการใช้ภาษาแม่ของเด็กซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่ง เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในช่วงแรกของการเข้าเรียน ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน และค่อยๆ เชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทยเป็นซึ่งภาษาที่สองอย่างมั่นคง (ตามศักยภาพของเด็ก โดยมีการทดสอบอย่างเป็นระบบ) จากนั้นจึงต่อเนื่องไปยังภาษาที่สามและที่สี่ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษามาลาเลเซีย เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประชากรทุกชาติพันธุ์ภาษาของประเทศได้อย่างแท้จริง จะนำไปสู่เป้าหมายการรณรงค์ “การศึกษาเพื่อทุกคน (Education For All)” ขององค์การนานาชาติ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นสมาชิกอยู่ด้วย

๓.) ควรมีนโยบายด้านภาษากับการศึกษา และการวางแผนทางภาษาที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและมีความต่อเนื่อง เช่น การวางแผนพัฒนาภาษาเป็นขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สามารถนำภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์

การนำภาษาท้องถิ่นเข้าสู่การศึกษาในระบบจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบดังต่อไปนี้

- การวิจัยพื้นฐาน เพื่อทราบถึงสถานการณ์การใช้ภาษา ความสามารถและความต้องการ
- การพัฒนาภาษาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ เช่น การพัฒนาระบบเขียน หากยังไม่เคยมีมาก่อน หรือหากมีแล้วก็อยู่มาแก้ไขปรับปรุง หรือจัดทำระบบเขียนเพิ่มหรือเสริม เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาราชการได้ง่ายขึ้น เป็นต้น
- การสร้างแผนการเรียนการสอนที่พัฒนาสมองและการเรียนรู้ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ทักษะการฟังและการพูดเป็นหลัก และในขณะเดียวกันก็มีการเตรียมการอ่าน-เขียน เพื่อเข้าสู่การเรียนเพื่อการรู้หนังสือหรือสภาวะการอ่านออกและเขียนได้
- การสร้างบทเรียนการเรียนการสอนภาษาที่สอง(ภาษาราชการ) เพื่อนำเข้าสู่การสอนภาษาที่สองอย่างเป็นระบบตามธรรมชาติไม่เร่งร้อน เพื่อการเรียนรู้ภาษาใหม่/ภาษาที่สองอย่างมั่นใจ ซึ่งผู้เรียนต้องมีระยะเวลาในการปรับตัว เช่น ในระยะฟังและการทำความเข้าใจก่อนพูด ระยะเริ่มพูด และระยะที่พูดได้ในระดับต่างๆ จนถึงขั้นพูดได้เหมือนภาษาของตนเอง
- การสร้างวรรณกรรมและหนังสืออ่านภาษาท้องถิ่น รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ เช่น แบบเรียนอ่านเขียนภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาภาษาท้องถิ่นให้เป็นมาตรฐานและนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา
ได้นั้น จะทำได้โดยความร่วมมือของนักวิชาการด้านภาษาและการศึกษา(ซึ่งจะดูแลด้านหลักวิชาการ)
และผู้แทนชุมชนเพื่อการสอดแทรกความรู้ในตัวภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การสร้างสื่อการเรียนการสอน

๔.๒ การทำวิจัยพื้นฐาน

การทำงานวิจัยพื้นฐาน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับภาษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปสู่การวางแผนและออกแบบการจัดการภาษาเพื่อนำเข้าสู่ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่เหมาะสมกับพื้นฐานของเยาวชนและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน โดยงานวิจัยพื้นฐานซึ่งคณะวิจัยได้ดำเนินการศึกษา มีจำนวน ๓ ประเด็น ได้แก่

(๑) การสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ทักษะความสามารถ และทัศนคติของภาษาต่างๆ รวมถึงความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาษาของคนในพื้นที่ในการศึกษา

(๒) การศึกษาลักษณะภาษามลายูถิ่น ทั้งในระบบเสียง คำ โครงสร้างไวยากรณ์ และระบบความหมาย

(๓) การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปัตตานี ภาษาไทย และภาษามลายู

โดยรายละเอียดของการทำการวิจัยพื้นฐานมีดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ การสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี, ยะลา และนราธิวาส

การสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาของคนไทยเชื้อสายมลายูใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการใช้ภาษาใดบ้างสำหรับการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน รวมถึงระดับความรู้ความสามารถในแต่ละภาษา และทัศนคติที่มีต่อภาษาเหล่านั้น โดยมีขอบเขตพื้นที่วิจัย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยได้เลือกศึกษาใน ๓ จังหวัด ๙ อำเภอ ๓๗ ตำบล รวมจำนวนประชากรในการสำรวจทั้งสิ้น ๑,๒๕๕ คน แบ่งเป็น ชาย ๖๐๖ คน หญิง ๖๔๙ คน โดยแบ่งตามปัจจัยที่อาจส่งผลต่อลักษณะการใช้ภาษาต่างๆ ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ และการศึกษา ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจสถานการณ์การใช้ภาษาในพื้นที่และเข้าถึงความจิตความต้องการสำหรับนำไปสู่การพัฒนาและการวางแผนภาษาเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

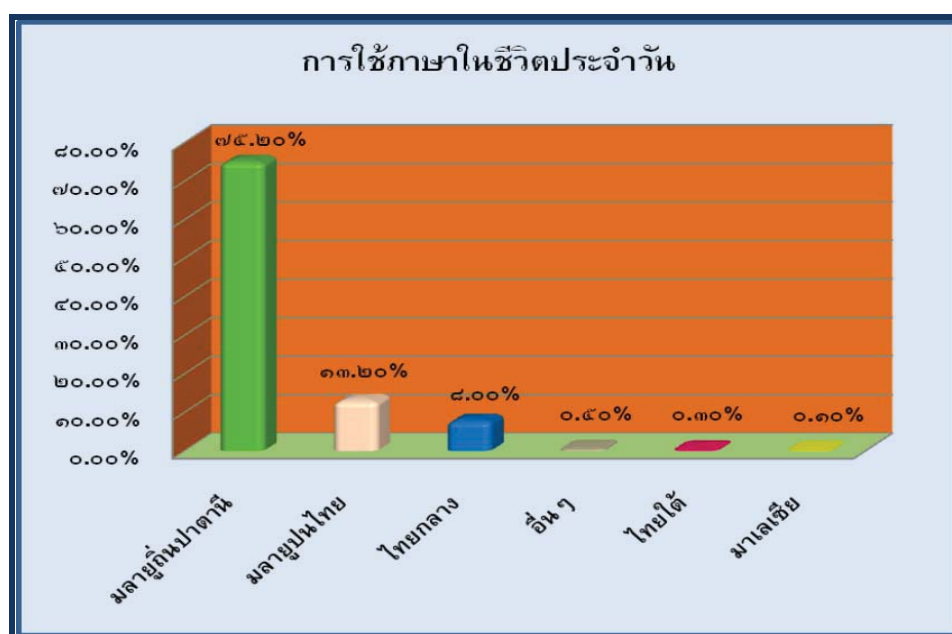
การสำรวจข้อมูลทำโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำมาวิเคราะห์ประมวล และสรุปผลโครงการ ได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี ระยะเวลาในการดำเนินงาน วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

การศึกษาและสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษานี้เป็นการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหารูปแบบในการแก้ไขปัญหาด้านการใช้ภาษาในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยเชื้อสายมลายู อันจะนำไปสู่แนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นฐานของเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

ผลการสำรวจสถานการณ์การใช้ภาษาต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายมลายู ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

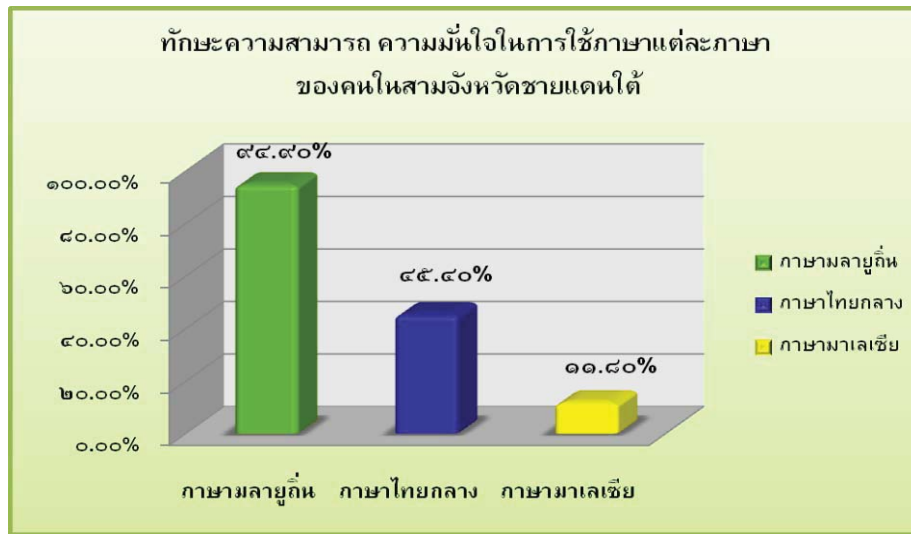
๑. การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

ผลจากการสำรวจเรื่องการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าโดยส่วนใหญ่มีการใช้ภาษามลายูถิ่นมากที่สุดในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือภาษาไทยปนมลายูถิ่น ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยใต้ และอันดับสุดท้ายคือภาษามาลาเลย์

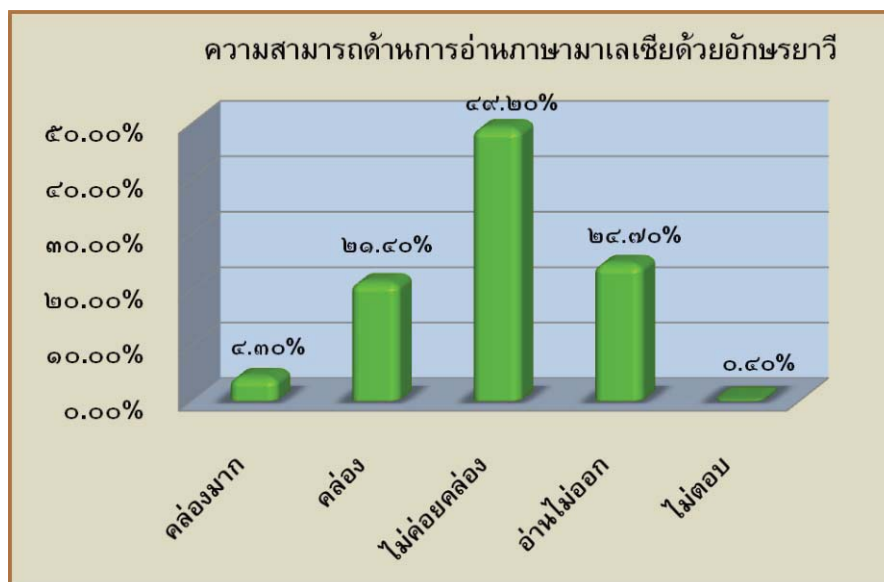
การใช้ภาษามลายูถิ่น ในชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูล เป็นภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลเลือกใช้มากที่สุดแทบทุกโอกาสและสถานที่ โดยรวมจะใช้ภาษามลายูถิ่นกับคนมลายูด้วยกันเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นอยู่ที่ไหนก็ตามและจะเป็นการพูดกับคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ปู่ย่าตายาย หรือการพูดกับคนนอกครอบครัว เช่น เพื่อนสนิท เพื่อนที่ทำงาน คนในหมู่บ้าน รวมถึงในสถานการณ์ที่ต้องใช้ความรู้สึและความถนัดทางภาษา เช่น การคิด การนับเลข หรือการทะเลาะเบาะแว้ง ส่วนการพูดภาษามลายูถิ่นปนกับภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันรองจากภาษามลายูถิ่น จะใช้ในเด็กที่กำลังอยู่ในวัยเรียน และคนที่มีการศึกษาสูงด้วยกัน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง แต่เมื่อมีการสนทนากับคนที่ไม่สามารถพูดภาษามลายูถิ่นก็จะปรับเป็นภาษาไทยกลางทันที (ในกรณีที่สามารพูดภาษาไทยได้)

๒. ทักษะความสามารถ ความมั่นใจในการใช้ภาษาต่าง ๆ ของคนในสามจังหวัดชายแดนใต้

จากแผนภูมิข้างต้น จะเห็นได้ว่าคนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีทักษะความสามารถทางภาษามลายูดีที่สุด เนื่องจากเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันมากที่สุด ส่วนทักษะภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง และภาษามาลาเลย์อยู่ในระดับพอใช้ (เว้นแต่ผู้ที่มีความรู้ด้านศาสนาหรือเรียนภาษามาลาเลย์จึงจะสามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษามาลาเลย์ได้) ส่วนความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ มีเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

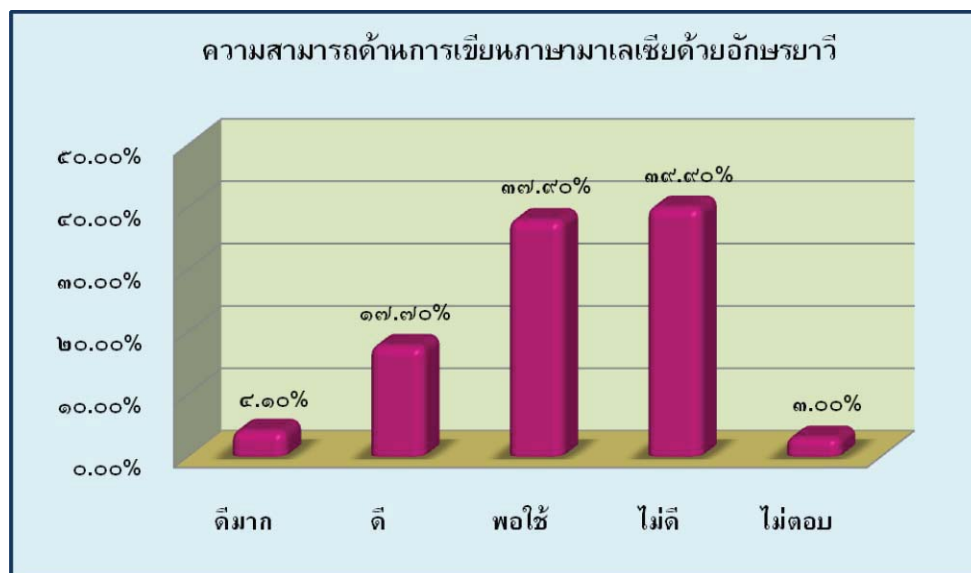
๓. ความสามารถด้านการอ่านภาษามลายูด้วยอักษรยาวี

ความสามารถด้านการอ่านภาษามลายูด้วยอักษรยาวีพบว่า ๔๔.๒๐ เปอร์เซ็นต์ อ่านไม่คล่อง และอ่านไม่ออก ๒๔.๗๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ที่สามารถอ่านได้คล่องและคล่องมาก

รวมกันมีเพียง ๒๕.๗ เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมากจะสามารถอ่านภาษามลายูอักษรยาวีได้เป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มอายุอื่น

๔. ความสามารถด้านการเขียนภาษามลายูเขียนด้วยอักษรยาวี

ความสามารถด้านการเขียนภาษามลายูด้วยอักษรยาวีโดยรวมแล้วพบว่าอยู่ในระดับไม่ดีมากถึง ๓๙.๙ เปอร์เซ็นต์ อยู่ในระดับพอใช้ ๓๗.๙๐ เปอร์เซ็นต์ และสามารถเขียนได้ในระดับดีและดีมากรวม ๒๑.๘๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป

ข้อสังเกต : อักษรยาวีเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมทางภาษาของคนไทยเชื้อสายมลายูที่ใช้ภาษามลายูสื่อสารกันใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีการใช้เป็นภาษาเขียนมาแต่ดั้งเดิม ในแวดวงของการศึกษาอิสลามในพื้นที่ แม้ว่าจะเป็นการเขียนในรูปแบบของภาษามลายูกกลาง (คล้ายคลึงกับภาษามลายูมาตรฐานหรือภาษามลายูเขียน เช่น ภาษามลายูมาตรฐาน ออกเสียง มากัน แปลว่า ‘กิน’ ซึ่งต่างจากภาษามลายูถิ่นปาตานี ที่ออกเสียง มาแก แปลว่า ‘กิน’) โดยใช้ในการเขียนเนื้อหาจากศาสนาเป็นหลัก อักษรยาวีจึงยังไม่ได้มีการพัฒนาให้สามารถเขียนภาษามลายูถิ่นปาตานี (นาลูตานิ) ได้อย่างสมบูรณ์

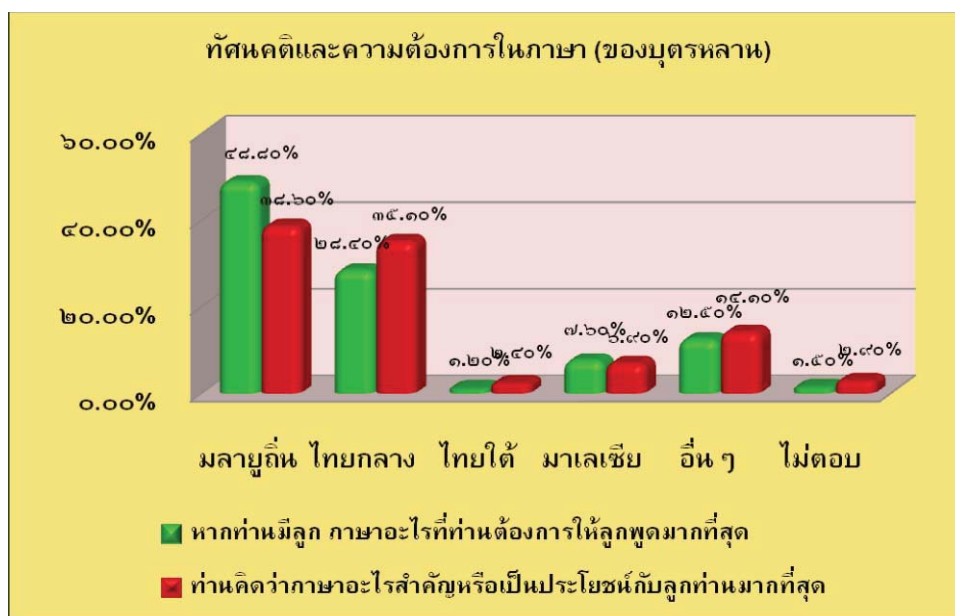
การวางแผนเพื่อนำภาษามลายูถิ่นปาตานีซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ของเด็กใน ๓ จังหวัด เข้าสู่ระบบการศึกษาในการจัดการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนของรัฐ โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยในการสร้างพื้นฐานทางภาษาที่มั่นคงแก่เด็กก่อนเข้าสู่ภาษาราชการ (ภาษาไทย) อักษรยาวีจึงไม่สามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังมีการเรียนการสอนอักษรยาวีอยู่ในโรงเรียนตาดีกา (เรียนในวันเสาร์อาทิตย์) ดังนั้นจึงต้องหาแนวทางในการนำตัวอักษรอื่นที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ)

คณะผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกใช้อักษรไทยเพื่อนำมาใช้เขียนมลายูถิ่น ซึ่งเป็นตัวอักษรที่คนในพื้นที่มีความคุ้นเคย ดังจะเห็นได้จากการใช้อักษรไทยในการเขียนภาษามลายูถิ่นอยู่แล้วโดยทั่วไป ตลอดจนการสอนภาษามลายูถิ่นให้แก่ข้าราชการซึ่งใช้อักษรไทยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีการจัดทำพัฒนาการเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทยให้เป็นระบบที่ได้มาตรฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาการโดยเจ้าของภาษายอมรับและใช้งานได้ เพื่อให้เป็นพื้นฐานทางภาษาแก่เด็กได้อย่างมั่นคงและเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทยได้ง่ายขึ้น ทำให้เด็กสามารถเรียนภาษาไทยได้ดีขึ้นกว่าเดิม ในขณะเดียวกันก็ได้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาอักษรยาวีให้เขียนภาษามลายูถิ่นได้สมบูรณ์ไปพร้อมๆ กัน โดยมีการวางแผนที่จะนำระบบอักษรยาวีเข้าสู่การเรียนการสอนในวิชามลายูศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ ๒ ตามความเหมาะสมต่อไป

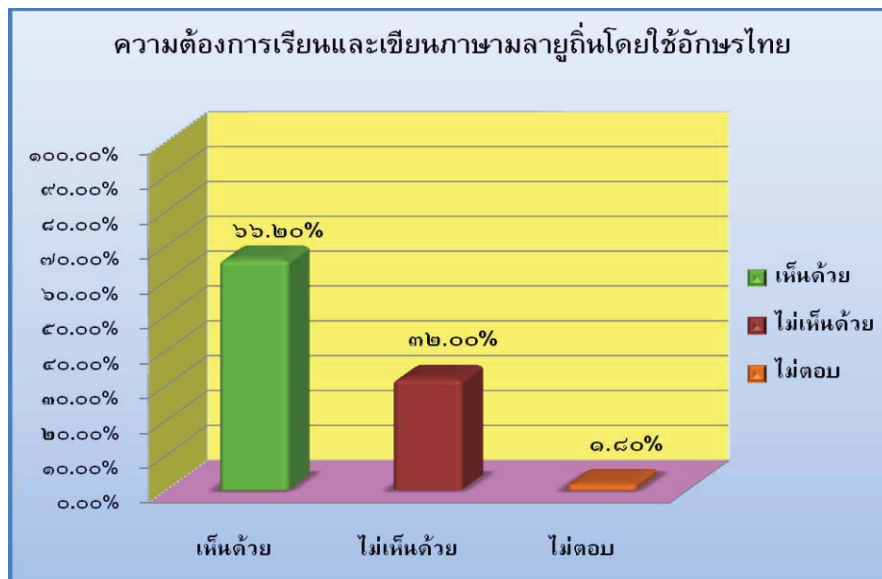
๕. ทศนคติและความต้องการในภาษาต่าง ๆ (ของบุตรหลาน)

การสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติต่อภาษาต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลสามารถบ่งชี้ได้ว่าภาษาใดที่ผู้ให้ข้อมูลชอบ ภาษาใดที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้ข้อมูล และทัศนคติต่อภาษาที่เห็นว่ามีความสำคัญต่อบุตรหลาน

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้ลูกพูดภาษามลายูถิ่นมากที่สุด และคิดว่าภาษามลายูถิ่นมีความสำคัญและมีประโยชน์กับลูกหลานมากที่สุด ในขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของภาษาไทยที่มีต่อลูกหลานซึ่งมีจำนวนถึง ๓๕.๑๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการควบคู่กันระหว่างการอนุรักษ์และสืบทอดมลายูถิ่นให้คงอยู่ต่อไป และต้องการให้บุตรหลานสามารถใช้ภาษาไทยได้ดี

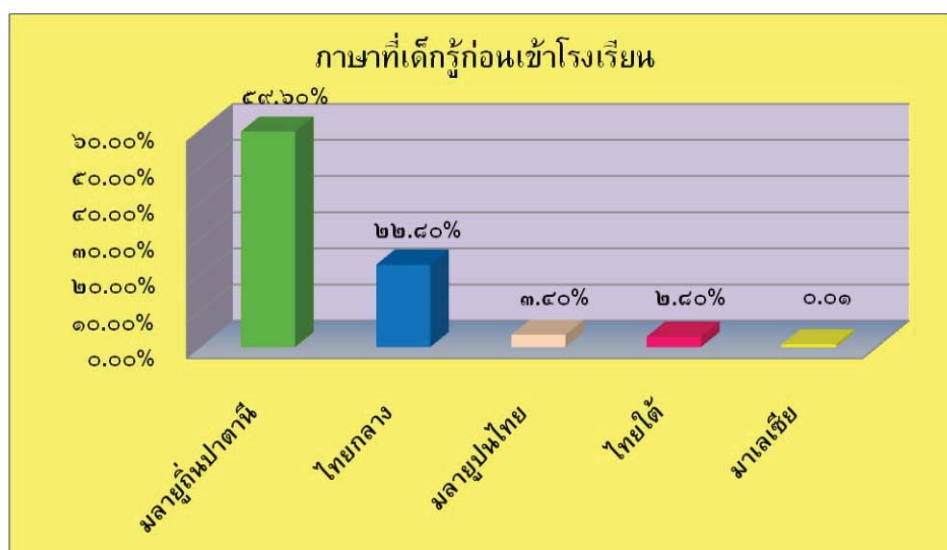
๖. ความต้องการที่จะให้มีการเรียน/การเขียนภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทย

การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการใช้ตัวอักษรไทยในการเรียนและการเขียนภาษามลายูถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในการศึกษาภาษาไทยของเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เด็กที่พูดภาษามลายูถิ่นสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ง่ายขึ้นโดยเริ่มจากการใช้ตัวอักษรไทยในการเขียนภาษามลายูถิ่นที่เด็กใช้สื่อสารประจำวัน (ซึ่งยังไม่มีระบบตัวเขียนที่เป็นมาตรฐาน) ทั้งนี้จึงน่าจะเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสำรวจพบว่า มีผู้เห็นด้วยกับการเรียนและเขียนภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทยเท่ากับ ๖๖.๒% และมีผู้ไม่เห็นด้วย ๓๒% (เนื่องจากมีความเข้าใจว่าอักษรไทยไม่สามารถแทนเสียงภาษามลายูถิ่นได้) ทั้งนี้จากคำถามปลายเปิดในแบบสำรวจพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้มีการใช้ภาษามลายูควบคู่ไปกับภาษาไทย เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการสำรวจพื้นฐานทางภาษาที่เด็กู้ก่อนเข้าโรงเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของเด็ก ดังแผนภูมิ

การใช้อักษรไทยในการเรียนภาษามลายูถิ่น โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ต้องการให้เด็กในชุมชนพูดภาษามลายูถิ่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขณะนี้เด็กใช้ภาษามลายูถิ่นปนกับภาษาไทย และส่วนมากกลัวว่าภาษามลายูถิ่นจะสูญหายไป หากการใช้ตัวเขียนไทยในภาษามลายูถิ่นจะทำให้เยาวชนในพื้นที่หันมาพูดภาษามลายูถิ่นมากยิ่งขึ้นก็เห็นด้วยและสนับสนุน แต่อย่างไรก็ตามก็มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เห็นด้วยประมาณ ๓๐% ที่ส่วนใหญ่เกรงว่าการใช้อักษรไทยในการเรียน หรือการเขียนภาษามลายูถิ่นจะทำให้เสี่ยงไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังกลัวว่าการใช้อักษรไทยเรียนภาษามลายูถิ่นจะยิ่งทำให้เยาวชนพูดภาษาไทยมากขึ้นกว่าเดิม และทำให้ภาษามลายูถิ่นสูญหายไปเร็วขึ้น ทั้งนี้จึงมีผู้เสนอว่าให้เรียนโดยใช้ทั้งอักษรไทยและอักษรยาวีเพื่อความถูกต้องและรักษาเอกลักษณ์ทางภาษาของตนไว้ได้มากที่สุด

๔.๒.๒ ลักษณะภาษามลายูถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่น-ภาษาไทย¹ และภาษามาเลเซีย และปัญหาการเรียนภาษาไทยของเยาวชนไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาลักษณะภาษามลายูถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่น-ภาษาไทย-ภาษามาเลเซีย เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะภาษาด้านระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ ระบบความหมาย และวัฒนธรรมการใช้ภาษา และศึกษาถึงปัญหาการเรียนภาษาไทยของเยาวชนไทยเชื้อสายมลายู เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรและสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อเชื่อมโยงระหว่างภาษา และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญแก่ครูผู้สอนภาษาไทยและวิชาอื่นๆ ในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับพื้นฐานภาษาของเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาษามลายูถิ่น ซึ่งใช้พูดสื่อสารกันในเขตจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และในสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ สะบ้าย้อย เทพา และนาทวี ซึ่งมีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า ภาษามลายูปาตานี หรือ บาซอญาตานิง ซึ่งเป็นภาษาแม่ (ภาษาที่ ๑) ของคนในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูซึ่งมีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน คนไทยมุสลิมในบริเวณนี้ใช้ภาษามลายูปาตานีพูดคุยสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถพูดภาษาไทยเพื่อสื่อสารกับคนทั่วไปได้ แต่ความสามารถในการใช้ภาษาไทยจะต่างกันไปตามทักษะและโอกาสของแต่ละบุคคล

ภาษามลายูปาตานี เป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลออสโตรนีเซียน โดยภาษามลายูปาตานีมีความคล้ายคลึงกับภาษามลายูที่พูดในรัฐกลันตันของมาเลเซีย โดยสามารถสื่อสารกันได้เข้าใจเกือบทั้งหมด ส่วนภาษาไทยเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลไท ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่คนละตระกูลกับภาษามลายู

¹ ลักษณะภาษามลายูถิ่น สรุปรื้อเนื้อหาจาก “คู่มือระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นปาตานี” โดย แวมายี ปารามัล และคณะ. ๒๕๕๒.

ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย สรุปรื้อเนื้อหาจากเอกสารประกอบการประชุม “ลักษณะสำคัญในภาษาไทย” โดย มรินดา บุรรุ่งโรจน์ และ สุนี คำนวลศิลป์ ในการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “ความแตกต่างทางภาษาและกระบวนการสอนภาษาไทยสำหรับโรงเรียนแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษ” โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ปาดานี้ จึงทำให้คนในพื้นที่ไม่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจภาษาไทยได้ทั้งหมดในระยะเวลาสั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากไม่ได้เรียนรู้ลักษณะภาษาไทยอย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับพื้นฐาน ทางภาษาของคนในพื้นที่ อาจทำให้พื้นฐานทางภาษาไทยไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดปัญหาในการสื่อสารโดยเฉพาะในการศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเด็กในภูมิภาคอื่นของประเทศ

๑. ลักษณะทั่วไปของภาษามลายูปาดานี

ลักษณะของภาษามลายูปาดานี ส่วนใหญ่เป็นคำ ๒ พยางค์ มีคำเติมหรือวิภัติปัจจัย และไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาต่างๆ ในตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน คำเติมหรือวิภัติปัจจัยในภาษามลายูปาดานีจะมีบทบาทในการสร้างคำที่มีความหมายใหม่ ในขณะที่ภาษาไทยเสียงวรรณยุกต์จะมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ลักษณะโดยทั่วไปของภาษามลายูปาดานี สามารถอธิบายโดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑) ระบบเสียง

๒) ลักษณะทางไวยากรณ์

๑) ระบบเสียงในภาษามลายูปาดานี

ระบบเสียงพยางค์ในภาษามลายูปาดานี ประกอบขึ้นจากหน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระ ดังนี้

๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาดานีมีทั้งสิ้น ๓๐ หน่วยเสียง (ดังแสดงในตารางที่ ๑) โดยทุกเสียงสามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นได้

ตารางที่ ๑ : หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาดานี

ประเภทเสียง		ตำแหน่งเสียง					
		ริมฝีปาก	ฟัน-ริม ฝีปาก	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	กล่อง เสียง
เสียง หยุด	อโฆชะ ไม่พ่นลม	p		t	c	k	□
เสียง หยุด	อโฆชะ พ่นลม	(p ^h)		(t ^h)	(c ^h)	(k ^h)	
เสียงหยุด โฆชะ		b		d	l	g	
เสียงเสียด แทรก	อโฆชะ		(f)	s			h
	โฆชะ			(z)		⊗	

ประเภทเสียง	ตำแหน่งเสียง					
	ริมฝีปาก	ฟัน-ริม ฝีปาก	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	กล่อง เสียง
เสียงข้างลิ้น			l			
นาสิก	m		n	ŋ	N	
กึ่งนาสิก	m ^b		n ^d	ŋ ^g	N ^g	
ลิ้นร่ว			r			
อัมสระ	w			y		

เสียงที่ปรากฏในวงเล็บในตารางที่ 1 หมายถึง เสียงที่ยืมมาจากภาษาอื่นๆ ได้แก่ เสียง (p^h) (t^h) (c^h) และ (k^h) ซึ่งเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย ส่วนเสียง (f) ยืมมาจากภาษาอังกฤษ ในขณะที่เสียง (z) ยืมมาจากภาษาอาหรับ

นอกจากนี้ภาษามลายูปาตานียังมีพยัญชนะต้นเสียงยาว หมายถึง เสียงพยัญชนะต้นที่ถูกยืดเสียงให้ยาวกว่าปกติ เนื่องจากเกิดการลดรูปของคำนั่นเอง ลักษณะเช่นนี้จะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นของคำเท่านั้น และเป็นลักษณะเฉพาะของภาษามลายูปาตานีที่ไม่ปรากฏในภาษามลายู

การเขียนพยัญชนะเสียงยาวโดยใช้ตัวเขียนภาษาไทยนั้นจะใช้เครื่องหมายฝนทอง (๓) กำกับไว้ด้านหน้าของตัวพยัญชนะที่เป็นเสียงยาว เช่น ๓บ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามลายู	ภาษาไทย
๓บีชี	berbisik	‘กระซิบ’
๓ปุง	tempurung	‘กะลา’
๓จายอ	percaya	‘เชื่อ’
๓ยาแล	berjalan	‘เดิน’
๓มารี	almari	‘ตู้’

เสียงควบกล้ำ ภาษามลายูปาตานีไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย ส่วนในภาษามลายูนั้นก็ไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำในคำที่เป็นคำภาษามลายูแท้ แต่จะใช้เสียงพยัญชนะควบกล้ำเฉพาะในคำยืมจากภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ในภาษามลายูปาตานียืมคำมาจากภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษที่มีพยัญชนะควบกล้ำมาใช้ จะมีการ “แทรกเสียงสระระหว่างเสียงพยัญชนะควบกล้ำ” นั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาอังกฤษ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
gram	กือแร	กรัม
screw	ชือกือรู	สกรู
stocking	ชือตูเก็ง	ถุงเท้า
driver	ดือแรบา	คนขับรถ
stamp	ชือเต็ง	แสตมป์

ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี
ครู	คือรู
ครองแครง	กือร็อง กือแร็ง
(หมอ) ความ	(บอมอ) กูแหว

พยัญชนะสะกด พยัญชนะสะกดในภาษามลายูปาตานีมีเพียง 3 เสียงได้แก่ [h] ฮ, [ŋ] ง และ [□] ตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะสะกดเสียง ฮ / h / ซึ่งเป็นเสียงที่ไม่ปรากฏในภาษาไทยดังนี้

	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
พยัญชนะสะกดเสียง ฮ [h]	มูเตอะฮ	‘ง่าย’
	ตูโยะฮ	‘เจ็ด’
พยัญชนะสะกดเสียง ง [ŋ]	ดือปง	‘ขนม’
	ยาเก็ง	‘มั่นใจ’
พยัญชนะสะกด เสียงหยุด (ไม่ปรากฏรูป) [□]	Ξชือละ	‘พลังพลาด’
	จือปะ	‘เร็ว’

๑.๒ หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีมีทั้งสิ้น ๑๗ หน่วยเสียง แบ่งเป็น ๑) หน่วยเสียงสระเดี่ยว ๑๒ หน่วยเสียง และ ๒) หน่วยเสียงสระเรียง ๕ หน่วยเสียง ทั้งนี้สระในภาษามลายูปาตานีไม่มีความแตกต่างเรื่องเสียงสั้น-ยาวเหมือนกับภาษาไทย

หน่วยเสียงสระเดี่ยว สระเดี่ยวในภาษามลายูปาตานีมี ๑๒ หน่วยเสียง โดยแบ่งตามลักษณะของเสียงเป็น ๒ กลุ่ม คือหน่วยเสียงสระปกติ ๘ หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระนาสิก ๔ หน่วยเสียง (โดยมีเครื่องหมาย ~ อยู่ด้านบนตัวอักษร) ดังตารางต่อไปนี้

ส่วนของลิ้น ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i อี, อี	อ (□) เออะ, เออ (อี, อือ)	u, u อุ, อุ / ู, ู
กึ่งสูง	e เอะ, เอ		o โอะ, โอ
กึ่งต่ำ	□, ุ แอะ, แอ/ แ๊ะ, แอ		- □, - ุ เออะ, ออ/ เอ๊ะ, ออ
ต่ำ	a, -ã อะ, อา/ ะ, อ้า		

ตารางแสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษามลายูปาตานี

ตัวอย่างสระเดี่ยวปกติ

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
[i]	[kaki]	กาก็
[e]	[□elok]	เอโละ
[□]	[mak□]	มาแก
[a]	[lapa]	ลาปา
[□]	[b□⊗a□]	บือระ
[□]	[bac□]	บาคอ
[o]	[capo]	จาโป
[u]	[□ula]	อุลา

ตัวอย่างสระเดี่ยวนาสิก มี ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ ุ, ึ, ุ, ึ ดังปรากฏในคำต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
[ุ]	[k□pุ□]	กือแป๊ะ
[ึ]	[k□⊗□kึ]	กือรี อัก
	า	
[ุ]	[k□tุ□]	กือเต๊ะ
[ึ]	[busึ□]	บูซึ

หน่วยเสียงสระเรียง ภาษามลายูปาตานีไม่มีสระผสมแต่มีสระเรียงกล่าวคือ สระสองเสียงปรากฏเรียงต่อเนื่องกันไปโดยจะออกเสียงสระแต่ละเสียงอย่างสมบูรณ์ สระเรียงในภาษามลายูปาตานีมี ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ ai, ae, a[~], ao และ au ดังตัวอย่าง

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี		ความหมาย
[ai]	[main]	มา-อิง	‘เล่น’
	[nai [~]]	นา- อี	‘ขึ้น’
[ae]	[[~] ae]	อา-เอ	‘น้ำ’
	[laeŋ]	ลา-เอ็ง	‘อื่น’
[a [~]]	[ka [~]]	กา-แอ	‘ตกปลา’
[ao]	[tao]	ตา-โอ	‘ตาม’
	[saoh]	ซา-โอะฮ	‘สมอ’
[au]	[bau]	บา-อู	‘กลืน’
	[p [~] ⊗au]	ปือรา-อู	‘เรือ’

๒. ระบบไวยากรณ์

ลักษณะทางไวยากรณ์ภาษามลายูปาตานี สามารถแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) ไวยากรณ์ในระดับคำ และ ๒) ไวยากรณ์ในระดับประโยค

๒.๑ ไวยากรณ์ในระดับคำ

ลักษณะคำในภาษามลายูปาตานี

โดยทั่วไป คำพื้นฐานในภาษามลายูปาตานี (และภาษามาเลเซีย) ส่วนใหญ่เป็น คำสองพยางค์ เช่นเดียวกับคำพื้นฐานในภาษาอื่นๆ ในตระกูลออสโตรนีเซียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
อาแย	‘โก’	กาเปาะ	‘ขวาน’
มาเซ็ง	‘เค็ม’	นามอ	‘ซื้อ’
ปือซา	‘โต’	แมยอ	‘โต๊ะ’
ปือแก	‘ถือ’	รูเมาะฮ	‘บ้าน’
นาตี	‘รอ’	ปานะฮ	‘ร้อน’

จากการที่คำพื้นฐานและคำโดยส่วนใหญ่ในภาษามลายูปาตานีเป็นคำสองพยางค์ คำพยางค์เดียว ที่เป็นคำภาษามลายูแท้ๆ จึงมีน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับภาษามาเลเซียแล้ว คำพยางค์เดียวในภาษามลายูปาตานีมีมากกว่าในภาษามาเลเซีย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคำลดรูปและคำยืม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
มิง (ยืมจากคำว่า หมี่)	'ถ้วยเดียว'
กู (ลดรูปจากคำว่า regu)	'คู่'
โกะ (ยืมจากคำว่า คุณ)	'คุณ'
กิ (ลดรูปจากคำว่า pergi)	'ไป'
โบะ (ยืมจากคำว่า book)	'สมุด'
แล (ลดรูปจากคำว่า helang)	'เหยี่ยว'

คำสามพยางค์ ในภาษามลายูปาตานีมีปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาเลเซีย	ความหมาย
กือปีเยะฮ	kupiah	'หมวกขาว'
ปือรา-อู	perahu	'เรือ'
ซื่อมือและฮ	sembelih	'เชือด'
ตือรูแบ, ตูแบ	terbang	'บิน'
ตือรูเบะ	terbit	'ออก'

ปือรือเอะ (ยืมจากคำว่า อด โดยการเติมวิภัติปัจจัย ber + อด = ปือรือ + เอะ) 'อด'

คำพื้นฐานในภาษามลายูปาตานีที่มีมากกว่าสามพยางค์มีน้อยมาก และมักจะเป็นคำที่มีการเติมวิภัติปัจจัย

คำเติม หรือคำที่มีวิภัติปัจจัย (Affixation) คำเติมหรือคำที่มีวิภัติปัจจัยในภาษามลายูปาตานีมี ๔ รูปแบบ ประกอบด้วย

- ๑) หน่วยเติมหน้าหรืออุปสรรค (prefix)
- ๒) หน่วยเติมกลางหรือระหว่างคำ (infix)
- ๓) หน่วยเติมหลัง (suffix)
- ๔) หน่วยเติมขอบหรือเติมหน้าและหลัง (confix)

๑) หน่วยเติมหน้า หรือ อุปสรรค (Prefix) หน่วยเติมหน้าในภาษามลายูปาตานี ได้แก่

{ p□- } (ปือ-), { p□⊗- } (ปือร-), { b□⊗- } (บือร-), { t□⊗- } (ตือร-), { m□- } (มือ-) และ { s□- } (ซื่อ-)

หน่วยเติมหน้า { p□- } (ปือ-) เป็นหน่วยเติมหน้าสำหรับสร้างคำนาม สามารถเติมหน้ารากคำที่เป็นคำกริยา และคำนาม โดย { p□- } มีหน่วยคำย่อย ๖ คำ ได้แก่ / p□- /, / p□m- /, /p□n/ , /p□□-/, /p□η-/ และ /p□l-/

หน่วยเติมหน้า { p□- } (ปือ-) เป็นหน่วยเติมหน้าสำหรับสร้างคำกริยา สามารถเติมหน้า
รากคำที่เป็นคำนาม คำกริยา และคำคุณศัพท์ โดย { p□- } มีรูปย่อเป็น / p□- / และ
/ p□□ /

หน่วยเติมหน้า { b□- } (บือ-) เป็นหน่วยเติมหน้าสำหรับสร้างคำกริยา (ใหม่) เพื่อแสดงถึง

การกระทำที่ไม่ได้ตั้งใจหรืออาการที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ใช้เติมหน้าคำกริยา มีรูปย่อ เป็น
/ t□- / และ / t□□- /

หน่วยเติมหน้า { m□- } (มื่อ-) เป็นหน่วยเติมหน้าสำหรับสร้างคำกริยา (ใหม่) ใช้เติม หน้า
คำนามและคำกริยา โดยมีรูปย่อ เป็น / m□- /, / m□m- /, / m□n- /, / m□□- /, / m□η- / และ /
m□η□- /

หน่วยเติมหน้า { s□- } (ซื่อ-) ใช้เติมหน้าคำลักษณะนาม เพื่อระบุจำนวน “หนึ่ง” ขึ้นของสิ่งนั้น
อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้หน่วยเติมหน้าดังกล่าวมีใช้กันน้อยมาก หน่วยเติมหน้าดังกล่าว
จะถูกแทนที่ด้วยพยัญชนะเสียงยาว เช่น มื่อนีปู (หลอกหลวง), ตือบาละ (พลิกคว่ำ), บือกือเจาะฮ
(ชกกัน) จะถูกแทนที่ด้วย ‘นีปู’, ‘บาละ’ และ ‘กือเจาะฮ เป็นต้น

๒) หน่วยเติมกลาง (Infix)

หน่วยเติมกลางในภาษามลายูปาตานีมีเพียงหน่วยเสียงเดียวคือ { -□l- } (สระอือ+ ล+สระ)
หน่วยเติมกลางนี้ไม่ Productive กล่าวคือ กระบวนการสร้างคำใหม่โดยใช้หน่วยเติมกลางนี้ไม่มีการใช้
อีกต่อไปแล้ว ฉะนั้นในปัจจุบันนี้ผู้พูดใช้คำที่มีหน่วยเติมกลางในฐานะที่เป็นคำพื้นฐานคำหนึ่งเท่านั้น
โดยตระหนักเลยว่ามีหน่วยเติมกลางอยู่ด้วย คำที่ใช้หน่วยเติมกลางมีเพียงไม่กี่คำเท่านั้น เช่น

ตุญะ	=	ชี้	→	ตือตุญะ	=	อุปกรณ์ในการชี้
ตาเปะ	=	ฝ่าเท้า	→	ตือตาเปะ	=	รอยเท้า

๓) หน่วยเติมหลัง (Suffix)

หน่วยเติมหลังในภาษามลายูปาตานีมี ๒ หน่วย ได้แก่ { -l } (อี) และ { □ } (แ-)

- { -l } เป็นหน่วยเติมหลังที่มีใช้น้อยมากและไม่มีการสร้างคำใหม่ ด้วยการเติม { -l }
ซึ่งที่พบมีคำที่ใช้ { -l } เพียงคำเดียว คือ แบะกี / b□□ki / ซึ่งมีที่มาจากรากคำภาษา
มลายูว่า บา-อะ “ดี” (ภาษามาเลเซีย baik) → บา-อะ + อี → บา-อะ+กี (baiki) →
แบะกี “ซ่อม” ส่วนหน่วยเติมหลัง { -□ } ยังคงมีใช้กันมากและการสร้างคำใหม่ด้วยการ
เติมหน่วยหลังนี้ยังคงมีอยู่
- { -□ } เป็นหน่วยคำที่ใช้สำหรับสร้างคำนาม มีหน่วยย่อยหลายรูป ได้แก่ / -p□ /,
/ -t□ /, / -k□ /, / -s□ /, / -h□ /, / -m□ /, / -n□ /, / -η□ /, / -w□ /, / -l□ /, / -□□ /

รากคำ (คำกริยา)		คำใหม่ (คำนาม)	
ก๊อ	= โม่	ก๊อแร	= หินโม่แบ่ง
กูโก	= ขุด	กูโกแร	= กระต่ายขุดมะพร้าว
แกแจะ	= พุด	แกแจะแป	= คำพุด
บาละฮ	= ตอบโต้, ตอบแทน	บาละฮแซ	= ผลตอบสนอง

๔) หน่วยเติมขนาบ (Confix)

หน่วยเติมขนาบ หมายถึง หน่วยคำที่มีการเติมคำเข้าไปทั้งส่วนหน้าและส่วนหลังของคำหลัก ซึ่งหน่วยคำขนาบที่ใช้ในภาษามลายูปาตานีมีเพียงหน่วยเสียงเดียว คือ { k□-□ } เป็นหน่วยคำเติมที่ใช้ในการเปลี่ยนคำนามเป็นคำนามที่มีความหมายใหม่ หรือเปลี่ยนคำคุณศัพท์หรือคำกริยาแสดงสภาพเป็นคำนาม

รากคำ (คำนาม, คำคุณศัพท์, กริยาบอกสภาพ)		คำใหม่ (คำนาม)	
รายอ	= ราชา	กือรายอแอ	= ราชการ
อือกือละฮ	= บริสุทธิ์ใจ	กืออือกือละฮแซ	= ความบริสุทธิ์ใจ
ชือลามะ	= ปลอดภัย	กือชือลามะแต	= ความปลอดภัย

๓) คำประสม (Compounding)

คำประสม เป็นคำที่เกิดจากการประสมคำแล้วมีความหมายใหม่เกิดขึ้น เช่น คำนามประสมกับคำนาม หรือคำนามประสมกับคำคุณศัพท์ ดังนี้

คำประสมแบบคำนาม + คำนาม

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเลย์	ความหมาย
อาเนาะ บาตู	batu kerikil	กรวด (ลูก + หิน)
กีปะฮ อางิง	kipas	พัดลม (ใบพัด + ลม)

คำประสมแบบคำนาม + คำคุณศัพท์

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเลย์	ความหมาย
ปาแป ฮีแต	papan hitam	กระดานดำ (ไม้แผ่น + สีดำ)
มาตอ บุตอ	mata buta	ตาบอด (ตา + บอด)

๒.๒ ลักษณะไวยากรณ์ในระดับประโยค

๒.๒.๑ ประโยคความเดียว (clause) แบ่งเป็น ๓ รูปแบบ ได้แก่

- ประธาน + กริยา + กรรม

๑. อาลี บาจอ ชูระ. (อาลี (ชื่อคน) + อ่าน + หนังสือ) 'อาลีอ่านหนังสือ'
 ๒. อาเยะฮ บือลี บายู. (อาเยะฮ (พ่อ) + ชื้อ + เสื้อ) 'พ่อซื้อเสื้อ'

- ประธาน + กริยาที่ไม่ต้องมีกรรม

๑. มีเนาะฮญาญี. (มีเนาะฮ (ชื่อคน) + ร้องเพลง) 'มีเนาะฮร้องเพลง'
 ๒. อาเตะะ งีกา. (น้อง + ผัน) 'น้องผัน'

- ประธาน + กริยาแสดงสภาพ

๑. ออแร่ ตีนอ ตู ยาเงาะ. (คน + ผู้หญิง + นั้น + สวย) 'ผู้หญิงคนนั้นสวย'
 ๒. คีอู อามอ มุดอ ลากี. (ครู + ฉัน + หนุ่ม + อยู่) 'ครูของฉันยังหนุ่มอยู่'

๒.๒.๒) ประโยคหลายความ ได้แก่

๑. อามิง บือลี ชูระ ด็องกา โปะ. (อามิง (ชื่อ) + ชื้อ + หนังสือ + และ + สมุด) 'อามิงซื้อหนังสือและสมุด'
 ๒. บูเคาะ ตู โคะ บบาจอ แก โคะ บนูละฮ ? (เด็ก + นั้น + กำลัง + อ่าน + หรือ + กำลัง + เขียน) 'เด็กนั้นกำลังอ่านหรือกำลังเขียน'
 ๓. แอเซาะ อาลี อาตาวอ อาเตะะ ดียอ ก็อนอ มาริ ชีนิง. (พรุ่งนี้ + ชื่อคน + หรือ + น้อง + เขา + ต้อง + มา + ที่นี้) 'พรุ่งนี้อาลีหรือน้องเขาต้องมาที่นี่'

๒.๓ หมวดคำในภาษามลายูปาตานี

คำสรรพนาม (pronoun)

บุรุษที่ พจน์	บุรุษที่ 1	บุรุษที่ 2	บุรุษที่ 3
เอกพจน์	อากู อา <u>ม</u> อ ชಾಯ ๓ด็อกู	แดมอ	ด็ยอ
พหูพจน์	กิตอ	ปูเวาะ แดมอ	ปูเวาะ ด็ยอ

สรรพนามบุรุษที่ 1 เอกพจน์ ได้แก่ อากู , อามู , ซายอ, ဒီဂူ

อากู ใช้ในระหว่างเพื่อน ๆ ที่สนิทกัน

อามู เป็นสรรพนามที่ใช้กันทั่วไป

ซายอ เป็นสรรพนามที่สุภาพกว่า อากู และ อามู มักจะใช้กันในหมู่ผู้ที่มีการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทางศาสนา และผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศมาเลเซีย บรูไน และ อินโดนีเซีย

ဒီဂူ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่สุภาพ เมื่อพูดคุยกับผู้มีเชื้อสายอดีตเจ้าเมืองเก่า

สรรพนามบุรุษที่ ๑ พหูพจน์ ก็ต่อ

สรรพนามบุรุษที่ ๒ เอกพจน์ แดมอ ส่วนพหูพจน์เต็ม ปูเวาะ ข้างหน้า เป็น ปูเวาะ แดมอ (พวกคุณ)

สรรพนามบุรุษที่ ๓ เอกพจน์ ดียอ ส่วนพหูพจน์ เต็ม ปูเวาะ ข้างหน้า เป็น ปูเวาะ ดียอ (พวกเขา)

คำชี้เฉพาะ (Demonstrative)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาเลเซีย	ความหมาย
ตู	itu	'นั่น'
นิง	ini	'นี่'
นุง	nun	'โน่น'
ဒီตู	di situ	'ที่นั่น'
ဒီนิง	di sini	'ที่นี่'
ဒီซานอ	di sana	'ที่โน่น'
ဒီဒะนุง	di nun	'ที่โน่น'

คำบุพบท (preposition)

- -ดี (ที่) บอกตำแหน่งที่เกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ไม่ได้บอกทิศทางการเคลื่อนที่
- -กือ, กอ (ยัง, สู่, แก่) เป็นการอ้างอิงถึงทิศทางที่มุ่งสู่
- -ดารี (จาก) เป็นการอ้างอิงถึงตำแหน่งเดิม
- -ดืองา (ด้วย, กับ, โดย)

คำสันธาน (conjunction) ได้แก่

- -ซือบะ, กือรฺาหอ (เพราะ, เนื่องจาก)
- -ดาปี (แต่)
- -ซือปายอ (เพื่อ)
- -มีอแลแก (นอกจาก)

คำกริยา (verb)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลายูเซีย	ความหมาย
ปือแก	pegang	'ถือ'
ซื่อมือและฮ	senbelih	'เชือด'
กาเซะฮ	kasih	'รัก'

คำกริยาช่วย (auxiliary verb) ได้แก่

- -เนาะ (จะ)
- -เดะฮ (แล้ว)
- -ตือเงาะฮ โตะ (....กำลัง.....อยู่)
- -บารู (เพิ่งจะ)

๒. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานีและภาษาไทย

เป็นข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อแสดงถึงลักษณะในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนหรือสอดคล้องกับภาษาไทย และลักษณะที่แสดงความแตกต่าง เช่น ลักษณะภาษาที่มีในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษามลายูปาตานี ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวทำให้เด็กมีปัญหาในการสื่อสารด้วยภาษาไทย

ข้อมูลความแตกต่างทางภาษาดังกล่าวมีความสำคัญในการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยในพื้นที่ (รวมทั้งครูเจ้าของภาษา) เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนทางภาษาของเด็กนักเรียนในพื้นที่ และรับรู้ถึงสาเหตุของการใช้ภาษาไทยที่ผิดพลาดของเด็กในพื้นที่ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาผิดพลาดได้อย่างตรงจุด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลในการจัดทำแบบเรียนและสื่อประกอบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่าง ๒ ภาษา โดยรายละเอียดความแตกต่างของลักษณะภาษามลายูปาตานีและภาษาไทย มีดังต่อไปนี้

๑. ระบบเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายของภาษามลายูมีความแตกต่างจากภาษาไทย โดยภาษามลายูปาตานีมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ๓๐ หน่วยเสียง มากกว่าภาษาไทยซึ่งมีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒๑ หน่วยเสียง (แต่มีอักษรที่ใช้เป็นพยัญชนะมากถึง ๔๔ รูป โดยอักษรในภาษามลายูมี ๓๐ รูป) แต่ในหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษามลายูมีเพียง ๓ หน่วยเสียง น้อยกว่าภาษาไทยซึ่งมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายมากถึง ๘ หน่วยเสียง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑) หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

- เสียงที่เหมือนกันมี ๒๑ หน่วยเสียง ได้แก่

/p/ <ป> /t/ <ต> /c/ <จ> /k/ <ก> /ʔ/ <อ> /p^h/ <พ>
 /t^h/ <ท> /c^h/ <ช> /k^h/ <ค> /b/ <บ> /d/ <ด> /m/ <ม>
 /n/ <น> /N/ <ง> /f/ <ฟ> /s/ <ส> /h/ <ฮ> /r/ <ร>
 /l/ <ล> /w/ <ว> /y/ <ย>

- เสียงที่แตกต่างกัน มี ๙ หน่วยเสียง ซึ่งพบในภาษามลายูปาตานีแต่ไม่มีในภาษาไทย ได้แก่

/g/ <ก> /ɿ/ <ย> /z/ <ซ> /ʔ/ <ร> /j/ <ญ>
 /m^b/ <ม> /n^d/ <น> /j/ <ญ> /ŋ^g/ <ง>

อย่างไรก็ตามแม้ว่าหน่วยเสียงที่แตกต่างกันจะมีเพียง ๙ หน่วยเสียงและพบในภาษามลายูถิ่นมากกว่า แต่แท้จริงแล้วรูปอักษรที่ใช้ในภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าเป็นจำนวน ๑๙ รูป (ดังปรากฏในตารางด้านล่าง) และด้วยจำนวนรูปหรืออักษรที่มากกว่าเสียงนี้เองจึงเป็นปัญหาในการอ่าน-เขียนสำหรับเด็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๑ เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความพยายามในการจำความหมายให้สัมพันธ์กับการเลือกอักษรที่จะใช้เขียน

ตารางแสดงระบบอักษรไทยในภาษาไทย และ ภาษามลายูปาตานี (โดยใช้อักษรไทย)

สัทอักษรสากล (IPA)	ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี (อักษรไทย)
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นที่เหมือนกันในภาษาไทย และภาษามลายูปาตานี	p	ป
	t	ต ฏ
	c	จ
	k	ก
	ʔ	อ
	p ^h	พ ภ ผ
	t ^h	ท ฐ ถ ฏ ฑ ฒ
	c ^h	ช ฉ ฌ
	k ^h	ค ข ฌ
	b	บ
	d	ด ฎ
	m	ม
	n	น ณ
	N	ง
	f	ฟ

สัทอักษรสากล (IPA)		ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี (อักษรไทย)
	s	ซ ศ ษ ส	ซ
	h	ห ฮ	ฮ
	r	ร	ร
	l	ล	ล
	w	ว	ว
	y	ย ญ	ย
หน่วยเสียงที่แตกต่างกัน : พบในภาษามลายูปาตานีแต่ไม่มีใน ภาษาไทย	g	-	ก
		-	ย
	ʝ	-	ญ
	z	-	ซ
	ʔ	-	ร
	m ^b	-	ม
	n ^d	-	น
	ɲ	-	ญ
	ŋ ^g	-	ง

๑.๒) หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

- เสียงพยัญชนะท้ายที่เหมือนกันทั้งในภาษาไทยและภาษามลายูปาตานีมี ๒ หน่วยเสียง ๑ รูป ได้แก่เสียง /-N/ <-ง> และ เสียงกัก /-ʔ/ <ไม่มีรูปปรากฏ> เช่น

ภาษามลายูปาตานี			ภาษาไทย	
กาเม็ง	/kameŋ/	‘แพะ’	หาง	/haːŋ/
ดือปง	/tɔːpɔŋ/	‘ขนม’	จง	/coŋ /
ซือดะ	/sɔːdaʔ/	‘อรร้อย’	มะระ	/maʔraʔ/
ดาปะ	/dapaʔ/	‘ได้รับ’	(พบ)ปะ	/paʔ/

- เสียงพยัญชนะท้ายที่มีเฉพาะในภาษามลายูปาตานี มี ๑ หน่วยเสียง ได้แก่ /-h/ <-ฮ> เช่น

ลือเตะฮ	/lɔːteh/	‘เหนื่อย’
กาเซะฮ	/kaseh/	‘รัก’
ปานะฮ	/panah/	‘ร้อน’

- เสียงพยัญชนะท้ายที่มีเฉพาะในภาษาไทยและไม่มีในภาษามลายูปาตานี มี ๗ หน่วยเสียง ได้แก่ /-p/ <บ>, /-k/ <ก>, /-t/ <ด>, /-m/ <ม>, /-n/ <น>, /-y/ <-ย> และ /-w/ <-ว> เช่น

แมกก	เสียง /-k/ <ก>	เป็นตัวสะกด	เช่น	รัก มาก
แมกด	เสียง /-t/ <ด>	เป็นตัวสะกด	เช่น	มด ดีด
แมกบ	เสียง /-p/ <บ>	เป็นตัวสะกด	เช่น	ลาบ จับ
แมกง	เสียง /-N/ <ง>	เป็นตัวสะกด	เช่น	ยุง ลิง
แมกน	เสียง /-n/ <น>	เป็นตัวสะกด	เช่น	คาน กิน
แมกม	เสียง /-m/ <ม>	เป็นตัวสะกด	เช่น	ลม เจิม
แมเกย	เสียง /-y/ <ย>	เป็นตัวสะกด	เช่น	ยาย สวย
แมเกอว	เสียง /-w/ <ว>	เป็นตัวสะกด	เช่น	ข้าว หนาว

(แมกง หรือหน่วยเสียง /N/ <-ง> มีในภาษาไทยแต่เป็นเสียงที่ซ้ำกับพยัญชนะท้ายของภาษามลายูดังที่กล่าวไว้แล้ว)

นอกจากนี้ พยัญชนะท้ายในภาษาไทยมาตราแมกก แมกด แมกบ และแมกน ยังใช้อักษรหลายตัวในการเขียนตัวสะกด หรือที่เรียกว่า “ตัวสะกดไม่ตรงมาตรา” ได้แก่ **แมกก** เสียง /-k/ นอกจากใช้อักษร (ก) ยังใช้อักษร (ข ค ฃ) เช่นในคำว่า *สุข นาค เมฆ*

แมกด เสียง /-t/ นอกจากใช้อักษร (ด) ยังใช้อักษร (จ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ฐ ษ ส) เช่นในคำ *เสด็จ ราช คิษณภูฏ รัฐบาล อนุญาต ทาส ประกาศ เป็นต้น*

แมกบ เสียง /-p/ นอกจากใช้อักษร (บ) ยังใช้อักษร (ป ภ พ ฟ) เช่นในคำ *บาป ลาก ภาพ กราฟ เป็นต้น*

แมกน เสียง /-n/ นอกจากจะใช้อักษร (น) สะกดแล้วยังใช้อักษร (ณ ญ ร ล พ) เช่นคำว่า *บริเวณ เชิญ อาหาร กาล ภาพ เป็นต้น*

ลักษณะการใช้พยัญชนะสะกดไม่ตรงตามมาตราเหล่านี้มักเป็นคำยืมมาจากภาษาอื่น เช่น ภาษาเขมร ภาษาบาลี สันสกฤต และภาษาอังกฤษ เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีและภาษาไทยข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในแง่ของจำนวนพยัญชนะท้ายของภาษามลายูปาตานี ซึ่งมีเพียง ๓ เสียง ได้แก่ เสียง [h] ฮ, [N] ง และ [ʔ] ซึ่งในภาษาไทยนั้นมีเสียงพยัญชนะท้ายจำนวน ๘ เสียง ได้แก่ เสียง [k] ก, [d] ด, [p] บ, [N] ง, [n] น, [m] ม, [j] ย และ [w] ว

ด้วยข้อจำกัดของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานี จึงมีอิทธิพลต่อการออกเสียงพยัญชนะท้ายของภาษาไทย และนับเป็นปัญหาสำคัญหนึ่งเกี่ยวกับการใช้ภาษาคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ระบบเสียงสระ

หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานี มีทั้งสิ้น ๑๗ หน่วยเสียง แบ่งเป็น ๑) หน่วยเสียงสระเดี่ยว ๑๒ หน่วยเสียง และ ๒) หน่วยเสียงสระเรียง ๕ หน่วยเสียง ส่วนเสียงสระในภาษาไทยมีทั้งหมด ๒๑ หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว ๑๘ เสียง (สระเดี่ยวเสียงสั้น ๙ เสียง สระเดี่ยวเสียงยาว ๙ เสียง) และสระประสม ๓ เสียง

๒.๑) หน่วยเสียงสระเดี่ยว

- เสียงสระเดี่ยวในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย พบ ๘ หน่วยเสียง โดยสระในภาษามลายูปาตานีไม่มีความแตกต่างด้านความสั้น-ยาว ดังนั้นจึงใช้ตัวอักษรเพียงตัวเดียวในการถ่ายทอดเสียงสระภาษาไทยที่มีสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว ดังนี้

/i/ <อิ, อี>	/e/ <เอะ, เอ>	/E/ <แอะ, แอ>
/a/ <อะ, อา>	/□/ <เอะ, ออ>	/o/ <โอะ, โอ>
/u/ <อุ, อู>	/∞/ <อื, อือ>	

- เสียงสระเดี่ยวในภาษามลายูปาตานีที่มีเฉพาะในภาษามลายู (ไม่มีในภาษาไทย) พบ ๔ หน่วยเสียง คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยวนาสิก (โดยใช้สัญลักษณ์พิเศษ ~ 'ตัวหนอน' เขียนแทนเสียงนาสิกโดยวางอยู่บนตัวสระ) ดังนี้ /Ē/ <แ๊ะ, แ็>, /a/ <๊ะ, ำ>, /□/ <เ๊ะ, ่อ> และ /ū/ <อุ, อู>
- เสียงสระเดี่ยวที่ไม่มีในภาษามลายูปาตานี ได้แก่ หน่วยเสียงสระ Ө <เออะ, เออ>

๒.๒) หน่วยเสียงสระประสม

- เสียงสระประสมมีเฉพาะในภาษาไทย มี ๓ หน่วยเสียง ได้แก่ เสียง /ia/ <เอีย>, /∞a/ <เอือ> และ /ua/ <อัว>

๒.๓) หน่วยเสียงสระเรียง

- เสียงสระเรียงมีเฉพาะในภาษามลายูปาตานี ภาษามลายูปาตานีไม่มีสระผสม แต่มีสระเรียงกล่าวคือ สระสองเสียงปรากฏเรียงต่อเนื่องกันไปโดยจะออกเสียงสระแต่ละเสียงอย่างสมบูรณ์ สระเรียงในภาษามลายูปาตานีมี ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ /ai/ /ae/ /aĒ/ /au/ และ /ao/ ดังตัวอย่าง

สระเรียง	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
/ai/ <อา-อิ>	/ maiN / <มา-อิง>	'เล่น'
/ae/ <อา-เอ>	/ ?ae / <อา-เอ>	'น้ำ'
/aĒ/ <อา-แอ>	/ kaĒ / <กา-แอ>	'ตกปลา'

/ao/ <อา-โอ>	/ tao /	<ตา-โอ>	'ตาม'
/au/ <อา-อุ>	/ bau /	<บา-อุ>	'กลืน'

๓. ระบบเสียงวรรณยุกต์

ภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่ไม่มีระดับเสียงวรรณยุกต์จึงแตกต่างจากในภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ (tone) หรือใช้ระดับเสียงสูง-ต่ำ ในการจำแนกความหมายของคำ

๓.๑) เครื่องหมายวรรณยุกต์ เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีทั้งหมด ๕ เสียง โดยมีรูปเขียนแทนเสียงวรรณยุกต์จำนวน ๔ รูป ดังนี้

ไม้เอก	<'>	แทนเสียงเอกหรือเสียงต่ำ
ไม้โท	<'>	แทนเสียงโทหรือเสียงสูง-ตก
ไม้ตรี	<'>	แทนเสียงตรีหรือเสียงสูง
ไม้จัตวา	<+>	แทนเสียงจัตวาหรือเสียงตก-สูง

และไม่ใช้สัญลักษณ์ใดๆ สำหรับเสียงสามัญ ทั้งนี้เครื่องหมายวรรณยุกต์อาจผันเสียงไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์เสมอไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และเสียงพยัญชนะท้ายของแต่ละพยางค์ด้วย

๓.๒) กลุ่มอักษร กลุ่มอักษรในภาษาไทยที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น สามารถแบ่งตามลักษณะการผันเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น ๓ หมู่ ได้แก่ อักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

อักษรกลาง ประกอบด้วยอักษร ๙ ตัว คือ ก จ ต ฎ ต ฏ บ ป อ โดยผันเสียงเป็นเสียงสามัญ ผันได้ครบ ๕ เสียงตามรูปวรรณยุกต์ เช่น กา ก่า ก้า ก๋า กั่ว ปู ปู่ ปู่ ปุ๊ ปู่

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
กา	ก่า	ก้า	ก๋า	กั่ว
ปู	ปู้	ปู่	ปุ๊	ปุ๋

อักษรสูง ประกอบด้วยอักษร ๑๑ ตัว คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ฬ โดยผันเสียงเป็นเสียงจัตวา ผันด้วยวรรณยุกต์เอกเป็นเสียงเอก ผันด้วยวรรณยุกต์โทเป็นเสียงโท เช่น เสือ เสือ เสือ

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
-	ฆ่า	ฆ่า	-	ชา
-	เสือ	เสือ	-	เสือ

อักษรต่ำ ประกอบด้วยอักษร ๒๔ ตัว คือ ค ฅ ฆ ง ช ฌ ฦ ฑ ฒ ย ร ฤ ล ฦ ว ศ ษ ส ฽ ฾ ฿ โดยผันเสียงเป็นเสียงสามัญ ผันด้วยวรรณยุกต์เอกเป็นเสียงโท ผันด้วยวรรณยุกต์โทเป็นเสียงตรี เช่น คา ค่า ค้า เทา เท้า เท้า

สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
คา	-	ค่า	ค้า	-
เทา	-	เท้า	เท้า	-

๓.๓) คำเป็นและคำตาย ใช้เรียกคำหรือพยางค์ที่มีอิทธิพลของเสียงตัวสะกดและเสียงสระสั้น-ยาว ซึ่งต่างมีผลต่อการผันเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละพยางค์หรือคำ มีรายละเอียดดังนี้

คำเป็น ใช้เรียกพยางค์หรือคำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวไม่มีตัวสะกด (แม่ ก.กา) หรือคำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้น-ยาวและมีตัวสะกดแม่ก กน กม เกย และ เกอว

คำตาย ใช้เรียกพยางค์หรือคำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้นไม่มีตัวสะกด หรือคำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้น-ยาวและมีตัวสะกดแม่ก กด และ กบ

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเงื่อนไขหรือบริบทเกี่ยวกับการผันเสียงวรรณยุกต์ หรือการเลือกใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีความซับซ้อน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทที่เข้ามาประกอบ ดังตารางที่ปรากฏต่อไปนี้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์	คำเป็น สระเสียงยาว ไม่มีตัวสะกด หรือสระเสียงยาวและเสียงสั้นที่มีตัวสะกด -ง, -น, -ม, -ย, -ว	คำตาย สระเสียงยาว มีตัวสะกด -ก, -ด, -บ	คำตาย สระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกด หรือ มีตัวสะกด -ก, -ด, -บ	คำที่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับ			
				ˊ	ˊ	ˊ	+
อักษรสูง มี ๑๑ ตัว คือ ข ฉ ถ ฐ ผ ฝ ส ศ ช ห	เสียงจัตวา	เสียงเอก	เสียงเอก	เสียงเอก	เสียงโท	-	-
อักษรกลาง มี ๙ ตัว คือ ก จ ด ฎ ต ฏ บ ป อ	เสียงสามัญ	เสียงเอก	เสียงเอก	เสียงเอก	เสียงโท	เสียงตรี	เสียงจัตวา
อักษรต่ำ มี ๒๔ ตัว คือ ค ข ง ช ฌ ซ ท ฑ ฒ ฌ ฬ ภ พ ฟ ม ย ญ ร ล ฬ ว ฮ	เสียงสามัญ	เสียงโท	เสียงตรี	เสียงโท	เสียงตรี	-	-

ทั้งนี้ผู้ที่เป็นเจ้าของภาษาไทยหรือผู้ที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่จะรู้สึกถึงความซับซ้อนดังกล่าว แต่สำหรับชาวต่างชาติหรือชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรกส่วนใหญ่ มักเกิดความสับสน ออกเสียงผิดพลาด และในการเขียนมักเลือกใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์หรือพยัญชนะต้นผิดกลุ่มอักษรเสมอ เช่นเดียวกันกับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเชีย

ภาษามลายูปาตานีมีความแตกต่างจากภาษามาลาเลเชียซึ่งเป็นภาษามลายูมาตรฐานอย่างมาก เนื่องจากภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาพูด ไม่เคยมีการบันทึกหรือเขียนโดยใช้ระบบของภาษามลายูปาตานีเอง แต่บันทึกโดยใช้ระบบตัวเขียนของภาษามาลาเลเชีย ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้ชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ พูดและเขียนไม่เหมือนกัน ภาษามลายูปาตานีเรียก ‘ไก’ ว่า อาแย หรือ ฮาแย แต่เขียนด้วยระบบของภาษามาลาเลเชียว่า ‘ayam’ (อาย่า) ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดความสับสนในการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจำเป็นจะต้องใช้ภาษาเขียน และหากลักษณะเช่นนี้ดำเนินต่อไป ภาษามลายูปาตานีซึ่งเป็นภาษาพูดที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งไม่มีระบบตัวเขียนเป็นของตนเอง และไม่มีการบันทึกเรื่องราวต่างๆ โดยใช้ระบบภาษาของตนเอง จึงอาจเสื่อมและสูญหายไปในอนาคต

ความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเชียยิ่งเพิ่มระยะห่างมากขึ้นเรื่อยๆ และสามารถแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงได้ดังตาราง

ตารางแสดงช่องว่างทางภาษาระหว่างภาษามาลาเลเชียและภาษามลายูปาตานี

ความหมาย	ภาษามาลาเลเชีย	การเปลี่ยนแปลง ๑	การเปลี่ยนแปลง ๒	การเปลี่ยนแปลง ๓	ภาษามลายูปาตานี
ใคร	siapa	ซียาปอ ดียอ 'ใคร เขา'	ซาปอ ดียอ	ปือดียอ	ปียอ
อะไร	apa	มูกอ อาปอ 'สิ่งของ อะไร'	-	บือกาปอ	เอกาปอ
เตาสุบ	hemusan	ฮูมูฮแซ	-	-	เอมูแซ
ดอนมะเดื่อ	paka ara	ปากา อารู	-	ปือการู	เอการู

จากปัญหาดังกล่าว การศึกษาลักษณะภาษามลายูปาตานี และการศึกษาความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเชียจึงมีความสำคัญ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างภาษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาระบบตัวเขียนของภาษามลายูถิ่นของตนเอง เพื่อใช้ในการศึกษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ต่อไป

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานีกับภาษามาลาเลเชีย สามารถแบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

- ๑) เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะ
- ๒) เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ

๓) เปรียบเทียบคำยืม

๔) เปรียบเทียบระบบความหมาย

๑.) เปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลย์

๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาตานี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๐ หน่วยเสียง ทั้งนี้มี ๔ หน่วยเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย ได้แก่ (p^h) (t^h) (c^h) และ (k^h) และอีก ๒ หน่วยเสียงยืมมาจากภาษาอาหรับ ภาษามาลาเลย์ และภาษาอังกฤษ คือ (f) และ (z) ดังปรากฏในตาราง

ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาตานี

ประเภทเสียง		ตำแหน่งเสียง					
		ริมฝีปาก	ฟัน ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	กล่อง เสียง
เสียงหยุด	อโฆชะ ไม่พ่นลม	p		t	c	k	?
เสียงหยุด	อโฆชะ พ่นลม	(p ^h)		(t ^h)	(c ^h)	(k ^h)	
เสียงหยุด	โฆชะ	b		d		g	
เสียงเสียด	อโฆชะ		(f)	s			h
แทรก	โฆชะ			(z)		⊗	
เสียงข้างลิ้น				l			
นาสิก		m		n	□	ŋ	
กึ่งนาสิก		m ^b		n ^d	□ ^l	ŋ ^g	
ลิ้นร่ว				r			
อฒฺสระ		w			y		

๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามาลาเลย์ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามาลาเลย์มีน้อยกว่าในภาษามลายูปาตานี โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ หน่วยเสียง โดยมีเสียงที่ยืมมาจากภาษาอื่น ๕ หน่วยเสียง (ในวงเล็บ) ดังปรากฏในตาราง

ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามาลาเลเชีย

ประเภทเสียง		ตำแหน่งเสียง					
		ริมฝีปาก	ฟัน ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	กล่องเสียง
เสียงหยุด	อโฆมะ ไม่พ่นลม	p		t	c	k	□
เสียงหยุด	โฆมะ	b		d	l	g	
เสียงเสียด	อโฆมะ		(f)	s		(x)	h
แทรก	โฆมะ		(v)	(z)		(⊗)	
เสียงข้างลิ้น				l			
นาสิก		m		n	□	ŋ	
ลิ้นร่ว				r			
อัมสระ		w			y		

ตารางแสดงการเขียนเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเชีย

สัทอักษรสากล (IPA)		ภาษามลายูปาตานี (อักษรไทย)	ภาษามาลาเลเชีย (อักษรโรม)
หน่วยเสียงที่เหมือนกันทั้งในภาษามลายูปาตานี และ ภาษามลายู	k	ก	k
	ŋ	ง	ng
	c	จ	c
	s	ซ	s
	d	ด	d
	t	ต	t
	n	น	n
	b	บ	b
	p	ป	p
	m	ม	m
	y	ย	y
	r	ร	r
	l	ล	l
	w	ว	w
	□	อ	a
	h	ฮ	h
	f	ฟ	f
หน่วยเสียง	p ^h	พ	-

สัทอักษรสากล (IPA)		ภาษามลายูปาตานี (อักษรไทย)	ภาษามาลาเลเชีย (อักษรโรมัน)
	t ^h	ท	-
	c ^h	จ	-
	k ^h	ค	-
หน่วยเสียงภาษา มลายูปาตานีที่ เหมือนภาษา มาเลเชีย (แต่ไม่มี ในภาษาไทย)	g	ก	g
	ɟ	ย	j
	ɲ	ญ	ny
	z	ซ	z
	ʒ	ร	gh
หน่วยเสียง ภาษามลายูปา ตานีที่ต่างจาก ภาษามาลาเลเชีย และภาษาไทย	m ^b	ม	-mb-
	n ^d	น	-nd-
	ɲ	ญ	-nj-
	ŋ ^g	ง	-ngg-
หน่วย เสียงที่ ไม่มีใน ภาษา มลายู	v	-	v
	x	-	x

เปรียบเทียบลักษณะหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษามลายูปาตานี ภาษามาลาเลเชีย และภาษาไทย

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

๑) หน่วยเสียงพยัญชนะที่เหมือนกันทั้งในภาษามลายูปาตานี ภาษามาลาเลเชีย และภาษาไทย มี ๑๗ หน่วยเสียง ได้แก่ เสียง,

ก / k / ง / ŋ / จ / c / ซ / s / ด / d / ต / t /
 น / n /, บ / b /, ป / p /, ม / m /, ย / y /, ร / r /,
 ล / l /, ว / w /, ฮ / h /

๒) หน่วยเสียงในภาษามลายูปาตานีที่แตกต่างจากภาษาไทย มี ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ เสียง / g, ɟ, ɲ, z และ ʒ / (ลักษณะของเสียงต่างๆ ได้อธิบายไปแล้วในหัวข้อลักษณะภาษามลายูปาตานี)

๓) หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในภาษามลายูปาตานี ซึ่งไม่พบทั้งในภาษาไทยและภาษามาลาเลเชีย โดยส่วนใหญ่เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งนาสิก มีลักษณะการออกเสียงควบรวมของเสียงพยัญชนะเสียงหยุด หรือเสียงกึ่งเสียดแทรก ๒ เสียง ที่ใช้ฐานกรณ์และมีตำแหน่งเสียงเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน โดยออกเสียงควบกันจนกลมกลืนเป็นเสียงเดียว ทั้งนี้เป็นเสียงที่ไม่ขึ้นจมูก มี ๔ หน่วยเสียง ซึ่งได้แก่ ม [m^b], น [n^d], ญ [ɲ^l] และ ง [ŋ^g] (ลักษณะของเสียงต่างๆ ได้อธิบายไปแล้วในหัวข้อลักษณะภาษามลายูปาตานี)

ตัวอย่าง แสดงคู่เทียบเสียงพยัญชนะนาสิกกับพยัญชนะกึ่งนาสิก

ม – ม

พยัญชนะนาสิก ม			พยัญชนะกึ่งนาสิก ม		
ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย	ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย
กือแม	kemang	ไมยราบ	กือ <u>ม</u>	kembang	บาน
กูแม	kuman	เชื้อโรค	กู <u>ม</u>	kumbang	แมลงภู่
ลีมา	limau	ส้ม	ลี <u>ม</u>	limbar	แกว่งมือ

น – น

พยัญชนะนาสิก น			พยัญชนะกึ่งนาสิก น		
ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย	ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย
กาแน	kanan	ขวา	กา <u>น</u>	kandang	คอก
บือแน	benang	ด้าย	บือ <u>น</u>	bendang	นา

ง – ง

พยัญชนะนาสิก ง			พยัญชนะกึ่งนาสิก ง		
ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย	ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย
ตุงา	tungau	ไร	ตุง <u>ง</u>	tunggal	โทน, โดด (ว.)
ซ็องกา	sengal	ปวด, เสีย	ซ็อง <u>ง</u>	senggau	(ไฟ) ลามเลีย

ญ – ญ

พยัญชนะนาสิก ญ			พยัญชนะกึ่งนาสิก ญ		
ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย	ภาษามลายู ปาตานี	ภาษา มาเลเซีย	ความหมาย
บือญา	-	อ่อนล้า	บือ <u>ญ</u>	benjar	ผลไม้ชนิดหนึ่ง
กือญะ	kenyak	ขยุกขยิก	กือ <u>ญ</u>	kenjak	กริยาถีบตัวขึ้น ทางศรีษะใน ท่านอนหงาย

๔) เสียงควบกล้ำในภาษามลายูปาตานี ภาษามลายูปาตานี และภาษามาเลเซียไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย แต่หากเป็นคำยืม

จากภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีเสียงควบกล้ำ เมื่อใช้ในภาษามลายูปาตานีแล้ว จะแทรกเสียงสระระหว่างเสียงพยัญชนะควบกล้ำนั้น ดังตัวอย่าง

ภาษาอังกฤษ	ภาษามาลาเเซีย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษาไทย
gram	gram	กือแร	กรัม
screw	skru	ซือกือรู	สกรู
stocking	stoking	ซือตูเก็ง	ถุงเท้า
driver	drebar	ดือแรบา	คนขับรถ
stamp	stem	ซือเต็ง	แสตมป์
spanner	spanar	ซือปานา	ประแจ

ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี
ครู	คือรู
ครองแครง	กือรือรง กือแร็ง
(หมอ) ความ	(บอมมอ) กูแคว

๕) พยัญชนะเสียงยาว พยัญชนะเสียงยาวในภาษามลายูปาตานี หมายถึง เสียงพยัญชนะต้นที่ถูกยืดเสียงให้ยาวกว่าปกติ ลักษณะเช่นนี้จะปรากฏเฉพาะพยัญชนะต้นในคำลดรูปเท่านั้น (ระบบตัวเขียนภาษาไทยในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย ๓ ไว้หน้าตัวพยัญชนะ เช่น ๓บ)

ความหมาย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย
กระซิบ	๓ปีซึ	berbisik
กะลา	๓ปูรง	tempurung
แข่ง	แ ๓ตวะฮ	berlumba
เชื่อ	๓จายอ	percaya

๒.) เปรียบเทียบหน่วยเสียงสระ

๒.๑ หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานี

สระในภาษามลายูปาตานีแบ่งตามลักษณะเสียงได้ ๒ ชนิด คือ สระธรรมดาและสระนาสิก โดยหน่วยเสียงสระธรรมดามี ๘ หน่วยเสียง และสระนาสิกมี ๔ หน่วยเสียง ทั้งนี้สระที่มีเสียงนาสิกจะปรากฏรูปสัญลักษณ์ ~ อยู่ด้านบน ดังตารางแสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวต่อไปนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษามลายูปาตานี

ส่วนของ ลิ้น ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	□	u, ุ
กึ่งสูง	e		o
กึ่งต่ำ	□, ิ		□, ึ
ต่ำ	a, ั		

นอกจากนี้สระในภาษามลายูปาตานีสามารถแบ่งตามโครงสร้างได้ ๒ รูปแบบ คือสระเดี่ยว และสระเรียง ดังนี้

สระเดี่ยว ในภาษามลายูปาตานีมี ๑๒ หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นสระเดี่ยวธรรมดา ๘ หน่วยเสียง และสระเดี่ยวนาสิก ๔ หน่วยเสียง ดังนี้

สระเดี่ยวธรรมดา มี ๘ หน่วยเสียงได้แก่ i e □ □ a □ o u ดังปรากฏในแผนภูมิแสดงตำแหน่งและในตัวอย่างคำต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
[i]	[kaki]	กาก็ ‘ขา’
[e]	[□elo□]	เอโละ ‘สวย’
[□]	[mak□]	มาแก ‘กิน’
[a]	[lapa]	ลาปา ‘หิว’
[□]	[b□⊗a□]	บือระ ‘หนัก’
[□]	[bac□]	บาจอ ‘อ่าน’
[o]	[capo]	จาโป ‘รวม’
[u]	[□ula]	อุลา ‘งู’

สระเดี่ยวนาสิก มี ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ ิ, ั, ึ, ู ดังปรากฏในคำต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
[ิ]	[k□p□]	กือแป๊ะ ‘บุบ’
[ั]	[k□⊗□k□]	กือรือกา ‘ชวน’
[ึ]	[k□t□]	กือเต๊ะ ‘ป้อมๆ’(ว.)
[ู]	[bus□]	บูซุ ‘เหม็น’

สระเรียง

นอกจากสระเดี่ยวทั้ง ๘ ชุดดังกล่าว ในภาษามลายูปาตานียังมีสระเรียงอีก ๕ ชุด ซึ่งแตกต่างจากสระผสมในภาษาไทย โดยสระเรียง คือหน่วยเสียงสระ ๒ เสียงที่อยู่ติดกัน และออกเสียงสระแต่ละเสียงอย่างเต็มที่ต่อเนื่องกันไป ไม่ต้องให้กลืนเป็นเสียงเดียวกันอย่างสระผสมในภาษาไทย สระเรียงในภาษามลายูปาตานี ได้แก่ [ai], [ae], [aĩ], [ao] และ [au] ดังปรากฏในคำต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
[ai]	[nai]	นา-อิ 'ขึ้น'
[ae]	[ae]	อา-เอ 'น้ำ'
[aĩ]	[kaĩ]	กา-แอ) 'ตกปลา'
[ao]	[tao]	ตา-โอ 'ตาม'
[au]	[bau]	บา-อู 'กลืน'

๒.๒ หน่วยเสียงสระในภาษามาลาเลเชีย

หน่วยเสียงสระในภาษามาลาเลเชียสามารถจำแนกตามโครงสร้างได้ ๓ รูปแบบ คือ สระเดี่ยว สระผสม และสระเรียง

สระเดี่ยว หน่วยเสียงสระเดี่ยวหรือสระแท้ในภาษามาลาเลเชียมี ๖ หน่วยเสียง ซึ่งน้อยกว่าหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยและภาษามลายูปาตานี ดังปรากฏในตารางข้างล่างนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษามาลาเลเชีย

ส่วนของลิ้น ระดับลิ้น	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i		u
กึ่งสูง	e	ə	o
กึ่งต่ำ			
ต่ำ	a		

สระผสม ภาษามาลาเลเชียมีหน่วยเสียงสระผสม 3 หน่วยเสียง ดังนี้ ai au oi ดังปรากฏในคำต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามาลาเลเชีย	ความหมาย
[ai]	pandai	'เก่ง'
[au]	pulau	'เกาะ'
[oi]	sepoi	'ลมโชย'

สระเรียง หมายถึงสระตั้งแต่สองเสียงขึ้นไปปรากฏต่อเนื่องกัน มีการออกเสียงสระแต่ละตัวอย่างสมบูรณ์ สระเรียงในภาษามาลาเลเชียมี ๖ ลักษณะ คือ ia iu ia au ui และ ua ดังปรากฏในคำดังต่อไปนี้

หน่วยเสียงสระ	ภาษามาลาเลเชีย	ความหมาย
[ia]	dia	‘เขา’
[iu]	tiup	‘ลมพัด’
[ai]	paip	‘ท่อประปา’
[au]	paus	‘ปลาวาฬ’
[ui]	juita	‘สวย’
[ua]	buaya	‘จระเข้’

การเรียงตัวของเสียงสระในลักษณะข้างต้นไม่มีปรากฏในภาษามลายูปาตานีและภาษาไทย โดยในภาษามลายูปาตานีจะมีสระเรียง ๕ ชุด ดังได้กล่าวไปแล้วหัวข้อสระเรียงของภาษามลายูปาตานี

๒.๓ ระบบการเขียนหน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานี

การเขียนหน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีโดยใช้ตัวอักษรไทย

ตารางแสดงระบบการเขียนในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเชีย

หน่วยเสียงสระภาษามลายูปาตานี (IPA)		ภาษามลายูปาตานี อักษรไทย	ภาษามาลาเลเชีย อักษรโรมัน
สระเดี่ยว	a	-ะ / -า	a
	e	เ-ะ / เ-	e
	i	ิ- / ี-	i
	o	โ-ะ / โ-	o
	u	ู- / ู-	u
	□	เ-าะ / -อ	-
	□	แ-ะ / แ-	-
สระเรียง	□ / อ	เ- , เ-อ	e
	ai	-า-ิ-	ai
	ae	-า-เ-	-
	a□	-า-แ-)	-
	au	-า-ู-	au
สระเรียง	ao	-า-โ-	-

๒.๔ เปรียบเทียบลักษณะหน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเเซีย

เสียงสระภาษามลายูปาตานีที่มีลักษณะเหมือนกับภาษามาลาเเซีย มีจำนวน ๕ หน่วยเสียง ได้แก่ /a//e//i//o//u/ ดังนี้

เสียงสระ /a/ (-า)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
อาปี	api	'ไฟ'
อาดอ	ada	'มี'
มาตอ	mata	'ตา'

เสียงสระ /ɛ/, /ə/ (ะ, เอ)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
ซีอเปะ	sepit	'แคบ'
กือแรตอ	kereta	'รถ'

เสียงสระ /i/ (ี)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
อีแก	ikan	'ปลา'
อีโกะ	ikut	'ตาม'

เสียงสระ /o/ (โ)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
ตูโอะฮ	tubuh	'ร่างกาย'
มาโกะ	mangkok	'ชาม'
บาโอะฮ	basuh	'ล้าง'

เสียงสระ /u/ (ู)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
อุเปะฮ	upah	'จ้าง'
อุลา	ular	'งู'
ปูเตะฮ	putih	'ขาว'

เสียงสระภาษามลายูปาตานีที่ไม่มีในภาษามาลาเเซีย เสียงสระในภาษามลายูปาตานีที่แตกต่างไปจากเสียงสระในภาษามาลาเเซีย มี ๒ หน่วยเสียง ได้แก่ / □ / (แ-) และ / □ / (-อ) ดังปรากฏในคำภาษามลายูปาตานีที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่าง โดยได้แสดงคำที่มีความหมายเดียวกันในภาษามาลาเเซียด้วยเพื่อเปรียบเทียบ

เสียงสระ / □ / (แ-)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
มาแก	makan	‘กิน’
ตุแล	tulang	‘กระดูก’
อีแก	ikan	‘ปลา’

เสียงสระ / □ / (-อ)

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเซีย	ความหมาย
ซายอ	saya	‘ฉัน’
บิลอ	bila	‘เมื่อไหร่’
ฮีนอ	hina	‘ตุ๊กตา’
อาปอ	apa	‘อะไร’

การแปรของเสียงสระในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเเซีย เสียงสระในภาษามลายูปาตานีแตกต่างจากภาษามาลาเเซียเนื่องจากมีพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไป โดยมีการแปรของเสียงสระอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑. / ai / - - - > / a / เสียงสระ / ai / ในภาษามาลาเเซียจะแปรเป็นเสียงสระ / a / ในภาษามลายูปาตานี

ภาษามาลาเเซีย	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
pakai	ปากา	‘สวม, ใส่’
pandai	ปา <u>นา</u>	‘ฉลาด’
sampai	ซา <u>ปา</u>	‘ถึง’

๒. / au / - - - > / a / เสียงสระ / au / ในภาษามาลาเเซียจะกลายเป็นเสียงสระ / a / ในภาษามลายูปาตานี

ภาษามาลาเเซีย	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
pulau	ปู <u>ลา</u>	‘เกาะ’
kerbau	กี <u>อู</u> รบา	‘กระบือ’
pisau	ปี <u>ซ</u> า	‘เมฆ’

๓. / oi / - - - > / o + h / เสียงสระ / oi / ของภาษามาลาเลเซียม จะกลายเป็นเสียง / o / แล้วตามด้วยเสียง h ในภาษามลายูปาตานี

ภาษามาลาเลเซีย	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
amboi	อาโมะฮ	'แหม' (คำอุทาน)
sepoi	ซื่อโปะฮ	'เอื่อยๆ' (ใช้แสดงอาการของลม)

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเสียงสระในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเซีย

๑. เสียงสระในพยางค์เปิดจะออกเสียงยาวกว่าเสียงสระในพยางค์ปิดเล็กน้อย ทั้งนี้ยกเว้นเสียงสระ / ๑ / ในภาษามาลาเลเซียและ / □ / ในภาษามลายูปาตานีที่ถึงแม้จะอยู่ในพยางค์เปิดก็ต้องออกเสียงสั้นด้วย จะสังเกตได้ว่าเสียงสระ / a / ในคำว่า makan นั้นมีความยาวต่างกัน [ma:kan]

๒. ในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเซีย เสียงสระที่อยู่หลังพยัญชนะนาสิกจะออกเสียงเป็นนาสิกด้วย เนื่องจากได้รับอิทธิพลความเป็นนาสิกจากเสียงพยัญชนะต้น เช่นเดียวกับ สระ a ในพยางค์แรกของคำว่า มาแก [ma)k□], makan [ma)kan] ซึ่งแปลว่า 'กิน'

๓. ลักษณะการลงเสียงหนักเบาหรือจังหวะ (stress) ในคำสองพยางค์จะมีการลงเสียงหนักที่พยัญชนะแรกของคำ ส่วนในการออกเสียงคำที่มากกว่าสองพยางค์ขึ้นไป จะเน้นพยางค์ท้ายของคำ

๔. คำในภาษามลายูปาตานีบางคำมีการตัดคำจากภาษามาลาเลเซียให้สั้นลง โดยส่วนใหญ่จะเลือกตัดพยางค์แรกของคำ และเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะและเสียงสระด้วย เช่น

ภาษามาลาเลเซีย	ภาษามลายูปาตานี	ความหมาย
memegang	ปือแก	'ถือ'
menanti	นาตี	'รอ'

๓. การเปรียบเทียบคำยืมในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลเซีย

คำยืมในภาษามลายูปาตานีส่วนใหญ่จะเป็นคำยืมที่มาจากภาษาไทย เนื่องจากภาษาแวดล้อมในชีวิตประจำวันและสภาพสังคมล้วนเป็นภาษาไทย คำยืมส่วนใหญ่ในภาษามลายูปาตานีจึงเป็นภาษาไทยทั้งสิ้น ซึ่งคำยืมต่างๆ เหล่านี้ปรากฏเป็นคำยืมในภาษามาลาเลเซียเช่นกันแต่ไม่ได้ยืมจากภาษาไทยแต่เป็นคำยืมจากหลายๆ ภาษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. คำยืมในภาษามลายูปาตานีจำนวนมากจะเป็นคำยืมจากภาษาไทย แต่คำยืมในภาษามาลาเลเซียจะเป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเชีย
โทรทัศน์	โทราทะ	televisyen
โทรศัพท์มือถือ	โทรอะชะ มือถือ	telefon bimbit
ไฟฟ้า	อาปี ไฟฟ้า	api elektrik
จอด (รถ)	เจาะะ	parking

ดั้งเดิม

๒. คำยืมบางคำในภาษามลายูปาตานียืมจากภาษาไทย แต่ในภาษามาลาเเชียเป็นภาษา

ความหมาย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเชีย
ตู้เย็น	ตูเยี๋ ง	peti sejuk
นายก	นาโยะ	perdana menteri
ผู้ใหญ่บ้าน	โตะ แนแบ	ketua kampung
คุก	โกะ	penjara
ยอม	ยอยอง	mengaku

ภาษาอาหรับ

๓. คำยืมบางคำในภาษามลายูปาตานียืมจากภาษาไทย แต่ในภาษามาลาเเชียยืมจาก

ความหมาย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเชีย
ผู้แทน	ปูแท้ง	wakil rakyat
บริษัท	บอริชะ	syarikat

เช่นเดียวกัน

๔. คำยืมบางคำในภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเเชียเป็นคำยืมที่มาจากภาษาอาหรับ

ความหมาย	ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเชีย
วิญญาณ	โระฮ	ruh
ตำรา	กีตะ	kitab
เยียมเยียน	แะ ซะเราะฮ	menziarahi
โหดเหี้ยม	ซอล็อง	zalim

๕. การเปรียบเทียบระบบความหมายของภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเเชีย

คำที่มีความหมายเหมือนกันและเขียนเหมือนกัน (ใกล้เคียง) กัน เช่น

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเเชีย	ความหมาย
ซือกอละฮ	sekolah	โรงเรียน
ตีโด	tidur	นอน
ยาแล	jalan	ทาง, ถนน

คำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่เขียนแตกต่างกัน เช่น

ภาษามลายูปาตานี	ภาษามาลาเลย์	ความหมาย
ชากา	gula	น้ำตาลทราย
กอฮอ	perlahan	ช้าๆ
ตือบูล)ะฮ	nakal	ซน
ตือ อี . เย อะ	menangis	ร้องไห้

คำที่มีความหมายแตกต่างกันแต่เขียนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น

ภาษามาลาเลย์	ภาษามลายูปาตานี
bujang 'โสด'	บูแย 'หม้าย'
surat 'จดหมาย'	ซุระ 'หนังสือ'
betina 'ตัวเมีย'	'ตีนอ 'ผู้หญิง/ตัวเมีย' (ใช้กับคนและสัตว์)
jantan 'ตัวผู้'	ยาแด 'ผู้ชาย/ตัวผู้' (ใช้กับคนและสัตว์)

คำเหล่านี้มีรากคำมาจากภาษามาลาเลย์แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่างออกไป แต่ยังอยู่ในวงความหมายเดิม

สรุปความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลย์

ความแตกต่างด้านระบบเสียง

๑. ระบบเสียงพยัญชนะ ภาษามลายูปาตานีมีหน่วยเสียงพยัญชนะ ๓๐ หน่วยเสียง มากกว่าภาษามาลาเลย์ที่มีเพียง ๒๔ หน่วยเสียง โดย

- เสียงที่เหมือนกัน มี ๒๒ หน่วยเสียง ได้แก่ p, t, c, k, ʔ, b, d, g, f, s, h, z, l, ʔ, r, m, n, |, □, ŋ, w และ y
- เสียงที่แตกต่างกัน มี ๘ หน่วยเสียง ได้แก่
 - เสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของภาษามลายูปาตานี ซึ่งไม่พบในภาษามาลาเลย์และไทย มี ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ / m^b / , / n^d / , / □^l / และ / ŋ^ɛ /
 - เสียงที่พบในภาษามลายูปาตานีแต่จะไม่พบในภาษามาลาเลย์เนื่องจากเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย มี ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ / p^h / , / t^h / , / c^h / และ / k^h /
 - เสียงที่ไม่พบในภาษามลายูปาตานีแต่มีในภาษามาลาเลย์คือเสียง / v / และ / x / ซึ่งเป็นเสียงที่ภาษามาลาเลย์ยืมมาจากภาษาอังกฤษ

๒. ระบบเสียงสระ หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีมี 17 หน่วยเสียง แต่ในภาษามาลาเลย์มี ๑๕ หน่วยเสียง โดย

- เสียงที่เหมือนกันมี ๗ หน่วยเสียง ได้แก่ / a /, / e /, / i /, / o /, / u /, / □, ๑ / และ / au /
- เสียงที่ต่างกันมี ๑๗ เสียง ได้แก่
 - เสียงสระที่พบในภาษามลายูปาตานีแต่ไม่พบในภาษามาลาเลย์ มี ๑๐ เสียง ได้แก่
 - สระเดี่ยวปกติ ๒ เสียง / □ /, / □ /
 - สระเดี่ยวนาสิก ๔ เสียง / ǁ /, / ǃ /, / ǂ /, / Ǆ /
 - สระเรียง ๔ เสียง / ai /, / ae /, / aǁ / และ / ao /
 - เสียงสระที่ไม่พบในภาษามลายูปาตานี แต่พบในภาษามาลาเลย์ มี ๗ เสียง ได้แก่
 - สระเรียง ๔ เสียง / ia / / iu / / ui / และ / ua /
 - สระผสม ๓ เสียง / ai / / au / และ / oi /

นอกจากหน่วยเสียงสระที่แตกต่างกันดังกล่าวแล้ว ภาษามลายูปาตานียังมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระหรือการแปรเสียงจากคำที่มาจากภาษามาลาเลย์ด้วย ดังนี้

เสียงสระในภาษามาลาเลย์		เสียงสระในภาษามลายูปาตานี
- a	เป็น	- □
- ai	เป็น	- a
- au	เป็น	- a
- oi	เป็น	- o + h
- al	เป็น	a
- an, - am, - anj	เป็น	- □

ความแตกต่างด้านระบบความหมาย

เนื่องจากภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลย์มีรากฐานมาจากตระกูลเดียวกัน ดังนั้น คำบางคำจึงมีความหมายเหมือนกัน แต่ด้วยระยะเวลาและวิวัฒนาการทางภาษาที่ต่างกัน ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังตัวอย่าง เช่น

- **ความหมายเพิ่มขึ้น** เช่น คำว่า betina ในภาษามาลาเลย์แปลว่า ‘ตัวเมีย’ ซึ่งใช้กับสัตว์ แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษามลายูปาตานี ความหมายเพิ่มมากขึ้นเป็น ‘ตัวเมีย (ใช้กับสัตว์) และ ผู้หญิง (ใช้กับคน)’

- **ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม** เช่น คำว่า bujang ในภาษามาลาเลย์แปลว่า ‘โสด’ ซึ่งแสดงสถานภาพของคนที่ยังไม่แต่งงาน แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษามลายูปาตานี ออกเสียงเป็น บูแย ความหมายเปลี่ยนเป็น ‘หม้าย’ ซึ่งหมายถึงผู้ที่แต่งงานแล้วและคู่สมรสเสียชีวิต (ทั้งนี้คำว่าโสดในภาษามลายูปาตานีจะพูดว่ายังไม่แต่งงาน ส่วนคำว่า ‘หม้าย’ ในภาษามาลาเลย์ คือ janda)

แม้ว่าภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลย์จะมีรากฐานจากภาษาเดียวกัน แต่ด้วยวิวัฒนาการทางภาษาและอิทธิพลจากภาษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ลักษณะภาษามลายูปาตานีและภาษามาลาเลย์

มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องเสียงพยัญชนะ เสียงสระ ระบบไวยากรณ์ และระบบความหมาย อีกทั้งในภาษามลายูปาตานีได้ยืมเสียงและคำศัพท์ของภาษาไทยไปใช้มากขึ้น ในขณะที่ภาษามลายูเลเซี่ยก็ยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้มากขึ้นเช่นกัน ยิ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างภาษามลายูเลเซี่ยและภาษามลายูปาตานีมากขึ้นเรื่อย ๆ และทำให้สื่อสารกันไม่เข้าใจหรือไม่มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร ซึ่งลักษณะความแตกต่างทางภาษาดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับผลสำรวจสถานการณ์ภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีทักษะทางภาษามลายูเลเซี่ยน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่าคนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและไม่ใช้ภาษามลายูเลเซี่ยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

๔. ปัญหาการใช้ภาษาไทยของเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่พูดภาษาถิ่น (ปาตานีและสตูล)

๔.๑) ลักษณะการออกเสียงพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ของเยาวชนในพื้นที่

(๑) พยัญชนะท้ายเสียงกัก ได้แก่ เสียงแมกก [k], แมกด [d] และแมกบ [p] มักออกเสียงเป็นพยัญชนะท้ายเสียงหยุด [ʔ] หรือไม่ออกเสียงตัวสะกดใดๆ เช่น

คำศัพท์		การออกเสียง
นายก	--->	นาโยะ
โกรธ	--->	โกระ
วิทยาศาสตร์	--->	วิทะยาชะ
รักษา	--->	ระชา
ชอบ	--->	เซาะ
จด,จบ	--->	โจะ

(๒) พยัญชนะท้ายเสียงแมกม [m] และ แมกน [n] มักออกเสียงเป็นเสียงพยัญชนะท้ายในแมกง [N] ดังตัวอย่าง

คำศัพท์		การออกเสียง
ส้ม	--->	สัง
ชมพู่	--->	ชงพู่
กิน	--->	กิง
ตีนนอน	--->	ตึ่งนึ่ง

ในทางภาษาศาสตร์การผิดพลาดดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากในภาษามลายูปาตานีพยัญชนะท้ายเสียงกักมีเพียงเสียงเดียว คือ เสียงหยุด [ʔ] และพยัญชนะท้ายเสียงนาสิกมีเพียงเสียงเดียวเช่นกัน คือ เสียง [N] ในแมกง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพยัญชนะท้ายที่เป็นกลุ่มตัวสะกดเสียงกัก ได้แก่ แมกก แมกด แมกบ และเสียงหยุดที่ปรากฏในคำตาย (สระเสียงสั้นไม่มีตัวสะกด) ในภาษาไทยนั้น เด็กในพื้นที่ออกเสียงเป็นเสียงหยุด [ʔ] ทั้งหมด ซึ่งนับว่ายังผิดพลาดโดยอยู่ในกลุ่มเสียงเดียวกัน และหากเป็นพยัญชนะเสียงนาสิก การออกเสียงผิดพลาดยังอยู่ในกลุ่มเสียงนาสิกเช่นเดียวกัน ดังนั้นแท้จริงแล้วหาก

ผู้พูดมีโอกาสได้ฝึกฝนและมีผู้ที่คอยแก้ไขโดยไม่ใช้การจับผิดหรือลงโทษเมื่อพูดหรือสื่อสารผิดเพี้ยนไป แต่เปลี่ยนเป็นการอธิบายสาเหตุของปัญหาและแนะนำให้พยายามแก้ไขความผิดพลาดนั้น ปัญหาการออกเสียงผิดในภาษาไทยก็จะลดน้อยลงไป

๔.๒) ลักษณะการออกเสียงวรรณยุกต์ของเยาวชนในพื้นที่

เนื่องจากภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่ไม่มีระบบวรรณยุกต์ กล่าวคือ ระดับเสียงสูง-ต่ำ ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมาย ดังนั้นทักษะในการแยกแยะระดับเสียงสูง-ต่ำของเยาวชนที่พูดภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาแม่จะมีน้อย เมื่อพูดหรือเขียนจึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำศัพท์		การออกเสียง
ส.เสื่อ	--->	ส.เสื่อ
รปศ.	--->	รอปอขอ
ง.งู	--->	ง.หงู
ผศ.	--->	พอสอ

๔.๓) ลักษณะการเลือกใช้คำไม่ตรงความหมายในภาษาไทย

(๑) การใช้สำนวน เนื่องจากผู้ที่พูดภาษามลายูปาตานีมีระบบวิธีคิด รวมไปถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากผู้พูดภาษาไทย จึงทำให้มีสำนวนภาษาและการใช้คำบางคำแตกต่างจากภาษาไทย ซึ่งในบางครั้งเยาวชนที่พูดภาษามลายูปาตานีได้แปลถ้อยคำหรือสำนวนในภาษาของตนเป็นภาษาไทยแบบตรงๆ จึงทำให้คำหรือสำนวนที่ใช้สื่อความมีความผิดพลาด หรือไม่ตรงความหมายที่ถูกต้องในภาษาไทย ดังตัวอย่าง

ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี	ถ้อยคำที่ใช้สื่อสาร
ปากกาเขียนไม่ติด	กาแล เตาะ มาแก	ปากกาไม่กิน
ชักเสื่อ	บาโชะฮ บายู	ล้างเสื่อ
สระผม	บาโชะฮ รุาโมะ	ล้างผม
พี่มารับแล้ว	กาเกาะ มารี อาเมะ เตาะฮ	พี่มาเอาแล้ว
ทาแป้ง	บูโบะฮ บือเตาะ	ใส่แป้ง

(๒) การใช้คำสรรพนาม เยาวชนในพื้นที่มักใช้สรรพนาม “เรา” เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๑ หรือใช้เป็นคำเรียกตนเองกับคนทุกระดับ และมักจะใช้คำว่า “มัน” แทนสรรพนามในบุรุษที่ ๓ ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ครู เพื่อน ฯลฯ ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของเยาวชนในพื้นที่ไม่ดีนักในสายตาผู้อื่น ทั้งนี้แท้ที่จริงแล้วสืบเนื่องจากอิทธิพลทางภาษา โดยในภาษามลายูปาตานี คำว่า “ยอ” เป็นคำสรรพนามแทนบุรุษที่ ๓ ในภาษาไทยได้หลายคำ ได้แก่ ท่าน มัน เขา หล่อน เป็นต้น ซึ่งเยาวชนในพื้นที่กลับไม่สามารถเลือกใช้คำในภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล

และโอกาสได้ เนื่องจากไม่ได้สื่อสารท่ามกลางบริบทวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย นอกจากนี้แล้ว ส่วนใหญ่คนในพื้นที่ยังมีการใช้สรรพนามภาษามลายูไปตามที่แทนสรรพนามในภาษาไทย จึงทำให้ไม่คุ้นชินกับการใช้สรรพนามในภาษาไทยและไม่สามารถใช้ได้ถูกต้องในระยะเวลา สั้นๆ

๔.๔) ลักษณะการเรียงคำในประโยค

โดยทั่วไปแล้วเมื่อจะพูดสื่อสารในภาษาที่ ๒ หรือภาษาต่างประเทศ คนส่วนใหญ่มักจะ คิดเป็นภาษาที่ถนัดที่สุด (ภาษาแม่) ก่อน ดังนั้นการคิดด้วยภาษาหนึ่งซึ่งมีการเรียงคำแตกต่าง จากอีกภาษาหนึ่งที่ใช้สื่อสารอาจทำให้ไวยากรณ์ของภาษาที่พูดออกมานั้นผิดพลาดได้ เช่นเดียวกับลักษณะการเรียงคำในภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษามลายูถิ่นในพื้นที่ แม้ว่าการ เรียงคำหลักของภาษามลายูและภาษาไทยจะมีลักษณะเหมือนกัน คือ ประธาน กริยา และ กรรม แต่ในส่วนขยายบางคำมีการเรียงคำในตำแหน่งที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

ภาษาไทย	ภาษามลายูปาตานี	ถ้อยคำที่ใช้สื่อสาร
เพื่อนดิฉันไป ๕ คน	ซา-เอ็ง ซายอ ลีมอ ออแร กึ	เพื่อนดิฉัน ๕ คนไป
มาโรงเรียนไม่ได้	เตาะเลเฮ มารี ซือกอเลเฮฮ	ไม่ได้มาโรงเรียน
ไม่อยากเรียน	เตาะเซ ยงายี	ไม่เอาเรียน
ไม่อยากกิน	เตาะเซ มาแก	ไม่เอากิน
กินข้าวเสร็จ	ซูเตาะฮ มาแก นาซี	เสร็จกินข้าว
ครู ข้างนี้กินไม่ได้	คือรู นาซี นิง เตาะเลเฮ มาแก	ครู ข้างนี้ไม่ได้กิน

๔.๕) ลักษณะการใช้ภาษาปะปนกัน การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษามลายู ปาตานี และการพูดภาษาไทยสำเนียงภาษามลายู

ลักษณะการใช้ภาษาปะปนกันระหว่างภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย หรือการใช้คำไทย แทนคำศัพท์ในภาษามลายูถิ่น เนื่องจากอาจไม่มีคำนั้นในภาษามลายูถิ่น แต่ในปัจจุบันพบว่า มีการปะปนคำศัพท์ภาษาไทยเข้าไปเป็นจำนวนมากแม้ว่าคำหลายคำจะมีในภาษามลายูถิ่น แล้วก็ตาม ซึ่งลักษณะทางภาษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจสถานการณ์ทางภาษา ซึ่งพบว่าการใช้ภาษาไทยปนมลายูถิ่นเป็นอันดับที่ ๒ รองจากความนิยมในการใช้ภาษามลายู ถิ่นในการสื่อสาร โดยการใช้ภาษาในลักษณะนี้มีแนวโน้มว่าจะเกิดมากขึ้นเรื่อยๆ ในกลุ่มเด็ก และเยาวชนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท

ภาษาไทย	การปะปนภาษา (มลายูปาตานี-ไทย)
ทำแบบไหน	ทำแบบนอ
ทำแบบนี้	ทำแบบะนิง
ไม่สวมรองเท้า	ไม่ใส่กาซุ
ชุดนักเรียน	ชุดสกอเลาะฮ์
ดินสอหัก	ดินสอปาเตาะ
เรียนอาคารไหน	งาย้อคังมานอ
ทำการบ้าน	วะกาบัง
มีสอบไหม	มีเสาะไหม
ดอกไม้สวย	ดอกไม้ม่อและ
เขาลอกการบ้านหนู	เขานีรูการบ้านหนู
เขาตีหนูคะครู	ยอแตหนูคะครู

๔.๖) ลักษณะการเขียนภาษาไทย ตามการออกเสียงของเยาวชนในพื้นที่

จากพื้นฐานการพูดภาษาไทยในรูปแบบที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การออกเสียงตัวสะกด การผันเสียงวรรณยุกต์และการเลือกใช้เครื่องหมาย รวมถึงการเลือกใช้คำต่างๆ นำไปสู่ความผิดพลาดในด้านการเขียนด้วย ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยที่ต้องการสื่อ	คำที่เขียน	จุดที่ออกเสียงผิดพลาด
เลือก	<u>เลือด</u>	ตัวสะกด
ยึดมั่น	ยึด <u>มั่ง</u> คุณธรรม	ตัวสะกด
ชายล้วนๆ	พี่น้องเป็นผู้ชาย <u>ลวงๆ</u>	ตัวสะกดและวรรณยุกต์
หอพัก	<u>ห่อ</u> พัก	วรรณยุกต์
ชั้น ป.๖	จบการศึกษา <u>ชั้น</u> ป.๖	วรรณยุกต์
แจ่มใส	แจ่ม <u>ใส่</u>	วรรณยุกต์
แซ่	ร้านนี้ <u>แซ่</u> ด่วน	วรรณยุกต์
ยานยนต์	<u>ยาง</u> ยนต์	ตัวสะกด

และในอีกหลายคำที่มีการแทนเสียงพยัญชนะสะกดไม่ถูกต้อง เช่น ประเทศไทย จัน อังคาน พุด อาทิต เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการใช้ภาษา อันสืบเนื่องมาจากความแตกต่างในเรื่องลักษณะของภาษามลายูปาตานีเช่น การใช้คำลงท้าย ใช้คำว่า เออ หรือ อืม แทนคำลงท้าย ครับ/ค่ะ ทั้งนี้เนื่องจากในภาษามลายูปาตานีไม่มีคำลงท้าย เมื่อจะใช้คำลงท้ายในภาษาไทยย่อมมีความรู้สึก

ไม่คุ้นชินหรือขัดเขิน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและสร้างความคุ้นเคยตั้งแต่วัยเด็ก จนทำให้สามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามคู่สนทนา เนื้อหาที่พูด วาระและโอกาสต่างๆ

จากการศึกษาความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษามลายูปาตานีพบว่า ความแตกต่างที่เป็นอุปสรรคสำคัญของคนที่พูดภาษามลายูปาตานี คือ เสียงวรรณยุกต์และเสียงตัวสะกดในภาษาไทย โดยเสียงตัวสะกดมีจำนวนมากกว่าภาษามลายูปาตานี รวมถึงการผันเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีความซับซ้อน มีเงื่อนไขที่สัมพันธ์กับกลุ่มอักษร ความสั้น-ยาวของเสียงสระ และเสียงพยัญชนะสะกด นอกจากนี้วัฒนธรรมการใช้ภาษาก็ยังมีบางส่วนที่แตกต่างกัน เมื่อผู้พูดภาษามลายูปาตานีแปลความหมายไปสู่ภาษาไทยตรงตามตัว อาจไม่ถูกต้องกับการใช้คำหรือสำนวนในภาษาไทย หรืออาจสื่อความหมายผิดพลาดและสื่อสารไม่รู้เรื่องได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะความแตกต่างทางภาษา สะท้อนให้เห็นว่าภาษาไทยไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับเด็กที่ใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาแม่ ดังนั้นการเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ของตนเอง นับว่าเป็นเรื่องซับซ้อนและต้องใช้กลวิธีการสอนที่แตกต่างจากการสอนเด็กไทยทั่วไป ทั้งนี้ครูผู้สอนควรตระหนักว่าเยาวชนในกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้าสู่ระบบการศึกษาเปรียบเสมือนกับนักเรียนชาวต่างชาติที่เข้ามาเรียนภาษาไทย โดยเฉพาะเยาวชนในกลุ่มภาษามลายูที่มีการใช้ภาษาตนเองอย่างเข้มข้นมักจะมีพื้นฐานในภาษาไทยน้อยกว่าเยาวชนในพื้นที่อื่น

นอกจากนี้แล้วครูผู้สอนภาษาไทยและครูผู้สอนวิชาอื่นๆ ควรทราบถึงข้อแตกต่างหรือข้อจำกัดของผู้ที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมการใช้ภาษามลายูปาตานีเพื่อสามารถอธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษาที่มีความแตกต่างกันให้ได้ และควรสอนภาษาไทยให้แก่เยาวชนในพื้นที่อย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไป มีขั้นตอนและลำดับขั้นที่เหมาะสมตามพัฒนาการของเด็กส่วนใหญ่ในชั้นเรียน ซึ่งรวมไปถึงการใช้ฐานความรู้ในภาษาแม่ของเด็ก เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาษาไทย (โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างภาษาทั้งสอง) ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะวิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาภาษาแม่เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาษาไทยในการศึกษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสำคัญยิ่ง และนับว่าเป็นการสร้างโอกาสด้านการสื่อสารและการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่และยังเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อรัฐบาลกลาง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ในระยะยาว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและระงับความรุนแรงโดยสันติวิธีได้อีกทางหนึ่ง

๔.๓ การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีและภาษามลายูสตูลโดยใช้อักษรไทย

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ของประเทศไทย ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นหรือภาษาแม่ ซึ่งในที่นี้คือ การนำภาษามลายูถิ่นมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานทางภาษาที่มั่นคงแก่เด็กก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาราชการ (ภาษาไทย) โดยเน้นการพัฒนาภาษาทั้ง ๔ ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ทั้งนี้เนื่องด้วยภาษามลายูถิ่นยังไม่มีระบบตัวเขียนที่เป็นมาตรฐาน ตลอดจนระบบตัวเขียนที่ใช้กันอยู่นั้นเป็นการเขียนภาษามลายูมาตรฐาน (โดยใช้อักษรยาวี) ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างทางภาษาที่แตกต่างจากภาษามลายูถิ่นปาตานี ในการนี้คณะกรรมการจึงเห็นสมควรและมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทย เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเชื่อมโยงจากภาษามลายูถิ่นไปสู่ภาษาราชการคือ ภาษาไทย เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานทางภาษาให้แก่เด็กอย่างมั่นคงใน ๔ ทักษะ อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงสู่ภาษาไทยได้ง่ายขึ้นและจะทำให้เด็กสามารถเรียนภาษาไทยได้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการพัฒนา ระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทยนี้ ได้มีแนวทางที่จะสร้างและพัฒนาระบบตัวเขียนดังกล่าวให้เป็นระบบที่เป็นมาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ เช่น การฝึกอบรมภาษามลายูถิ่นแก่ข้าราชการ ทหารตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เป็นต้น

ที่มาและเหตุผลของการจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีและมลายูสตูล

การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีและภาษามลายูสตูลโดยใช้อักษรไทย เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อพัฒนาและวางแผนการใช้ภาษามลายูถิ่นเพื่อการศึกษา (ผ่านโครงการพจนานุกรมภาษามลายูปาตานีฯ) เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการศึกษาอันเนื่องมาจากนโยบายการศึกษาภาคบังคับที่กำหนดให้ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อของการเรียนการสอน (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ทำให้เด็กในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ มีปัญหาในการเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ในการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) ที่มีการใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบตัวเขียนขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบดังกล่าวนี้จะมีการใช้ภาษามลายูถิ่น (ซึ่งเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ของเด็ก) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้วิธีการอ่านออก-เขียนได้ของเด็ก ดังนั้น แม้ว่าคนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีความศรัทธาต่อการใช้อักษรยาวี (ซึ่งเป็นตัวอักษรที่ดัดแปลงมาจากอักษรอาหรับ) ก็ตาม แต่อักษรยาวีดังกล่าวไม่สามารถมาเขียนภาษามลายูถิ่นได้ (ทั้งมลายูปาตานีและมลายูสตูล) ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้มีการจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทยขึ้น โดยได้มีการศึกษาสำรวจและพิจารณาระบบการเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยที่มีการใช้อยู่แล้วในพื้นที่ เช่น การจัดทำบทเรียนเพื่อสอนข้าราชการไทย หรือการเขียนชื่อและคำภาษามลายูถิ่นในเรื่องต่างๆ เป็นต้น จากนั้น

ได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบและพัฒนาให้เป็นระบบที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อง่ายต่อการดำเนินงาน เนื่องจากคนทั่วไปรู้จักและรู้ระบบพื้นฐานอยู่แล้ว ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเชื่อมโยงไปสู่การอ่านเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาของการเรียนระดับสูงต่อไป

การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีและระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูลโดยใช้อักษรไทยเป็นฐาน จึงเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในโครงการทวิภาษาฯ เพื่อเติมเต็มทักษะการรู้หนังสือ (การฟัง พูด อ่าน และเขียน) ของเด็กในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนำไปสู่ การพัฒนาภาษามลายูถิ่นอันเป็นภาษาแม่และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายมลายู ในการศึกษาและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางเพื่อแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระยะยาว

การสร้างและการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษาต่าง ๆ โดยทั่วไปเกิดขึ้นจากความต้องการบันทึกเรื่องราวของกลุ่มคนที่ใช้ภาษานั้นๆ โดยสร้างสัญลักษณ์ที่เรียกว่า ‘อักษร’ แทน ‘เสียง’ (หรือหน่วยเสียง) ในภาษาดังกล่าวในการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานี ซึ่งเป็นภาษามลายูถิ่นที่ใช้พูดสื่อสารในประชาชนชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปาตานีกับภาษามลายูมาตรฐานหรือภาษามาเลเซีย ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันทั้งในด้านระบบเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และตัวสะกด รวมถึงมีความแตกต่างด้านไวยากรณ์ทั้งในระดับคำ ประโยค และการสื่อความหมาย ซึ่งความแตกต่างดังกล่าว ส่งผลให้มีการกำหนดระบบ ‘สัญลักษณ์’ ที่ใช้แทน ‘เสียง’ แตกต่างกันด้วย ดังนั้นในระยะเวลาที่ผ่านมาผู้พูดภาษามลายูปาตานี โดยส่วนใหญ่เขียนหรือบันทึกโดยใช้ระบบการเขียนของภาษามาเลเซีย (อักษรรูมี หรือ อักษรยาวี) แต่ไม่เคยเขียนหรือบันทึกภาษามลายูปาตานีของตนเอง จึงส่งผลกระทบต่อการสูญหายของภาษามลายูปาตานี เนื่องจากภาษาพูด (มลายูปาตานี) จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ หากไม่มีการสร้างระบบภาษาเขียนบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นโดยที่เจ้าของภาษาไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นแนวทางที่จะรักษาภาษามลายูถิ่นไว้ไม่ให้เปลี่ยนแปลงและสูญหายไป จำเป็นต้องสร้างระบบเขียนที่สามารถแทนเสียงของมลายูถิ่นได้อย่างสมบูรณ์และเป็นมาตรฐาน โดยผ่านกระบวนการที่ถูกต้องทางภาษาศาสตร์ และที่สำคัญจะต้องได้รับการยอมรับจากเจ้าของภาษาในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวอักษรอื่นๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ในการนำไปใช้ในการศึกษาในระบบโรงเรียนของรัฐ เป็นต้น

โครงการทวิภาษาฯดำเนินงาน ในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีภาษามลายูถิ่นที่พูดแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดทำระบบเขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย จึงแบ่งออกเป็น ๒ ระบบ คือ

๑) ระบบเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย เป็นระบบเขียนภาษามลายูถิ่นที่ใช้สำหรับถ่ายทอดการออกเสียงภาษามลายูถิ่นที่พูดใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส และบางอำเภอของ จ.สงขลา ทั้งนี้คณะวิจัยเลือกใช้ระบบเสียงภาษามลายูปาตานีที่ใช้ในอำเภอเมือง

ปัตตานีเป็นหลัก เนื่องจากเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้โครงการได้มีการอบรมการเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทยนี้ให้กับหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ในการนำไปใช้ในสื่อต่างๆ และการจัดการเรียนการสอนของกศน. ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่ระบบเขียนดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากยิ่งขึ้น

๒) ระบบเขียนภาษามลายูสตูล เป็นระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นที่ใช้สำหรับถ่ายทอดการออกเสียงภาษามลายูสตูล โดยเลือกใช้สำเนียงบ้านตำมะลังเหนือ อ.เมือง จ.สตูล เป็นหลัก (ใช้ในจังหวัดสตูล มีอักษรและไวยากรณ์ภาษามลายูในรัฐปะลิสของมาเลเซีย) เนื่องจากเป็นชุมชนที่ตั้งของโรงเรียนนาร่องของโครงการทวิภาษาฯ

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย

การพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ดำเนินการโดย ผู้แทนชาวบ้าน ผู้เป็นเจ้าของภาษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักภาษาศาสตร์ซึ่งเป็นเจ้าของภาษา ครูอาจารย์เจ้าของภาษาจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ วิทยากรอิสลามศึกษา ผู้นำองค์กรมุสลิม และนักวิจัยจากศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีโดยประยุกต์ใช้อักษรไทย ให้สามารถแทนเสียงในภาษามลายูปาตานีได้อย่างสมบูรณ์ ตรงตามหลักภาษาศาสตร์ และได้รับการเห็นชอบจากคนในชุมชน
๒. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูปาตานีให้ดำรงอยู่ทั้งด้านระบบเสียง รูปคำ ไวยากรณ์ และความหมาย
๓. เพื่อบันทึกเรื่องราว ภูมิปัญญา ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูไม่ให้สูญหายหรือเปลี่ยนแปลงไปจนสูญเสียเอกลักษณ์
๔. เพื่อพัฒนาภาษามลายูปาตานีให้เป็นเครื่องมือจัดการศึกษามาตรฐานที่มีคุณภาพสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (เป็นสะพานเข้าสู่การศึกษาด้วยภาษาราชการอย่างเต็มรูปแบบ)
๕. เพื่อพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายให้สามารถใช้ภาษามลายูปาตานีในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐาน
๖. เพื่อพัฒนาภาษามลายูปาตานีให้ใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย

การพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย มีขั้นตอนการศึกษาและพัฒนา รูปแบบโดยผ่านการประชุมระดมความคิดและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ทดสอบ และแก้ไข ระบบตัวเขียนดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษากระบวนการโครงสร้างทั่วไปของภาษามลายูปาตานี ทั้งในระบบเสียง การประกอบคำ ระบบไวยากรณ์ และระบบความหมาย
- ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างระบบตัวเขียนภาษามลายู ปาตานี ที่มีมาแต่เดิม เพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบและพัฒนาไปสู่ระบบการเขียน ในรูปแบบใหม่
- ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์และกำหนดระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย
- ขั้นตอนที่ ๔ ทดสอบประสิทธิภาพระบบตัวเขียน และความพึงพอใจของผู้ใช้
- ขั้นตอนที่ ๕ สร้างแผ่นภาพแสดงอักษรพยัญชนะและสระในภาษามลายูปาตานี
- ขั้นตอนที่ ๖ เผยแพร่ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีให้ใช้ในการศึกษาและการสื่อสาร ได้อย่างเป็นระบบ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาลักษณะทั่วไปของภาษามลายูปาตานี

ภาษามลายูปาตานีมีลักษณะโดยทั่วไปดังนี้

- ๑) คำพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นคำ ๒ พยางค์ เช่นเดียวกับคำพื้นฐานของภาษาอื่น ๆ ในตระกูล ภาษาออสโตรนีเซียน ตัวอย่างเช่น นาซึ = ข้าว, มาแก = กิน, ดูวิ = เงิน เป็นต้น
- ๒) ภาษามลายูปาตานีเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ส่วนการเน้นเสียงหนัก – เบา ก็ไม่ใช่ ลักษณะสำคัญของภาษา นี้ โดยปกติจะเน้นเสียงที่พยางค์สุดท้าย อย่างไรก็ตาม การออกเสียงเน้นหนัก ที่พยางค์ใดของคำก็ตามไม่ทำให้ความหมายของคำนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไป
- ๓) ภาษามลายูปาตานีมีดการลดรูปคำให้เหลือจำนวนพยางค์น้อยลง จึงทำให้พยัญชนะต้น ของคำบางคำมีเสียงยาว ซึ่งพยัญชนะเสียงยาวนี้ทำให้ความหมายของคำต่างไปจากคำที่มีพยัญชนะ เสียงสั้น ในการนี้ใช้เครื่องหมาย ๓ หน้าพยัญชนะเพื่อแสดงเสียงพยัญชนะที่ยาวขึ้น เช่น

ดือลล = ไข่

๓ดือลล = วางไข่

บุงอ = ดอกไม้

๓บุงอ = ออกดอก

มาแล = กลางคืน

๓มาแล = ค้างคืน

๔) การเปลี่ยนทำนองเสียงในประโยคภาษามลายูปาตานีทำให้ความหมายของประโยคเปลี่ยนแปลงได้ เช่น

ก) ๐ตานิง ไปปัตตานี (ถ้าพยางค์ท้ายเป็นเสียงตกแสดงประโยคบอกเล่า)
 ไปปัตตานีหรือ ? (ถ้าพยางค์ท้ายเป็นเสียงสูง-ตกแสดงประโยค
 คำถาม)

๕) ในทางสัทศาสตร์ถือว่าภาษามลายูปาตานีมีเสียงพยัญชนะที่เกิดในตำแหน่งท้ายคำเพียง ๓ เสียงเท่านั้น ได้แก่ N (ง) h (ฮ) และ ? (เสียงนี้ปรากฏในคำที่ลงท้ายด้วยสระเสียงสั้นในภาษาไทย) เช่น

เสียง /N/ (ง)	เช่น	มีนุง	= ดีม
เสียง /h/ (ฮ)	เช่น	ฮาบิส	= หมด
เสียง /?/ (ไม่ปรากฏรูป)	เช่น	อาเนาะ	= ลูก

๖) ภาษามลายูปาตานีไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ในกรณีของคำยืมที่มีเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำจากภาษาอื่นจะแทรกเสียงสระ อี ระหว่างพยัญชนะควบกล้ำนั้น เช่น

ซือกือรู	มาจากคำยืมภาษาอังกฤษว่า	สกรู (screw)
คือรู	มาจากคำยืมภาษาไทยว่า	ครู

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดตัวเขียนภาษามลายูปาตานี ที่มีมาแต่เดิม

หน่วยเสียงภาษามลายูปาตานีส่วนใหญ่จะเหมือนกับหน่วยเสียงภาษาไทย โดยทั่วไปผู้เขียนจะใช้อักษรตัวเดียวกันกับที่ใช้ในภาษาไทย ได้แก่ ก ค ง จ ช ฌ ด ต ท น บ ป พ ม ย ร ล ว อ และ ฮ อย่างไรก็ตาม มีหน่วยเสียงจำนวนหนึ่งที่ปรากฏเฉพาะในภาษามลายูปาตานี ซึ่งเสียงที่แตกต่างจากภาษาไทยเหล่านี้มีการใช้ตัวอักษรแทนเสียงที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงรวบรวมการเขียนแทนเสียงที่ใช้ต่างกัน ทั้งเสียงพยัญชนะ เสียงสระ รวมทั้งพยัญชนะเสียงยาว จากหนังสือ/พจนานุกรมของผู้แต่ง คือ

แบบที่ ๑ คือ คริสโตเฟอร์ เอ เอฟ คอร์ท (๒๕๒๒)

แบบที่ ๒ คือ โมฮัมหมัดอัब्ดุลกาเดร์ (๒๕๔๗)

แบบที่ ๓ คือ แผนภาษามลายู มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แบบที่ ๔ คือ X

แบบที่ ๕ คือ บาบู มินฮาร์ (มปป.)

แบบที่ ๖ คือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (๒๕๔๕)

โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. การเขียนแทนเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียง	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
g	ฃ	ฃ (g, ฃ)	ฃ	ฃ	ฃ	ฃ
z	หซ	ซ (s, z)	ส	ซ	ซ (s, z)	ซ (s, z)
 	ฌ	ย ()	ฌ	ฌ	ย (y,)	ย (y,)
⊗	ฤ	ฃ (g, ⊗)	ฤ	ฃฮ	ร (r, ⊗)	ร (r, ⊗)
∪	ญ	ญ (y, ∪)	ญ	ญ	ญ, ย	ญ
m^b	มบ	ม	<u>ม</u>	มบ	ม	ม
n^d	นด	น	<u>น</u>	นด	น	น
∪^l	นฌ	ญ	<u>ญ</u>	นฌ	ญ	ญ
N^g	งฃ	ง	<u>ง</u>	งฃ	ง	ง
s	ซ	ซ	ซ	ส	ซ	ซ

จะเห็นว่าแบบที่ ๒ , ๕ และ ๖ ใช้อักษร ซ แทนทั้งเสียง /s/ และ /z/ แบบที่ ๕ และ ๖ ใช้อักษร ย แทนทั้งเสียงเสียง /|/ และ /y/ และใช้อักษร ร แทนทั้งเสียง /r/ และ /⊗/ ในขณะที่แบบที่ ๒ ใช้อักษร ย แทนเสียง เสียง /|/ ใช้ ฃ แทนทั้งเสียง /g/ และ /⊗/ และใช้อักษร ญ แทนทั้งเสียง /|/ และ /y/

สำหรับเสียงพยัญชนะกึ่งนาสิกนั้น ผู้อื่นไม่ให้ความสำคัญและเขียนด้วยอักษรที่เป็นพยัญชนะนาสิกธรรมดา มีเพียงแบบที่ ๑ เท่านั้นที่ระบุพยัญชนะกึ่งนาสิก ได้แก่ มบ [m^b] นด [n^d] นฌ [∪^l] และ งฃ [N^g] ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้ กา-นดา= หาบ, กา-นแด = ขวา, ปี่-งแซ = จาน, ปา-นแม = ยาว, จา-นดู = ฝืน เป็นต้น

๒. การเขียนแทนเสียงสระเรียง /ai/, /ae/, /ao/, /aE[®]/ และ /au/ (สระเรียงในภาษามลายูปาตานีออกเสียงต่างจากสระประสมในภาษาไทย โดยออกเสียงสระสองเสียงเรียงต่อเนื่องกันอย่างสมบูรณ์ แต่การออกเสียงสระประสมในภาษาไทยมีการเคลื่อนลิ้นจากสระหนึ่งไปยังอีกสระหนึ่ง

หน่วยเสียงสระ	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔:	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖:
ai	_าย-อิ	ไ_	_าเิ	ไ_ _	_า-อิ	_ายอิ
ae	_าย-เ	ไ_	_าเฮะ	ไ_ _	_า-เอ	_ายเอ
ao	_าว-โ	เ_า	_าโ	_าว_	_า-โะฮ	_าวโะฮ
a [□] ®	าย-แอ	-	า-แอ®	-	-	-
au	_าว-อู	_าฮู	_าฮู	เ_าว	_า-อู	_าวอู

๓. เสียงสระ /□/ แบบที่ ๑ , ๓ และ ๔ ใช้รูปสระอือ แทนเสียงดังกล่าว ส่วนแบบที่ ๒ ใช้เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ในขณะที่แบบที่ ๕ และ ๖ ใช้อย่างไม่เป็นระบบโดยใช้ทั้งสระอือและพยัญชนะควบกล้ำ

๔. สระนาสิก ในภาษามลายูปาตานีมีสระนาสิก ซึ่งได้แก่ / a® / , / ǣ / , / □ ®/ และ / u ®/ เมื่อเขียนด้วยอักษรไทยมีเพียงแบบที่ ๑ เท่านั้นที่ใช้สัญลักษณ์แสดงความเป็นนาสิก โดยใช้เครื่องหมาย ' กำกับหน้าพยัญชนะที่ตามด้วยสระนาสิก เช่น กือถือ'กา ส่วนผู้เขียนคนอื่นๆ ละเลยสิ่งนี้และสะกดคำโดยไม่มีสิ่งแสดงความเป็นนาสิก

๕. พยัญชนะต้นเสียงยาว ผู้เขียนคนอื่นๆ ละเลยพยัญชนะเสียงยาวและสะกดเป็นพยัญชนะปกติ ส่วนแบบที่ ๑ , ๓ และ ๔ แสดงพยัญชนะต้นเสียงยาวโดยการซ้ำพยัญชนะนั้นๆ เช่น กาเตาะ = กบ, ตตีนอ = ผู้หญิง

ตัวอย่างคำ การเขียนแทนเสียงภาษามลายูปาตานีแบบต่าง ๆ

๑) การเขียนพยัญชนะต้น

เสียง พยัญชนะ	ตัวอย่าง คำ	ความ หมาย	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
g	tiga	สาม	ตีฆอ	ตีฆอ	ตีฆอ	ตีฆอ	ตีฆอ	ตีฆอ
s	say□	ฉัน	ซายอ	ซายอ	ซายอ	สายน	ซายอ	ซายอ
z	zabe?	อุงุ่น	หซาเบะ	ซาเบะ	สาเบะ	ซาเบะ	ซาเบะ	ซาเบะ
⊗	?□⊗□ ®	คน	ออแก	ออแฆ	ออแก	ออแฆฮ	ออแร	ออแร
	ta □®	คม	ตาแฉ	ตาแย	ตาแฉ	ตาแฉ	ตาแย	ตาแย
ʃ	ʃ□	มะพร้าว	ญอ	ญอ	ญอ	ญอ	ญอ, ยอ	ญอ
m ^b	sam ^b a	โฉบ	ซา-มบา	ซามา	ซาม่า	ซามบา	ซามา	ซามา
	?um ^b i	โคน	อุ-มบี	อุมบี	อุมบี	อุมบี	อุมบี	อุมบี
n ^d	pan ^d a	แก้ง	ปานดา	ปานา	ปานา	ปานดา	ปานา	ปานา
N ^g	piN ^g □	จาน	ปี-งแฆ	ปีแฆ	ปีแฆ	ปีแฆฆ	ปีแฆ	ปีแฆ
	lɔN ^g □?	เงย	ลือ-งเฆาะ	ลือเฆาะ	ลือเฆาะ	ลือเฆาะ	ลือเฆาะ	ลือเฆาะ
ʃ ^l	ma ^l □	ชีแย	มา-นฆอ	มาญอ	มาญอ	มานฆอ	มาญอ	มาญอ
	tu ^l o?	ชี	ตู-นโฆะ	ตูโฆะ	ตูโฆะ	ตูโนฆะ	ตูโฆะ	ตูโฆะ

๒) การเขียนตัวสะกด -ฮ

เสียง	ตัวอย่างคำ	ความหมาย	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
ะ	panah	ร้อน	ปานะฮ์	-	ปานะฮ	ปานัฮ	ปานะฮ	ปานาฮุ
ิ	manih	หวาน	มานิฮ์	-	มานิฮ	มานิฮ	มานิฮ	มานิฮุ
ุ	putuh	ขาว	ปุตุฮ์	-	ปุตุฮ	ปุตุฮ	ปุตุฮ	ปุตุฮุ
เ-ะ	puteh	ขาว	ปุเตะฮ์	-	ปุเตะฮ	ปุเต๊ะฮ	ปุเต๊ะฮ	ปุเตฮุ
โ-ะ	taroh	เก็บ	ตาโทะฮ์	-	ตาโทะฮ	ตาโหมฮ	ตาโระฮ	ตาโรฮุ
เ-าะ	tam ^b h	เต็ม	ตา-มเบาะฮ์	-	ตาเมาะฮ	ตามบือฮ	ตาเมาะฮ	ตามอฮุ

* แบบที่ ๒ ไม่มีการแสดงรูป

๓) การเขียนพยัญชนะต้นเสียงยาว

พยัญชนะเสียงยาวในภาษามลายูปาตานี หมายถึงพยัญชนะที่ถูกยืดเสียงให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย ลักษณะเช่นนี้เกิดเฉพาะกับพยัญชนะต้นในคำลดรูปเท่านั้น (คำลดรูปเกิดจากการลดจำนวนพยางค์ของคำที่มีมากกว่าสองพยางค์) การยืดเสียงพยัญชนะต้นของคำเกิดได้กับพยัญชนะเกือบทุกเสียงยกเว้น m^b n^d l และ ŋ^g

เสียงสระ	ตัวอย่างคำ	ความหมาย	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
a	l:ab□	แมงมุม	ลลาบ	-	'ลาบอ	ลลาบอ	ลาบอ	ลาบอ
i	⊗:iy□®	จักจั่น	ฤฎิแย	-	'ริแย	ฆอฆิฮแย	รีแย	รีแย
E	(:□((h□(	กรรม	ฤฤแฮ	-	'รู่แฮ	ฆอฆสแฮ	แรแฮ	แรแฮ
u	b:uw□(	หมี	บบูแว	-	'บูแว	บบูแว	บูแว	บูแว

* แบบที่ ๒ ไม่มีการแสดงรูป

๔. การเขียนสระเรียง

สระเรียงในภาษามลายูปาตานีออกเสียงต่างจากสระประสมในภาษาไทย โดยออกเสียงสระสองเสียงเรียงต่อเนื่องกันอย่างสมบูรณ์ แต่การออกเสียงสระประสมในภาษาไทยมีการเคลื่อนลิ้นจากสระหนึ่งไปยังอีกสระหนึ่ง

เสียงสระ	ตัวอย่างคำ	ความหมาย	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔:	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
ai			_าย-อิ	ไ_	_าเื	ไ_ _	_า-อิ	_ายอิ
	nai?	ขึ้น	นาย-อิ	ไนกุ	นาเอ็ก	ไนกุ	นา-อิ	นายอิ
	maiN	เล่น	มาย-อิง	ไมง	มาเอง	ไมงุ	มา-อิง	มายอิง
ae			_าย-เ	ไ_	_าเฮะ	ไ_ _	_า-เอ	_ายเอ
	?ae	น้ำ	อาย-เอ	ไอย	อาเฮ	ไอย	อา-เอ	อายเอ
	kaeN	ผ้า	กาย-เอ็ง	ไกง	กาเอ็น	ไกนุ	กา-เอ็ง	กายเอ็ง
ao			_าว-โ	เ_	_าโ	_าว_	_า-โะฮ	_าวโะฮ
	laoh	ไกล	ฌาว-โอะฮ์	เยาฮ	ยาโ๊ะห์	ยาวฮุ	ฌา-โอะฮ	ฌาวโ๊ะฮ
	paoh	มะม่วง	ปาว-โอะฮ์	เปาฮ	ปาโ๊ะห์	ปาวฮุ	ปา-โอะฮ	ปาวโ๊ะฮ
au			_าว-ู	_าฮู	_าฮู	เ_า	_า-ู	_าวู
	bau	กลืน	บาว-อุ	บาฮู	บาฮู	เบา	บา-อุ	บาวอุ
	pɔ̌⊗au	เรือ	ปือฎา-อุ	ปฺราฮู	ปฺราฮู	ปฺราฮู	ปือฎา-อุ	ปือฆฮาวอุ

การเขียนสระนาสิก

สระนาสิก หมายถึงสระที่ออกเสียงขึ้นจมูก

เสียงสระ	ตัวอย่างคำ	ความหมาย	แบบที่ ๑	แบบที่ ๒	แบบที่ ๓	แบบที่ ๔	แบบที่ ๕	แบบที่ ๖
a®	paca®	ฉีด (น้ำ)	ปา'จา	-	ปาจ®า	-	ปาจา	ปาจา
□®	hOp □® ?	เปียด	แฮแปะ	-	แฮแป®ะ	-	แฮแปะ	แฮแปะ
□®	k□t□®?	ป้อมๆ	กอล'ตะ	-	กอลเต®ะ	-	กอลเตะ	กอลเตะ
u®	busu®?	เหม็น	บู'ซุ	-	บูซุ®	-	บูซุ	บูซุ

* แบบที่ ๒ และ ๔ ไม่มีการแสดงรูป

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ระบบเสียงและกำหนดระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย

ในระยะเวลาการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา ได้มีการจัดประชุมเพื่อพัฒนาระบบตัวเขียนในหลายกลุ่มทั้งนักวิชาการ นักการศึกษาทั้งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้และส่วนกลาง รวมทั้งชาวบ้าน

นักปราชญ์ ตัวแทนจากองค์กรศาสนา และผู้นำชุมชนในหลายพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียดการพัฒนาระบบตัวเขียนดังต่อไปนี้

๑) วิเคราะห์กำหนด และคัดเลือกหน่วยเสียงในภาษามลายูปาตานีที่แตกต่างจากหน่วยเสียง ในภาษาไทย เพื่อนำมากำหนดรูปแบบของระบบตัวเขียนโดยใช้อักษรไทย สำหรับเสียงในภาษามลายูปาตานีที่ตรงกับเสียงภาษาไทย กำหนดให้ใช้ระบบอักษรเดิมที่ใช้ในภาษาไทย ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาตานีมีทั้งหมด ๓๐ หน่วยเสียง ซึ่งทุกตัวสามารถเป็นพยัญชนะต้นได้ ส่วนหน่วยเสียงที่เป็นพยัญชนะสะกดมีเพียง ๓ หน่วยเสียง สามารถแบ่งได้ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

- หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ k N c s d t n b p m y r l w ? h f p^h t^h c^h k^h
- หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ g | / z ⊗ m^b n^d / ɲ^g

หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด

- ภาษามลายูปาตานีมีเสียงพยัญชนะที่เกิดในตำแหน่งท้ายคำหรือพยัญชนะสะกดเพียง ๓ เสียงเท่านั้น ได้แก่ N (ง) h (ฮ) และ ? (ซึ่งปรากฏในคำที่ลงท้ายด้วยสระเสียงสั้นในภาษาไทย)

หน่วยเสียงสระ

- หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ i e □ a □ □ o u
- หน่วยเสียงสระในภาษามลายูปาตานีที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ α) □) v) □®
รวมทั้งสระเรียง ได้แก่ αi αe α□® αo และ αv

๒) วิเคราะห์และคัดเลือกระบบเขียนรูปแบบเดิมที่ไม่ลงตัวหรือมีข้อโต้แย้งในการใช้เขียนแทนเสียงต่างๆ (ดังตัวอย่างที่ปรากฏในขั้นตอนที่ ๒) เพื่อนำระบบการเขียนนั้นมาพิจารณา ดัดแปลงระบบเขียนรูปแบบใหม่ให้ตรงกับการออกเสียงมลายูปาตานีมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณากำหนดตัวเขียนจาก ๓ มิติ ดังต่อไปนี้

➤ มิติเชิงวิชาการ

- ใกล้เคียงกับเสียงในภาษามากที่สุด
- ๑ รูปแทน ๑ เสียง
- คงที่สม่ำเสมอเป็นระบบ
- เลือกใช้เฉพาะอักษรกลางและอักษรต่ำ (ไม่ใช้อักษรสูง)

➤ มิติเชิงสังคม พิจารณาจากสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

- การยอมรับของเจ้าของภาษาเช่น สามารถนำไปใช้ได้จริงของกลุ่มเป้าหมายทั้งเจ้าของภาษา และผู้ที่สนใจเรียนรู้ภาษามลายูถิ่น
- การออกเสียงของคนไทยทั่วไป เช่นออกเสียง [g] และ [z] ไม่ได้ โดยจะออกเสียงเป็น [k] และ [s] แทนตามลำดับ การใช้ กุ หรือ ซ แทน จึงมีเหตุผล กล่าวคือ การรับฟังและรับรู้ของเจ้าของภาษา เจ้าของภาษาค้นชินกับการที่คนไทยออกเสียงไม่ได้ จะสามารถเดาความว่าหมายถึงคำว่าอะไร เช่น คำว่า กิ [gi] แม้จะออกเสียงเป็น กิ [ki] เจ้าของภาษาก็พอจะคาดเดาความหมายได้

มิติเชิงเทคนิค

- สามารถพัฒนาให้ใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์ได้

ผลการศึกษาวิเคราะห์ระบบเสียงและกำหนดระบบเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย

๑.ระบบเขียนพยัญชนะต้น

ตารางที่ ๑ แสดงระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาตานี (สัทอักษร IPA)		การเขียนแทนเสียงภาษามลายูปาตานี ด้วยอักษรไทย	
หน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาตานีที่ตรงกับภาษาไทย	k	ก	
	ŋ	ง	
	c	จ	
	s	ซ	
	d	ด	
	t	ต	
	n	น	
	b	บ	
	p	ป	
	m	ม	
	y	ย	
	r	ร	
	l	ล	
	w	ว	
	/	อ	
	h	ฮ	
	f	ฟ	หน่วย

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษามลายูปาตานี (สัทอักษร IPA)		การเขียนแทนเสียงภาษามลายูปาตานี ด้วยอักษรไทย	
	p ^h	พ	
	t ^h	ท	
	c ^h	ช	
	k ^h	ค	
หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษา มลายูปาตานีที่แตกต่าง จากภาษาไทย	g	ก	
		ย	
	z	ซ	
	⊗	จ	
	m ^b	ม	
	n ^d	น	
	ɟ	ญ	
	ŋ ^g	ง	
	ɰ	ญ *พยัญชนะนี้มีรูปเหมือนภาษาไทย แต่ ออกเสียงต่างกับภาษาไทย	

จากตารางข้างต้นการเขียนพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีสัทอักษรไทย แบ่งได้ ๒ แบบ คือ ระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่ใช้อักษรเหมือนกับภาษาไทย และระบบตัวเขียนพยัญชนะต้นที่มีสัญลักษณ์พิเศษ

๑.๑ ระบบเขียนพยัญชนะต้นที่ใช้อักษรเหมือนกับภาษาไทย หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงพยัญชนะต้นในภาษามลายูปาตานีที่มีเสียงตรงกับเสียงในภาษาไทยทุกประการ ๒๑ ตัว ได้แก่ ก ง จ ซ ด ต น บ ป ม ย ร ล ว อ และ ฮ รวมทั้งหน่วยเสียงที่ยืมจากภาษาไทย ได้แก่ ฟ พ ท ช ค

๑.๒ พยัญชนะที่ออกเสียงไม่เหมือนพยัญชนะไทย

สำหรับพยัญชนะในภาษามลายูปาตานีที่ออกเสียงไม่เหมือนพยัญชนะไทย (ไม่มีในภาษาไทย) นั้น ในการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีนี้จะเขียนแทนด้วยรูปพยัญชนะไทยที่มีเสียงใกล้เคียงกัน แล้วเติมเครื่องหมายพิเศษกำกับไว้ที่รูปพยัญชนะไทยที่ใช้เป็นฐาน เพื่อแสดงว่าออกเสียงต่างกับรูปพยัญชนะที่ใช้เป็นฐานนั้นๆ พยัญชนะภาษามลายูปาตานีที่ออกเสียงไม่เหมือนพยัญชนะไทยแบ่งตามรูปได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑) พยัญชนะที่มีเครื่องหมายพินทุ () ได้แก่ ก ฃ ช ญ และ ร

อักษร ก ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [g] ออกเสียงโดยใช้ส่วนหลังของลิ้นแตะเพดานอ่อน (ลักษณะเดียวกันกับการออกเสียง ก) แล้วกักเสียง โดยที่เส้นเสียงสั่น และไม่ต้องพ่นลมออกมาเทียบได้กับการออกเสียงอักษร g ในภาษาอังกฤษ เช่นในคำว่า go, good เป็นต้น

- อักษร ซ** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษรด้วย [z] ออกเสียงโดยยกลิ้นส่วนหน้าขึ้นไปใกล้จันเกือบจะแตะกับปุ่มเหงือก (ลักษณะเดียวกันกับการออกเสียง ซ) ปล่อยลมแล้วให้แทรกออกมาโดยที่เส้นเสียงสั่นเหมือนกับการออกเสียงอักษร z ในภาษาอังกฤษ เช่น ในคำว่า zoo, zip เป็นต้น
- อักษร ย** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [j] ออกเสียงโดยใช้ลิ้นส่วนกลางแตะกับเพดานแข็งกักเสียง โดยที่เส้นเสียงสั่นและไม่พ่นลมออกมามากมายๆ กับการออกเสียง j ในภาษาอังกฤษ เช่น ในคำว่า jar jail เป็นต้น
- อักษร ร** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ʀ] ออกเสียงโดยยกลิ้นส่วนหลังเข้าไปเกือบจะจรดกับเพดานอ่อน แล้วปล่อยลมให้เสียดแทรกกันออกมา โดยที่เส้นเสียงสั่น (ออกเสียงเหมือนพยัญชนะ ʁ ในภาษาอาหรับ)

๒) พยัญชนะที่มีเครื่องหมาย (ขีดเส้นใต้) ได้แก่ ม น ญ และ ง

พยัญชนะกลุ่มนี้เป็นพยัญชนะที่เกิดจากการควบรวมเสียงพยัญชนะนาสิกกับพยัญชนะเสียงกักที่ใช้อยู่ในการออกเสียงชุดเดียวกันจนกลมกลืนเป็นเสียงเดียว ลักษณะการออกเสียงคล้ายกับเสียงนาสิก แต่จะปล่อยให้กระแสลมออกมาทางปากแทนที่จะออกทางจมูก

- อักษร ม** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [m^b] ออกเสียงโดยใช้ริมฝีปากคู่เหมือนกับการออกเสียงอักษร ม แต่ให้ปล่อยกระแสลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก เช่น กือม = บาน (ซึ่งต่างกับ กือม = ไมยราบ)
- อักษร น** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [n^d] ออกเสียงโดยใช้ปลายลิ้นแตะกับปุ่มเหงือกเหมือนกับการออกเสียงอักษร น แต่ปล่อยกระแสลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก เช่น บือน = นา (ซึ่งต่างกับ บือน = ด้าย)
- อักษร ญ** ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ɲ^l] ออกเสียงโดยยกส่วนกลางของลิ้นไปแตะเพดานแข็งเหมือนกับการออกเสียงอักษร ญ แต่ให้ปล่อยกระแสลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก เช่น ภาญอ = กัญชา
- อักษร ง** ซึ่งแทนด้วยอักษร [ŋ^g] ออกเสียงโดยใช้ส่วนหลังลิ้นแตะกับเพดานอ่อนเหมือนกับการออกเสียงอักษร ง แต่ให้ปล่อยกระแสลมออกทางปากแทนที่จะออกทางจมูก เช่น ตูงา = โทน (ซึ่งต่างกับ ตูงา = ไร) กรณีออกเสียงนี้ไม่ได้ให้ออกเสียงเป็น ง ธรรมดา เมื่อมีการใช้ในบริบทแล้วเจ้าของภาษาก็พอที่จะคาดเดาความหมายได้

๓) พยัญชนะที่มีเครื่องหมาย ๓ กำกับไว้หน้าพยัญชนะต้น

พยัญชนะประเภทนี้ เรียกว่า “พยัญชนะต้นเสียงยาว” หมายถึงพยัญชนะที่ถูกยัดเสียงให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย ลักษณะเช่นนี้เกิดเฉพาะกับพยัญชนะต้นในคำลดรูปเท่านั้น (คำลดรูปเกิดจากการลดจำนวนพยางค์ของคำที่มีมากกว่าสองพยางค์) การยัดเสียง

พยัญชนะต้นของคำเกิดได้กับพยัญชนะเกือบทุกเสียงยกเว้น ม น ญ และ ง ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

ตัวอย่างคำ	ความหมาย	คำคู่เทียบ	ความหมาย
Ξตือล่อ	วางไข่	ตือล่อ	ไข่
Ξบุงอ	ออกดอก	บุงอ	ดอกไม้
Ξมาแล	ค้ำคั้น	มาแล	กลางคั้น
Ξกูดอ	ม้านั่ง	กูดอ	ม้า

๑.๓) พยัญชนะที่มีรูปเหมือนภาษาไทย แต่ออกเสียงต่างกับภาษาไทย

พยัญชนะประเภทนี้มีเพียงตัวเดียว คือ ญ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ɲ] ออกเสียงโดยเคลื่อนส่วนกลางของลิ้นไปปิดสนิทกับเพดานแข็งโดยให้กระแสลมผ่านออกทางช่องจมูก ออกเสียงเหมือน – gne ในภาษาฝรั่งเศส อย่างในคำ champagne เช่น ญาญอ = สงสาร

๒. ระบบตัวเขียนพยัญชนะสะกด

ตารางที่ ๒ แสดงระบบตัวเขียนพยัญชนะสะกดในภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ในภาษามลายูปาตานี		ระบบเขียนภาษามลายู ปาตานีด้วยอักษรไทย
เสียงที่เหมือนกับภาษาไทย	N	-ง
	?	(ไม่แสดงรูป)
เสียงที่ต่างจากภาษาไทย	h	-ฮ

จากตารางข้างต้นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษามลายูปาตานีมี ๓ หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเขียนตัวอักษรแทนเสียงได้ ดังนี้

ระบบตัวเขียนพยัญชนะท้ายที่เหมือนกับภาษาไทย ได้แก่ –ง (ตัวสะกด ง) /N/ และตัวสะกดที่ไม่มีอักษรหรือไม่ปรากฏรูป พบในคำที่เป็นสระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกด / ? /

ระบบตัวเขียนพยัญชนะท้ายที่ต่างกับภาษาไทย ได้แก่ -ฮ (ตัวสะกด ฮ หรือ เสียง h)

๓. ระบบตัวเขียนสระ

ตารางที่ ๓ แสดงระบบตัวเขียนสระในภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทย

หน่วยเสียงสระใน ภาษามลายูปาตานี		การเขียนสระภาษามลายูปาตานี ด้วยอักษรไทย
หน่วยเสียงสระเดี่ยวปกติ ในภาษามลายูปาตานี ที่ <u>เหมือน</u> ภาษาไทย	α	- ะ / - ๓
	ε	เ - ะ / เ -
	ι	ิ / ี
	o	โ - ะ / โ -
	υ	ุ / ู
	□	เ-าะ / -อ
	E	แ-ะ / แ -
	∞	๕
หน่วยเสียงสระเดี่ยวนาสิก ในภาษามลายูปาตานี ที่ <u>ไม่มี</u> ในภาษาไทย	α)	-)ะ
	□)	-)อ
	υ)	ุ)
	E)	แ -)
หน่วยเสียงสระเรียง ในภาษามลายูปาตานี ที่ <u>ไม่มี</u> ในภาษาไทย	αι	-๓-ิ
	αε	-๓-เ -
	αE)	-๓-แ -)
	αυ	-๓-ุ
	αo	-๓-โ -

สระในภาษามลายูปาตานี อาจจำแนกได้ ๓ รูปแบบ ตามการออกเสียง ดังนี้

ระบบตัวเขียนสระเดี่ยวปกติ หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงสระเดี่ยวที่ออกเสียงเหมือนกับเสียงสระในภาษาไทย (เสียงไม่ขึ้นจมูก) ได้แก่ ะ / ๓ ิ / ี ุ / ู ะ / เ แะ / แ -อ และ โะ / โ เช่นในคำว่า ะ = ไอ้, ปิปิ = แก้ม, กือแต = ปู, อาเตะ = น้อง เป็นต้น

ระบบตัวเขียนสระเดี่ยวนาสิก หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงสระเดี่ยวที่ออกเสียงขึ้นจมูก กล่าวคือในขณะออกเสียงจะต้องให้ลมออกมาทางช่องจมูก ซึ่งในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย ̃ (ตัวหนอน) กำกับไว้บนรูปพยัญชนะต้น ได้แก่ ̃ะ ̃๓ ̃เาะ ̃อ ุ̃ ̃แ ดังในตัวอย่างคำต่อไปนี้

̃ะ	ในคำว่า	ปู๓)ะ	= สะตือ
̃๓	ในคำว่า	กือรือ๓กา	= ชวน
ุ̃	ในคำว่า	บู๓	= เหม็น
̃เาะ	ในคำว่า	กือ๓เตะ	= ป้อม / เตี้ย

~ <u>อ</u>	ในคำว่า	จื่อกอ	= ขยุ้ม
~ <u>แ</u>	ในคำว่า	กอแต	= แคะแกร็น

ระบบตัวเขียนสระเรียง หมายถึง อักษรที่ใช้แทนเสียงสระเดียว ๒ ตัวออกเสียงต่อเนื่องกัน แต่ยังไม่กลมกลืนเป็นเสียงเดียว สระเรียงในภาษามลายูปาตานีมี ๕ เสียง ได้แก่ -า-อิ, -า-อุ, -า-โอ, -า-เอ และ -า-แอ) ในการเขียนแทนเสียงสระเรียงด้วยอักษรไทยนั้นจะใช้เครื่องหมายขีด - เพื่อแสดงถึงการออกเสียงสระต่อเนื่องกัน ดังนี้

-า-อิ	ในคำว่า	นา-อิ	= ขึ้น
-า-อุ	ในคำว่า	บา-อุ	= ไหล่
-า-โอ	ในคำว่า	ตา-โอ	= ตาม
-า-เอ	ในคำว่า	อา-เอ	= น้ำ
-า-แอ)	ในคำว่า	กา-แอ)	= เกี้ยว, เบ็ด

การเว้นวรรคและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

ในการเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยใช้การเว้นวรรคและเครื่องหมายวรรคตอน ดังนี้

๑. การเว้นวรรค ให้เว้นวรรค (๑ เคาะ) ระหว่างคำเพื่อให้ทราบว่าคำสิ้นสุดลง ณ ตำแหน่งใด เช่น กาปา ตูแบ = เครื่องบิน

๒. เครื่องหมายวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอนที่ใช้บ่อยได้แก่

๒.๑ เครื่องหมาย . (มหัพภาค) ใช้เมื่อจบประโยคและหลังอักษรย่อ เช่น

อามู นามอ ลีเป็ง. = ผม (ฉัน) ชื่อลีเป็ง

อบต. = องค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๒ เครื่องหมาย ? (ปรศน์) ใช้เมื่อจบประโยคคำถาม เช่น

ดียอ นามอ ฆาปอ? = เขาชื่ออะไร

๒.๓ เครื่องหมาย ! (อัศเจรีย์) ใช้เขียนหลังคำอุทาน เช่น

อาโต! ซาเกะ ญอ. โอ้ย เจ็บจัง

๒.๔ เครื่องหมาย () (นลลิขิต) ใช้เพื่อแสดงว่าเป็นคำอธิบายเพิ่มเติมหรือเป็นสิ่งเดียวกัน

๒.๕ เครื่องหมาย , (จุลภาค) ใช้เพื่อแสดงว่ายังไม่จบประโยคในประโยคความรวม และเพื่อแจกแจงข้อมูลรายละเอียด

๒.๖ เครื่องหมาย “ ” (อัฒประกาศ) ใช้กำกับส่วนที่ต้องการให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ

ข้อความที่เป็นคำสนทนา และข้อความที่อ้างอิงจากแหล่งอื่น

๒.๗ เครื่องหมาย : (ทวิภาค) ใช้เพื่อแสดงว่า

- มีรายละเอียดปลีกย่อยที่แยกเป็นข้อ ๆ

- แสดงอัตราส่วน

- ใช้คั่นบอกเวลา เช่น

- ในการเขียนบทสนทนา

การเขียนชื่อสถานที่ ชื่อคน คำยืม

๑. **ชื่อสถานที่** ชื่อสถานที่ซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันมานานแล้วแม้จะออกเสียงไม่ตรงกับที่ใช้
อย่างเป็นทางการ ก็ให้ใช้ตามสำเนียงท้องถิ่น ส่วนชื่อสถานที่ซึ่งไม่มีชื่อเรียกเฉพาะในภาษา
มลายูปาตานี ให้เขียนตามแบบภาษาไทย เช่น พิษณุโลก นครนายก ศิริราช ศาลากลาง
๒. **ชื่อบุคคล** ให้เขียนตามแบบภาษาไทย เช่น สุชาติ วิไลวรรณ สมพงษ์ จอห์น
๓. **คำยืม** การเขียนคำยืมไม่ว่าจะเป็นคำยืมจากภาษาใดก็ตามให้เขียนตามสำเนียงภาษามลายู
ปาตานี

ขั้นตอนที่ ๔ ทดสอบประสิทธิภาพระบบตัวเขียน และความพึงพอใจของผู้ใช้

การทดสอบระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ซึ่งผ่านการวิเคราะห์และพัฒนา
รูปแบบแล้ว จะต้องนำไปทดสอบว่าระบบที่เลือกใช้นั้น คนส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ตรงกับในภาษา
มลายูมากน้อยเพียงใด ซึ่งการทดสอบระบบตัวเขียนมีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ทดสอบดังนี้

๑) การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับคำ

การทดสอบระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีที่เขียนโดยใช้อักษรไทย ต้องทดสอบกับผู้พูด
ภาษามลายูปาตานี ที่สามารถอ่าน-เขียนภาษาไทยได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากการทดสอบ “ระบบ
อักษร” ซึ่งการทดสอบนี้เพื่อประเมินว่า อักษรไทยรูปแบบใหม่ที่น่าสนใจในการแทนเสียงและคำในภาษา
มลายูปาตานีนั้น ทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจและสื่อความหมายได้จริงหรือไม่ โดยมีวิธีการดังนี้

บททดสอบขั้นที่ ๑ จับคู่รูปภาพ กับ คำศัพท์ภาษามลายูถิ่นให้ถูกต้อง

บททดสอบขั้นที่ ๒ ให้ผู้ถูกทดสอบเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ในคำถามต่อไปนี้

บททดสอบนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของอักษรพิเศษที่มีลักษณะของเสียงแตกต่าง
ไปจากภาษาไทยซึ่งใช้อักษรปกติ (โดยใช้คำที่เป็นคู่เทียบเสียงกัน) เช่น

๑. คำใดแปลว่า “ ไมยราบ ” (พืชชนิดหนึ่งที่มีหนาม เมื่อสัมผัสแล้วใบจะหุบ)

ก. กือแม

ข. กือแม

๒. คำใดแปลว่า “ บาน ” (ดอกไม้บาน)

ก. กือแม

ข. กือแม

๓. คำใดแปลว่า “ (ข้าง)ขวา ”

ก. กาแน

ข. กาแน

จากการทดสอบดังกล่าว พบว่าผู้ทดสอบโดยส่วนใหญ่สามารถเลือกคำตอบที่ถูกต้องได้
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบตัวเขียน ที่สร้างขึ้นใหม่สามารถออกเสียงตามภาษามลายูปาตานี และคำที่มี
สัญลักษณ์พิเศษสามารถสื่อความหมายได้

๒) การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับประโยค

การทดสอบระดับประโยคเป็นการทดสอบระบบตัวเขียนที่สร้างขึ้นใหม่ โดยใช้คำหลายๆ คำ มาประกอบกันเป็นประโยคง่ายๆ โดยให้ผู้ที่ถูกทดสอบอ่านประโยคแล้วจึงตอบคำถาม ดังตัวอย่างคำถามดังต่อไปนี้

๑. อามอ ก็ ชื้อกอละฮ.

หมายความว่า.....

๒. บุดะ ตู ยงายี . ดี บาเกาะ.

หมายความว่า.....

๓. อาเยะฮ มาแก นาชิ เตะฮ.

หมายความว่า.....

การทดสอบระบบเขียนภาษามลายูปาตานีระดับข้อความ/เนื้อเรื่อง

การทดสอบระดับข้อความหรือใช้เนื้อเรื่องสั้นๆ เป็นการทดสอบความเข้าใจของเนื้อหาที่อ่าน และหากผู้ทดสอบสามารถตอบคำถามจากเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าระบบเขียน และเครื่องหมายต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อความหมาย สามารถแทนเสียงในภาษามลายูปาตานีได้

ตัวอย่างเนื้อเรื่อง

อาบุญาะฮ บิแล บิแต

อาบุญาะฮ ยาดี ออแร่ แปร่อ กาเม็ง . ดียอ มาละฮ . ซาตุ ฮาริ ร่ายอ ปาเง

'ซุมอ ออแร่ กาปง มาริ 'ซอระ. ตาปี อาบุญาะฮ เตาะ มาริ ซอระ ชื้อบะ ดียอ มาละฮ .

ร่ายอ มุระฮ กือรานอ อาบุญาะฮ เตาะ มาริ ซอระ . ร่ายอ ปง ชูโรฮ ตาฮัง ก็

ตูโรฮ อาบุญาะฮ มาริ มืองาตะ. ร่ายอ ชูโรฮ อาบุญาะฮ บิแล บิแต อาตะฮ ลางิ .

ร่ายอ บูวี มาซอ ดีกอ ฮาริ. กาตุ อาบุญาะฮ บิแล บิแต เตาะ บูละฮ ร่ายอ เนาะ บูนุฮ อาบุญาะฮ .

บอ จูโกะ ดีกอ ฮาริ , อาบุญาะฮ ปง แฮระ 'บิริง ดียอ ก็ 'ยูเปาะ ดีองา ร่ายอ.

“ บิแต อาตะฮ ลางิ อาตอ บาเมาะ มานอ ? ” ร่ายอ ตาญอ อาบุญาะฮ .

อาบุญาะฮ ปง ยวาะ กาทอ . “ บิแต อาตะฮ ลางิ อาตอ ซามอ บาเมาะ ดีองา บูลู 'บิริง นิง .

กาตุ เนาะ ตาฮู , กือนอ จาญ บูลู 'บิริง มาริ บิแล. กาตุ อาตอ ออแร่ บิแล บูละฮ,

อามอ ปง เนาะ ยวาะ กาทอ บิแต อาตะฮ ลางิ อาตอ บาเมาะ มานอ ”

ร่ายอ ปง ตะเตาะ อาเราะฮ เนาะ ะ 'กานอ . ดียอ ปง ลือปะฮ อาบุญาะฮ กือละ.

ตัวอย่างคำถาม: ให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามต่อไปนี้

๑. อาบุญาะฮ กือรียอ 'กูปอ ?.....

๒. ตือเกาะฮ ร่ายอ ปาเง ปือจุง ออแร่ กาปง , อาบุญาะฮ ก็ กือเตาะ ?

.....

๓. ร่ายอ ชูโรฮ อาบุญาะฮ บวะ 'กูปอ ?

.....

๔. ร่ายอ บัว มาขอ กอ อาบุนาวะฮ 'วาปอ ฮารี ?

๕. อาบุนาวะฮ กาดอ บีแด อาตะฮ ลางิ อาดอ บาญะฆะ มานอ ?

จากบททดสอบทั้งในระดับคำ ประโยค และข้อความ เป็นการทดสอบเพื่อแสดงให้เห็นว่า ระบบเขียนหรืออักษรที่นำมาใช้แทนเสียงในภาษามลายูปาตานีสามารถแสดงเสียงของมลายูปาตานีได้ดี รวมไปถึงการใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายต่างๆ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางภาษาของคนในพื้นที่นี้ด้วย

ผลการทดสอบประสิทธิภาพ และความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย

ผลจากการทดสอบทั้งในระดับคำ ประโยค และข้อความ สามารถแสดงผลจากทักษะทางภาษาของผู้ถูกทดสอบได้ดังนี้

ผลด้านการอ่าน

๑) คำที่มีสัญลักษณ์ (~) ซึ่งแสดงการออกเสียงขึ้นจมูก โดยส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องและแยกความหมายออก แต่ยังมีบางคนยังสับสนในการออกเสียงที่ขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก เช่น

กือแปะ = แบน กับ กือแปะ®ะ = ยุบ

ปูชะ = ศูนย์กลาง กับ ปูชะ®ะ = สะดือ

๒) คำที่มีสัญลักษณ์ (∃) ซึ่งแสดงการออกเสียงยาวในพยัญชนะต้น โดยส่วนใหญ่สามารถออกเสียงได้ถูกต้องและแยกความหมายออก แต่ยังมีบางคนยังสับสนในการออกเสียงยาวในพยัญชนะต้น

ลาบอ = กำไร' กับ ∃ลาบอ = แมงมุม'

ญาว®อ = ชีวิต' กับ ∃ญาว®อ = หายใจ'

ผลด้านการเขียน

๑) เสียงขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก ซึ่งเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ (~) ซึ่งแสดงการออกเสียงขึ้นจมูกและไม่ขึ้นจมูก มักเป็นคำที่ผลทดสอบเขียนผิด ทั้งนี้เนื่องจากบางคนยังขาดความแม่นยำในการเขียน และความไม่เคยชินกับการเขียนภาษามลายูด้วยอักษรไทย ทำให้เกิดความสับสนในการแทนสัญลักษณ์ดังกล่าว เช่น

กือแปะ = แบน กับ กือแปะ®ะ = ยุบ

ปูชะ = ศูนย์กลาง กับ ปูชะ®ะ = สะดือ

๒) สัญลักษณ์ที่เขียนแทนด้วย (.) ได้พยัญชนะ ก ร ย ซึ่งแทนพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย (ก ร ย) มักเป็นคำที่ผลทดสอบเขียนผิด ทั้งนี้เนื่องจากบางคนยังไม่ทราบพยัญชนะดังกล่าวออกเสียงอย่างไร ทำให้เกิดความสับสนในการแทนสัญลักษณ์ ดังกล่าว เช่น

ชือกอรู = สงขลา

ลือกอรู = นครศรีธรรมราช

ร่ายอ = กษัตริย์

๓) คำที่มักเขียนผิดและแปลผิด มักจะเป็นคำที่มีพยัญชนะสะกด ฮ และไม่มีตัวสะกด เช่น

เดาะฮ = แล้ว (ออกเสียงมีเสียง ฮ เป็นตัวสะกด ใช้กับประโยคบอกเล่า)

เดาะ = ใช่ไหม (ออกเสียงยาวกว่า และมีลักษณะน้ำเสียงแบบสูง-ตก)

เดาะ = ไม่ (ออกเสียงสั้นกว่า และมีลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำ)

ความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย

จากการทดสอบและทดลองใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย พบว่ารูปแบบการเขียนภาษามลายูปาตานีรูปแบบใหม่นี้ ทำให้เข้าใจภาษามลายูปาตานีได้อย่างลึกซึ้ง และยิ่งง่ายต่อการอ่านและการเขียน เนื่องจากรูปแบบหรืออักษรไทยที่ดัดแปลงมาใช้ในการแทนเสียงภาษามลายูปาตานี สามารถอ่านและเขียนได้ตรงกับภาษามลายูปาตานี แม้ว่าบางเสียงของภาษามลายูปาตานีจะไม่มีในภาษาไทย แต่ระบบตัวเขียนดังกล่าวได้สร้างค่าแทนเสียงและปรับให้ออกเสียงได้ตามเสียงในภาษามลายูปาตานี โดยใช้สัญลักษณ์พิเศษกำกับเช่น กุ ชุ รุ ย ทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนเนื้อหาและเรื่องราวต่างๆ ที่ตนอยากจะพูดด้วยภาษามลายูถิ่นได้ทั้งหมด รวมทั้งสามารถอ่านออกเสียงได้ตรงตามภาษามลายูปาตานีอีกด้วย ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการเขียนภาษามลายูปาตานีและช่วยในการสื่อสารให้ลื่นไหลโดยเสียงหรือสำเนียงไม่ผิดเพี้ยนไป

นอกจากนี้ผู้ทดสอบทุกคนเห็นว่า การที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ได้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในงานวิจัยต่างๆ ที่เป็นประเด็นภาษาและวัฒนธรรมมลายูได้ เช่น การทำศัพทานุกรม การอ่านบทร้องซางี ซือสมุนไพร การจัดการเรียนการสอนภาษามลายูถิ่นในระบบโรงเรียน และสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ภาษามลายูเป็นสื่อ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการสามารถถ่ายทอดและบันทึกภูมิปัญญาต่างๆ ให้กับคนรุ่นหลังได้

ขั้นตอนที่ ๕ สร้างแผนภาพแสดงอักษรพยัญชนะและสระในภาษามลายูปาตานี

จากการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย และการทดสอบระบบตัวเขียนรวมถึงการให้คณะวิจัย ครู อาจารย์ และชาวบ้านผู้เป็นเจ้าของภาษาทดลองเขียนภาษามลายูปาตานีโดยใช้อักษรไทยแล้ว ยังต้องทำแผนภาพแสดงอักษรพยัญชนะและสระเพื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นที่ต้องการเรียนและเขียนภาษามลายูปาตานีสะดวกในการจดจำ และง่ายต่อการฝึกเขียน เนื่องจากแผนภาพอักษรนอกจากจะมีตัวพยัญชนะและสระแล้ว ยังมีตัวอย่างคำและภาพที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน มีลักษณะเช่นเดียวกับแผนภาพอักษรพยัญชนะ - สระในอักษรไทย ทั้งนี้นอกจากจะใช้เพื่อการเผยแพร่และการสะดวกในการจดจำตัวเขียนแล้ว ยังใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย - มลายูถิ่น) ได้อีกทางหนึ่งด้วย

ข้อคำนึงในการสร้างแผนภาพตัวอักษรในภาษามลายูปาตานี

- 1) การเรียงลำดับของตัวพยัญชนะ - สระ ในภาษามลายูปาตานีเป็นไปตามอักษรไทย เนื่องจากเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับการพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็ก และสะดวกต่อการจดจำของครูผู้สอน

- 2) การเลือกคำและภาพตัวอย่างในแต่ละตัวอักษร เช่น ก – กูจิง (แมว) , ม – มาตอ (ตา) เลือกคำง่าย แต่จำเป็นต้องเลือกคำที่เห็นเป็นรูปธรรม และสามารถแสดงภาพให้เห็นได้อย่างชัดเจน ภาพจะต้องไม่ทำให้เกิดความสับสนว่าเป็นสิ่งอื่น นอกจากนี้คำและภาพที่เลือกมาควรเป็นสิ่งที่อยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน และแสดงถึงวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาด้วย

การเลือกคำและภาพตัวอย่างที่จะใช้สื่อในแต่ละตัวอักษรภาษามลายูปาตานีจะต้องผ่านกระบวนการคิด และผ่านการยอมรับจากเจ้าของภาษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานในการเลือกคำและภาพที่นำมาใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริงในการเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเยาวชนในพื้นที่ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๖ เผยแพร่ระบบเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทยให้ใช้ในการศึกษาและการสื่อสารได้อย่างเป็นระบบ

จากการพัฒนาระบบตัวเขียน การทดสอบระบบตัวเขียน การสร้างสื่อแผ่นภาพตัวอักษรพยัญชนะ – สระภาษามลายูปาตานี และการทดสอบประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทยแล้ว ผู้ดำเนินโครงการวิจัยได้จัดประชุมเพื่อฝึกอบรมเผยแพร่ระบบตัวเขียนและฝึกอบรมการเขียนเรื่องด้วยภาษามลายูปาตานี แก่ชาวบ้านและนักวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นภาษา รวมไปถึงครู อาจารย์ และนักวิชาการที่สนใจในการเขียนภาษามลายูปาตานีเพื่อใช้ในการบันทึกเรื่องราวทั่วไป และมีการสร้างวรรณกรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น เพลง และการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อเก็บรวบรวมไว้เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กในระดับชั้นปฐมวัยในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

นอกจากนี้โครงการทวิภาษาฯ ได้ดำเนินการเผยแพร่ระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทย ให้เป็นที่ยอมรับและมีการใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ภาคใต้ ได้นำไปใช้ในสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นการเปิดพื้นที่การใช้และเผยแพร่ระบบตัวเขียนดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางที่อยู่ระหว่างการดำเนินการในขณะนี้ คือ คณะผู้พัฒนาระบบตัวเขียนได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ ณ ราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้ระบบตัวเขียนที่โครงการทวิภาษาฯ ได้รับการรับรองจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งจะทำให้ระบบเขียนแทนเสียงภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่และแวดวงวิชาการมากยิ่งขึ้น

๒. การพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูล¹

เนื่องจากภาษามลายูสตูลเป็นหนึ่งในภาษาที่อยู่ในภาวะวิกฤต ปัจจุบันมีการใช้ภาษามลายูถิ่นเหลืออยู่เพียงไม่กี่หมู่บ้านใน ๖ ตำบล นอกจากนี้ภาษามลายูถิ่นที่พูดอยู่ใน จ.สตูล ยังมีหลายสำเนียงและมีความแตกต่างจากภาษามลายูปาตานีในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดทำตัวเขียนภาษามลายู

¹ ใช้สำเนียงบ้านตำมะลังเหนือ อ.เมือง จ.สตูล เนื่องจากเป็นชุมชนที่ตั้งของโรงเรียนนำร่องของโครงการทวิภาษาฯ

สตูล ด้วยอักษรไทยจึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการพัฒนาภาษามลายูสตูลให้มีระบบตัวเขียนที่มีมาตรฐาน สอดคล้องกับการนำไปใช้ในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นหัวใจหลักของการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูล คือจะนำไปใช้ผลิตสื่อการสอนสำหรับโครงการทวิภาษา การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูล จึงเป็นมิติใหม่ของการส่งเสริมให้ภาษามลายูสตูล สามารถดำรงอยู่กับพี่น้องคนไทยเชื้อสายมลายูสตูล รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการสืบทอดอัตลักษณ์มลายูในด้านต่างๆ ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำตัวเขียนที่ได้ไปใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอนในโครงการทวิภาษา
๒. เพื่อนำระบบตัวเขียนดังกล่าวไปใช้ในการบันทึกวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวมลายูสตูล ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามลายูสตูล

กระบวนการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูล

เนื่องจากการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูล ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญภาษามลายูถิ่น คณะเดียวกันกับการพัฒนาระบบตัวเขียนภาษามลายูปัตตานี ซึ่งมีประสบการณ์ในการพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปัตตานีอักษรไทยมาแล้ว โดยมีตัวแทนชุมชนในท้องถิ่นเป็นผู้บอกภาษา การกำหนดระบบตัวเขียนภาษามลายูสตูลจึงมีขั้นตอนเหมือนกับการพัฒนากลายูปัตตานีข้างต้น

จากการรวบรวมข้อมูลและร่วมกันวิเคราะห์หลายครั้ง ทำให้สามารถกำหนดระบบเขียนภาษามลายูสตูล ดังต่อไปนี้

๑. เสียงพยัญชนะในภาษามลายูสตูล ที่สามารถใช้พยัญชนะในภาษาไทยแทน คือ ก ค ง จ ช ซ ด ต ท น บ ป พ ฟ ม ย ร ล ว และ ฮ

๒. พยัญชนะที่แตกต่างจากภาษาไทย จะมีการคิดตัวอักษรขึ้นมาใหม่ โดยยึดหลักของตัวพยัญชนะพื้นฐานที่มีอยู่ แล้วเพิ่มสัญลักษณ์พิเศษ เพื่อกำหนดให้มีการออกเสียงต่างกัน

๒.๑ พยัญชนะที่มีเครื่องหมายพิเศษ () ได้แก่ กุ ชุ ยุ และ ฐ

กุ	/g/	- กิ กิ	= ฟัน (คำนาม)
ชุ	/z/	- อาชุ น	= ประกาศการละหมาด
ฐ	/ʔ/	- บูฐ	= นก
ยุ	/l/	- ยารุม	= เข็ม

๒.๒ พยัญชนะที่มีเครื่องหมาย (ขีดเส้นใต้) ได้แก่ ม [m^b] น [n^d] ญ [ɲ] และ ง [ŋ]

ม	/m ^b /	ดีมอ = ถังน้ำ ,	ฮามอ = ทาส
น	/n ^d /	บือนัง = ที่นา ,	กานัง = คอก
ญ	/ɲ/	มาญอ = ชีء ,	ปาญัง = ยาว
ง	/ŋ/	กืองอ = มดแดง ,	กือง่า = กำ

๒.๓ พยัญชนะที่มีรูปเหมือนภาษาไทย แต่ออกเสียงต่างกับภาษาไทย มีเพียงตัวเดียว คือ ญ ซึ่งแทนด้วยสัทอักษร [ɲ] เช่น ญ [ɲ] ญาม็อก = ยุง

๓. การออกเสียงสระ -ือ ในภาษามลายูสตูล จะออกเสียงสั้น ซึ่งจะต่างกับการออกเสียงสระ -ือ ในภาษาไทย ที่จะอ่านออกเสียงยาว

๔. การใช้สระ ไ- จะใช้ขีดชั้นระหว่างตัวพยัญชนะ และ ตัวสะกด เพื่อให้อ่านได้ตรงตามการออกเสียงมากที่สุด เช่น ไก-น = ผัว

๕. กรณีตัวสะกดเสียง /m / ที่นำหน้าด้วยสระ /a / ให้แทนด้วยสระ -ำ ไม่ใช่ -ัม เพราะผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานในภาษามลายูถิ่น จ.สตูล จะอ่านเป็น อัม-มะ นอกจากนี้การใช้สระ -ำ จะมีความสอดคล้องกับภาษาที่มีใช้อยู่แล้วในท้องถิ่น เช่นคำว่า ตำบลตำมะลัง , มัสยิดมำบัง, อ่าวโละดาลำ เป็นต้น

๖. สระ-เอ ที่มีตัวสะกด จะยึดหลักตัวเขียนของภาษามลายูเขียน คือหากสะกดด้วยตัวอักษร t เช่นคำว่า laut เมื่อเขียนภาษามลายูถิ่น จ.สตูล จะเขียนเป็น เลา-ต (ทะเล), แต่หากสะกดด้วยตัวอักษร k จะต้องเขียนให้อยู่ในรูปสระเรียง เช่นคำว่า lauk เมื่อเขียนภาษามลายูถิ่น จ.สตูล จะต้องเขียนเป็น เลา-โอะ (กับข้าว)

๗. การเขียนพยัญชนะ -ฮ เป็นตัวสะกด ใช้วิธีเขียนติดกับพยัญชนะหรือสระ เช่น

แ-ฮ	ชื่อมือและฮ	= เชือด , แลแกะฮ	= ไม่สวย
เ-ฮ	แมเราะฮ	= แดง	
โ-ฮ	บูโละฮ	= ไม่ไผ่	
เ-ฮะ	ฮาเตียะฮ	= รางวัล	
ว-ฮะ	บ๊วะฮ	= ผล , ปือต๊ะฮ	= ผู้วิเศษ

๘. การเขียนพยัญชนะ ก เป็นตัวสะกด ใช้วิธีเขียนติดกับพยัญชนะหรือสระ เช่น

ปีเปียก	= ริมฝีปาก
เปียก	= ไม่เป็นไร
อายัก เลียก	= น้ำลาย
ชื่อลือก	= ทางเกว
กือลือก	= ออก
ตือลือก	= ไช

๙. การใช้อักษร บ, ป, ด และ ต เป็นตัวสะกด มีข้อกำหนดดังต่อไปนี้ คือ ถ้าเป็นคำจากภาษามลายูถิ่น จ.สตูล ดั้งเดิมให้ใช้ตัวสะกด “ป” แต่ถ้าเป็นคำยืมจากภาษาอาหรับ ให้ใช้ตัวสะกด “บ” สำหรับตัวสะกด “ด” กับ ตัวสะกด “ต” ถ้าเป็นคำจากภาษามลายูถิ่น จ.สตูล ดั้งเดิมจะ ใช้ตัวสะกด “ต” แต่ถ้าเป็นคำยืมจากภาษาอาหรับจะใช้ตัวสะกด “ด” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑) เสียง -บ สำหรับตัวสะกดเสียง /b/ ที่ยืมจากภาษาอาหรับ (มลายูมาตรฐานที่ใช้ตัวสะกด b) เช่น

กิตับ	= หนังสือ
อาร์บ	= อาหรับ
ยุวับ	= ตอบ

๒) เสียง -ป ในตัวสะกด p ที่เป็นภาษามลายู เช่น

ฮาร์ป	= หวัง
อาดัป	= หลังกา
ซื่อตูป	= อร่อย

๓) เสียง -ด /d/ ที่ยืมมาจากภาษาอาหรับ (เหมือนกับการสะกดในภาษามลายูมาตรฐาน) เช่น

ซื่อมือเกต	= มัสยิด
ชยุด	= กราบ

๔) เสียง -ต ที่ใช้ตัวสะกด t ภาษามลายู เช่น

อุลัต	= หนอน
อังกัต	= ยก
ลาลัต	= แมลงวัน

๑๐. สระเรียง ที่ต่างจากภาษามลายูปาตานี ได้กำหนดต่อไปนี้คือ

๑) _ย-อิ เป็นการแทนเสียง / -ui- / ที่มีตัวสะกด / -t / ในภาษามลายูมาตรฐาน เช่น

/duit/	ดูย-อิต	= เงิน
/cuit/	จุย-อิต	= สะกิด (เปา ๆ)

๒) _า-อุ เป็นการแทนเสียง / -au- / ที่สะกดด้วย / -k / ในภาษามลายูมาตรฐาน เช่น

/sau//	เซา-อุ	= ตัก
/bau//	เปา – อุ	= เครา
/lau//	เลา-อุ	= กับข้าว

๓) ไ-อิ เป็นการแทนเสียง / -ai- / ที่สะกดด้วย / -k / ในภาษามลายูมาตรฐาน เช่น

/naik/	ไน-อิ	/nai//	= ขึ้น
/baik/	ไบ-อิ	/bai//	= ดี

๑๑. การเว้นวรรคตอน และการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ จะใช้เหมือนภาษามลายูปาตานีทุกประการ

๑๒. การเขียนชื่อสถานที่ ชื่อคน คำยืม

- ๕.๑ ชื่อสถานที่ ซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้กันมานานแล้วแม้จะออกเสียงไม่ตรงกับที่ใช้อย่างเป็นทางการ ก็ให้ใช้ตามสำเนียงท้องถิ่น ส่วนชื่อสถานที่ซึ่งไม่มีชื่อเรียกเฉพาะในภาษามลายู ให้เขียนตามแบบภาษาไทย เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต ศาลากลาง
- ๕.๒ ชื่อบุคคล ให้เขียนตามแบบภาษาไทย เช่น สมชาย อรรธรณ สมศักดิ์ จอห์น
- ๕.๓ คำยืม การเขียนคำยืมไม่ว่าจะเป็นคำยืมจากภาษาใดก็ตามให้เขียนตามสำเนียงภาษามลายูสตูล

สรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบตัวเขียน ภาษามลายูถิ่น (มลายูปาตานี/สตูล)

การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทยเป็นฐาน เป็นหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ โดยเป็นการพัฒนาภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาพูดให้สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทวิภาษาฯ เช่น แบบเรียนหัดอ่านเขียนภาษามลายูถิ่น (Primer) และหนังสืออ่านเพื่อเสริมสร้างให้เด็กมีทักษะความเชี่ยวชาญในภาษาแม่ของตนเอง (ภาษามลายูถิ่น) โดยมีความสามารถในการฟัง พูด และรู้วิธีการอ่าน เขียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญใน "การรู้หนังสือ" นอกจากนี้หนังสือที่ใช้ระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทย ยังมีส่วนช่วยให้เด็กมีความคุ้นเคยกับตัวอักษรไทยและส่งผลดีกับการเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนภาษาไทยในลำดับขั้นที่สูงขึ้น ตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ทักษะภาษาของเด็กนักเรียนในโครงการทวิภาษาฯ รวมทั้งสามารถนำไปจัดทำพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ไทยสำหรับเด็กไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูใช้ศึกษาภาษาของตนเองให้ลึกซึ้งมากขึ้นและสามารถใช้ในการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ภาษาไทยได้อีกด้วย นอกจากนี้ระบบเขียนนี้ยังเป็นเครื่องมือสำหรับข้าราชการที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้และผู้สนใจสามารถเรียนรู้ภาษามลายูปาตานีด้วยระบบเขียนนี้ได้ง่ายขึ้น

๔.๔ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจต่อโครงการทวิภาษา

การสร้างความตระหนักและความเข้าใจต่อโครงการทวิภาษาถือเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็น เนื่องจากโครงการทวิภาษาฯ เป็นโครงการใหม่ที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ และเป็นโครงการที่มีนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่เรียกว่า การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ที่คนในพื้นที่ ไม่คุ้นเคยหรือรับรู้มาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการทางภาษาไทยและพัฒนาวิชาการ เป็นสิ่งที่เข้าใจยากและในระยะแรก หลายฝ่ายต่างไม่เชื่อมั่นและมองว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและสร้างความ มั่นใจต่อบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และคน ในชุมชน

นอกจากนี้ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานด้านการศึกษา และคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว มีความหวาดระแวงในสังคมค่อนข้างมาก ยิ่งทำให้การสร้าง ความตระหนัก การสร้างความเข้าใจ และการระดมความร่วมมือจากมวลชน ยิ่งเป็นสิ่งที่ยากลำบาก แต่เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานโครงการอย่างยิ่ง

ในระยะเวลาที่ผ่านมา โครงการทวิภาษาฯ ได้จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและความเข้าใจ ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการประชุม, การชี้แจงโครงการฯ แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ๑) ระดับมวลชน ในพื้นที่ และ ๒) ระดับชุมชนหรือโรงเรียนนาร่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. กิจกรรมสร้างความตระหนักระดับมวลชนในพื้นที่

สำหรับกิจกรรมสร้างความตระหนักต่อโครงการในระดับมวลชนในพื้นที่ได้จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษาฯ ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง เพื่อให้เกิดการยอมรับในตัวโครงการ และการประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานจากภาครัฐ และท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนโรงเรียนเป้าหมาย

ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา ได้มีการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนัก ต่อโครงการในระดับมวลชนในพื้นที่ขึ้นในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ณ โรงแรมไดอิชิ หาดใหญ่ จ.สงขลา โดยมีตัวแทนจากหน่วยงานด้านการปกครองและด้านการศึกษาของภาครัฐทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น เช่น ตัวแทนจากกองทัพภาคที่ ๔ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอรมน.) ปลัดอำเภอ นายอำเภอ ตัวแทน จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์จังหวัด ตัวแทนหน่วยงานด้านการศึกษา ตัวแทนสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ตัวแทนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตัวแทนจากหน่วยงานด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นจากพื้นที่เป้าหมายทั้ง ๔ จังหวัด

กิจกรรมครั้งนี้ได้มีการแนะนำโครงการผ่านการจัดแสดงนิทรรศการเคลื่อนที่ภายในห้อง จัดประชุม หลังจากนั้นก็เป็นกรอภิปรายโครงการและตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ

ผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วย รศ.ดร.โคทม อารียา, ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์, อาจารย์แฉะ สามะอาลี, อาจารย์เจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง, อาจารย์สมเกียรติ แก้วเพชร และ ผศ.ปิยะ กิจถาวร เป็นผู้ดำเนินรายการ โดยมีเนื้อหาการอภิปรายที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

- รศ.ดร.โคทม อารียา อภิปรายในประเด็นมหภาคของโครงการ เกี่ยวกับการศึกษาที่เหมาะสมกับความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม และการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านภาษาและวัฒนธรรมในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ
- ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับที่มา และการดำเนินงานโครงการฯ รวมทั้งงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ซึ่งมีผลวิจัยรองรับว่าเป็นผลดีต่อเด็กที่ต้องเรียนรู้อีกสองภาษาอย่างแน่นอน
- อาจารย์แฉะ สามะอาลี อภิปรายโดยยกตัวอย่างจากประสบการณ์จริงเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องมาจากปัญหาด้านภาษาและการสื่อสาร
- อาจารย์เจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง อภิปรายเกี่ยวกับความคาดหวังของคนในพื้นที่ที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมมลายูถิ่น ซึ่งสอดคล้องไปกับแนวทางดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ
- อาจารย์ประเสริฐ แก้วเพชร อภิปรายและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ภายใต้การดำเนินงานตามรูปแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ที่ดำเนินงานโดยทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับทีมวิจัยในพื้นที่

นอกจากนี้ ในช่วงบ่ายได้มีการประชุมกลุ่มย่อย โดยแบ่งกลุ่มตามพื้นที่จังหวัดในการดำเนินงานจำนวน ๔ กลุ่ม คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล เพื่อระดมความคิดเห็นและแนวทางในการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการผลักดันการดำเนินงานโครงการในแต่ละพื้นที่

๒. กิจกรรมสร้างความตระหนักระดับชุมชน และโรงเรียนนำร่อง

กิจกรรมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในระดับชุมชนหรือโรงเรียนนำร่องถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมา ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ดีต่อโครงการทวิภาษาฯ โดยแบ่งเป็น ๓ กิจกรรมหลัก ได้แก่ ๑) กิจกรรมสร้างความตระหนักภายในชุมชน ๒) กิจกรรมสร้างความตระหนักแก่ผู้นำศาสนา และ ๓) กิจกรรมสร้างความตระหนักและระดมความร่วมมือในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

๒.๑ กิจกรรมสร้างความตระหนักและความเข้าใจในชุมชน อ.ระแว้ง จ.ปัตตานี

กิจกรรมครั้งนี้ ได้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่สถานีนามัย อ.ระแว้ง จ.ปัตตานี โดยมีผู้อำนวยการและครูโรงเรียนบ้านระแว้ง ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การดำเนินกิจกรรมได้เป็นไปในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษา ทำให้ได้รับทราบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานโครงการทวิภาษาในชุมชน ทั้งความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ดังต่อไปนี้

- ความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับโครงการทวิภาษา ได้แก่
 ๑. เห็นด้วยเนื่องจากเป็นโครงการที่ดี และเชื่อว่าจะช่วยให้ลูกเรียนหนังสือเก่งขึ้น
 ๒. เห็นด้วย เพราะจะทำให้เด็ก ๆ ไม่ลืมภาษาแม่ของตัวเอง
- ส่วนความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยจะตั้งคำถามในประเด็นดังต่อไปนี้คือ
 ๑. การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ซึ่งใช้ตัวอักษรไทยเขียนภาษามลายูถิ่น จะทำให้อักษรยาวีจะหายไปหรือไม่ และต้องการให้มีการเรียนการสอนเขียนตัวอักษรยาวีควบคู่ไปกับภาษาไทยตั้งแต่ชั้นอนุบาล
 ๒. การใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนจะยิ่งทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็ก แย่ลงหรือไม่
 ๓. การใช้ตัวอักษรไทยในการเขียนภาษามลายูถิ่นจะสามารถถ่ายทอดเสียงได้ถูกต้องตรงตามการออกเสียงของภาษามลายูถิ่นหรือไม่ และหากมีความจำเป็นที่ต้องมีตัวเขียนภาษามลายูถิ่น ก็ต้องการให้เขียนด้วยอักษรยาวีมากกว่าเขียนตัวเขียนด้วยอักษรไทย เพราะอักษรยาวีนั้นมีผู้รู้จักอย่างกว้างขวางสามารถนำไปใช้กับต่างประเทศได้ (ประเทศแถบอาหรับ) ซึ่งจะแตกต่างจากภาษาไทยที่สามารถใช้ได้ในวงแคบเท่านั้น

จากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ทำให้ทีมวิจัยได้รับทราบความคิดเห็นที่แท้จริงคนในชุมชนที่มีต่อโครงการทวิภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นคำถามที่ไม่เห็นด้วยนั้น ทางทีมวิจัยจะได้นำไปพิจารณาเพื่อปรับแนวทางการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อโครงการทวิภาษาในระดับชุมชนต่อไป รวมทั้งอาจนำไปสู่การปรับแนวทางการดำเนินงานในส่วนอื่นๆ ต่อไปด้วย

นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดการประสานความร่วมมือเพิ่มเติมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ ได้ให้ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยทวิภาษา ในส่วนของการฝึกอบรมบุคลากรตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเพิ่มเติม

๒.๒ กิจกรรมสร้างตระหนักสำหรับผู้นำศาสนาและแกนนำชุมชนในพื้นที่โรงเรียนเป้าหมาย

สืบเนื่องจากปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักในระดับชุมชนที่โรงเรียนบ้านระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี กระทั่งส่งผลให้ต้องระงับการดำเนินงานในโรงเรียนบ้านระแว้ง ซึ่งเมื่อประเมินสถานการณ์และความเคลื่อนไหวหลังจากนั้นทำให้ทีมวิจัยมีความเป็นห่วงต่อการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักในชุมชนสำหรับในพื้นที่อื่นที่เหลือ ประกอบกับเล็งเห็นว่าผู้ที่มิชอบบาท

สำคัญที่จะสามารถช่วยให้เกิดการสนับสนุนโครงการในพื้นที่ คือ ผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชน ดังนั้น ทีมวิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการเร่งดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังได้เชิญผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูในโรงเรียนเป้าหมายเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อมารับทราบข้อมูล รวมทั้งตอบคำถาม ที่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ เนื่องจากทีมวิจัยคาดหวังว่าบุคลากรในโรงเรียนจะต้อง เป็นตัวแทนทีมวิจัยในพื้นที่ในการตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษา ในชุมชนให้ได้ ทั้งหมด โดยได้จัดการประชุมขึ้นในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ที่โรงแรมซี.เอส. ปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี

การประชุมครั้งนี้ ได้เน้นกระบวนการบรรยายสรุปจากคำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับการ ดำเนินงานโครงการทวิภาษา พร้อมทั้งเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมประชุมตั้งคำถามที่ข้องใจเกี่ยวกับโครงการ ทวิภาษา เนื่องจากทีมวิจัยได้เชิญนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในทุกด้านให้มาร่วมตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

๑) ภาษามลายูถิ่นสามารถเขียนด้วยอักษรไทยได้จริงหรือ?

ตอบ ขณะนี้ภาษามลายูถิ่นสามารถเขียนเป็นตัวอักษรไทย และสามารถอ่านออกเสียงได้ตรง ตามการออกเสียง เนื่องจากการเป็นการพัฒนาระบบตัวเขียนตามหลักวิชาการ ทางภาษาศาสตร์ ร่วมกับเจ้าของภาษาในพื้นที่

๒) ทำไมไม่ใช้ตัวอักษรยาวีมาเขียนภาษามลายูถิ่น?

ตอบ ตามการดำเนินงานของโครงการทวิภาษานั้นต้องการให้เด็กได้พัฒนาทักษะทั้งการอ่าน เขียนด้วยภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย ซึ่งการใช้ตัวอักษรไทยจะมีประโยชน์กับเด็ก ทั้งสองด้านดังกล่าว

๓) ถ้าเด็กเรียนภาษามลายูถิ่นด้วยตัวเขียนอักษรไทย เมื่อไปเรียนโรงเรียนตาดีกาจะมี ปัญหาหรือไม่?

ตอบ โครงการทวิภาษาจะไม่ยุ่งกับการเรียนตาดีกา เด็กเรียนตาดีกาได้ตามปกติ โครงการนี้ เล็งเห็นถึงปัญหาของเด็กมุสลิมหลายบ้านที่พูดภาษามลายูถิ่นไม่ได้ โอกาสที่เด็กจะอ่าน อักษรยาวีไม่ค่อยมี เมื่อเด็กเห็นตัวอักษรยาวี เด็กจะไม่สนใจ แต่ถ้าหากให้เด็กเรียนภาษา มลายูถิ่นมากๆ ก็อาจจะทำให้เด็กสนใจกับอักษรยาวี ณ วันที่ทุนภาษาของเด็กมีไม่มาก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องสอนภาษามลายูถิ่นเพิ่ม การที่เราสอนภาษามลายูถิ่นมากๆ จะทำให้เด็กเรียนภาษายาวีได้เร็วขึ้น

๔) อยากทราบถึงการกำหนดระบบตัวอักษรที่ทำให้สามารถถ่ายทอดเสียงมลายูถิ่นได้อย่าง ถูกต้อง?

ตอบ ตัวอย่างการกำหนดสัญลักษณ์ของพยัญชนะพิเศษ / ตัวพยัญชนะที่แตกต่างจากภาษาไทย เช่น ฃ ฎ ฎ ฎ ฎ ฎ ฎ ฎ ฎ และพยัญชนะที่มีเครื่องหมาย (') กำกับไว้ข้างหน้าพยัญชนะ เช่น 'ง 'ม การออกเสียงจะต้องยึดเสียงพยัญชนะให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย เสียงที่ออกมา จะคล้ายๆ กับการเน้นเสียง เช่น 'ม ในคำว่า 'มาลุ แปลว่า ขี้อาย (คำวิเศษณ์) แต่ถ้าคำว่า มาลุ แปลว่า อาย (คำกริยา) เป็นต้น

ทั้งนี้ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนจะต้องมีการอบรมครูผู้สอน และคนในชุมชนก่อน เพื่อให้อ่านออกเสียงและเขียนได้อย่างถูกต้อง และฝ่ายชุมชนจะต้องมีส่วนร่วม คือจะต้องช่วยกันทำนิตานเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน

๕) เมื่อเด็กผ่านการเรียนรู้ด้วยระบบทวิภาษา แล้วจะทำให้อ่านหนังสือทั่วไปที่ตีพิมพ์ด้วยอักษรยาวีได้หรือไม่?

ตอบ เนื่องจากทีมวิจัยเห็นตรงกันว่าคำถามนี้มีความสำคัญ และเป็นคำถามที่มักจะได้รับฟังอยู่บ่อยครั้งจึงได้ร่วมกันตอบคำถามประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

อ. เจฮูเซ็น เจฮูบง : การดำเนินงานโครงการนี้ไม่ได้จะต้องตัวอักษรยาวี ในวิชาอิสลามศึกษาก็ยังคงใช้อักษรยาวี ใช้ก็ตาบ ใช้อัลกุรอานเหมือนเดิม ในตาดีกาใช้อักษรยาวีและอักษรโรมันเหมือนเดิม ในกีรออาตีใช้อักษรยาวีและอักษรอาหรับเหมือนเดิม ในปอเนาะใช้อักษรยาวีและอักษรอาหรับเหมือนเดิม โครงการนี้ไม่มีส่วนที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้เสียหาย นอกจากนี้โครงการยังมีแนวคิดที่จะเพิ่มการเรียนการเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรยาวี และอักษรโรมันอีกด้วย นอกจากนี้แล้วการใช้ตัวอักษรไทยเพื่อถ่ายทอดภาษามลายูถิ่นก็เพื่อต้องการเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนภาษาไทยเป็นหลัก

รศ.ดร.โคทม อารียา : โครงการไม่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียนตาดีกาหรือการเรียนอักษรยาวี และการที่เราต้องการให้เด็กเรียนรู้ภาษามลายูถิ่นอย่างเข้มแข็งนั้น แต่การฟังพูดที่บ้านอย่างเดียวคงไม่พอ แต่เราควรให้เด็กได้เรียนเพิ่มในโรงเรียนด้วย และเมื่อเด็กมีความเข้มแข็งกับภาษาของตัวเองแล้วเด็กจะสามารถไปเรียนเพิ่มเติมภาษาอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าภาษามลายูถิ่นเป็นตัวอักษรโรมันหรือยาวี

ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ : ตามหลักวิชาการถ้าเราอ่านออกเขียนได้ในภาษาใดภาษาหนึ่ง จะถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่ภาษาอื่นได้ทันที แต่วิธีการที่จะอ่านออกเขียนได้นั้นจะต้องรู้จากตัวหนังสือผ่านการเรียนอ่านเขียนภาษามลายูถิ่น ซึ่งทางที่ดีที่สุดคือการเขียนภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ในวิชามลายูถิ่นเรายังสามารถสร้างสื่อได้หลายรูปแบบ เช่น นิตานเรื่องเล่าเกี่ยวกับท้องถิ่น ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมมลายูถิ่นไปพร้อมๆ กัน

อาจารย์แวมาอี ปารามัล : นักวิจัยทุกท่านในโครงการนี้ไม่มีเจตนาที่จะทำลายตัวอักษรยาวี และนักวิจัยในพื้นที่ส่วนใหญ่ก็เป็นคนมุสลิมเชื้อสายมลายู อยากให้ลูกหลานพูดภาษามลายูถิ่นได้ มีความรักและห่วงแหนภาษามลายูเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการทวิภาษา ไม่มีส่วนไหนเลยที่ไปจะต้องอักษรยาวี การที่ผู้เข้าร่วมประชุมท่านหนึ่งเกรงว่าเมื่อเด็กจบ ป.๖ จะทำให้อ่านยาวีไม่ออกนั้นอย่ากังวล เนื่องจากไม่มีการห้ามไม่ให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนตาดีกา

ข้อดีของเด็กที่เรียนภาษามลายูด้วยตัวเขียนไทยนั้นจะช่วยเสริมให้เด็กเรียนรู้ตัวอักษรยาวีมากขึ้นกว่าปกติ เช่นคำว่า จูโจฮ ปีตอ , แกตอ จะมีความเชื่อมโยงกันเนื่องจากใกล้เคียงกับภาษามลายูกลาง ทำให้เด็กรู้ภาษามลายูกลางง่ายขึ้น ครูจะต้องสอนเด็กในคำที่เด็กคุ้นเคยก่อน เมื่อเด็กเรียนอยู่ในระดับสูงขึ้น ครูจะต้องสอนคำที่ถูกต้องคือ จูโจฮ ปือรีตอ และ กือแรตอ ซึ่งคำว่าปือรีตอ และ กือแรตอ สามารถเขียนเป็นตัวอักษรยาวีได้ และตรงกับภาษามาเลเซียอีกด้วย

นอกจากนี้ในปัจจุบันภาษามลายูถิ่นเริ่มเสื่อมถอยลงไปจากหลายสาเหตุ เช่น การใช้คำทับศัพท์โดยไม่จำเป็นทั้งๆ ที่ภาษามลายูถิ่นยังมีคำศัพท์คำนั้นใช้อยู่ ซึ่งโครงการทวิภาษาฯ ไม่สนับสนุนให้ใช้คำยืมเกินความจำเป็น ในขณะที่ภาษามลายูถิ่นจะใช้อายืมคำภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากเราปล่อยให้ภาษามลายูถิ่นตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ต่อไป คำศัพท์ภาษามลายูถิ่นก็จะหายไปเรื่อยๆ ซึ่งเป็นไปได้ว่า ต่อไปสถานการณ์ก็จะเหมือนกับใน จ.สตูล ที่ตอนนี้เหลือคนพูดภาษามลายูถิ่นแค่ ๑๒ หมู่บ้าน

๖) ระบบสัญลักษณ์ของพยัญชนะ และตัวสระที่ใช้กำหนดระบบเขียนภาษามลายูถิ่นนำมาจากไหน? ใครเป็นคนคิดและวางกฎเกณฑ์?

ตอบ การกำหนดตัวอักษรของโครงการทวิภาษาฯ เริ่มจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว ที่มวิจยนำเอาเสียงของตัวอักษรไทยที่ใกล้เคียงมาเทียบเสียง โดยยึดหลักโครงสร้างภาษาศาสตร์ที่เป็นสากล

๗) เท่าที่ดูตัวอย่างระบบตัวเขียนแล้ว รู้สึกว่ามีความยากทั้งการเขียนและอ่าน มีหลักการที่จะทำให้การอ่านและเขียนที่ง่ายกว่านี้หรือไม่?

คำตอบ ผู้ใหญ่ที่เคยผ่านการเรียนระบบสามัญมาแล้วจะคุ้นชินกับตัวพยัญชนะไทย จึงรู้สึกว่าตัวอักษรใหม่มีความยาก แต่ถ้าเด็กได้เริ่มเรียนรู้จากตัวอักษรไทยที่ใช้ถ่ายทอดภาษามลายูถิ่น เด็กจะไม่รู้สึกว่ายาก เนื่องจากเพิ่งรู้จักและได้เรียนตัวอักษรเป็นครั้งแรก

๘) ความคิดเรื่องการทำให้ระบบตัวเขียน เป็นแนวคิดตะวันตกใช้หรือไม่?

ตอบ ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ : การสร้างภาษาเขียนนั้นจะประดิษฐ์ใหม่ก็ได้ แต่ถ้าเราประดิษฐ์ใหม่หมดมันก็จะยุ่งยาก ทำให้คนต้องมาเรียนใหม่ ในยุคปัจจุบันสามารถสร้างตัวเขียนได้โดยยึดหลักภาษาศาสตร์ โครงสร้างต้องถูก ตัวอักษรต้องเป็นที่ยอมรับทั้งราชการและชุมชน ดังนั้นการเลือกตัวอักษรและสระจะต้องให้ชุมชนทุกฝ่ายยอมรับด้วย ส่วนตัวเขียนภาษามลายูถิ่นที่มวิจยเป็นผู้สร้างเองดังนั้นไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าเป็นคนต่างชาติทำเขาก็จะต้องสร้างตัวเขียนเป็นตัวโรมันแน่นอน คุณค่าของภาษานั้นมีความสำคัญเท่ากัน ดังนั้นถ้าภาษาไหนไม่บันทึกก็ตายไปในที่สุด

๙) ขอแสดงความยินดีที่นักวิจัยมีแนวคิดในเรื่องการนำภาษามลายูถิ่นเข้าไปใช้กับโรงเรียน แต่ยังมีข้อสงสัยอยู่ว่าเป้าหมายของโครงการนี้ เป็นการให้ภาษามลายูถิ่นท้องถิ่นเพื่อให้ครูผู้สอนและเด็กได้เข้าใจตรงกัน ใช่หรือไม่?

ตอบ ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรี : ถูกต้อง เนื่องจากครูผู้สอนและนักเรียนจะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกัน เด็กจะได้ไม่เครียด มีความสุขกับการเรียน ทำให้เด็กกล้าออกความคิดเห็น เนื่องจากฟังครูพูดรู้เรื่อง รวมทั้งจะมีการฝึกทักษะการพูด การฟัง เป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ที่แม่นยำสำหรับเด็กในก้าวต่อไป ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้น

อาจารย์เจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง : โครงการนี้ต้องการให้เด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงขึ้น ที่ผ่านมามีการทดลองทำมาแล้วหลายวิธี แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เชื่อว่าโครงการนี้จะทำให้เด็กเรียนเก่งขึ้น และสอดคล้องกับผลวิจัยของประเทศต่างๆ ที่พบว่าถ้าอยากให้เด็กเรียนเก่งจะต้องให้เด็กในระดับอนุบาล – ป.๑ มีความเข้าใจภาษาของตัวเองและมีพื้นฐานทางภาษาที่เข้มแข็ง

ผลของการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้คือ

๑. ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนมีความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการทวิภาษา มากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากการประชุมที่เปิดโอกาสให้ซักถาม แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
๒. ผู้นำชุมชน เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จาก จ.ยะลา แสดงความเห็นด้วยการแนวทางการดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ และยินดีที่จะให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ
๓. ทีมวิจัยได้เห็นถึงปัญหาความไม่เข้าใจการดำเนินงานโครงการฯ ในเชิง วิชาการที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผ่านการตั้งคำถามต่างๆ ซึ่งปัญหาหลักได้แก่การใช้ตัว อักษรไทยเขียนภาษามลายูถิ่น เนื่องจากเกรงว่าจะถ่ายทอดได้ไม่ตรงการออก เสียงจริง และกังวลว่าจะเป็นการทำลายความนิยมในการใช้อักษรยาวี

๒.๓ กิจกรรมสร้างความตระหนักและระดมความร่วมมือในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักและระดมความร่วมมือในโรงเรียนทั้ง ๔ แห่ง ได้เริ่มต้นจัด ขึ้นหลังจากกิจกรรมสร้างความตระหนักในระดับมวชน และชุมชนผ่านไปแล้ว โดยคณะวิจัยในพื้นที่ ได้วางแผนการจัดกิจกรรมเวทีสัมพันธ์โรงเรียน - ชุมชนโครงการทวิภาษาฯ นี้ เพื่อสร้างความเข้าใจ ในโครงการทวิภาษาฯ แก่โรงเรียนและคนในบริเวณโรงเรียน โดยต้องการให้รับทราบ และตระหนักถึง ภาระและบทบาทระหว่างโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทวิภาษาฯ ชุมชนที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียน และคณะผู้ดำเนินงานของโครงการทวิภาษาฯ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดเวทีให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละ ฝ่าย(Stakeholders) มีโอกาสได้พูดคุยกันในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ หรือประเด็นที่เป็นข้อกังวลห่วงใยด้วย

กิจกรรมนี้ได้จัดขึ้นสี่ครั้งในพื้นที่โรงเรียนเป้าหมายของโครงการทวิภาษาฯ ทั้งสี่โรงเรียน นอกเหนือจากการชี้แจงเกี่ยวกับแนวคิดของโครงการทวิภาษาฯ และขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการแล้ว ยังได้มีการแบ่งกลุ่มย่อยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ เพื่อให้การพูดคุยเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมมากขึ้น

๑. เวทีสัมพันธ์โรงเรียน – ชุมชนโครงการทวิภาษาฯ ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐

กิจกรรมครั้งนี้อาจารย์สาเหะอัปดุลเลาะ อัลยุฟรี (ผู้ประสานงานโครงการฯในพื้นที่) เป็นผู้นำ การพูดคุย โดยได้อธิบายถึงความเป็นมาของโครงการทวิภาษาฯ และหลักการขั้นตอนของการเรียน การสอนแบบทวิภาษาฯ โดยเป็นลักษณะการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ซึ่งเริ่มต้นด้วยภาษาแม่ หรือภาษามลายูถิ่น และเนื้อหาที่เด็กคุ้นเคยในชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือและ การสนับสนุนของคนในชุมชน เพื่อช่วยในการชี้แนะ ดูแล และกำหนดแนวทางต่างๆ เช่น ด้านศาสนา วัฒนธรรม การละเล่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ชุมชนให้กับครูในโรงเรียน

การประชุมครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นครู หรือชาวบ้านต่างก็ให้ ความสำคัญและยินดีที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ ได้ถูกคัดเลือกเข้ามาในโครงการทวิภาษาฯ และหวังว่า โครงการทวิภาษาฯ จะสามารถทำให้นักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ มีผลการเรียนที่ดีขึ้น

๒. เวทีสัมพันธ์โรงเรียน – ชุมชนโครงการทวิภาษา ณ โรงเรียนบ้านประจัน

ในกิจกรรมครั้งนี้ อาจารย์สาเหอ้อบลูเลาะ อัลยุฟรี (ผู้ประสานงานโครงการในพื้นที่) เป็นผู้อธิบายถึงความเป็นมาของโครงการทวิภาษา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบถึงสถานการณ์ด้านการเรียนในปัจจุบันของเด็กในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า มีเกณฑ์การเรียนที่ต่ำมาก ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการโครงการทวิภาษาขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในชั้นอนุบาล ๑ โดยการใช้ภาษาที่ ๑ (ภาษามลายูถิ่น) ในโรงเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยสำหรับเด็กและเด็กจะมีความมั่นใจมากขึ้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้เหตุผลที่ใช้ภาษาที่ ๑ (ภาษามลายูถิ่น) เพราะเด็กใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ไม่มีความหมายของภาษากลาง(ภาษาไทย)และจะทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะสนทนากับครูเพราะเด็กจะพูดภาษาไทยไม่ได้ จึงทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตัวเองและไม่กล้าที่จะถามครู

๓. เวทีสัมพันธ์โรงเรียน – ชุมชนโครงการทวิภาษา ณ โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส

การจัดเวทีครั้งนี้ นอกจากมีการชี้แจงเกี่ยวกับโครงการทวิภาษา แล้ว สิ่งหนึ่งที่นาสนใจคือทางชุมชนได้มีโครงการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ ๔ โครงการที่สามารถนำไปผลักดันเป็นโครงการวิจัยและหนุนเสริมโครงการทวิภาษา คือ ๑) โครงการเพลงพื้นบ้าน ๒)โครงการภูมิปัญญาชาวบ้าน ๓)โครงการผลิตสื่อการเรียนการสอน และ ๔) โครงการศึกษาคำกลอน (ปันทน) ภาษามลายูปัตตานี

การจัดกิจกรรมครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การประสานงานกับโรงเรียนและชุมชนเป็นไปด้วยดี เพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ จึงทำให้สะดวกในการติดต่อ ปฐกษารหรือและประสานงานต่างๆ นอกจากนี้ทางโรงเรียนบ้านบึงน้ำใสได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีอีกด้วย

๔. เวทีสัมพันธ์โรงเรียน - ชุมชนโครงการทวิภาษา ณ โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ

กิจกรรมนี้เริ่มต้นด้วยการกล่าวต้อนรับที่มิวจัยจากศูนย์ประสานงานโครงการทวิภาษา จังหวัดปัตตานีโดยผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ และแนะนำผู้มีเกียรติที่มาร่วมประชุมซึ่งประกอบด้วยอดีตกำนัน กำนัน คณะครู คณะกรรมการโรงเรียน และอสม.

หลังจากนั้นอาจารย์แวยโซะ สามะอาลี และอาจารย์ เจ๊ะฮูเซ็น จะอูบง กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการทวิภาษา ว่า โครงการนี้มีเหตุผลหลักมาจากการที่เด็กชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในภาคใต้ของประเทศไทยมีผลการเรียนที่ค่อนข้างอ่อนและต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอันเนื่องมาจากสาเหตุที่เด็กไม่เข้าใจภาษาของครูที่ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อ ในขณะที่ครูผู้สอนก็ไม่เข้าใจภาษาของเด็กจึงส่งผลกระทบต่อเด็กไม่รู้เรื่องในรายละเอียดและเนื้อหาของวิชา

การนำภาษามลายูถิ่นมาใช้สอนเด็กนักเรียน จึงเป็นการสอนโดยใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจจากบ้าน แล้วการสอนภาษาถิ่นในโรงเรียนรัฐบาลที่เน้นการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการเรียนการสอน ชาวบ้านหรือบรรดาครูย่อมมีข้อสงสัยว่า เด็กจะสามารถอ่านภาษาไทยได้หรือ ในเมื่อเด็กเรียนภาษามลายูตลอด คำถามนี้มีคำตอบรองรับอยู่แล้ว กล่าวคือ จากผลการวิจัยทั่วโลกเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษา นี้ มีผลสรุปออกมาว่า เด็กจะเรียนด้วยภาษาแม่ของตัวเองได้ดีกว่าภาษาที่ถูกยัดเยียดเข้ามา ยกตัวอย่างเช่น ครูบอกเด็กว่า นี่คือนกไม้่นะ นี่คือนกไม้ แต่ในสมองของเด็กคือ บุงอ ‘นกไม้’ เมื่อเด็กเข้าใจเนื้อหาจากภาษาที่ตัวเองถนัดแล้ว ครูก็สามารถสอนจริยธรรมในรูปของภาษามลายูได้ การห้ามไม่ให้เด็กพูดภาษาที่ตัวเองเข้าใจ โดยการบังคับและยัดเยียดให้พูดภาษาใหม่ที่ตัวเองไม่ถนัด

และไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน ถือได้ว่าเป็นการทำบาปต่อเยาวชนของชาติ เพราะเด็กยังไม่พร้อมในการเรียนรู้ภาษาใหม่

ภาพรวมของการจัดกิจกรรมครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การประสานงานกับโรงเรียนและชุมชนเป็นไปด้วยดี เพราะบุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชนต่างเห็นด้วยและพร้อมสนับสนุนโครงการฯ

นอกเหนือจากกิจกรรมหลักๆ ตามที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว โรงเรียนนาร่องทั้ง ๔ จังหวัดยังได้มีการกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ในชุมชนหรือพื้นที่โรงเรียนอีกด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการชี้แจงรายละเอียดโครงการแก่บุคคลทั้งในชุมชนและโรงเรียน ดังต่อไปนี้

- **โรงเรียนบ้านประจัน**

กิจกรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ในพื้นที่บ้านประจันเริ่มต้นด้วยการจัดการประชุมในโรงเรียน เพื่อชี้แจงให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับทราบและเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ซึ่งจัดโดยองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)สำหรับผู้ที่มิพบาทสำคัญในการชี้แจงครั้งนี้คือ ครูต่วนเยาะ นิสะนิ (ครูชั้นอนุบาลปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านประจัน) ผลที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้คือ บุคลากรในโรงเรียนเกิดความเข้าใจและเชื่อมั่นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯจะส่งผลดีและทำให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

หลังจากมีการประชุมบุคลากรในโรงเรียน ทางผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. หรือ สสม. ได้มีการนำข้อมูลเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ไปชี้แจงในที่ประชุมต่างๆ เช่น การประชุมหมู่บ้าน การประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน การประชุมอบต. เป็นต้น ผลที่ได้รับจากการชี้แจงในที่ประชุมต่างๆ คือ ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนเข้าใจและเห็นด้วยกับโครงการฯ ตลอดจนพร้อมให้การสนับสนุนโครงการฯอย่างเต็มที่

นอกเหนือจากการชี้แจงในที่ประชุม การพบปะพูดคุยกับชาวบ้านในชุมชนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ได้ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา ครูต่วนเยาะ นิสะนิ ถือว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ลงไปพบปะพูดคุยกับชุมชน รวมทั้งตอบข้อสงสัย/ซักถามเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ นอกจากนี้ท่านยังคอยติดตามและประเมินผลการตอบรับของชุมชนต่อโครงการฯ และหากมีกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดยังไม่เข้าใจและไม่เห็นด้วยกับโครงการฯ ท่านก็จะรีบเข้าไปหาเพื่อชี้แจงและเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มคนเหล่านั้น

- **โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส**

โรงเรียนบ้านบึงน้ำใสถือว่าเป็นพื้นที่ที่ได้เปรียบกว่าพื้นที่อื่นๆ กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่มี “โครงการจัดคณะกรรมการสภาการศึกษาบ้านบึงน้ำใส” ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อหนุนเสริมและสนับสนุนโครงการทวิภาษาฯ และหนึ่งในการกิจหลักของโครงการนี้คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ แก่ชุมชนผ่านกิจกรรมต่างๆ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ทางโครงการฯ ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ เช่น “กิจกรรมเวทีสร้างความเข้าใจในหลักการและเนื้อหาหลักสูตรโครงการทวิภาษาฯ” ในเวทีนี้ได้มีการพูดคุยและชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ

แก่ผู้เข้าร่วมที่ประกอบด้วยสมาชิกในชุมชนบ้านบึงน้ำใส นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นและซักถาม จนในที่สุดทุกคนเกิดความเข้าใจที่ดีต่อโครงการและเห็นด้วยกับโครงการ เนื่องจากส่วนใหญ่ต่างก็เห็นว่า โครงการนี้มีประโยชน์ในแง่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็ก และนอกจากกิจกรรมนี้แล้วยังมีอีกหลายๆ กิจกรรมที่ทำอย่างไม่เป็นทางการเช่น การชี้แจงเกี่ยวกับโครงการในการประชุมต่างๆ (เช่น การประชุมอบต. การประชุมมัสยิด การประชุมคณะกรรมการโรงเรียน การประชุมหมู่บ้าน เป็นต้น), การเยี่ยมชุมชนของหัวหน้าและคณะกรรมการสภาการศึกษา เป็นต้น

- **โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐**

กิจกรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ในพื้นที่นี้ เริ่มต้นจากการพูดคุยชี้แจงเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ของผู้อำนวยการโรงเรียน(ผอ.อภิสิทธิ์ แลหะ) ในที่ประชุม นอกจากนี้ยังมีการพูดคุยเป็นบุคคล เช่น ครู نرمาน หะยีดอเลาะ (ครูชั้นอนุบาลปีที่ ๑) และศึกษานิเทศก์สิริพร ศรีเมือง เพื่อให้เกิดความมั่นใจและตอบรับที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลทั้งสองถือว่าเป็นผู้ที่จะต้องรับภาระหน้าที่และมีบทบาทสำคัญต่อไป

หลังจากได้สร้างความเข้าใจในโรงเรียน ผอ.อภิสิทธิ์ แลหะ ได้ขยายกิจกรรมการสร้างความเข้าใจเข้าสู่ชุมชน โดยอาศัย ๒ แนวทางคือ ๑)การเคาะประตูบ้าน และ ๒) การพูดคุยชี้แจงกับชาวบ้านหลังละหมาดวันศุกร์ ซึ่งทั้งสองแนวทางนี้ถือว่าเป็นวิธีการที่ท่านยึดถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากการตอบรับที่ดีจากชุมชนในวันที่มีการจัดกิจกรรมเวทีสัมพันธ์โรงเรียน - ชุมชนโครงการทวิภาษาฯ ณ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐

นอกจาก ผอ.อภิสิทธิ์ แลหะ ที่สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ยังมีผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับชุมชนต่อโครงการทวิภาษาฯ (โดยเฉพาะในช่วงแรกๆ ของการนำโครงการฯ เข้าสู่โรงเรียน) เนื่องจากเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ฉะนั้นการที่ท่านได้ชี้แจงเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ส่งผลทำให้ชาวบ้านเห็นด้วยกับโครงการมากยิ่งขึ้น

- **โรงเรียนบ้านด้ามะลิ้งเหนือ**

การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาฯ ในพื้นที่นี้ถือว่า สะดวกและง่ายกว่าพื้นที่อื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชุมชน ต่างมีความตระหนักถึงภาษามลายูถิ่นสตูลอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อได้ทราบข่าวว่าจะมีการนำโครงการทวิภาษาฯ เข้ามาในโรงเรียนบ้านด้ามะลิ้งเหนือ ทุกคนต่างตอบรับและเห็นด้วยอย่างยิ่งกับโครงการฯ โดยเฉพาะนายราหีม รักสะอาดหรือที่รู้จักกันในนาม เปาะวอรอหีม (ปราชญ์ชุมชน) ที่ดีใจอย่างสุดซึ้งหลังจากทราบว่ามีโครงการนี้ขึ้นในชุมชน และท่านก็เป็นผู้หนึ่งที่มียบทบาทในการสร้างความตระหนักและความเข้าใจของชุมชนต่อโครงการทวิภาษาฯ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เปาะวอโรหิมได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาแม่เพื่อเชื่อมโยงสู่โครงการทวิภาษาฯ กับชาวบ้านโดยอาศัยกิจกรรมการสอนกีตาบ¹ และอัล-กุรอ่านในแต่ละวันของตน ซึ่งผลที่ออกมาก็ถือว่าประสบผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากศักยภาพของตัวแทนชุมชนบ้านตำมะลังเหนือในการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ และบทบาทในการดำเนินงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตลอดระยะเวลาดำเนินงาน

¹ การสอนกีตาบเป็นระบบการสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีทั้งที่เป็นระบบแบบแผนและไม่เป็นทางการ ในส่วนที่เป็นระบบแบบแผนนั้นได้แก่ การสอนในสถาบันปอเนาะ เป็นต้น ส่วนการสอนที่ไม่เป็นทางการได้แก่ การสอนตามมัสยิดในชุมชน เป็นต้น

๔.๕ การสรรหาและการฝึกอบรมบุคลากร

โครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูป) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระยะเวลาในการดำเนินงาน ๙ ปี โดยดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันรวม ๔ ปี ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าความสำเร็จของโครงการโดยส่วนใหญ่อยู่ที่การให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทของบุคลากรในฝ่ายต่างๆ หมายถึง คนในชุมชนผู้เป็นเจ้าของภาษาและวัฒนธรรม, บุคลากรหรือหน่วยงานในระดับใหญ่กว่าชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนโครงการในเชิงนโยบาย, ครูผู้สอนที่สามารถสื่อสารภาษาท้องถิ่นได้ และศึกษานิเทศก์ที่คอยให้คำแนะนำ ดูแล ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของเด็ก ซึ่งบุคลากรที่กล่าวมาข้างต้นล้วนมีความสำคัญต่อโครงการไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ซึ่งการให้ความร่วมมือของบุคลากรต่างๆ อาจมีรูปแบบที่แตกต่างไป เช่น ได้จากการสรรหา คัดเลือก หรือมีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์เช่นเดียวกัน เป็นต้น

ทั้งนี้บุคลากรผู้ขับเคลื่อนโครงการมีหลายฝ่ายและหลายระดับ ทั้งบุคลากรในคณะกรรมการอำนวยการ และ คณะกรรมการดำเนินงานซึ่งได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการสรรหา ซึ่งนอกเหนือจากบุคลากรกลุ่มดังกล่าว ยังมีกลุ่มผู้ที่มีความสำคัญยิ่งยวดต่อผลการดำเนินงานโครงการวิจัย หรือ เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ ซึ่งหมายถึง “ครูผู้สอน” รวมทั้งผู้ที่เข้าร่วมการสอนและการสร้างสื่อประกอบการสอน

บุคลากรครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูผู้ประสานงาน ครูผู้ช่วยสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รวมทั้งศึกษานิเทศก์ผู้ดูแล และ ตัวแทนชุมชนผู้สนับสนุนการผลิตสื่อการสอน บุคลากรดังกล่าวจำเป็นต้องผ่านการสรรหา คัดเลือก และผ่านการฝึกอบรมตามรูปแบบของทวิภาษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภารกิจ และผลิตผลงานที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสรรหาบุคลากรโครงการวิจัยทวิภาษา

การสรรหาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตั้งแต่ระยะแรกของการดำเนินงานโครงการ เป็นการสรรหาบุคลากรในโรงเรียน โดยการคัดเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการ ซึ่งคณะวิจัยได้กำหนดลักษณะโรงเรียนและครูผู้สอน พร้อมทั้งสำรวจโรงเรียนที่น่าสนใจในเบื้องต้น จากนั้นจึงเสนอรายชื่อและมอบให้กระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัดดำเนินการต่อไป

เมื่อได้โรงเรียนจากนั้นจึงได้บุคลากรครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาล และครูประถมศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวได้สรรหาผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน และมหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้งได้สรรหาครูผู้ช่วยสอนในระดับประถมศึกษาในเวลาต่อมา ทั้งนี้ตัวแทนชุมชนผู้เข้าร่วมการผลิตสื่อส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากเครือข่ายงานวิจัย และต่อจากนั้นในระยะหลังจึงมีการระดมคนในชุมชนมาร่วมจัดทำสื่อ

สำหรับการฝึกอบรมบุคลากร โดยส่วนใหญ่เป็นการประชุมปฏิบัติการเพื่อนำความรู้ไปสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน สื่อประกอบการสอน และการอบรมเทคนิคการสอน นอกจากนี้ยังมีการอบรมย่อยๆ ภายใต้การทำงานหลักดังกล่าว ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการจัดทำเป็นเวลานานหลายต่อหลายครั้ง

การสรรหาครู และ ศึกษานิเทศก์ผ่านการสรรหาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

โรงเรียน : โรงเรียนนาร่องที่มีความจำเป็นและเหมาะสมต่อแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนซึ่งใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นภาษาแม่ในวัยแรกเข้าเรียน ๑๐๐%
- (๒) ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้รับผิดชอบเป็นคนในพื้นที่ และพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ (อาจเป็นเจ้าของภาษาหรือไม่ก็ได้)
- (๓) ครูในโรงเรียนที่พูดภาษามลายูท้องถิ่นได้ จะต้องมีส่วนไม่น้อยกว่า ๒๐% ของจำนวนครูทั้งหมด
- (๔) โรงเรียนควรอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก และการเดินทางสะดวกปลอดภัย
- (๕) ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนมีความสนใจในการนำหลักสูตรทวิภาษาเข้าสู่ระบบโรงเรียน และเต็มใจที่จะดำเนินงานโครงการ

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมดำเนินงานโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายู – ภาษาไทย) ได้แก่

(๑) โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต ๒
(๒) โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อ.รามัน จ.ยะลา	เขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต ๑
(๓) โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อ.เมือง จ.นราธิวาส	เขตพื้นที่ศึกษานราธิวาสเขต ๑
(๔) โรงเรียนตำมะลังเหนือ อ.เมือง จ.สตูล	เขตพื้นที่การศึกษาสตูล

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ(ซึ่งดูแลโดยเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน)เพื่อใช้วัดผลการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทวิภาษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความใกล้เคียงกับโรงเรียนในโครงการทวิภาษา และต้องไม่มีนวัตกรรมทางการศึกษาอื่นๆ ในชั้นเรียนที่ต้องการเปรียบเทียบ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

- (๑) โรงเรียนชุมชนบ้านสะนอ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
- (๒) โรงเรียนบ้านหนองบัวหลวง อ.รามัน จ.รามัน
- (๓) โรงเรียนบ้านโคกสยา อ.เมือง จ.นราธิวาส
- (๔) โรงเรียนตำมะลังใต้ อ.เมือง จ.สตูล

ครูผู้สอน (อนุปาล) : นอกจากการกำหนดลักษณะของโรงเรียนที่จำเป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนทวิภาษา แล้ว คณะวิจัยยังได้ระบุลักษณะของครูผู้สอนในโครงการ ดังนี้

- ๑) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษามลายูถิ่นอย่างดี
- ๒) เป็นผู้ที่มีเวลาในการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- ๓) เป็นผู้ที่มีความสนใจและเต็มใจที่จะสอนในระบบทวิภาษา
- ๔) เป็นผู้ที่โรงเรียน และชุมชนให้การยอมรับ

จากการสรรหาโรงเรียนและครูผู้สอน โดยได้รับความร่วมมือจากเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมกันนั้นเขตพื้นที่จึงส่งศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้เข้าร่วมโครงการ คอยดูแล ให้คำแนะนำ และร่วมเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ จากโครงการไปพร้อมกันกับครูผู้สอนและชุมชน ได้แก่

๑) นางอัสนะ จะอุบง	หัวหน้าศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต ๒
๒) นางโซเฟีย คลานุกัษ	ศึกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต ๑
๓) นางสิริพร ศรีเรือง	ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต ๑
๔) นายหรรณ หัสมา	ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาสตูล

การทำงานของบุคลากร จากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งชุมชนนี้เองที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคลากรฝ่ายปฏิบัติงาน ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน และชุมชน โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นตัวกลางประสานงานจัดประชุม

นอกจากการสรรหาบุคลากรในโรงเรียนแล้ว คณะวิจัยฯ ยังได้ตระหนักถึงการประสานงานระหว่างโรงเรียน ชุมชน และโครงการทวิภาษาฯ (มหิดล) จึงเล็งเห็นถึงบุคลากรซึ่งเป็นข้อต่อสำคัญสำหรับการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างทั้ง ๓ ภาคส่วนนี้เข้าด้วยกัน รวมทั้งเป็นผู้ที่สังเกตการณ์และบันทึกพัฒนาการเด็กนักเรียนในโครงการตลอดระยะเวลาการวิจัย ซึ่งบุคลากรกลุ่มนี้คือ “ครูผู้ประสานงานประจำจังหวัด” โดยผ่านการคัดเลือกจากชุมชน โรงเรียน และมหิดล โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องทำงานกับชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ครูผู้ประสานงาน ที่ผ่านการคัดสรร จำนวน ๔ คน ได้แก่

๑) นางสาวนุรีดา มะสารี (พี่)	ครูผู้ประสานงานจังหวัดปัตตานี
๒) นางสาวรุสน๊ะ มะติเยาะ	ครูผู้ประสานงานจังหวัดยะลา
๓) นางสาวอัสนะ บินสุหลง	ครูผู้ประสานงานจังหวัดนราธิวาส
๔) นายศราวุธ ดอล๊ะ	ครูผู้ประสานงานจังหวัดสตูล

เมื่อการดำเนินงานโครงการวิจัยปฏิบัติการทวิภาษาฯ ในห้องเรียนดำเนินการสอนในชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ และเข้าสู่ระยะการเตรียมการในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จากโครงสร้างหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ซึ่งในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ยังคงต้องมีครูที่สามารถสื่อสารด้วยภาษามลายูถิ่นได้ เนื่องจากเด็กอยู่ระหว่างการพัฒนาการเชื่อมโยงระหว่างภาษาแม่ ไปสู่ภาษาไทย (ยังไม่สามารถเข้าใจภาษาไทยในเนื้อหาได้ทั้งหมด) จำเป็นต้องมีครูที่พูดได้ทั้ง ๒ ภาษา ด้วยเหตุนี้คณะวิจัยและที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการจึงวิเคราะห์ถึงบุคลากรครูระดับชั้น ป.๑ ในแต่ละโรงเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีครู ป.๑ ที่พูดภาษามลายูถิ่นได้ หรือในบางโรงเรียนมีครูประถมที่สื่อสารด้วยภาษามลายูถิ่น แต่สอนชั้นอื่นและวิชาอื่น ไม่สามารถสอนชั้นประถม ๑ ได้ตลอดระยะเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสรรหาบุคลากร “ครูผู้ช่วยสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑”

การสรรหาเป็นไปอย่างล่าช้า แม้ว่าจะได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน และเขตพื้นที่ในการให้การสนับสนุนหาบุคลากร เนื่องจากคุณสมบัติของ “ครูผู้ช่วยสอน” จำเป็นต้องเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่สามารถพูดได้ ๒ ภาษา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิการศึกษาครุศาสตร์ และต้องการ

ทำงานในพื้นที่ ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวทำให้หาบุคลากรค่อนข้างยาก โดยส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว หรือ ไม่ได้วุฒิครู แต่เมื่อระยะเวลากระชั้นชิด ทำให้บางจังหวัดต้องตัดทอนคุณสมบัติบางประการ ออกไป เช่น วุฒิกศษ.ครุศาสตร. สำหรับครูผู้ช่วยสอนจังหวัดสตูลและยะลา และคาดหวังว่า การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมฝึกอบรมต่างๆ ในโครงการจะสามารถสร้างเสริมศักยภาพในความเป็น ครูให้แก่บุคลากรทั้ง ๔ ได้ โดยมีรายชื่อดังนี้

๑) นางสาวนุรีนา มะสารี (น้อง)	ครูผู้ช่วยสอนโรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี
๒) นางสาวนิธัชชะ เจ๊ะมัน	ครูผู้ช่วยสอนโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส จ.ยะลา
๓) นางสาวยาวานิง มุดอ	ครูผู้ช่วยสอนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา๑๐ จ.นราธิวาส
๔) นางชอแลสะ จางวาง	ครูผู้ช่วยสอนโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ จ.สตูล

การฝึกอบรมบุคลากรในโครงการวิจัยทวิภาษา

เนื่องจากการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) เป็นโครงการที่เป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับคนในพื้นที่ คณะกรรมการดำเนินงานโครงการทุกฝ่าย จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและปฏิบัติการในด้านต่างๆ ร่วมกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามภาระและบทบาท รวมทั้งให้มีความรู้ ทักษะและกระบวนการทำงานตามแนวทาง ทวิภาษา โดยการอบรมมีหลายรูปแบบแบ่งตามหน้าที่และบทบาทการทำงาน อาทิ การเรียนรู้ระบบ เขียนภาษามลายูอักษรไทย การสร้างแผนการสอนและฝึกอบรมกลวิธีการสอนโดยใช้ภาษามลายูถิ่น ที่พัฒนาระบบความคิด รวมถึงการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ และการผลิตสื่อประกอบการเรียน การสอน เป็นต้น

การวางแผนการอบรมแก่บุคลากรจะจัดทำเป็นรายปี ซึ่งการดำเนินงานในปีแรก (๒๕๕๐) ซึ่งเป็นปีแห่งการเตรียมการสำหรับจัดการเรียนการสอนของนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล ๑ ซึ่งใน ระยะเวลาการเตรียมงานที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ดีต่อ โครงการทวิภาษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาความร่วมมือในทุกขั้นตอนของการทำงานอย่างแท้จริง

นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบ ทวิภาษาฯ คือการฝึกอบรมต่างๆ เช่น การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างสื่อ การเรียนการสอน การฝึกอบรมการเขียนแทนเสียงมลายูถิ่นด้วยอักษรไทย ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง กับในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้ประสานงาน ครูฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งคณะวิจัยทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการ ทำงานร่วมกันระหว่างคณะวิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังกิจกรรมต่อไปนี้

- อบรมและปฏิบัติการสร้างหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนแบบทวิภาษา สำหรับ นักเรียนชั้นอนุบาล และประถมศึกษาปีที่ ๑ ผู้เข้าร่วมได้แก่ ตัวแทนชุมชนทั้งสี่จังหวัด ผู้บริหารโรงเรียนหรือฝ่ายวิชาการในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ตัวแทนครูผู้สอน ในระดับชั้นอนุบาล และศึกษานิเทศก์ที่ดูแลเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๔ แห่ง

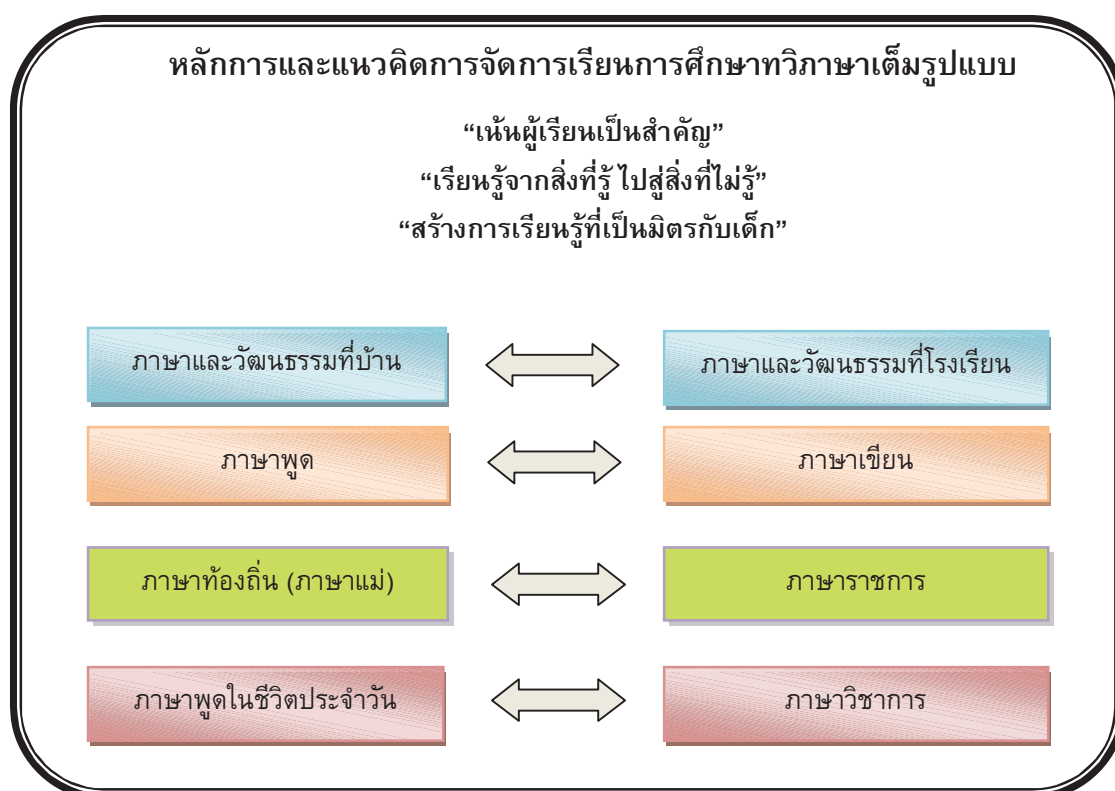
- อบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอน (Material production) ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ เจ้าของภาษามลายูถิ่นทั้ง ๔ จังหวัด ครูผู้สอนและครูทั่วไปที่สนใจในการสร้างสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการและนักการศึกษา ซึ่งการอบรมสร้างสื่อการเรียนการสอนเพื่อเตรียมสร้างสื่อสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล โดยสื่อที่ร่วมกันผลิต ได้แก่
 - สื่ออนุบาล ๑: เรื่องเล่า จากภาพวัฒนธรรม นิทานภาพ เพลงท้องถิ่น สื่อเตรียมความพร้อมการอ่าน-เขียน เกมการศึกษา (คณิตศาสตร์) และสื่อตารางพยัญชนะและสระภาษามลายูถิ่น (มลายูปาตานี/สตูล)
 - สื่ออนุบาล ๒ : เรื่องเล่า เพลงท้องถิ่น แบบเรียนหัดอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น หนังสือเล่มยักษ์ และหนังสือเล่มเล็ก
 - สื่อประถมศึกษา ๑ : แบบเรียนอ่านเขียนภาษาไทยแบบเชื่อมโยง หนังสือเล่มยักษ์และหนังสือเล่มเล็กภาษาไทยหนังสือ ๒ ภาษา พจนานุกรมภาพ และแบบฝึกหัด/ใบงานในแต่ละรายวิชา
- อบรมครูผู้สอน (Teacher Training) ในด้านต่างๆ ทั้งนี้การฝึกอบรมกลวิธีการสอนแบบต่างๆ รวมทั้งกลวิธีการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ (TPR) ได้รับการฝึกโดยตรงจาก ดร.ชูชาน มาโลน และดร.เดนนิส มาโลน (ที่ปรึกษาด้านวิชาการและเทคนิค จาก SIL International) ดังต่อไปนี้
 - (๑) อบรมการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - (๒) อบรมกลวิธีการสอนรูปแบบต่างๆ สำหรับครูระดับอนุบาล
 - (๓) อบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ สำหรับนักเรียนระดับอนุบาล โดยใช้กลวิธีสอนด้วยการตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ (Total Physical Response - TPR)
 - (๔) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบความรู้ทางภาษามลายูถิ่นภาษาไทย และความคุ้นเคยกับหนังสือก่อนเปิดการเรียนของชั้นอนุบาล
 - (๕) การประชุมจัดทำเครื่องมือนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครู
- การอบรมเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่น (มลายูปาตานี/สตูล) ด้วยอักษรไทย ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ ศึกษานิเทศก์ ปราชญ์ชุมชน และทีมวิจัย รวมทั้งผู้สนใจทั่วไป ได้แก่ ตัวแทนจากกศน. และนักวิจัยโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 1) อบรมและให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะทางภาษามลายูถิ่น (มลายูปาตานี/สตูล) สำหรับใช้ในการเรียนการสอนภาษามลายูถิ่นในชั้นเรียน

- 2) อบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับระบบเขียนแทนเสียงภาษามลายูถิ่น (มลายูปาตานี/สตูล) ด้วยอักษรไทย สำหรับใช้สอนในชั้นเรียนและเป็นเครื่องมือในการสร้างสื่อการเรียนการสอน

โดยสรุปแล้ว กลวิธีการสอนที่ฝึกอบรมแก่ครูผู้สอนในโครงการทวิภาษาฯ เป็นกลวิธีการสอนรูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ทั้งภาษาที่ผู้เรียนถนัดที่สุด (ภาษามลายูถิ่น) ใช้สภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับผู้เรียนมากที่สุด (ใช้สื่อที่มีการสอดแทรกวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น สื่อภาพ เพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น) และใช้กระบวนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าพูดและกล้าแสดงออก อันเป็นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษา, การคิด, การลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอนของเด็ก โดยครูต้องเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมที่เน้นให้เด็กพูดมากขึ้น และครูต้องเป็นผู้ฟังมากขึ้น เพื่อพัฒนาการของเด็กและเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสอนต่อไป กลวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้เป็นนวัตกรรมใหม่และมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ เป็นอย่างยิ่ง

๔.๖ การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

โครงการวิจัยการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปเพื่อหารูปแบบการศึกษาที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กในพื้นที่ซึ่งมีภาษา วัฒนธรรม และศาสนา แตกต่างจากภาษาไทยและวัฒนธรรมส่วนกลาง ด้วยเหตุนี้การจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มดังกล่าวจึงคำนึงถึงพื้นฐานหรือต้นทุนความรู้ของเด็ก ซึ่งหมายถึงความรู้ในภาษาและวัฒนธรรมที่เด็กได้รับจากบ้านและชุมชนของตนเอง จากนั้นจึงใช้พื้นฐานความรู้เดิมของเด็กเป็นแนวทางไปสู่การออกแบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงไปสู่ความรู้ใหม่ทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม และความรู้วิชาการ

แนวคิดดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึง “พื้นฐานความรู้ความสามารถของเด็กเป็นสำคัญ” (child center) และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กโดยการ “เรียนรู้จากสิ่งที่รู้ไปสู่สิ่งที่ไม่รู้” (known to unknown) ซึ่งหลักการและแนวคิดข้างต้นล้วนเป็นการจัดระบบการศึกษาในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมเป็นมิตรกับเด็ก (child friendly environment school) โดยคำนึงถึงความสุขในการเรียนของผู้เรียนไปพร้อมกับการพัฒนาการเรียนรู้เด็กอย่างเหมาะสม

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย)

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้จัดทำขึ้นตามแนวคิดและหลักการพื้นฐานของทวิภาษา และประยุกต์ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมในการออกแบบหลักสูตรทวิภาษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ผู้แทนชาวบ้านในพื้นที่ ผู้แทนนักวิชาการด้านวัฒนธรรม ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามศึกษา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่ นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์จากมหาดิ และที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในโรงเรียน

หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (มลายูถิ่น – ไทย) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้ประสบความสำเร็จ ๓ ด้าน ได้แก่ ภาษา วัฒนธรรมและวิชาการ ดังนี้

- ๑) ด้านภาษา: เยาวชนจะต้องเป็นผู้รู้และเข้าใจในภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น และสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) ด้านวิชาการ: เยาวชนต้องมีความรู้ในวิชาการตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- ๓) ด้านวัฒนธรรม: เยาวชนต้องรู้จักและรักษาวัฒนธรรมของตนเอง รวมทั้งให้เกียรติและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับคนวัฒนธรรมอื่นได้อย่างสันติสุข

จากความต้องการสูงสุดของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่ผนวกกับหลักการพื้นฐานของทวิภาษาฯ นำมาสู่การออกแบบโครงสร้างหลักสูตร และการกำหนดระยะเวลาของหลักสูตรทวิภาษาในโรงเรียน

โครงสร้างหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย)

โครงสร้างของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) สำหรับเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ รวม ๘ ปี โดยดำเนินการวิจัยเป็นรายปี (เริ่มชั้นอนุบาล ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๕๑) โดยจะมีการประเมินผลการศึกษาของเยาวชนทุก ๆ ปี

โครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ หลักสูตรการเรียนรู้ในรายวิชาภาษา (มลายูถิ่น – ภาษาไทย) และ หลักสูตรการเรียนรู้สาระวิชาต่าง ๆ โดยใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อการสอน ซึ่งทั้งสองส่วนดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายด้านภาษา วัฒนธรรม และเป้าหมายทางวิชาการที่เยาวชนในพื้นที่ควรจะได้รับจากแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ดูตารางประกอบในหน้าถัดไป)

ตารางโครงสร้างหลักสูตรการเรียน การสอนแบบทวิภาษา (มลายูถิ่น-ภาษาไทย)

การเรียนการสอนภาษา	อนุปาล 1	อนุปาล 2	ประถม 1	ประถม 2	ประถม 3	ประถม 4	ประถม 5	ประถม 6
ภาษาสามลาญถิ่น	ฟัง-พูดภาษาสามลาญถิ่น (จากภาพ, นิตานภาพ, เรื่องเล่าและกลวิธี การสอนที่เน้น ครูถาม-เด็กพูด)	ฟัง-พูดภาษาสามลาญถิ่น (สื่อภาพ, นิตานภาพ, เรื่องเล่าและกลวิธี สอนฯ)	ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาสามลาญถิ่น (แบบเรียนอ่านเขียน, การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และหนังสืออ่านระดับต้น)	ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาสามลาญถิ่น (หนังสืออ่านระดับ 2)	การฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาสามลาญถิ่น (หนังสืออ่านระดับ 2, หนังสืออ่าน 2 ภาษา)	การฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาสามลาญถิ่น (หนังสืออ่านระดับ 3, หนังสืออ่าน 2 ภาษา)	มลาญถิ่นศึกษา	มลาญถิ่นศึกษา
ภาษาไทย	เตรียมอ่าน-เขียน (การเขียนเชิงสร้างสรรค์ วาด+เขียน+เล่า, เกมการศึกษา, รู้จักหนังสือและอักษร, ตารางพยัญชนะ)	อ่าน-เขียน ภาษาสามลาญถิ่น (หนังสือเล่มยักษ์, แบบเรียนอ่านเขียน ภาษาสามลาญถิ่น, การเขียนเชิงสร้างสรรค์, หนังสือเล่มเล็ก, บัตรอักษร, บัตรคำ)	ฟัง-พูดภาษาไทย ระดับที่ 3 (ชุดคำศัพท์ TPR-3, เรื่องเล่า, จากภาพ) เริ่มอ่าน-เขียนภาษาไทย (แบบเรียนอ่านเขียน ภาษาไทยแบบเชื่อมโยง -Transfer Partner, พจนานุกรมนักเรียน)	ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาไทย (หนังสืออ่านไทยระดับ 1, เล่มเล็ก-เล่มยักษ์, พจนานุกรมภาพ)	ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาไทย (พจนานุกรม 2 ภาษา, หนังสืออ่านไทยระดับ 2)	ภาษาไทย	ภาษาไทย	ภาษาไทย
ภาษาอังกฤษ	ฟัง-พูดภาษาไทย ระดับที่ 1* (ชุดคำศัพท์ 250 คำ TPR-1)	ฟัง-พูดภาษาไทย ระดับที่ 2 (ชุดคำศัพท์ 1,000 คำ, TPR-2, นิตานภาพ, ภาพวัฒนธรรม)	ฟัง-พูดภาษาที่ 3	ฟัง-พูดภาษาที่ 3 เบื่องต้น (อังกฤษ)	ฟัง-พูดภาษาที่ 3 (อังกฤษ)	ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ภาษาที่ 3 (อังกฤษ)	ภาษาที่ 3 (อังกฤษ)	ภาษาที่ 3 (อังกฤษ)
การใช้ภาษาสามลาญถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในการสอน	ใช้ภาษาสามลาญถิ่น ในการเรียนการสอน	ใช้ภาษาสามลาญถิ่น ในการเรียนการสอน	ใช้ภาษาสามลาญถิ่น เป็นสื่ออธิบายความคิด / ความสำคัญของการเรียน และใช้หนังสือเรียนภาษาไทย โดยอธิบายคำศัพท์สำคัญ ในบทเรียนเป็นภาษาไทย ตรวจสอบความเข้าใจด้วย ภาษาสามลาญถิ่น	ใช้ภาษาสามลาญถิ่นและภาษาไทย อธิบายใจความสำคัญ และอธิบายคำศัพท์สำคัญในภาษาไทย ทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจเด็ก ด้วยภาษาสามลาญถิ่น	ใช้ภาษาไทยอธิบายใจความสำคัญของบทเรียน ใช้ภาษาสามลาญถิ่นในการทบทวน และการตรวจสอบความเข้าใจ	ใช้ภาษาสามลาญถิ่นและภาษาไทย อธิบายใจความสำคัญของบทเรียน ใช้ภาษาสามลาญถิ่นในการทบทวน และการตรวจสอบความเข้าใจ	ใช้ภาษาสามลาญถิ่นและภาษาไทย อธิบายใจความสำคัญของบทเรียน ใช้ภาษาสามลาญถิ่นในการทบทวน และการตรวจสอบความเข้าใจ	ใช้ภาษาสามลาญถิ่นและภาษาไทย อธิบายใจความสำคัญของบทเรียน ใช้ภาษาสามลาญถิ่นในการทบทวน และการตรวจสอบความเข้าใจ

(๑) หลักสูตรการเรียนรู้ในรายวิชาภาษา หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชา

ภาษามลายูถิ่นควบคู่กับวิชาภาษาไทยเพื่อการรู้หนังสือ (การอ่านออกเขียนได้ด้วยเข้าใจ) ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยโดยออกแบบการเชื่อมโยงระหว่าง ๒ ภาษาอย่างเป็นขั้นตอน โดยการสอนภาษาและวัฒนธรรมมลายูถิ่นดำเนินไปเพื่อพัฒนาความคิด-สติปัญญา และการอ่านออกเขียนได้ในเบื้องต้น สำหรับการสอนภาษาไทยเป็นการออกแบบการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ ให้มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของเด็กในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เพื่อการเรียนรู้ในด้านวิชาการต่อไป)

นอกจากนี้ยังออกแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่ ๓) ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ และการเรียนรู้ภาษาเชื่อมโยงไปสู่ภาษามลายูมาตรฐานในอักษรยาวี และรู้มีเป็นลำดับต่อไป ดังแผนผังข้างล่างนี้

ในหลักสูตรการเรียนรู้วิชาภาษา นอกจากพัฒนาการทางภาษาต่างๆ แล้ว ในเนื้อหาและสื่อประกอบการสอนยังใช้ข้อมูลที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมตามแต่ละภาษานั้นๆ เป็นเนื้อหาสาระในการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ทางภาษาอีกทางหนึ่งด้วย ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- การเรียนภาษามลายูถิ่นเพื่อพัฒนาสมองและสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนาระบบคิดและการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่เน้นการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษามลายูถิ่นอย่างเข้าใจ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและพัฒนาการคิด อย่างเป็นเหตุเป็นผล รวมถึงกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างพื้นฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในระดับขั้นที่สูงขึ้น

- การเรียนรู้วัฒนธรรมมลายูถิ่นในสังคมพหุภาษาและพหุวัฒนธรรม โดยนำเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิต คติความคิด จริยธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งจะเป็พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นวิชาการศึกษาในระดับสูงต่อไป โดยจะมีการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาดังกล่าว จากการให้ความร่วมมือของคณในชุมชน สถานศึกษาและนักวิชาการท้องถิ่น
 - การเชื่อมโยงระหว่างภาษามลายูถิ่นไปสู่ภาษาไทย จากหลักการพื้นฐานของการศึกษาซึ่งเริ่มต้นจากสิ่งที่รู้ไปสู่สิ่งใหม่หรือสิ่งที่ไม่รู้มาก่อน โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เมื่อสิ่งที่เยาวชนมีคือภาษาแม่ และสิ่งที่ไม่รู้คือภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาราชการ การจัดการศึกษาแบบทวิภาษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู็ของเด็กรจึงมีแนวทางการเชื่อมโยงทั้งสองส่วน โดยเริ่มต้นจากการสร้างพื้นฐานการเรียนรู็ที่แข็งแกร่งโดยใช้ภาษาแม่หรือภาษาท้องถิ่น (ภาษามลายูถิ่น) เป็นสื่อการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นพัฒนาการทางความคิด จินตนาการ ความกล้าแสดงออก และให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขไม่มีปัญหาทางภาษาเป็นอุปสรรคกั้นขวาง การเรียนรู้ จากนั้นจึงสร้างพื้นฐานด้านภาษาไทยโดยเริ่มต้นจากทักษะการฟัง-พูด โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองซึ่งเน้นความเข้าใจจากการฟัง และตอบสนองความเข้าใจด้วยการปฏิบัติหรือใช้ท่าทาง (Total Physical Response: TPR) สร้างความมั่นใจจนกระทั่งมีความพร้อมทั้งในด้านคำศัพท์และความหมาย แล้วพัฒนาการไปสู่การพูดภาษาไทยด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง
- จากพื้นฐานทางความคิดและทักษะการโต้ตอบสื่อสารด้วยการฟัง-พูด ในภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย ต่อยอดไปสู่การพัฒนาทักษะอ่าน-เขียนในภาษามลายูถิ่นโดยใช้อักษรไทย (Primer) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงอักษรและคำที่เหมือนกันกับภาษาไทยได้ วิธีการนี้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างภาษาผ่านกระบวนการอ่านและเขียน เสริมทักษะการอ่านเขียนด้วยความเข้าใจด้วยสื่อการอ่านท้องถิ่น หนังสือเล่มยักษ์และหนังสือเล่มเล็กภาษามลายูถิ่น (Big book & Small book)
- การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เริ่มตั้งแต่การ เรียนรู้การฟัง-พูดภาษาไทยด้วย TPR ระดับง่ายไปสู่ขั้นสูง ด้วยการฟังและปฏิบัติแบบเบื้องต้นไปสู่การฟังคำสั่งต่อเนื่องแล้วปฏิบัติ จนกระทั่งเริ่มพูดโต้ตอบสั้นๆ เพื่อแสดงความเข้าใจแทนการปฏิบัติ และสามารถพูดแสดงความคิดเห็นเป็นภาษาไทยได้อย่างดี (ในระดับประถมศึกษาปีที่ ๓) ต่อเนื่องไปสู่การอ่าน - เขียนภาษาไทยเบื้องต้นโดยใช้แบบเรียนถ่ายโอนทางภาษา (Transfer Primer) ซึ่งจัดทำขึ้นจากลักษณะความเหมือนและความแตกต่างทางไวยากรณ์ของภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยเป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับความรู้ทางภาษาของเด็กและเพื่อการต่อยอดทางภาษาไทยของนักเรียนในพื้นที่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตามลำดับขั้นของพัฒนาการ และเพียงพอต่อการเรียนรู้สาระวิชาต่างๆ ในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องทั้งในทักษะการอ่านและเขียน

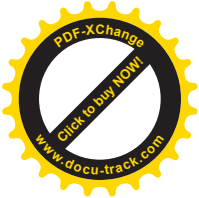

การสร้างเสริมทักษะการอ่าน-เขียนภาษาไทยให้เข้มแข็งใช้กระบวนการเดียวกันกับภาษามลายูถิ่น โดยใช้สื่อการอ่านภาษาไทย ได้แก่ หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็ก และหนังสือ ๒ ภาษาทั้งมลายูถิ่นและภาษาไทย (Diglot Book) โดยเริ่มต้นจากเรื่องราวท้องถิ่นหรือชุมชนที่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นจึงขยายไปสู่เรื่องที่ไกลตัว หรือเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาแตกต่างไปจากรอบตัวเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงจากท้องถิ่นไปสู่ส่วนกลางผ่านสื่อพัฒนาการทางภาษา

การพัฒนากระบวนการคิด จินตนาการ และความกล้าแสดงออกของเด็กผ่านการพัฒนาภาษาไทยใช้กระบวนการและสื่อการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับภาษามลายูถิ่น ได้แก่ เรื่องเล่าภาษาไทย เพลงไทย ฉากภาพยนตร์และการตั้งคำถามเชิงจินตนาการผ่านภาษาไทย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะนำมาใช้เป็นลำดับเมื่อเด็กมีคลังคำศัพท์ภาษาไทยที่เพียงพอต่อการตอบสนองสื่อสารและการเรียนรู้ทางวิชาการ

(๒) หลักสูตรการเรียนรู้สาระวิชาพื้นฐาน (๘ สาระ) โดยใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อการสอน โดยเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาลและประถมศึกษา การเรียนการสอนในสาระพื้นฐาน ๘ สาระ (ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคม ศาสนา วัฒนธรรม, ศิลปะ, สุขศึกษา และพลศึกษา, การงานพื้นฐานอาชีพ, ภาษาต่างประเทศ) จะใช้ภาษาแม่ (ภาษามลายูถิ่น) และภาษาราชการ (ภาษาไทย) เป็นสื่อในการเรียนการสอนควบคู่กันไปในการอธิบายเนื้อหาทุกรายวิชา ซึ่งตำราที่ใช้เป็นภาษาไทยเช่นเดิม แต่เพิ่มเติมกระบวนการสื่อสาร โดยอธิบายคำสำคัญและความคิดรวบยอดของเนื้อหาในแต่ละบทด้วยภาษามลายูถิ่นเพื่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งยกตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเพื่ออำนวยความสะดวก และทบทวน-ตรวจสอบ ความเข้าใจของนักเรียนด้วยคำถามและแบบฝึกหัดกิจกรรมที่เป็นภาษามลายูถิ่น ทั้งนี้ทุกๆ รายวิชาจะต้องให้นักเรียนรู้และเข้าใจคำสำคัญของเนื้อหาที่สอนเป็นภาษาไทยในแต่ละคาบเรียน เพื่อเป็นการสร้างคลังคำศัพท์ทางวิชาการ (ภาษาไทย) จนกระทั่งนักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาการเรียนด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของทวิภาษา นอกจากการออกแบบเนื้อหา สาระ และสื่อการสอนที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรม และออกแบบกลวิธีการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิดของเด็กแล้ว ยังมีการวางแผนเกี่ยวกับภาษาที่ใช้สื่อสารในห้องเรียนด้วย โดยครูผู้สอนจะลดปริมาณการใช้ภาษามลายูถิ่นในการอธิบายเนื้อหาทางวิชาการลงตามระดับพัฒนาการทางภาษาไทยที่เพิ่มขึ้นของเด็ก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนักเรียนจะได้รับความรู้และมีพัฒนาการตามมาตรฐานทางวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทวิภาษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การสร้างเยาวชนในพื้นที่ให้เป็นผู้รู้ทั้ง ๒ ภาษาและ ๒ วัฒนธรรม รวมทั้งประสบความสำเร็จ การศึกษาตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องมี “แม่แบบ” หรือ “แม่พิมพ์” ที่มีความ เข้าใจในพื้นฐานของเด็ก หมายถึง มีครูผู้สอนที่เข้าใจในภาษา วัฒนธรรม และเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ ของเด็กในระยะแรกของการเรียนในโรงเรียน (ครูที่สามารถพูดภาษาท้องถิ่นได้) นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องมีรูปแบบการสอนและสื่อการสอนที่เริ่มต้นจากพื้นฐานความรู้เดิมของเด็ก เพื่อเชื่อมโยง ไปสู่ความรู้ใหม่ของเด็กได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้รูปแบบการสอนและสื่อการสอนดังกล่าวที่ครูผู้สอนต้อง ยึดถือเป็นเครื่องมือหมายถึง “แผนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ”

จากหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา นำไปสู่การออกแบบและจัดทำแผนการ เรียนการสอนสำหรับเด็ก โดยเริ่มจากการจัดทำแผนการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาล หรือ “แผนการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) สำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ซึ่งยึดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการปีพุทธศักราช ๒๕๕๖

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยตามแนวทางทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) นอกจาก ยึดตามมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ได้มีการปรับคุณภาพที่พึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของเด็กในพื้นที่ พร้อมทั้งได้ประยุกต์กิจกรรมการเรียนรู้เดิม (๔ กิจกรรม) ให้เข้ากับเนื้อหาสาระอันเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งผนวกเข้าสู่กลวิธีการสอนและสื่อ การสอนที่พัฒนาทักษะความคิด สติปัญญา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ภาษา จนกระทั่งสามารถออกแบบ แผนการจัดประสบการณ์ของเด็กระดับอนุบาลที่ครอบคลุมทั้งความต้องการของคนในพื้นที่และมาตรฐาน ของรัฐได้ โดยรูปแบบการนำเสนอแผนการสอนได้แบ่งเป็น ๔ กิจกรรม ตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้

ความโดดเด่นของแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรทวิภาษา นอกจากจะเน้นการเรียนรู้ ด้วยภาษาท้องถิ่นและวิถีชีวิตวัฒนธรรมในท้องถิ่นแล้ว ยังเน้นการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างมีความสุข ด้วย ซึ่งความสุขดังกล่าว คือ ความสนุกในสิ่งใหม่ที่ได้รับรู้จากกิจกรรมในห้องเรียน การกล้าที่จะแสดง ความคิดเห็นในภาษาของตนเอง (เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นที่ละชั้น โดยไม่กลัวหรืออายที่จะแสดงสิ่งที่ ตนเองคิด แม้ว่าจะถูกหรือผิดล้วนได้รับการยอมรับและแก้ไขโดยใช้ความเข้าใจ ไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ทันทีทันใด) และฝึกฝนการคิดอย่างเป็นลำดับผ่านภาษาที่เด็กคุ้นเคยมากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่พัฒนาการ ทางความคิดในขั้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้ (ตามระดับขั้นพัฒนาการทางสมอง Bloom Taxonomy) อย่างไร ก็ตามเด็กจะมีพัฒนาการทางสมองที่ดีได้ นอกจากแผนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และกลวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจดีที่สุด และการใช้ บริบทการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับเด็กมากที่สุดมาบูรณาการให้เกิดความรู้ใหม่ต่อไป

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดทำ “แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) สำหรับเด็กปฐมวัย” มีหลักการและแนวคิดสำคัญ คือ การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปสู่สิ่งไกลตัว เรียนรู้จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่ป็นนามธรรม และพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่ (ภาษามลายูถิ่น) เป็นสื่อกลางเพื่อเชื่อมโยงไปสู่พัฒนาการทางภาษาไทย โดยเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เต็มไปด้วยเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาของคนในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ด้วยกลวิธีการสอนที่เสริมสร้างให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกตั้งแต่วัยเยาว์ (อันเนื่องมาจากการใช้ภาษาแม่เป็นตัวสื่อสารควบคู่กับแผนและสื่อการสอน รวมทั้งกลวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ) ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นความเข้าใจแล้วจึงตามด้วยการเน้นความถูก-ผิด ในสาระการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้นกลวิธีการสอนและสื่อล้วนป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการทางสมอง ได้คิดอย่างเป็นระบบ และได้รับการกระตุ้นให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

กระบวนการจัดทำแผนการเรียนรู้การสอนสำหรับเด็กปฐมวัยประกอบด้วย ๖ ขั้นตอนได้แก่

- ๑) ศึกษารายละเอียดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ที่เด็กจะได้รับในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา สำหรับเด็กระดับปฐมวัย
- ๓) จำแนกสาระการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชา กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์แต่ละรายวิชา
- ๔) ระบุหน่วยการเรียนรู้และบูรณาการทุกสาระวิชาในระดับชั้นอนุบาล ๑ และ ๒
- ๕) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา (ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก: แผนการจัดประสบการณ์แบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ))
- ๖) ออกแบบตารางกิจกรรมการเรียนสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

มีรายละเอียดของขั้นตอนและผลการออกแบบและจัดทำแผนการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

๑) ศึกษารายละเอียดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ

การสร้างหลักสูตรและออกแบบแผนการเรียนการสอนสำหรับเด็กระดับชั้นปฐมวัย เริ่มต้นจากการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ปีพุทธศักราช ๒๕๕๖ เพื่อใช้เป็นฐานในการกำหนดตัวชี้วัดและคุณภาพที่พึงประสงค์ของเด็กระดับชั้นอนุบาลในพื้นที่ ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา โดยมาตรฐานที่กำหนดสำหรับเด็กปฐมวัย (อายุประมาณ ๔-๗ ขวบ) มีจำนวน ๑๒ มาตรฐาน ซึ่งได้ระบุขอบเขตเป็นประเด็นหลักโดยมีเนื้อหาไม่ละเอียดจนเกินไป เพื่อให้ นักการศึกษาและครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดลักษณะที่พึงประสงค์และตัวชี้วัดในรายละเอียดได้เอง ตามศักยภาพและบริบทแวดล้อมของเด็กในแต่ละพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- มาตรฐานที่ ๑: ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- มาตรฐานที่ ๒: กล้ามเนื้อใหญ่-กล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- มาตรฐานที่ ๓: มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- มาตรฐานที่ ๔: มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
- มาตรฐานที่ ๕: ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
- มาตรฐานที่ ๖: ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- มาตรฐานที่ ๗: รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- มาตรฐานที่ ๘: อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- มาตรฐานที่ ๙: ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- มาตรฐานที่ ๑๐: มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- มาตรฐานที่ ๑๑: มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ ๑๒: มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

๒) กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ที่เด็กจะได้รับในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา สำหรับเด็กระดับปฐมวัย

จากมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และการประชุมระดมความคิดเห็น และปฏิบัติการเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรและเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา นำไปสู่การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานทั้ง ๑๒ ข้อ สำหรับเด็กที่จะผ่านการเรียนการสอนตามแนวทางทวิภาษา โดย “ตัวบ่งชี้” หมายถึงลักษณะที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กได้รับสิ่งอันเป็นประโยชน์ตรงตามมาตรฐานในแต่ละข้อ และ “สภาพที่พึงประสงค์” หมายถึงสิ่งที่เด็กสามารถกระทำได้ หรือสิ่งที่เด็กได้แสดงออกว่าได้มีพัฒนาการตามมาตรฐานต่างๆ แล้ว

โดยผลจากการประชุมออกแบบและจัดทำแผนการเรียนการสอนเพื่อกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์สำหรับเด็กระดับปฐมวัยในโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาได้เพิ่มเติม และดัดแปลงรายละเอียดของตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ตามที่เด็กในแนวทางทวิภาษาจะได้รับเป็นจำนวน ๑๐๑ ข้อ โดยแบ่งตามพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านให้ครอบคลุมมาตรฐานทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ น้ำหนัก ส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

สภาพที่พึงประสงค์

๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์
๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

สภาพที่พึงประสงค์

๓. เรียกชื่อส่วนต่างๆ ของร่างกาย
๔. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้บางชนิด

๕. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
๖. ระวังความพลัดภัยของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี

สภาพที่พึงประสงค์

๗. วิ่งและหยุดได้โดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย
๘. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
๙. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
๑๐. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าตามแนวได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว

สภาพที่พึงประสงค์

๑๑. โยนและรับลูกบอลทั้ง ๒ มือได้
๑๒. เขียนรูปสี่เหลี่ยมมีมุมชัดเจน
๑๓. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้
๑๔. ร้อยวัสดุได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๓ เข้าใจและสนุกสนานกับเกมกิจกรรมพื้นบ้าน

สภาพที่พึงประสงค์

๑๕. เล่นเกมพื้นบ้านตามกฎกติกาได้

พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์

สภาพที่พึงประสงค์

๑๖. ระวัง แจ่มใส อารมณ์ดี
๑๗. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์

๑๘. มีความมั่นใจในตนเอง
๑๙. พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นได้บ้าง

มาตรฐานที่ ๔ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

สภาพที่พึงประสงค์

๒๐. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ได้
๒๑. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ
๒๒. ร่วมสร้างข้อตกลงของห้องเรียนและปฏิบัติตามได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ซื่อสัตย์สุจริตและยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์

๒๓. ไม่หยิ่งหรือแย้งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

๒๔. รู้จักขอโทษและให้อภัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓ มีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน

สภาพที่พึงประสงค์

๒๕. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง

๒๖. รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น

มาตรฐานที่ ๕ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ แสดงออกและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ

สภาพที่พึงประสงค์

๒๗. แสดงออกและมีความสุขขณะทำงานศิลปะ

๒๘. แสดงออกและมีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรีและการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ

๒๙. ร้องเพลงพื้นบ้าน / บทกลอนแล้วแสดงท่าทางประกอบได้

๓๐. บอกชื่อของเทศกาลที่สำคัญทางวัฒนธรรมได้

๓๑. สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ รักการออกกำลังกาย

สภาพที่พึงประสงค์

๓๒. แสดงออกและมีความสุขในการชม / เล่น การออกกำลังกาย

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์

๓๓. เล่นผลงานให้ผู้อื่นฟังได้

๓๔. ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีจริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลาม และวัฒนธรรมไทย

สภาพที่พึงประสงค์

๓๕. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและล้างมือหลังจากเข้าห้องน้ำ

๓๖. กล่าวคุอาก่อน – หลังรับประทานอาหารได้

๓๗. รู้และเข้าใจความสำคัญในการถือศีลอด

๓๘. แสดงความเคารพตามประเพณีของท้องถิ่น

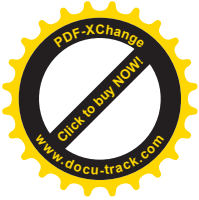
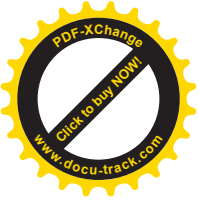
๓๙. รู้จักกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพที่พึงประสงค์

๔๐. ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

๔๑. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบ ประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สภาพที่พึงประสงค์

๔๒. เริ่มรู้จักรอคอย

๔๓. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

๔๔. ฟังและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ และสามารถซักถามทั้งในกลุ่มใหญ่และเล็ก

๔๕. รู้จักช่วยเหลือเพื่อนตามความเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข

สภาพที่พึงประสงค์

๔๖. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน

๔๗. รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ อ่านและเข้าใจเรื่องสั้นๆ ง่ายๆ โดยใช้ภาษาที่ ๑

สภาพที่พึงประสงค์

๔๘. เปิดและทำทางอ่านหนังสือ

๔๙. อ่านและเข้าใจในหนังสือภาพได้อย่างเหมาะสม

๕๐. อ่านเรื่องจากภาพในหนังสือภาพได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ สื่อความคิดลงบนกระดาษได้

สภาพที่พึงประสงค์

๕๑. วาดภาพและเล่าเรื่องได้อย่างเหมาะสม

๕๒. บอกหรือเปิดหน้าหนังสือตามลำดับเรื่องได้ (๑-๕ หน้า)

ตัวบ่งชี้ที่ ๓ สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจโดยใช้ภาษาที่ ๑

สภาพที่พึงประสงค์

๕๓. สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง

๕๔. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้

๕๕. บอกและเล่าเรื่องเป็นประโยคเกี่ยวกับครอบครัวและคนในชุมชนได้

๕๖. ฟังการเล่าเรื่องต่างๆ แล้วเข้าใจได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๔ ฟังและพูดอย่างมั่นใจและถูกต้อง

สภาพที่พึงประสงค์

๕๗. ฟังเรื่องในภาษาที่ ๑ และเล่าเกี่ยวกับตัวละครหรือแสดงท่าทางของตัวละครได้

๕๘. วาดรูปและเล่าเรื่องจากภาพที่วาดได้

๕๙. เล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่พบเป็นภาษาที่ ๑ ได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๕ รู้จักการทักทายและการกล่าวลา

สภาพที่พึงประสงค์

๖๐. ปฏิบัติและกล่าวคำต้อนรับ ทักทาย กล่าวลา และสละมได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๖ มีมารยาทและปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับวัฒนธรรม

สภาพที่พึงประสงค์

๖๑. กล่าวคำ “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ได้

๖๒. กล่าวดูาก่อนและหลังรับประทานอาหารได้

๖๓. ใช้คำสรรพนามกับเพื่อน บุคคลในโรงเรียนและครอบครัวได้เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ ๗ เชื่อมโยงการใช้ภาษาที่ ๑ ไปสู่ภาษาที่ ๒ ได้เหมาะสมกับวัย

สภาพที่พึงประสงค์

๖๔. ปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นภาษาที่ ๒ ได้

๖๕. พูดเป็นประโยคที่เกี่ยวกับรูปภาพในภาษาที่ ๒ ได้

๖๖. จำแนกตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ในภาษาที่ ๒ ได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๘ เข้าใจคำศัพท์ภาษาที่ ๒ อย่างน้อย ๑๕๐ คำ

สภาพที่พึงประสงค์

๖๗. บอกชื่อสิ่งของต่างๆ ภายในห้องเรียน

๖๘. ใช้คำสวัสดิ์ ขอบคุณ ขอโทษ ได้เหมาะสมกับวัย

๖๙. พูดคำสั่งง่ายๆ ให้เพื่อนปฏิบัติได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๙ มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ความแตกต่างของตัวอักษร

สภาพที่พึงประสงค์

๗๐. จำและบอกชื่อเสียงที่ได้ยินโดยใช้ภาษาที่ ๑

๗๑. แยกแยะเสียงและพูดซ้ำตามเสียงพยัญชนะต้น ห้าย ในภาษาที่ ๑ ได้

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ

สภาพที่พึงประสงค์

๗๒. จำแนกสิ่งของได้ตามสี รูปทรงและขนาด

๗๓. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามประเภท

๗๔. เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างของสิ่งต่างๆ

๗๕. บอกเกี่ยวกับฤดูกาลได้

๗๖. บอกช่วงเวลาใน ๑ วันได้

๗๗. นับสิ่งต่างๆ ๑-๒๐ โดยใช้ภาษาที่ ๑

๗๘. บอกและแสดงค่าตัวเลข ๑-๕ ได้

๗๙. รู้บทบาทของสมาชิกในครอบครัว

๘๐. รู้บทบาทของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕

สภาพที่พึงประสงค์

๘๑. บอกกลิ่น รส เสียงและผิวที่สัมผัสได้

๘๒. บอกชื่อและคุณสมบัติของสิ่งที่เห็นได้ ๓ อย่าง

ตัวบ่งชี้ที่ ๓ มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ

สภาพที่พึงประสงค์

๘๓. แยกแยะสิ่งที่เหมือน / ต่าง ได้

๘๔. จัดหมวดหมู่สิ่งของต่างๆ ได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๔ แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ

สภาพที่พึงประสงค์

๘๕. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ

๘๖. รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ ๕ มีทักษะการกะประมาณที่เกี่ยวกับจำนวน ปริมาณและน้ำหนัก

สภาพที่พึงประสงค์

๘๗. เปรียบเทียบวัตถุโดยการกะประมาณด้วยน้ำหนักหรือความจุ

๘๘. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามขนาด ความยาว

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์

๘๙. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์

๙๐. แสดงท่าทางตามความคิดจินตนาการอย่างอิสระ

ตัวบ่งชี้ที่ ๓ เล่าเรื่องตามความคิดของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์

๙๑. เล่าเรื่องตามจินตนาการได้

๙๒. ตอบคำถามปลายเปิดได้

๙๓. ร่วมกันแต่งเรื่องจากประสบการณ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๔ รู้พื้นฐานของระบบเสียงและประโยคในภาษาที่ ๑

สภาพที่พึงประสงค์

๙๔. ระบุเสียงที่เหมือนกันต่างกัน คำต่าง ๆ ได้

๙๕. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ตัวบ่งชี้ที่ ๑ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

สภาพที่พึงประสงค์

๙๖. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจอย่างมีความสุข

๙๗. มีความสนใจในการอ่านและเขียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สภาพที่พึงประสงค์

๙๘. ถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ

๙๙. แสวงหาคำตอบหรือข้อสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ

๑๐๐. เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้

๑๐๑. ถามและบอกเกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชน

จากรายละเอียดในแต่ละพัฒนาการ โดยเฉพาะในส่วนของตัวบ่งชี้และคุณภาพที่พึงประสงค์ได้กำหนดลักษณะที่เด็กพึงปฏิบัติให้เป็นไปตามวิถีชีวิตของท้องถิ่น หรือเป็นสิ่งที่เด็กสามารถแสดงออกให้เห็นถึงพัฒนาการของตนเองได้ตามวัยและสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญา ในการใช้ภาษาสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา รวมถึงจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ได้ระบุสภาพที่พึงประสงค์จำนวนหลายข้อ และแสดงคุณลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางสมองของเด็กในพื้นที่ได้อย่างง่ายดาย เพียงใช้ภาษาท้องถิ่นที่เด็กรู้ดีที่สุดในการสื่อสารและโต้ตอบความคิด

๓) จำแนกสาระการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชา และกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์แต่ละรายวิชา

การจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลในหลักสูตรทั่วไปจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่แยกเป็นรายวิชา แต่จัดเป็นกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมวงกลม กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เป็นต้น ซึ่งในการออกแบบแผนการเรียนรู้ตามแนวทางทวิภาษาฯ ได้จัดสาระการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ เนืองด้วยง่ายต่อการกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอน และง่ายต่อการกำหนดผลที่เด็กจะได้รับหรือเป้าหมายในการสอนของแต่ละวิชา นอกจากนี้แล้วการคิดเนื้อหาสาระการเรียนรู้แยกเป็นรายวิชา จะแสดงผลการเรียนรู้แต่ละวิชาอย่างชัดเจน จะทำให้สะดวกต่อแนวทางการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้และการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาสาระแต่ละวิชาต่อไป ทั้งนี้การกำหนดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาสามารถปรับให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ในรูปแบบเดิมได้อีกด้วย

หลังจากกำหนดตัวบ่งชี้และคุณภาพที่พึงประสงค์แล้ว ได้ระบุตัวบ่งชี้ดังกล่าวลงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทั้ง ๙ สาระ ได้แก่ (๑) แนะนำวิถีชีวิตในโรงเรียน (๒) ภาษามลายูถิ่น (๓) ครอบครัวและชุมชน (๔) มรดกทางศิลปวัฒนธรรม (๕) พลศึกษา (๖) สุขศึกษา (๗) คณิตศาสตร์ (๘) เตรียมความพร้อมการอ่าน-เขียน และ (๙) ภาษาไทย (เน้นการฟัง-พูดอย่างเข้าใจ) โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์แยกตามสาระวิชา (ระดับชั้นอนุบาล ๑ และ ๒)

๑. แนะนำวิถีชีวิตในโรงเรียน

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๔ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีวินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบ	๑. ร่วมสร้างข้อตกลงของห้องเรียนและปฏิบัติตามได้ ๒. รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	๑. ร่วมสร้างข้อตกลงของห้องเรียนและปฏิบัติตามได้ ๒. มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ซื่อสัตย์สุจริตและยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น	๑. ไม่หยิบบหรือแย่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ๒. รู้จักขอโทษและให้อภัย	๑. ไม่หยิบบหรือแย่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ๒. รู้จักขอโทษและให้อภัย
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ มีความเมตตากรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน	๑. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง ๒. รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น	๑. แสดงความรักเพื่อน / เด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่าง ๆ ๒. แบ่งปันและให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
มาตรฐานที่ ๕ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	๑. เริ่มรู้จักรอคอย ๒. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ๓. ฟังและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ และสามารถชักถามทั้งในกลุ่มใหญ่และเล็ก ๔. รู้จักช่วยเหลือเพื่อนตามความเหมาะสม	๑. รอคอยตามลำดับ ก่อน-หลังได้ ๒. เล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้ ๓. ฟังและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ และสามารถชักถามทั้งในกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ๔. รู้จักช่วยเหลือเพื่อนตามความเหมาะสม
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ๒. รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ๒. รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

๒. ภาษามลายูถิ่น (เน้นการฟัง – พูด)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่ฟังประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่ฟังประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องให้ผู้สนใจโดยใช้ภาษาที่ ๑	๑. สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง ๒. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้	๑. สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้ ๒. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งนำมาถ่ายทอดได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๔ ฟังและพูด อย่างมั่นใจและถูกต้อง	๑. ฟังเรื่องในภาษาที่ ๑ และเล่าเกี่ยวกับตัวละครหรือแสดงท่าทางของตัวละครได้ ๒. วาดรูปและเล่าเรื่อง จากภาพที่วาดได้ ๓. เล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่พบเป็นภาษาที่ ๑ ได้	๑. ฟังเรื่องในภาษาที่ ๑ และเล่าให้เพื่อนฟังได้ ๒. วาดรูปต่อเนื่องและเล่าเรื่องจากภาพที่วาด ๓. คิดและเล่าเรื่องของตนเองในภาษาที่ ๑
มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ ทำงานศิลปะตามความคิดของตนเอง	๑. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง	๑. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง	๑. แสดงท่าทางตามความคิดจินตนาการอย่างอิสระ	๑. แสดงท่าทาง เล่นบทบาทสมมติตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ เล่าเรื่องตามความคิดของตนเอง	๑. เล่าเรื่องตามจินตนาการได้ ๒. ตอบคำถามปลายเปิดได้	๑. เล่าเรื่องตามจินตนาการได้ ๒. ตอบคำถามปลายเปิดได้อย่างมั่นใจ
	ตัวบ่งชี้ที่ ๔ รู้พื้นฐานของระบบเสียงและประโยคในภาษาที่ ๑	๑. ระบุเสียงที่เหมือนกันต่างกัน ในคำต่างๆ ได้ ๒. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้	๑. ระบุเสียงที่เหมือนกันแตกต่าง ในคำต่างๆ ได้ ๒. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

๓. กรอบครัวและชุมชน

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๔ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ	๑. เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่ได้ ๒. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	๑. จัดเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ได้เรียบร้อย ๒. มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือแบ่งปัน	๑. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง ๒. รู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น	๑. แสดงความรักเพื่อน / เด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่างๆ ๒. แบ่งปันและให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
มาตรฐานที่ ๖ ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง	๑. เล่าผลงานให้ผู้อื่นฟังได้ ๒. ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย	๑. เล่าและอธิบายผลงานให้ผู้อื่นฟังได้ ๒. ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลา
มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีจริยธรรมตามหลักศาสนา อิสลามและวัฒนธรรมไทย	๑. แสดงความเคารพตามประเพณีของท้องถิ่น ๒. รู้จักกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ	๑. แสดงความเคารพตามประเพณีของท้องถิ่น ๒. รู้จักกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ ๓. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะ
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑. ช่วยดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๒. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ	๑. ช่วยดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๒. ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ
มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	๑. เริ่มรู้จักรอคอย ๒. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	๑. รอคอยตามลำดับก่อน-หลังได้ ๒. เล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมี	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ๒. รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน ๒. เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี

	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข		
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ สนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยใช้ภาษาที่ ๑	๑. บอกและเล่าเรื่องเป็นประโยคเกี่ยวกับครอบครัวและคนในชุมชนได้ ๒. ฟังการเล่าเรื่องต่างๆ แล้วเข้าใจได้	๑. บอกและเล่าเรื่องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวและคนในชุมชนได้ ๒. ฟังการเล่าเรื่องต่างๆ ที่สนใจแล้วนำมาถ่ายทอดได้
มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ	๑. รับบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ๒. รับบทบาทของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง	๑. รู้และอธิบายบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ๒. รู้และอธิบายบทบาทของคนในชุมชน
มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	๑. ถามและบอกเกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชน	๑. ถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชน

๔. มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๕ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ แสดงออกและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ	๑.แสดงออกและมีความสุขขณะทำงานศิลปะ ๒. แสดงออกและมีความสุขกับเสียงเพลงดนตรีและการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ ๓. ร้องเพลงพื้นบ้าน / บทกลอน แล้วแสดงท่าทางประกอบได้ ๔. บอกชื่อของเทศกาลที่สำคัญทางวัฒนธรรมได้ ๕. สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ	๑.แสดงออกและมีความสุขขณะทำงานศิลปะ ๒. แสดงออกและมีความสุขกับเสียงเพลงดนตรีและการเคลื่อนไหวตามจินตนาการ ๓. ร้องเพลงพื้นบ้าน / บทกลอน แล้วแสดงท่าทางประกอบได้ ๔. บอกความสำคัญของเทศกาลที่สำคัญทางวัฒนธรรมได้ ๕. สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ รักการออกกำลังกาย	๑. แสดงออกและมีความสุขในการชม / เล่น / การออกกำลังกาย	๑.แสดงออกและมีความสุขในการชม / เล่น / การออกกำลังกาย
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๕ รู้จักการทักทายและการกล่าวลา	๑. ปฏิบัติและกล่าวคำต้อนรับ ทักทายกล่าวลา และสลามได้	๑. สามารถปฏิบัติและกล่าวคำต้อนรับ ทักทาย คำอำลา และสลามได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๖ มีมารยาทและปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับวัฒนธรรม	๑. กล่าวคำ “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ได้ ๒. กล่าวดูาก่อนและหลังรับประทานอาหารได้ ๓. ใช้คำสรรพนามกับเพื่อน บุคคลในโรงเรียนและครอบครัวได้เหมาะสม	๑. กล่าวคำ “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ”ตามสถานการณ์ได้ ๒. กล่าวดูอย่างยๆ ตามสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง ๓. ใช้คำสรรพนามกับบุคคลในครอบครัวและในชุมชนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องได้
มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง	๑. แสดงท่าทางตามความคิดจินตนาการอย่างอิสระ	๑. แสดงท่าทาง เล่นบทบาทสมมุติตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ เล่าเรื่องตามความคิดของตนเอง	๑. ร่วมกันแต่งเรื่องจากประสบการณ์	๑. เล่านิทาน ตามที่ตนคิด หรือเล่าเรื่องตามจินตนาการ

๕. พลศึกษา

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ น้ำหนักส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี	๑. วิ่งและหยุดได้โดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย ๒. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ ๓. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ ๔. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าตามแนวได้	๑. วิ่งอย่างรวดเร็วและหยุดได้โดยไม่เสียการทรงตัว ๒. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ๓. เดินขึ้น – ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว ๔. เดินต่อเท้าถอยหลังตามแนวได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว	๑. โยนและรับลูกบอลทั้ง ๒ มือได้ ๒. เขียนรูปสี่เหลี่ยมมีมุมชัดเจน ๓. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้ ๔. ร้อยวัสดุได้	๑. โยนและรับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ ๒. เขียนรูปเป็นสามเหลี่ยมมีมุมชัดเจน ๓. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้โดยไม่มีรอยหยัก ๔. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเล็กได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ เข้าใจและสนุกสนานกับเกมกิจกรรมพื้นบ้าน	๑. เล่นเกมพื้นบ้านตามกฎกติกาได้	๑. เล่นเกมพื้นบ้านตามกฎกติกาได้
มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	๑. ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี ๒. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	๑. ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี ๒. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๑. มีความมั่นใจในตนเอง ๒. พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นได้บ้าง	๑. มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก ๒. พึงพอใจในตนเองชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
มาตรฐานที่ ๔ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	๑. เริ่มรู้จักรอคอย ๒. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	๑. รอคอยตามลำดับ ก่อน-หลังได้ ๒. เล่นหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้

๖. สุขศึกษา

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย	๑. เรียกชื่อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ๒. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้บางชนิด ๓. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง ๔. ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑. เรียกชื่อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ๒. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิด ๓. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง ๔. ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น
มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมความเป็นไทย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีจริยธรรมตามหลักศาสนา อิสลามและวัฒนธรรมไทย	๑. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและล้างมือหลังจากเข้าห้องน้ำ ๒. กล่าวดูก่อน – หลัง รับประทานอาหารได้ ๓. รู้และเข้าใจความสำคัญในการถือศีลอด	๑. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและล้างมือหลังจากเข้าห้องน้ำ ๒. กล่าวดูก่อน – หลัง รับประทานอาหารได้ ๓. รู้และเข้าใจความสำคัญในการถือศีลอด

๗. คณิตศาสตร์

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ. ๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ. ๒)
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยใช้ภาษาที่ ๑	๑. สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง ๒. ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้	๑. สนทนาโต้ตอบ เล่าเป็นเรื่องราวได้ ๒. ฟังแล้วนำมาถ่ายทอดได้
มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ	๑ จำแนกสิ่งของได้ตามสี รูปทรงและขนาด ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามประเภท ๓. เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ๔. บอกเกี่ยวกับฤดูกาลได้ ๕. บอกช่วงเวลาใน ๑ วันได้ ๖. นับสิ่งต่าง ๆ ๑-๒๐ โดยใช้ภาษาที่ ๑ ๗. บอกและแสดงค่าตัวเลข ๑-๕ ได้	๑. จำแนกสิ่งของได้ตามสี รูปทรงขนาด น้ำหนัก ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามประเภท ๓. เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ได้ ๔. บอกเกี่ยวกับฤดูกาลและความแตกต่างได้ ๕. บอกช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการละหมาด
			๖. นับสิ่งต่าง ๆ ๑-๕๐ โดยใช้ภาษาที่ ๑ ๗. บอกและแสดงค่าตัวเลข ๑-๑๐ ได้ ๘. จำตัวเลข ๑-๑๐ ได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕	๑. บอกกลิ่น รส เสียงและผิวที่สัมผัสได้ ๒. บอกชื่อและคุณสมบัติของสิ่งที่เห็นได้ ๓ อย่าง	๑. บอกกลิ่น รส เสียงและผิวที่สัมผัสได้ ๒. บอกชื่อและคุณสมบัติของสิ่งที่เห็นได้ ๓-๕ อย่าง
	ตัวบ่งชี้ที่ ๓ มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ	๑. แยกแยะสิ่งที่เหมือน / ต่างได้ ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของต่างๆ ได้	๑. แยกแยะสิ่งที่เหมือน / ต่างได้ ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของต่างๆ ได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๔ แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ	๑. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ ๒. รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	๑. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง ๒. รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	ตัวบ่งชี้ที่ ๕		

	มีทักษะการกะประมาณที่เกี่ยวกับจำนวน ปริมาณและน้ำหนัก	๑. เปรียบเทียบวัตถุโดยการกะประมาณด้วยน้ำหนักหรือความจุ ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามขนาด ความยาว	๑. เปรียบเทียบวัตถุโดยการกะประมาณด้วยน้ำหนักหรือความจุ ๒. จัดหมวดหมู่สิ่งของตามขนาด ความยาว
มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว	๑. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจอย่างมีความสุข ๒. มีความสนใจในการอ่านและเขียน	๑. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีความสุข ๒. รักและมีความสนใจในการอ่านเขียน
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แสวงหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	๑. ถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ ๒. แสวงหาคำตอบหรือข้อสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ ๓. เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้	๑. ถามคำถามแสดงและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ ๒. แสวงหาคำตอบ ข้อสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย ๓. เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี

๘. เปรียบความพร้อมในการอ่าน-เขียน

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ. ๒)
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๑ อ่านและเข้าใจเรื่องสั้นๆ ง่ายๆ โดยใช้ภาษาที่ ๑	๑. เปิดและทำทางอ่านหนังสือ ๒. อ่านและเข้าใจในหนังสือภาพได้อย่างเหมาะสม ๓. อ่านเรื่องจากภาพใน "หนังสือภาพ" ได้	๑. จับและเปิดหนังสือได้ถูกต้อง ๒. อ่านและเข้าใจในหนังสือภาพและเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังได้ ๓. อ่านและเล่าเรื่องจากเรื่องสั้นได้
	ตัวบ่งชี้ที่ ๒ สื่อความคิดลงบนกระดาษได้	๑. วาดภาพและเล่าเรื่องได้อย่างเหมาะสม ๒. จำเลขหน้าหนังสือ ๑-๕ ได้	๑. วาดรูป ๒ รูปที่ต่อเนื่องกันแล้วเล่าให้เพื่อนฟังได้ ๒. จำเลขหน้าหนังสือ ๑-๑๐ ได้

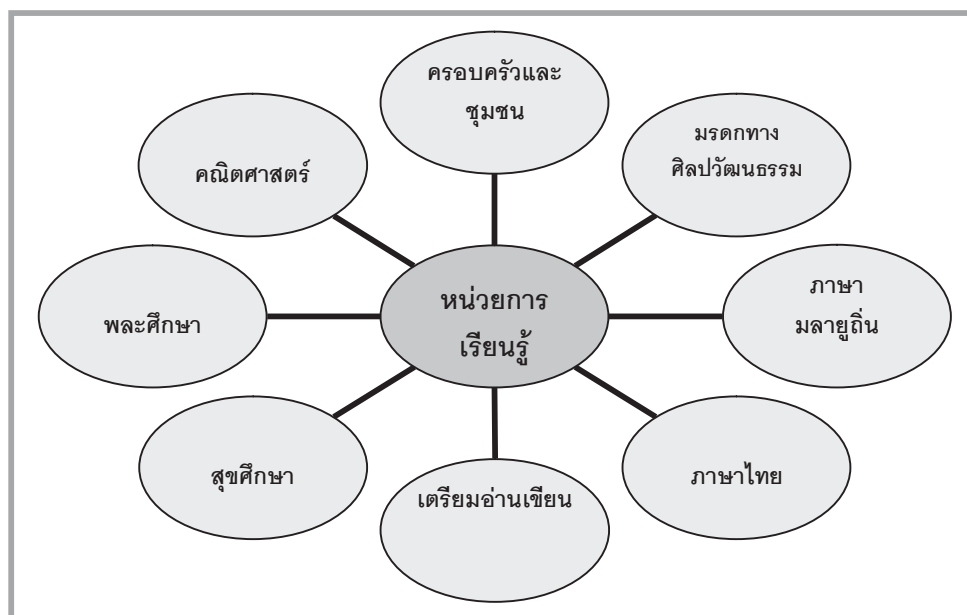
๙. วิชาภาษาไทย เน้นการฟัง-พูด

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๑)	สภาพที่พึงประสงค์ (อ.๒)
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย	ตัวบ่งชี้ที่ ๗ เชื่อมโยงการใช้ภาษาที่ ๑ ไปสู่ภาษาที่ ๒ ได้เหมาะสมกับวัย	๑. ปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นภาษาที่ ๒ ได้ ๒. พูดเป็นประโยคที่เกี่ยวกับรูปภาพในภาษาที่ ๒ ได้ ๓. จำแนกตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ในภาษาที่ ๒ ได้	๑. พูดประโยคที่เกี่ยวกับรูปภาพในภาษาที่ ๑ และ ๒ ๒. ตอบคำถามง่ายๆ โดยใช้คำในภาษาที่ ๒ ๓. จำชื่อตนเองได้เมื่ออยู่ในรูปของตัวพิมพ์
	ตัวบ่งชี้ที่ ๘ เข้าใจคำศัพท์ภาษาที่ ๒ อย่างน้อย ๑๕๐ คำ	๑. บอกชื่อสิ่งของต่างๆ ภายในห้องเรียน ๒. ใช้คำสวัสดิ์ ขอบคุณ ขอโทษ ได้เหมาะสมกับวัย ๓. พูดคำสั่งง่ายๆ ให้เพื่อนปฏิบัติได้	๑. บอกชื่อสิ่งของต่างๆ ภายในห้องเรียนและรอบๆ ตัวเด็ก ๒. ใช้คำสวัสดิ์ ขอบคุณ ขอโทษได้เหมาะสมกับวัย ๓. พูดคำสั่งง่ายๆ ให้เพื่อนปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง ๔. ตอบคำถามง่ายๆ โดยใช้คำในภาษาที่ ๒

นอกจากมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนระดับชั้นปฐมวัยแล้ว การสร้างแผนการเรียนการสอนให้ตรงกับแนวคิดและหลักการในการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ซึ่งมีหลักการว่าเด็กจะต้องมีพัฒนาการด้านภาษา (มลายูถิ่น-ไทย) ด้านวิชาการ และสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นพร้อมทั้งเข้าใจวัฒนธรรมส่วนกลางได้ จำเป็นต้องกำหนดหน่วยการเรียนรู้ให้มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตและปฏิทินทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากบริบทที่ใกล้ชิดกับตนเอง เพื่อกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๙) ระบุหน่วยการเรียนรู้ และบูรณาการทุกสาระวิชาในระดับชั้นอนุบาล ๑ และ ๒

หน่วยการเรียนรู้หรือประเด็นเนื้อหาที่จะใช้สอนในแต่ละสัปดาห์ได้กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับเด็กแรกเข้าเรียน และให้สอดคล้องกับปฏิทินวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ (ปฏิทินวัฒนธรรม หมายถึงช่วงเวลาซึ่งในแต่ละพื้นที่ได้ร่วมกันจัดเทศกาล หรือปฏิบัติตามประเพณีอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมกัน รวมถึงสิ่งที่จะพบเห็นทั่วไปเมื่อถึงฤดูกาลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตทางการเกษตร หรือวิถีชีวิตที่แปรเปลี่ยนไปตามสภาพอากาศและเวลา เหล่านี้ล้วนนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น) โดยทุกสาระการเรียนรู้จะมีการบูรณาการให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของสัปดาห์นั้นๆ เพื่อให้เด็กสามารถมีพัฒนาการในระบบความคิดได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเมื่อได้เรียนรู้สิ่งที่มีบริบทเนื้อหาเดียวกันตลอดสัปดาห์ แต่เรียนรู้ในมุมมองที่แตกต่างกันออกไปตามสาระวิชาต่างๆ ดังแผนภาพต่อไปนี้

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้เข้ากับปฏิทินวัฒนธรรม และสามารถบูรณาการเข้ากับสาระวิชาต่างๆ เท่าที่จะเป็นไปได้ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาการของเยาวชนทุกพื้นที่ไม่เพียงแต่เฉพาะเด็กในโครงการทวิภาษาเท่านั้น เนื่องจากการเรียนรู้โดยทั่วไปของเด็ก จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับรู้ข้อมูลจากสภาพแวดล้อม และต่อยอดการเรียนรู้เรื่องราวเดียวกันในห้องเรียน จากนั้นได้นำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูลที่พบเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เด็กจะนำสิ่งที่รับรู้มาใช้เป็นพื้นฐานในการคิดและสื่อสารกับตนเองเสมอ เมื่อได้พบเห็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกัน ระบบความคิดของสมองจะดึงข้อมูลต่างๆ มาประมวลรวมเป็นความคิดใหม่จากภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กและมนุษย์โดยทั่วไป

หน่วยการเรียนรู้รายสัปดาห์สำหรับเด็กอนุบาล ๑

ภาคเรียนที่ ๑		ภาคเรียนที่ ๒	
สัปดาห์ที่ ๑-๑๐	สัปดาห์ที่ ๑๑-๒๐	สัปดาห์ที่ ๒๑ - ๓๐	สัปดาห์ที่ ๓๑ - ๔๐
๑ ปฐมนิเทศ	๑๑ ถิ่นลือลือ	๒๑ ผลไม้	๓๑ การสื่อสาร
๒ ปฐมนิเทศ	๑๒ วันฮารีรายอ	๒๒ ข้าวยา	๓๒ สมุนไพร
๓ ปฐมนิเทศ*	๑๓ การละหมาด	๒๓ ยางพารา	๓๓ สีต่างๆ
๔ ปฐมนิเทศ*	๑๔ ผลไม้บ้านฉัน	๒๔ งานแต่งงาน	๓๔ ฮารีรายอ
๕ ตัวฉัน	๑๕ สัตว์เลี้ยง	๒๕ ประมง	๓๕ มะพร้าว
๖ โรงเรียนของฉัน	๑๖ ข้าว	๒๖ ทะเล	๓๖ รูปทรง
๗ บ้านของฉัน	๑๗ มด	๒๗ สัตว์	๓๗ กล้วย
๘ สถานที่สำคัญ	๑๘ ฤดู	๒๘ ตลาดนัด	๓๘ ข้าว
๙ บุคคลสำคัญ	๑๙ ยานพาหนะ	๒๙ อาซูรอ	๓๙ สัตว์น้ำ
๑๐ อาชีพ	๒๐ ธรรมชาติ	๓๐ ธรรมชาติรอบตัว	๔๐ ผัก

* หลังจากการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ๑ พบว่าระยะเวลาในการปฐมนิเทศลดน้อยลง ใช้เวลาเพียง ๒ สัปดาห์เท่านั้น

หน่วยการเรียนรู้ในระดับอนุบาล ๑ มีการจัดเรียงตามลำดับเวลาในโรงเรียน และตามปฏิทินวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ โดยจะเห็นว่ามีความรู้ที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นจำนวนมาก ซึ่งเป็นไปตามแนวทาง “การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว” โดยเด็กควรได้รับการกระตุ้นให้เกิดความคิดต่อยอดจากสิ่งที่รู้อยู่แล้วในวัฒนธรรมของตน (โดยคำถามและกิจกรรมการสอนของครู) และเด็กจะแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ กระทั่งสื่อสารโต้ตอบ วิเคราะห์หาเหตุผล และได้พัฒนากระบวนการคิด โดยใช้เนื้อหาสาระเบื้องต้นจากวัฒนธรรมที่เด็กรู้อยู่ก่อนแล้ว (ทั้งนี้โดยไม่มีกำแพงภาษามาเป็นเครื่องกีดขวางกระบวนการคิดของเด็ก)

หน่วยสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล ๒

ภาคเรียนที่ ๑		ภาคเรียนที่ ๒	
สัปดาห์ที่ ๑-๑๐	สัปดาห์ที่ ๑๑-๒๐	สัปดาห์ที่ ๒๑ - ๓๐	สัปดาห์ที่ ๓๑ - ๔๐
๑ อวัยวะน่ารู้	๑๑ ดอกไม้	๒๑ น้ำ	๓๑ เครื่องมือเครื่องใช้
๒ ประสาทสัมผัสทั้ง ๕	๑๒ วันแม่	๒๒ ฝน	๓๒ ผัก
๓ ของใช้ของหนู	๑๓ ตลาด	๒๓ สัตว์เป็นพาหนะนำโรค	๓๓ อาหารดีมีประโยชน์
๔ อยู่ดีมีสุข	๑๔ ต้นไม้	๒๔ วันพ่อ	๓๔ อาหารดีมีประโยชน์
๕ รักษาสุขภาพ	๑๕ สัตว์ปีก	๒๕ เวลา	๓๕ ว้าว
๖ เครื่องดื่มเลิศรส	๑๖ นก	๒๖ กลางวันกลางคืน	๓๖ เมล็ด
๗ เด็กดีมารยาทงาม	๑๗ สัตว์เลี้ยง	๒๗ การคมนาคม	๓๗ วิทยาศาสตร์น่ารู้
๘ ครอบครัว	๑๘ สัตว์บก	๒๘ การติดต่อสื่อสาร	๓๘ สนุกกับคณิตศาสตร์
๙ บุคคลที่ควรรู้จัก	๑๙ ดิน หิน ทราย	๒๙ วันปีใหม่และวันเด็ก	๓๙ (วัดผล)
๑๐ ชุมชนของเรา	๒๐ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๓๐ วันครู	๔๐ (วัดผล)

หน่วยการเรียนรู้ในระดับอนุบาล ๒ อาจมีหัวข้อเหมือนและแตกต่างจากอนุบาล ๑ โดยในส่วนที่เรื่องหน่วยการเรียนรู้เหมือนกัน เนื้อหาสาระที่สอนจะมีรายละเอียดมากกว่า และอาจใช้กลวิธีการสอนที่แตกต่างกันไปเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ นอกเหนือไปจากในตอนอนุบาล ๑

นอกจากนี้สามารถสังเกตเห็นได้ว่าในอนุบาล ๒ มีหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมส่วนกลางมากกว่าในชั้นอนุบาล ๑ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมส่วนกลาง และเรียนรู้ที่จะเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองเพื่อการปรับตัวในอนาคต โดยครูผู้สอนควรชี้ให้เห็นถึงลักษณะความแตกต่างที่สามารถอยู่ร่วมกันได้เมื่อรู้จักเรียนรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและรู้จักให้เกียรติต่อวัฒนธรรมของผู้อื่น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมโดยใช้สาระการเรียนการสอนเป็นสื่อกลาง

๕) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาในระดับชั้นอนุบาล เป็นขั้นตอนที่อาศัยความละเอียดและใช้ระยะเวลายาวนานในการจัดทำ การตรวจสอบและปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้สอนในโรงเรียน โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชาใช้ข้อมูลจาก (๑)มาตรฐาน

การศึกษาปฐมวัย (๒) รายละเอียดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ในรายวิชาที่จัดทำขึ้น (๓) หน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ (๔) ความรู้ท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นจากตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน เช่น การละเล่น เพลงและบทกลอนพื้นบ้าน (๕) ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญการสอนของครูผู้สอน ในระดับชั้นอนุบาล และ (๖) แนวทางกิจกรรมการเรียนรู้เบื้องต้นโดยไม่ต้องอาศัยตำราเรียน^๑ โดยข้อมูลทั้ง ๖ ส่วนดังกล่าวนำมาบูรณาการและเลือกใช้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของเยาวชนในพื้นที่ ผ่านกระบวนการจัดประชุมปฏิบัติการออกแบบและจัดทำแผนการเรียนการสอนตลอดระยะเวลา ดำเนินงานโครงการ เพื่อให้แผนการเรียนการสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติได้จริง และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่มีทักษะด้านการสื่อสารในภาษาของตนเองและ ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งสามารถพัฒนาการทางสมองและสติปัญญาเพื่อให้เด็กมีพื้นฐานการ เรียนรู้ที่ดีต่อไป

จากขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกสาระวิชาโดยผ่านการประชุมปฏิบัติการ จำนวนหลายครั้ง กระทั่งได้แผนการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๑ ซึ่งมีองค์ประกอบ ในรายละเอียดของแผน ดังต่อไปนี้

- (๑) ระบุสัปดาห์ที่สอน (ตั้งแต่สัปดาห์ที่ ๑-๔๐)
- (๒) ระบุชื่อหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์
- (๓) กำหนดสาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์
- (๔) กำหนดจุดประสงค์หรือสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
- (๕) ตารางแสดงกิจกรรมการสอนในรายวิชาต่าง ๆ (ภายในระยะเวลาของแต่ละวิชา) โดยเรียงตามลำดับวันจันทร์ – ศุกร์
- (๖) ท้ายตารางของแผนแต่ละวัน-แต่ละวิชามีช่องบันทึกเพื่อประเมินผลหลังจากการ จัดการเรียนการสอน
- (๗) ส่วนท้ายของแต่ละสัปดาห์จะระบุสื่อประกอบการสอนหรือแหล่งเรียนรู้ในแต่ละ สัปดาห์ และภาคผนวกเกี่ยวกับคำกล่าวดูอา เพลงพื้นบ้าน และวิธีการละเล่นพื้นบ้านใน สัปดาห์นั้นๆ

แผนการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ ๑ มีรายวิชาที่แสดงในตาราง จำนวน ๖ วิชา ได้แก่ วิชา ครอบครัวยุคใหม่ (๒๐ นาที) วิชาสามัญ (๓๐ นาที) วิชาศิลปะและวัฒนธรรม (๓๐ นาที) วิชาพล ศึกษาศึกษา (๒๐ นาที) วิชาสุขศึกษา (๒๐ นาที) และวิชาคณิตศาสตร์ (๓๐ นาที) โดยในภาคเรียนที่ ๒ มีวิชา เพิ่มขึ้นอีก ๒ วิชา ได้แก่ วิชาการเตรียมความพร้อมในการอ่าน-เขียน (๓๐ นาที) และ วิชาการสอน ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเน้นการฟัง-พูด/TPR (๒๐ นาที)

^๑ ชูชาน มาโลน. ๒๕๕๐. เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล ๑ ในโครงการจัดการเรียน การสอนแบบทวิภาษาฯ ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ม.มหิดล

ทั้งนี้วิชาสุขศึกษาและครอบครัวชุมชนนำมาบูรณาการร่วมกันในภาคเรียนที่ ๒ เพื่อจัดเวลาให้เหมาะสมและได้เรียนรู้เนื้อหาสาระครบทุกวิชา ซึ่งรายละเอียดของแผนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลที่จัดทำขึ้นมีปริมาณมากไม่สามารถบรรจุในรายงานฉบับสมบูรณ์ได้ครบถ้วน จึงยกตัวอย่างให้เห็นเพียงบางส่วน และสามารถดูรายละเอียดแผนการเรียนการสอนได้ที่ภาคผนวก (แผนการจัดประสบการณ์แบบทวิภาษาเต็มรูปแบบ ชั้นอนุบาล ๑ ภาคเรียนที่ ๑ และ ๒) ตามตัวอย่างแผนการเรียนการสอนด้านล่างนี้

สัปดาห์ที่ ๖ หน่วย บ้านของฉัน

สาระสำคัญ

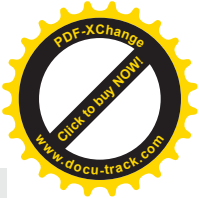
บ้านมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกันมีทั้งบ้านไม้ บ้านตึก ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยทุกคนมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน หากสมาชิกภายในบ้านรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมจะทำให้ทุกคนในบ้านอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จุดประสงค์ / นักเรียนสามารถ

1. ปฏิบัติมารยาทต่างๆ ได้ (มฐ.๗ ตบข.๑ สพป.๑)
2. ร้องเพลงบ้านของฉันและแสดงท่าทางประกอบได้ (มฐ.๕ ตบข.๑ สพป.๒)
3. วาดภาพบ้าน และเล่าเป็นเรื่องราวได้ (มฐ.๙ ตบข.๓ สพป.๑, ๒ ตบข.๔ สพป.๒)
4. ใช้ภาษาสนทนาโต้ตอบได้ (มฐ.๙ ตบข.๓ สพป.๑)
5. กล่าวคุอา การเข้าบ้าน ออกจากบ้าน เข้าและออกจากห้องน้ำ (มฐ.๗ ตบข.๑ สพป.๒)
6. คลึงดินน้ำมันได้ (มฐ.๕ ตบข.๑ สพป.๑, ๕)
7. ปฏิบัติตามคำสั่งและเล่นตามกฎกติกาได้ (มฐ.๘ ตบข.๑ สพป.๒)
8. เล่น หมากรุกได้ (มฐ.๒ ตบข.๓ สพป.๑)
9. เรียงลำดับ ขนาด และเปรียบเทียบสิ่งของได้ (มฐ.๑๐ ตบข.๑ สพป.๒, ๓)
10. เขียนโดยสื่อสารผ่านรูปภาพและสื่อความหมายในการเล่าได้ (มฐ.๕ ตบข.๑ สพป.๕)

สัปดาห์ที่ ๖ หน่วย บ้านของฉัน						
วิชา วัน	ครอบครัว และชุมชน ๒๐ นาที	มลายูถิ่น ๓๐ นาที	ศิลปะและ วัฒนธรรม ๓๐ นาที	พลศึกษา ๒๐ นาที	การละเล่น ๒๐ นาที	คณิตศาสตร์ ๓๐ นาที
จันทร์	๑. สาธิตและ ปฏิบัติ - ครูสาธิต เกี่ยวกับการ แสดงความ เคารพและ ทักทาย - นักเรียน ปฏิบัติแสดง ความเคารพและ ทักทาย	๑. การบ้านจาก วันศุกร์ แสดงสิ่งของและ เล่าเรื่อง - อาสาสมัคร ๓ คน แสดงรูปภาพ และบอกส่วน ต่างๆ ของบ้านที่ อยู่ในภาพ ๒. พัฒนาภาษา การเรียนรู้ - นักเรียนพูดถึง	๑. กฎเกณฑ์ทาง วัฒนธรรม - พูดเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ก่อนออกจากบ้าน - กล่าวสลามกับ สมาชิกในบ้าน - กล่าวคุอาการ เข้าบ้าน - ก้าวเท้าขวา ก่อนออกจากบ้าน ๒. กิจกรรม	๑. สาธิตและ สนทนาฝึก ปฏิบัติ - นักเรียนเข้า แถวตอนสอง แถว - ครูสาธิตการ “เดินขึ้น เดินลง บนท่อนไม้ ๑ ชั้น” - นักเรียน ปฏิบัติ “เดินขึ้น	๑. สนทนาและ สาธิต - ให้นักเรียน ช่วยกันบอก วิธีการเล่น (หมากรุก) เล่น อย่างไร - ครูและ นักเรียนช่วยกัน สรุปการละเล่น (หมากรุก)	๑. การนับ - ให้นักเรียนฝึก นับจำนวนจาก สิ่งของ (๑-๑๐) ต่อไปนี้ ลูกยาง ก้อนหิน ๒. วาดและนับ - ให้นักเรียน วาดภาพสมาชิก ในครอบครัวและ นับจำนวนคนใน รูปและบอก

		สมาชิกในครอบครัวของตนเอง ๓. เล่าเรื่องจากภาพของนักเรียน - วาดภาพเกี่ยวกับบ้านของฉันหรือครอบครัวของฉัน - ให้ อสม.ออกมาพูดคุยเกี่ยวกับรูปภาพที่ตนเองวาด	สร้างสรรค์ - ครูแจกดินน้ำมัน - นักเรียนบอกสีของดินน้ำมันที่ได้ - ครูสาธิตการคลึงดินน้ำมัน - นักเรียนคลึง ดินน้ำมัน	เดินลงท่อนไม้ ๑ ชั้น" - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป		จำนวนที่ละคน โดยจับคู่ทำกิจกรรม
	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. จากการปฏิบัติแสดง ความเคารพ	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. จากการใช้ภาษา ๒. จากการกล้าแสดงออก	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. การกล่าวดูอา ๒. ชิ้นงาน	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. จากการเดินขึ้น-เดินลงบันได ๒. ความสนุกสนานในการเล่น	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. การเล่นตามกฎกติกา ๒. ความสนุกสนาน	ประเมินผล สังเกตพฤติกรรมดังนี้ ๑. การนับ ๒. ชิ้นงาน

สัปดาห์ที่ ๖: สื่อ / แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. รูปภาพใหญ่ “บ้านของฉัน”
2. นิทานภาพ “บ้านของฉัน”
3. บัตรภาพบุคคลในบ้าน
4. โปสเตอร์ “ดูอาการเข้าห้องน้ำ การเข้าบ้าน”
5. ดินน้ำมัน
6. รางหมากขุม ลูกยาง ก้อนหิน ลูกแก้ว
7. ถ้วยชาม เปลือกหอย
8. ซีดีเพลง “การละหมาด”
9. แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ เครื่องเล่นสนามที่สนามโรงเรียน

สัปดาห์ที่ ๖: ภาคผนวก

ดูอาเมื่อเข้าห้องน้ำ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

ความว่า : ข้าแต่อัลลอฮ์ ฉันขอป้องกันตัวท่านจากซาตานเพศผู้ และซาตานเพศเมีย

(ขอเตือนใจ: ให้เริ่มเข้าห้องส้วมโดยก้าวเท้าซ้ายเข้าไปก่อน)

ดูอาเมื่อออกจากห้องน้ำ

غُفْرًا نَكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي

ความว่า : ได้โปรดอภัยให้แก่ข้าพเจ้า มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิแต่อัลลอฮ์

ซึ่งได้ขจัดความเดือดร้อนออกไปจากข้าพเจ้า และให้ข้าพเจ้าได้รับความสุข

เกมหมากขุม “จ่อเกาะ ๗ หลุม”

กติกาการเล่น: ๑.เดินลูกหมากให้ครบ ๑ รอบ ถ้าเดินจนลูกหมดแล้วไปหยุดฝั่งตัวเอง ก็สามารถหยิบลูกที่มีอยู่ในหลุมตรงข้ามได้ แต่ถ้าหยุดฝั่งคู่ต่อสู้ไม่สามารถหยิบลูกได้
๒.การเล่นใหม่ ให้เอาลูกหมากที่อยู่หลุมบ้าน มาใส่ลงในหลุมตามจำนวนลูกที่มี ถ้าใครได้น้อยคนนั้นแพ้

วิธีการเล่น: ๑.เอาลูกหมากใส่ในหลุมให้ครบ ๗ หลุม
๒.แล้วเลือกหลุมที่จะเดินหมากต่อไป วางลูกหมากที่มี ๑ ลูกในหลุมจนหมดลูก
๓.แล้วถ้าลูกสุดท้ายหยุดที่หลุมที่มีลูกก็สามารถเดินต่อไปได้ แต่ถ้าหยุดตรงหลุมที่ไม่มีลูกต้องหยุดเล่น จนกว่าคู่เล่นจะหมดลูก

๖) ออกแบบตารางกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล

ในการจัดทำแผนการเรียนการสอนทั้งในรายวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นๆ คณะวิจัยได้ออกแบบตารางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ตารางสอน) โดยยึดตามรูปแบบเดิมพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนเวลาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ โดยตารางเรียนสำหรับเด็กอนุบาล ได้แบ่งเป็นภาคเรียนที่ ๑ และ ๒ เนื่องจากรายวิชาในภาคเรียนทั้งสองมีรายละเอียดต่างกัน โดยภาคเรียนที่ ๒ มีรายวิชาเพิ่มขึ้นมาจำนวน ๒ ตัว คือ เตรียมอ่าน-เขียน และ ฟัง-พูดภาษาไทยด้วยความเข้าใจ จึงมีการปรับเปลี่ยนตารางเรียนและเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่เพิ่มขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางในหน้าถัดไป

ตารางกิจกรรมประจำวัน

สำหรับเด็กนักเรียนอนุบาล ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ในโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

เวลา	วัน	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
กิจกรรมหน้าเสาธง						
๘.๐๐ – ๘.๐๐ น.						
๘.๐๐ – ๘.๒๐ น.	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา
๘.๒๐ – ๘.๕๐ น.	การเล่นพื้นบ้าน	สุขศึกษา	การเล่นพื้นบ้าน	สุขศึกษา	การเล่นพื้นบ้าน	การเล่นพื้นบ้าน
๘.๕๐ – ๑๐.๑๐ น.	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน
๑๐.๑๐ – ๑๐.๔๐ น.	ภาษามลายูถิ่น	ภาษามลายูถิ่น	ภาษามลายูถิ่น	ภาษามลายูถิ่น	ภาษามลายูถิ่น	ภาษามลายูถิ่น
๑๐.๔๐ – ๑๑.๑๐ น.	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม
๑๑.๑๐ – ๑๒.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน					
๑๒.๓๐ – ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน					
๑๔.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.	คณิตศาสตร์ชุมชน	คณิตศาสตร์ชุมชน	คณิตศาสตร์ชุมชน	คณิตศาสตร์ชุมชน	คณิตศาสตร์ชุมชน	คณิตศาสตร์ชุมชน

หมายเหตุ:

- ๑) วิชาภาษาไทย (เน้นการฟัง) จะเริ่มสอนในภาคเรียนที่ ๒
- ๒) ตารางกิจกรรมนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน
- ๓) ตารางนี้เกิดจากการผนวกกิจกรรมการเรียนรู้โครงการทวิภาษาเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิมของโรงเรียน

พลศึกษา, สุขศึกษา	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ + กิจกรรมกลางแจ้ง
ภาษามลายูถิ่น, ครอบครัวและชุมชน	กิจกรรมวงกลม
ศิลปะและวัฒนธรรม	กิจกรรมสร้างสรรค์
คณิตศาสตร์ชุมชน, การละเล่น	กิจกรรมเกมการศึกษา

ตารางกิจกรรมประจำวัน

สำหรับเด็กนักเรียนอนุบาล ๑ ภาคเรียนที่ ๒* ในโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

วัน/เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
กิจกรรมหน้าเสาธง					
๘.๐๐ – ๘.๐๐ น.	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	
๘.๐๐ – ๘.๒๐ น.	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	ครอบครัวและชุมชน	
๘.๒๐ – ๘.๕๐ น.	ภาษาแม่	ภาษาแม่	ภาษาแม่	ภาษาแม่	ภาษาแม่
๘.๕๐ – ๑๐.๑๐ น.	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม	ศิลปวัฒนธรรม
๑๐.๑๐ – ๑๐.๓๐ น.	เตรียมอ่าน-เขียน	เตรียมอ่าน-เขียน	เตรียมอ่าน-เขียน	เตรียมอ่าน-เขียน	เตรียมอ่าน-เขียน
๑๐.๓๐ – ๑๐.๕๐ น.	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)
๑๐.๕๐ – ๑๑.๑๐ น.	สุขศึกษา	สุขศึกษา	สุขศึกษา	สุขศึกษา	สุขศึกษา
๑๑.๑๐ – ๑๑.๓๐ น.	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา	พลศึกษา
๑๑.๓๐ – ๑๒.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน				
๑๒.๓๐ – ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน				
๑๔.๐๐ – ๑๔.๓๐ น.	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์

หมายเหตุ:

* ในภาคเรียนที่ ๒ มีการเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย (เน้นการฟัง-พูดด้วยความเข้าใจ – TPR)

ตารางกิจกรรมนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

ตารางกิจกรรมประจำวัน
สำหรับเด็กวัยเรียนอนุบาล ๒ (ทั้ง ๒ ภาคเรียน) ในโครงการจัดการเรียนการสอนแบบมหาวิทยาลัย

วัน เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
กิจกรรมหน้าเสาธง					
๘.๐๐ – ๘.๐๐ น.					
๘.๐๐ – ๘.๔๐ น.	อ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (เน้นความถูกต้อง) Primer	อ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (เน้นความถูกต้อง) Primer	อ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (เน้นความถูกต้อง) Primer	อ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (เน้นความถูกต้อง) Primer	ทบทวน
๘.๔๐ – ๑๐.๑๐ น.	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์	ทบทวน
๑๐.๑๐ – ๑๐.๒๐ น.	ดื่มหม / ดื่มน้ำ / เข้าห้องน้ำ				
๑๐.๒๐ – ๑๑.๐๐ น.	ภาษามลายูถิ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสร้างสรรค์)	ภาษามลายูถิ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสร้างสรรค์)	ภาษามลายูถิ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสร้างสรรค์)	ภาษามลายูถิ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสร้างสรรค์)	ทบทวน
๑๑.๐๐ – ๑๑.๓๐ น.	ครอบครัว ชุมชน และ วัฒนธรรม	ศิลปะ	ครอบครัว ชุมชน และ วัฒนธรรม	ศิลปะ	ทบทวน
๑๑.๓๐ – ๑๒.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน / แปร่งฟัน				
๑๒.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.	นอนพักผ่อน				
๑๓.๓๐ – ๑๔.๑๐ น.	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ฟัง-พูดภาษาไทย (TPR)	ทบทวน
๑๔.๑๐ – ๑๔.๓๐ น.	สุศึกษา	พลศึกษา	สุศึกษา	พลศึกษา	ทบทวน

หมายเหตุ: ตารางกิจกรรมนี้สามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน

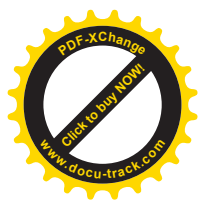
จากเนื้อหาของตารางการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับอนุบาล ๑ และอนุบาล ๒ จะเห็นว่ามีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน โดย

- ระดับชั้นอนุบาล ๑
 - ภาคเรียนที่ ๑ เน้นการพัฒนาระบบคิด สติปัญญา และความกล้าแสดงออกผ่านกระบวนการฟัง – พูดภาษาท้องถิ่น
 - ภาคเรียนที่ ๒ เน้นพัฒนาการฟัง – พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองโดยเน้นความเข้าใจ และเรียนรู้อย่างมีความสุข
- ระดับชั้นอนุบาล ๒ เน้นพัฒนาการด้านการอ่าน – เขียนภาษาท้องถิ่น และพัฒนาการฟังและพูดโต้ตอบในภาษาไทย

ทั้งนี้ในสาระวิชาอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ สังคม (ครอบครัวและชุมชน) พลศึกษา และศิลปวัฒนธรรม ล้วนใช้กลวิธีการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเพื่อเพิ่มความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน และเมื่อเด็กมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น เด็กก็สามารถพัฒนาความรู้และแสดงความคิดเห็นในวิชาอื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิภาษาสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย) สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้มีการวางแผนและออกแบบต่อเนื่องจากระดับปฐมวัย กล่าวคือ มีการเสริมสร้างทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนทั้งในภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วน of ภาษาไทยที่ได้มีการเพิ่มปริมาณเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นไปตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (National test) ที่จะมีขึ้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ นอกเหนือจากเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอนแล้ว กลวิธีการสอนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ยังมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กและตอบโจทย์มาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย โดยเฉพาะในส่วนของการเรียนการสอนสาระวิชาต่างๆ ที่ได้มีการออกแบบกลวิธีการสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า “การสอนแบบแซนด์วิช หรือการสอนแบบประกบภาษา (ภาษามลายูถิ่น - ภาษาไทย - ภาษามลายูถิ่น)” กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการสอนความคิดรวบยอด (Concept) เป็นภาษามลายูถิ่น จากนั้นก็มีการแนะนำคำศัพท์วิชาการภาษาไทย และตามด้วยการตรวจสอบความเข้าใจเป็นภาษามลายูถิ่นเป็นลำดับสุดท้าย วิธีการหรือกระบวนการการสอนแบบนี้เป็นการสร้างคลังคำศัพท์ภาษาไทยให้กับเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ในการฟัง - พูด - อ่านและเขียนต่อไป

การเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ นี้ ประกอบด้วย ๙ สาระวิชา คือ วิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมและประวัติศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานและเทคโนโลยี ศิลปะ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น ซึ่งวิธีการหรือกระบวนการทำแผนฯ ก็เหมือนการทำแผนระดับปฐมวัยโดยเริ่มต้นจาก ๑) การศึกษารายละเอียดมาตรฐาน การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ ๒) กำหนดตัวชี้วัดและ สภาพที่พึงประสงค์ที่เด็กจะได้รับในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ๓) จำแนกสาระ การเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชา กำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์แต่ละรายวิชา ๔) ระบุหน่วยการ เรียนรู้และบูรณาการเนื้อหาท้องถิ่นเข้าไปในแผนฯ ๕) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละ รายวิชา และ ๖) ออกแบบตารางเรียนสำหรับนักเรียน

สำหรับมาตรฐาน ตัวชี้วัด สภาพที่พึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ในชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑ ในโครงการทวิภาษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ ๑ จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ค ๑.๑ เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดขั้นต้น		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เห็นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เห็นความถูกต้อง	
๑. เขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทยแสดงปริมาณของสิ่งของหรือจำนวนนับที่ไม่เกินหนึ่งร้อย และศูนย์	๑.๑ เขียนและอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและเลขไทย และเข้าใจปริมาณ สิ่งของตามจำนวนเลขไทย "ไม่เกินร้อยและศูนย์ (ม) ๑.๒ เขียนตัวเลขฮินดูอารบิกและเลขไทยที่ไม่เกินหนึ่งร้อยและศูนย์ได้ (ด)	การให้จำนวนบอกปริมาณที่ได้จากการนับ -การเขียนตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทยแสดงจำนวน -การอ่านตัวเลขฮินดูอารบิกและตัวเลขไทย -การนับเพิ่มทีละ ๑ ทีละ ๒ -การนับลดทีละ ๑
๒. เปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนนับ "ไม่เกินหนึ่งร้อย และศูนย์	๒.๑. เปรียบเทียบจำนวนโดยใช้เครื่องหมาย $\neq < >$ (ม) ๒.๒ เปรียบเทียบจำนวนจากน้อยไปหามาก "ได้" "ไม่เกินหนึ่งร้อยและศูนย์ (ด) ๒.๓ ใช้เครื่องหมาย "ได้ (ด)	-หลักและค่าของเลขโดดในแต่ละหลัก -การเขียนตัวเลขแสดงจำนวนในรูปแบบกระจาย -การเปรียบเทียบจำนวนและการใช้เครื่องหมาย $= \neq > <$ -การเรียงลำดับจำนวน "ไม่เกินจำนวน

มาตรฐาน ค ๑.๒ เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัดขั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	๑.๑ เข้าใจความหมายของคำว่า บวก ลบ (ม) ๑.๒ รู้จักใช้เครื่องหมายบวก ลบ ใช้ได้ถูกต้อง (ด) ๑.๓ นำเครื่องหมายบวก ลบ ใช้ได้ถูกต้อง (ด) ๑.๔. บวก ลบ จำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยถึงศูนย์ได้ (ด)	• ความหมายของการบวก และการใช้เครื่องหมาย + • การบวกที่ไม่มีการทด • ความหมายของการลบ และการใช้เครื่องหมาย – • การลบที่ไม่มีการกระจาย การบวก ลบระคน
๑. วิเคราะห์และหาคำตอบของโจทย์ปัญหาและโจทย์ปัญหาของจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยและศูนย์ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ	๒.๑. เข้าใจความหมายของโจทย์ปัญหาถึงการใช้เครื่องหมายบวก ลบ (ม) ๒.๒. เข้าใจถึงการบวก ลบ ระคน โจทย์ปัญหาไม่เกิน หนึ่งร้อยและศูนย์ (ม) ๒.๓. เข้าใจการแก้โจทย์ปัญหาในกิจกรรมเป็นภาษามลายูแล้วนำมาสู่ภาษาไทย (ม) ๒.๔ แสดงวิธีทำจากโจทย์ปัญหาได้ (ด) ๒.๕ คิดแก้โจทย์ปัญหาบวก ลบ ระคน ได้ถูกต้อง (ด)	• โจทย์ปัญหาการบวก การลบ • โจทย์ปัญหาการบวก ลบระคน • การสร้างโจทย์ปัญหาการบวก การลบ (ใช้ภาษามลายูสร้างโจทย์ปัญหาก่อนเพื่อความเข้าใจ)	- แก้โจทย์เลขบวก หรือลบ ง่ายๆ โดยใช้สิ่งของจริง และอธิบายแต่ละขั้นของกระบวนการหาคำตอบ

สาระที่ ๒ การวัด

มาตรฐาน ค ๒.๑ เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกความยาว น้ำหนัก ปริมาตร และความจุ โดยใช้หน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน	๑.๑. เข้าใจความหมายของความยาว น้ำหนัก (ม) ๑.๒. เข้าใจหน่วยการวัดความยาวที่ไม่ใช่มาตรฐาน (ม) ๑.๓. เข้าใจความหมายของคำว่า “ปริมาตร” และความจุ และใช้ภาษามลายูช่วยในการอธิบาย คำว่า ปริมาตร ความจุ (ม) ๑.๔. เปรียบเทียบ ความยาว น้ำหนักโดยใช้หน่วยที่ไม่ใช่มาตรฐานได้ (ต) ๑.๕ วัดความยาวโดยใช้หน่วยไม่ใช่มาตรฐานได้ (ต) ๑.๖ ใช้มาตราวัดของท้องถิ่น เช่น กำมือ คืบ ฟันมือ สอก ก้าวเท้า ช่วงแขน ในการวัด เปรียบเทียบ ปริมาตรและความจุได้ โดยใช้การตวง (ต)	- การเปรียบเทียบความยาว (สูงกว่า เดียวกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า ยาวเท่ากัน สูงเท่ากัน) - การวัดความยาวโดยใช้หน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน - การเปรียบเทียบน้ำหนัก (หนักกว่า เบากว่าหนักเท่ากัน) - การซึ่งโดยใช้หน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน - การเปรียบเทียบปริมาตรและความจุ (มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน จุนมากกว่า จุนน้อยกว่า เท่ากัน) - การตวงโดยใช้หน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน	- ใช้คำเปรียบเทียบภาษามลายูพูดคุยเกี่ยวกับความแตกต่างของวัตถุจริง เช่น เบา เบากว่า เบาที่สุด หนัก หนักกว่า หนักที่สุด ยาว สั้น สูง เต็ม ฯลฯ - ใช้มาตราวัดของท้องถิ่น (เช่น กำมือ ฟันมือ ช่วงแขน ช่วงก้าวเท้า) ในการวัด และพูดคุยเกี่ยวกับความยาว (โต๊ะ, พื้นห้อง ผนังสื่อ) - ใช้ภาษาต่างๆ วัดความจุ ด้วยของเหลวหรือของแข็ง เช่น (ทรายหรือดิน) บรรยายความแตกต่างนั้นเป็นภาษามลายู - ดูรายการสิ่งของบนกระดานดำ (หนังสือ บ้าน โต๊ะ สวน เต็ง) แล้วจัดลำดับตามขนาด ใช้ภาษามลายูบรรยายความแตกต่าง - จัดเรียงและแยกแยะวัตถุ (หิน, ใบไม้, ฯลฯ) ได้อย่างถูกต้องตามความสัมพันธ์

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
			เหมือนและความแตกต่าง เช่น สี ขนาด เป็นต้น • เรียงเพ่งไม้ หรือวัตถุอื่นๆ โดยเรียงตามขนาด ความยาว หรือ สี หรือรูปแบบใดก็ได้ • ลากเส้นเพื่อให้เห็นความแตกต่างของวัตถุ (เช่น ลากเส้นตามทรงของลูกบาศก์, วงกลม เพชร) แล้วบอกชื่อรูปทรง หรือเขียนชื่อรูปทรงนั้นๆ ได้
๒. บอก ช่วงเวลา จำนวนวันและชื่อวันในสัปดาห์	๒.๑. เข้าใจความหมายของช่วงเวลา (ม) (กลางวัน กลางคืน ตอนเช้า เย็น บ่าย เย็น) ๒.๒. เข้าใจความหมายของสัปดาห์ (ม) ๒.๓ เขียนรายการเทศกาลและกิจกรรมสำคัญที่มีเป็นประจำทุกปี (ม) ๒.๔ บอกช่วงเวลาได้ (ค) ๒.๕ บอกจำนวนและชื่อวันแต่ละวันในหนึ่งสัปดาห์ได้ (ค) ๒.๖ บอกชื่อเดือนและฤดูต่างๆ ในแต่ละปีได้ (ค)	• ช่วงเวลาในแต่ละวัน (กลางวัน กลางคืน เช้า สาย เย็น บ่าย เย็น) • จำนวนวันและชื่อวันในสัปดาห์ • เทศกาลท้องถิ่น เช่น ฮารีรายอ อาซูรอ เมาลิด ฯลฯ	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๓. บอกทิศทางและวิธีไปถึงที่ ต่างๆ	๓.๑ บอกทิศทางและวิธีไปถึงที่ใดที่หนึ่งในชุมชน ได้ชัดเจนถูกต้อง (๓)		

สาระที่ ๓ เรขาคณิต

มาตรฐาน ค ๓.๑ อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. จำแนกรูปสามเหลี่ยมรูป สี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี	๑.๑ เข้าใจลักษณะ รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม รูป วงกลม รูปวงรี (ม) ๑.๒ วาดภาพและบอกรูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม รูป วงกลม รูปวงรีได้ถูกต้อง (๓)	• รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูป วงรี	

สาระที่ ๔ พืชและสัตว์

มาตรฐาน ค.๔.๑ เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป (pattern) ความสัมพันธ์ และฟังก์ชัน

ตัวชี้วัดขั้นต้น		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกจำนวนและความสัมพันธ์ ในแบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้นที่ ละ ๑ ทีละ ๒ และลดลงทีละ ๑	๑.๑ เข้าใจความหมายของคำว่า ความสัมพันธ์ในรูป ของจำนวนที่เพิ่มขึ้นและลดลงโดยใช้ภาษามลายู อธิบายคำว่า ความสัมพันธ์ (ม) ๑.๒ บอกความสัมพันธ์ในรูปแบบรูปของจำนวนที่ เพิ่มขึ้นและลดลงได้ (ค)	- แบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้นทีละ ๑ ทีละ ๒ - แบบรูปของจำนวนที่ลดลงทีละ ๑	
๒. บอกรูปและความสัมพันธ์ใน แบบรูปของรูปที่มีรูปร่าง ขนาด หรือสีที่สัมพันธ์กันอย่างไรอย่าง หนึ่ง	๒.๑ เข้าใจความหมายของรูปปร่างและสี (ม) ๒.๒ บอกความแตกต่างของขนาด รูปปร่าง และสีได้ (ค) ๒.๓. บอกความสัมพันธ์ในแบบรูปที่มีรูปร่างและสี ที่สัมพันธ์กันได้ (ค) ๒.๔. บอกวิธีจัดกลุ่ม วัตถุ สิ่งของต่างๆ (ค) ๒.๕. บอกแบบแผนผลคูณประเภทต่างๆ ได้ (ค)	แบบรูปของรูปที่มีรูปร่าง ขนาดหรือสีที่ สัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น △ □ △ □ △ □ △ □	- บรรยายว่ามีการจัดวาง แบ่งกลุ่มอาหารและ สิ่งอื่นๆ ในตลาดกันอย่างไร - จัดกลุ่มสิ่งของไม่เกิน 100 อย่าง ตามที่ครู หรือเพื่อนบอก - ชี้และบรรยายแบบผลคูณที่พบใน ธรรมชาติ - วาดแบบผลคูณต่างๆ บนกระดาน หรือ กระดาษ และบอกว่าเห็นมาจากที่ได้

สาระที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
(ไม่มีการจัดการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑)

สาระที่ ๖ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ค ๖.๑ มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง			
๑. ใช้วิธีการที่หลากหลาย แก้ปัญหา	๑.๑ ใช้วิธีการที่หลากหลาย (ม) ๑.๒ ใช้ภาษามลายูถิ่นควบคู่กับภาษาไทย (ต)			
๒. ใช้ความรู้ ทักษะและ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ใน การแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	๒.๑ นำความรู้ทางคณิตศาสตร์ (ม) ๒.๒ ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (ม) ๒.๓ ใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (ต) ๒.๔ ใช้กระบวนการทางคณิตศาสตร์ทำ กิจกรรม และใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การแบ่งกลุ่ม แบ่ง จำนวน ได้ (ต)			

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๓. ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม	๓.๑ เข้าใจความรู้ทางคณิตศาสตร์และเหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผล (ม) ๓.๒ ใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ตัดสินใจและสรุปผลได้ (ค)		
๔. ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง	๔.๑ เข้าใจภาษาและรู้จักสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อความหมาย (ม) ๔.๒ นำสัญลักษณ์คณิตศาสตร์ไปใช้และสื่อสารได้ (ค)		
๕. เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ	๕.๑ นำความรู้คณิตศาสตร์บูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ (ม) ๕.๒ ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆได้ (สาระต่างๆ) (ค)		
๖. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๖.๑ เข้าใจความรู้ทางคณิตศาสตร์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ (ม) ๖.๒ วาดภาพความจินตนาการทางคณิตศาสตร์ (ค) ๖.๓ การละเล่นของท้องถิ่น (หมากเก็บ หมากขุม) (ค)		

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระที่ ๑ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว ๑.๑ เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต	๑.๑ บอกความหมายของสิ่งมีชีวิต (เคลื่อนที่ได้, หายใจ เช่น คน สัตว์) (ม) ๑.๒ บอกความหมายของสิ่งไม่มีชีวิต (ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ดินสอ ยางลบ) (ม) ๑.๓ บอกความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าต่อชีวิตของนักเรียน (ม) ๑.๔ เข้าใจความหมายของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตได้ถูกต้อง (ค)	สิ่งมีชีวิตมีลักษณะแตกต่างจากสิ่งไม่มีชีวิต โดยสิ่งมีชีวิตจะมีการเคลื่อนที่ กินอาหาร ขับถ่าย หายใจ เจริญเติบโต สืบพันธุ์และตอบสนองต่อสิ่งเร้า แต่สิ่งไม่มีชีวิตจะไม่มีลักษณะดังกล่าว	วาดรูปตัวอย่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต (เช่น ดอกไม้ กับก้อนหิน) พูดย่อถึงความแตกต่างระหว่างสองสิ่งนั้น
๒. สังเกตและอธิบายลักษณะและหน้าที่ของโครงสร้างภายนอกของพืชและสัตว์	๒.๑ บอกลักษณะโครงสร้างของพืชและสัตว์ (เช่น ใบ ดอก ลำต้น / ใบหน้า ขา หาง) (ม) ๒.๒ บอกหน้าที่ของโครงสร้างพืชและสัตว์ได้ (เช่น ใบ มีหน้าที่สร้างอาหาร) (ม) ๒.๓ เข้าใจลักษณะโครงสร้างภายนอกของพืชและสัตว์ได้ถูกต้อง (ค) ๒.๔ เข้าใจหน้าที่ของโครงสร้างภายนอกของพืชและสัตว์ได้ (ค)	- โครงสร้างภายนอกของพืชได้แก่ ราก ลำต้น ใบ ดอกและผล แต่ละส่วนทำหน้าที่ต่างกัน - โครงสร้างภายนอกของสัตว์ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก เท้า และขา แต่ละส่วนทำหน้าที่แตกต่างกัน	- บรรยายความสำคัญของสัตว์เลี้ยงต่อชีวิตของนักเรียน - บรรยายความสำคัญของสัตว์ป่า - บรรยายบทบาทในบริเวณที่นักเรียนอยู่ว่า สัตว์เหล่านั้นสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร และมีประโยชน์อย่างไร

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
	๒.๕ บอกชื่อพืชที่ปลูกเป็นอาหารหลัก และขั้นตอนการปลูก (ต) ๒.๖ บอกคุณค่าของดิน ไม้บางอย่างในท้องถิ่นต่อการดำรงชีวิต (ค)		• บรรยายถึงอาหารที่ปลูกและผลิตในท้องถิ่น • บรรยายกระบวนการให้ได้มาซึ่งอาหารประจำวัน • บรรยายกระบวนการเพาะปลูก, เก็บเกี่ยว, เติรียม และปรุงอาหารที่ชอบ ที่ทำจากพืชที่ปลูกในท้องถิ่น • วาดรูปต้นข้าว หรือพืชอาหารหลักอื่นๆ ในช่วงต่างๆ ของการเจริญเติบโต และบรรยายแต่ละช่วงนั้นๆ ■ บรรยายคุณค่าของพืชพิเศษบางอย่างต่อการดำรงชีวิต ■ เก็บตัวอย่าง และติดป้ายชื่อพืชชนิดต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ■ วาดรูปต้นไม้ชนิดต่างๆ ที่พบในท้องถิ่น และพูดคุยถึงคุณค่าของต้นไม้เหล่านั้นต่อมนุษย์และสัตว์ ■ พูดคุยเป็นกลุ่มเล็กๆ เกี่ยวกับห่วงโซ่อาหารต่างๆ จากการเพาะปลูก จนถึงการกิน ■ วาดรูปและพูดคุยถึงสิ่งต่างๆ ใน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. สังเกตและอธิบายลักษณะหน้าที่และความสำคัญของอวัยวะภายนอกของมนุษย์ตลอดจนการดูแลรักษาสุขภาพ	๓.๑ บอกลักษณะอวัยวะภายนอกของร่างกาย (ม) ๓.๒ บอกหน้าที่ของอวัยวะภายนอกของร่างกาย (เช่น จมูก ไ่วดม ตา ใว้ดู) (ม) ๓.๓ บอกวิธีการดูแลรักษา ของอวัยวะภายนอก (ม) ๓.๔ รู้จักอวัยวะภายนอกของร่างกายได้ถูกต้อง (ต) ๓.๕ รู้จักหน้าที่ของอวัยวะภายนอกทุกส่วนของร่างกายได้ถูกต้อง (ต) ๓.๖ รู้วิธีการดูแลรักษาอวัยวะภายนอกของตนเองได้ถูกต้อง (ต)	อวัยวะภายนอกของมนุษย์มีลักษณะหน้าที่ที่แตกต่างกัน อวัยวะเหล่านี้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต จึงต้องดูแลรักษาและป้องกันไม่ให้อวัยวะเหล่านั้นได้รับอันตราย	ธรรมชาติแวดล้อม ว่ามีการนำไปใช้อย่างไร (เช่น ต้นไม้ ต้นไม้พืชต่างๆ ใช้เป็นยา)

มาตรฐาน ว ๑.๒ เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ระบุลักษณะของสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่นและนำมาจัดจำแนกโดยใช้ลักษณะภายนอกเป็นเกณฑ์	๑.๑ บอกสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่นที่ตนเองรู้จัก (ม) ๑.๒ บอกความแตกต่างของสัตว์และพืชแต่ละชนิดในท้องถิ่นได้ (ม) ๑.๓ รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นสัตว์ในท้องถิ่นได้ (ต) ๑.๔ รู้จักเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตได้	สิ่งมีชีวิตในท้องถิ่นจะมีทั้งลักษณะที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาจำแนกโดยใช้ลักษณะภายนอกเป็นเกณฑ์	

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง (ค)	
	• สัตว์ในท้องถิ่นเช่น ไก่ เป็ด แพะ และ วัว นก • พืชในท้องถิ่น เช่น ตะไคร้ ขมิ้น พริกขี้หนู มะพร้าว ต้นข่า • พืชในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ เช่น ใบไม้สีทอง ต้น โกงกาง ย่านลิเภา ต้นตะเคียน ไม้ตำเสา ป่าชายหาด ฯลฯ • สัตว์ในท้องถิ่นที่ควรคุ้มครอง เช่น นกเขา นกกรงหัวจุก	

สาระที่ ๒ ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว ๒.๑ เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สิ่งที่ยั่งยืนและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลกนำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
----- ไม่มีใน ป.๑ -----

สาระที่ ๓ สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว ๓.๑ เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดขั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. สังเกตและระบุลักษณะที่ปรากฏหรือสมบัติของวัสดุที่ใช้ทำของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน	๑.๑ บอกลักษณะที่ปรากฏของวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น สีกระป๋อง รูปทรง กล้องนม) (ม) ๑.๒ บอกคุณสมบัติที่ปรากฏของวัสดุที่ใช้ทำของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน (ม) ๑.๓ เลือกวัสดุที่ทำมาทำของเล่นและของใช้ได้ถูกต้อง (ต) ๑.๔ รู้จักเลือกชนิดของสิ่งที่น่าสนใจมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง เช่น นุ่ม แข็ง เหนียว (ต)	- วัสดุที่ใช้ทำของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน อาจมีรูปร่าง สี ขนาด พื้นผิว ความแข็งเหมือนกัน หรือแตกต่างกัน - ของเล่นในท้องถิ่น เช่น 'กาซิง, ลูกขางนา, รถก้านกล้วย, ปืนก้านกล้วย ฯลฯ	
๒. จำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนก	๑.๑ บอกวัสดุที่ใช้ทำของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน (ม) ๑.๒ บอกเกณฑ์ที่ใช้จำแนกของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน (ม) ๑.๓ เลือกวัสดุที่ใช้ได้ถูกต้อง (ต) ๑.๔ บอกเกณฑ์การสัมผัสด้วยมือได้ถูกต้อง (ต)	ลักษณะหรือสมบัติต่างๆของวัสดุ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน	

มาตรฐาน ว ๓.๒ เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดปฏิกิริยา มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

----- ไม่มีใน ป.๑ -----

สาระที่ ๔ แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่าง

ถูกต้องและมีคุณธรรม

ตัวชี้วัดขั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ทดลองและอธิบาย การดึงดูดหรือการผลัก วัตถุ	๑.๑ เข้าใจการทดลองและอธิบายการดึงดูดหรือการผลัก วัตถุ(ม) ๑.๒ ทดลองและบอกการดึงดูดและการผลักวัตถุได้ (ต)	● การดึงดูดและการผลักวัตถุ เป็นการออกแรงกระทำต่อวัตถุ ซึ่งอาจทำให้วัตถุเคลื่อนที่หรือไม่เคลื่อนที่ และเปลี่ยนแปลงรูปร่างหรืออาจไม่เปลี่ยนแปลงรูปร่าง	

มาตรฐาน ว ๔.๒ เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

-----ไม่มีใน ป.๑ – ป.๓ -----

สาระที่ ๕ พลังงาน

มาตรฐาน ว ๕.๑ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

-----ไม่มีใน ป.๑ -----

สาระที่ ๖ กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว ๖.๑ เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสิ่งแวดล้อมของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดขั้นป		กิจกรรม
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
๑. สำรวจ ทำลองและอธิบายองค์ประกอบและสมบัติทางกายภาพของดินในท้องถิ่น	๑.๑ เข้าใจการสำรวจ ทดลอง องค์ประกอบของดิน (ม)	- ดินประกอบด้วย เศษหิน ซากพืช ซากสัตว์ โดยมีน้ำและอากาศแทรกอยู่ในช่องว่างของเม็ดดิน - ดินในแต่ละท้องถิ่นมีสมบัติทางกายภาพแตกต่างกันในด้านของสี เนื้อดิน การอุ้มน้ำและการจับตัวของดิน	
	๑.๒ อธิบายความแตกต่างของดินแต่ละชนิดในท้องถิ่น (ม)		
	๑.๓ สำรวจ ทดลอง ส่วนประกอบของดิน ได้ (ด)		
	๑.๔ บอกความแตกต่างหรือเปรียบเทียบชนิดของดินได้ (ด)		

สาระที่ ๗ ดาราศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว ๗.๑ เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี และเอกภพ การปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะ และผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดขั้นป		กิจกรรม
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
๑. ระบุว่าในท้องฟ้ามีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาว	๑. รู้จักลักษณะท้องฟ้าและสิ่งที่มีอยู่ในท้องฟ้า (ม)	ในท้องฟ้ามีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาว โดยจะมองเห็นท้องฟ้ามีลักษณะเป็นครึ่งทรงกลมครอบ	
	๒. รู้จักลักษณะของดวงอาทิตย์ (ม)		
	๓. รู้จักลักษณะของดวงจันทร์ (ม)		

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
	๔. รู้จักลักษณะของดวงดาว (ม)	แผ่นดินไหว	
	๕. บอกสิ่งที่มีอยู่ในท้องฟ้าและลักษณะได้ถูกต้อง (ต)		

มาตรฐาน ว ๗.๒ เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีของเทคโนโลยีเวลาที่นำมาใช้ในการสำรวจอวกาศ และทรัพยากรธรรมชาติด้านการเกษตรและการสื่อสาร
มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม
----- ไม่มีใน ป.๑ - ป.๓ -----

สาระที่ ๘ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว ๘.๑ ให้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน
สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้อุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้นๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ป.๑	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	- บอกแหล่งทรัพยากรในสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (น้ำ, พืช, สัตว์, ดิน, ไม้) และประโยชน์สำหรับชีวิตประจำวัน - วาดรูปแหล่งทรัพยากร และพูดถึงประโยชน์ของสิ่งนั้นสำหรับชีวิตประจำวัน - เดินทางไปแหล่งน้ำของท้องถิ่น และ
๑. ดังคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา ตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ	๑.๑ มีความสนใจในเรื่องที่จะศึกษาตามที่กำหนดให้หรือตามความสนใจ (ม) ๑.๒ รู้จักการตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเองสนใจจะเรียน (ม) ๑.๓ ตั้งคำถามในสิ่งที่สนใจจะเรียนได้ถูกต้อง (ต)		
๒. วางแผน การสังเกต การตรวจสอบ ศึกษา	๒.๑ รู้จักการวางแผนในการศึกษาค้นคว้าด้วยการสังเกต การตรวจสอบ และสรุปผลตามความคิดของตนเองและ	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	

ตัวชี้วัดขั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ป. ๑	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
ค้นหา โดยใช้ความคิดของตนเองและของครู	ของครู (ม) ๒.๒ ถ้าตีความวางแผนในการศึกษาค้นคว้าด้วยการสังเกต สำรวจการตรวจสอบได้ถูกต้อง (ค)		พูดคุยเกี่ยวกับต้นน้ำ ■ บรรยายวิธีใช้น้ำในชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน ■ บอกชื่อแหล่งน้ำต่างๆ ในชุมชน และบอกด้วยว่าน้ำจากแต่ละแหล่งนั้นน้ำดื่มได้หรือไม่ ■ บรรยายฤดูกาลต่างๆ หรือลักษณะอากาศแบบต่างๆ ในรอบปี ■ วาดรูปแสดงลักษณะอากาศแบบต่างๆ, ใช้ภาพอธิบายสิ่งที่นักเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิอากาศ
๓. ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสำรวจตรวจสอบและบันทึกผลด้วยวิธีต่างๆ	๓.๑ รู้วิธีการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสำรวจตรวจสอบและการบันทึกผลอย่างง่าย (ม) ๓.๒ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสำรวจ ตรวจสอบและบันทึกผลอย่างง่ายได้ถูกต้อง (ค)	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	
๔. จัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจากการสำรวจตรวจสอบและนำเสนอผลงาน	๔.๑ รู้และเข้าใจวิธีการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้ออกการสำรวจตรวจสอบและนำเสนอผล (ม) ๔.๒ จัดกลุ่มข้อมูลที่ได้ออกการสำรวจตรวจสอบและนำเสนอผลได้อย่างถูกต้อง (ค)	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	
๕. แสดงความคิดเห็นในการสำรวจตรวจสอบ	๕.๑ บอกความคิดเห็นของตนเองต่อการสำรวจ ตรวจสอบ เป็นภาษาไทยง่ายๆ ได้ (ม) ๕.๒ ใช้ภาษาไทยบอกความคิดของตนเองในการตรวจสอบได้ถูกต้อง (ค)	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	■ บรรยายลักษณะอากาศที่นักเรียนชอบมากที่สุด พร้อมบอกเหตุผล ■ พูดคุยเกี่ยวกับฤดูต่างๆในรอบปี, วาดรูปแสดงฤดูกาล (เช่นฤดูฝน ฤดูร้อน) บรรยายความแตกต่างในฤดูต่างๆ
๖. บันทึกและอธิบายผลการสังเกต สำรวจตรวจสอบ โดยเขียนภาพหรือข้อความสั้นๆ	๖.๑ รู้และเข้าใจวิธีการบันทึกผลการสำรวจ ตรวจสอบด้วยการเขียนภาพหรือข้อความสั้นๆเป็นภาษาไทยได้ (ม) ๖.๒ เขียนภาพหรือข้อความสั้นๆเป็นภาษาไทยได้ถูกต้อง (ค)	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	■ พูดคุยเล่นบทบาทสมมติ ที่แสดงถึงพลังของธรรมชาติ - ลม ฝน พายุ น้ำท่วม ดินถล่ม
๗. นำเสนอผลงานด้วยวาจาให้ผู้สนใจ	๗.๑ เรียบเรียงคำพูดในการนำเสนอผลงานด้วยวาจาเป็นภาษาไทยให้ผู้สนใจได้ (ม)	โครงการแหล่งน้ำในท้องถิ่น	■ ในช่วงเวลาว่างนักเรียนมองหาสิ่งที่ต้องปรับปรุงใน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ป. ๑	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
	๑.๒ ใช้ภาษาไทยในการนำเสนอผลงานด้วยวาจาเป็นภาษาไทยให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง (ด)		สภาพแวดล้อม วาดรูปหรือทำแผนที่ ชุมชนบนกระดานดำ แสดงสิ่งที่ต้อง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ■ ร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อปรับปรุงส่วนใด ส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมในชุมชน

การจัดทำโครงการ

๑. ให้เด็กออกไปสำรวจแหล่งน้ำในชุมชน แล้วกลับมาวาดรูป พร้อมบอกชื่อแหล่งน้ำ
๒. บอกประโยชน์
๓. บอกความรู้สึกรัก เช่น แหล่งน้ำสะอาดหรือไหม, ลักษณะภูมิอากาศเป็นอย่างไร
๔. บอกประโยชน์และโทษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจความเป็นมา ความสำคัญ หลักการของศาสนาอิสลาม มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. บอกความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของโครงสร้าง อิสลาม และพระนาม ของอัลลอฮ์ ที่กำหนด		อิสลาม - ความหมาย - ความเป็นมา - ความสำคัญ โครงสร้างอิสลาม อีมาน อิสลาม อิฮสาน - ความหมาย - ความสำคัญ - อัลลอฮ์ พระนามลำดับที่ ๑-๑๐ พร้อมความหมาย
๒. บอกประเภทของน้ำสะอาด วิธีการอาบน้ำละหมาด		ประเภทของน้ำสะอาด การอาบน้ำละหมาด - วิธีการอาบน้ำละหมาด
๓. บอกเวลาและวิธีการ ละหมาดฟريض		การละหมาดฟريض - เวลาในการละหมาดฟريض - วิธีการละหมาด
๔. บอกประวัติของท่านบี นุฮ์ นัมัด ค็อลิลอซุละลัยดี		ประวัติท่านบี นุฮ์ นัมัด ค็อลิลอซุละลัยดีวะสัลลัม

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
วะสัถลิ้ม โดยสังเขป		- วัน เดือน ปี เกิด - วงศ์ตระกูล - บิดา มารดา ชีวิตในวัยเด็ก - แม่ นม - ปู่ - ลุง ชีวิตสมรส - ภรรยาคนแรก - บุตร ธิดา การกินชีวิต - อายุ - ที่ฝังศพ

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี และสร้างไว้ซึ่งศาสนาอิสลาม

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติอิสลาม		การอ่านน้ำละหมาด การละหมาดฟัรฎู - เวลาในการละหมาดฟัรฎู - วิธีการละหมาดฟัรฎู

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดชั้นปี		
๒. ปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมตามแบบอย่าง ท่านนบีผู้มีมัจด์คืออัลลอฮุอะลียะฮ์วะสัลลัม			การปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี - การกล่าวสละมและการตอบรับสละม - การรักษาความสะอาด - มารยาทการกล่าวดูอาอู - ดูอาอูก่อนและหลังรับประทานอาหาร - ดูอาอูก่อนนอนและตื่นนอน
๓. อ่าน เขียน พยัญชนะ สระ ใน อัล-กุรอาน อัล-กุรอาน และท่องจำซูเราะฮ์ ที่กำหนด			พยัญชนะ สระ และสุเราะฮ์ ใน อัล-กุรอาน - พยัญชนะอาลิฟ-ยาอู - พยัญชนะที่มีเครื่องหมายฟัตหะฮ์ กัสเราะฮ์ ด็อมมะฮ์ และต้นน้ำ การท่องจำสุเราะฮ์ - อัล-ฟาติหะฮ์ - อัน-นาส
๔. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณสถาน			การบำเพ็ญประโยชน์ต่อมัสยิด สถานที่ละหมาด กุบรูร โรงเรียน ฯลฯ - การพัฒนาและการทำความสะอาด

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๕. การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนา		- การบริจาคและการพัฒนา บอกประวัติและข้อควรปฏิบัติในวันสำคัญต่างๆ - วันอิติปิฎก - วันอิติลัทธิยา - วันสุกัร

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. บอกประโยชน์และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน	๑.๑ บอกวิธีปฏิบัติตน การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน (ม) ๑.๒ บอกข้อตกลง กฎ ระเบียบการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ousเรียน และโรงเรียน (ม) ๑.๓ บอกประโยชน์ของการปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของความครัว และโรงเรียน (ม) ๑.๔ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ห้องเรียน และโรงเรียน(ด)	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น - การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน เช่น - กตัญญูต่อเวทีและเคารพรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ และครู - รู้จักกล่าวคำขอขอบคุณ ขอโทษ การให้ไว้ผู้ใหญ่ - ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กติกา กฎ

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
	๑.๕ บอกข้อตกลง กฎ กติกา ระเบียบการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ห้องเรียน และโรงเรียน ได้ถูกต้อง (ค)	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น ระเบียบ ของครอบครัวและโรงเรียน - มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและโรงเรียน - มีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - มีระเบียบ วินัย มีน้ำใจ ● ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน
๒. ยกตัวอย่าง ความสามารถและความดีของตนเอง ผู้อื่น และบอกผลจากการกระทำนั้น	๒.๑ บอกความสามารถและความดีของตนเอง และผู้อื่น(ม) ๒.๒ บอกผลที่เกิดจากการทำความดี (เช่น มีวินัย มีน้ำใจ ซื่อสัตย์) และผลที่เกิดจากความสามารถ (เช่น เป็นแบบอย่าง) (ม) (เพิ่มเติมตัวชี้วัด เรื่อง การดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้ตัวชี้วัดจาก อนุบาล)	● ลักษณะความสามารถและลักษณะ ความดีของตนเองและผู้อื่น เช่น - ความกตัญญูกตเวที - ความมีระเบียบวินัย - ความรับผิดชอบ - ความขยัน - การเสียสละเพื่อแม่และช่วยเหลือผู้อื่น - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความเมตตากรุณา ● ผลของการกระทำความดี เช่น - ภาคภูมิใจ - มีความสุข - ได้รับการชื่นชม ยกย่อง

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และบำรุงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เห็นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เห็นความถูกต้อง	
๑. บอกโครงสร้างขององค์ประกอบและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียน	๑.๑ บอกโครงสร้างของครอบครัว และบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว (ม) ๑.๒ บอกโครงสร้างของโรงเรียนและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียน (ม) ๑.๓ บอกบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียนได้ (ค)	- โครงสร้างของครอบครัวและความสัมพันธ์ของบทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว - โครงสร้างของโรงเรียน ความสัมพันธ์ของบทบาท หน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียน
๒. ระบุบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียน	๒.๑ บอกบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียนได้(ม) ๒.๒ ปฏิบัติตามบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียนได้ (ค)	- ความหมายและความแตกต่างของอำนาจตามบทบาท สิทธิ หน้าที่ในครอบครัวและโรงเรียน - การใช้อำนาจในครอบครัวตามบทบาท สิทธิหน้าที่
๓. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมในครอบครัว และโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย	๓.๑ ร่วมตัดสินใจ และทำกิจกรรมในครอบครัว และโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย (แสดงความคิดเห็น) (ม)	- กิจกรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยในครอบครัว เช่น การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว การรับฟังและแสดงความคิดเห็น - กิจกรรมตามกระบวนการประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น เลือกหัวหน้าห้อง ประธานชุมนุม ประธานนักเรียน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำจัดความยากจนอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	๑.๑ บอกความหมายของคำว่าสินค้าและบริการ (ม) ๑.๒ บอกสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ต) ๑.๓ บอกสินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงินและใช้เงิน (ค) ๑.๔ บอกวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการอย่างคุ้มค่า(ค)	• สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ กระดาษ ขลุ่ย • สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน เช่น มีผู้ให้หรือการใช้ของแลกของ • สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ • ใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า	
๒. ยกตัวอย่างการใช้เงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม	๒.๑ บอการับ—รายจ่ายของตนเอง (ม) ๒.๒ บอกการใช้เงินในแต่ละวันประจำวัน (ค) ๒.๓ บอกซื้อของ การใช้เงินไม่เกินตัว (ค) ๒.๔ บอกประโยชน์ของการออม (ค)	• การใช้เงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ • ประโยชน์ของการใช้เงินที่ไม่เกินตัว • ประโยชน์ของการออม • โทษของการใช้เงินเกินตัว • วางแผนการใช้จ่าย	
๓. ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน	๓.๑ บอกทรัพยากรในชีวิตประจำวัน(ม) ๓.๒ บอกวิธีการใช้ทรัพยากรทั้งส่วนตัว และส่วนรวมอย่างถูกต้องและประหยัด(ค)	• ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ กระดาษ เสื้อผ้า อาหาร • ทรัพยากรส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ นกเรียน สาธารณูปโภคต่าง ๆ	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
		● การใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้อง และประหยัดและคุ้มค่า	

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. อธิบายเหตุผลความจำเป็นที่ต้องทำงานอย่างสุจริต	๑.๑ บอกความหมายประเภท และ ความสำคัญของการทำงาน (ม)	● ความหมาย ประเภทและความสำคัญของการทำงาน ● เหตุผลของการทำงาน ● ผลของการทำงานประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อครอบครัวและสังคม ● การทำงานอย่างสุจริตทำให้สังคมสงบสุข	
	๑.๒ บอกอาชีพที่สุจริต (ม)		
	๑.๓ บอกผลดีของการทำอาชีพสุจริต (ม)		

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกวัน เดือน ปี และกรณีนับช่วงเวลาตาม	๑.๑ บอกชื่อ วัน เดือน ปี ตามปฏิทินสากล (ม)	● ชื่อ วัน เดือน ปี ตามระบบสุริยคติที่ปรากฏในปฏิทิน	
	๑.๒ บอกช่วงเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ม)		

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
ปฏิทินที่ใช้ในชีวิตประจำวัน		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น - ชื่อ วัน เดือน ปี ตามระบบจันทรคติในปฏิทิน - ช่วงเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เช้าวันนี้ ตอนเย็น - บอกชื่อวัน เดือน ปี ตามระบบจันทรคติในปฏิทินในท้องถิ่น
๒. เรียงลำดับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันตามวันเวลาที่เกิดขึ้น	๒.๑ บอกกิจวัตรประจำวันของนักเรียน (ต้นนอน กินข้าว ไปโรงเรียน) (ม) ๒.๒ บอกช่วงเวลาตามลำดับเหตุการณ์ (ด)	- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น รับประทานอาหาร ต้นนอน เช้านอน เรียนหนังสือ เล่นกีฬา ฯลฯ - ใช้ทำบอกช่วงเวลา แสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้
๓. บอกประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว โดยสอบถามผู้เกี่ยวข้อง	๓.๑ บอกเล่าประวัติความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว (ม) ๓.๒ บอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว (ด)	- วิธีการสืบค้นประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวอย่างง่าย ๆ - การบอกเล่าประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัวอย่างสั้น ๆ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์ชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของเครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของตนเอง	๑.๑ บอกสาเหตุการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม สิ่งของเครื่องใช้ การดำเนินชีวิตของตนเองกับอดีตสมัยพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย (ม) ๑.๒ บอกสภาพแวดล้อม สิ่งของเครื่องใช้ การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน (ม) ๑.๓ บอกสภาพแวดล้อม สิ่งของเครื่องใช้การดำเนินชีวิตในอดีต (ม)	● ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของอดีตกับปัจจุบันที่เป็นรูปธรรมและใกล้ตัวเด็ก เช่นการใช้ควาย ไถนา รถไถนา เตาหีต ถนอม เกรียน - รถอีแต๋น ● สาเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ตามกาลเวลา ● สิ่งของเครื่องใช้สมัยโบราณ	
๒. บอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่มีผลกระทบต่อตนเองในปัจจุบัน	๒.๑ บอกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในครอบครัว (การย้ายโรงเรียน, บ้าน, สูญเสียบุคคลในครอบครัว) (ม)	● เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในครอบครัว เช่น การย้ายบ้าน การหย่าร้าง การสูญเสียบุคคลในครอบครัว	

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม คุณมีบุญไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เห็นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เห็นความถูกต้อง		
๑. อธิบายความหมาย และความสำคัญของ สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและปฏิบัติได้ถูกต้อง	๑.๑ บอกความหมาย และความสำคัญของสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย (ม) ๑.๒ ปฏิบัติตนในการเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติได้อย่างถูกต้อง (ด) ๑.๓ ปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น (ด)	• ความหมายและความสำคัญของสัญลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย ได้แก่ ธาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ธงชาติ เพลงชาติ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์) และการเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เคารพ ศาสนา วัตถุ ศาสนสถาน • เอกลัทธิอื่น ๆ เช่น แผนที่ประเทศไทย ประเพณีไทย อาหารไทย (อาหารไทยที่ต่างชาติชอบ เช่น ต้มยำกุ้ง ผัดไทย) ที่มีความภาคภูมิใจ และมีส่วนร่วม ที่จะอนุรักษ์ไว้ • วันรายอ	
๒. บอกสถานที่สำคัญ ซึ่งเป็นแหล่งวัฒนธรรมในชุมชน	๑.๑ บอกสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมในชุมชน (ด) ๑.๒ บอกสถานที่สำคัญที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมในชุมชน (ด)	• ตัวอย่างของแหล่งวัฒนธรรมในชุมชนที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น วัด ตลาด พิพิธภัณฑ์ มัสยิดหรือเซะ มัสยิดตะโล๊ะ มานะ โบสถ์คริสต์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ วังยะหริ่ง ฯลฯ • คุณค่าและความสำคัญของแต่ละแห่ง	

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๓. ระบุสิ่งที่ตนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น	๓.๑ สิ่งก่อสร้างชื่อเสียงในชุมชน หรือท้องถิ่น (ม) - ภูมิปัญญาท้องถิ่น - บุคคลที่เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ ๓.๒ บอกสิ่งที่ตนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น (ม)	วัฒนธรรมในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น คลาสสิกเคชั่น มัสยิด ปีนใหญ่ • ตัวอย่างสิ่งที่มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เช่น สิ่งของ สถานที่ ภาษากัน ประเพณี และวัฒนธรรม ฯลฯ ที่เป็น สิ่งที่เกิดจากคนในท้องถิ่น และเป็นรูปธรรมชัดเจน • คุณค่าและประโยชน์ของสิ่งต่างๆเหล่านั้น ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ผ้าบาติก, ข้าวเกรียบ, ละซอ, แกงตอแมะ, กรงนก, เลือกระดูด, สะเต๊ะ, มะตะบะ ปูตุต, หมวกกปิไย๊ะ, ผ้าคลุมผม, ผลิตภัณฑ์จากส้มแขก, ข้าวย่ำะหรั่ง, ที่รองหม้อ เครื่องจักรสาน • บุคคลที่เป็นแบบอย่างในท้องถิ่น เช่น นายเวง ปูเตะ, นายชาเด วาเต็ง, พระยาภูมิวนารักษ์ (ภูเดิน บินภูเฒะ)

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. แยกแยะสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น	๑.๑ บอกถึงรอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (ม) ๑.๒ บอกถึงรอบตัวที่มนุษย์สร้างขึ้น (ม) ๑.๓ แยกแยะสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น (ค)	สิ่งต่างๆ รอบตัว ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น	
	๒. ระบุความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของสิ่งต่างๆ รอบตัว	๒.๑ บอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ในรูปแบบผัง (แผนผังห้องเรียน / โรงเรียน / บ้าน) (ม) ๒.๒ ชื่อ / เขียนบอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ในรูปแบบผัง (แผนผังห้องเรียน / โรงเรียน / บ้าน) (ค)	ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น ที่อยู่อาศัย บ้าน เพื่อนบ้าน ต้นไม้ ถนน ท้องนา ไร่ สวน ที่ราบภูเขา แหล่งน้ำ
๓. ระบุทิศหลักและที่ตั้งของสิ่งต่างๆ	๓.๑ บอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ว่าอยู่ที่ทิศใด (ม) ๓.๒ ระบุชื่อทิศหลักทั้ง 4 ทิศ (ค)	ทิศหลัก (เหนือ ตะวันออก ใต้ ตะวันตก) และ ที่ตั้งของสิ่งต่างๆ รอบตัว	
๔. ใช้แผนผังต่างๆ ในการแสดงตำแหน่งของสิ่งต่างๆ ในห้องเรียน	๔.๑ บอกตำแหน่งที่ตั้งสิ่งต่างๆ ในห้องเรียน โดยใช้แผนผัง(ม) ๔.๒. ตอบคำถาม / วาดแผนผังแสดงตำแหน่งสิ่งต่างๆ ในห้องเรียน (ค)	แผนผังแสดงตำแหน่งสิ่งต่างๆ ในห้องเรียน	-
๕. สังเกตและบอกการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวัน	๕.๑ บอกตำแหน่งของดวงอาทิตย์ที่โคจรในรอบวัน (เช้า สาย เทียง ป้ายเย็น) (ม)	การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวัน เช่น กลางวัน กลางคืน ความร้อนของ	-

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
	๕.๒ บอกลักษณะอากาศในช่วงเวลาต่างๆ (เช่น อบอุ่น ร้อน เย็น) (ม) ๕.๓ เปรียบเทียบสภาพอากาศในแต่ละวัน (เช้า – อากาศเย็น, เย็น – อากาศร้อน, กลางคืน – หนาว, กลางวัน – ร้อน) (ด)	อากาศ ฝน - แดด - ลม

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์	๑.๑ บอกลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ๑.๒ บอกสภาพภูมิประเทศที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์	● ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศมีผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกายและอาหาร	
๒. สังเกตและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	๒.๑ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว (โรงเรียน / บ้าน / ชุมชน) (ม) ๒.๒ บอกการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (ด)	● การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	
๓. มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมที่บ้านและชั้นเรียน	๓.๑ ร่วมกิจกรรมการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมชั้นเรียน / บ้าน (ม)	● การรู้เท่าทันสิ่งแวดล้อมและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม	

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ ๑ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ ๑.๑ เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดขั้นนี้		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	ถูกต้อง		
๑. อธิบายลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะภายนอก	๑.๑ บอกลักษณะต่าง ๆ ของอวัยวะภายนอก (ม) ๑.๒ บอกหน้าที่ของอวัยวะภายนอก (ม) ๑.๓ บอกชื่ออวัยวะภายนอกได้ถูกต้อง (ค) ๑.๔ ตอบคำถามลักษณะ และ หน้าที่ของอวัยวะภายนอกได้ถูก (ค) ๑.๕ บอกสัมพันธ์ทั้งห้า และบอกความแตกต่างของสิ่งที่สัมพันธ์ได้ (ค)	๑.๑ บอกลักษณะต่าง ๆ ของอวัยวะภายนอก (ม) ๑.๒ บอกหน้าที่ของอวัยวะภายนอก (ม) ๑.๓ บอกชื่ออวัยวะภายนอกได้ถูกต้อง (ค) ๑.๔ ตอบคำถามลักษณะ และ หน้าที่ของอวัยวะภายนอกได้ถูก (ค) ๑.๕ บอกสัมพันธ์ทั้งห้า และบอกความแตกต่างของสิ่งที่สัมพันธ์ได้ (ค)	- ลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะภายนอกที่มี การเจริญเติบโตและพัฒนาการไปตามวัย - ตา หู คอ จมูก มือ เท้า เล็บ ผิวหนัง ฯลฯ - อวัยวะในช่องปาก (ปาก ลิ้น ฟัน เหงือก)	- พูดคำภาษามลายูที่บอกการทำท่าทางต่างๆ ที่เราใช้ร่างกาย (วิ่ง กระโดด โยน นอน กระโดด ก้าวข้าม ฯลฯ) - บรรยายว่าเราใช้สัมผัสทั้งห้าอย่างไรในชีวิตประจำวัน - วาดรูปของห้าอย่างที่เกี่ยวข้องกับสัมผัสทั้งห้า และพูดคุยเกี่ยวกับรูปร่าง (สิ่งที่มองเห็น สิ่งที่ได้ยิน สิ่งที่ได้กลิ่น สิ่งที่ได้ชิมรส สิ่งสัมผัสจับต้องได้) - นั่งหลับตาเงยบ่า และพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ยินรอบตัว - พูดคุยเกี่ยวกับความแตกต่างของสิ่งที่เราสัมผัส ร้อน-เย็น ขรุขระ-เรียบ - พูดคุยเกี่ยวกับความแตกต่างของสิ่งที่เราชิมรส หวาน เปรี้ยว จืด เผ็ด - ผลิตภัณฑ์บอกคำภาษามลายูที่ใช้กับกีฬา

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๒. อธิบายวิธีดูแลรักษาอวัยวะภายนอก	๒.๑ เข้าใจวิธีดูแล และ รักษาอวัยวะภายนอกได้ (ม) ๒.๒ ปฏิบัติ และ บอกวิธีดูแลรักษาอวัยวะภายนอกได้อย่างถูกต้อง (ค)	- การดูแลรักษาอวัยวะภายนอก - ตา หู คอ จมูก ปาก ลิ้น ฟัน ผม มือ เท้า เล็บ ผิวหนัง ฯลฯ - อวัยวะในช่องปาก (ปาก ลิ้น ฟัน เหงือก)	ทำทางต่างๆ ที่เราทำได้ร่างกายแล้ว ทำตามนั้น

สาระที่ ๒ ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ ๒.๑ เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ระบุสมาชิกในครอบครัวและความรัก ความผูกพันของสมาชิกที่สัมพันธ์กัน	๑.๑ บอกความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว (ม) ๑.๒ บอกการปฏิบัติตนต่อสมาชิกในครอบครัว (ม) ๑.๓ บอกความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างถูกต้อง (ค)	- สมาชิกในครอบครัว - ความรักความผูกพันของสมาชิกในครอบครัว	
๒. บอกสิ่งที่ชื่นชอบและภาคภูมิใจในตนเอง	๒.๑ บอกสิ่งที่ชื่นชอบ และ ความภาคภูมิใจของตนเอง (ม)	สิ่งที่ชื่นชอบและความภาคภูมิใจในตนเอง (จุดเด่น จุดดีของตนเอง)	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
	๒.๒ บอกจุดเด่น และ จุดด้อยของตนเองได้ (ม)	
๓. บอกลักษณะความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิง	๓.๑ บอกลักษณะของรูปร่างหน้าตาของผู้หญิง และผู้ชาย (ม) ๓.๒ บอกลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย และผู้หญิง (ม) ๓.๓ บอกความแตกต่างของเพศชาย และ เพศหญิงได้ (ด)	• ลักษณะความแตกต่างของเพศชาย เพศหญิง - รูปร่าง - อารมณ์ - ลักษณะนิสัย

สาระที่ ๓ การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ ๓.๑ เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. เคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่กับที่ เคลื่อนที่ และใช้อุปกรณ์ประกอบ	๑.๑ เข้าใจการเคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่กับที่ เคลื่อนที่และใช้อุปกรณ์ (ม) ๑.๒ บอกและปฏิบัติการใช้การเคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่กับที่ เคลื่อนที่และใช้อุปกรณ์ (ด)	• ธรรมชาติของการเคลื่อนไหวร่างกายในชีวิตประจำวัน - แบบอยู่กับที่ เช่น นั่ง ยืน ก้มเงย เอียง ซ้าย ขวา เคลื่อนไหวพร้อมมือ ข้อเท้า แขน ขา

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
			- แบบเคลื่อนไหวที่ เช่น เดิน วิ่ง กระโดด กิ้งตัว - แบบใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น จับ โยน ตะ เคาะ - เล่นกีฬาสากลได้ เช่น กรีฑา - บอกริยาท่าทางต่าง ๆ ของร่างกายที่ใช้ หรือ ไม่ใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น เก็บลูกบอล
๒. เล่นเกมเบ็ดเตล็ด และเข้าร่วมกิจกรรมทางกายที่ใช้การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ	๒.๑ เข้าใจ และยอมรับ วิธีการเล่นเกม (ม) ๒.๒ ฟังคำสั่ง และ ปฏิบัติตามกฎกติกาได้อย่างถูกต้อง (ค) ๒.๓ เล่นเกมเบ็ดเตล็ดร่วมกับผู้อื่นได้ (ด)	• กิจกรรมทางกายที่ใช้ในการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ • การเล่นเกมเบ็ดเตล็ด(การละเล่นของท้องถิ่น)	

มาตรฐาน พ ๓.๒ รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำวันอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขันและชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ออกกำลังกาย และ	๑.๑ เข้าใจวิธีการเล่น และการออกกำลังกาย (ม)	• การออกกำลังกาย และการเล่นเกม	▪ บอกริยาท่าทางต่าง ๆ ของร่างกาย (ใช้

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
เล่นเกมตามคำแนะนำอย่างสนุกสนาน	๑.๒ เล่น และออกกำลังกายตามคำแนะนำได้ (ด)	เบ็ดเตล็ด การเล่นเกมที่บ้าน เช่น ก๊อละ จีอ เราะฮ, แบก๊อง กอปี, บูลุน, จะตึง ฯลฯ	หรือไม่ใช้วัตถุประกอบ) เช่น รัง กระโดด เตะลูกบอล ขว้างก้อนหิน พรงตัวบนขอนไม้ กระโดดข้าม เต้นรำ ฯลฯ ■ ระบุวิธีออกกำลังกายง่ายๆ สำหรับเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย
๒. ปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ข้อตกลง ในการ เล่นเกมตามคำแนะนำ	๒.๑ เข้าใจคำสั่ง และกฎกติกาตามข้อตกลงที่กำหนด (ม) ๒.๒ ปฏิบัติตนตามข้อตกลงได้อย่างถูกต้อง (ด) ๒.๓ ปฏิบัติตามคำสั่ง และเล่นได้อย่างสนุกสนาน (ด)	● กฎ กติกา ข้อตกลงในการเล่นเบ็ดเตล็ด - รู้ว่าความปลอดภัยเป็นสิ่งจำเป็น - ต้องมีกฎกติกา และ ข้อตกลง ในการเล่นเกม	

สาระที่ ๔ การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติ-แห่งชาติตามคำแนะนำ	๑.๑ เข้าใจและรู้วิธีปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ (ม)	● การปฏิบัติตนตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ	■ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสุขอนามัยที่ไม่ดี กับสุขภาพที่ไม่ดี

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
	๑.๒ เข้าใจความสำคัญของสุขอนามัยที่ดีในชุมชน (ม) ๑.๓ บอกหลักสุขบัญญัติแห่งชาติตามคำแนะนำได้ถูกต้อง (ค) ๑.๔ ปฏิบัติตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติตามคำแนะนำได้ถูกต้อง (ค)		■ อธิบายว่าทำไมน้ำดื่มที่ปลอดภัย จึงมีความสำคัญ ■ อธิบายว่าทำไมเชื้อโรคจึงเป็นอันตราย และเชื้อโรคพบอยู่ที่ไหนบ้าง ■ ทำรายการและอธิบายกฎสุขอนามัยที่ดี ■ อธิบายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเชื้อโรคและอันตรายของมัน ■ ระบุแหล่งที่มาของเชื้อโรคในอาหาร ■ บรรยาย (โดยใช้รูป หรือ ไม่ก็ได้) สถานที่ต่างๆ ในชุมชนที่ไม่ถูกสุขลักษณะ, พูดคุยว่าจะทำอะไรได้บ้างกับสถานที่เหล่านั้น ■ เล่นบทบาทสมมติ เพื่อแสดงอันตรายของการทิ้งขยะไม่เป็นที่ (เล่นสมมติเก็บ, เศษแก้วบาดเท้า) อธิบายบทบาทที่เล่น, บรรยายว่านักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อกำจัดขยะ (เช่น ถึงขยะ)

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๒. บอกอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเอง	๒.๑ บอกอาการเจ็บป่วยได้ (ม) ๒.๒ บอกความแตกต่างระหว่างสุขภาพดีและอาการเจ็บป่วย (ค) ๒.๓ ปฏิบัติตนเพื่อป้องกันตนเองจากโรคได้ (ค)	- ลักษณะอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเอง - ปวดศีรษะ - ตัวร้อน - มีน้ำมูก - ปวดท้อง - ผื่นคัน (หนังศีรษะ ผิวหนัง) - ฟกช้ำ ฯลฯ	บรรยายเหตุเพื่อสุขภาพและความปลอดภัย (ล้างมือก่อนทานอาหาร, ป้องกันไม่ให้แมลงวันตอมอาหาร, ป้องกันเด็กเล็ก ให้อยู่ห่างจากไฟ ฯลฯ)
๓. ปฏิบัติตนตามคำแนะนำเมื่อมีการเจ็บป่วย	๓.๑. เข้าใจการปฏิบัติตนตามคำแนะนำเมื่อมีอาการเจ็บป่วย (ม) ๓.๒. บอกและปฏิบัติตนเมื่อมีอาการเจ็บป่วยได้ถูกต้อง (ค)	วิธีปฏิบัติตนเมื่อมีอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับตนเอง	
๔. รู้ความสำคัญระหว่างอาหารที่ดีกับสุขภาพที่ดี	๔.๑ บอกชื่ออาหาร/เครื่องดื่ม ที่ดีต่อสุขภาพ และที่ไม่ดีต่อสุขภาพ (ม) ๔.๒ บอกหมวดหมู่อาหาร และรู้ว่าอาหารหมู่ใดสำคัญที่สุดสำหรับสุขภาพที่ดี (ม)		ทำรายการ ส่องรายการ ช่างหนึ่งเป็นอาหารที่ดีต่อสุขภาพ และอีกข้างหนึ่งเป็นอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ

สาระที่ ๕ ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ.๕.๑ ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

ตัวชี้วัดขั้นนี้		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ระบุสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายที่บ้าน โรงเรียน และการป้องกัน	๑.๑ เข้าใจและรู้สิ่งที่อันตรายที่บ้าน โรงเรียน และชุมชนได้ (ม) ๑.๒ เข้าใจวิธีปฏิบัติตนในการป้องกันอันตรายภายในบ้าน โรงเรียน และชุมชน (ม) ๑.๓ บอกสิ่งของที่เป็นอันตรายที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน ได้ถูกต้อง (ด)	• สิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายภายในบ้านและโรงเรียน • การป้องกันอันตรายภายในบ้านและโรงเรียน	■ ทำรายการกฎเพื่อความปลอดภัยในบ้าน ชุมชน ในเมือง บนถนน ■ บรรยายผลที่ตามมา ของการไม่ใส่ใจความปลอดภัย และผลของการใช้มาตรการปลอดภัยไว้ก่อน ■ ทำรายการสิ่งควรทำ เพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ
๒. บอกสาเหตุและการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการเล่น	๒.๑ เข้าใจสาเหตุ และ การป้องกันอันตรายที่เกิดจากการเล่น (ม) ๒.๒ บอกสาเหตุ และ วิธีการป้องกันอันตรายจากการเล่น (ด)	• อันตรายจากการเล่น - สาเหตุที่ทำให้เกิดอันตรายจากการเล่น - การป้องกันอันตรายจากการเล่น	
๓. แสดงคำพูดหรือท่าทางขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อเกิดเหตุร้ายที่บ้านและโรงเรียน	๓.๑ เข้าใจวิธีการ ขอความช่วยเหลือและแสดงท่าทางตามสถานการณ์ต่างๆ (ม) ๓.๒ มีทักษะในการขอความช่วยเหลือได้ (ม) ๓.๓ บอกชื่อบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือได้ (ม)	• การขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุร้ายที่บ้านและโรงเรียน - บุคคลที่ควรขอความช่วยเหลือ - คำพูดและท่าทางการขอความช่วยเหลือ	

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดกา ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. บอกวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง	๑.๑ บอกความหมายของครอบครัวได้ (ม) ๑.๒ บอกหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงานได้(ม) ๑.๓ ขึ้นตอนกิจวัตรประจำวันของตนเองอย่างง่าย(ม) ๑.๔ บอกความสำคัญในกิจวัตรประจำวันของตนเอง(ม) ๑.๕ บอกจำนวนของสมาชิกในครอบครัวได้ถูกต้อง (ต) ๑.๖ บอกความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวได้ถูกต้อง เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง(ต) ๑.๗ บอกหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวได้ถูกต้อง(ต) ๑.๘ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง(ต)	● การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง เช่น - การแต่งกาย - การเก็บของใช้ - การหยิบจับและใช้ของใช้ต่างตัว - การจัดโต๊ะผู้ ้น	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๒. ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆในการทำงานอย่างปลอดภัย	๒.๑ บอกวิธีการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ (ม) ๒.๒ จัดห้องและจัดเก็บสิ่งของที่อยู่ในบ้านได้ (ด) ๒.๓ ทำงานบ้านได้แก่ การล้างห้องน้ำ และการกวาดพื้นไม้ได้ (ด) ๒.๔ ทำงานที่ได้รับมอบหมายตามขั้นตอนได้ (ด) ๒.๕ ใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม (ด)	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ในการทำงานอย่างปลอดภัย เช่น - การทำความสะอาดการใช้เครื่องมือ - การรื้อน้ำดื่มไม้ - การถอนและเก็บวัชพืช - การพับกระดาษเป็นของเล่น	
๓. ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองอย่างกระตือรือร้นและตรงเวลา	๓.๑ บอกงานที่ตนเองรับผิดชอบได้ (ม) ๓.๒ บอกลักษณะงานที่ตนเองรับผิดชอบได้(จัดประเภทของงาน) เช่น การล้างจาน จัดเป็นประเภทงานบ้าน (ม) ๓.๓ ทำงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ(ด) ๓.๔ รู้จักเลือกใช้เก็บบำรุงรักษาเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานได้ถูกต้อง(ด) ๓.๕ ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาและตรงต่อเวลา(ด) ๓.๖ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้(ด)	ความกระตือรือร้นและตรงเวลาเป็นลักษณะนิสัยในการทำงาน	

สาระที่ ๒ การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง ๒.๑ เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

----- ไม่มีใน ป.๑ -----

สาระที่ ๓ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง ๓.๑ เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดขั้นปี		กิจกรรม
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
๑. บอกข้อมูลที่เป็นใจและแหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ตัว	๑.๑ บอกความหมายของข้อมูลได้ (ม) ๑.๒ บอกประโยชน์ของข้อมูลได้ (ม) ๑.๓ รู้จักข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ตัว (ม)	- ข้อมูลของสิ่งที่มีสนใจอาจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ บุคคล สัตว์ สิ่งของ เรื่องราว และเหตุการณ์ต่างๆ - แหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ตัว เช่น บ้าน ห้องสมุด ตู้ปกครอง ครู หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์	
๒. บอกประโยชน์ของอุปกรณ์เทคโนโลยี	๒.๑ รู้จักอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ กล้องดิจิทัล วิดีโอ) (ม) ๒.๒ รู้ความหมายของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ(คอมพิวเตอร์) (ม)	- อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอ โทรศัพท์ กล้องดิจิทัล โทรศัพท์มือถือ - ประโยชน์ของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ใช้ในการเรียน ใช้วาด	

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
	๒.๓ รู้จักส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์ (ม) ๒.๔ รู้หน้าที่และวิธีใช้ส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์(ม) ๒.๕ ระบุประโยชน์ของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (ม) ๒.๖ บอกชื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ตนเองรู้จักได้ถูกต้อง (ค) ๒.๗ บอกชื่อส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์ได้ถูกต้อง (ค) ๒.๘ บอกประโยชน์ของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกต้อง(ค)	ภาพ ใช้ติดต่อสื่อสาร

สาระที่ ๔ การอาชีพ

มาตรฐาน ง ๔.๑ เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ
-----ไม่มีใน ป.๑ – ป. ๓ -----

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดขั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. อภิปรายเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ และขนาดของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	๑.๑ บอกรูปร่าง ลักษณะ ของสิ่งต่างๆ รอบตัว (ม) ๑.๒ บอกขนาดของสิ่งต่างๆ รอบตัว ๑.๓ เปรียบเทียบ รูป สิ่งต่างๆ รอบตัวกับเส้นต่างๆ	● รูปร่าง ลักษณะ และขนาดของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	
๒. บอกความรู้สึกลึกซึ้งต่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว	๑.๑ บอกความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อสภาพแวดล้อมในห้องเรียน / โรงเรียน / ชุมชน	● ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น รู้สึกประทับใจกับความงามของบริเวณรอบอาคารเรียน หรือรู้สึกถึงความไม่เป็นระเบียบ ของสภาพภายในห้องเรียน	
๓. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์	๑.๑ สามารถใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างงาน - ศิลปะ (ดินน้ำมัน, สีเทียน, สีน้ำ, ดินสอ)	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์ เช่น ดินเหนียว ดินน้ำมัน ดินสอ พู่กัน กระดาษ สีเทียน สีน้ำ ดินสอสีสร้างงานทัศนศิลป์	
๔. สร้างงานทัศนศิลป์ โดยการทดลองใช้สี ด้วยเทคนิคง่าย ๆ	๑.๑ สร้างผลงานศิลปะด้วยสี และสี ธรรมชาติ ตามจินตนาการ ๑.๒ ทดลองใช้สีและสีธรรมชาติ สร้างผลงานศิลปะ (เป่าสีหยดสี)	● การทดลองสีด้วยการใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีเทียนและสีจากธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๕. วาดภาพระบายสีภาพธรรมชาติตามความรู้สึกของตนเอง	๑. วาดภาพระบายสีภาพธรรมชาติตามความรู้สึกละเอียดของตนเอง	● การวาดภาพระบายสีตามความรู้สึกละเอียดของตนเอง	- สร้างผลงานศิลปะด้วยสีและสีธรรมชาติตามจินตนาการ

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. ระบุงานที่สนใจในทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน	๑.๑ บอกความหมายที่สนใจในทัศนศิลป์ ๑.๒ บอกสิ่งของที่เป็นทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน	● งานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน	- บอกสิ่งของที่เป็นทัศนศิลป์ในท้องถิ่น (เรือกลไฟ และเครื่องมือที่ใช้ในอาชีพการประมง, ผ้าบาติก, กริช, ตะขอกรงนกหัวจุก, ระแนงชายคาบ้าน)

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิจารณ์การนำคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน	๑.๑ บอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินมีแหล่งกำเนิดจากที่ใด	● การกำเนิดของเสียง - เสียงจากธรรมชาติ	

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
	๑.๒ ระบุเสียงที่ได้ยินเกิดมาจากอะไร	- แหล่งกำเนิดของเสียง - ลักษณะของเสียง	
๒. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความถี่-เร็วของจังหวะ	๒.๑ เปรียบเทียบเสียงดัง-เบาและความถี่-เร็วของจังหวะ	● ระดับเสียงดัง-เบา (Dynamic) ● อัตราความเร็วของจังหวะ Tempo	
๓. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ	๓.๑ อ่านบทกลอน และร้องเพลงง่าย ๆ ประกอบจังหวะ	● การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ ● การร้องเพลงประกอบจังหวะ	
๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	๔.๑ ร่วมกิจกรรมดนตรี (ร้องเพลง เตะจังหวะ เคลื่อนไหวประกอบเพลง)	● กิจกรรมดนตรี - การร้องเพลง - การเคาะจังหวะ - การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง ○ ตามความดัง- เบาของบทเพลง ○ ตามความเร็วของจังหวะ	
๕. บอกความเกี่ยวข้องของเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	๕.๑ บอกเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เพลงชาติ เพลงกล่อมเด็ก เพลงสรรเสริญ) และความเกี่ยวข้องของเพลง	● เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - เพลงชาติไทย - เพลงสรรเสริญพระบารมี - เพลงกล่อมเด็กในท้องถิ่น เช่น อีแก่แวอีแกปู, ชูชูลือเมาะ มานิด, คีอโปะ อามัย อามัย, โน โนปะ	

มาตรฐาน ต ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น	๑.๑ บอกชื่อเพลงในท้องถิ่นได้	- บทเพลงในท้องถิ่น - เพลงกล่อมเด็กในท้องถิ่น เช่น อีแก้วอีแก้ว, ชูชู ลีเอมมา มานิส, ตี๋โป๊ะ อามัช อามัช, โน โนปะ - เพลงประกอบการละเล่นในท้องถิ่น เช่น กี่ตะชีอู, บ้านทรายทอง, ยา ยา ยา ฯลฯ	
๒. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	๒.๑ บอกชื่อของเครื่องดนตรีท้องถิ่นที่ชอบ	เครื่องดนตรีท้องถิ่น เช่น บานอ (กลองรำมะนา)	

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ต ๓.๑ เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้ลึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง		
๑. เลียนแบบการเคลื่อนไหว	๑. แสดงท่าทางเลียนแบบการเคลื่อนไหวของธรรมชาติ คน สัตว์ สิ่งของ ๒. แสดงท่าทางเลียนแบบการเคลื่อนไหวของธรรมชาติ คน สัตว์ สิ่งของตามคำสั่ง	- การเคลื่อนไหวลักษณะต่างๆ - การเลียนแบบธรรมชาติ - การเลียนแบบคน สัตว์ สิ่งของ	

ตัวชี้วัดชั้นปี		กิจกรรม
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๒. แสดงท่าทางง่าย ๆ เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด		● การใช้ภาษาท่า และการประดิษฐ์ทำประกอบเพลง ● การแสดงประกอบเพลงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติสัตว์ ● การเป็นผู้ชมที่ดี
๓. บอกสิ่งที่ตนเองชอบจากการดูหรือร่วมการแสดง		

มาตรฐาน ศ.๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. ระบุ และเล่นการละเล่นของเด็กไทย	๑.๑ บอกประเภทการละเล่นพื้นบ้าน (ม) ๑.๒ แสดงการละเล่น	● การละเล่นของเด็กไทย - วิธีการเล่น - กติกา ● การแสดงการละเล่นพื้นบ้าน เช่น - แสดงการละเล่น”บุญ” - รื่นมา มาแกล กาเม้ง - กาญ จาแบ ตีกอ - มอญซ่อนผ้า
๒. บอกสิ่งที่ตนเองชอบในการแสดงนาฏศิลป์ไทย	๑. บอกสิ่งที่ตนเองชอบในการแสดงนาฏศิลป์ไทย	● การแสดงนาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ ๑ ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต ๑.๑ เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัดชั้นปี			สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย	ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. ปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ที่ฟัง	๑.๑ เข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งที่ฟัง (ม)		- คำสั่งที่ใช้ในห้องเรียน เช่น Stand up Sitdown Listen Repeat Quiet
๒. ระบุดźwięกและเสียง อ่านออกเสียงและสะกดคำง่ายๆ ถูกต้องตาม หลักการอ่าน	๒.๑ เข้าใจการอ่านออกเสียงของตัวอักษรและสะกดคำต่างๆตาม หลักการอ่าน (ม) ๒.๒ อ่านออกเสียงและสะกดคำง่ายๆ ตามหลักการอ่าน ได้ถูกต้อง (ด)		- ตัวอักษร (Letter name) เสียงตัวอักษรและสระ (Letter sounds) และสะกดคำ หลักการอ่านออกเสียง เช่น - การออกเสียงพยัญชนะต้นคำและพยัญชนะท้ายคำ - การออกเสียงเน้นหนัก –เบา (Stress) ในคำและกลุ่มคำ
๓. เลือกภาพตรงตามความหมายของคำ และกลุ่มคำที่ฟัง	๓.๑ รู้ความหมายของคำ (ม) ๓.๒ เลือกภาพได้ตรงกับคำและกลุ่มคำที่ฟัง ได้ถูกต้อง (ด)		- คำนุ่มคำและความหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และนันทนาการภายในวง คำศัพท์ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)
๔. ตอบคำถามจากการฟังเรื่องใกล้ตัว	๔.๑ เข้าใจและตอบคำถามเรื่องใกล้ตัวได้ถูกต้อง (ม./ด.)		- บทอ่านเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวหรือนิทานที่มีภาพประกอบ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
		- ประโยคคำถามคำตอบ Yes No Question เช่น Is it a /an...? Yes it is/No it is not.etc. - Wh-Question เช่น What is it? Is is a/an...ect.

มาตรฐาน ต ๑.๒ มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. พูดได้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามบริบทที่ฟัง (ม) พูดตามแบบที่ฟัง	๑.๑ เข้าใจความหมายสื่อสารง่ายๆ ระหว่างบุคคลตามบริบทที่ฟัง (ม) ๑.๒ พูดได้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ ในการสื่อสารได้ถูกต้อง (ต)	บทสนทนาที่ใช้ในการทักทาย กล่าวลา ขอบคุณ ขอโทษ และประโยค/ข้อความที่ใช้แนะนำ ตนเอง เช่น Hi/Hello/ Good morning/ Good afternoon/ Good evening/ I am.../ Goodbye./ Bye./ Thank you./ I am sorry. etc.
๒. ใช้คำสั่งง่ายๆ ตามแบบที่ฟัง	๒.๑ เข้าใจการใช้คำสั่งตามแบบที่ฟัง (ม) ๒.๒ ใช้คำสั่งตามแบบที่ฟัง ได้ถูกต้อง (ต)	คำสั่งที่ใช้ในห้องเรียน
๓. บอกความต้องการง่าย ๆ ของตนเองตามแบบที่ฟัง	๓.๑ บอกความต้องการของตนเองตามแบบที่ฟัง ได้ถูกต้อง (ม./ต.)	คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้บอกความต้องการ เช่น I want.../Please,... etc.

ตัวชี้วัดขั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๔. พูดและให้ข้อมูลง่ายๆ เกี่ยวกับตนเองตามแบบที่ฟัง	๔.๑ เข้าใจข้อมูลง่ายๆ เกี่ยวกับตนเองตามแบบที่ฟัง (ม)	๔.๒ พูดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองตามแบบที่ฟังได้ (ด)	คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้ขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เช่น What's your name?/ My name is.../ I am.../ How are you? etc.

มาตรฐาน ต ๑.๓ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัดขั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๑. พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว	๑.๑ เข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว (ม)	๑.๒ บอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวเองและเรื่องใกล้ตัวได้ (ด)	คำและประโยคที่ใช้ในการพูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง บุคคลใกล้ตัว และเรื่องใกล้ตัว เช่น บอกชื่อ อายุ รูปร่าง ส่วนสูง เรียกสิ่งต่างๆ จำนวน ๑-๒๐ สี ขนาด สถานที่อยู่ของสิ่งของ

สาระที่ ๒ ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต ๒.๑ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดขั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๑. พูดและทำท่าประกอบ ตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	๑.๑ เข้าใจพูดและทำท่าประกอบตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา (ม)		วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เช่น การใช้สีหน้า ท่าทางประกอบการพูดขณะแนะนำตนเอง การ

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
		๑.๒ พูดและทำท่าประกอบตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ ถูกต้อง (๓)	สัมผัสมือ การ โบกมือ การแสดงอาการตอบรับ หรือปฏิเสธ
๒. บอกชื่อและคำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาลสำคัญของเจ้าของภาษา	๒.๑ เข้าใจคำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาลสำคัญของเจ้าของภาษา (๓) ๒.๒ บอก ชื่อและคำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาลสำคัญของเจ้าของภาษาได้ (๓)		คำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาลสำคัญของเจ้าของภาษา เช่น วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์
๓. เข้าร่วม กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย	๓.๑ เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย ได้ (๓)		กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทานประกอบท่าทาง วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์

มาตรฐาน ต ๒.๒ เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๑. ระบุดัชนีตัวอักษรและเสียงตัวอักษรของภาษาต่างประเทศ และภาษาไทย	๑.๑ รู้จักตัวอักษรและเสียงของตัวอักษรไทยและอักษร ต่างประเทศ (ม) ๑.๒ รู้และเข้าใจความแตกต่างของอักษรและเสียงของภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ (ม) ๑.๓ บอกอักษรและเสียงของอักษรไทยและอักษร	ตัวอักษรและเสียงตัวอักษรของ ภาษาต่างประเทศและภาษาไทย	

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
		ภาษาต่างประเทศได้ถูกต้อง (ด) ๑.๔ บอกความแตกต่างของอักษรและเสียงของภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศได้ถูกต้อง (ด)	

สาระที่ ๓ ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต ๓.๑ ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๑. บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น		๑.๑ เข้าใจคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (ม) ๑.๒ บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้ (ด)	คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ ๔ ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต ๔.๑ ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดชั้นปี		ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ตัวชี้วัดแกนกลาง			
๑. ฟัง/พูดในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน		๑.๑ เข้าใจความหมายจากการฟัง พูด ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน (ม) ๑.๒ ฟัง พูด ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ (ด)	การใช้ภาษาในการฟัง/พูด ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

มาตรฐาน ต ๔.๒ ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี		สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	
๑. ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว	๑.๑ เข้าใจการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว (ม) ๑.๒ ใช้ภาษาต่างประเทศและรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัวได้ถูกต้อง (ต)	การใช้ภาษาต่างประเทศในการรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว จากสื่อต่างๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ	๑.๑ อ่านออกเสียงคำ, คำคล้องจอง ข้อความ และเรื่องสั้นๆ ภาษาไทยในระดับที่ ๑ ซึ่งเป็นเรื่องที่มิ้วข้อและคำศัพท์ที่เด็กคุ้นเคย (ม)	● การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีรูปตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ นิทานพื้นบ้าน (ภาษาไทย) เช่น เรื่อง เมาะบา	ร่วมอ่านเรื่องภาษาไพ่ง่ายๆ ที่มีภาพประกอบ
๒. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	๒.๑ อ่านและบอกความหมายของคำ (ซึ่งเด็กเรียนไปแล้ว) และเข้าใจความหมายของข้อความที่อยู่ในหนังสือระดับที่ ๑ ได้ (ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กคุ้นเคย) (ม)		
			งา

ตัวชี้วัดชั้นปี				
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม	
๓. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	๓.๑. ตอบคำถามง่ายๆ เป็นภาษาไทย ในหนังสือระดับที่ ๑ ได้ (ในระยะเวลาต่างๆ ของชั้น ป.๑ ไม่ควรรีบเร่งมากเกินไป) (ม) ๓.๒. ตอบคำถามประเภทแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (เช่นคำถาม....อย่างไร และทำไม....) (ม) ๓.๓. ตอบคำถามในเรื่องที่อ่าน ได้ถูกต้อง: ในคำถามประเภทใคร, อะไร, เท่าไหร่, ที่ไหน และอย่างไร ได้ (ต)	● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - นิทาน - เรื่องสั้นๆ - บทร้องเล่นและบทเพลง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น	อ่านและตอบคำถาม ได้ถูกต้อง	
๔. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน	๔.๑. เล่าเรื่องย่อเป็นภาษาไทยจากเรื่องที่อ่าน (ภาษาไทย) ได้ (เด็กสามารถอธิบายเป็นภาษามลายูถิ่นได้ในบางคำ) (ม)		- อ่านเรื่องง่ายๆ ในใจ และสรุปย่อเรื่องได้ - อ่านและสรุปย่อเป็นภาษาไทย หรือแสดงตามเรื่องสั้นๆ ภาษาไทย	
๕. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	๕.๑. การคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านร่วมกันในชั้นเรียนเป็นภาษาไทยหรือภาษามลายูถิ่นได้ (ม)			
๖. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอ และนำเสนอเรื่องที่อ่าน	๖.๑. อ่านหนังสือภาษาไทยระดับที่ ๑ ที่นักเรียนสนใจอย่างสม่ำเสมอ และพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็นภาษามลายู และภาษาไทย (ม)	● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน	อ่านภาษาไทยได้ด้วยตัวเอง - ใช้รูปภาพ และบริบทของเรื่องเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในความหมายของคำ	

ตัวชี้วัดชั้นปี				
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๗. บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน	๗.๑ อ่านสัญลักษณ์และอธิบายได้ (ม) ๗.๒ อ่านสัญลักษณ์และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง (ค)	๗.๑ อ่านสัญลักษณ์และอธิบายได้ (ม) ๗.๒ อ่านสัญลักษณ์และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง (ค)	● การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประกอบด้วย - เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน - เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย	
๘. มีมารยาทในการอ่าน	๘.๑ ดูเล่มหนังสือ ไม่ทำลายหนังสือ (ค) ๘.๒ อ่านหนังสือเสียงดังพอเหมาะ (ค)	๘.๑ ดูเล่มหนังสือ ไม่ทำลายหนังสือ (ค) ๘.๒ อ่านหนังสือเสียงดังพอเหมาะ (ค)	● มารยาทในการอ่าน เช่น - "ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น" - "ไม่เล่นกับขณะที่อ่าน" - "ไม่ทำลายหนังสือ"	
๙. เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบเขียนภาษามลายูถิ่น และ ภาษาไทย	๙.๑ อ่านและบอกความหมายของคำในภาษาไทยที่มีสัญลักษณ์เหมือนภาษามลายู (ม)	๙.๑ อ่านและบอกความหมายของคำในภาษาไทยที่มีสัญลักษณ์เหมือนภาษามลายู (ม)		- บอกความแตกต่างในการใช้คำพูดบางอย่าง ระหว่างภาษามลายูและภาษาไทย (เช่น วิธีตั้งคำถาม) - แยกแยะความแตกต่างระหว่างบางเสียงที่สำคัญๆ ของภาษามลายูและภาษาไทย - รู้ว่าสัญลักษณ์บางตัวออกเสียงต่างกันอย่างไรในภาษามลายูและภาษาไทย (ถ้าใช้อักษรชุดเดียวกัน) - รู้ว่ามีความแตกต่าง (ถ้ามี) ในการเรียงลำดับคำ ระหว่างภาษามลายูและ

ตัวชี้วัดชั้นปี				
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม	
			ภาษาไทย	
๑๐. จำตัวอักษรภาษาไทยได้	๑๐.๑ บอกชื่อตัวอักษรภาษาไทยได้ถูกต้อง (ด)		ไทย และเรียกชื่อตัวอักษรจากสิ่งพิมพ์ต่างๆในห้องเรียน ได้ถูกต้อง	
๑๑. จำตัวอักษรภาษาไทยและแปลสัญลักษณ์/ตัวอักษรนั้นเป็นเสียงได้ถูกต้อง	๑๑.๑ ใช้ความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์มาช่วยในการออกเสียงคำใหม่ๆ (ม) ๑๑.๒ รู้จักเสียงต่างๆ ที่ตรงกับอักษรภาษาไทยแต่ละตัว ทั้งในตัวอักษรเดี่ยวๆ และในคำแต่ละคำ (ด)			

ตัวชี้วัดชั้นปี				
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม	
๑๒. จำชื่อแตกต่างระหว่างตัวอักษรภาษามลายูและภาษาไทยได้ (ถ้าใช้ตัวอักษรเดียวกัน)	เหมือนและความต่างระหว่างอักษรภาษามลายูกับภาษาไทย (ต)		- บอกได้ว่าตัวอักษรใดมีเสียงเหมือนกันในทั้งสองภาษา - บอกได้ว่าตัวอักษรใดมีในภาษามลายูไม่มีในภาษาไทย - บอกได้ว่าตัวอักษรใดมีในภาษาไทยแต่ไม่มีในภาษามลายู - บอกได้ว่าตัวอักษรใดมีทั้งในภาษามลายูและภาษาไทย แต่ออกเสียงไม่เหมือนกัน	
๑๓. นำเทคนิควิธีการอ่านภาษามลายูมาใช้ในการอ่านภาษาไทย	■ ร่วมอ่านเรื่องภาษาไทยง่ายๆ ที่มีภาพประกอบ (อยู่ใน ม. ๑ (๑.๑)) ■ อ่านเรื่องต่างๆ ในใจ และสรุปย่อเรื่องได้ ม. ๔ (๔.๑)			
๑๔. อ่านภาษาไทยได้ด้วยตัวเอง	■ ใช้รูปภาพ และบริบทของเรื่องเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในความหมายของคำ ■ อ่านและสรุปย่อเป็นภาษาไทย หรือแสดงตามเรื่องสั้นๆ ภาษาไทย			

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ให้กระบวนการเขียนเขียนขึ้นต่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	วิทยาษา
๑. คัดลอกข้อความด้วยเครื่องพิมพ์	๑.๑ คัดลอกข้อความด้วยเครื่องพิมพ์ได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย (ค)	● การคัดลอกข้อความด้วยเครื่องพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย	๒.๑ วาดรูป เขียนประโยคสั้นๆ เกี่ยวกับรูปนั้นมาตรฐานตัวชี้วัดที่ ๒ (ค.๒.๑)
๒. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ	๒.๑ เขียนคำและประโยคง่าย ๆ จากภาพ (ม) ๒.๒ เขียนสื่อสารเป็นประโยคง่าย ๆ (ม) ๒.๓ เขียนคำจากภาพได้ถูกต้อง (ค) ๒.๔ เขียนคำตามคำบอกที่เป็นคำพื้นฐานและคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง (ค) ๒.๕ เขียนสื่อสารเป็นประโยคง่าย ๆ ได้ถูกต้อง (ค)	● การเขียนสื่อสาร - คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - คำพื้นฐานในบทเรียน - คำคล้องจอง - ประโยคง่าย ๆ	๒.๒ ใช้วิธีสะกดคำ “ที่คิดขึ้นเอง” เมื่อเริ่มหัดเขียนภาษาไทย, แก้ไขคำที่สะกดผิดด้วยตัวเองเมื่อได้เรียนคำศัพท์มากขึ้น มาตรฐานตัวชี้วัดที่ ๒ (ค.๒.๒), เขียนข้อความสั้นๆ ที่ส่วนเริ่มต้น ส่วนกลาง และตอนจบ
๓. มีมารยาทในการเขียน	๓.๑ เขียนอ่านง่าย สะอาด ภาษาเหมาะสม (ค) ๓.๒ ไม่ขีดเขียนตามที่สาธารณะ (ค)	● มารยาทในการเขียน เช่น - เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า - ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ - ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลาสถานที่ และบุคคล	

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	ตัวชี้วัดชั้นปี
๔. นำเทคนิควิธีการเขียนภาษามลายูมาใช้ในการเขียนภาษาไทย	■ ใช้วิธีสะกดคำ “ที่คิดขึ้นเอง” เมื่อเริ่มหัดเขียนภาษาไทย, แก้ไขคำที่สะกดผิด ด้วยตัวเองเมื่อได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น มาตรฐานตัวชี้วัดที่ ๒ (ต. ๒.๒) ■ วาดรูป เขียนประโยคสั้นๆ เกี่ยวกับรูปนั้น มาตรฐานตัวชี้วัดที่ ๒ (ต. ๒.๒)	ทวิภาษา

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	ตัวชี้วัดชั้นปี
๑. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ และปฏิบัติตาม	๑.๑ ฟังคำแนะนำ คำสั่งต่อเนื่อง แล้วปฏิบัติตามได้ (ม./ต.)	๑. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ
๒. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง	๒.๑ ตอบคำถามง่ายๆ และเล่าเรื่องที่ฟัง-ดู โดยใช้วลี/ประโยคง่ายๆ (ม) ๒.๒ ฟังเรื่องราวและสามารถแสดงบทบาทสมมติ (ม) ๒.๓ ตอบคำถามได้ถูกต้อง (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม่) (ต)	๒. การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้จากเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง เช่น - เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก - นิทาน - การ์ตูน - เรื่องขบขัน
๓. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	๓.๑ พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้จากเรื่องที่ฟังและดูให้ผู้ฟังฟังเป็นภาษามลายูถิ่น/ภาษาไทย (ม)	

ตัวชี้วัดชั้นปี		
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น
ที่ฟังและดู	๓.๒ พูดถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้วลี/ประโยคง่ายๆ เป็นภาษามลายูถิ่น/ภาษาไทย ได้ถูกต้อง (๓)	เรื่องเล่าในท้องถิ่น เช่น กระเจิงกับหอยขม, กวางเจ้าปัญญา
๔. พูดสื่อสาร ได้ตาม วัตถุประสงค์	๔.๑ พูดสื่อสารวัตถุประสงค์ของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้ (แนะนำตนเอง ขอความช่วยเหลือ ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต ขอคำแนะนำ นำเล่าข่าวและ เหตุการณ์ที่พบเห็น) (ม) ๔.๒ พูดได้ถูกต้อง ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ (๓)	● การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น - การแนะนำตนเอง - การขอความช่วยเหลือ - การกล่าวคำขอบคุณ - การกล่าวคำขอโทษ
๕. มีมารยาท ในการฟัง การดู และการพูด	๕.๑ มีมารยาทการฟัง (ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด ไม่รบกวนผู้อื่นในขณะที่ฟัง) (ม) ๕.๒ มีมารยาทในการดู (ตั้งใจดู ไม่ส่งเสียงดัง รบกวนเพื่อน ไม่แย่งกันดู นั่งเป็นระเบียบ) (ม) ๕.๓ มีมารยาทในการพูด (พูดจาสุภาพ ไม่พูดเสียงดัง จนเกินไป พูดมีหางเสียง) (ม)	● มารยาทในการฟัง เช่น - ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด - ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง - ไม่ควรรำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทานขณะที่ฟัง - ให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ - ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง ● มารยาทในการดู เช่น - ตั้งใจดู - ไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น ● มารยาทในการพูด เช่น - ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ เหมาะสม

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
		กับภาคทะเล - ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล - ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด	
(เพิ่มเติม)ในระบบทวิภาษา) ๖. รู้ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่นกับ ภาษาไทย ในโครงสร้างและลักษณะการพูด	แตกต่างระหว่างบางเสียงที่สำคัญๆ ของภาษามลายูและภาษาไทย ๖.๒ บอกได้ว่าสัญลักษณ์บางตัวออกเสียงต่างกัน อย่างไร ในภาษามลายูและภาษาไทย ๖.๓ บอกความแตกต่างในการเรียงลำดับคำ ระหว่างภาษามลายูและภาษาไทย		
๗. เล่ากิจกรรมในห้องเรียนที่ผ่านมาเป็นภาษาไทย	๗.๑ เล่ากิจกรรมในห้องเรียนที่ผ่านมาเป็นภาษาไทยให้เพื่อนฟัง/เข้าใจ โดยความช่วยเหลือของเพื่อนและครู (ม) ๗.๒ ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องในการพูดเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมในห้องเรียน (ด)		

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เห็นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เห็นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	
๑. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย	๑.๑ บอกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตามบัตรอักษรที่กำหนดได้ถูกต้อง (ต) ๑.๒ เขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตามคำบอกได้ถูกต้อง (ต) ๑.๓ หาพยัญชนะ และ สระที่จะบุนในข้อความได้ (ต) ๑.๔ บอก และเขียนเลขไทยได้ (ต) ๑.๕ แยกเสียงวรรณยุกต์ และเสียงตัวสะกดได้ (ต)	● พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ● เลขไทย	
๒. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	๒.๑ ใช้พยัญชนะประสมกับสระและตัวสะกดที่มีความหมายได้โดยมีสื่อประกอบ (ต) ๒.๒ เขียนสะกดคำ และอ่านเป็นคำได้ (ต)	● การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ ● มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา ● การผันคำ ● ความหมายของคำ	
๓. เรียงเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ	๓.๑ เรียงเรียงคำที่กำหนดให้เป็นประโยคได้ถูกต้อง (ต) ๓.๒ เขียนตามคำบอกได้ถูกต้อง (ต) ๓.๓ แต่งประโยคจากคำที่กำหนดได้ (ต)	● การแต่งประโยค	
๔. ต่อกำคำต้องงง่าย ๆ	๔.๑ คิดคำคำต้องงง่าย ๆ ต่อกำคำที่กำหนดได้ถูกต้อง (ต)	● คำคำต้องง	

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดชั้นปี				
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	ท้องถิ่น	
๑. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก	๑.๑ ตอบคำถามจากเรื่องแล้วบอกข้อคิด (ม) ๑.๒ ฟังเรื่องสั้นๆ แล้วตั้งชื่อเรื่องได้ (ม) ๑.๓ สรุปและเล่าเรื่องกลับเป็นภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นได้ (ม)	● วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น - นิทาน - เรื่องสั้นๆ - ปริศนาคำทาย - บทร้องเล่น - บทอาขยาน - บทร้อยกรอง - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน	นิทานพื้นบ้าน เรื่อง...	
๒. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองตามความสนใจ	๒.๑ รู้ความหมายของบทอาขยานแล้วอธิบายเป็นภาษามลายูถิ่นได้ (ม) ๒.๒ อธิบายความหมายของบทอาขยานเป็นภาษาไทยด้วยความช่วยเหลือของครูและเพื่อน (ม) ๒.๓ อ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขระ (ค) ๒.๔ อ่านทำนองได้ถูกต้อง (ค) ๒.๕ ท่องจำบทอาขยานสั้นๆ (1 บท) (ค)	● บทอาขยานและบทร้อยกรอง - บทอาขยาน “แม่วะหมียวแกล่เขียวชิงฟัน” - บทร้อยกรองตามความสนใจ ● วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง...		

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษามลายูถิ่น (ปัตตานี - สตูล)

สาระที่ ๑ ฟัง พูด

มาตรฐาน ย ๑.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๑.ให้ภาษาได้เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์อย่างมั่นใจ	๑.๑ เล่าเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวันเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ม) ๑.๒ ตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น (ม) ๑.๓ ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง (ค)		■ บรรยายเหตุการณ์ต่อเนื่อง ■ ถามคำถามที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูล ■ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มใหญ่ และกลุ่มย่อย และร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น ■ บรรยาย และอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ■ รายงาน และอธิบายเหตุการณ์ และกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ■ ฟังเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่คุ้นเคย แล้วเล่าเนื้อหาสำคัญของเรื่องนั้น ได้เป็นลำดับต่อเนื่อง ■ บรรยายความรู้สึกรู้สึกของตัวเองเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ■ เล่า และเข้าใจเรื่องซ้ำขึ้น และปริศนา

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
			คำทาย ■ ท่องกลอน ร้องเพลงพื้นบ้านประจำท้องถิ่น ■ มีส่วนร่วมในการเล่นเลียนแบบเกี่ยวกับเรื่องที่คุ้นเคย ■ ใช้ภาษาและออกเสียงได้ถูกต้องในการพูดคุยไม่เป็นทางการ พูดกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ■ แกล้งพูดเอง หากพูดติดหลักภาษาหรือออกเสียงไม่ถูกต้อง เมื่อพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่คุ้นเคย
๒. แต่งเรื่องสำหรับพูดสื่อสารความคิดได้อย่างสร้างสรรค์	เล่าจากประสบการณ์ และจินตนาการของตัวเอง		■ พูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ของตัวเอง ■ แต่งเรื่องเล่าจากประสบการณ์ และจินตนาการของตัวเอง ■ แต่งเพลง และกลอน ■ เล่า และ/หรือ อธิบายเรื่องตลก และปริศนาคำทายของท้องถิ่น ■ บรรยายเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน และอธิบายวิธีใช้

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
			แต่งเรื่องเลียนแบบ / ละคร บรรยาย เทศกาลในท้องถิ่น - วาดภาพกิจกรรม เทศกาลตาม ประเพณีท้องถิ่น (เช่น งานฉลอง, งานแต่งงาน) และเล่า “เรื่อง” เกี่ยวกับภาพนั้น - ทดลองใช้คำศัพท์ใหม่ๆ กับ เนื้อหาวิชาที่เพิ่งเรียน ซึ่ง ไม่มีในศัพท์ที่บ้านดั้งเดิม
๓.เข้าใจเนื้อหาวิชาที่สอน ด้วยภาษามลายู และนำมา ใช้ได้	๓.๑ เข้าใจเนื้อหาวิชา (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) ที่ สอนด้วยภาษามลายู และนำมา ใช้ได้อย่างเหมาะสม ในกิจกรรมแก้ปัญหา (ม) ๓.๒ ใช้ภาษามลายูได้ถูกต้อง (ต)		
๔.เข้าใจและใช้รูปแบบของ ภาษามลายูถิ่นและออกเสียง ได้ถูกต้อง เหมาะสม	๔.๑ ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ (ม) ๔.๒ ใช้ลีลาที่ถูกต้องสอดคล้องเมื่อต้องปากเปล่า คำ ประพันธ์รูปแบบต่างๆ (โคลงกลอน เพลง สุภาษิต นิทานปรัมปรา ฯลฯ) (ต) ใช้ภาษาและออกเสียงได้ถูกต้อง ในการพูดคุยเป็นทางการ (เช่น ท่องโคลงกลอน, นิทานพื้นบ้าน) ๔.๓ ใช้ภาษาและออกเสียงได้ถูกต้อง ในการพูดคุยไม่ เป็นทางการ (ต)		

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๕. มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโครงสร้างและระบบเสียงภาษามลายู	๕.๑ ระบุเสียงที่เหมือนกันและต่างกันได้ (ด)		▪ พูดคำภาษามลายูที่มีเสียงเดียวกัน พร้อมเพื่อนในชั้นเรียน ▪ ฟังคำต่างๆ ที่มีเสียงเดียวกันในพยัญชนะต้น กลาง และท้าย และระบุเสียงที่เหมือนกันในทั้งสามคำนั้น ▪ ฟังคำต่างๆ ที่มีเสียงเหมือนกันหมด ยกเว้นลักษณะเดียว (พยัญชนะต้นเสียงวรรณยุกต์ ฯลฯ (เช่น ลา / ตา) ฟังบทกลอนที่มีคำคล้องจอง และระบุคำที่มีเสียงคล้องจองกัน

สาระที่ ๒ การอ่าน-เขียน ภาษามลายู

มาตรฐาน ย ๒.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๑.อ่านและเข้าใจข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับผู้คน สถานที่	๑.๑ อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามได้ ๑.๒ อ่านเรื่องแล้วสรุปได้แล้วแสดงบทบาทสมมติ		▪ อ่านเรื่อง (ไม่เกิน 12 หน้า หน้าที่ละ 2 ประโยค) เกี่ยวกับหัวข้อที่คุ้นเคย

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
และกิจกรรมที่คุ้นเคย			และสรุปเรื่องด้วยปากเปล่า ● อ่านกลอนสั้นๆ เกี่ยวกับหัวข้อที่คุ้นเคยและอธิบายความหมาย ● อ่านปริศนาคำทาย และคำคม สุภาษิตเกี่ยวกับเรื่องที่คุ้นเคย และอธิบายความหมาย ● อ่านเรื่อง และแสดงบทบาทตามเรื่อง ● อ่านและตอบสนทนงข้อความกำลังได้อย่างเหมาะสม อ่านเรื่องสั้นๆ ให้เพื่อนฟัง "ได้อย่างคล่องแคล่ว"
๒. ใช้เทคนิควิธีต่างๆ เพื่อหาความหมายจากข้อความที่อ่าน	๒.๑ เติความหมายของคำใหม่ๆ จากบริบทของเนื้อเรื่อง(ม) ๒.๒ ใช้พจนานุกรมเพื่อใช้ค้นความหมาย (ม) ๒.๓ บอกความหมายของคำแต่ละคำในเรื่อง (ต)		● เติความหมายของคำใหม่ๆ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ และคำที่รู้จักแล้วที่อยู่ข้างเคียง ● ใช้ภาพช่วยในการหาความหมายจากข้อความที่อ่าน ■ ระบุดอนต้น ตอนกลาง และตอนจบของเรื่องที่อ่าน

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
๓. เขียนข้อความภาษา มลายูเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ	๓.๑ เขียนข้อความประกาศสั้นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมใน ชั้นเรียน (ม) ๓.๒ เขียนข้อความหรือแต่งเรื่องสั้นๆ ได้ (ม) ๓.๓ สะกศคค่าในข้อความหรือเรื่องสั้นได้ถูกต้องที่ คู่้นเคย (ด)		▪ วาดรูปและเขียนข้อความสั้นๆ ที่มี ตอนเริ่มและตอนจบชัดเจน ▪ สร้างข้อความรูปแบบต่างๆ (โคลง กลอน, เพลง, นิทาน, กำเณะนำ วิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง, รายการสิ่ง ต่างๆ) และนำไปติดผนังห้อง; บรรยายวัตถุประสงค์และความ แตกต่างของข้อความแต่ละ ประเภท ▪ ช่วยกันแต่งเรื่องพร้อมวาดรูป ประกอบ เพื่อนำไปอ่านให้เพื่อน คนอื่นในชั้นเรียนฟัง เขียนข้อความประกาศสั้นๆ เกี่ยวกับ กิจกรรม ในชั้นเรียน ▪ เขียนตัวอักษรได้ถูกต้อง สะกศคค่า ง่ายๆ ได้ถูกต้อง ▪ เขียนหนังสือได้สะอาดเรียบร้อย ด้วยเครื่องเขียนต่างๆ (ชอล์ค, ดินสอ ฯลฯ) ▪ วางตำแหน่งตัวอักษร และใช้ เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง

ตัวชี้วัดชั้นปี			
ตัวชี้วัดแกนกลาง	ตัวชี้วัดที่เน้นความหมาย / ตัวชี้วัดที่เน้นความถูกต้อง	สาระการเรียนรู้แกนกลางและท้องถิ่น	กิจกรรม
			■ สะกดคำในข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับเรื่องที่คุ้นเคย ■ ประกอบตัวอักษร และ/หรือ พยางค์เป็นคำใหม่ (เช่น ในกลองใหญ่ หรือบัตรคำ/พยางค์) แยกคำที่เขียนแล้วออกเป็นส่วนประกอบย่อยของคำ ■ ประกอบตัวหนังสือจากบัตรคำเป็นคำ, เรียงบัตรคำเป็นประโยค, รวมประโยคเป็นเรื่องราว
๔.ใช้เทคนิควิธีต่างๆ ในการแต่งข้อความ	๔.๑ แปลข้อความภาษาละสุ่นๆ เป็นภาษาไทย, แปลข้อความภาษาไทยสั้นๆ เป็นภาษามลายูได้โดยเน้นการถ่ายทอดความหมาย(ม) ๔.๒ ใช้ความรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับระบบภาษา ช่วยในการสะกดคำได้ถูกต้อง (ต)		■ ลองออกเสียงคำที่ไม่รู้จัก เมื่ออ่านข้อความ โดยใช้ความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์แทนเสียงในภาษา ■ ตรวจแก้ไขสิ่งที่ตัวเองเขียน

หลักสูตรและแผนการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) จะมีประสิทธิภาพสูงเมื่อครูผู้สอนได้จัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน และสามารถเรียนรู้และฝึกฝนกลวิธีการใช้สื่อให้ถูกต้อง รวมทั้งฝึกฝนกลวิธีการสอนที่เน้นให้เด็กคิดและโต้ตอบอย่างเป็นระบบได้ถูกต้องและสอดคล้องกับแผนและสื่อการสอนทวิภาษา

อภิปรายและเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรและแผนการเรียนการสอน:

การจัดทำแผนการเรียนการสอนในโครงการทวิภาษา นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างนวัตกรรมด้านการศึกษา โดยบูรณาการองค์ความรู้ ๓ ด้าน ได้แก่ สารวิชาการ(ในระดับอนุบาล)กระบวนการพัฒนาภาษาสำหรับเด็ก และความรู้อันเกิดจากวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาผสมผสานรวมเข้าด้วยกัน โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่าหลักการจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ (ทฤษฎีการเรียนรู้) โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (ใช้ความรู้เดิมและภาษาของเด็กเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้) และคำนึงถึงสิทธิที่เด็กพึงได้รับ คือ ความสุขอันเกิดจากการเรียนในห้องเรียน องค์ประกอบดังกล่าวผสมผสานกันออกมาเป็นแผนการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โดยไม่ต้องอาศัยตำราเรียนเล่มใด) ซึ่งแท้จริงแล้วครูทุกท่านสามารถสร้างแผนการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง ตามหลักการดังกล่าว

อย่างไรก็ตามงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในส่วนของการสร้างหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนนี้ นับว่ามีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และคณะวิจัยทุกคนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องเน้นย้ำให้เห็นว่า สิ่งรอบตัวล้วนนำมาสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้ได้

นอกจากนี้ด้วยหลักการของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก ที่ว่า

“สมองเด็กไม่ใช่ถังบรรจุความรู้ ที่ครูคอยเติมเต็มให้ แต่สมองของเด็กเปรียบเสมือนไม้ขีดไฟ ครูควรเป็นผู้จุดประกายไฟ เพื่อให้เกิดไฟต่อไปได้ด้วยตัวเด็กเอง”

นอกจากนี้ คำกล่าวที่ว่า “สอนให้เด็กคิดเป็นทำเป็น” เช่นนี้ มักจะได้ยินเป็นปกติและได้ตลอดระยะเวลา แต่การทำความเข้าใจและการปฏิบัติให้ได้เช่นนั้นค่อนข้างยาก เนื่องจากธรรมชาติโดยปกติของการสอน คือ การ “ให้” ความรู้ ดังนั้นการทำให้ทัศนคติและแนวคิดเปลี่ยนไปพร้อมกับปฏิบัติไปด้วย จึงค่อนข้างยากสำหรับครูผู้สอน แต่การสร้างแผนการสอนซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการสอนที่เน้นให้เด็กคิดได้เอง (ด้วยสื่อและคำถามของครู) หรือการออกแบบกิจกรรมที่让孩子ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีมาก และเป็นบทเรียนและแบบฝึกที่ดีสำหรับผู้ที่ทำงานด้านการศึกษาที่ต้องการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่คิดเป็น (สอนให้เด็กได้มีทักษะในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้อย่างแท้จริง)

๔.๗ การจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอน

การนำภาษามลายูถิ่นไปใช้เป็นหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามกรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาฯ จำเป็นต้องมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่น อันมีเนื้อหาและเรื่องราวของท้องถิ่น รวมทั้งประเพณีวัฒนธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของเจ้าของภาษา ซึ่งสื่อการเรียนการสอนที่บันทึกวัฒนธรรมเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ยังเป็นการรักษาภาษามลายูปาตานีให้คงอยู่ และเป็นการค้นหา พื้นฟู สืบสานประเพณีวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตแบบชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป ดังนั้นผู้ที่ผลิตสื่อดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษาและเจ้าของวัฒนธรรมของภาษานั้นๆ อาทิ โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม นักปราชญ์ หมอสมุนไพร ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ การละเล่นพื้นบ้าน และผู้อาวุโสในชุมชนเหล่านี้ล้วนเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างเรื่องราวและเนื้อหาให้กับวรรณกรรมมลายู

สื่อในโครงการทวิภาษาได้มีการสร้างขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก โดยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นหลัก สื่อที่ใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลระยะแรกโดยส่วนใหญ่เป็นสื่อการสอนที่เป็นรูปภาพอันเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยเน้นให้เด็กเกิดทักษะการฟังและพูดทั้งในภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยอย่างเข้าใจ (พร้อมพัฒนาความคิดจากกระบวนการสอน) จากนั้นจึงสร้างสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียนด้วยภาษามลายูถิ่นอักษรไทย เน้นความเข้าใจและความถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมให้รู้จักถ่ายทอดความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ และเชื่อมโยงเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยด้วยอักษรเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาอื่นต่อไป

๑. สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

สื่อการเรียนการสอนที่ออกแบบและจัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่มั่นคงด้วยภาษามลายูถิ่น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้สื่อสารด้วยภาษาที่คุ้นเคยประกอบกับการใช้สื่อและกลวิธีการสอนที่พัฒนาการทางสมอง กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และความกล้าแสดงออกของเด็ก สำหรับเด็กในระดับปฐมวัยในระยะเริ่มต้นเป็นสื่อที่เน้นพัฒนาระบบความคิดและสติปัญญาผ่านกระบวนการพัฒนาภาษามลายูถิ่น เพื่อสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่จำกัดภาษา จากนั้นจึงใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับ “การเรียนรู้ภาษาที่ ๒” เพื่อสร้างสื่อที่พัฒนาเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มต้นจากสื่อที่เน้นการฟัง-พูด (ด้วยความเข้าใจ)

ทั้งนี้เด็กในระดับปฐมวัยมักจะเรียนรู้ได้ดีโดยใช้ภาพ และจะเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นหากเนื้อหา
ของภาพเป็นเรื่องราวที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของเด็ก ดังนั้นสื่อส่วนใหญ่ในวัยนี้จึงเน้นภาพประกอบที่มี
เนื้อหาในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ และเป็นสื่อที่เน้นความเข้าใจเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

จากนั้นจะเน้นสื่อการสอนเชื่อมโยงระหว่างภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยในทักษะ
การอ่าน-เขียน ผ่านระบบอักษรไทยที่ใช้ในการเขียนทั้ง ๒ ภาษา (ภาษามลายูถิ่นอักษรไทยและ
ภาษาไทย) โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากงานวิจัย “การศึกษาลักษณะภาษามลายูถิ่นและความแตกต่าง
ระหว่างภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย” พร้อมทั้งใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้ภาษาไทยในพื้นที่
ประกอบเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์สื่อและกลวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพ
ของเยาวชนในพื้นที่ซึ่งใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ก็จะเป็นช่วงของการเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทย
อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยจะมีทั้งสื่อการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะการฟัง - พูดภาษาไทย (ได้แก่
หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็กและเพลง เป็นต้น) และสื่อการอ่าน - เขียนภาษาไทย (แบบเรียนอ่าน
เขียนแบบเชื่อมโยง) นอกจากนี้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ นี้ จะมีการเริ่มต้นสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า
“การสอนแบบขนมปังสอไส้” กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการสอนความคิดรวบยอด (Concept) เป็นภาษา
มลายูถิ่น จากนั้นก็มีการแนะนำคำศัพท์วิชาการภาษาไทย และตามด้วยการตรวจสอบความเข้าใจเป็น
ภาษามลายูถิ่นเป็นลำดับสุดท้าย วิธีการหรือกระบวนการการสอนแบบนี้เป็นการสร้างคลังคำศัพท์
ภาษาไทยให้กับเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำไปใช้ในการฟัง - พูด - อ่านและเขียนต่อไป
ในขณะที่การเรียนการสอนภาษามลายูถิ่นก็จะดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นฐานที่มั่นคงให้กับเด็ก

สื่อภาษามลายูปาตานีที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเยาวชนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตร
ทวิภาษานั้นเขียนด้วยระบบเขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียน
ภาษาไทยของเยาวชนในพื้นที่ และเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็ก (ทั้งภาษาไทยและภาษามลายู
ถิ่น) อันจะส่งผลต่อการพัฒนาในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ต่อไป

สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูป) จะเน้นการ
พัฒนาทักษะของเด็กทั้ง ๒ ประการ คือ เน้นความเข้าใจและความถูกต้อง

ผล ทักษะ	ความเข้าใจ (Meaning full)	ความถูกต้อง (Correctness)
ฟัง	ฟังเพื่อให้เข้าใจ คิดตามและตอบสนอง ได้อย่างสร้างสรรค์	สามารถแยกแยะเสียงในภาษา และส่วนต่างๆของคำได้
พูด	พูดด้วยความเข้าใจ เพื่อสื่อสารความรู้, ความคิด และประสบการณ์	พูดโดยใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ออกเสียงชัด และถูกไวยากรณ์
อ่าน	อ่านด้วยความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์ ประเมินและนำไปประยุกต์สร้างความรู้ใหม่ได้	อ่านโดยนำเอาตัวอักษรมาประสมเป็นคำ และนำคำมาผูกเป็นประโยคและข้อความ
เขียน	เขียนเพื่อสื่อสารความรู้, ความคิด ประสบการณ์ และเป้าหมาย	เขียนตัวอักษรได้ถูกต้องและสวยงาม สะกดคำถูก และเขียนถูกหลักไวยากรณ์

โดยสื่อและกลวิธีการใช้สื่อที่จัดทำขึ้นในกระบวนการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่

สื่อฟัง – พูด ภาษามลายูถิ่น เพื่อพัฒนาการทางสมอง สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์และกลวิธีการสอนที่ใช้นิทานภาพ ฉากภาพขนาดใหญ่ (ฉากภาพวัฒนธรรม) เกมการศึกษา เรื่องเล่าจากท้องถิ่น เพลงภาษามลายูถิ่น การละเล่นท้องถิ่น

สื่อการอ่าน – เขียน ภาษามลายูถิ่นอักษรไทย ได้แก่ แผ่นภาพตัวอักษร แบบเรียนอ่าน – เขียนภาษามลายูถิ่น หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็กระดับต่างๆ

สื่อการฟัง - พูดภาษาไทย ได้แก่ ชุดคำศัพท์และกลวิธีการสอน TPR (การสอนภาษาไทย เป็นภาษาที่สองโดยใช้การตอบสนองต่อคำสั่งด้วยการปฏิบัติ) ในรูปแบบและระดับต่างๆ เพลง ภาษาไทย เป็นต้น

สื่อชุดเชื่อมโยงสู่การอ่าน – เขียน ภาษาไทย ได้แก่ หนังสืออ่าน ๒ ภาษา แบบเรียนอ่าน – เขียนภาษาไทยเบื้องต้น พจนานุกรมนักเรียน หนังสืออ่านภาษาไทยระดับต่างๆ (หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็ก เป็นต้น)

กระบวนการจัดทำสื่อ

การจัดทำสื่อประกอบการเรียนการสอนแบบเชื่อมโยงภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย ในกรอบของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา ซึ่ง “เรียนรู้จากสิ่งที่รู้ไปสู่สิ่งที่ไม่รู้” (Known to Unknown) โดย “ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ” (Child Center) และ “ใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาแม่) เป็นพื้นฐานพัฒนาการเรียนรู้” (Mother Tongue Based Education) มีแนวทางการออกแบบและจัดทำสื่อโดยเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่น (จากบ้านและชุมชนของเด็ก) ไปสู่ความรู้ใหม่ในโรงเรียน และนำความรู้ที่ได้รับกลับไปเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในท้องถิ่นได้อีกทอดหนึ่ง

การจัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยในโครงการทวิภาษาได้ดำเนินการผ่านการประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ การสร้างสื่อประเภทต่างๆ ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน ด้วยมีเนื้อหาและเรื่องราวที่เป็นท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้การเชิญคนในพื้นที่และคนในชุมชนที่อยู่รอบโรงเรียน เช่น ได้แก่ ปราชญ์ชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน คณะครูศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการในพื้นที่ โดยดำเนินการตามแนวทางการผลิตสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่ ๒ จากคณะที่ปรึกษาและคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล

หลังจากที่ได้มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนแล้วเพื่อให้ได้สื่อที่ถูกต้องและสมบูรณ์พร้อมใช้งาน จึงได้จัดให้มีการตรวจสอบและแก้ไขสื่อการเรียนการสอน โดยผู้ที่มีทักษะทางด้านภาษามลายูถิ่น, มีความรู้เรื่องนิทานท้องถิ่น, มีความรู้เรื่องดนตรี และด้านศิลปะ ทั้งนี้ได้ให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและแก้ไขสื่อด้วย

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาล ๑ มี ๘ ประเภท		
ลำดับที่	ประเภทสื่อ	จำนวน
๑.	ฉากภาพวัฒนธรรม	๑๐ ภาพ
๒.	นิทานภาพ	๓๖ เรื่อง
๓.	เรื่องเล่าภาษามลายูถิ่น	๘๐ เรื่อง
๔.	เพลงภาษามลายูถิ่น	๓๙ เพลง
๕.	เกมการศึกษา (คณิตศาสตร์)	๔๐ สัปดาห์
๖.	สื่อตารางพยัญชนะและสระภาษามลายูถิ่น	พยัญชนะ ๑ ชุด สระ ๑ ชุด
๗.	แบบฝึกหัดเตรียมอ่าน-เขียน (๑๐ สัปดาห์)	๒๔ บท
๘.	ชุดคำศัพท์การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ (TPR) (๑๐ สัปดาห์)	๑๙๒ คำ

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กระดับชั้นอนุบาล ๒ มี ๑๐ ประเภท		
ลำดับที่	ประเภทสื่อ	จำนวน
๑.	หนังสือเล่มยักษ์	๓๖ เรื่อง
๒.	หนังสือเล่มเล็กระดับ ๑	๗๕ เรื่อง
๓.	หนังสือเล่มเล็กระดับ ๒	๒๖ เรื่อง
๔.	ฉากภาพใหญ่	๑๓ สัปดาห์
๕.	เกมการศึกษา	๒๐ สัปดาห์
๖.	เพลงภาษามลายูถิ่น (ภาษามลายูปาตานีและภาษามลายูสตูล)	๓๖ เพลง
๗.	เรื่องเล่า	๔๐ เรื่อง
๘.	นิทานภาพ	๕ เรื่อง
๙.	แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย	ปาตานี ๗๖ บท, สตูล ๗๓ บท
๑๐.	ชุดคำศัพท์การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ (TPR)	๙๖๐ คำ

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เทอม ๑ มี ๑๓ ประเภท		
ลำดับที่	ประเภทสื่อ	จำนวน
๑.	หนังสือเล่มยักษ์ภาษามลายูถิ่น	๕ เรื่อง
๒.	หนังสือเล่มยักษ์ภาษาไทย	๙ เรื่อง
๓.	หนังสือเล่มเล็กภาษามลายูถิ่น	๒๐ เรื่อง
๔.	หนังสือเล่มเล็กภาษาไทย	๒๐ เรื่อง
๕.	หนังสือเล่มเล็กแบบ ๒ ภาษา	๒๐ เรื่อง
๖.	ฉากภาพใหญ่	๑๐ สัปดาห์
๗.	บัตรภาพและบัตรคำ	๒๐ สัปดาห์
๘.	เพลงภาษามลายูถิ่น	๕ เพลง
๙.	เพลงภาษาไทย	๕ เพลง
๑๐.	เรื่องเล่า	๒๑ เรื่อง
๑๑.	นิทานภาพ	๔๓ เรื่อง
๑๒.	แบบเรียนอ่าน - เขียนแบบเชื่อมโยง	๑
๑๓.	ชุดคำศัพท์การสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ ๒ (TPR)	—

สื่อและกลวิธีประกอบการเรียนการสอน ๒๒ รูปแบบ

สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนอนุบาลดังกล่าว ครูผู้สอนต้องใช้ควบคู่กับ กลวิธี การสอน ที่มีขั้นตอนและลำดับขั้นอย่างถูกวิธี และจะต้องได้รับการฝึกอบรมกลวิธีการสอนที่ผนวกเข้า กับสื่อต่างๆ ก่อนใช้จริงในโรงเรียน เพื่อให้เข้าใจถึงประโยชน์ของสื่อที่ผลิตขึ้น และเพื่อประสิทธิภาพของ สื่อการสอน และนำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นระบบ ทั้งในพัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการทางความคิด และพัฒนาความกล้าแสดงออก

โดยสื่อประกอบการเรียนการสอนและกลวิธีการสอน รวมทั้งสิ้น ๒๒ รูปแบบ โดยแบ่งเป็นสื่อ ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการฟัง-พูด สื่อที่เน้นทักษะการอ่าน-เขียน และกลวิธีการสอนที่ พัฒนาการเรียนรู้ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

สื่อประกอบการเรียนการสอนในโครงการทวิภาษา		กลวิธีการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ (โดยไม่เน้นสื่อการสอน)
สื่อเน้นทักษะการ ฟัง-พูด	สื่อเน้นทักษะการ อ่าน-เขียน	
(๑) นิทานภาพ (๒) ฉากภาพ (๓) เกมการศึกษา (๔) เรื่องเล่าจากท้องถิ่น (๕) เพลง (ภาษามลายูถิ่นและ ภาษาไทย) (๖) การละเล่นท้องถิ่น (๗) กลวิธีการสอนภาษาที่ ๒ โดยใช้การตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ (TPR)	(๘) แบบเรียนเตรียมอ่าน - เขียน (๙) แบบเรียนอ่าน - เขียน (ทั้งภาษามลายูถิ่นอักษรไทย และภาษาไทย) (๑๐) หนังสือเล่มยักษ์ (ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย) (๑๑) หนังสือเล่มเล็ก (ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย)	(๑๒) เรื่องจากประสบการณ์ (๑๓) เล่าเรื่องและแสดงบทบาทสมมุติ (๑๔) เล่าเรื่องผลัด (๑๕) เล่าเรื่องจากภาพของเด็ก (๑๖) รายงานของนักเรียน (พร้อมสิ่งของจากที่บ้าน) (๑๗) การจัดเรียงและแยกแยะ (๑๘) ทศนศึกษา (๑๙) ฟังและร้องเพลง (๒๐) เรียนรู้การฟัง (กิจกรรมแยกแยะเสียงเพื่อนำไปสู่เสียงในอักษร) (๒๑) พัฒนาการเรียนรู้ด้วยกลอนพื้นบ้าน (๒๒) พัฒนาการเรียนรู้โดยผลงานวัฒนธรรมเข้าสู่บทเรียนและมุขวัฒนธรรม
รวมสื่อและกลวิธีการสอน ๒๒ รูปแบบ		

รายละเอียดของสื่อการเรียนการสอน และ กลวิธีการสอนทั้ง ๒๒ วิธีที่จะกล่าวต่อไปนี้ ดังกล่าว ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะอธิบายรูปแบบของสื่อ ประโยชน์หรือวัตถุประสงค์ และวิธีการใช้สื่อนั้นๆ โดยมีสื่อ ต่างๆ ดังนี้

(๑) นิทานภาพ : Picture Story

รูปแบบ: เป็นการนำภาพนิทานที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกัน ๔-๖ ภาพ มาเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยเด็กเป็นผู้เล่าเรื่องตามการลำดับภาพของตนเอง ทั้งนี้เด็กสามารถเรียงลำดับภาพอย่างไรก็ได้ (ไม่จำเป็นต้องตรงตามที่คุณสอนได้กำหนดไว้) โดยครูเป็นผู้ซักถามต่อเนื่องถึงเหตุผลในการลำดับภาพ และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพ

สื่อ: เป็นภาพวาดที่มีเรื่องราวต่อเนื่องกันประมาณ ๔-๖ ภาพ โดยควรเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของเด็ก แต่ละภาพแสดงขั้นตอนที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน จำนวนของนิทานภาพและเนื้อหาอาจใช้หน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์เป็นตัวกำหนดได้

ระยะเวลา : ในการสอนแต่ละครั้งใช้ระยะเวลาประมาณ ๑๐-๒๐ นาที หากให้นักเรียนแต่ละคนเรียงลำดับและเล่าอาจใช้เวลามาก อาจแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อให้ช่วยกันลำดับภาพและเล่าเหตุการณ์ร่วมกัน

ภาพการสอนโดยใช้นิทานภาพ: ครูและนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านประจัน อ.เมือง จ.ปัตตานี

วัตถุประสงค์: เพื่อพัฒนาทักษะการพูดเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งฝึกทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์ตามเวลา และการคิดหาเหตุ-ผลอย่างเป็นระบบ

(๒) จากภาพวัฒนธรรม หรือ จากภาพขนาดใหญ่และการตั้งคำถาม

(Big Picture with Question)

รูปแบบ: เนื่องจากการพูดและการโต้ตอบเป็นกระบวนการพัฒนาสมอง ดังนั้นกลวิธีการใช้รูปภาพใหญ่ (ซึ่งเป็นภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมเด็ก) กับการตั้งคำถามถือเป็นกลวิธีที่กระตุ้นให้เด็กพูดโต้ตอบและสื่อสารได้เป็นอย่างดี โดยกลวิธีการตั้งคำถามมี ๓ รูปแบบ ได้แก่ คำถามปลายปิด คำถามปลายเปิด (แบบต่อเนื่อง หรือแบบเหตุการณ์สมมุติ) และ การตั้งคำถามเชิงจินตนาการ

สื่อ: รูปภาพใหญ่ หรือ ฉากภาพวัฒนธรรมขนาดใหญ่ (เด็กทั้งห้องสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง) จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ฉากสำหรับในแต่ละชั้นอนุบาล เช่น ฉากภาพบ้านของฉันทัน, โรงเรียนของฉันทัน, ชุมชนของฉันทัน (เช่น สวนยางพารา/ สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน/ ชุมชนชาวเล เป็นต้น), ร่างกายของเรา, ผลไม้, สัตว์ ภาพวันสำคัญ (เช่น กิจกรรมในวันฮารีรายอ เป็นต้น) หรือ หน้าที่ของบุคคลสำคัญต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

ระยะเวลา: ใช้รูปภาพกับการตั้งคำถาม ในกิจกรรมภาษามลายูวันละประมาณ ๕-๑๕ นาที (ทุกวัน) หรือใช้รูปแบบคำถามต่างๆ กับทุกสาระวิชาที่สอนเด็กเพื่อฝึกฝนให้เด็กเคยชินกับคำถามและได้ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์: เพื่อฝึกและกระตุ้นการใช้ความคิด / การวิเคราะห์ของเด็ก เพื่อเพิ่มพัฒนาการทางด้านภาษาด้านการพูดสื่อสารของเด็ก โดยใช้รูปภาพและกลวิธีการตั้งคำถาม

๑) คำถามปลายปิด

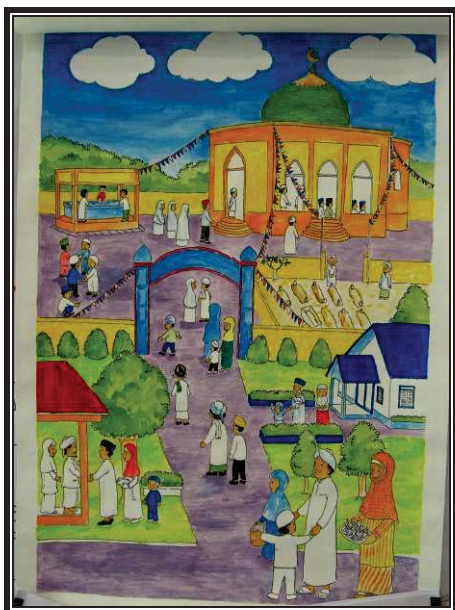
คำถามปลายปิด มีค่าสำคัญในการถาม ได้แก่ ใคร อะไร-ทำอะไร, สีอะไร เท่าไหร่-กี่อัน เป็นคำถามซึ่งใช้ถามโดยทั่วไป ซึ่งเป็นคำถามที่ช่วยพัฒนาการสมองในขั้นต่ำที่สุด คือ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในขั้นทบทวนความรู้และการจำได้ (ตามแห่งพัฒนาการลำดับที่ ๑ ของ Bloom's Taxonomy) ทั้งนี้การตั้งคำถามระดับนี้ด้วยภาษาที่เด็กรู้อยู่แล้ว เป็นเพียงคำถามเกริ่นนำเท่านั้น สำหรับกลวิธีการสอนในรูปแบบทวิภาษาฯ ควรต่อเนื่องด้วยคำถามแบบสมมุติเหตุการณ์ หรือ คำถามชักนำให้เกิดการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ต่อไป

๒) คำถามปลายเปิด

คำถามปลายเปิดแบบต่อเนื่องหรือแบบเหตุการณ์สมมุติ เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์มากกว่าการทบทวนความจำ โดยค่าสำคัญในการถาม ได้แก่ ทำไม, อย่างไร, ถ้า.....แล้ว....., ถ้าไม่.....แล้ว....., อะไร.....กว่าและทำไม ดังตัวอย่าง

วิธีการจัดกิจกรรมและตัวอย่างคำถาม:

๑. ครูชี้ไปที่รูปภาพใหญ่และชวนให้นักเรียนคิดถึงหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์
๒. นักเรียนตอบคำถามของครูโดยใช้คำถามปลายเปิด (เริ่มต้น) เช่น
 - ภาพนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร?
 - อยู่ที่ไหน?
 - มีใครอยู่ในภาพนั้นบ้าง?
 - ผู้ที่อยู่ในภาพนั้นกำลังทำอะไรบ้าง?

ภาพการสอนโดยใช้สื่อจากภาพขนาดใหญ่: ครูและนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

๓. ครูถามคำถามปลายปิดที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับภาพในส่วนที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ (เช่น ร่างกายของเรา):

- นักเรียนคนไหนสามารถชี้ภาพเด็กหญิงที่กำลังแบกฟืนบนหลังได้?
- นักเรียนคนไหนสามารถหาภาพหมากที่กำลังกัดเด็กผู้ชายได้?
- นักเรียนคนไหนสามารถเอานิ้วแตะที่เด็กผู้หญิงที่ใส่ชุดสีฟ้าและกำลังนั่งอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ได้?
- นักเรียนคนไหนสามารถชี้ภาพคนแก่ที่ได้บ้าง?
- นักเรียนคนไหนสามารถหาผู้หญิงที่สวมแว่นตาอยู่ได้บ้าง?
- นักเรียนคนไหนสามารถบอกได้ว่าเด็กชายสองคนที่อยู่ใกล้แม่น้ำกำลังทำอะไร?

๔. นักเรียนตอบคำถามปลายเปิดของครู

- ทำไมนักเรียนคิดว่าชายที่กำลังถือขวานอยู่จะโค่นต้นไม้?
- ผู้หญิงที่สวมชุดเหลืองจะทำอะไรต่อหลังจากที่ให้อาหารไก่แล้ว?
- ดูเด็กชายที่กำลังปีนต้นมะพร้าวอยู่ เขาใช้ส่วนไหนของร่างกาย ในการปีน?

๕. คำถามสุดท้าย: นักเรียนชอบอะไรที่สุดเกี่ยวกับภาพนี้?

[กิจกรรมปิดท้ายสำหรับการใช้รูปภาพใหญ่ คือ ให้นักเรียนแต่งเรื่องเกี่ยวกับบางสิ่งในภาพที่ชอบหรือที่น่าสนใจสำหรับพวกเขา รูปภาพใหญ่หนึ่งภาพสามารถทำให้นักเรียนแต่ง เรื่องสั้น จากจินตนาการได้ถึง ๑๐ เรื่องหรือมากกว่านั้น]

ตัวอย่างแนวคำถามปลายเปิด เพื่อคำตอบแบบสั้น

- คำถามที่ต้องการข้อมูล:
 - เด็กที่กำลังอุ้มแมว สวมผ้าคลุมสีอะไร?
 - ฮาติมกินมะม่วงกี่ลูก?
 - ฟาติมาไปไหนในวันรายอ?

- คำถามตอบรับ-ปฏิเสธ (หรือ ไม่รู้):
 - เจ้าของร้านชำเรียกตำรวจหรือเปล่า?
 - นักเรียนเห็นเครื่องบินในภาพหรือเปล่า?
 - รถสีน้ำเงินเป็นของชานาหรือเปล่า?

ตัวอย่างแนวคำถามปลายเปิด เพื่อคำตอบแบบยาว

- คำถามคาดการณ์:
 - นักเรียนคิดว่าอิมราฮิมจะอย่างไรกับเงินที่เจอ?
 - นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรต่อ?
 - นักเรียนคิดว่าฮานจะไปไหนเมื่อเขาหิว?
 - ถ้ามายังติดต่อไป, จะเกิดอะไรขึ้นกับเรือ?
- คำถาม “ทำไม?”
 - ทำไมอาลีถึงขโมยหนังสือ?
 - ทำไมอาหมินถึงเอาไม้ตุง?
 - นักเรียนคิดว่าทำไมอารีนาถึงผิดสัญญา?
- คำถาม “บอกอีกหน่อยได้ไหม?”
 - ใช่, เด็กผู้หญิงกลัวความมืด แต่บอกอีกหน่อยได้ไหมว่าทำไมเธอถึงกลัว?
 - อ้อ, นักเรียนคิดว่าชายแก่เป็นคนเลว แต่บอกอีกหน่อยได้ไหมว่าทำไมถึงคิดว่าเขาเลว?
 - ใช่, ภูเขานั้นชันมาก แต่บอกอีกหน่อยได้ไหมว่าทำไมนายพรานถึงหยุดพัก?

๓) คำถามจินตนาการ

คำถามจินตนาการ มีลักษณะการถามเช่นเดียวกับคำถามปลายเปิด แต่คำถามจินตนาการเป็นคำถามที่สมมุติขึ้นแบบเกินจริง จินตนาการ ไม่ต้องการคำตอบเชิงเหตุผล แต่ต้องการให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ควรเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัวเด็ก เพื่อให้เด็กรับรู้และเรียนรู้หาคำตอบได้เร็ว และเป็นคำถามในเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงเป็นคำถามที่ลดความกลัวของเด็ก โดยทำให้สิ่งที่น่ากลัวเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ (สิ่งที่เด็กกลัว เช่น ผี สัตว์ดุร้าย ความสูง ความลึก ความมืด) จะช่วยลดความไม่กล้าหรือความกลัวของเด็กลง และส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าทำมากยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานเพื่อให้เด็กสามารถสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ในอนาคต

วิธีการจัดกิจกรรมและตัวอย่างคำถาม:

(รูปภาพสวนสัตว์)

- ถ้าเสือพูดได้และหนูเป็นเพื่อนกับเสือ หนูจะอย่างไร (เล่นกับเสืออย่างไร)
- ถ้าหนูบินได้เหมือนนก หนูจะทำอะไร (บินไปทำอะไร)
- ถ้าหนูขยาวเหมือนยีราฟ หนูจะคิดว่าหนูจะเป็นอย่างไร(กิน นอน ยังไง)

(รูปภาพหมู่บ้านและชุมชน)

- ถ้ามีสัตว์ลอยอยู่บนฟ้า หนูจะอย่างไรให้ไปถึงสัตว์ได้(สร้างหรือแปลงกายเป็นอะไร)
- ถ้าหนูล่องหนได้ หนูจะไปที่ไหนและทำอะไรบ้าง(จะทำอะไรให้พ่อแม่และเพื่อนดีใจ)

(รูปภาพอวัยวะร่างกาย)

- ถ้าหนูมีแขน ๘ ข้าง หนูคิดว่าจะมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง (ต้องทำแขนเสื้อเพิ่ม?)
- ถ้าคนเรามีตาข้างหน้าและตาข้างหลังด้วย หนูจะทำอะไรได้บ้าง? (ขับรถถอยหลัง?)

(๓) เกมการศึกษา

เกมการศึกษา เป็นสื่อรูปภาพขนาดเล็กและมีหลายรูปแบบ เช่น ภาพจับคู่ เป็นการจับคู่ภาพที่มีความเกี่ยวข้องกันในทางใดทางหนึ่ง เช่น จับคู่ภาพกับจำนวน จับคู่ภาพกับเงา จับคู่ภาพประเภทเดียวกัน จับคู่สี จับคู่ขนาด หรือจับคู่ความสัมพันธ์ทางครอบครัว เป็นต้น

ภาพตัวต่อ เป็นการต่อภาพให้ครบสมบูรณ์ โดยสำหรับเด็กอาจใช้รอยต่อที่ไม่ซับซ้อน เช่น สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ที่มีจำนวนภาพไม่เกิน ๔-๘ ชิ้น เกมการศึกษาเป็นพัฒนาทักษะในด้านการสังเกต รายละเอียด และการพิจารณาลักษณะทาง

กายภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการพิจารณาที่ซับซ้อนต่อไป และเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ รวมถึงส่งเสริมในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ต่อไปด้วย

(๔) เรื่องเล่าจากท้องถิ่น (Listening Story)

รูปแบบ : เตรียมนิทานท้องถิ่นที่มีเนื้อหาสนุกสนานให้เด็กฟัง และบันทึกไว้ในกระดานหรือสมุดรวมเรื่องนิทานท้องถิ่น เมื่อครูอ่านนิทานให้เด็กฟัง พร้อมกับทำท่าอ่านและใช้น้ำเสียงที่น่าสนใจ โดยหยุดเล่าในบางช่วงเพื่อถามคำถามให้เด็กเดาเนื้อหาของเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไปเอง แล้วจึงเฉลยโดยการเล่าต่อเนื่องต่อไป จนกระทั่งจบเรื่องและลงถามคำถามง่าย ๆ (คำถามปลายปิด) เพื่อเป็นการทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจจากการฟังของเด็ก จากนั้นให้เด็ก ๆ ช่วยกันเล่าเรื่องใหม่จนจบด้วยตัวเด็กเอง (อาจเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม)

ภาพการสอนโดยใช้สื่อเรื่องเล่าจากท้องถิ่น : ครูและนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส จ.ยะลา

สื่อการสอน: หนังสือรวมเรื่องเล่าในท้องถิ่นชายแดนใต้ เขียนเป็นภาษามลายูถิ่น ๘๐ เรื่อง สำหรับเด็กอนุบาล ๑

ระยะเวลา: ๑๐ นาที/ ๑ เรื่อง

วัตถุประสงค์:

- 1) ฝึกทักษะการฟังและการจับใจความสำคัญ
 - 2) ฝึกทักษะการวิเคราะห์เรื่องราว (ทบทวนเรื่องที่ได้อ่าน คิดหาเหตุ-ผลเพื่อตอบคำถามที่ครูถาม) และสามารถลำดับเหตุการณ์ตามเนื้อเรื่องได้
 - 3) สร้างพื้นฐานการรักหนังสือ (รักการอ่าน) ให้กับเด็ก โดยแสดงให้เด็กเห็นว่าเรื่องราวสนุกสนานที่ได้ฟังมีที่มาจากหนังสือ หรือตัวอักษรที่เขียนในหนังสือนั่นเอง
- [กิจกรรมเพิ่มเติม] ให้นักเรียน

๑) แสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องในขณะที่ครูอ่านให้ฟัง

๒) แบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็นทีมและแต่ละทีมให้เปลี่ยนตอนจบของเรื่องเล่า จากนั้นให้แต่ละทีมออกมาเล่าเรื่องที่เปลี่ยนตอนจบใหม่นั้นให้เพื่อนทีมอื่นฟัง

(๕) เพลงภาษามลายูถิ่น (Cultural Song)

เพลงภาษามลายูถิ่นและท่วงทำนองแบบมลายูจำนวนกว่า ๔๐ เพลง ได้แต่งและเรียบเรียงใหม่จากการประชุมระดมความคิดเห็นของปราชญ์ด้านดนตรี นักการศึกษา และนักวิชาการดนตรี โดยใช้หน่วยการเรียนรู้เป็นประเด็นของเนื้อเพลง ซึ่งเนื้อเพลงมีสัมผัสและทำนองที่ได้รู้สึกคุ้นเคย มีทำทางประกอบเพลง และใส่ความรู้เข้าไปในบทเพลงเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้แก่เด็ก

(๖) การเล่นเกมท้องถิ่น (Traditional Game)

การเล่นพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ได้ถูกรื้อฟื้นและรวบรวมใหม่โดยปราชญ์ชาวบ้าน ครูผู้สอน และผู้ร่วมประชุม และได้บันทึกลักษณะของการเล่นพร้อมทั้งวิธีการเล่นไว้ เพื่อใช้ประกอบในรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ได้แก่ ตุม ตุม โมะ, จอเกาะ ๗ หลุม, ซือลาโมะ บาตู (หมากเก็บ), โละ โละ อีนา (มอญซ่อนผ้า), ตาโปะ ตาแฉะ (ปรบมือ), ซือดาตู (ตำรวจ) เป็นต้น

(๗) กลวิธีการสอนภาษาที่ ๒ โดยใช้การตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ (Total Physical Response: TPR)

กลวิธีการสอนภาษาที่ ๒ โดยใช้วิธีการตอบสนองคำสั่งด้วยการปฏิบัติ หรือ TPR (Total Physical Response) คิดค้นโดย ดร.เจมส์ แอชเชอร์ (Asher J. James: 1982) โดยนำเอาความรู้การทำงานของสมองซีกขวาและซีกซ้ายและการทำงานเชื่อมโยงของระบบประสาทในการรับรู้ภาษา มาประมวลและคิดค้นวิธีการรับภาษาในรูปแบบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด โดยลำดับของการรับรู้ภาษาดังวิธีนี้ คือ การฟังคำศัพท์ (ที่เป็นคำสั่ง) พร้อมกับการดูท่าทางการสาธิตของผู้สอนแล้วปฏิบัติตามเมื่อได้ยินคำศัพท์ นับเป็นการรับรู้ภาษาที่เชื่อมโยงกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้ภาษาและแสดงถึงความเข้าใจด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกาย (ดังนั้นคำศัพท์ที่ใช้จึงเป็นชุดคำสั่งที่สามารถปฏิบัติได้)

เป้าหมายและจุดประสงค์

การสอนภาษาที่ ๒ โดยใช้วิธีการตอบสนองความเข้าใจด้วยท่าทางหรือการปฏิบัติ หรือ TPR เป็นกระบวนการสร้างความพร้อมให้กับเด็กก่อนที่จะพูด ซึ่งเป็นพัฒนาการที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน และเป็นวิธีลดความกลัวและความไม่กล้าพูดภาษาใหม่อย่างเป็นลำดับขั้น และเป็นธรรมชาติ เนื่องจาก

เด็กจะเข้าใจคำศัพท์ที่สอนอย่างรวดเร็วและจดจำได้นาน เนื่องจากมีการรับรู้ภาษาผ่านการปฏิบัติ เช่นเดียวกับการว่ายน้ำ หรือ ขับรถ หรืออาจเปรียบได้กับการเรียนรู้ภาษาของทารกจากพ่อแม่ โดยฝึกทำไปทีละขั้นอย่างช้าๆ เริ่มจากคำสั่งง่ายๆ ไปสู่คำที่ยากขึ้น จนผู้เรียนเข้าใจความหมาย เนื่องจากผู้เรียนจะฟังคำสั่งในภาษาที่ ๒ โดยสังเกตผู้อื่นทำท่าทางตอบรับ จากนั้นจึงทำตามคำบอกพร้อมเพื่อน แล้วจึงทำตาม คำบอกเองในภายหลัง (ฟัง ดู และทำ) โดยที่ยังไม่มีการพูดในตอนแรก ผู้เรียนได้มีโอกาสรับรู้ภาษาที่ ๒ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสนุก เนื่องจากได้ยินและได้เห็นคำสั่งนั้นหลายครั้ง มีโอกาสได้ฝึกทำร่วมกับผู้อื่น และลองทำด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ภาษาใหม่ที่เด็กรู้สึกปลอดภัย และจะรู้สึกสนุกสนานและมีประสิทธิภาพอย่างดี

ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องใจเย็น ค่อยๆทำและให้เด็กเรียนรู้ไปทีละขั้นอย่างช้าๆ ไม่มีการพูดว่า “ผิด” หากนักเรียนทำไม่ถูก แต่ให้แสดงให้ดูอีกครั้ง (ทั้งห้อง) เนื่องจากการเร่งให้เด็กพูดภาษาใหม่ออกมา โดยเร็วในขณะที่เด็กยังไม่พร้อม ไม่ได้เป็นการทำให้พูดภาษานั้นได้เร็วขึ้น แต่อาจก่อประสบการณ์ลบทางจิตใจที่เกี่ยวพันกับการเรียนภาษาได้

หลักการของ TPR

- (๑) เน้นการสาธิตโดยครู เริ่มจากครูพูดคำสั่งหรือคำศัพท์ก่อน แล้วแสดงท่าทางให้ นักเรียนดู หลังจากนั้น ให้อาสาสมัครออกมาหน้าชั้น แสดงท่าทางตามคำสั่งที่ครูบอกให้นักเรียนในชั้นดู แล้วให้นักเรียนในชั้นทำตามท่าทางพร้อมกัน
- (๒) ใช้หลักการของ ๓ หมายถึง การสอนแต่ละครั้งใช้คำศัพท์ใหม่ ๓ คำ การสอนแต่ละขั้นตอน ทำท่าทาง ๓ ครั้ง เพราะการทำซ้ำๆ จะทำให้ผู้เรียนจำได้ ถ้าผู้เรียนยังจำไม่ได้ อาจต้องทำให้ดูมากกว่า ๓ ครั้งก็ได้
- (๓) เน้นความเข้าใจมากกว่าการจำ ต้องการให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำสั่งนั้นๆจากท่าทาง โดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาที่ผู้เรียนรู้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาแม่หรือภาษาที่ ๑ กับผู้เรียน ถ้านักเรียนยังทำไม่ได้ ครูต้องทำให้ดูใหม่จนแน่ใจว่า นักเรียนเข้าใจคำสั่งนั้นแล้ว ข้อสำคัญไม่ควรตำหนิเด็กเมื่อเด็กทำผิด ควรให้กำลังใจเด็ก
- (๔) เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว จากคำที่ง่ายไปหายาก กล่าวคือ เรียนรู้จากของจริง จากสิ่งที่มองเห็นได้ (รูปธรรม) ไปสู่คำที่ยาก (นามธรรม)
- (๕) ก่อนที่จะเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ต้องทบทวนคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วทุกครั้ง แต่เมื่อคำศัพท์มากขึ้น ให้ทบทวนคำศัพท์ที่นักเรียนยังจำไม่ค่อยได้ คือทำผิดบ่อยๆ นั้นเอง

ประเภทของ TPR

- (๑) **TPR-B (Body)** เป็นการสอนคำศัพท์ที่เป็นคำกริยาแสดงอาการต่างๆ โดยใช้คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งเป็นกลวิธีขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาที่ ๒ เนื่องจากเป็นคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับกริยาอาการที่สามารถสื่อด้วยการกระทำได้ทันที

(๒) **TPR-O (Object)** เป็นการสอนคำศัพท์โดยใช้คำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ และคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของนั้นเป็นสื่อให้เด็กเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในกลุ่มคำนามและคำกริยาที่กระทำต่อสิ่งของต่างๆ

(๓) **TPR-P (Picture)** เป็นการสอนคำศัพท์ต่างๆ โดยใช้รูปภาพมาเป็นสื่อ ซึ่งสามารถสอนได้ทั้งคำนาม คำกริยา รวมทั้งคำคุณศัพท์ (เช่น สี, จำนวน, ขนาด เป็นต้น) ซึ่งคำกริยาต่างๆ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแสดงท่าทางได้ในห้องเรียน หรือสิ่งของนั้นไม่สามารถนำสิ่งของจริงมาใช้ในห้องเรียนได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปภาพในการสื่อความหมายแทน โดยใช้คำสิ่งต่างๆ เพื่อให้เด็กระบุได้ว่าคำที่พูดเป็นภาพใด รูปแบบการใช้ TPR-P (Picture) มีหลายแบบ ดังนี้

๓.๑) TPR-P : ชี้ เป็นทีฟิอาร์ ที่ใช้คำสั่ง “ชี้ไปที่รูป....” ในการระบุความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ที่อยู่ในรูปภาพ ซึ่งรูปภาพควรมีขนาดใหญ่ (โปสเตอร์) เพื่อให้เด็กๆ หลายคนช่วยกันชี้ หรือแย่งกันชี้ภาพต่างๆ ได้ ทั้งนี้คำสั่งที่ให้เกิดการเรียนรู้จะเป็นคำสั่งจากระดับคำ ไปสู่ระดับประโยค เช่น “ชี้ไปที่รูปผู้หญิง” และเมื่อเด็กเริ่มเรียนรู้และเข้าใจคำศัพท์ในปริมาณหนึ่งแล้วจึงเพิ่มความยาวของคำสั่งเป็น “ชี้ไปที่รูปผู้หญิงสวมแว่นตาสีฟ้า” หรือ “ชี้ไปที่รูปนกที่กำลังจิกหัวเด็กผู้ชาย” เป็นต้น เด็กจะเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ในระดับ “ประโยค” ได้จากรูปภาพ

๓.๒) TPR-P: ติด-เอาออก เป็นทีฟิอาร์ซึ่งใช้รูปภาพขนาดเล็ก ที่สามารถแกะเข้ากับกระดานและสามารถเอาออกได้โดยง่าย (เช่นรูปที่ติดแม่เหล็กด้านหลัง-กระดานไวท์บอร์ด หรือรูปที่ทำจากผ้ากาว-ผ้าสาลี) ซึ่งมีจุดประสงค์เช่นเดียวกับการชี้รูปภาพ ที่ไม่สามารถนำของจริงมาให้ให้นักเรียนดูได้ แต่รูปแบบนี้ทำให้เด็กๆ ได้เคลื่อนไหวมากกว่า และสามารถจัดทำรูปภาพขนาดเล็กๆ เป็นชุดๆ เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในครัวเรือน อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเกษตรกรรม เป็นต้น เด็กจะรู้สึกสนุกสนานที่ได้หยิบจับ และเด็กที่ชอบวาดรูปอาจมีส่วนร่วมในการช่วยจัดทำอุปกรณ์ได้ด้วย นอกจากนี้ยังสามารถปรับใช้เป็นเกมได้

๓.๓) TPR-P : วาด-ลบ เป็นทีฟิอาร์ที่ใช้การวาดรูป มาประกอบโดยมีจุดประสงค์เพื่อเรียนรู้คำคุณศัพท์ต่างๆ เช่น คำบอกตำแหน่ง คำบอกจำนวน รูปทรง และเรียนรู้ตำแหน่งของส่วนต่างๆ ของสิ่งที่มีขนาดใหญ่ด้วย โดยจะใช้คำสั่ง “วาด และ ลบ” หรือ “วาด....บน/ ใต้ / ข้าง.....” เช่น “วาดพระอาทิตย์บนภูเขา” หรือ “วาดนก ๓ ตัวข้างดอกไม้สีเหลือง” หรือ “วาดรูปวงกลม ๒ รูป และลบวงกลมออก ๑ รูป” เป็นต้น

(๓.๔) TPR-P : เดินทาง เป็นทีฟิอาร์ที่เกี่ยวกับสถานที่และการเดินทาง เพื่อให้รู้จักคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสถานที่ โดยใช้รูปภาพเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ไปติดไว้ในระยะที่ห่างกันรอบๆ ห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนเดินทางไปต่างๆ ตามรูปได้ โดยคำสั่ง อาจเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ไปยังจุดหมายต่างๆ เช่น “เดินไปที่น้ำตก” หรือ “คลานช้าๆ ไปที่อุโมงค์ แล้ววิ่งไปที่น้ำตกเร็วๆ” เป็นต้น ทั้งนี้รูปสถานที่ อาจจะเขียนคำศัพท์กำกับไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้ เพื่อฝึก

ความคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ข้อดีของทีฟิอาร์ประเภทนี้ คือ สามารถขยายคำสั่งให้ยาวได้ และเน้นลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลังได้ นักเรียนจะสนุกสนานถ้าครูใช้คำสั่งที่ตลก

(๔) **TPR-S (Story)** เป็นการสอนคำศัพท์ในระดับประโยคโดยใช้การเล่าเรื่องและแสดงบทบาทตามเรื่องที่เล่าอย่างเป็นลำดับเหตุการณ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ที่เป็นคำนามธรรม คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก และคำที่บอกลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง เช่น “วันนี้...” หรือ “ฟาริดารู้สึกอาย...” หรือ “อาหมินเห็นหมาตัวใหญ่ รู้สึกกลัวจนตัวสั่น” เป็นต้น

วิธีการสอนในรูปแบบนี้ควรใช้เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในภาษาที่ ๒ (ภาษาไทย) แล้วระดับหนึ่ง หรือมีคลังคำศัพท์จากรูปแบบที่ฟิอาร์ต่างๆ มากพอที่จะเข้าใจความหมายหลักๆ ของคำศัพท์ ยกเว้นคำใหม่ที่ต้องการจะสื่อในเนื้อเรื่อง โดยวิธีการ TPR-S นี้ ครูจะเล่าเรื่องราวให้นักเรียนฟัง ๑ รอบ จากนั้นเล่าพร้อมกับแสดงให้นักเรียนดู และให้นักเรียนอาสาสมัครมาแสดงให้เพื่อนๆ ดูโดยครูยังคงเป็นผู้เล่า จากนั้นให้นักเรียนอื่นๆ ทดลองมาแสดงโดยครูเล่า สุดท้ายอาจให้ผู้เรียนออกมาเล่าเองและออกมาแสดง

วิธีการสอนโดยใช้กระบวนการ TPR

๑. **ขั้นทบทวน** ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

๒. สอนคำศัพท์ใหม่

- ครูสั่งพร้อมทำให้นักเรียนดู 3 ครั้ง
- ครูสั่งและทำพร้อมอาสาสมัคร 3 ครั้ง
- ครูสั่งและให้อาสาสมัครทำเอง 3 ครั้ง
- ครูสั่งและให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้น
- ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม
- ครูสั่งและให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล

๓. **ขั้นขยาย** ครูออกคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนทำพร้อมกันทั้งชั้นเรียนและตามด้วยการทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

(๘) การเตรียมอ่าน-เขียน (Pre-reading & Pre-writing)

การเตรียมอ่าน-เขียน มี ๒ แนวทาง คือ แนวทางที่เน้นความเข้าใจ และ เน้นความถูกต้อง แบบเน้นความเข้าใจ คือ การเตรียมความพร้อมในการสร้างสรรค์เรื่องที่จะเขียน โดย กระตุ้นให้เกิดการแต่งเรื่อง แล้ววาดภาพ และถ่ายทอดเรื่องราวจากภาพที่วาดแบบเน้นความถูกต้อง คือ กระบวนการที่นำพาเด็กไปสู่การอ่าน-เขียนอย่างเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากให้เด็กฝึกสังเกตรายละเอียด โดยใช้แบบฝึกหัดจับคู่ความเหมือนและต่าง การจดจำชื่ออักษร (ภาษามลายูถิ่น) ฝึกกล่อมเนื้อมือและนิ้ว และเริ่มเขียน

- ๑) วาดภาพ และ เล่าเรื่องจากภาพที่นักเรียนวาด
- ๒) จับคู่ความเหมือน และ ความต่าง
- ๓) จดจำอักษรแล้วบอกชื่อของตัวอักษรนั้นๆ
- ๔) ฝึกกล่อมเนื้อมัดเล็ก และ เริ่มลากเส้น
- ๕) เริ่มฝึกเขียนอักษรง่ายๆ

กิจกรรมเตรียมอ่านเขียนเน้นความเข้าใจ

ประโยชน์ของสื่อเตรียมการอ่าน-เขียน คือ ใช้ประกอบกับกลวิธีการสอนเตรียมความพร้อม การอ่านและเขียนสำหรับเด็ก และเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นการเชื่อมต่อของพัฒนาการจากการเรียนรู้และ สื่อสารด้วย “ภาพ” ไปสู่ “อักษร” ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ด้วยสื่อและกลวิธีดังกล่าวส่งเสริมให้เด็กเป็น นักสร้างสรรค์เรื่องราว ก่อนที่จะเขียนเป็น (อักษร) ดังนั้นเมื่อเด็กโตขึ้นจะเป็นนักเขียนที่สามารถคิดและ สร้างสรรค์เรื่องได้ด้วยตนเอง (แตกต่างจากการเรียนอักษรเพื่อเขียนให้ได้ แต่กลับไม่สามารถสร้างสรรค์ เรื่องราวหรือเขียนสิ่งต่างๆ จากความคิดของตน)

สื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียนผ่านภาษามลายูถิ่นอักษรไทย

การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย โดยใช้ ‘แบบเรียนอ่าน-เขียน ภาษามลายูถิ่นอักษรไทย’ (Primer) มีภาพประกอบเพื่อสื่อความหมาย แบบเรียนอ่านเขียนภาษามลายู ถิ่นเป็นการฝึกให้เด็กรู้ว่าเสียงและตัวอักษรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอักษรต่างๆ สามารถรวมกันเป็นคำ และประโยคที่มีความหมายเพื่อใช้สื่อสารได้ ในทางกลับกันเด็กจะเรียนรู้การจำแนกอักษรจากพยางค์ จำแนกพยางค์จากคำ และจำแนกคำจากประโยคอย่างเป็นลำดับ นอกจากนี้ในส่วนหนึ่งของแบบเรียน เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์จากการสร้างคำด้วยตนเองโดยใช้อักษรต่างๆ ที่เรียนมา

ประสมรวมกันเป็นคำที่รู้ความหมายแล้วจากทักษะการฟังและพูด พร้อมกันนี้ยังฝึกทักษะการเขียนระดับอักษรและระดับคำควบคู่กันไปด้วย

(๙) แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย (Primer for Reading & Writing)

แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย หรือ หนังสือหัดอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น โดยใช้อักษรไทย เป็นแบบเรียนสำหรับใช้ในระดับชั้นอนุบาล ๒ หลังจากเด็กมีพื้นฐานที่ดีเพียงพอในทักษะการฟังและพูดในภาษามลายูถิ่นมาแล้วในปีที่ผ่านมา

เป้าหมายของหนังสือแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น หนังสือแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น ช่วยให้ผู้ใช้เริ่มอ่านได้รู้จักและคุ้นเคยกับ “ตัวอักษร” และเสียงของอักษรต่างๆ รวมทั้งหน้าที่ของอักษร อันได้แก่ พยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย สระ และเครื่องหมายพิเศษ (ในภาษามลายูถิ่นไม่มีวรรณยุกต์) นอกจากนี้ยังฝึกให้เด็กรู้จักการประสมอักษรต่างๆ เป็นคำ และประกอบคำต่างๆ เป็นประโยค

ทั้งนี้เด็กสามารถใช้ความรู้นี้พัฒนาตนเองกลายเป็นผู้ที่อ่านหนังสือแตกและคล่อง โดยผู้เรียนต้องเข้าใจว่าตัวหนังสือที่เขียนเป็นข้อความมีความหมาย สามารถสื่อความได้

และผู้เรียนต้องเข้าใจว่า สัญลักษณ์ที่ใช้เขียน คือ ตัวอักษรหรือตัวหนังสือซึ่งมีความเชื่อมโยงกับเสียง และตัวหนังสือแต่ละตัวจะรวมกันเป็นคำ เช่นเดียวกันกับเสียงแต่ละเสียงที่รวมกันเป็นคำ

การเชื่อมโยงระหว่างภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย โดยใช้แบบเรียนอ่าน-เขียน

การเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย การสอนการประสมอักษรในภาษามลายูถิ่นจะเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาไทยในระดับต่อไป เนื่องจากแบบเรียนอ่านเขียนภาษามลายูถิ่น ใช้อักษรไทยเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง สำหรับเสียงในภาษามลายูถิ่นที่เหมือนกับเสียงในภาษาไทย จะใช้อักษรเดียวกัน เช่น อักษร ก ค จ ม ป เป็นต้น แต่ชื่อเรียกของอักษรแตกต่างกัน เช่น ก กูจิง

(แมว), ม มาตอ (ตา), ป ปี่แ (จาน) เป็นต้น (จะเห็นได้ว่าคำเรียกอักษรในภาษามลายูถิ่นส่วนใหญ่เป็นคำ ๒ พยางค์ ซึ่งเป็นลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษามลายูถิ่นที่มีความแตกต่างจากภาษาไทยที่เป็นคำพยางค์เดียว)

นอกจากการเรียนรู้ด้วยแบบเรียนหัดอ่าน-เขียน (เพื่อการสะกดคำและรู้ความสัมพันธ์ของเสียงกับอักษร) แล้ว วิธีที่จะช่วยให้ผู้เริ่มหัดอ่าน-เขียน เข้าใจตัวอักษรหรือข้อความที่เขียนได้มากยิ่งขึ้น ควร มีหนังสือเพื่อหัดอ่านประโยค หรือ ข้อความที่ตนเองรู้จัก หรือ อ่านเรื่องง่ายๆ ที่ตนเองรู้จัก เพราะจะ ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ว่าตนเองสามารถที่จะใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีไปพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนของตนได้ หนังสือและกลวิธีที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กในระดับปฐมวัยนี้ ได้แก่ หนังสืออ่านเล่มยักษ์ (เน้นความถูกต้อง) และหนังสืออ่านเล่มเล็ก (เน้นความเข้าใจ) ที่เป็นเรื่องราววิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมทั้งกลวิธีการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (เน้นความเข้าใจ) ที่สื่อเรื่องราวโดยการเขียนภาพและตัวหนังสือพร้อมออกมาเล่าสิ่งที่ตนเองเขียนโดยไม่จำกัดความคิดสร้างสรรค์ และไม่เน้นความผิดถูกจนทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก

เสริมทักษะการอ่านเขียนด้วยสื่อการอ่านท้องถิ่น ในขณะที่เด็กได้เริ่มต้นเรียนรู้ตัวอักษรเพื่อการอ่านออก-เขียนได้ จำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะการอ่าน-เขียนให้เข้มแข็งด้วยหนังสือภาพประกอบที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวเด็กและสนุกสนาน ซึ่งใช้ควบคู่ไปกับกลวิธีการสอนที่สร้างเด็กให้เป็นผู้ที่รักการอ่าน โดยมีสื่อ ‘หนังสือเล่มยักษ์’ และ ‘หนังสือเล่มเล็ก’ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑๐) หนังสือเล่มยักษ์ (Big book)

หนังสือเล่มยักษ์ ใช้ควบคู่กับกลวิธีการสอนแบบ ‘การอ่านร่วมกัน’ เนื่องจากหนังสือเล่มยักษ์เป็นหนังสือประกอบภาพขนาดใหญ่ ใช้สำหรับสอนให้นักเรียนทั้งชั้นมีส่วนร่วมในการอ่านไปพร้อมกับครูผู้สอน โดยเน้นความเข้าใจของเนื้อเรื่องจากนั้นจึงเป็นการฝึกอ่านพร้อมกันกับครูเพื่อเน้น ความถูกต้องของไวยากรณ์ ด้วยลักษณะเฉพาะของหนังสือเล่มยักษ์ที่มีโครงสร้างซ้ำและกระตุ้นให้เด็กคาดเดา ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและต้องการอ่านให้คนอื่นฟัง

หนังสือเล่มยักษ์ เป็นหนังสือภาพประกอบเนื้อเรื่องขนาดใหญ่ (ขนาด A3 ขึ้นไป) โดยใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่เช่นกัน ภาพประกอบเรื่องมีจำนวนประมาณ ๘-๑๐ จาก ต่อ ๑ เรื่อง เนื้อหาและภาพสอดคล้องกันและเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก เรื่องสนุกสนาน น่าสนใจและต่อเนื่องกันหน้าต่อหน้า ลักษณะเนื้อเรื่อง

และภาษาที่สำคัญของเล่มยักษ์ คือ คำและรูปประโยคซ้ำๆ มีจังหวะและท่วงทำนองการอ่าน เพื่อให้จะทำให้เด็กจดจำรูปประโยคได้ รวมถึงตำแหน่งของคำต่างๆ ในประโยคได้ เมื่อเจอรูปประโยคที่คล้ายคลึงกันจะคาดเดาคำต่อไปได้ หรือ คาดเดาชนิดของคำนั้นๆ ได้ เป็นการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาผ่านนิทาน และทำให้เด็กรู้สึกว่ อักษร หรือตัวหนังสือที่เห็นมีความหมายเป็นเรื่องราวที่สนุกสนาน และจะเกิดความสนใจการอ่านหนังสือต่อไป

การสร้างหนังสือเล่มยักษ์ เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างสนุกสนานของนักเล่านิทาน คนในชุมชน คณะครู ศึกษานิเทศก์ และคณะปฏิบัติงานวิจัย โดยนำเนื้อเรื่องจากนิทานและเรื่องราวในพื้นที่มาดัดแปลงให้เหมาะสมเป็นหนังสือเล่มยักษ์ จากนั้นได้ร่วมกันวาดและระบายสี และช่วยกันฝึกเป็นเล่มขนาดใหญ่ ซึ่งวิธีการทำหนังสือเล่มยักษ์นี้สร้างความสนุกสนานและเพิ่มความสามัคคีให้กับผู้ร่วมจัดทำเป็นอย่างดี

ประโยชน์ของหนังสือเล่มยักษ์ เพื่อใช้เป็นสื่อพัฒนาการอ่านสำหรับเด็ก (เด็กที่ผ่านการเตรียมอ่าน-เขียนมาแล้ว) ใช้สำหรับการสอนนักเรียนทั้งชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอ่านไป

พร้อมๆ กัน โดยไม่ต้องกังวลว่านักเรียนจะอ่านผิดหรือถูก เพราะอ่านพร้อมกันทั้งครูและนักเรียน ทั้งห้อง เน้นความเข้าใจเนื้อเรื่องและตามด้วยการเรียนรู้ความถูกต้องของไวยากรณ์ภาษา นอกจากนี้รูปภาพในหนังสือเล่มยักษ์ที่มีความชัดเจนและมีสีสันเป็นการกระตุ้นเด็กให้เกิดความต้องการอ่าน ต้องการเขียน เพราะเข้าใจว่าตัวหนังสือมีความหมายและสื่อเรื่องราวได้

นอกจากนี้ยังกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพราะนักเรียนสามารถคิดคำหรือเหตุการณ์ที่ตนเองรู้จักมาแทนเหตุการณ์ หรือตัวละครในเรื่องได้ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

(๑๑) หนังสือเล่มเล็ก (Small book)

หนังสือเล่มเล็ก ใช้ควบคู่กับกลวิธีการสอนแบบ ‘การอ่านด้วยตนเอง’ เนื่องจากหนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสือประกอบภาพขนาดพอเหมาะกับมือเด็ก (ขนาด 1/2 ของกระดาษ A4 แนวนอน) สำหรับอ่านลำพังหรืออ่านเป็นคู่ ทั้งนี้เมื่อเด็กมีทักษะจากการอ่านเล่มยักษ์ และมีความสนใจภาพของหนังสือเล่มเล็ก เด็กจะรู้สึกดีต่อการอ่านและชักชวนเพื่อนอ่านและพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยในระยะแรกเด็กจะเริ่มต้นจากการอ่านภาพและนำไปสู่การอ่านตัวหนังสือเมื่อได้เรียนรู้อักษรต่างๆ แล้ว

นอกจากนี้เด็กสามารถนำหนังสือเล่มเล็กกลับบ้านเพื่อเล่าให้ผู้ปกครองฟัง หรือฝึกทักษะการอ่านร่วมกันในครอบครัวได้

หนังสือเล่มเล็ก เป็นหนังสือภาพประกอบขนาดเล็ก ความยาวของเรื่องประมาณ ๖-๘ หน้า หรือ ๖-๘ ประโยค (๑ ภาพ ๑ ประโยค) โดยภาพจะต้องสื่อความหมายได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่อง เนื่องจากหนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสืออ่านระดับต้น เน้นให้เด็กรักการอ่านโดยใช้ภาพเป็นสื่อนำไปสู่ตัวอักษร (เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ด้วยภาพไปสู่ตัวอักษร) เด็กสามารถอ่านคนเดียวหรืออ่านกับเพื่อน ๒-๓ คนได้ และนำกลับไปอ่านที่บ้านได้

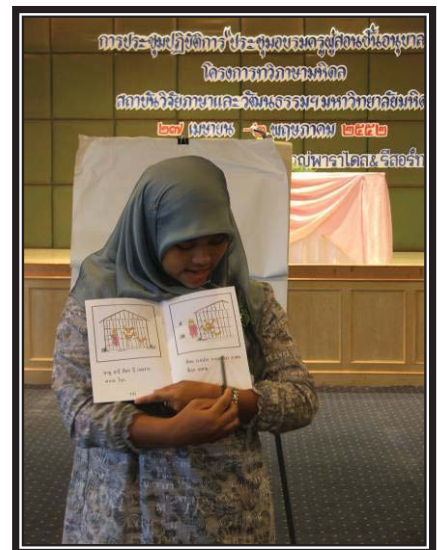
การสร้างหนังสือเล่มเล็ก ใช้เรื่องจากท้องถิ่น เรื่องจากเหตุการณ์ใดก็ได้ที่สนุกสนานแล้วนำมาดัดแปลงแต่งเป็นเรื่องสั้นๆ ประมาณ ๖-๘ ประโยค ควรเป็นประโยคความเดียวและเป็นคำศัพท์ที่คิดว่าเด็กรู้จัก เนื่องจากเด็กเพิ่งเริ่มหัดอ่าน หากเริ่มด้วยคำใหม่ทีละตัวเด็กแล้วอ่านไม่ได้จะเป็นการลดความต้องการรักการอ่าน และรักหนังสือของเด็กลง ภาพที่ใช้สื่อควรเป็นภาพที่สื่อความของเรื่องได้ครบ ลายเส้นชัดเจน มีสีสันสดใส และภาพก็ควรเป็นภาพที่เด็กรู้จักเช่นกัน

ประโยชน์ของหนังสือเล่มเล็ก คือ ใช้เป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับต้นได้ดี (ทั้งในภาษาที่ ๑ และภาษาที่ ๒) เด็กสนุกสนานจากรูปภาพและเนื้อเรื่อง ส่งเสริมให้เด็กรักหนังสือและรักการอ่าน นอกจากนี้แล้วหนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสือที่ชุมชนผลิตขึ้นเองทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่น

นอกเหนือจากสื่อในรูปแบบดังกล่าวแล้วกระบวนการพัฒนาภาษาและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กยังใช้วิธีการสอนที่เน้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดและสมองหลากหลายวิธีโดยไม่ต้องใช้สื่อประกอบ

กลวิธีการสอนเพื่อพัฒนาระบบความคิดและสติปัญญา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา (โดยไม่เน้นสื่อ)

กลวิธีการสอนแบบทวิภาษา จะเน้นให้เด็กได้สื่อสารโดยใช้ภาษาของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากการพูด การสื่อสาร การโต้ตอบ และการแสดงความคิดเห็นความรู้สึกของตนเอง เป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาสมองและพัฒนาระบบความคิด โดยจะเกิดขึ้นจากการที่เด็กได้รับข้อมูลอันเป็นเนื้อหาใกล้ตัว และเป็นภาษาที่เด็กเข้าใจได้ง่าย และมีการกระตุ้นด้วยกลวิธีการตั้งคำถาม หรือ กลวิธีการสอนของครู จะทำให้เด็กสามารถแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองออกมาได้โดยง่ายและเป็นธรรมชาติ ซึ่ง

หลักพื้นฐานของกลวิธีการสอนในระดับปฐมวัยนี้ คือ การกระตุ้นให้เด็กสื่อสารและแสดงออกให้ได้มากที่สุด ซึ่งต้องประกอบกับการใช้เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็กและใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจดีที่สุดควบคู่กัน กลวิธีการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการทางสมอง มีดังต่อไปนี้

(๑๒) เรื่องจากประสบการณ์ (Experience Story)

รูปแบบ : สร้างกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน เป็นการสร้างเหตุการณ์ที่ให้นักเรียนได้มีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมกัน โดยให้มีประสบการณ์ย่อยและความรู้สึกที่แตกต่างกันในกิจกรรมนั้นและช่วยกันเล่าสิ่งที่ได้ทำตามลำดับกิจกรรมพร้อมทั้งบอกความรู้สึกของตนเอง ครูเป็นผู้ขัดเกลาคำพูดของเด็กให้ถูกต้อง (โดยพูดซ้ำ) และเขียนเรื่องที่เด็กช่วยกันเล่าอย่างรวดเร็ว ให้เด็กร่วมกันตั้งชื่อเรื่องที่ได้แล้ว (อาจวาดรูปกิจกรรมดังกล่าวในวันถัดไป)

สื่อการสอน : เตรียมตามเนื้อหาของกิจกรรม

ระยะเวลาที่ใช้สอน: ๒๐-๓๐ นาที

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. ให้เด็กเข้าใจและเห็นว่าความคิดหรือเรื่องราวของตนเองสามารถถ่ายทอดเป็นตัวหนังสือได้ (เพื่อให้เด็กเห็นว่าตนเองก็สามารถสร้างสรรค์เรื่องที่พบเห็นให้เกิดเป็นตัวหนังสือได้เช่นกัน)
๒. กระตุ้นทักษะการอยากอ่านหนังสือ และการอยากเขียนหนังสือของเด็กนักเรียน
๓. ฝึกทักษะการพูดของเด็ก
๔. สอนให้เด็กรู้จักลำดับเหตุการณ์หรือขั้นตอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งนำไปสู่ทักษะการวิเคราะห์ในระดับสูงต่อไป
๕. ฝึกให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง

วิธีการจัดกิจกรรม :

๑. ครูแนะนำหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์
๒. นักเรียนและครูร่วมกันทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องประจำอาทิตย์
๓. นักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นด้วยกัน
๔. ครูช่วยนักเรียนนึกแต่งเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์นั้น
๕. นักเรียนเล่าเรื่องนั้นและครูเขียนเนื้อเรื่องบนกระดานดำ
๖. นักเรียนเลือกชื่อเรื่องที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง; ครูเขียนชื่อเรื่องบนกระดานดำ
๗. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังทั้งหมด โดยขึ้นกระดานดำขณะทีอ่าน

(๑๓) การเล่าเรื่องและบทบาทสมมุติ (Listening Story and Role Play)

รูปแบบ: ครูผู้สอนเล่านิทาน หรือเรื่องราวสั้นๆ ให้เด็กฟัง (ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก) จากนั้นให้เด็กๆ อาสาสมัครออกมาแสดงตามบทบาทของตัวละครในเรื่อง โดยให้ครูเป็นผู้เล่าเรื่อง จากนั้นจึงให้เด็กที่ไม่ได้แสดงมาเป็นผู้เล่าเรื่องให้เพื่อนๆ แสดง

สื่อการสอน: เรื่องราวสั้นๆ หรือ นิทานขนาดสั้น

ระยะเวลาที่ใช้: ๑๕-๒๐ นาที

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. พัฒนาความเข้าใจทางภาษาของเด็กออกมาเป็นการกระทำ / การแสดงออก
๒. ฝึกความกล้าและแสดงออกของเด็กและการมีส่วนร่วมในการฟังและแสดงเป็นเรื่องที่เด็กสามารถแสดงได้

วิธีการจัดกิจกรรม:

๑. เล่าเนื้อเรื่องสั้นๆ ให้เด็กฟัง โดยตัวละครและสิ่งที่ตัวละครควรทำควรเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคย เช่น สัตว์ในนิทาน หรือบุคคลที่เด็กรู้จัก (แม่ค้า หมอ ตำรวจ) และแสดงการกระทำที่เด็กรู้จักและแสดงท่าทางได้เมื่อได้ยินสิ่งที่ครูเล่า

ตัวอย่างเรื่อง: เด็กผู้ชายขว้างก้อนหินใส่หมา และหมาไล่เด็ก และกัดขาเด็ก

หรือ เด็กผู้หญิงไปตลาดกับแม่เพื่อขายผัก แม่ให้เงินไปซื้อลูกอินทผลัมกิน และเด็กกลับมาหาแม่เมื่อซื้ออินทผลัมได้แล้ว แต่ลืมเงินทอน จึงกลับไปเอาที่ตลาด แล้วได้เงินทอนกลับมา แต่ลืมอินทผลัมที่ถือไปด้วยไว้ที่ร้าน จึงวิ่งไปเอาอีกรอบหนึ่ง

๒. เลือกบทบาทและเลือกอาสาสมัครมาสวมบทบาทนั้น

๓. ให้นักเรียนแสดงตามเนื้อเรื่องหรือสถานการณ์ให้เต็มความสามารถ โดยครูไม่ต้องแทรกแซงใดๆ ทั้งสิ้น

๔. ครูช่วยนักเรียนพูดถึงความรู้สึกต่างๆ ที่ตัวละครประสบในระหว่างการแสดง

ข้อเสนอแนะ :

เนื้อเรื่องควรเป็นเรื่องที่เด็กคุ้นเคย ในชั้นแรกครูอาจจะแนะนำทำทางให้เด็กเมื่อเด็กทำไม่ได้ หลังจากนั้นควรให้เด็กทำทำทางเองให้สอดคล้องกับเรื่องที่เล่า ทั้งนี้อาจเพิ่มความสนุกสนานและเพื่อให้แสดงได้อย่างทั่วถึงอาจแสดงบทบาทสมมติของตนไม้หรือสิ่งของ

(๑๔) เล่าเรื่องผลัด (Relay Stories)

รูปแบบ: การเล่าเรื่องผลัดมี ๒ รูปแบบ คือ เล่าเรื่องผลัดแบบปฏิเสธโดยเปลี่ยนแปลงชื่อวัตถุหรือจำนวนวัตถุ และ เล่าเรื่องผลัดต่อเนื่องตามลำดับเวลาหรือเหตุการณ์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะการคิดและโต้ตอบโดยใช้ภาษาในระยะเวลาจำกัด (และพูดภายในประเด็นที่กำหนดไว้) ซึ่งควรเริ่มต้นด้วยเรื่องง่ายๆ สำหรับเด็กก่อน เช่น การเล่าเรื่องผลัดรูปแบบที่ ๑ ควรเป็นสิ่งที่เด็กรู้จักดีและชื่นชอบ เช่น ให้เด็กพูดว่าชอบกินผลไม้ (หรืออาหาร หรือชอบสัตว์) อะไรบ้างทีละคน จากนั้นรอบต่อไปจึงให้เพิ่มจำนวนผลไม้ จากนั้นจึงบอกให้พูดปฏิเสธก่อนจะพูดข้อความถัดไป สำหรับการเล่าเรื่องผลัดรูปแบบที่ ๒ ควรเป็นเรื่องราวที่เด็กรู้ลำดับเหตุการณ์ดีอยู่แล้ว เช่น “เราแต่งชุดนักเรียนอย่างไร ใส่อะไรก่อน-หลัง เริ่มบอกครูทีละคนไม่ให้ซ้ำกันนะ” หรือ “ตั้งแต่ตื่นนอนจนมาโรงเรียนหนูทำอะไรบ้าง บอกครูทีละคนไม่ให้ซ้ำกันนะ” จากนั้นอาจเพิ่มความยากโดยกำหนดว่า “คนที่พูดสุดท้ายต้องใส่รองเท้าพอดีนะ หรือ คนสุดท้ายต้องเดินทางมาถึงโรงเรียนพอดีนะ” เป็นต้น

สื่อการสอน: เรื่องที่สามารถเปลี่ยนแปลงชื่อวัตถุ สิ่งของ และจำนวน หรือ เรื่องที่มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

ระยะเวลาที่ใช้: ๑๕-๒๐ นาที

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. ฝึกพัฒนาทางด้านภาษา (การใช้ประโยคบอกเล่าและปฏิเสธ)
๒. ฝึกทักษะสมองด้านการจัดลำดับเหตุการณ์และเวลา
๓. ฝึกแต่งเรื่องร่วมกัน
๔. ใช้จินตนาการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะทางด้าน (คณิตศาสตร์)

วิธีการจัดกิจกรรม

๑) เล่าเรื่องผลัดแบบเปลี่ยนสิ่งของ หรือ เปลี่ยนจำนวน

(ตัวอย่างด้านล่าง เป็นเรื่องที่เปลี่ยนทั้งสิ่งของและจำนวน)

๑. เลือกชื่อที่ตลกๆสำหรับตัวละคร – พระมะเหลเถไถ, ตะหลุ่มตุ่มปึก, ตะลูกปึก, มะโชะ

๒. เลือกว่าเรื่อง: อดิษะในร่างกาย, อาหาร เครื่องมือ, งานบ้าน, สถานที่ต่างๆ, ความฝัน ฯลฯ
๓. คนแรกเริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึงสิ่งที่ตัวละครทำ ยกตัวอย่างเช่น ตะหลุมตุมปึกอม มะเขือเทศ ๓ ลูก/
๔. คนถัดไปต้องปฏิเสธการกระทำก่อนหน้า และ กล่าวข้อความที่เป็นการกระทำอื่นแทน ยกตัวอย่างเช่น “ไม่ใช่ๆ , ตะหลุมตุมปึกไม่ได้อมมะเขือเทศ ๓ ลูก แต่อมมะละกอ ๘ ลูก คนต่อๆ ก็ต้องปฏิเสธข้อความนี้ แล้วบอกข้อความใหม่โดยเปลี่ยนชื่อสิ่งของและจำนวน เช่น ไม่ใช่ๆ ตะหลุมตุมปึกไม่ได้อมมะละกอ ๘ ลูกแต่อมกล้วย ๓ หวี/ ไม่ใช่ๆ ตะหลุมตุมปึกไม่ได้อม..... (ต่อเนื่องไปจนครบทุกคน)

๒) เล่าเรื่องผลิตแบบต่อเนื่องตามลำดับเหตุการณ์และเวลา

๑. เลือกซื้อที่ตลกๆสำหรับตัวละคร หรือใช้ชื่อใครก็ได้ในห้อง
๒. เลือกว่าเรื่อง: การแต่งตัว (ชุดนักเรียน, ชุดละหมาด), การแปร่งพัน, เรื่องอาหาร (ปรุงอาหาร –กิน – ล้าง) กิจกรรมประจำวันตั้งแต่เช้า- เย็น (ตื่น – หลับ), การเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง เป็นต้น
๓. คนแรกเริ่มเรื่องด้วยกิจกรรมแรกของเหตุการณ์ที่เล่า ครูอาจเป็นผู้พูดคนแรก, หรือนำด้วยคำถามเพื่อให้เด็กพูดก็ได้ และหากเด็กต่อเนื้อเรื่องไม่ได้อาจข้ามให้ผู้อื่นเป็นคนพูดแล้วจะถามอีกครั้ง หรือครูช่วยถามเพื่อให้เด็กตอบ (ไม่ควรทำให้เด็กอาย และไม่ควรทำให้เด็กอื่นๆ คิดว่าไม่ตอบก็ได้ครูจะช่วยเหลือ)
๔. เด็กนักเรียนคนอื่นๆ ไปบอกเหตุการณ์ตามลำดับจนครบคน หรือ วนต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าเหตุการณ์จะจบ

ข้อเสนอแนะ : ครูสามารถใช้วิธีนี้ได้ทั้งชั้นเรียนในรูปแบบที่กำหนดไว้ หรืออาจเอาลูกบอลเล็กให้นักเรียนคนแรกถือและหลังจากนักเรียนคนแรกพูดจบ ให้โยนลูกบอลให้เพื่อนนักเรียนอีกคน และนักเรียนคนนั้นก็พูดต่อ แล้วก็โยนให้นักเรียนคนอื่นๆ โดยไม่ต้องเรียงลำดับ หรืออาจโยนกลับมาที่ครูเพื่อให้ครูส่งต่อให้กับเด็กที่ยังไม่ได้พูด (วิธีนี้เพื่อให้เด็กตั้งใจฟังคำพูดของเพื่อน และเตรียมพร้อมตลอดเวลา และได้ฝึกกระบวนการคิดแบบจับพิน)

(๑๕) การเล่าเรื่องจากภาพ (Student Picture Story)

รูปแบบ: การเล่าเรื่องจากภาพเป็นกิจกรรมให้เด็กแสดงความเข้าใจเรื่องที่ฟังหรือเหตุการณ์ที่ได้ปฏิบัติร่วมกันโดยใช้ภาพเป็นสื่อ พร้อมทั้งเล่าสิ่งที่ตนเองวาดออกมาเป็นเรื่องราวได้ตามที่ตนเข้าใจ

(เรื่องที่จะใช้วาดรูปอาจเป็นเรื่องจากนิทาน เรื่องเล่า หรือ กิจกรรมประสบการณ์ร่วมกันที่ครูผู้สอน ได้สอนในวันก่อนหน้า) การวาดรูปพร้อมกับเล่าเรื่องจากภาพ เป็นปูพื้นฐานการสร้างสรรค์เรื่องราว ด้วยตนเอง และเป็นจุดเริ่มต้นในการเขียนให้กับเด็ก โดยใช้การวาดรูป (เขียนภาพ) เป็นสื่อตั้งต้น จากนั้นจึงนำไปสู่การวาดอักษร (เขียนอักษร) ต่อไป

สื่อการสอน: นิทาน หรือเรื่องราวสนุกสนานสั้นๆ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ หรือ กิจกรรมที่เด็กได้ทำร่วมกัน

ระยะเวลาที่ใช้: ๒๐ – ๓๐ นาที (แต่ละบุคคล ไม่เกิน ๓ นาที)

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. ฝึกความสามารถในการสร้างเรื่องราว (แต่งเรื่อง) อันเป็นพื้นฐานของการเขียนอย่างสร้างสรรค์
๒. ฝึกทักษะด้านการเขียนของเด็ก โดยในขั้นตอนนี้มุ่งหวังให้เด็กวาด (เขียนรูป) โดยใช้ภาพเป็นตัวสื่อความหมาย พร้อมทั้งบอกเล่าสิ่งที่ตนต้องการบอกผ่านรูปภาพนั้น จากนั้นจึงต่อยอดไปสู่การวาดอักษร (เขียนตัวหนังสือ) เพื่อสื่อความหมายต่อไป
๓. ฝึกการพูดอย่างเป็นลำดับเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ เพิ่มความกล้าแสดงออก
๔. ฝึกให้เด็กมีส่วนร่วมในการแต่งเรื่องร่วมกัน กรณีที่ครูให้จับคู่กันเขียนภาพ และร่วมกัน เล่าเรื่อง

วิธีการจัดกิจกรรม:

๑. ให้นักเรียนเขียน/วาดภาพเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างที่ได้ฟัง หรือที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว (อาจเกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์) โดยครูอาจตั้งประเด็นหรือหัวข้อจากเรื่องที่ได้ ฟังไป เช่น หนูชอบใคร (อะไร/ สัตว์อะไร) มากที่สุดในเรื่อง ลองวาดรูปดูนะว่าเหมือนหรือไม่?
๒. บอกให้นักเรียนคิดเรื่องที่ดีเกี่ยวกับหัวข้อและแต่งเรื่องโดยใช้ภาพมาประกอบการเล่าเรื่อง
๓. นักเรียนแต่งเรื่องของตัวเองในขณะที่ครูเดินไปรอบๆ และกระตุ้นให้นักเรียน ถ่ายทอดความคิดของตัวเองออกมา
๔. เมื่อนักเรียนส่วนใหญ่เขียนเสร็จแล้ว ให้เลือกนักเรียนสองหรือสามคน มาเล่าเรื่อง ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง
๕. ทุกคนปรบมือให้ “นักเล่าเรื่อง”

ข้อเสนอแนะ:

๑. กิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความคิดไม่ได้เน้นความถูกต้องของรูปภาพ (อาจไม่ต้องให้คะแนนภาพหรือแก้ไขภาพของเด็ก หากผิดพลาดเพียงเล็กน้อย)
๒. ครูไม่จำเป็นต้องเขียนเนื้อเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ข้างหน้ารูปภาพ เพราะเด็กจะขาดความมั่นใจ หรือคิดว่ารูปที่ตัวเองวาดไม่สามารถสื่อความหมายได้
๓. สำหรับเด็กนักเรียนในชั้นต่อไป จึงให้เด็กเขียนอักษร (เท่าที่จะเขียนได้) ประกอบรูปภาพที่ตนเองวาด

(๑๖) รายงานของนักเรียน (Student Report)

รูปแบบ: การรายงานของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนออกมาพูดให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้น โดยกลวิธีนี้มี ๒ รูปแบบ คือ การแสดงและเล่า (การเล่าเรื่องราวจากสิ่งของที่นำมา) และ การรายงานของหนู (การเล่าเรื่องจากสิ่งที่ได้ฟังมา เช่น ตำนาน นิทาน ประวัติดชุมชน ประวัติคนในหมู่บ้าน ฯลฯ) เนื้อหาในรูปแบบแรกจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับของตนเอง พร้อมกับแสดงสิ่งของที่ตนเองนำมาเป็นสื่อประกอบ รูปแบบที่ ๒ เนื้อหาเป็นเรื่องราว ตำนาน หรือนิทาน ที่เด็กได้ฟังมาจากคนในครอบครัว หรือเรื่องที่ฟังมาจากผู้ใหญ่ ผู้อาวุโสในชุมชนแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังในห้อง กิจกรรมนี้จะเป็นการฝึกทักษะการพูดให้กับเด็กอย่างเป็นประจำ และฝึกทักษะการเป็นผู้ฟังด้วย ทั้งนี้เมื่อทำกิจกรรมนี้ไประยะหนึ่งแล้วอาจให้เพื่อนร่วมการซักถามโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นได้โดยครูผู้สอนเป็นผู้เกริ่นนำก่อน กิจกรรมการรายงานของนักเรียนนี้มี ๒ รูปแบบ คือ การแสดงและเล่า และการรายงานของนักเรียน

๑) การแสดงและเล่า (เรื่องราวจากสิ่งที่นำมา)

เรื่องราวและเนื้อหาจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับของตนเอง พร้อมกับแสดงสิ่งของที่ตนเองนำมาเป็นสื่อประกอบ

สื่อการสอน: สิ่งที่นักเรียนนำมาจากบ้าน

ระยะเวลาที่ใช้: ๕ – ๑๐ นาที (แต่ละบุคคล ไม่เกิน ๓ นาที นักเรียน ๒-๓ คน)

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. ฝึกทักษะการพูด
๒. ฝึกฝนความกล้าแสดงออกของเด็ก

๓. ฝึกสมองและความคิดของเด็กในการใช้ความคิดเพื่อเรียบเรียงภาษา (ของตนเอง + ภาษาแม่) ในการเล่าเรื่อง

วิธีการจัดกิจกรรม

๑. ก่อนหน้าบทเรียนหนึ่งวัน ครูบอกนักเรียนสามคนให้นำของบางอย่างที่เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้มาในวันรุ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น “เอาของที่นักเรียนชอบถือไว้ในมือ” (ขนนก, ก้อนหินที่มีผิวเรียบ, ชันไม้, ผ้านุ่มๆ; ฯลฯ).
๒. นักเรียนคนที่เอามาให้นำสิ่งนั้นมาแสดงให้เพื่อนร่วมชั้นดู
๓. ครูให้นักเรียนอธิบาย ว่าทำไมพวกเขาชอบถือของสิ่งนั้นไว้ในมือ (“เพราะว่า พ่อ ให้ของสิ่งนี้กับฉัน” หรือ “เพราะว่าฉันเจอสิ่งนี้ที่ชายทะเล” หรือ “เพราะแม่ของฉันเย็บของสิ่งนี้ให้” หรือ “เพราะฉันและพี่ชายเจอของสิ่งนี้ในป่า”)
๔. จากนั้นครูถามนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นว่าพวกเขามีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันบ้างหรือไม่เกี่ยวกับของที่นำมาแสดง ใครก็ตามที่มีส่วนร่วมจะได้รับคำชมและกำลังใจ

ข้อเสนอแนะ:

๑. กิจกรรมนี้สามารถทำได้บ่อยครั้งเท่าที่นักเรียนยังมีความสนใจอยู่ สามารถนำสิ่งของต่างๆ มาแสดงได้ รวมถึงภาพที่นักเรียนชอบที่สุด, ดอกไม้, สิ่งที่สวยงามเมื่อแดดส่องกระทบ หรือ ส่องผ่าน, สิ่งที่ทำให้เกิดเสียงไพเราะ และอาจรวมสิ่งเล็กๆ นำมาตลอดปีการศึกษาไว้
๒. มีการเตรียมพร้อมในการเตรียมอุปกรณ์ให้เด็กล่วงหน้า
๓. สามารถเชิญผู้ปกครองชมการแสดงและเล่าเรื่องของเด็กได้

๒) การรายงานของหนู (เรื่องราวที่ฟังมาจากนอกโรงเรียน)

เรื่องราวหรือเนื้อหาที่นำมารายงาน อาจเป็นตำนาน หรือนิทาน ที่เด็กได้ฟังมาจากคนในครอบครัว หรือเรื่องที่ฟังมาจากผู้ใหญ่ ผู้อาวุโสในชุมชนแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังต่อในห้อง

สื่อการสอน: เรื่องราว ข้อมูล ประวัติ ตำนาน ที่เด็กไปสอบถามจากคนในครอบครัว หรือผู้อาวุโสในหมู่บ้าน

ระยะเวลาที่ใช้: ๕ – ๑๐ นาที (แต่ละบุคคล ไม่เกิน ๓ นาที นักเรียน ๒-๓ คน)

เป้าหมายและจุดประสงค์:

๑. ฝึกทักษะการพูด โดยรับเรื่องราวและสามารถนำมาบอกเล่าต่อได้ด้วยภาษาของตนเอง
๒. ฝึกให้เด็กรู้จักถาม และรู้จักหาข้อมูลด้วยตนเอง (เริ่มจากที่บ้าน ไปสู่ในชุมชน)
๓. ฝึกความกล้าแสดงออกของเด็ก

๔. ฝึกสมองและความคิดของเด็กในการใช้ความคิดเพื่อเรียบเรียงภาษา (ของตนเอง + ภาษาแม่) ในการเล่าเรื่อง

วิธีการจัดกิจกรรม:

๑. ในชั้นอนุบาล ๑ กิจกรรมนี้จะป็นกิจกรรมแบบง่ายๆ แต่ในเวลาต่อไปจะพัฒนาไปเป็นงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเป็นการบ้าน
๒. ถ้าหากนักเรียนเริ่มสนใจบางสิ่งในวัฒนธรรมของตนเอง (เพลง, นิทาน, วิธีการนับ, วิธบุรุษที่มีชื่อเสียง, บุคคล สำคัญทางศาสนา, คำพิเศษในภาษาท้องถิ่น), ครูมอบหมายงานให้นักเรียนไปบ้าน หรือในหมู่บ้านสอบถามพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่คนอื่นๆ เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่สนใจ หรือคำศัพท์ หรือแนวคิด หรือขนบธรรมเนียม
๓. ในวันถัดไป หรือหลังจากนั้น ให้เวลานักเรียนออกมา “รายงาน” หน้าชั้น เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ไปเรียนรู้จากผู้ใหญ่ (ในชั้นอนุบาล กิจกรรมนี้จะสร้างความขบขันได้มาก เพราะนักเรียนจะสับสนในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาอย่างผู้ใหญ่คาดไม่ถึง และทำให้กลายเป็นเรื่องตลก)
๔. อย่างไรก็ตาม นักเรียนจะต้องได้รับคำชมและได้รับกำลังใจเสมอ เมื่อนำความรู้ใหม่มาเล่าให้ครูและเพื่อนนักเรียนฟัง (กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนทราบว่ามีเรื่องสำคัญที่สามารถเรียนรู้ได้นอกโรงเรียน และการศึกษาที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่าสิ่งที่ได้รู้ในรั้วโรงเรียน)

(๑๗) การจัดเรียงและแยกแยะ (Sorting & Arrange)

รูปแบบ : ให้นักเรียนสามารถแยกแยะ และ จัดกลุ่มวัตถุสิ่งของที่เหมือนและแตกต่างกันได้ และสามารถเรียงลำดับมากน้อยของปริมาณ ความสูงต่ำของสิ่งต่างๆ ได้ โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่สังเกตเห็นความแตกต่างได้ง่ายที่สุด เช่น แยกเพื่อนเป็นกลุ่มชาย – หญิง, แยกปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นกองๆ, แยกดินน้ำมันเป็นกลุ่มสี และเรียงลำดับแท่งไม้ที่สูงที่สุดไปหาแท่งที่สั้นที่สุด (เริ่มต้นจาก ๓ ลำดับและเป็น ๕ ลำดับ) เป็นต้น

สื่อการสอน: สิ่งของที่อยู่ในชั้น ตั้งแต่ตัวเด็ก, อุปกรณ์การเรียน และ อุปกรณ์ที่สร้างขึ้น

ระยะเวลาที่ใช้: ๒๐-๓๐ นาที

เป้าหมายและจุดประสงค์: ฝึกทักษะด้านคณิตศาสตร์ของเด็ก เช่น

- การสังเกตวัตถุสิ่งของ (สี , ขนาด , ปริมาณ ฯลฯ)
- การเปรียบเทียบความแตกต่าง
- การจับคู่ความเหมือน

ข้อเสนอแนะ

- ไม่ควรแจกอุปกรณ์ให้เด็กก่อน เพราะเด็กจะสนใจสิ่งของ/อุปกรณ์จนขาดสมาธิ/ไม่ได้ฟังคำสั่งของครู
- ครูไม่ควรสั่งเด็กให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ควรให้เด็กคิดเอง ทำนอง/ครูสั่งได้กรณีที่ต้องการวัดความเข้าใจ/การตอบสนองต่อคำสั่งของเด็ก
- ครูตั้งคำถามให้เด็กตอบสำหรับเหตุผลการทำนั้นๆ

(๑๘) ทักษะศึกษา (Field Trip)

เป้าหมายและจุดประสงค์

เป้าหมายของการทัศนศึกษาคือให้นักเรียนได้เห็นของจริงในสภาพแวดล้อมจริง ซึ่งไม่อาจทำได้ในห้องเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เห็น, ได้ยิน, สัมผัส, ชิม, เรียนรู้ ร่วมกัน ทั้งห้อง

วิธีการจัดกิจกรรม

๑. กิจกรรมใดๆ ที่นักเรียนต้องออกไปนอกห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้ดูแลการทัศนศึกษา อาจใช้เวลาไม่ก่นาที่ (เช่นการทัศนศึกษาเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับ การแต่งเรื่องจากประสบการณ์) หรือ หรือนานกว่านั้น (เช่นการเดินทางไปที่แม่น้ำ เพื่อเรียนรู้ชื่อของพืชต่างๆ, ชื่อสัตว์, ชื่อนก, ชื่อปลา, ชื่อต้นไม้, และคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ เช่น ตลิ่ง, กระแสน้ำ, ลื่น, จมน้ำ, อันตราย, ปลอดภัย)
๒. ให้มีกิจกรรมที่เป็นเหมือนการสรุปการทัศนศึกษา; เช่น พูดคุยสิ่งที่นักเรียน คิดว่าสำคัญที่สุด, น่าสนใจที่สุด, อันตรายที่สุด, สนุกที่สุด เป็นต้น
๓. ครูบันทึกเรื่องที่นักเรียนร่วมกันเล่าจากสิ่งที่ได้ไปเห็นมาด้วยกัน จากนั้นเล่ากลับโดยการอ่านจากสิ่งที่บันทึก พร้อมกับถามนักเรียนเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเนื้อหา หากไม่พอใจและร่วมกันตั้งชื่อเรื่องจากประสบการณ์ที่ได้ไปเห็นมาพร้อมกัน
๔. ครูสามารถอ้างอิงถึงประสบการณ์จากการทัศนศึกษาได้ตลอดปีการศึกษาเมื่อมี โอกาสที่เหมาะสม

(๑๙) ฟังและร้องเพลง (Listening and Sing a Song)

วิธีการจัดกิจกรรม

๑. แนะนำเพลงใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม (ป๊อปปูล่าหรือสตูล) ซึ่งสัมพันธ์กับ หน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือให้เชื่อมโยงเพลงใหม่เข้ากับสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน (โปรดระวังอย่าให้เพลงยากเกินไป สำหรับนักเรียน ทั้งวิธีการร้องหรือคำศัพท์)

๒. ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง (หรือเชิญคนจากชุมชนมาเป็นผู้ร้อง)
๓. หากมีเรื่องราวอะไรเป็นพิเศษที่เกี่ยวข้องกับเพลง เล่าให้นักเรียนฟัง และเปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็น
๔. แนะนำนักเรียนให้รู้จักคำศัพท์ใหม่ที่นักเรียนไม่รู้มาก่อนแต่เป็นคำสำคัญในเพลง
๕. สอนนักเรียนร้องเพลง ที่ละบรรทัด หรือทีละวรรค แล้วแต่ว่านักเรียนจะถนัด แบบไหนที่สุด
๖. ให้นักเรียนร้องเป็นรายบุคคลหากนักเรียนต้องการ
๗. ทุกคนร้องเพลงร่วมกัน.

(๒๐) เรียนรู้การฟัง (กิจกรรมแยกแยะเสียง)

รูปแบบ : มีกิจกรรมหลายอย่างที่สามารจัดให้นักเรียนอนุบาลได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนเริ่มฟังเสียงในสภาพแวดล้อมอย่างตั้งใจ เพื่อนำไปสู่การฟังเสียงที่มีความซับซ้อนขึ้นของภาษาต่าง ๆ (เสียงพยัญชนะ, สระ และระดับเสียงวรรณยุกต์) เป็นการเตรียมความพร้อมในการอ่าน-เขียนของทุกภาษากิจกรรมเรียนรู้การฟัง หรือแยกแยะเสียงมีกิจกรรมย่อย เริ่มตั้งแต่ระดับง่ายสำหรับเด็กอนุบาล ๑ ดังต่อไปนี้

๑. **หลับตา** นักเรียนก้มหัวลงและหลับตา ครูบอกให้ทุกคนเงยบกริบ และฟังเสียง จากนั้นครูนับในใจถึง ๖๐ แล้วบอกว่า “เออละ ลืมตาได้” นักเรียนลืมตา ครูถามว่า “นักเรียนได้ยินอะไร?” (คำตอบอาจเป็น: เสียงนกร้อง, เด็กร้องไห้, รถบรรทุกบนถนน, เครื่องบิน, คนกำลังทำงาน, แม่ดูลูก, ฝนตกโดนหลังคา, เด็กไอ, เสียงแมลง, หมาเห่า, คนหัวเราะ). ครูกล่าวชมและให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ตอบทุกคน “เห็นไหมถ้าเราพยายามฟังจริงๆ เราก็สามารถได้ยินเสียงดังหลายอย่าง”

๒. **กระป๋องโหนด** ในกิจกรรมนี้ ครูเอากระป๋องที่มีรูปร่างคล้ายกันมาสามใบ และใส่สิ่งของที่แตกต่างกันลงในกระป๋อง (ยกตัวอย่างเช่น ใส่เมล็ดพืชลงใน กระป๋องหนึ่ง, ก้อนหินในอีกกระป๋องหนึ่ง, ทรายแห้งในอีกกระป๋องหนึ่ง) ครูเขย่ากระป๋องทีละใบ และบอกนักเรียนว่ามีอะไรอยู่ในแต่ละกระป๋อง หลังจากนั้นครูบอกให้นักเรียนก้มหัวลงและหลับตา แล้วครูจึงเขย่ากระป๋องใบใดใบหนึ่ง และให้นักเรียนตอบว่าครูเขย่ากระป๋องใบไหน นักเรียนพยายามระบุว่าครูเขย่ากระป๋องใบไหน ให้ชมนักเรียนทุกคนที่ตอบถูก

๓. **ตีอะไร** ในกิจกรรมนี้ครูจะมีไม้ท่อนหนึ่ง ครูเดินไปรอบๆ ห้องเอาไม้ตีสิ่งของ ต่างๆ (ยกตัวอย่างเช่น: กระดานดำ, กระป๋อง, แก้ว, ผนัง, เส้า, โต๊ะ, มือของครูเอง) จากนั้นครูบอกนักเรียนให้ก้มหัวลงและหลับตา ครูเดินไปรอบห้องและตีสิ่งของ ต่างๆ และนักเรียนพยายามระบุจากเสียงว่าครูตีอะไร

ตัวอย่างต่อไปนี้จะยากขึ้น เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนเริ่มฟังส่วนต่างๆ ของเสียงพูดที่ได้ยินในภาษาแม่ของตนเอง (รวมถึงภาษาอื่น ๆ)

๔. เสียงไหนเหมือนกัน? ครูบอกให้นักเรียนตั้งใจฟัง ครูพูดคำศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยเสียงพยัญชนะเดียวกัน (ยกตัวอย่างเช่น ปลา, โป่ง, แปะด, ปู) และครูถามว่าส่วน ไหนของคำเหล่านี้ที่มีเสียงเหมือนกัน? นักเรียนพยายามฟังและระบุว่า เสียง ขึ้นต้นเหมือนกัน ครูสามารถบอกให้นักเรียนมองที่ปากตอนที่ออกเสียง ครูสามารถถามนักเรียนว่ามีคำไหนอีกไหมที่ขึ้นต้นด้วยเสียงเดียวกัน **หรือครูอาจจะพูดคำที่คล้องจองกัน** (ยกตัวอย่างเช่น มันแกว, แมว, แก้ว, แก้ว) และ ถามนักเรียนว่ามีส่วนไหนที่เหมือนกันในคำเหล่านี้

๕. เสียงไหนต่างกัน? ครูบอกให้นักเรียนตั้งใจฟัง “ครูจะพูดคำศัพท์ และสามคำ จะมีเสียงเหมือนกัน และหนึ่งคำมีเสียงต่างออกไป นักเรียนฟังและบอกครูว่า คำไหนคือคำที่แตกต่าง (ยกตัวอย่างเช่น เสือ, สอง, ตู๋, สั้น) นักเรียนพยายามฟัง และบอกว่าคำไหนไม่เหมือน **หรือ** ครูถามแบบเดียวกันกับคำคล้องจอง: แมว, แก้ว, กวาง, แก้ว นักเรียนฟังและ บอกครูว่าคำไหนคือคำที่แตกต่าง [ถ้ากิจกรรมนี้ยากเกินไปสำหรับ นักเรียน ให้หยุดให้ทำกิจกรรมที่ง่ายกว่าและนักเรียนทำได้ก่อน ลองทำกิจกรรมที่ยากขึ้นในเวลาต่อไป]

๖. “เมื่อไรได้ยิน คำว่าเด็กจะต้อง.....” (กิจกรรมจากเรื่องเล่า)

ในกิจกรรมนี้เมื่อครู จะอ่านเรื่องเล่า ให้บอกนักเรียนว่าเมื่อครูอ่านถึงคำๆ หนึ่งหรือชื่อของตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง หรือนก หรือสัตว์ ชนิดใดชนิดหนึ่ง นักเรียนจะต้องทำอะไรบางอย่าง ยกตัวอย่างเช่น:

- o ครูอ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับเด็กผู้หญิงที่ช่วยน้องชายจากจระเข้ ครูบอกนักเรียนให้ปรบมือทุกครั้งเมื่อได้ยินชื่อของเด็กผู้หญิงคนนี้
- o ครูอ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับเด็กผู้ชายกับหมาของเขาชื่อพาย ทุกครั้งที่นักเรียน ได้ยินชื่อของหมา นักเรียนจะทำเสียงเห่าเลียนเสียงหมาเห่า
- o ครูอ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับกระต่ายกับจระเข้ ทุกครั้งที่นักเรียนได้ยินคำว่า “จระเข้” ให้อ้าแขนออกทางด้านหน้า (เลียนแบบกิริยาอ้าและหุบปากของจระเข้) และ หุบแขนเข้าหากันให้มีเสียงดัง

(๒๑) พัฒนาการเรียนรู้ด้วยกลอนพื้นบ้าน (Traditional Poem)

วิธีการจัดกิจกรรม

๑. อ่านกลอนหรือคำคล้องจองพื้นบ้านสำหรับเด็ก แสดงท่าทางและอารมณ์ประกอบในขณะที่อ่าน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการอ่านเป็นอย่างไร
๒. ชวนนักเรียนให้ท่องกลอนไปพร้อมๆ กับครู (นักเรียนจะชอบกิจกรรมนี้เพราะ “ทำนองเสนาะ” ในภาษา ยกตัวอย่างเช่นในภาษาไทย “จ้ำจ๊ะเขื่อเปราะ กะเทาะหน้าแวน พายเรือออกแอ่น อาบน้ำท่าไหน อาบน้ำท่าวัด เอาแบ่งไหนผัด เอากระจกไหนส่อง เยี่ยมๆ มองๆ นกขุนทองร้องวู้”)
๓. นักเรียนพูดคุยกันว่ากลอนหรือคำคล้องจองดังกล่าวหมายความว่าอย่างไรได้บ้าง
๔. นักเรียนลองท่องกลอนเป็นรายคน
๕. ทุกคนท่องกลอนพร้อมๆ กัน

(๒๒) พัฒนาการเรียนรู้โดยผสมวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับบทเรียน และการสร้างมุขวัฒนธรรม

รูปแบบ: ผู้สอนควรนำการสอนโดยให้เนื้อหาของบทเรียนในชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ ใกล้เคียงกับประสบการณ์ของนักเรียน ที่เกี่ยวโยงจากครอบครัวและบ้านใกล้เรือนเคียงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ไม่ว่าจะเป็นชื่อคน ชื่อสถานที่ เหตุการณ์ กิจกรรม บทบาทของผู้ใหญ่ กิจกรรมของเด็กๆ กิจกรรมของผู้ใหญ่ งาน กีฬา เทศกาล ฯลฯ

วิธีการจัดกิจกรรม :

๑. เมื่อไรก็ตามที่มีงานแต่งงานหรืองานศพ หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่นๆ ใน ชุมชนของนักเรียน ให้นักเรียนพูดคุย ผ่านกิจกรรม " แสดงและเล่า " หรือ " เรื่องจากประสบการณ์ " หรือ " เรื่องจากภาพ "
๒. การนำภาษาที่นักเรียนใช้ในครัวเรือนมาใช้ในห้องเรียนมีส่วนอย่างมากในการสร้างความเข้มแข็งแก่วัฒนธรรมของชุมชน
๓. เมื่อมีกิจกรรมใดๆ ก็ตามและนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม จุดเน้นของการพูดคุยและ กิจกรรมการเรียนรู้ควรที่จะอยู่ที่ประสบการณ์ของเด็กไม่ใช่ของผู้ใหญ่ (ยกตัวอย่างเช่น ในชุมชนในหมู่เกาะแปซิฟิกแห่งหนึ่ง นักเรียนแต่งเรื่องเกี่ยวกับการสร้างบ้านแบบพื้นบ้านของเขา แต่ครูยืนยันว่า เรื่องควรเกี่ยวกับการที่ผู้ชาย ช่วยกันยกบ้าน ซึ่งเด็กไม่มีส่วนร่วม และไม่ใช่สิ่งที่ เด็กอยากมีส่วนร่วม แต่ถ้า เป็นเรื่องเกี่ยวกับแม่ที่นำอาหารมาปรุงและเด็กๆ ได้กิน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่พวกเขามีส่วนร่วม

๔. ใช้เรื่องจากชุมชนท้องถิ่นซึ่งอธิบายเกี่ยวกับชื่อของสถานที่ หรือเพราะเหตุใด สัตว์ นก สัตว์เลื้อยคลาน ปลา ฯลฯ ถึงมีลักษณะอย่างที่มีมันเป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือเรื่อง ของบุคคลที่มีชื่อเสียงในชุมชน

การสร้างมุมวัฒนธรรมเพื่อผสมผสานวัฒนธรรมเข้าสู่บทเรียน

รูปแบบ: ให้จัดมุมหนึ่งขึ้นในห้องเรียนเป็นที่ที่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง นำวัตถุ สิ่งของ งานหัตถกรรม เสื้อผ้า เครื่องมือ งานศิลปกรรม และสิ่งอื่นๆ ที่เป็นส่วนที่สำคัญ โดดเด่น ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และเมื่อไรที่เหมาะสม (หรือเมื่อมีงานหรือ โอกาสสำคัญ)ให้นำสิ่งที่นำมา แสดงมาเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียน

การจัดกิจกรรมเมื่อมีมุมวัฒนธรรม

- เมื่อมีกิจกรรมขึ้นในชุมชนใกล้กับโรงเรียน (การสร้างบ้าน การขุดเรือ การตัดแต่งกิ่ง ผลไม้ในสวน งานศพ งานแต่งงาน ฯลฯ) ครูจะใช้สิ่งของที่ เหมาะสมจาก มุมวัฒนธรรมมาใช้ประกอบบทเรียน โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ คำศัพท์และวิธีการใช้ สิ่งของนั้น แล้วทั้งชั้นเรียนจะพากันไปร่วมกิจกรรมใน ชุมชน หลังจากนั้น ให้นักเรียนพูดคุยกันเกี่ยวกับกิจกรรมที่ไปเข้าร่วม และให้ นักเรียนผูกเรื่องขึ้น โดยใช้คำศัพท์ทางวัฒนธรรมซึ่งได้เรียนไปแล้ว
- หากมีสิ่งของชิ้นไหนในมุมวัฒนธรรมที่ถูกกล่าวถึงในเรื่องที่แต่งขึ้นหรือถูกใช้ ในบทเรียน ให้ครูเลือกนักเรียนคนหนึ่งไปหยิบของจากมุมวัฒนธรรมมาให้ครู ครูให้นักเรียนเล่าว่าของสิ่งนั้นใช้อย่างไร หากเด็กไม่ทราบให้ครูสอน
- ครูให้นักเรียนไปที่มุมวัฒนธรรมเพื่อดูสิ่งของบางอย่าง และเขียนภาพเล่าเรื่อง เกี่ยวกับสิ่งของที่เขาชอบที่สุด
- เมื่อมีแขกมาเยี่ยมชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นคนจากชุมชน หรือจากกระทรวงศึกษาฯ หรือแขกที่มาจากนอกชุมชน ครูจะให้นักเรียนเล่าให้ผู้มาเยือนฟัง เกี่ยวกับสิ่งของ ต่างๆ ในมุมวัฒนธรรม

นอกเหนือจาก ๒๒ กลวิธีข้างต้นแล้ว สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ยังมีการสอนสาระวิชา ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมและวิชาอื่นๆ โดยใช้กลวิธีการสอนแบบใหม่ ที่ เรียกว่า “การสอนแบบแซนด์วิชหรือแบบประกบภาษา (มลายูถิ่น – ภาษาไทย – ภาษามลายูถิ่น)” ซึ่งมี ขั้นตอนการสอนดังนี้

(๒๓) กลวิธีการสอนแบบแซนด์วิช หรือแบบประกบภาษา (มลายูถิ่น – ภาษาไทย – ภาษามลายูถิ่น)

การสอนแบบแซนด์วิชหรือแบบประกบภาษา (มลายูถิ่น – ภาษาไทย – ภาษามลายูถิ่น) ประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑: ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอด (Concept) โดยใช้ภาษามลายูถิ่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาใช้จะต้องเน้นให้เด็กค้นพบและเกิดความเข้าใจด้วยตัวเอง ซึ่งได้แก่ กลวิธีการสอนทั้ง ๒๒ รูปแบบข้างต้น หรืออาจเพิ่มเติมกลวิธีการสอนแบบอื่นๆ ด้วยก็ได้ และสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ ช่วงสุดท้ายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนที่ ๒ ครูจะต้องทบทวนความคิดรวบยอด (Concept) ในคาบนี้ให้นักเรียนฟัง (โดยใช้ภาษามลายูถิ่น)

ขั้นตอนที่ ๒: ครูแนะนำคำศัพท์วิชาการภาษาไทยให้กับเด็กจำนวน ๒ - ๓ คำ โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมแบบง่ายๆ เช่น TPR-ร่างกาย TPR-สิ่งของ หรือTPR-รูปภาพ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๓: ครูตรวจสอบความเข้าใจของเด็กโดยใช้ภาษามลายูถิ่น

สื่อการเรียนการสอนและกลวิธีที่กล่าวมาข้างต้น จะไม่เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก หากครูผู้สอนไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสื่อแต่ละชนิด และหากไม่ฝึกฝนทดลองใช้ รวมทั้งไม่ได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนการสอน (โดยการอ่านแผนการสอน เตรียมอุปกรณ์หรือเตรียมเรื่องที่จะสอนก่อนสอนจริง) อาจส่งผลให้สื่อและกลวิธีต่างๆ ด้อยประสิทธิภาพลงไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้นครูผู้สอนทั้งในโรงเรียนที่ร่วมโครงการ หรือผู้ที่สนใจกลวิธีและสื่อต่างๆ ควรทำความเข้าใจและใส่ใจในรายละเอียดอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วหากสามารถพัฒนารูปแบบของสื่อให้ดียิ่งขึ้นโดยยังคงแนวคิดและเป้าหมายของสื่อไว้ได้เช่นเดิม น่าจะเป็นสิ่งที่ดีต่อครูและมีผลดีๆ ไปสู่เด็กได้มากยิ่งขึ้น

๔.๘ การติดตามและการประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการฯ

การดำเนินงานโครงการวิจัย “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ (เต็มรูปแบบ)” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนไทยเชื้อสายมลายูสามารถใช้ภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัย และสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมทั้งในวัฒนธรรมความเป็นมลายูและความเป็นไทย รวมทั้งประสบความสำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการหรือสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้ดีขึ้นได้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานด้านการศึกษาในพื้นที่และส่วนกลาง

แนวคิดของการออกแบบการประเมินผล (เป้าหมายโครงการ – หลักสูตรและแผนการเรียนการสอน)

การออกแบบการประเมินผลพัฒนาการด้านการศึกษาในโครงการทวิภาษาฯ ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ และหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางทวิภาษาฯ กล่าวคือ แบบประเมินต้องเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานและการเรียนการสอน ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยสรุปในระดับชั้นอนุบาล ๑ มีเนื้อหาและกลวิธีการสอนเน้นไปที่การฟัง-พูดภาษามลายูถิ่นเพื่อพัฒนาการทางสติปัญญา การกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ โดยดูจากการสื่อสาร การโต้ตอบของเด็กนักเรียน และการใช้ทักษะภาษาในการบอกเล่าเรื่องราวและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และพัฒนาทักษะการภาษาไทยเบื้องต้นโดยเน้นความเข้าใจจากการฟัง (TPR) ผ่านการปฏิบัติ นอกจากนี้เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นสื่อการสอนล้วนเป็นเรื่องราวในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมใกล้ตัวเด็ก ทำให้เด็กเข้าใจได้รวดเร็ว และทำให้กระบวนการพัฒนาระบบความคิดผ่านภาษาเป็นไปได้ดีสำหรับรายวิชาสังคม-สุขศึกษาได้เน้นการอยู่ร่วมกันโดยให้คำนึงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเข้าใจในความแตกต่างของกันและกัน โดยการกระตุ้นด้วยคำถามที่ทำให้เด็กได้แสดงความรู้สึกและความคิดของผู้ที่อยู่ร่วมกันในชุมชนของตนเองก่อน (รวมทั้งจากข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับรู้มา)

แนวทางการจัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ๒ เน้นการจัดการเรียนการสอนในทักษะอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (ด้วยอักษรไทย) เป็นขั้นตอนแรกที่เด็กจะเรียนรู้ “ระบบภาษา” หรือเป็นขั้นแรกที่เด็กจะมีทักษะในการ “อ่านออกเขียนได้ โดยเริ่มจากภาษาที่เด็กมีทักษะในการฟัง-พูดมากเพียงพอ (คือภาษามลายูถิ่น) และยังคงพัฒนาระบบคิดและการแก้ไขปัญหาผ่านทักษะการฟัง-พูดภาษามลายูถิ่นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ได้มีกระบวนการพัฒนาทักษะฟังและพูดในภาษาไทยอย่างเข้าใจ (TPR#๒) โดยสะสมจำนวนคำศัพท์และกระตุ้นให้เกิดการพูดสื่อสารโดยเด็กไม่รู้สึกลดดัน (เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข) ในวิชาคณิตศาสตร์ได้สร้างกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ที่ประยุกต์ของเล่นและสิ่งของเครื่องใช้ในห้องถิ่นเข้ากับความเข้าใจในเรื่องตัวเลขแก่เด็ก

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเนื้อหาและความสำคัญของการแผนการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางความคิด ไม่ได้อยู่ที่เนื้อหาสาระในการเรียนการสอน แต่อยู่ที่กระบวนการให้เด็กสามารถเกิดความคิดหรือเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมและตั้งคำถามเพื่อให้เด็ก

ได้รับทักษะในการเรียนรู้ หรือได้มีพัฒนาการเรียนรู้ที่ค้นพบด้วยตนเอง (จากการออกแบบกิจกรรมของครูผู้สอนหรือตามแผนการเรียนการสอน)

จากเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงานโครงการและการออกแบบการจัดการเรียนการสอน นำมาสู่การออกแบบแนวทางการประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนในโครงการ โดยสามารถจัดกลุ่มของทักษะหรือพัฒนาการในการประเมินผลได้เป็น ๓ ส่วน ได้แก่

- การทดสอบและประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษา
- การประเมินพัฒนาการทางสติปัญญา ความกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชน
- การประเมินพัฒนาการด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและเคารพวัฒนธรรมส่วนกลาง

มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การทดสอบและประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาและวิชาการ

การประเมินผลพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการทวิภาษาฯ แบ่งเป็นการประเมินพัฒนาการด้านภาษา และความรู้ด้านวิชาการ ทั้งนี้ในระดับเด็กปฐมวัย (อนุบาล) ยังไม่มีทักษะความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาไทย การประเมินผลทางวิชาการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้จึงยังไม่เด่นชัดนัก อย่างไรก็ตามคณะวิจัยได้ออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กโดยใช้พื้นฐานความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งความเหมาะสมของพัฒนาการตามวัยเด็กในการสร้างแบบประเมิน

การประเมินสำหรับเด็กปฐมวัยมี ๒ แนวทาง ได้แก่ การทดสอบก่อน-หลังเรียน (pre-test & post-test) และการประเมินผลงานและกิจกรรมของนักเรียน (Performance assessment) ซึ่งทั้ง ๒ ส่วนนี้มีกระบวนการทำงานแตกต่างกัน ดังนี้

๑.๑ การทดสอบก่อน – หลังเรียน (Pre-test & Post-test) ในระดับปฐมวัย

การทดสอบความสามารถของเด็กตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนหรืออยู่ในระยะแรกเริ่มเข้าเรียน เป็นการทดสอบเพื่อดูทักษะทางภาษาของเด็กก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ โดยคณะวิจัยได้ร่วมกับที่ปรึกษาฝ่ายเทคนิคและกระบวนการจากสถาบันเอสไอแอล อินเตอร์เนชั่นแนล รวมทั้งได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Steve Walter) ด้านการประเมินผลเด็กในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ระดมความคิดออกแบบและจัดทำแบบทดสอบให้สามารถสะท้อนพัฒนาการของเด็กตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อแนวทางการจัดการเรียนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อแสดงผลการวิจัยที่เหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือ โดยการทดสอบได้ทำการทดสอบในเชิงเปรียบเทียบผลกับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันด้วย

๑.๑.๑ กลุ่มเป้าหมาย (โรงเรียนทดลอง และ โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ)

การทดสอบเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนนราร่อง (โรงเรียนทดลอง) จำนวน ๔ แห่งในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ จำนวน ๔ แห่ง ที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับโรงเรียนนราร่อง คือ เป็นโรงเรียนที่มีเด็กส่วนใหญ่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ โรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนอยู่ในสภาพใกล้เคียงกัน โดยจากเงื่อนไขสามารถหาโรงเรียนที่มีลักษณะสอดคล้องกันได้ค่อนข้างยาก แต่อย่างไรก็ตามจึงเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะสอดคล้องใกล้เคียงกับโรงเรียนทดลอง ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

จังหวัด	โรงเรียนนราร่อง	จำนวนนักเรียน	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ	จำนวนนักเรียน
ปัตตานี	โรงเรียนบ้านประจัน	๓๘	โรงเรียนบ้านสะนอ	๑๙
ยะลา	โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส	๒๘	โรงเรียนบ้านปาดอัน	๑๐
นราธิวาส	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา๑๐	๓๕	โรงเรียนบ้านโคกสยา	๑๗
สตูล	โรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ	๓๑	โรงเรียนบ้านตำมะลังใต้	๓๑
๔ จังหวัด	รวม ๔ โรงเรียน	๒๐๙	รวม ๔ โรงเรียน	๑๗๘

๑.๑.๒ แบบทดสอบ : เนื้อหาและเครื่องมือประกอบการทดสอบ

แบบทดสอบสำหรับเด็กปฐมวัย มีเนื้อหาและเครื่องมือประกอบการทดสอบที่แตกต่างกันไป สำหรับเด็กอนุบาล ๑ และอนุบาล ๒ เนื่องจากกระบวนการและรูปแบบการสอนของทั้ง ๒ ชั้น มีความแตกต่างกัน โดย อนุบาล ๑ เน้นพัฒนาการฟัง-พูดภาษามลายูถิ่นเพื่อพัฒนาระบบความคิด ความกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งเน้นการฟังอย่างเข้าใจในภาษาไทย อนุบาล ๒ เน้นพัฒนาการอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น และฟัง-พูดภาษาไทยอย่างเข้าใจ ด้วยเหตุนี้แบบทดสอบสำหรับเด็กทั้ง ๒ ชั้น จึงมีรายละเอียดแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ระดับชั้น	อนุบาล ๑		อนุบาล ๒	
เนื้อหา	เนื้อหา	เครื่องมือ	เนื้อหา	เครื่องมือ
แบบทดสอบ ส่วนที่ ๑	ทักษะภาษามลายูถิ่น (ฟัง – พูด)	ชุดคำศัพท์เพื่อทดสอบการฟังเสียง, เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น, ชุดบัตรภาพ, ชุดบัตรคำภาษาท้องถิ่น	ทักษะภาษามลายูถิ่น (ฟัง – พูด – อ่าน - เขียน)	เรื่องเล่าภาษาท้องถิ่น, หนังสือเล่มเล็กภาษาถิ่น, ชุดคำภาษาท้องถิ่น (อ่าน – เขียนตามคำที่กำหนด)
แบบทดสอบ ส่วนที่ ๒	ทักษะภาษาไทย (ฟัง-พูด และการจดจำ ตัวอักษร)	ชุดคำภาษาไทยเพื่อการฟังอย่างเข้าใจ (TPR), เรื่องเล่าภาษาไทย, ชุดบัตรอักษร	ทักษะภาษาไทย (ฟัง-พูด และ เขียน โดยใช้อักษรไทย ที่ตรงกับภาษามลายู)	ชุดคำภาษาไทยเพื่อการฟังอย่างเข้าใจ(TPR), เรื่องเล่าภาษาไทย, ชุดคำภาษาไทย (อ่าน-

ระดับชั้น	อนุบาล ๑		อนุบาล ๒	
เนื้อหา	เนื้อหา	เครื่องมือ	เนื้อหา	เครื่องมือ
				เขียนตามคำที่กำหนด)
แบบทดสอบ ส่วนที่ ๓	ทักษะความคุ้นเคยกับ หนังสือ	หนังสือนิทานภาพ	ทักษะในความคิดรวบ ยอด (การจำแนกแยกแยะ และการหา ความสัมพันธ์)	ชุดกระดาษแข็งมีรูปทรง และสีแตกต่างกัน

๑.๑.๓ ผลคะแนนทดสอบ : แบบบันทึกและแผนภูมิแสดงผลการทดสอบ

(๑) แบบบันทึกการทดสอบก่อน-หลังเรียน จะเป็นแบบบันทึกชุดเดียวกัน ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของเด็กนักเรียนพร้อมรูปภาพ ส่วนที่ ๒ เป็นรายละเอียดการทดสอบเรียงตามลำดับตั้งแต่ส่วนที่ ๑-๓ ซึ่งระบุคำถามหรือโจทย์แต่ละข้อ พร้อมระบุคะแนนรวมของแบบทดสอบแต่ละส่วน โดยมีช่องลงคะแนนสำหรับกรอกในแต่ละข้อของการทดสอบ โดยช่องสำหรับกรอกคะแนนมี ๒ ช่อง คือ ช่องสำหรับกรอกคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และช่องสำหรับคะแนนการทดสอบหลังเรียน

หลังจากทดสอบและบันทึกผลคะแนนแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ และรวมคะแนนของทั้ง ๓ ส่วน จากนั้นจึงสรุปและวิเคราะห์ผลข้อมูล พร้อมจัดทำเป็นแผนภูมิแท่งเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

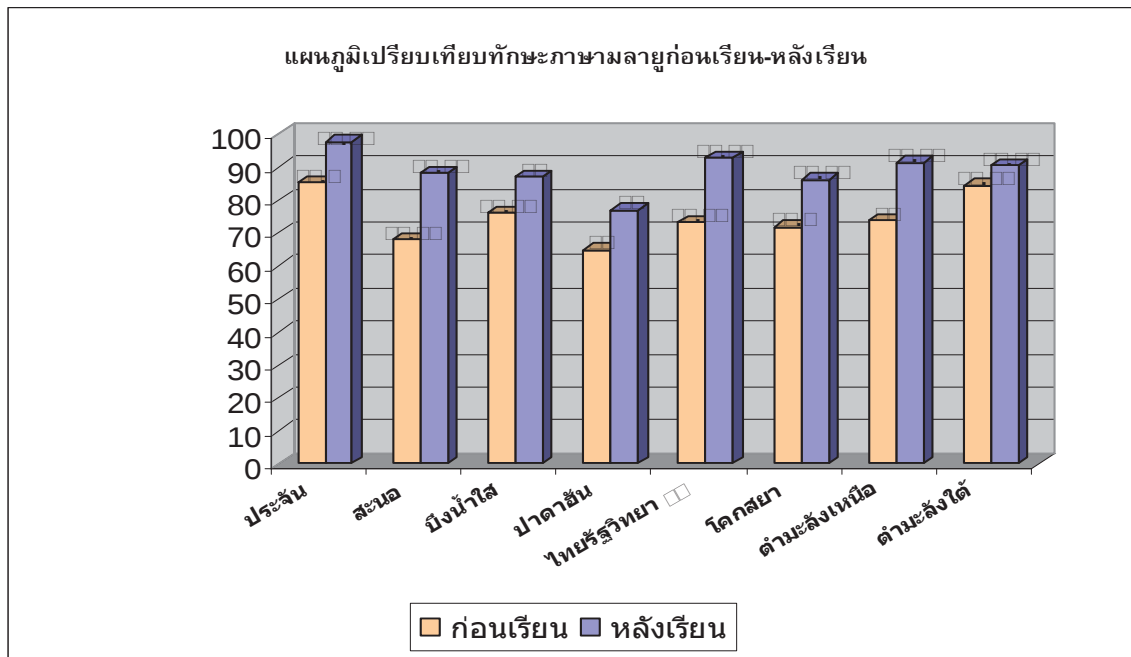
(๒) แผนภูมิแสดงผลการทดสอบ : แบ่งเป็นแผนภูมิแสดงผลการทดสอบในระดับชั้นอนุบาล ๑ และอนุบาล ๒ ดังนี้

(๒.๑) ผลการทดสอบในระดับอนุบาล ๑

ภาพรวมของคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๓ ทักษะ (ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และความคุ้นเคยหนังสือ) ก่อนเรียนและหลังเรียนของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนคู่เทียบ มีความแตกต่างกัน

กลุ่มคะแนน ๓ ทักษะ	โรงเรียนนาร่อง	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ
คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ	๓	-
คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ	๑	๒

หากเรียงตามลำดับคะแนนทดสอบหลังเรียน จากสูง – ต่ำจะพบว่าโรงเรียนที่ได้ ๓ อันดับแรกอยู่ในกลุ่มโรงเรียนนาร่อง (โรงเรียนนาร่อง) ได้แก่ โรงเรียนบ้านประจันโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ และโรงเรียนบ้านดามะลังเหนือ และหากเรียงตามลำดับคะแนนต่ำสุดขึ้นมาจะพบว่าโรงเรียนที่อยู่ ๓ อันดับท้ายอยู่ในกลุ่มโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๒ แห่ง และโรงเรียนนาร่อง ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนปาดานัน โรงเรียนโคกสยา และโรงเรียนบึงน้ำใส โดยดูลำดับคะแนนได้ในแผนภูมิด้านล่าง

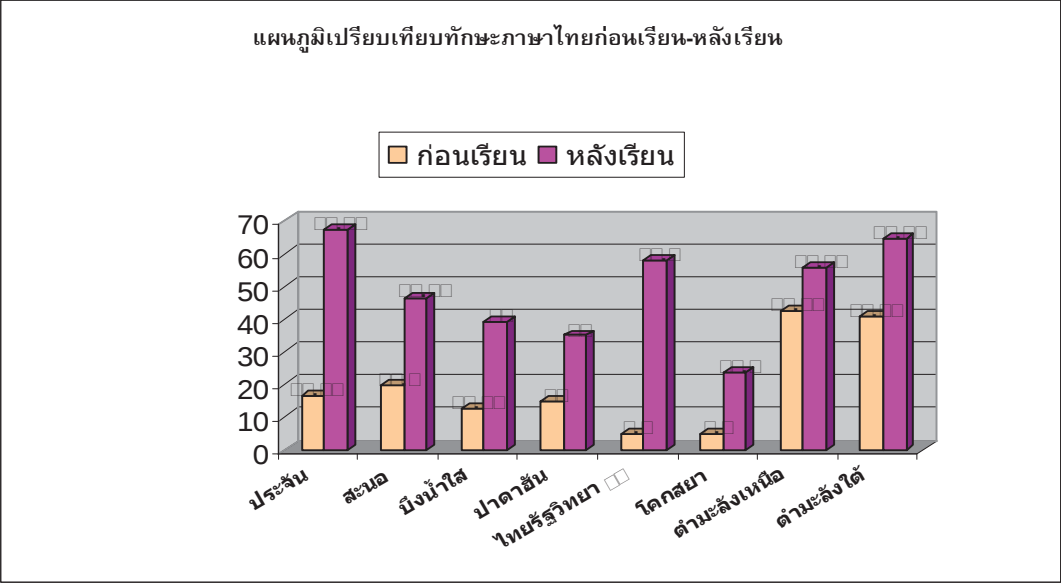

นอกจากนี้แล้วหากสังเกตช่วงห่างของพัฒนาการระหว่างก่อนเรียน – หลังเรียน จะพบว่า โรงเรียนนาร่อง ๒ แห่งมีพัฒนาสูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ได้แก่ ดำมะลิ่งเหนือ และไทยรัฐวิทยา ๑๐ โดยเฉพาะโรงเรียนดำมะลิ่งเหนือซึ่งเดิม(ก่อนเรียน)ได้คะแนนต่ำกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบมาก แต่หลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางทวิภาษา สามารถทำคะแนนได้สูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ

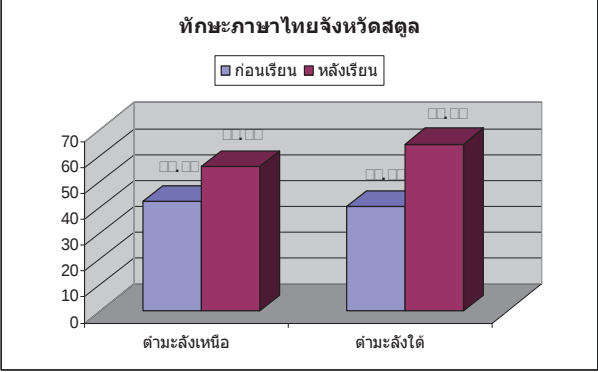
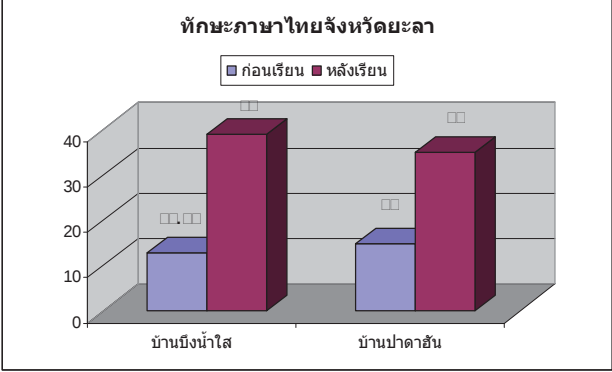
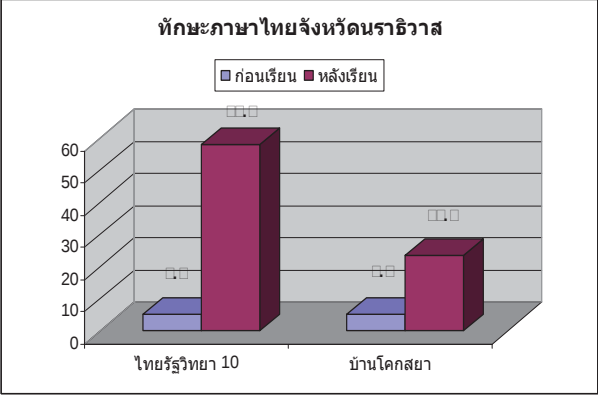
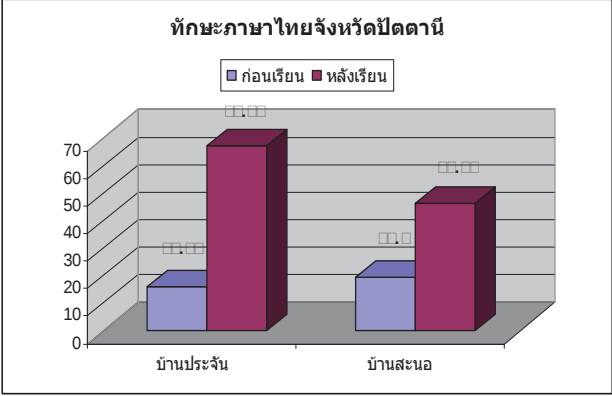
ภาพรวมคะแนนทักษะภาษาไทย : จากผลการทดสอบก่อนเรียน หรือในช่วงเริ่มเรียน สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เด็กไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีพื้นฐานภาษาไทยในระดับน้อยมาก (คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนไม่ถึง ๒๐%) เป็นการตอกย้ำและสนับสนุนแนวทางการศึกษาที่ควรใช้ภาษาท้องถิ่นสำหรับการเริ่มเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อการศึกษาที่คำนึงถึงเด็กเป็นพื้นฐานอย่างแท้จริง รวมทั้งยังให้เวลาในการปรับตัว (ปรับภาษา) แก่เด็กในพื้นที่ก่อนเข้าสู่โรงเรียน

จากตารางผลคะแนนภาษาไทย หากเรียงลำดับโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนบ้านประจัน ดำมะลิ่งใต้ และไทยรัฐวิทยา๑๐ สำหรับคะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ คือ โรงเรียนโคกสยา ปาดำฮัน และบึงน้ำใส

กลุ่มคะแนนภาษาไทย	โรงเรียนนาร่อง	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ
คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ	๒	๑
คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ	๑	๒

ทั้งนี้จะสังเกตเห็นได้ว่า พัฒนาการด้านภาษาไทยของโรงเรียนนาร่องมีระยะห่างของการพัฒนาการสูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ มีระยะพัฒนาการสูงถึง ๕๓% รองลงมาคือโรงเรียนบ้านประจัน ๕๑% และบึงน้ำใส ๒๗% แม้ว่าโรงเรียนต่อมะลึงเหนือจะมีพัฒนาการไม่สูงกว่าโรงเรียนต่อมะลึงใต้ แต่ผลคะแนนรวมยังอยู่ในระดับสูง และเป็นที่ยอมรับได้เนื่องจากปริมาณการใช้ภาษาท้องถิ่นในการสอนมากกว่าใช้ภาษาไทย

จากผลการทดสอบทักษะภาษาไทย เมื่อวิเคราะห์กระบวนการสอนภาษาไทยตามแนวทางทวิภาษา และปริมาณภาษาที่ใช้ในห้องเรียนซึ่งใช้ภาษาท้องถิ่นมากกว่าภาษาไทย แต่ผลคะแนนภาษาไทยและผลการพัฒนาการในโรงเรียนทวิภาษากลับสูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของ “กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการเรียนรู้” และ เป็นการการันตีว่า “กระบวนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ (TPR)” สามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้เป็นอย่างดีแก่เยาวชนระดับชั้นอนุบาล ๑ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

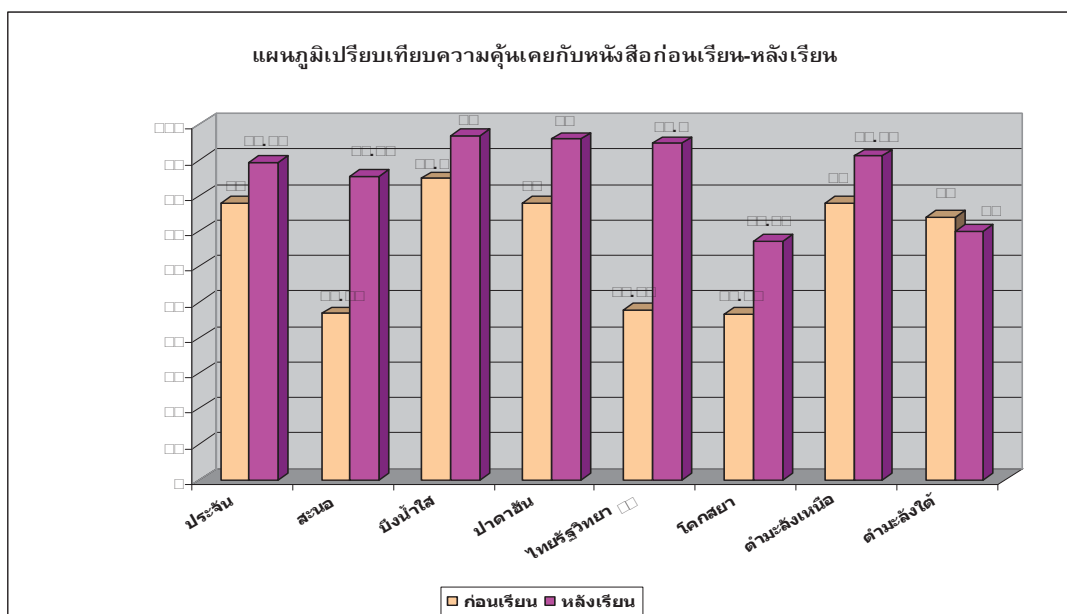
ภาพรวมทักษะความคุ้นเคยกับหนังสือ : สำหรับทักษะความคุ้นเคยกับหนังสือเด็กส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับหนังสือในระดับดี โดยเด็กสามารถเปิดปิดหนังสือได้ถูกต้อง ถือหนังสือไม่กลับด้าน และสามารถตอบคำถามง่าย ๆ จากภาพที่เห็นได้

กลุ่มโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ เป็นกลุ่มโรงเรียนนาร่อง ๒ แห่ง (บึงน้ำใส และ ไทยรัฐวิทยา๑๐) และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๑ แห่ง (ปาดานัน) สำหรับกลุ่มโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดในความคุ้นเคยกับหนังสือ เป็นกลุ่มโรงเรียนคู่เปรียบเทียบทั้ง ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโคกสยา โรงเรียนตำมะลังใต้ และโรงเรียนบ้านสะนอ แสดงว่ากลุ่มโรงเรียนนาร่องโดยส่วนใหญ่มีทักษะความคุ้นเคยหนังสือในระดับดี

กลุ่มคะแนน คุ้นเคยหนังสือ	โรงเรียนนาร่อง	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ
คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ	๒	๑
คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ	-	๓

นอกจากนี้แล้วหากสังเกตจากระยะห่างของการพัฒนาการก่อน-หลังเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีพัฒนาการความคุ้นเคยกับหนังสือสูงสุด คือ โรงเรียนนาร่องไทยรัฐวิทยา ๑๐ มีช่วงของการพัฒนาสูงถึง ๔๖.๘๗% ตามด้วยโรงเรียนบ้านสะนอ (๓๘.๕๒%) และโรงเรียนบ้านโคกสยา (๒๐.๔๗%) ซึ่งทั้งสองโรงเรียนคู่เปรียบเทียบดังกล่าวมีพัฒนาการความคุ้นเคยกับหนังสือสูงกว่าโรงเรียนอื่นๆ แต่ผลคะแนนรวมยังอยู่ในอันดับต่ำสุด

หากวิเคราะห์เปรียบเทียบจากกระบวนการสอนในระดับอนุบาล ๑ แล้วนักเรียนในโรงเรียนนาร่อง ซึ่งเรียนด้วยภาษาท้องถิ่นควรจะได้คะแนนในทักษะความคุ้นเคยกับหนังสือ (ภาษาไทย) น้อยกว่าโรงเรียนคู่เทียบ แต่ผลที่แสดงออกมากลับไม่เป็นเช่นนั้น

จากการวิเคราะห์ผลรวมของคะแนน กับแนวทางและรูปแบบการสอนของทวิภาษา ในชั้นอนุบาล ๑ ที่ผ่านมา ซึ่งได้จัดการสอนที่เน้นทักษะการฟัง-พูดเพื่อพัฒนาระบบความคิดมากกว่าทักษะการอ่าน-เขียน รวมทั้งครูผู้สอนในโครงการทวิภาษา ไม่ได้ใช้หนังสือเรียนหรือตำราในการเรียนการสอน แต่เน้นให้เด็กเรียนรู้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงและกระตุ้นให้นักเรียนได้ถ่ายทอดสิ่งที่ได้ปฏิบัติออกมาเป็นเรื่องราวและความรู้สึกผ่านการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียน (วาดรูป) จากนั้นถ่ายทอดความคิดจากรูปที่วาดหรือสิ่งที่ตนเองประดิษฐ์เป็นเรื่องราว (ของตนเอง) อีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้รับการกระตุ้นความคิดด้วยคำถามเชิงวิเคราะห์ (ตามพัฒนาการของเด็ก) จากครูผู้สอน ทั้งนี้รูปแบบการสอนดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษาท้องถิ่นแล้ว ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาความคิด ดังนั้นแม้ว่าเด็กจะยังไม่มีทักษะอ่าน-เขียนแต่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพในหนังสือที่เห็นและประมวลความคิดแล้วตอบคำถามได้ จึงทำให้นักเรียนกลุ่มนาร่องมีทักษะความคุ้นเคยกับหนังสือในระดับดีกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ

ผลคะแนนในทักษะความคุ้นเคยกับหนังสือ รวมทั้งผลคะแนนในทักษะภาษาไทยเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแนวทางการสอนที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ไปสู่ทักษะอื่น(ทั้งในภาษาไทยและความรู้ด้านวิชาการ)ได้เป็นอย่างดี

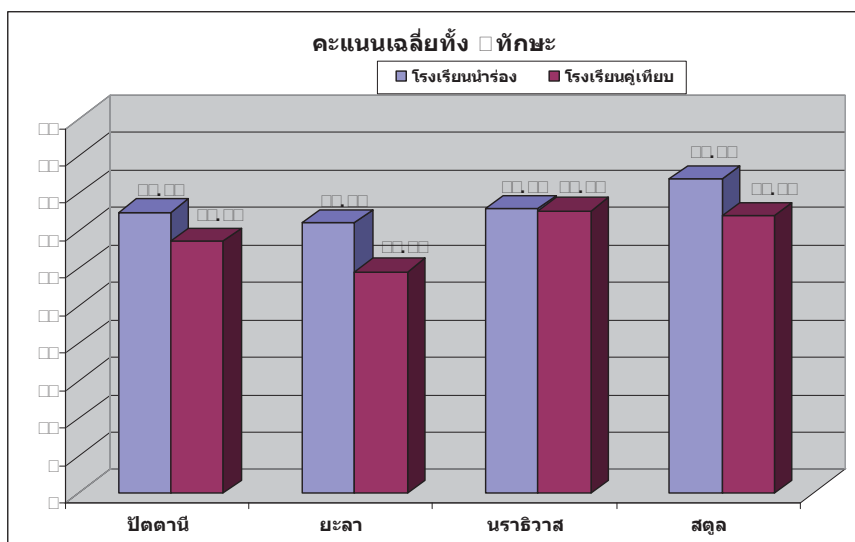
(๒.๒) ผลการทดสอบในระดับอนุบาล ๒

ผลการทดสอบในระดับชั้นอนุบาล ๒ ที่วัดทักษะ ๓ ด้าน ได้แก่ ทักษะภาษามลายูถิ่น (ฟัง พูด อ่านและเขียน) ทักษะภาษาไทย และทักษะความคิดรวบยอด (ด้านคณิตศาสตร์) โดย ณ ปัจจุบันได้เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะการทดสอบก่อนเรียน (และจะเก็บข้อมูลหลังเรียนประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๕๓)

ภาพรวมของคะแนนเฉลี่ย ๓ ทักษะ เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ พบว่าผลทดสอบก่อนเรียนไม่มีโรงเรียนใดมีคะแนนเกิน ๕๐% โดยโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนสูงสุด ๓ อันดับแรกเป็นโรงเรียนนาร่อง ๒ แห่ง

และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๑ แห่ง สำหรับโรงเรียนที่มีคะแนนต่ำสุด ๓ อันดับเป็นโรงเรียนนำร่อง ๑ แห่ง และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๒ แห่ง

กลุ่มคะแนนเฉลี่ย ๓ ทักษะ	โรงเรียนนำร่อง	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ
คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ	๒	๑
คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ	๑	๒

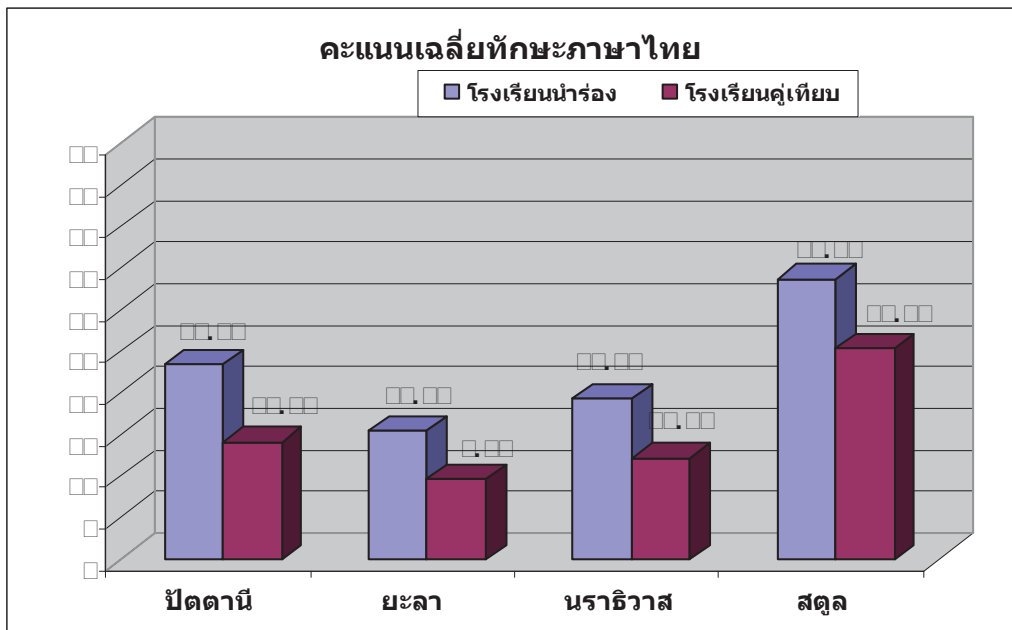

อย่างไรก็ตามหากดูเปรียบเทียบในรายจังหวัดระหว่างโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนคู่เปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า โรงเรียนนำร่องมีคะแนนสูงกว่าโรงเรียนคู่เทียบทุก ๆ จังหวัด เป็นที่น่าแปลกใจว่าแม้กระทั่งทักษะภาษาไทย ซึ่งโรงเรียนนำร่องมีปริมาณการใช้น้อยกว่า แต่ผลคะแนนยังคงสูงกว่าเช่นเดิม ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์จากการใช้ภาษาท้องถิ่นและการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒

ผลคะแนนรวมในทักษะภาษาไทย : แบบทดสอบภาษาไทยแบ่งเป็นทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ (ปฏิบัติและตอบคำถาม) ทักษะการอ่านและเขียน (ตามคำบอก) โดยกลุ่มโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรกเป็นโรงเรียนนำร่อง ๒ แห่งและโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๑ แห่ง ส่วนโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับอยู่ในกลุ่มโรงเรียนคู่เปรียบเทียบทั้งหมด

กลุ่มทักษะภาษาไทย (ก่อนเรียน)	โรงเรียนนำร่อง	โรงเรียนคู่เปรียบเทียบ
คะแนนสูงสุด ๓ อันดับ	๒	๑
คะแนนต่ำสุด ๓ อันดับ	-	๓

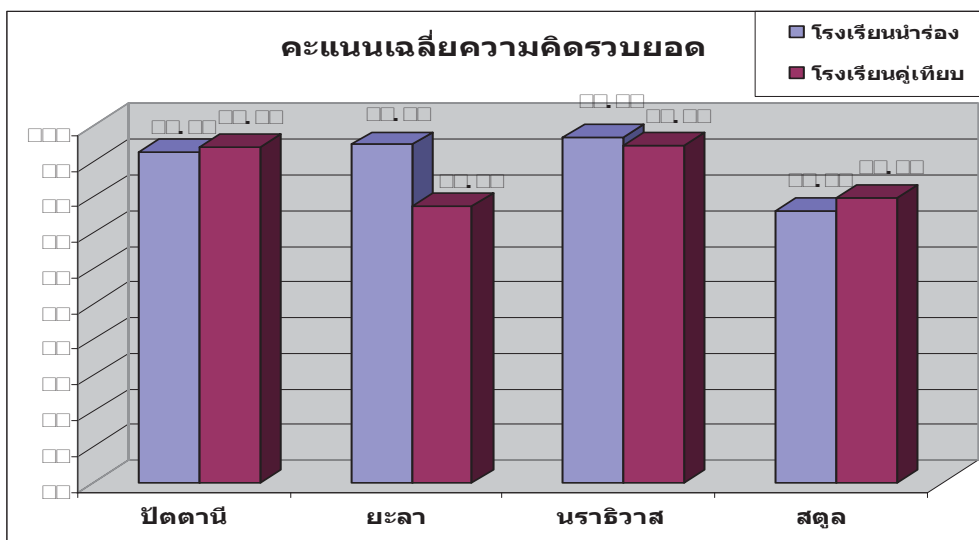
คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๒ ในทักษะภาษาไทยของทั้ง ๘ โรงเรียนมีค่าเท่ากับ ๑๙.๑๓% ซึ่งหากสังเกตแบบแยกกลุ่มโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนคู่เปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า โรงเรียนนำร่องทั้ง ๔ แห่งมีคะแนนรวมเฉลี่ย ๒๒.๙๗% สูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบซึ่งมีคะแนนรวมทั้ง ๔ แห่งเท่ากับ ๑๕.๒๙ %

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าโรงเรียนนาร่องได้คะแนนสูงกว่าโรงเรียนคู่เปรียบเทียบทุกจังหวัด อย่างไรก็ตามจากผลคะแนนภาษาไทยก่อนเข้าเรียนในระดับอนุบาล ๒ ซึ่งเฉลี่ยไม่เกิน ๒๐% นั้นแสดงถึงความสอดคล้องว่าเด็กนักเรียนทั้งกลุ่มนาร่องและกลุ่มคู่เปรียบเทียบยังไม่ได้เรียนรู้ทักษะการอ่าน-เขียนในภาษาไทยอย่างเต็มที่ในระดับชั้นอนุบาล ๑ ที่ผ่านมา และเป็นที่น่าติดตามและน่าทำทนายว่า เมื่อทุกโรงเรียนได้พัฒนาการด้านอ่าน-เขียนในภาษาไทยให้แก่เด็กแล้ว ทั้งในรูปแบบการสอนทั่วไปและแบบทวิภาษา (เต็มรูป) ผลคะแนนในทักษะหลังเรียนของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ภาพรวมทักษะความคิดรวบยอด: การวัดทักษะความคิดรวบยอดสำหรับเด็กอนุบาล ๒ เป็นการวัดทักษะในการจำแนกแยกแยะ มิติสัมพันธ์ และการจัดกลุ่ม โดยใช้รูปทรงและสี เป็นเครื่องมือ รวมทั้งดูทักษะการประยุกต์เปรียบเทียบรูปทรงกับของจริง โดยจากผลการทดสอบพบว่าเด็กส่วนใหญ่มีทักษะความคิดรวบยอดในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง ๘ โรงเรียนเท่ากับ ๙๔.๑๖๕%

กลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่า ๙๕% มี ๕ โรงเรียน เป็นโรงเรียนนาร่อง ๓ แห่ง และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๒ แห่ง สำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ๙๐% มี ๓ โรงเรียน เป็นโรงเรียนนาร่อง ๑ แห่ง และโรงเรียนคู่เปรียบเทียบ ๒ แห่ง

ผลคะแนนจากการทดสอบความคิดรวบยอดแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนมีทักษะด้านนี้ค่อนข้างสูง อาจจำเป็นต้องปรับข้อมูลของแบบทดสอบให้ซับซ้อนขึ้น เช่น นอกเหนือไปจากการจับคู่รูปทรงกับสิ่งของได้แล้ว ควรให้เด็กระบุถึงลักษณะเด่นของรูปทรงและสิ่งของในห้องเรียนที่เด็กจับคู่ว่ามีลักษณะใดที่เหมือนกัน เพื่อทดสอบทักษะการสังเกตพร้อมกับสามารถให้เหตุผลหรืออธิบายในลักษณะเด่นนั้นได้

การใช้ “แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน” ในการประเมินผลพัฒนาการเป็นการวัดผลพัฒนาการเด็กที่ต้องการเปรียบเทียบความสามารถของเด็กหลังจากได้เรียนในรูปแบบทวิภาษาว่ามีพัฒนาการมากขึ้นเท่าใด ซึ่งนับว่าเป็นการวัดผลต้นทาง – ปลายทาง แต่พัฒนาการของเด็กระหว่างการจัดการเรียนการสอน ได้มีการบันทึกและรวบรวมผลงานจากกิจกรรมของเด็กไว้เป็นข้อมูลที่สนับสนุนการทดสอบโดยผู้สังเกตและเก็บข้อมูลประกอบด้วยครูผู้สอน และครูผู้ประสานงานในแต่ละโรงเรียน

๑.๒ การประเมินผลงานและกิจกรรมของนักเรียน (Performance Assessment)

การประเมินผลงานและกิจกรรมของนักเรียน เป็นแนวทางการประเมินผลรูปแบบใหม่ ที่บันทึกกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเด็กเข้าร่วมในแต่ละวัน มีความยืดหยุ่นพอที่จะสะท้อนผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กแต่ละคน ซึ่งการประเมินผลในรูปแบบนี้ออกแบบมาเพื่อประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของพัฒนาการเด็กอันเกิดจากการเรียนที่ไม่อาจวัดได้ด้วยแบบทดสอบหรือข้อสอบมาตรฐาน แนวทางนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริง คือ จัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบและสื่อการสอนเช่นใดก็ควรประเมินตามแนวทางการสอนเช่นนั้น หรือจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ในห้องเรียนที่ครูและเด็กปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

การบันทึกผลพัฒนาการเด็กนักเรียนในส่วนนี้ได้ข้อมูลจากครูผู้ประสานงาน และจากข้อมูลสัมภาษณ์ของครูผู้สอน

๑.๒.๑ การประเมินผลงานเด็กนักเรียน

ผลงานของเด็กสามารถจำแนกตามประเภทของชิ้นงานได้ ๓ ประเภท ดังนี้

ผลงานที่แสดงพัฒนาการด้านการผลงานที่แสดงพัฒนาการด้านการอ่าน-เขียน

พัฒนาการด้านการเขียนภาษาท้องถิ่นได้จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษามลายูถิ่น ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ส่วนสำคัญ คือ การอ่านเขียนที่เน้นความถูกต้อง และการอ่านเขียนที่เน้นความเข้าใจ (แบ่งชั่วโมงเรียน) (ดูรายละเอียดในบทที่ ๔.๖ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน)

ทักษะการเขียนที่เน้นความถูกต้อง : ใช้แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (Primer) เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องเสียงและอักษรในภาษามลายูถิ่นจากระดับ อักษร (พยัญชนะและสระ) ไปสู่ระดับคำ โดยเรียนรู้การสร้างคำใหม่ๆ จากอักษรที่เคยเรียนแล้ว จากนั้นจึงเรียนรู้การสร้างประโยคจากคำที่ได้เรียน (และนำไปสู่การแต่งเรื่องด้วยตนเองในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป)

ตัวอย่างแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูที่ใช้ในห้องเรียน รูปและคำ (เพื่อการเข้าใจความหมาย)
การแตกพยางค์เป็นคำและอักษร และการประสมอักษรเป็นคำในกล่องสร้างคำ

ทักษะการเขียนที่เน้นความเข้าใจ : หรือทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ในระดับอนุบาล ๑ เป็นการปูพื้นฐานเรื่องความคิดสร้างสรรค์และนำเสนอความคิดโดยใช้ภาพเป็นตัวสื่อ ในระดับอนุบาล ๒ เป็นนำความคิดต่างๆ มาเขียนภาพและเขียนเรื่องราวโดยนำความรู้ในทักษะการสร้างคำและสร้างประโยคมาใช้เขียนในสิ่งที่คิด (โดยไม่เน้นความถูกต้องเป็นสำคัญ เนื่องจากอักษรใดหรือคำใดยังไม่ได้เรียนเด็กมักจะเขียนไม่ได้ ซึ่งเป็นเรื่องปกติ) เพราะฉะนั้นทักษะการเขียนที่เน้นความเข้าใจเป็นกระบวนการสอนที่ต้องการกระตุ้นความคิด เพื่อสร้างเรื่องราวที่สร้างสรรค์และไม่หยุดยั้งจินตนาการของเด็ก ซึ่งสำคัญกว่าการตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา (ความถูกต้องจะเน้นในวิชาอ่าน-เขียนที่เน้นความเข้าใจ) และนำไปสู่การเขียนเป็นประโยคที่สร้างจากความคิดของตนเอง (นำไปสู่การแต่งเป็นเรื่องราวพร้อมวาดภาพ

ตัวอย่างผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในขณะที่เด็กกำลังเริ่มเรียนรู้อักษรในระยะแรก

ผลงานการเขียนในระดับคำ และระดับประโยค

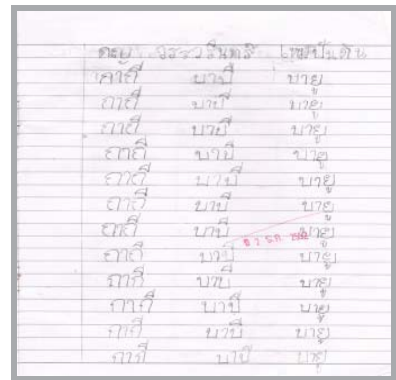
ทักษะการเขียนในระดับคำคือเด็กสามารถเขียนคำหลักได้ (คำสำคัญในบทเรียน) เขียนคำที่เรียนในแต่ละวันได้ตามแบบเรียน และในขั้นท้าทาย (ทดสอบ) คือเด็กสามารถเขียนคำศัพท์ตามคำบอกของครูได้ โดยไม่ดูแบบเรียน ทั้งนี้ในแต่ละวันเด็กจะทดลองเขียนตามคำบอกประมาณ ๓-๕ คำ

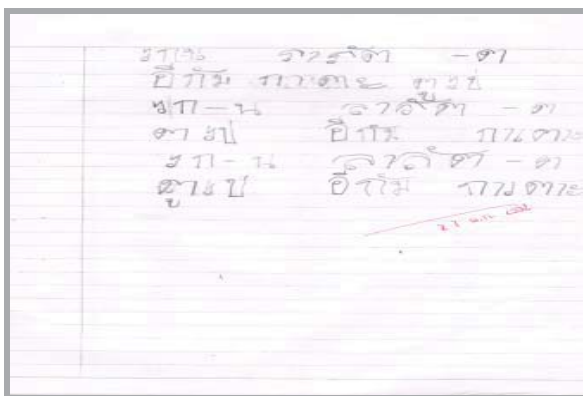
(๑)

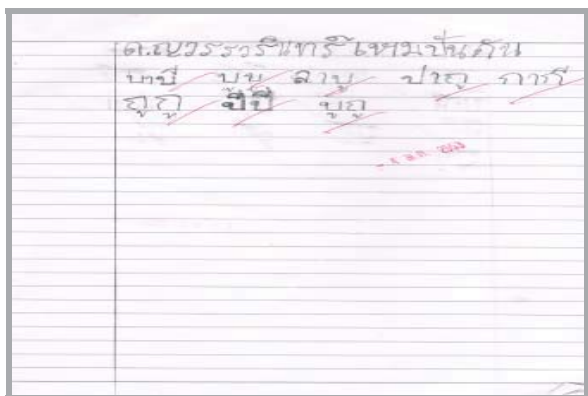
(๒)

(๓)

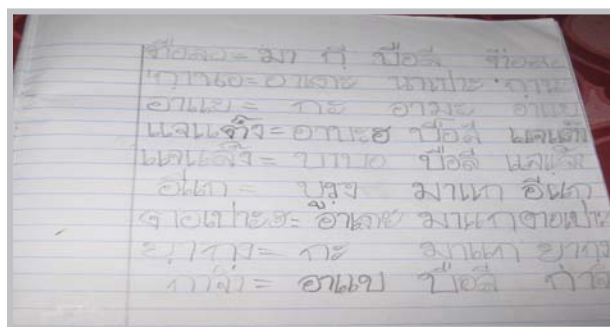
(๔)

(๕)

ตัวอย่างผลงานการเขียนในระดับอักษร (พยัญชนะ และ สระ): โดยภาพที่ (๑) เขียนด้วยตนเองในขณะที่ยังไม่เริ่ม (๒) เขียนในระดับอักษรเมื่อกล่ามน้อยแล้ว (๓) ฟังเขียนในระดับคำโดยคัดลอกตามแบบเรียน (๔) เขียนตามคำบอกระยะแรก (ไม่ดูแบบเรียน) และ (๕) เขียนตามคำบอกระยะหลังๆ (เขียนถูกต้องมากขึ้นและเขียนสวยขึ้น)

ทักษะการเขียนในระดับประโยค จะเกิดขึ้นหลังจากเด็กเรียนอักษร และคำศัพท์ต่างๆ ในแต่ละบท จนสามารถสร้างคำศัพท์ได้เอง จะทดลองให้นักเรียนสร้างประโยคจากคำที่เรียนแล้ว (ดังภาพ)

เช่น

คำว่า ตีอลอ (ไข่) ประโยคที่เด็กแต่ง “มา ก็ บือลี ตีอลอ” มีความหมายว่า “แม่ไปซื้อไข่”

คำว่า ‘กานอ (รู้) ประโยคที่เด็กแต่ง “อาเตะ นาเปาะ ‘กานอ” มีความหมายว่า “น้องเจอรู้งกินน้ำ”

แท้จริงแล้วความสามารถในการเขียนได้ (รวมถึงการอ่านออก) ต้องใช้ ๒ กระบวนการ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในด้านนี้ ได้แก่ กระบวนการอ่าน-เขียนโดยแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น และ กระบวนการอ่าน-เขียนเชิงสร้างสรรค์ สอนควบคู่เกี่ยวเนื่องกันเพราะเด็กจะได้รับการกระตุ้นให้คิด เรื่องและรักที่จะเขียนตั้งแต่ยังเขียนไม่ได้ แต่จะเขียนเป็นภาพและเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟัง และเมื่อเริ่ม เขียนได้ครูผู้สอนจะกระตุ้นให้เกิดการเขียนคำ (อักษร) ที่เรียนแล้วลงไปในรูปที่ตนเองวาดเท่าที่ตนเอง จะเขียนได้ จากนั้นเมื่อเด็กเรียนรู้อักษรที่มากขึ้น เด็กก็คำศัพท์มากขึ้น นำไปสู่การเขียนเพื่อถ่ายทอด เรื่องราวให้คนอื่นรับรู้ได้ดียิ่งขึ้นด้วย

จะเห็นว่ากระบวนการเช่นนี้ “ไม่ได้จำกัดความสามารถในการเขียน เพียงเพราะเหตุผลที่ว่าเด็ก ยังไม่ได้เรียน ก.ไก่ – ฮ.นกฮูก” แต่เด็กรับรู้และตระหนักว่าตนเองสามารถเขียนเรื่องได้ตั้งแต่อनुบาล ๑ (โดยเขียนด้วยภาพ) และอนุบาล ๒ ก็พยายามเขียนด้วยอักษรถิ่นที่เรียนมาแล้ว

๑.๒.๒ การประเมินพัฒนาการเด็กจากการวิเคราะห์ของครูในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ของครูผู้สอนในชั้นเรียนผ่านการสอบถาม สัมภาษณ์ และในการประชุมระดมความคิด เห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนของครูอนุบาล (เมษายน ๒๕๕๒) สามารถจำแนกผล การประเมินตามข้อมูลที่ได้เป็น ๔ ส่วน ได้แก่ (๑)การเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของเด็กอนุบาลตาม แนวการสอนปกติและเด็กในโครงการทวิภาษา (๒) ประเมินผลจากการใช้ภาษามลายูถิ่นในการจัดการ เรียนการสอน (๓) ผลพัฒนาการทางภาษาไทยจากรูปแบบการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ (๔) ผลพัฒนาการด้านการอ่าน - เขียนจากรูปแบบการสอนภาษามลายูถิ่น

(๑)การเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของเด็กอนุบาลตามแนวการสอนปกติ (ในปีที่ ผ่านมา) และเด็กในโครงการทวิภาษา

ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาล ๑ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา และเปรียบเทียบกับรูปแบบทวิภาษาที่ใช้สอนเด็ก ซึ่งสังเกตผลจากสิ่งที่เด็กแสดงออกมา ดังนี้

“การเรียนการสอนแบบทวิภาษาดีมาก เนื่องจากเด็กปรับตัวเข้ากับห้องเรียนได้เร็ว กล้าพูด กล้าโต้ตอบ ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบเดิมที่เด็กต้องใช้เวลา ๑ เดือนในการปรับตัวกับห้องเรียน และเด็กไม่ค่อยกล้าพูดเท่าที่ควร”

นางนรมาน หะยื่อเลาะ

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา๑๐ อ.เมือง จ.นราธิวาส

(ศึกษานิเทศก์ที่ให้คำแนะนำ: นางสิริพร ศรีเรือง เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต ๑)

“เด็กรุ่นนี้โต้ตอบกับครูได้มากขึ้น และส่วนมากจะไม่ขาดเรียน เพราะมาเรียนแล้วรู้สึกว่าการเรียนมีความสุขมากขึ้น”

นางการาสม ปะลาวัน

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนตามะลิ้งเหนือ อ.เมือง จ.สตูล

(สัมภาษณ์โดยครูผู้ประสานงานจังหวัดสตูล นายศราวุธ ดอล๊ะ)

“การจัดการเรียนการสอนแบบเดิม (แบบรับภาษา) จะเน้นครูเป็นหลักและให้ความสำคัญกับความถูกต้องมากเกินไป ทำให้เด็กถูกปิดกั้นจินตนาการ ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ จะเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ชั่วโมงที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ ชั่วโมงวิชาฟัง-พูดภาษาไทย เด็กจะจำและเข้าใจภาษาไทยได้ดี และกลวิธีการสอนแบบทวิภาษา 21 รูปแบบ เป็นกลวิธีที่ดีที่ทำให้เด็กเกิดจินตนาการในการเรียนรู้อีก”

นางต่วนเยาะ นิสะนิ

ครูอนุบาล ๒ โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี

(ศึกษานิเทศก์ที่ให้คำแนะนำ: นางฮัสนะ เจ๊ะอุบง เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต ๒)

นอกจากนี้ครูผู้สอนอนุบาล ๑ ทุกท่าน (รวมทั้งครูอนุบาล ๒ ที่กำลังสอนอยู่ในปัจจุบัน) ต่างให้สัมภาษณ์เป็นเสียงเดียวกันว่าการสอนโดยใช้ภาษามลายูนั้นทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ซึ่งเป็นการสร้างฐานที่มั่นคงในการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ

(๒) ประเมินผลจากการใช้ภาษามลายูถิ่นในการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างครูกับเด็ก รวมทั้งเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กตามแนวทางทวิภาษานั้น ส่งผลต่อครูผู้สอนและเด็กนักเรียน ดังนี้

“ครูถามเด็กไป ๑ ประโยคเด็กตอบกลับมาได้หลายๆ ประโยค แย่งกันตอบคำถามของครู จนครูฟังไม่ทัน เด็กมั่นใจมาก กล้าแสดงออกจริงๆ”

นางแวมีเนาะ วาเลาะ

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี

(สัมภาษณ์โดยครูผู้ประสานงานจังหวัดปัตตานี น.ส.นูรีดา มะสารี)

“(สอนแบบทวิภาษา) ทำให้เด็กมีความมั่นใจในการพูด หรือ ตอบคำถาม ในแต่ละครั้งเป็นไปได้อย่างตามธรรมชาติมากกว่าวันเก่า ๆ ที่ผ่านมา คือ เด็กแต่ละคนสามารถโต้ตอบได้อย่างสร้างสรรค์ จากวิธีที่สอนอยู่ทำให้ทุก ๆ คน มีโอกาสพูด แสดงออกได้ตามความคิดของตนเอง เด็กเป็นตัวของตัวเองได้มากขึ้น และ มีความมั่นใจในแต่ละครั้งที่เรียนหนังสือ ... ส่วนตัวครูเองก็ได้ฟื้นฟูภาษามลายูถิ่นที่ครูเองก็เกือบลืมใช้เช่นกัน รู้สึกว่าเข้าใจความต้องการของนักเรียนมากขึ้น สื่อสารกันรู้เรื่องมากขึ้น...”

นางซารีฮะ หมัดหะรี

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อ.รามัน จ.ยะลา
(สัมภาษณ์โดยครูผู้ประสานงานจังหวัดยะลา น.สรุสนะ มะติเยาะ)

“ยอมรับว่าเหนื่อยมาก แต่เมื่อแลกกับการที่เด็กมีพัฒนาการ มันก็ชื่นใจ เราเองก็เหมือนได้ทบทวนภาษามลายูถิ่นด้วย”

นางถ้วนเยาะ นิสะนิ

ครูอนุบาล ๒ โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
(จากบทสัมภาษณ์ในบทความ “หลายกำแพงภาษาไทย-มลายูถิ่นปาดานที่โรงเรียนบ้านประจัน”)

จากผลการสอนในระยะเวลาที่ผ่านมา ครูผู้สอนอนุบาล ๑ รวมทั้งครูอนุบาล ๒ ที่กำลังสอนอยู่ในปัจจุบัน ต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าการสอนโดยใช้ภาษามลายูถิ่นนั้นทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ซึ่งเป็นการสร้างฐานที่มั่นคงในการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ ต่อไป

(๓) ผลพัฒนาการทางภาษาไทยจากรูปแบบการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒

พัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กในโครงการทวิภาษา เป็นผลมาจากแนวทางการสอนด้วยภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ ได้สร้างความประหลาดใจแก่ผู้อื่น ทั้งครูในโรงเรียนระดับชั้นอื่น และครูภายนอกซึ่งเข้ามาศึกษาดูงาน รวมทั้งคณะประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังสนใจในรูปแบบการสอนและแนวทางดังกล่าว ซึ่งผลตอบรับต่างๆ เหล่านี้สร้างความภาคภูมิใจแก่คณะครูผู้สอนเป็นอย่างยิ่ง แต่ความภาคภูมิใจคงไม่เทียบเท่ากับการได้เห็นเด็กพูดและหัวเราะอย่างสนุกสนานในขณะที่เรียนวิชาภาษาไทย

“แต่เดิมบุคลากรในโรงเรียนไม่มั่นใจเลย ต่อการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เนื่องจากกลัวว่าเด็กจะไม่เข้าใจภาษาไทย แต่เมื่อทางโรงเรียนได้เห็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธี TPR ซึ่งทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาไทยได้ง่ายและสนุก จึงทำให้สร้างความมั่นใจของเขาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสิ่งนี้เองที่ทำให้ครูผู้สอนภูมิใจที่สามารถพิสูจน์ว่าโครงการทวิภาษา ทำให้เด็กได้จริง ๆ ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และด้านภาษา”

นางซารีฮะ หมัดหะรี

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อ.รามัน จ.ยะลา
(ศึกษาพิเศษที่ให้คำแนะนำ: นางโซเฟีย คลานุรักษ์ เขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑)

“การสอนภาษาไทยด้วยวิธีนี้ (TPR) เด็กเข้าใจง่าย ปฏิบัติได้ และสนุกกับการเรียนมากจริงๆ”

นางนรมาน หะยีดอเลาะ

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา๑๐ จังหวัดนราธิวาส
(สัมภาษณ์โดยครูผู้ประสานงานจังหวัดนราธิวาส น.ส.อัสนะ บินสุหลง)

“แต่เดิมเด็กนักเรียนจะเรียนแบบงงๆ เวลาสอนด้วยภาษาไทย ... แต่การสอนภาษาไทยในแบบ
ทวิภาษาฯ (TPR) มันต่างจากการสอนภาษาไทยแบบเดิมๆ เด็กสามารถจำคำศัพท์ได้และเรียน
อย่างมีความสุข”

นางการาสม ปะลาวัน

ครูอนุบาล ๑ โรงเรียนตามะลั้งเหนือ อ.เมือง จ.สตูล
(ศึกษานิเทศก์ที่คอยให้คำแนะนำ: นายหรรณ หัสมา เขตพื้นที่การศึกษสตูล)

(๔) ผลพัฒนาการด้านการอ่าน-เขียนจากรูปแบบการสอนภาษามลายูถิ่น

ในระดับชั้นอนุบาล ๒ เป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น โดยใช้
แบบเรียนอ่านเขียนภาษามลายูถิ่น หรือ Primer ซึ่งให้เด็กเริ่มเรียนรู้อักษรโดยเชื่อมโยงกับเสียง
ในภาษา และสร้างคำจากอักษร และสร้างประโยคจากคำ

“สอนอย่างนี้ดีที่สุด ไม่ใช่ระบบแปล ที่บอกว่าดีที่สุด คือ เด็กสามารถอ่านหนังสือออกและเขียน
ในเชิงสร้างสรรค์ได้ด้วยความเข้าใจไม่ใช่การท่องจำ การสอนแบบนี้เพื่อให้เด็กเข้าใจภาษาไทย
ได้ง่ายขึ้น เพราะเขาเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อ เช่น พุดภาษามลายูแต่ใช้
พยัญชนะไทย เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาไทยได้ง่าย”

นางต่วนเยาะ นิสะนิ

ครูอนุบาล ๒ โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
(จากบทสัมภาษณ์ในบทความ “หลายกำแพงภาษาไทย-มลายูถิ่นปาดานที่โรงเรียนบ้านประจัน”)

“จากการเรียนการสอนพริเมอร์ ครูสามารถทำให้เด็กอ่านและสะกดคำได้ด้วยตัวเอง ... ทำให้
เด็กมั่นใจและกล้าจะออกมาอ่านหน้าชั้นเรียนได้”

จากการศึกษาดูงานของครูอนุบาล ๒ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ จ.นราธิวาส
บันทึกโดยครูผู้ประสานงานยะลา น.ส.รุสน๊ะ มะติเยาะ
และครูผู้ช่วยสอนจากปัตตานี น.ส.นูรีนา มะสารี

“ผู้ปกครองที่น้องลูกตรงแครหน้าโรงเรียน บอกกับหนูว่า ‘ลูกของเขานะ อ่านหนังสือภาษาไทย
ได้แล้ว’ หนูก็ตกใจเรายังไม่ได้สอนอ่านเขียนภาษาไทยเลย สอนแต่อ่าน-เขียนภาษามลายู
(อักษรไทย) แต่เด็กเอาความรู้ตอนที่เรียนพริเมอร์ไปใช้อ่านหนังสือภาษาไทยได้แล้ว ...
ผู้ปกครองก็ดีใจ”

คำบอกเล่าจาก น.ส.รุสน๊ะ มะติเยาะ ครูผู้ประสานงานโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส จ.ยะลา

“... หากเปรียบเทียบกับโรงเรียนปกติ การเรียนแบบทวิภาษาถือว่าดีกว่ามาก เพราะโรงเรียนที่
ไม่ได้ร่วมโครงการเด็กๆ จะยังเขียนประโยคอย่างเป็นเรื่องเป็นราวไม่ได้เลย แต่เด็กๆ ที่นี้
เขียนเล่าเรื่องราวได้ถึง 4-5 ประโยคแล้ว...”

นางแว่มสนะห์ แส๊ะเต็ง

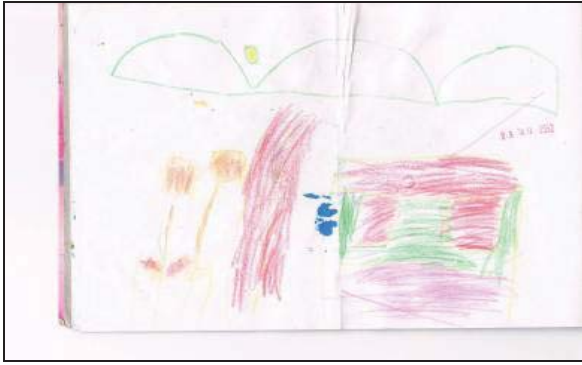
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
จากบทสัมภาษณ์ในบทความ “ย่างเข้าปีที่ ๓ ของโรงเรียนทวิภาษา...
คำตอบทางการศึกษาของน้องๆ ที่ชายแดนใต้” โดยศูนย์ข่าวอิศรา

๒. การประเมินพัฒนาการทางสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความกล้าแสดงออก

พัฒนาการทางสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความกล้าแสดงออกของเด็กระดับชั้นอนุบาล ๑ และ ๒ ในโครงการวิจัยทวิภาษา ได้แสดงออกผ่านการสื่อสารโดยใช้ภาษาท้องถิ่นในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน รวมทั้งผลงานด้านศิลปะ (ปั้นดินน้ำมัน วาดรูป) โดยครูผู้ประสานงาน เป็นผู้รวบรวมและบันทึกพัฒนาการเหล่านั้นเก็บไว้เป็นเรื่องราว แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกนั้นจะสังเกตได้จากการใช้ภาษาในการสื่อสารของเด็ก การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความกล้าแสดงออก มี ๒ รูปแบบ คือ ผลงานของนักเรียน และ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อแสดงพัฒนาการทางระบบคิด ดังนี้

๒.๑ ผลงานนักเรียนที่แสดงความคิดสร้างสรรค์

ครูและผู้ประสานงานจะสังเกตเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการด้านศิลปะอย่างชัดเจน ก็ต่อเมื่อเด็กได้ถ่ายทอดเรื่องราวจากสิ่งที่ตนเองประติษฐ์หรือวาดออกมาได้อย่างสนุกสนาน มีเนื้อหาที่แสดงถึงความคิดดีๆ ซึ่งในระยะแรกเมื่อเด็กสร้างผลงานศิลปะและเริ่มถ่ายทอดเรื่องราวอาจเป็นเรื่องสั้นๆ แต่ภายหลังผ่านกระบวนการสอนแบบทวิภาษาฯ รวมถึงกลวิธีกระตุ้นความคิด ๒๑ รูปแบบ เช่น การสอนเรื่องจากประสบการณ์ เรื่องเล่า การใช้รูปภาพใหญ่กับคำถามปลายเปิดและคำถามจินตนาการ เหล่านี้ล้วนส่งเสริมให้เด็กรู้จักลำดับเหตุการณ์ ฝึกให้เด็กมีการคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า รวมทั้งมีจินตนาการมากขึ้น ซึ่งสามารถสังเกตจากผลงานการวาดรูปของเด็กอนุบาล ๑ จากโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ จ.สตูล ดังตัวอย่าง

ภาพวาดของ ด.ช.หัสรี ยีอา (อนุบาล ๑) ภาคเรียนที่ ๑	ภาพวาดของ ด.ช.หัสรี ยีอา (อนุบาล ๑) ภาคเรียนที่ ๒
	
เรื่องที่เด็กถ่ายทอด: เป็นภาพบ้านของหนู เวลาฝนตก บ้านของหนูกับบ้านของยาย อยู่ใกล้กัน	เรื่องที่เด็กถ่ายทอด: มีภูเขา ดวงอาทิตย์ มีนกกระยางกำลังกินน้ำในนา และมีนกกระยางกำลังถามปลาว่าทำไมถึงไม่โผล่ขึ้นมา ปลาตอบว่า ฝนตก นกกระยางถามฝนต่อว่า ทำไม ฝนตก ฝนตอบว่า จะไม่ให้ตกได้ไง ก็กับเรียก นกกระยางถามกบต่อ กบทำไมถึงชอบเรียกฝน กบตอบว่า จะไม่ให้เรียกได้ไง ก็ชอบกัดกินฉัน นกกระยางถามงูต่อ งูทำไมชอบกินกบ งูตอบว่า ก็กับคืออาหารของฉันไง

จากภาพครูผู้ประสานงานได้สรุปว่า ภาคเรียนที่ ๑ เด็กวาดรูปที่มีรายละเอียดเพียงเล็กน้อย และถ่ายทอดเรื่องราวได้ยังไม่ต่อเนื่องเป็นเรื่องราว แต่เมื่อเข้าสู่ภาคเรียนที่ ๒ เด็กเริ่มได้รับการสอนในรูปแบบ ๒๑ วิธีทำให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดมากขึ้น เริ่มวาดรูปด้วยจินตนาการ สังเกตจากรายละเอียดที่มากขึ้น มีการเติมเต็มด้วยการระบายสีตามความคิดตนเอง และบรรยายภาพที่ตนเองวาดได้มากขึ้น แตกต่างจากเดิมมาก (ครูผู้ประสานงานจังหวัดสตูล: นายศราวุธ ดอล๊ะ)

๒.๒ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาเพื่อแสดงพัฒนาการทางระบบคิด

เครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลพัฒนาการทางภาษาซึ่งนำไปสู่พัฒนาการด้านความคิดของเด็กในโครงการ คือ การประเมินผลแบบ MSC (Most Significant Change Technique) ซึ่งหมายถึง การประเมินลักษณะที่มีนัยสำคัญ การประเมินผลแบบ MSC นี้ จะอาศัยหลักการจดบันทึกเรื่องราวลงในแบบบันทึก ซึ่งประกอบด้วยผู้บันทึก/วันที่ และเรื่องที่เด็กแสดงพฤติกรรม รวมทั้งพฤติกรรมนั้นบ่งชี้อะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนว่าเด็กมีพัฒนาการทางความคิดผ่านกระบวนการใช้ภาษา ดังตัวอย่าง

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ จ.สตูล

ข้อมูลทั่วไป : ผู้บันทึก นายศราวุธ ดอล๊ะ วันที่ 6 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

กลุ่มสนทนา : นักเรียนทั้งห้องเรียนในชั่วโมงการสอนวิชาครอบครัวและชุมชน

เนื้อเรื่อง: ครูการasm ปลายวัน กำลังสอนวิชาครอบครัวและชุมชนเรื่องการทำนา ซึ่งครูได้ให้นักเรียนดูภาพการทำนา ในภาพประกอบไปด้วย อุปกรณ์ สัตว์ที่ใช้ในการไถนา รวมถึงวิธีการทำนาอย่างละเอียด ในช่วงที่ครูกำลังสนทนาเกี่ยวกับการทำนา

ด.ช. สมศักดิ์ หลังกลอ ถามครูเป็นภาษามลายูว่า “ครูว่าไม่ใช่เส้นมันร้อนไหมครู” ครูตอบว่า “ว้าวร้อนเหมือนกัน แต่มันร้อนไม่มาก เพราะโซคติที่พระเจ้าสร้างว้าวให้มีหน้าที่นาและมีขนปกปิดทั่วทั้งตัว มันจึงไม่ร้อนเท่าไร” หลังจากนั้น ด.ช. อุฟิร พูดว่า “สมศักดิ์ไม่ชอบใส่เสื้อ เขาเป็นว้าวครู” ด.ช. สมศักดิ์ ได้ว่า “ผมชอบใส่เสื้อนะ” เพื่อนคนอื่นพูดว่า “ครู เขาโกหก เขาไม่ชอบใส่เสื้อ ดูด้านหลังเขาเป็นกลากเกลื้อนหมดแล้ว” ด.ช. สมศักดิ์ แย้งว่า “ตกลงแล้ว.. หลังของผมไม่เป็นกลากซะหน่อย”

ครูลองถอดเสื้อของ ด.ช. สมศักดิ์ ปรากฏว่าเต็มไปด้วยตุ่มเม็ดเล็ก ๆ เต็มไปหมด ครูก็เลยเตือนว่า “นี่แหละไม่ชอบใส่เสื้อ จึงเป็นตุ่มเม็ดเล็ก ๆ ด้านหลังเต็มไปหมด เพราะโดนแดดและถูกแมลงวันตอม” และครูก็บอกว่า “ใครไม่ชอบใส่เสื้อ คนนั้นจะเป็นว้าว” ด.ช. สมศักดิ์ หลังกลอ จึงสัญญากับครูว่า “ผมจะใส่เสื้อตลอด จะได้ไม่เป็นว้าว”

ความสำคัญของพฤติกรรม : เด็กมีทักษะในการสังเกต (สัตว์ไม่ใช่เสื้อ, หลังของเพื่อน) และมีทักษะในการเปรียบเทียบ และรู้จักการใช้เหตุ - ผลในการสรุปความคิดของตนเอง (สัตว์ไม่ใช่เสื้อกับเพื่อนที่ไม่ใส่เสื้อ แสดงว่าเพื่อนเป็นสัตว์) นอกจากนี้ยังมีทักษะการใช้ภาษาโดยรับเงื่อนไขและการทำสัญญา

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษา โรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี

ข้อมูลทั่วไป: ผู้บันทึก นางสาวนุรีดา มะสารี วันที่ 1 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

กลุ่มสนทนา: นักเรียน 1 คนกับครูผู้ประสานงาน

เนื้อเรื่อง :

ตอนเช้าครูผู้ประสานงานเดินไปโรงเรียนพร้อมกับเด็กชายอิรฟานร์ กาเหยียบ เด็กชายอิรฟานร์ ถือถุงที่มีปลาอยู่ 2 ตัว จากนั้น ครูผู้ประสานงานจึงถามเด็กว่า “อิรฟานร์มีอะไรอยู่ในถุง”

อิรฟานร์ ตอบว่า “ปลาครับครูกะดา” ครูผู้ประสานงานถามต่ออีกว่า “ปลาอะไรเหอ”

อิรฟานร์ ตอบว่า “ปลาทองกับปลาหางนกยูง”, ครูผู้ประสานงานถามต่อว่า “ใช่เหอใช่ ปลาทองกับปลาหางนกยูงแน่เหอ กะดามันเป็นปลาทองกับปลากัดนะ”

อิรฟานร์ ตอบว่า “ถ้าเป็นปลากัด ปลากัดก็ต้องกัดมือของเขา นี่ปลาไม่ได้กัดก็ไม่ใช่ปลากัดสิครับ”

ความสำคัญของพฤติกรรม: เด็กมีทักษะในด้านภาษาโดยเฉพาะการเข้าใจความหมายของคำ (คำว่า กัด) และสามารถเชื่อมโยงเปรียบเทียบคำนั้น แม้ว่าจะอยู่ในบริบทอื่น (อยู่ในบริบทของคำว่า ปลากัด)

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษา โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ จ.นราธิวาส

ข้อมูลทั่วไป: ผู้บันทึก นางสาวรุสน๊ะ มะดิเยาะ วันที่ - เดือนมกราคม พ.ศ. 2552

กลุ่มสนทนา: นักเรียนในวิชาภาษามลายูถิ่น (หนังสือเล่มเล็กและการเขียนเชิงสร้างสรรค์)

เนื้อเรื่อง :

ในวิชาภาษามลายูถิ่น หลังจากครูและนักเรียนร่วมกันอ่านหนังสือเล่มเล็กเรื่อง “รถโรงเรียน” ครูจึงให้เด็ก ๆ วาดรูป (เขียนอย่างสร้างสรรค์) เกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังไป ซึ่งเด็กคนหนึ่งในห้องได้วาดรูปแล้วมาส่งครู ครูเห็นสิ่งที่เด็กวาดในกระดาษ มีเพียงเส้น 2

เส้นที่เขียนห่าง ๆ กัน ครูเลยถามเด็กว่า “วาดรูปอะไร ช่วยเล่าให้ฟังหน่อย”

เด็กตอบว่า “วาดรูปรถครู” ครูสงสัยเลยถามว่า มี 2 เส้นเป็นรถได้หรือ

เด็กตอบว่า “ครู รถไปแล้วครู ตอนนี้อยู่แต่ถนน”

ครู(หัวเราะ) แล้วบอกว่า “บอกให้รถมันกลับมาได้ไหม”

เด็กตอบว่า “ได้ครู” ครูจึงบอกให้วาดรถที่วิ่งกลับมาให้ดูด้วย

ความสำคัญของพฤติกรรม:

เด็กมีทักษะในการสังเกต ทักษะการบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล รู้จักตอบคำถาม และแก้ไขสถานการณ์ได้ดีมาก

นอกจากบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและการใช้ภาษาที่สะท้อนถึงความสามารถของเด็กนักเรียนแล้ว ยังมีคำพูดของผู้ที่ไปเยี่ยมชมโรงเรียน แล้วกล่าวถึงความกล้าคิด กล้าแสดงออกของเด็กๆ ในโครงการ ดังนี้

“...ปกติเด็กๆ ของที่นี่นะ (ในพื้นที่ชายแดนใต้) เวลาเรียกออกมาหน้าชั้น หรือเวลาครูถามให้ตอบจะเหนียมอาย ม้วนตัว แต่เด็กที่ห้องนี้ (เด็กอนุบาล ๒ ร.ร.บ้านประจัน จ.ปัตตานี) ไม่เห็นอายเลย เรียกแล้วก็ลุก แถมยังแย่งกันตอบคำถามอีก ... อืม! นี่เด็กเก่งจริงๆ “

นายวีรพัฒน์ คงพัน

รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต ๒

กล่าวขณะที่เยี่ยมชมการเรียนการสอนของครูตวันเยาะ นิสะนิ

(ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ประชุมผู้อำนวยการโครงการทวิภาษาประจำปี ๒๕๕๒ และเยี่ยมชมโรงเรียน)

(อนุบาล ๒/ ในชั่วโมงภาษามลายูถิ่น: หลังจากอ่านร่วมกันกับครูโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์แล้ว นักเรียนแยกย้ายกันอ่านหนังสือ)

“...น้องเค้าอยากอ่านให้เราฟังจริงๆ นะ เด็กเค้าไปหยิบหนังสือเล่มยักษ์มาแล้วมาจูงมือพี่บอกให้ไปฟังเค้าอ่าน เค้าจะอ่านให้ฟัง...”

อ.สุภา วัชรสุขุม, อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย ม.ราชภัฏยะลา จ.ยะลา

๓. การประเมินผลด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและเคารพวัฒนธรรมส่วนกลาง

เป้าหมายของโครงการทวิภาษา นอกจากจะเน้นที่พัฒนาการด้านภาษา และวิชาการแล้วยังต้องการให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเอง และเคารพวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้อยู่ในเนื้อหาของแผนการเรียนการสอนที่ครูนำไปใช้สื่อสารกับเด็ก

ในเนื้อหาของแผนการเรียนการสอน โดยเฉพาะในรายวิชาครอบครัวชุมชน ศิลปะและวัฒนธรรม และวิชาการละเล่น (play time) ได้นำวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ เพลง การละเล่น อาชีพและวิถีชีวิตและศาสนา บทบาทในชุมชนมาใช้เป็นเนื้อหาเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น

การละเล่นพื้นบ้าน: เป็นการละเล่นที่เด็กๆ ในพื้นที่ยังเล่นกันอยู่ และหากไม่ส่งเสริมให้เล่นจะเลิ (ดังเช่น ผู้ใหญ่หรือคุณครูในโรงเรียนหลายคน ที่เลิกการละเล่นต่างๆ ไปแล้ว)

ตุ้ม ตุ้ม โมะ, ซือลาโมะ บาดู (หมากเก็บ), โละ โละ อีนา (มอญซ่อนผ้า), ดาโปะ ตาเง (ปรบมือ), จอเกาะ ๗ หลุม, ซือดาตู (ตำรวจ) เป็นต้น

เพลงท้องถิ่น: เพลงท้องถิ่นที่ใช้ในแผนส่วนใหญ่เป็นเพลงเดิมในพื้นที่แล้วดัดแปลงเนื้อให้เหมาะกับเด็ก โดยใช้ท่วงทำนองแบบพื้นบ้าน เช่น ทำนองอานาซิด และมีเนื้อหาเป็นภาษาท้องถิ่น เช่น

เพลงซือกอละฮ (โรงเรียน), เพลงฮารีนิง (วันนี้), เพลงบอมอ (คุณหมอ), เพลงรูเมาะฮักตอ (บ้านของฉัน), เพลงปอซอ (ถือศีลอด), เพลงกือเตะ ซือมุ (มดกัด) เป็นต้น

แม้ว่าวัฒนธรรมบางส่วนเป็นสิ่งที่เด็กรับรู้และปฏิบัติมาก่อนแล้ว แต่จากสิ่งที่เด็กรู้ ครูผู้สอนได้มีการคิดกิจกรรมต่อยอดออกไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านอื่นต่อไป เช่น

(จากแผนวิชาคณิตศาสตร์) นำการละเล่นพื้นบ้าน “จอเกาะ ๗ หลุม” มาผนวกเข้ากับการเรียนรู้เรื่อง จำนวน และ ตัวเลข รวมทั้งการเพิ่ม และ การลด นับว่าเป็นการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม (ตัวเลข) ด้วยสิ่งของที่เป็นรูปธรรม

นอกจากนี้จากการเล่นเกมและร้องเพลงประกอบท่าทางต่าง ๆ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จครูจะกระตุ้นให้เด็ก ๆ ได้บอกความรู้สึกจากสิ่งที่ทำมา รวมทั้งบอกเล่าเหตุการณ์จากการเล่นซึ่งจะเป็นวิธีที่ทำให้เด็กได้ทบทวนสิ่งที่ทำและใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกรวมถึงพัฒนาความคิดในการลำดับเหตุการณ์ได้

สำหรับในรายวิชาครอบครัวและชุมชน และสุขศึกษา จะเน้นให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องร่างกาย ครูกระตุ้นให้เด็กคิดถึงความรู้สึกของคนไข้ที่ขาอวัยวะร่างกายนั้น ๆ โดยปิดตาเดิน หรือหยิบสิ่งของด้วยมือเดียว เดินด้วยขาข้างเดียว และให้เด็กแสดงความรู้สึกพร้อมกับส่งเสริมให้เด็กเห็นใจผู้พิการโดยตั้งคำถามว่าจะช่วยเหลือผู้พิการที่นักเรียนพบเจอได้อย่างไร เป็นต้น (ดังนั้นทั้งวัฒนธรรมและความรู้ที่เด็กมีอยู่แล้ว ล้วนสามารถต่อยอดให้เป็นการเรียนรู้ด้านอื่นหรือทักษะอื่นได้)

นอกจากแผนการสอนและเนื้อหาที่ผสมผสานวัฒนธรรมเข้าไปแล้ว ครูรวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนยังสนับสนุนให้ในห้องเรียนของเด็กมีมุมวัฒนธรรม ซึ่งรวบรวมอุปกรณ์จากผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องอาชีพในวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาแสดงในห้องเรียน เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน และบางชั่วโมงได้ขอให้ คนในหมู่บ้านมาร่วมบอกเล่าและสอนเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ ฟังด้วย

จากเนื้อหาในแผนการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของเยาวชนผ่านวัฒนธรรมท้องถิ่น เด็กอาจจะไม่ได้แสดงความรักในวัฒนธรรมของตนเองออกมาได้ชัดเจน แต่สามารถรับรู้ได้จากเสียงของคนรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครู และชาวบ้านในพื้นที่ ดังนี้

“...ตอนที่เห็นหลานเดินร้องเพลงเป็นภาษามลายู (สตูล) กลับมาที่บ้านนะ ทั้งแปลกใจทั้งดีใจ ทั้งจะร้องไห้ เพราะไม่ได้ยินมานานแล้ว ตัวเองก็ไม่ได้ยินมานานแล้ว...”

“...มีหลานอยู่หลายคน ก็มีคนเล็กเ็นยี่ที่กลับมาบ้านแล้วเข้ามา ‘สละม’ คนแก่ หลานคนอื่นเรียนมาก็ไม่เห็นมีใครมา สละมเลย มีแค่คนนี้แหละ...”

ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาล ๑ ร.ร.ตำมะลังเหนือ จ.สตูล
บันทึกโดย นายศราวุธ ดอล๊ะ ครูผู้ประสานงานโรงเรียนตำมะลังเหนือ จ.สตูล

“...ช่วงวันฮารีรายอ นะพี่ เด็กเขาเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำในวันฮารีรายอไปแล้ว เช่น ทุกบ้านต้องทำขนมตูปะ (ข้าวต้มสามเหลี่ยม) แบ่งให้บ้านอื่น ต้องไปมัสยิด ต้องพูดดี ทำดี และต้องมาอ้อฟ (ขอโทษ) และให้อภัยกันและกัน แล้ววันต่อมาเด็กชายเตาฟิตรี ก็เดินมาบอกหนูว่า “ครูกะนา เตาฟิตรีขอโทษนะ เตาฟิตรีเคยทำอะไรที่ไม่ดี ๆ กับครูกะนา ก็ให้อภัยด้วยนะ” ... หนูได้ยินแล้วรู้สึกอึ้งไปเลย เพราะไม่คิดว่าเด็กจะเรียนรู้เร็วและแสดงความรู้สึกของตัวเองได้ขนาดนี้”

คำบอกเล่าจาก น.ส.นูรีนา มะสารี (ครูผู้ประสานงานโรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี)

การสร้างแผนการเรียนการสอน ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่นำเนื้อหาจากท้องถิ่นเข้ามาสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่กิจกรรมส่วนหนึ่งได้นำเด็ก ๆ ไปเรียนรู้นอกโรงเรียน โดยครูนัดแนะกับชาวบ้านที่เด็กต้องไปพบเจอ และทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากยิ่งขึ้น

“...ครูนี้ดีจังเลยนะ พาเด็กๆ ออกมาข้างนอกด้วย วันก่อนก็เห็นครูผู้ประสานงานมาซื้อผลไม้ถามว่าเอาไปทำอะไร ก็บอกว่าเอาไปสอนเด็กๆ ดินะที่เด็กได้เรียนของจริง แต่ก่อนไม่ค่อยเห็นเลยว่าจะมาแบบนี้...”

ชาวบ้านในบริเวณ ต.ตำมะลัง จ.สตูล
บอกเล่าโดย นายศราวุธ ดอล๊ะ ครูผู้ประสานงานโรงเรียนตำมะลังเหนือ จ.สตูล

ผู้ปกครองเด็กนักเรียนในโครงการทวิภาษาฯ กล่าวถึงผลลัพธ์ของการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

“เท่าที่ดู ลูกก็สนุกกับการเรียน เวลาเขากลับจากโรงเรียนเขาก็จะทำทุกอย่างตามที่ครูสอน ทั้งทำการบ้าน วาดเขียน ตอนนี่ก็เขียนชื่อตัวเองได้แล้ว ผิดกับตอนก่อนเข้าเรียนที่เขาไม่ค่อยกล้าพูด ทุกวันนี้เวลาไปตลาดนัด เขามักขอให้เราซื้อหนังสือบ้าง สมุดวาดภาพบ้าง เอาไปเขียนเล่นที่บ้าน เขาสนุกกับการเรียน รู้สึกว่าเด็กที่เรียนที่นี่ฉลาดกว่าเด็กอีกหลาย ๆ คน เพราะยังไม่เคยเห็นลูกแสดงอาการไม่อยากไปโรงเรียน เขาได้เรียนทั้งสองภาษาตั้งแต่เล็กๆ ทำให้รู้คำศัพท์ต่างๆ มากขึ้น”

นางเซาเดาะ จะปะกียา

ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ โรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี
(บทสัมภาษณ์จากบทความเรื่อง “ย่างเข้าปีที่สามของโรงเรียนทวิภาษา...คำตอบทางการศึกษาของน้องๆ ที่ชายแดนใต้ โดยศูนย์ข่าวอิศรา”)

“โครงการนี้มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยกู้ศักดิ์ศรีของชาวมลายู ขอวิงวอนต่อพระเจ้าช่วยดลบันดาลให้โครงการนี้นั้นคงยืนนานตลอดไป”

อุสตาซ อับดุลรอฮีม ต.ตำมะลัง อ.เมือง จ.สตูล
เจ้าของภาษามลายูถิ่นสตูล ซึ่งกำลังอยู่ในภาวะวิกฤตใกล้สูญ

การติดตามและการประเมินผลพัฒนาการของเด็กในระดับชั้นอนุบาล คณะวิจัยเห็นพ้องว่าอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ นอกจากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้นแล้ว การได้ไปเยี่ยมชมการเรียนการสอนของครู รวมทั้งพัฒนาการของเด็ก ผนวกกับการพบปะและสัมผัสกับความน่ารักในวัยเรียนรู้ และเสียงชื่นชมจากผู้ที่เกี่ยวข้องพบปะเด็กๆ (จากการเยี่ยมชมโรงเรียน) ยิ่งสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ

สำหรับผลพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งนักเรียนในโครงการและนักเรียนในโรงเรียนคู่เทียบได้รับการประเมินผลภายนอกจากคณะกรรมการออกแบบการประเมินผลจากสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ผศ.ดร.ศุภลักษณ์ สินธนา และคณะ) พบว่า จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม

ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาภาษาไทย รวม ๔ วิชา ซึ่งประเมินผลเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนโรงเรียนทดลองในโครงการทวิภาษาฯ และโรงเรียนคู่เทียบซึ่งสอนในรูปแบบปกติพบว่า นักเรียนโรงเรียนทดลองมีคะแนนสูงกว่านักเรียนโรงเรียนคู่เทียบในทุกสาระการเรียนรู้ และทักษะการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนทดลองมีศักยภาพการอ่านสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนคู่เทียบ ดังตาราง

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานักเรียนในระดับชั้น ป.1

สาระการเรียนรู้	โรงเรียนทดลอง (ทวิ)		โรงเรียนคู่เทียบ (ปกติ)		p-value
	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	
วิทยาศาสตร์	98	75.1	72	64.67	0.01
คณิตศาสตร์	98	52.94	72	39.96	0.01
สังคมศึกษา	98	68.37	72	52.12	0.01
ภาษาไทย	98	56.8	72	37.62	0.01

ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านของนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	P-value
โรงเรียนทดลอง (ทวิภาษา)	72.14	0.01
โรงเรียนคู่เทียบ (รูปแบบปกติ)	41.91	

นอกจากนี้ ตัวแทนนักเรียนในโครงการทวิภาษาฯ (นักเรียนระดับชั้น ป.๑ จากโรงเรียนบ้านประจัน จังหวัดปัตตานี) ได้รางวัลรองชนะเลิศประกวดการอ่าน - เขียนภาษาไทยในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของ “กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานการเรียนรู้” และเป็นการการันตีว่า “กระบวนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (TPR)” สามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้เป็นอย่างดีแก่เยาวชนที่มีภาษาท้องถิ่นแตกต่างจากส่วนกลางดังเช่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกเหนือจากตัวเด็กแล้ว การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ ยังส่งผลดีกับครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนและคนในพื้นที่ ตลอดจนสังคมภายนอกโดยรวมอีกด้วย คือ

ครูผู้สอน : จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สร้างแผนการสอนและสื่อด้วยตนเอง เกิดกระบวนการพัฒนาครูให้เกิดความตระหนักเรื่องการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง (ให้ความสำคัญกับความรู้ที่เด็กมีอยู่เดิม และต่อยอดความรู้ใหม่ที่ใช้พื้นฐานวัฒนธรรมของเด็กเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้) รวมทั้งครูผู้สอนได้เรียนรู้ และเข้าใจกลวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถนำความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนและความต้องการของชุมชน

พ่อแม่ผู้ปกครอง : ผู้ปกครองของนักเรียนภาคภูมิใจในพัฒนาการที่ดีขึ้นของบุตรหลาน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของบุตร และผู้ปกครองบางส่วนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นวิทยากรให้ความรู้ในบางวิชา และมีการอ่านหนังสือเล่มเล็กภาษาท้องถิ่นกับลูกหลานที่บ้าน เป็นต้น

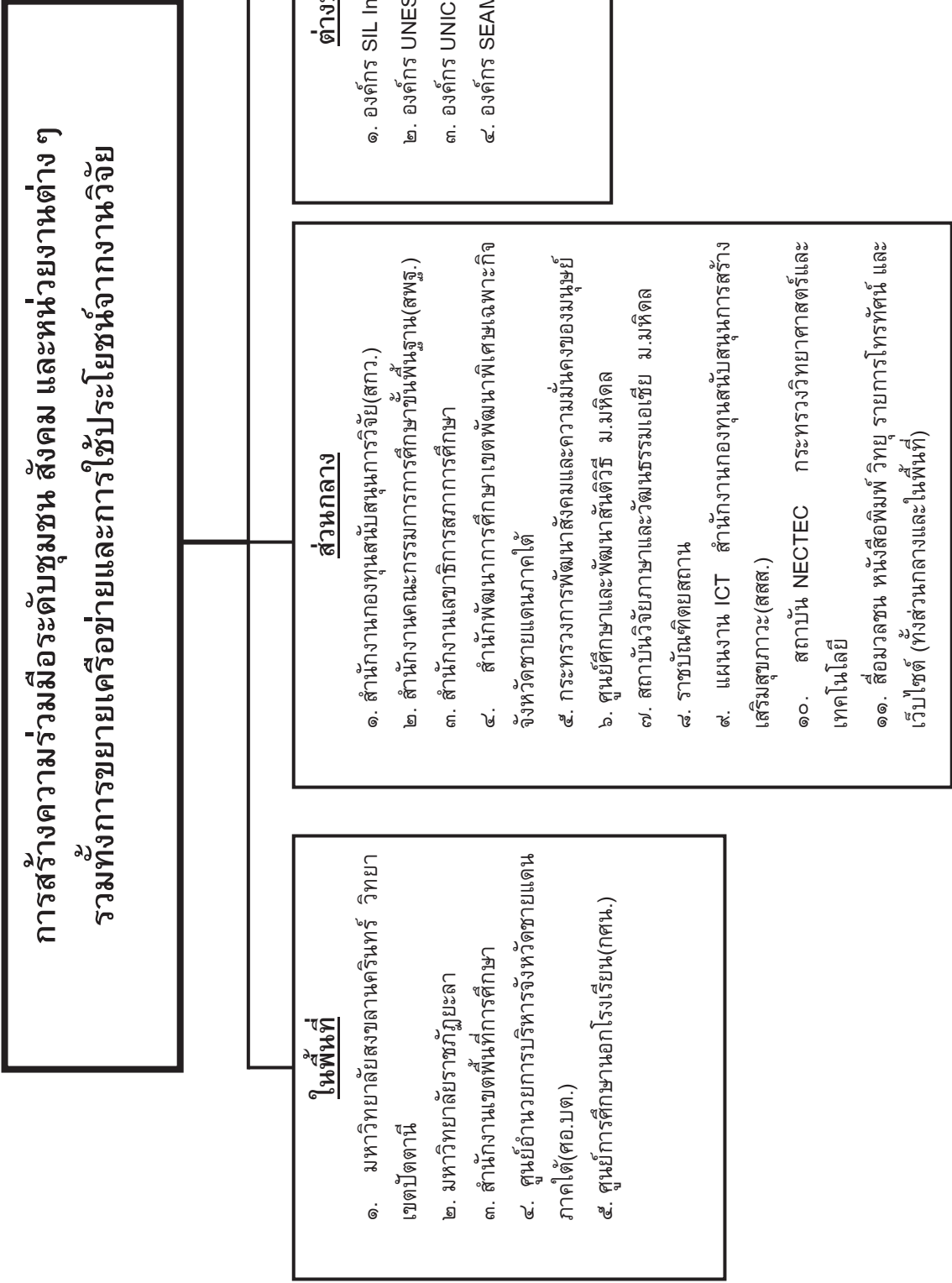
ชุมชนและคนในพื้นที่ : ชุมชนรู้สึกใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากชุมชนมีส่วนร่วมในการนำความรู้ด้านวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ชุมชนรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่ช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของตนเองในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาคภูมิใจที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง

สังคมภายนอก: เกิดความเข้าใจในปัญหาในพื้นที่มากขึ้นและเข้าใจความสำคัญของการนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนของรัฐ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบทวิ/พหุภาษาได้นำไปเป็นแนวทางและปรับใช้กับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นต่างไปจากภาษาและวัฒนธรรมส่วนกลาง ได้แก่ กลุ่มเขมรถิ่นไทย จ.สุรินทร์ กลุ่มขมุ จ.น่าน กลุ่มละเวือะ จ.แม่ฮ่องสอน เป็นต้น

๔.๙ การสร้างความร่วมมือระดับชุมชน สังคม และหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการขยายเครือข่ายและการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

การดำเนินงานโครงการทวิภาษาประกอบด้วยภารกิจต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง ตลอดจนองค์กรต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการทำงานลักษณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ ได้เข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าในส่วนของการประสานความร่วมมือ หรือให้ความช่วยเหลือโครงการในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

๔.๙.๑ การสร้างความร่วมมือ ขยายเครือข่าย และการใช้ประโยชน์ (ในพื้นที่)

๔.๙.๑.๑ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่

๔.๙.๑.๑.๑ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- สนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการ
 - คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (อาจารย์แผนกภาษามลายู) เพื่อสนับสนุนงานที่เกี่ยวกับภาษามลายู เช่น การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทย การฝึกอบรมระบบตัวเขียน เป็นต้น
 - คณะศึกษาศาสตร์ (อาจารย์แผนกวิชาการพัฒนาชุมชน) สนับสนุนงานที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการทวิภาษาฯ (โดยจะเริ่มงานในช่วงต่อไป)

๔.๙.๑.๑.๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

- สนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการ
 - คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ผศ.สุภา วัชรสุขุม)
 - สถาบันวิจัยและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สนับสนุนและผลักดันงานด้านการติดตามและประเมินผลโครงการทวิภาษาฯ (โดยจะเริ่มงานในระยะต่อไป)

๔.๙.๑.๒ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้รับแนวทางการสร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมกับเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจะสามารถเสริมสร้างความมั่นใจของคนในพื้นที่ที่มีต่อภาครัฐ

๔.๙.๑.๓ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน(กศน.)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือ กศน.ได้นำเอาระบบตัวเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทยในโครงการทวิภาษาฯ ไปใช้ในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมภาษามลายูถิ่นในพื้นที่ โดยเฉพาะการฝึกอบรมภาษามลายูถิ่นแก่ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าได้มีการนำผลจากโครงการทวิภาษาฯ ไปใช้ประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็ถือว่าเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการอีกทางหนึ่งด้วย

๔.๙.๒ การสร้างความร่วมมือ ขยายเครือข่าย และการใช้ประโยชน์ (ส่วนกลาง)

๔.๙.๒.๑ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญต่อโครงการทวิภาษาฯ เป็นอย่างมาก โดยได้ให้การสนับสนุนโครงการฯเป็นอย่างดีมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการฯ ที่ได้ให้การสนับสนุนมาตั้งแต่ช่วงต้นของการดำเนินงาน ในขณะเดียวกัน ยังได้ยังได้สนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน “โครงการวิจัยประเด็นภาษาและวัฒนธรรมในพื้นที่” เพื่อรวบรวมความรู้และจัดทำเป็นสื่อการสอนในโครงการทวิภาษาฯ เช่น การพัฒนาระบบเขียนและจัดทำพจนานุกรมภาษามลายูปัตตานี เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ยังได้ให้การช่วยเหลือในด้านอื่นๆ อีกมากมาย อาทิเช่น การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการแก่ภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการอันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมต่อไป เป็นต้น

๔.๙.๒.๒ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้ความร่วมมือกับ โครงการทวิภาษาฯ ดังนี้

- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ เช่น รายการโทรทัศน์ “พันธะสัญญา” เป็นต้น
- บุคลากรด้านวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ (รศ.ดร.โคทม อารียา)
- สนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน “โครงการศึกษาสำรวจสถานการณ์ภาษาฯ และการศึกษาลักษณะภาษามลายูถิ่นปาดานี และศึกษาเปรียบเทียบกับภาษามาลายูและ ภาษาไทย”

๔.๙.๒.๓ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักที่ รับผิดชอบและดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ โดยเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านบุคลากรด้านต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทีมวิจัยที่มีประสบการณ์การทำงานด้าน ภาษาและการพัฒนา รวมทั้งบุคลากรด้านวิชาการที่พร้อมและให้การช่วยเหลือโครงการมาโดยตลอด นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของทีมวิจัยและสถานที่จัดกิจกรรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ต่างๆ

๔.๙.๒.๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการยอมรับในแนวคิดและกระบวนการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาฯ ที่สามารถ นำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำไปปรับใช้กับกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตชายแดนตามภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ

นอกจากนี้ ในกระบวนการสร้างความเข้าใจกับสพฐ. ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน และการสนับสนุนระหว่างกัน เช่น ทางสพฐ. ได้จัดสรรครูภูมิปัญญาหรือครูที่ใช้ภาษาท้องถิ่นในการสอน ให้แก่โรงเรียนในโครงการที่ใช้ภาษาท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานร่วมจัดการประชุมวิชาการที่ เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาท้องถิ่นในระบบโรงเรียน เช่น การฝึกอบรมกลวิธีการสอน การสร้างสื่อการ เรียนการสอนให้แก่ครูภูมิปัญญาและครูภาษาท้องถิ่นในโครงการไทยเข้มแข็ง เป็นต้น

๔.๙.๒.๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ มาตั้งแต่ต้น โดยสนับสนุนให้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนา นโยบายการเรียนการสอนภาษาไทยในกรอบของการ จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เห็นเป็นรูปธรรมและยั่งยืนยิ่งขึ้น

๔.๙.๒.๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสนับสนุนโครงการทวิภาษาฯ

๔.๙.๒.๗ ราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาเกี่ยวกับแนวคิด แนวการดำเนินงานและประโยชน์ของโครงการ ทวิภาษา เพื่อใช้ประกอบเหตุผลในการผลักดันนโยบายภาษาแห่งชาติ ในส่วนของภาษาท้องถิ่นและ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

๔.๙.๒.๘ แผนงาน ICT สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

สนับสนุนองค์ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ของศูนย์ศึกษาและฟื้นฟู ภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างห้องสมุดดิจิทัล

๔.๙.๒.๙ สถาบัน NECTEC กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ได้มีส่วนช่วยในการออกแบบ สร้าง และพัฒนารูปแบบตัวอักษร (Font) ภาษามลายูปาตานีด้วย อักษรไทยให้แก่โครงการทวิภาษาฯ

๔.๙.๓ การสร้างความร่วมมือ ขยายเครือข่าย และการใช้ประโยชน์ (ต่างประเทศ)

๔.๙.๓.๑ องค์การ SIL International

สนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา และด้านอื่นๆ อาทิเช่น ดร.เดนนิส และ ดร.ซูซาน มาโลน เป็นต้น

๔.๙.๓.๒ องค์การ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization Secretariat) และ QITEP Indonesia (Quality Improvement of Teachers and Education Personnel Ministry of National Education, Indonesia)

SEAMEO และ QITEP ได้คัดเลือกโครงการทวิภาษา (มลายูถิ่น-ไทย) เป็นโครงการต้นแบบในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาสำหรับประเทศอินโดนีเซีย โดยเชิญคณะวิจัยไปนำเสนอโครงการและแนวทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งร่วมในการพิจารณาโครงการทวิภาษาของอินโดนีเซีย ในการประชุมเรื่อง Development of a Proposal to Pilot the Good Models of Using the Mother Tongue in Teaching and Learning in Pilot Areas in Indonesia ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

๔.๙.๓.๓ องค์การ UNESCO มีความร่วมมือและสนับสนุนโครงการทวิภาษาฯ ดังนี้

- ประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกันในโครงการ MLE WG (Multilingual Education Working Group) ในภูมิภาคเอเชีย
- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษาฯ

๔.๙.๓.๔ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษาฯในระดับนานาชาติอีกด้วย

ส่วนที่ ๕
บทวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา และยุทธศาสตร์
การดำเนินงานในขั้นต่อไป

ส่วนที่ ๕

บทวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา และยุทธศาสตร์การดำเนินงานในขั้นต่อไป

ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ก.ย.๒๕๕๓ โครงการฯ ได้ดำเนินการกิจต่างๆ ในพื้นที่ ดังนี้

๕.๑ ผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก ๙ ประการ

๑) ทบทวนนโยบายการศึกษา และนโยบายภาษาแห่งชาติ: เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาเป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการ ที่เกิดจากความร่วมมือของนักวิชาการทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ของการเรียนต่ำว่าเกณฑ์(ต่ำที่สุดในประเทศ) เนื่องจากปัญหาทางภาษา โดยการนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่ต่างจากภาษาราชการ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สำคัญของการศึกษาไทย แต่ยังมีได้อยู่ในแผนงานความรับผิดชอบของหน่วยงานการศึกษาของรัฐ(กระทรวงศึกษาธิการ) คณะวิจัยจึงได้พยายามที่จะสร้างเครือข่ายและร่วมงานกับหน่วยงานที่จะสามารถผลักดันนโยบายแห่งชาติที่กำหนดให้ใช้ภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นภาษาแม่/ภาษาที่หนึ่งของผู้เรียนในระบบการศึกษาโดยมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการสอนภาษาท้องถิ่นในระบบโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อในระบบทวิ/พหุภาษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยสนับสนุนทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ

๒) การทำวิจัยพื้นฐาน: เป็นการศึกษาวิจัยข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การวางแผนและหาแนวทางที่เหมาะสมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ ได้แก่การสำรวจสถานการณ์ทางภาษาของคนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้(รวมทั้งจังหวัดสตูล เขตที่มีผู้พูดภาษามลายู) โดยศึกษาการใช้ความสามารถรวมถึงทัศนคติที่เกี่ยวกับภาษาต่างๆ และความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา, นอกจากนี้ได้มีการศึกษาลักษณะภาษามลายูปัตตานี, การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภาษามลายูปัตตานี ภาษามาลาเลเชีย และภาษาไทย และการรวบรวมลักษณะปัญหาการใช้ภาษาไทยที่ผิดพลาดของเด็กในพื้นที่เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาได้อย่างตรงจุด

๓) การสร้างระบบเขียน เนื่องจากโครงการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษามลายูถิ่น-ภาษาไทย) มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาของเด็กเต็มรูปแบบทั้ง ๔ ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน ดังนั้นการกำหนดระบบเขียนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการด้านภาษาและความพึงพอใจของชุมชนเจ้าของภาษา รวมทั้งการยอมรับของสังคมภายนอกและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจึงมีความสำคัญมาก ในการจัดการศึกษาในกรอบของทวิ/พหุภาษาจะต้องมีการใช้ภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาแม่ของเด็กในการสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่แข็งแกร่งเพื่อถ่ายโอนไปสู่การเรียนรู้ในภาษาราชการ จึงต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างระบบเขียนและเลือกใช้ตัวอักษรที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การอ่านออกเขียนได้ของเด็กและนำไปสู่การรู้หนังสือในภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาราชการและเรียนรู้สาระวิชาต่างๆ และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งในที่สุดที่มิวิจัยฯ ได้เลือกใช้การพัฒนาระบบการเรียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทยเนื่องจากคนทั่วไปรู้จักระบบอักษรไทยอยู่แล้ว การประชุมปฏิบัติการดำเนินการโดยนักวิชาการด้านภาษาในพื้นที่เพื่อเลือกตัวอักษรและกำหนดเครื่องหมายเพิ่มเติมในกรณีที่มีเสียงที่แตกต่างและเพิ่มเติมจากระบบของภาษาไทย พร้อมทั้งได้มีการทดลองใช้และมีการทดสอบจนเป็นที่ยอมรับว่าใช้ได้ การดำเนินการด้านการสร้างระบบเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทยเพื่อใช้ในการศึกษา นับว่าประสบผลที่น่าพอใจ (แม้ว่าจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากผู้ที่ต้องการเพียงเฉพาะอักษรยาวี) เนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการผลิตสื่อโครงการทวิภาษาจำนวนมากทั้งสื่อการอ่านระดับต่างๆ และสื่อการเรียนการสอน และได้เผยแพร่ไปสู่หน่วยงานอื่นๆ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน นำไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่และการสอนภาษามลายูถิ่นแก่ข้าราชการและผู้ที่ทำงานในพื้นที่สามจังหวัด งานการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการบันทึกข้อมูลด้วยภาษาท้องถิ่นรวมทั้งการสอนภาษามลายูถิ่นในโรงเรียนมัธยมและในมหาวิทยาลัย แต่อย่างไรก็ตามการที่จะให้เข้าใจและใช้ภาษาเขียนนี้ได้อย่างคล่องแคล่วก็ต้องมีการฝึกฝนและใช้อยู่เป็นนิตย ระบบเขียนที่ได้สร้างขึ้นนี้ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับของราชบัณฑิตยสถาน ได้ร่วมมือในการจัดทำคู่มือระบบเขียนภาษามลายูถิ่นปัตตานีฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่ทั่วไป

๔) การสร้างความรู้ความตระหนักและความเข้าใจร่วมกัน: หลักการดำเนินงานและรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับประเทศไทย เป็นสิ่งที่เข้าใจยากและดูเหมือนไม่น่าจะเป็นไปได้ เช่น การนำภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาภาษาไทย แม้ว่าจะมีผลสำเร็จจากประเทศอื่น แต่ก็ต้องใช้ระยะเวลานานในการสร้างความมั่นใจและสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะผู้ปกครอง คนในชุมชนและโรงเรียน นอกจากนี้ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานด้านการศึกษาและคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว มีความหวาดระแวงในสังคมเป็นอย่างมาก จึงทำให้การสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างมาก

๕) การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร: ความสำเร็จของโครงการทวิภาษาโดยส่วนใหญ่อยู่ที่การให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทของบุคลากรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรครูผู้สอน, ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและทีมวิจัยผู้ประสานงาน ดังนั้นการสรรหาและการจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรครูและคณะวิจัยในพื้นที่เพื่อการขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งให้มีความรู้ มีทักษะและกระบวนการทำงานตามแนวทางทวิภาษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นความรู้ใหม่ (นวัตกรรม) และต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม อาทิ การเรียนรู้ระบบเขียนภาษามลายูถิ่นอักษรไทย การสร้างแผนการสอนและฝึกอบรมกลวิธีการสอนโดยใช้ภาษามลายูถิ่นที่พัฒนาระบบความคิด รวมถึงการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ และการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

๖) การสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน: หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของทวิภาษาจำเป็นต้องสร้างและประยุกต์ขึ้นใหม่เนื่องจากการใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาแม่) เป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างจากหลักสูตรและแผนเดิมเป็นอย่างมาก โดยต้องกำหนดตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของเด็กในพื้นที่ แต่ยังคงสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรทวิภาษาเพิ่มการเรียนรายวิชาภาษามลายูถิ่น ทั้งการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน และในการจัดการเรียนการสอนในระยะแรกใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความคุ้นเคย ความเข้าใจ และความสุขในการเรียนแก่เด็ก ผ่านการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาระบบคิดและสติปัญญา สำหรับกระบวนการพัฒนาความเข้มแข็งของการเรียนภาษาไทยใช้แนวทางการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ ๒ เน้นทักษะการฟัง-พูดด้วยความเข้าใจ แล้วเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยเมื่อเด็กได้เรียนกระบวนการอ่าน-เขียนผ่านภาษามลายูถิ่น(อักษรไทย)แล้ว ซึ่งนับว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างภาษาทั้งสองได้เป็นอย่างดี

๗) การสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน: สื่อในโครงการทวิภาษาได้มีการสร้างขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก โดยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นหลักเนื่องจากต้องใช้ความรู้ด้านประเพณีวัฒนธรรมและภาษาของคนในพื้นที่เป็นสำคัญ สื่อที่ใช้สำหรับเด็กอนุบาลระยะแรกเป็นสื่อภาพและเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยเน้นให้เด็กเกิดทักษะการฟังและพูดทั้งในภาษา

ท้องถิ่นและภาษาไทยอย่างเข้าใจ (พร้อมพัฒนาความคิดจากกระบวนการสอน) จากนั้นจึงสร้างสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน-เขียนด้วยภาษามลายูถิ่นอักษรไทย เน้นความเข้าใจและความถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมให้รู้จักถ่ายทอดความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ และเชื่อมโยงเข้าสู่การอ่าน-เขียนภาษาไทยด้วยอักษรเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในวิชาอื่นต่อไป

๘) การติดตามและการประเมินผล: วัตถุประสงค์ของโครงการทวิภาษา คือ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและพัฒนาทักษะภาษาไทยของเด็กให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการติดตามและประเมินผลพัฒนาการเรียนรู้จึงมีความสำคัญที่จะชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ โดยการประเมินในระดับอนุบาลประกอบด้วย การทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน (pre-post test) ในด้านภาษาและทักษะของพัฒนาการตามวัย นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลงานเด็กและการบันทึกพัฒนาการทางภาษาและความคิดในชั้นเรียนเป็นข้อมูลประกอบด้วย ทั้งนี้ผลทดสอบของเด็กก่อนเข้าเรียนเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประเมินผลพัฒนาการและใช้เป็นแนวทางการวางแผน การสอนที่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก ในขณะที่ผลการทดสอบหลังเรียนนอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กแล้ว ยังบ่งชี้ถึงความสำเร็จของแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (เต็มรูปแบบ) พร้อมทั้งยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นในชั้นต่อไป

๙) สร้างความร่วมมือระดับชุมชนและสังคม รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง: การดำเนินงานโครงการทวิภาษา ประกอบด้วยภารกิจหลายประการที่จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญทั้งในพื้นที่และส่วนกลาง ตลอดจนองค์กรจากต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการทำงานลักษณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้แล้วการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่เป็นไปเพื่อส่งมอบงานการศึกษาแบบทวิภาษาให้ดำเนินไปในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๕.๒ ผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จด้านพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

การดำเนินงานโครงการฯ จำเป็นต้องมีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น ศึกษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ชาติพันธุ์วิทยา และคติชนวิทยา เพื่อให้เหมาะสมมีความเป็นท้องถิ่นโดยใช้หลักการ “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” และออกแบบหลักสูตรและแผนการสอนอย่างละเอียดรอบคอบและเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามขั้นตอนและมั่นคงจากภาษาที่ ๑ สู่ภาษาที่ ๒ จากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน จากภาษาในชีวิตประจำวันไปสู่ภาษาในโรงเรียน (ภาษาวิชาการ) หรือจากเรื่องทั่วไปสู่สาระความรู้ต่างๆ ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษา เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

❖ เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็นและรู้จักรับฟังความคิดเห็น

จากการนำภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งการนำสื่อการสอนที่มีเรื่องราวท้องถิ่น และการออกแบบกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและให้เด็กมีส่วน

ร่วมในการเรียนด้วยตนเอง โดยครูคอยกระตุ้นให้เด็กได้แก้ไขปัญหา หรือแสดงความคิดความสามารถผ่านการใช้ภาษาที่ตนเองคุ้นเคย นับเป็นการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงและเหมาะสมกับเด็กที่มีภาษาของตนเองต่างไปจากภาษาราชการ (หรือแม้กระทั่งเด็กทั่วไป) โดยผลอันเกิดจากการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้เด็กกล้าพูดแสดงความคิด และโต้ตอบ ชักถาม ซึ่งนับเป็นกระบวนการฝึกความคิดผ่านการใช้ภาษา ด้วยการกระตุ้นและส่งเสริมจากครูผู้สอนโดยเน้นให้เกิดทักษะในการวิเคราะห์เหตุ-ผล ทำให้เด็กมีพัฒนาการ ๓ ด้าน ทั้งภาษา ระบบความคิด และความกล้าแสดงออก

❖ **เด็กมีทักษะการรู้หนังสือ (ทักษะอ่าน-เขียน) และมีความคิดสร้างสรรค์**

การเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมาจะเน้นให้เด็กสามารถสะกดคำได้หรืออ่านออกเขียนได้ด้วยความถูกต้อง โดยไม่เน้นไปที่ทักษะการสร้างสรรค์เรื่องราวหรือกระบวนการสร้างจินตนาการให้เด็ก (ทำให้กลายเป็นผู้ที่เขียนได้อย่างถูกต้องแต่ไม่สามารถเขียนเรื่องได้หลากหลาย) แต่แนวทางของทวิภาษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่กิจกรรมพัฒนาการฟัง-พูดและพัฒนาการอ่าน-เขียนด้วยภาษาแม่ ได้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการภาษา เป็น ๒ ช่วง คือช่วงที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ และช่วงที่เน้นความถูกต้อง โดยช่วงสร้างสรรค์ คือ กิจกรรมการสอนที่เด็กสามารถคิด วาด และเขียนสิ่งใดก็ได้และออกมาถ่ายทอดให้เป็นเรื่องราวจากสิ่งที่ขีดเขียน (ไม่มีการหยุดยั้งความคิดด้วยคำว่าถูก/ผิด) ครูและเพื่อนเป็นผู้ซักถามถึงเรื่องราวว่าทำไมเป็นเช่นนั้น ทำไมเป็นเช่นนั้น เด็กจะมีพัฒนาการในการให้คำตอบที่ดีขึ้น (เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น หรือมีจินตนาการมากยิ่งขึ้น หรือแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น) เช่น กิจกรรมเรื่องเล่าจากภาพ นิทานภาพ เป็นต้น ช่วงความถูกต้อง คือ การเรียนระบบเขียน (อักษร) ด้วยภาษามลายูถิ่น (Primer) เด็กจะรู้ค่าของอักษรที่สอดคล้องกับเสียงในภาษารวมทั้งสามารถประสมอักษรเป็นคำใหม่ (ที่เคยพูดแต่ไม่เคยเขียนมาก่อนได้) ประสมคำรวมกันเป็นประโยคได้และเขียนตามที่ได้ยินคนอื่นพูดได้ รวมทั้งสามารถเขียนจากความคิดและคำพูดของตนเองได้ โดยครูจะช่วยแก้ไขและปรับปรุงทักษะการเขียนของเด็กให้ถูกต้องในช่วงเวลานี้

๕.๓ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

โครงการทวิภาษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ดำเนินการในพื้นที่เหตุการณ์ความไม่สงบโดยมีการนำภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่เยาวชนในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ภาษาไทยของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นฐานในการเรียนรู้สาระวิชาต่างๆ และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ อันเนื่องมาจากอุปสรรคที่เกิดจากความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมกล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจะใช้หลักสูตรแบบทั่ว ๆ ไปที่เน้นเนื้อหาความเป็นไทยและใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในห้องเรียน ซึ่งทำให้เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ความถ้อยทอดหรือเนื้อหาต่างๆ เป็น

ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่สองของเด็ก ส่งผลทำให้เด็กเกิดความยากในการเรียนรู้หรือเรียนไม่เข้าใจ สุดท้ายก็ทำให้ขาดทักษะทั้งด้านภาษาไทยและสาระวิชาอื่นๆ

การดำเนินงานโครงการทวิภาษาที่ผ่านมามีความสำเร็จเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นล้วนมาจากความร่วมมือและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับชุมชน (ทั้งชุมชนรอบโรงเรียนและชุมชนพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้) องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน (ทั้งในระดับพื้นที่ ส่วนกลาง และต่างประเทศ) สำหรับการทำงานร่วมกับชุมชนส่วนใหญ่เป็นไปรูปแบบของการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ เช่น การสร้างความตระหนักและความเข้าใจ การพัฒนาระบบตัวเขียน การจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์ การสร้างสื่อการเรียนการสอน การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร และการติดตามและประเมินผล เป็นต้น ซึ่งจากรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนนี้ส่งผลทำให้ชุมชนเกิดทัศนคติที่ดีต่อโครงการและมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของตนเองผ่านการจัดการศึกษาในระบบของรัฐ สำหรับการทำงานร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานในพื้นที่นั้นส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการประสานความร่วมมือเพื่อเรียนรู้การทำงานระหว่างกัน ในขณะเดียวกันก็เป็นการถ่ายทอดความรู้จากส่วนกลางสู่พื้นที่ทั้งนี้เพื่อให้การดูแลประสานงานมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการทำงานร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานส่วนกลางนั้นส่วนใหญ่เป็นการผลักดันให้การดำเนินงานสามารถเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นที่ยอมรับจากระดับผู้บริหารส่วนกลาง และในส่วนของการทำงานร่วมกับองค์กรต่างประเทศนั้นเป็นไปในรูปแบบของการเรียนรู้วัฒนธรรมทวิภาษาจากองค์กรที่มีประสบการณ์การทำงานด้านนี้อย่าง SIL International เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็เป็นเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์นี้แก่องค์กรต่างประเทศอย่าง SEAMEO เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรนานาชาติ เช่น UNESCO และ UNICEF อีกด้วย

การทำงานร่วมกับชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ (โครงการทวิภาษา)

ชุมชน

- ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา
- ปราชญ์ชุมชน
- ผู้นำศาสนา
- ผู้นำชุมชน
- นักภาษาศาสตร์ในพื้นที่
- นักวิชาการ
- นักการศึกษา
- นักวัฒนธรรม
- ชาวบ้าน ผู้ปกครอง และเยาวชนในพื้นที่

องค์กร /หน่วยงานในพื้นที่

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- ศูนย์การศึกษาเอกชนออกรังเรียน (กศน.)

องค์กร /หน่วยงานส่วนกลาง

- องค์กรภายในมหาวิทยาลัยมหิดล
 - ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี
 - สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย
- องค์กรภายนอกอื่น ๆ
 - สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
 - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
 - สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 - สำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - ราชบัณฑิตยสถาน
 - แผนงาน ICT สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)
 - สถาบัน NECTEC กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - กระทรวงการต่างประเทศ
 - สื่อมวลชนต่างๆ

องค์กร /หน่วยงาน

- ต่างประเทศ
 - องค์กร SIL
 - องค์กร SEAMEO
 - องค์กร UNESCO
 - องค์กร UNICEF

๕.๓.๑ ชุมชน

โครงการทวิภาษามีกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนโดยมีบทบาทในการวางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๓.๑.๑ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

การสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนหรือคนในพื้นที่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม หลังจากที่มีการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ ๔ โรงเรียนเป้าหมาย ทางชุมชนไม่ว่าจะผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีบารมีในชุมชน หรือชาวบ้าน ต่างก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับโครงการทวิภาษา เช่น พื้นที่โรงเรียนบ้านบึงน้ำใส ชุมชนจะมีการรวมกลุ่มกัน ซึ่งประกอบไปด้วยปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำศาสนา (อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น) ผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อสม.) ผู้นำสถาบันการศึกษา (ผู้นำสถาบันปอเนาะ ผู้นำโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ผู้นำโรงเรียนตาดีกา) และชาวบ้าน เพื่อร่วมทำงานวิจัย “โครงการจัดตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาบ้านบึงน้ำใส” ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหนุนเสริมและสนับสนุนโครงการทวิภาษาซึ่งหนึ่งในภารกิจหลักของโครงการนี้คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาแก่ชุมชนผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น เวทีสร้างความเข้าใจในหลักการและเนื้อหาหลักสูตรโครงการทวิภาษา ซึ่งจัดขึ้นที่โรงเรียนบ้านบึงน้ำใสและมีรูปแบบเป็นการประชุมชี้แจง นำโดย นายอับดุลเลาะ ลายามุง (ประธานโครงการ) และนายตีพะลี อะตะบู(ปราชญ์ชุมชน) ทั้งสองท่านนี้ถือว่ามีบทบาทในการสร้างความเข้าใจและชี้แจงแก่ชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบุคคลที่ชุมชนนับถือ อีกทั้งยังเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนอีกด้วย ในเวทีนี้ได้มีการพูดคุยและชี้แจงเกี่ยวกับโครงการแก่ผู้เข้าร่วมที่ประกอบด้วยสมาชิกในชุมชนบ้านบึงน้ำใส นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นและซักถาม จนในที่สุดทุกคนเกิดความเข้าใจที่ดีต่อโครงการและเห็นด้วยกับโครงการ เนื่องจากส่วนใหญ่ต่างก็เห็นว่า โครงการนี้มีประโยชน์ในแง่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็ก และนอกจากกิจกรรมนี้แล้วยังมีอีกหลายๆ กิจกรรมที่ทำอย่างไม่เป็นทางการเช่น การชี้แจงเกี่ยวกับโครงการในการประชุมต่างๆ (เช่น การประชุมอบต. การประชุมมัสยิด การประชุมคณะกรรมการโรงเรียน การประชุมหมู่บ้าน เป็นต้น), การพูดคุยสองต่อสองกับคนในชุมชน การเยี่ยมชุมชนของหัวหน้าและคณะกรรมการสภาการศึกษา เป็นต้น สำหรับโรงเรียนบ้านด้ามะลิ้งเหนือ ก็มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทวิภาษาเช่นเดียวกัน แต่อาจจะไม่เป็นทางการเหมือนโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส กิจกรรมการสร้างความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ด้ามะลิ้งนี้เริ่มต้นจากการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความตระหนักถึงภาษามลายูถิ่นสตูลที่กำลังจะสูญหายไป ซึ่งผู้ที่มีบทบาทในการสร้างความตระหนักถึงภาษามลายูถิ่นสตูล คือ นายราหีม รักสะอาดหรือที่รู้จักกันในนาม เปาะวอโรหีม (ปราชญ์ชุมชน) โดยเปาะวอโรหีมจะมีการพูดคุยเกี่ยวกับ

ความสำคัญของภาษาแม่เพื่อเชื่อมโยงสู่โครงการทวิภาษาฯ ผ่านกิจกรรมการสอนก็ตาม¹ และอัล-กุรอานในแต่ละวัน ในส่วนของโรงเรียนบ้านประจันนั้นการสร้าง ความเข้าใจกับชุมชนรอบโรงเรียนถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยสามารถประเมินจากการตอบรับจากหลาย ๆ ในชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้มีบารมีในพื้นที่ และชาวบ้านต่างก็เห็นด้วยกับโครงการและพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการนี้ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนคือ ครูต่วนเยาะ นิสนิ (ครูชั้นอนุบาล ๒ โรงเรียนบ้านประจัน) ที่เป็นมากกว่าครูผู้สอน กล่าวคือ ในช่วงแรก ๆ ของการนำโครงการทวิภาษาฯ เข้าสู่โรงเรียนบ้านประจัน ท่านเป็นคนแรกที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์โครงการแก่ชุมชน โดยเริ่มจากการไปพูดคุยและชี้แจงโครงการแก่ผู้นำชุมชนฝ่ายต่าง ๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกอบต. อิหม่าม เป็นต้น และหลังจากที่บุคคลเหล่านี้เข้าใจโครงการเกี่ยวกับโครงการดีแล้ว จึงขยายไปสู่ชาวบ้านในชุมชน ซึ่งผลที่ได้รับคือ ทุกคนต่างเห็นด้วยกับโครงการและพร้อมที่จะช่วยประชาสัมพันธ์โครงการให้คนอื่น ๆ ได้รับทราบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชุมชนบ้านประจันไม่มีการต่อต้านโครงการแต่อย่างใด และจากการที่ทีมได้มีโอกาสเยี่ยมพื้นที่โรงเรียนบ้านประจันพบว่า ชุมชนให้การตอบรับและมีความเข้าใจที่ดีต่อโครงการ

๕.๓.๑.๒ การพัฒนาระบบตัวเขียน

เนื่องจากโครงการทวิภาษาฯ ได้มีการนำภาษามลายูท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือการเขียนภาษามลายูท้องถิ่นที่เป็นระบบและมีมาตรฐานเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อ (language of instruction) ซึ่งเครื่องมือที่ว่านี้ก็คือ ระบบเขียนภาษามลายูอักษรไทย และสำหรับเหตุผลที่เลือกใช้อักษรไทยก็เนื่องมาจากผลการศึกษาสำรวจที่พบว่า โดยภาพรวมคนในพื้นที่ที่มีความคุ้นเคยกับอักษรไทยและสามารถอ่านอักษรไทยได้ดี นอกจากนี้ การเขียนด้วยอักษรไทยนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาไทยของเด็กอีกด้วย

การสร้างระบบเขียนภาษามลายูท้องถิ่นอักษรไทยเริ่มต้นดำเนินการโดยนักภาษาศาสตร์ในพื้นที่ที่เป็นเจ้าของภาษา (อาจารย์แวมาอี ปารามัล) โดยการแนะนำจากนักภาษาศาสตร์จากส่วนกลาง (ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล) พร้อมทั้งปราชญ์ชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนี้ ดังจะเห็นได้จาก “กิจกรรมการจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นสตูล” ที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผน กล่าวคือ ก่อนหน้าที่จะมีการจัดกิจกรรมนี้ขึ้น ตัวแทนจากชุมชนหลายท่านได้มีส่วนในการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ที่มีการใช้ภาษามลายูถิ่นในจังหวัด รวมทั้งมีส่วนช่วยในการคิดวิธีการเลือกชุมชนและกลุ่มคนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ สำหรับกระบวนการปฏิบัติ ตัวแทนจากชุมชนในจังหวัดสตูลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบตัวเขียน กล่าวคือ ทำ

¹ การสอนก็ตามเป็นระบบการสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีทั้งที่เป็นระบบแบบแผนและไม่เป็นทางการ ในส่วนที่เป็นระบบแบบแผนนั้นได้แก่ การสอนในสถาบันปอเนาะ เป็นต้น ส่วนการสอนที่ไม่เป็นทางการได้แก่ การสอนตามมัสยิดในชุมชน เป็นต้น

หน้าที่เป็นผู้บอกภาษาและตรวจสอบภาษา และหลังจากที่ได้ระบบตัวเขียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ชุมชนก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบตัวเขียนที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ระบบตัวเขียนที่จัดทำขึ้นมานั้นมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สำหรับในพื้นที่สามจังหวัดการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ค่อยชัดเจนเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากภาษามลายูถิ่นปาตานีได้มีการพัฒนาและมีระบบตัวเขียนเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ในพื้นที่นี้ยังมีความพร้อมในด้านวิชาการ กล่าวคือ มีนักวิชาการและนักภาษาศาสตร์ที่ทำงานเกี่ยวกับภาษามลายู ฉะนั้นงานส่วนใหญ่จึงทำโดยนักวิชาการในพื้นที่

โดยสรุปแล้ว ในกิจกรรมการพัฒนาระบบตัวเขียนนี้ ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากพอสมควร โดยเฉพาะในส่วนในพื้นที่จังหวัดสตูลที่ชุมชนต่างพร้อมที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้บอกภาษาแก่ทีมวิจัย ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงว่า คนในพื้นที่เกิดความตระหนักในภาษาของตนและกลัวว่าภาษาของตนจะสูญหายไป

๕.๓.๑.๓ การจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ในช่วงแรกๆ ของการจัดกิจกรรมจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนมีน้อย ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวมีความซับซ้อนและเป็นวิชาการ อย่างไรก็ตาม ปราชญ์ชุมชนทั้ง 4 จังหวัด ซึ่งได้แก่ แบตีพะลี เปาะวอรอหิม แบอาโดนัน และแบเซะ ได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับหน่วยวัดท้องถิ่น และออกแบบเนื้อหาสาระวิชาการละเล่น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

แต่สำหรับในช่วงหลังๆ ของการทำงาน (การเตรียมการสำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 2) คณะศึกษานิเทศก์ ครูชั้นอนุบาล 1 และ 2 และครูวิชาการประจำโรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำงานมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์แบบทวิภาษามากขึ้น รวมทั้งมีทักษะและความชำนาญเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคณะศึกษานิเทศก์ ที่เข้ามามีบทบาทหลักในการวางแผนกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องและสมบูรณ์

นอกจากนี้ ปราชญ์ชุมชนซึ่งได้แก่ แบตีพะลี และเปาะวอรอหิม ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดแทรกในแผนการจัดประสบการณ์ เช่น ในสาระวิชาคณิตศาสตร์ได้มีการนำเอาการละเล่นท้องถิ่นที่เรียกว่า “หมากขุม” สอดแทรกในแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นที่เด็กรู้จักเกี่ยวกับ “การเติมและเอาออก” สู่การเข้าใจความคิดรวบยอดของการบวกและลบต่อไป ซึ่งวิธีการเช่นนี้เป็นกระบวนการเชื่อมโยงความเข้าใจโดยอาศัยสิ่งที่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่เด็กรู้จักเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวหรือความรู้ใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกด้วย

๕.๓.๑.๔ การสร้างสื่อการเรียนการสอน

กิจกรรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนถือว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคนในชุมชนได้เข้ามามีกระบวนการร่วมจัดทำสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือเล่มยักษ์ หนังสือเล่มเล็ก เรื่องเล่า ฉากภาพวัฒนธรรม เพลงพื้นบ้าน เกมการศึกษา เป็นต้น โดยสื่อต่างๆ ที่จัดทำขึ้นมาจะมีการสอดแทรกวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในท้องถิ่น และชุมชนก็ถือว่าเป็นแหล่งความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ

ในช่วงการดำเนินงานที่ผ่านมา โครงการได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างสื่อ เช่น การฝึกอบรมปฏิบัติการการเขียนเรื่องและทำสื่อการสอนเบื้องต้นด้วยภาษามลายูถิ่น การประชุมจัดทำสื่อเรื่องเล่า การประชุมตรวจสอบสื่อเรื่องเล่า การจัดทำสื่อเพลงภาษามลายูถิ่นปาดานิและภาษามลายูถิ่นสตูล การจัดทำสื่อเกมการศึกษา เป็นต้น คนในชุมชนไม่ว่าจะเป็นปราชญ์ชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และชาวบ้านต่างร่วมกันถ่ายทอดภูมิปัญญาของตนเองที่มีอยู่ออกมาเป็นสื่อประเภทต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ ในระยะหลังๆ มานี้ได้มีการเชิญเยาวชนในพื้นที่เข้ามาร่วมทำงานกับทีมวิจัยโครงการ โดยทีมวิจัยได้มอบหมายหน้าที่ในส่วนของการวาดรูป ระบายสี และจัดทำรูปเล่มหนังสือเล่มยักษ์และเล่มเล็ก ซึ่งจากการทำงานที่ผ่านมาถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากสามารถผลิตสื่อได้ทันกับเวลาและเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับตัวแทนจากชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้พบว่า ทุกคนต่างรู้สึกดีใจที่มีโอกาสนำเสนอหรือบอกเล่าภูมิปัญญาของตนเองให้คนอื่น ๆ ได้รับรู้ โดยเฉพาะในหมู่ปราชญ์ชุมชนที่ต่างก็มีความสุขที่ได้ถ่ายทอดความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ (เช่น การละเล่นพื้นบ้าน เรื่องเล่าพื้นบ้าน กลอนหรือปันทนพื้นบ้าน เป็นต้น) นอกจากนี้ยังรู้สึกภูมิใจที่ภูมิปัญญาเหล่านั้นสามารถรวบรวมและจัดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์ได้

๕.๓.๑.๕ การสรรหาและฝึกอบรมบุคลากร

การสรรหาบุคลากรสำหรับเข้าร่วมทำงานในโครงการทวิภาษา (ไม่ว่าจะเป็นครูผู้ช่วยสอน ครูผู้ประสานงาน หรือทีมวิจัย) ถือว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากการสอนแบบทวิภาษานี้ยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับคนในพื้นที่และคนส่วนใหญ่ก็ยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทวิภาษา ฉะนั้นการจะได้มาซึ่งบุคลากรแต่ละคนนั้นต้องมีการพูดคุยและต้องสร้างความเข้าใจที่ดี เพราะมิฉะนั้นก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต

ในช่วงของการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา อาจารย์สาเหะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี (ผู้ประสานโครงการทวิภาษาในพื้นที่) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการการสรรหาบุคลากร เนื่องจากเป็นบุคคลที่เป็นรู้จักและนับถือของคนในพื้นที่ นอกเหนือจากท่านแล้ว ตัวแทนจากชุมชนบางพื้นที่ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือเกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรที่จะเข้าร่วมโครงการ เช่น นายตีพะลี อะตะบู (ปราชญ์ชุมชนบ้านบึงน้ำใส) ได้มีบทบาทในการสรรหาครูผู้

ประสานงานโครงการฯ ในพื้นที่จังหวัดยะลา, ผู้ใหญ่บ้าน (บ้านใหม่) เป็นผู้ที่มีบทบาทในการสรรหาผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ เป็นต้น

๕.๓.๑.๖ การติดตามและประเมินผล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลในช่วงแรกๆ ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากในขณะนี้เพิ่งอยู่ในช่วงของภาคการศึกษาที่ ๑ ของการจัดการเรียนการสอนในชั้นอนุบาลปีที่ ๑ อย่างไรก็ตาม ทีมวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชน ผู้นำสถาบันการศึกษาในชุมชน และชาวบ้าน ให้ความสนใจและติดตามการดำเนินงานโครงการฯ อย่างใกล้ชิด ตัวอย่างเช่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่บ้านบึงน้ำใสหลายท่านได้คอยติดตามพัฒนาการของเด็กหรือคอยสังเกตการเปลี่ยนแปลงของเด็กหลังจากเข้าสู่ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาฯ, ผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่ต่างให้ความสำคัญและคอยติดตาม/สังเกตการเปลี่ยนแปลงของเด็กอย่างใกล้ชิด เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ปกครองบางท่านก็ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลลูกของตน เช่น มีการทดสอบให้เด็กร้องเพลงหรือเล่าเรื่องให้ฟัง เป็นต้น

สำหรับในช่วงหลังพบว่า ชุมชนมีการติดตามและสังเกตการเปลี่ยนแปลงของเด็กอย่างใกล้ชิด เช่น ผู้ปกครองบางท่านมีการทดสอบให้เด็กร้องเพลงหรือเล่าเรื่องให้ฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้นำชุมชน ผู้นำสถาบันการศึกษาในชุมชน และชาวบ้านต่างให้ความสนใจและติดตามการดำเนินงานโครงการฯ อย่างใกล้ชิด ตัวอย่างเช่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่บ้านบึงน้ำใสหลายท่านได้คอยติดตามพัฒนาการของเด็กหรือคอยสังเกตการเปลี่ยนแปลงของเด็กหลังจากเข้าสู่ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโครงการทวิภาษาจะขึ้นอยู่กับปัจจัย ๒ ประการคือ ๑) รูปแบบของกิจกรรมที่จัดขึ้น และ ๒) ความพร้อมและศักยภาพของชุมชน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการดำเนินงานปรารถนาและต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการดำเนินงานให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการดำเนินงานคาดหวังให้ชุมชนได้เรียนรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถนำนวัตกรรมใหม่ที่เรียกว่า การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษานี้ไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบและครอบคลุมต่อไป

๕.๓.๒ องค์กรหรือหน่วยงานในพื้นที่

๕.๓.๒.๑ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ในช่วงการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีได้ให้การสนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการ ได้แก่ อาจารย์แผนกภาษามลายูคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญด้านงานที่เกี่ยวกับภาษามลายูในโครงการ เช่น การจัดทำระบบตัวเขียนภาษามลายูปัตตานีด้วยอักษรไทย การฝึกอบรมระบบตัวเขียน เป็นต้น นอกจากนี้ อาจารย์แผนกวิชาการพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ก็ได้สนับสนุนงานที่เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการทวิภาษา

๕.๓.๒.๒ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้สนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการ ได้แก่ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ผศ.สุภา วัชรระสุขุม) นอกจากนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยผศ.ดร.ศุภลักษณ์ สินธนา และคณะได้เข้ามารับผิดชอบและดำเนินโครงการติดตามและประเมินผลโครงการทวิภาษาระยะยาว (Longitudinal studies) โดยปัจจุบันดำเนินการติดตามและประเมินผลนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๕.๓.๒.๓ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.)

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.) ได้รับแนวทางการสร้างความเข้าใจกับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมกับเยาวชนในพื้นที่ซึ่งจะสามารถเสริมสร้างความมั่นใจของคนในพื้นที่ที่มีต่อภาครัฐ และที่สำคัญ ทางศอบต. ได้สนับสนุนและรับที่จะดำเนินงานขยายผลโครงการทวิภาษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะเริ่มขยายผลในปีการศึกษา ๒๕๕๕ จำนวน ๒๗ โรงเรียน

๕.๓.๒.๔ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือ กศน.)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนหรือ กศน. ได้นำเอาระบบตัวเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยในโครงการทวิภาษาฯ ไปใช้ในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมภาษามลายูถิ่นในพื้นที่ โดยเฉพาะการฝึกอบรมภาษามลายูถิ่นแก่ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าได้มีการนำผลจากโครงการทวิภาษาฯ ไปใช้ประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็ถือว่าเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการอีกทางหนึ่งด้วย

๕.๓.๓ องค์กรหรือหน่วยงานส่วนกลาง

องค์กรภายในมหาวิทยาลัยมหิดล

๕.๓.๓.๑ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีภารกิจเพื่อมุ่งส่งเสริมการใช้สันติวิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้และสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษาในพื้นที่ภาคใต้ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ผ่านการใช้ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสื่ออันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และนำไปสู่ความสมานฉันท์ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีได้ให้การสนับสนุนและทำงานร่วมกับศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล มาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นการเตรียมการสำหรับการดำเนินการโครงการทวิภาษา โดยได้สนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “ภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย: การศึกษาสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนา และการวางแผน การใช้ภาษา เพื่อการศึกษาและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัด

ชายแดนภาคใต้” ต่อมาก็ได้สนับสนุนโครงการวิจัยเรื่อง “การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของ
คนไทยเชื้อสายมลายูสื่อมวลชนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนใต้” และโครงการ “กุญแจ
ภาษา: กุญแจสำคัญในการไขไปสู่สุขภาวะของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้”
ตามลำดับ ซึ่งโครงการเหล่านี้ล้วนเป็นงานวิจัยชิ้นสำคัญที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และเป็นงานวิจัยเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อการวางแผนและ
ดำเนินงานโครงการทวิภาษาให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

นอกเหนือจากการสนับสนุนโครงการวิจัยแล้ว ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธียังได้
ให้การสนับสนุนโครงการทวิภาษาในด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่และ
ประชาสัมพันธ์โครงการ (เช่น รายการโทรทัศน์ “พินแสงรุ่ง” เป็นต้น) ด้านบุคลากร
ผู้ทรงคุณวุฒิ (รศ.ดร.โคทม อารียา ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการอำนวยการ
โครงการทวิภาษา) ในขณะเดียวกัน ทางศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีและวัฒนธรรมในภาวะ
วิกฤตก็ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนแก่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีเช่นเดียวกันไม่ว่า
จะเป็นด้านบุคลากร (ศ.เกียรติคุณ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นคณะกรรมการ
ดำเนินงานศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี เป็นต้น) และด้านข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ
การลงไปทำงานในพื้นที่ เป็นต้น

๕.๓.๓.๒ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
ทวิภาษาโดยได้อนุมัติและสนับสนุนให้บุคลากรของศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีและ
วัฒนธรรมในภาวะวิกฤตดำเนินการโครงการทวิภาษาอย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ ยังได้
สนับสนุนการใช้สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการต่างๆ

องค์กรภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดล

๕.๓.๓.๓ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

- สนับสนุนงบประมาณดำเนินงานโครงการทวิภาษา
- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษา
- ผลักดันงานโครงการทวิภาษาเข้าสู่ระบบกระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.)
- ได้คัดเลือกให้โครงการทวิภาษาเป็นงานวิจัยเด่นของ สกว. ประจำปี 2553 โดย
เป็นงานวิจัยเด่นกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา เนื่องจากมองเห็นว่าโครงการทวิภาษา
มุ่งเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

๕.๓.๓.๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการยอมรับในแนวคิดและกระบวนการจัดการศึกษาแบบทวิ
ภาษาที่สามารถนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ
นำไปปรับใช้กับกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตชายแดนตามภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ นอกจากนี้

ในกระบวนการสร้างความเข้าใจกับสพฐ. ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการทำงานและการสนับสนุนระหว่างกัน เช่น ทางสพฐ. ได้จัดสรรครุภูมิปัญญาให้แก่โรงเรียนในโครงการที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาท้องถิ่น, จัดการประชุมต่างๆ ร่วมกัน เช่น การฝึกอบรมกลวิธีการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

๕.๓.๓.๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการทวิภาษา โดยสนับสนุนโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย (เป็นภาษาที่สอง) สำหรับโรงเรียนในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ (Teaching Thai as a Second Language in Schools for Ethnic Minority Children) ภายใต้กรอบของทวิภาษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ ยังได้มีส่วนในการผลักดันงานโครงการทวิภาษาให้เป็นส่วนหนึ่งในนโยบายงานด้านการศึกษา โดยการบรรจุเนื้อหาสาระของโครงการทวิภาษาลงในแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.๒๕๕๒ -๒๕๕๕)

๕.๓.๓.๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานวิจัยและจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนโครงการทวิภาษาด้วย

๕.๓.๓.๗ ราชบัณฑิตยสถาน

ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาเกี่ยวกับแนวคิด แนวการดำเนินงานและประโยชน์ของโครงการทวิภาษาเพื่อใช้ประกอบเหตุผลในการผลักดันนโยบายภาษาแห่งชาติในส่วน of ภาษาท้องถิ่นและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยได้ดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ (National Language Policy of Thailand)

นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนด้านการพัฒนาระบบภาษามลายูปาตานีอักษรไทย ซึ่งปัจจุบันก็ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วและได้มีการจัดทำคู่มือระบบเขียนภาษามลายูปาตานีอักษรไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

๕.๓.๓.๘ แผนงาน ICT สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สนับสนุนองค์ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ของศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต

๕.๓.๓.๙ สถาบัน NECTEC กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ออกแบบ สร้าง และพัฒนารูปแบบตัวอักษร (Font) ภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยให้แก่โครงการทวิภาษา

๕.๓.๓.๑๐ กระทรวงการต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศได้มีส่วนช่วยในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มประเทศมุสลิม ซึ่งที่ผ่านมา

กระทรวงการต่างประเทศได้นำคณะทูตจากประเทศต่างๆ เยี่ยมชมโรงเรียนทวิภาษาทำให้คณะทูตเกิดความเข้าใจอันดีและเห็นความพยายามของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาและสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ ทางกระทรวงการต่างประเทศยังได้ขอข้อมูลจากทางโครงการทวิภาษาเพื่อนำไปนำเสนอแก่กลุ่มประเทศมุสลิมในการประชุม OIC (Organization of Islamic Conference) ซึ่งจะทำให้กลุ่มประเทศมุสลิมเกิดทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาของมุสลิมที่มีอยู่ภายในประเทศ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอื่นๆ

องค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศ

๕.๓.๓.๑๑ องค์กร SIL (Summer Institute of Linguistics) International

สนับสนุนบุคลากรด้านวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาและด้านอื่นๆ อาทิ เช่น ดร. เดนนิส และ ดร. ซูซาน มาโลน เป็นต้น

๕.๓.๓.๑๒ องค์กร SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization Secretariat)

องค์กร SEAMEO ได้คัดเลือกให้โครงการทวิภาษา (มลายูถิ่น-ไทย) เป็นโครงการต้นแบบการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาของประเทศอินโดนีเซีย พร้อมกันนี้ยังได้เชิญทีมวิจัยโครงการทวิภาษา (ศ.เกียรติคุณ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ) เพื่อนำเสนองานโครงการทวิภาษาในเวทีการประชุมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดย SEAMEO เช่น การประชุมที่ประเทศอินโดนีเซีย ลาว และฟิลิปปินส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ศ.เกียรติคุณ ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และนายยูเนียนสาสมิ์ดำ สาเมะยังได้เป็นส่วนหนึ่งของผู้แทนประเทศไทย (MLE Fellows) และได้เข้าร่วมการประชุมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นโดย SEAMEO

นอกเหนือจากการเข้าร่วมการประชุมแล้ว ทีมวิจัยโครงการได้รับมอบหมายจากทาง SEAMEO ให้มีการจัดประชุมระดับชาติ (national training) ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งโครงการได้ดำเนินการจัดประชุม ปฏิบัติการ “การฝึกอบรมกลวิธีการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในประเทศไทย” ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมทองเพกา อ.เมือง จ.สุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ฝึกอบรมกลวิธีการสอนแบบทวิภาษาแก่ครูผู้สอนที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในประเทศไทย ผลจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากครูเข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีการนำภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๓.๑๓ องค์กร UNESCO

สำหรับความร่วมมือกับ UNESCO นั้น ทีมวิจัยได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการประชุม Multi Lingual Education Working Groups (MLE WG) ซึ่งการประชุมนี้จะจัด

ขึ้นเป็นประจำทุกเดือนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการศึกษาแก่กลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคเอเชียและเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการทำงานและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้การดำเนินงานโครงการต่างๆ เกิดประโยชน์และประสบผลสำเร็จสูงสุด ซึ่งในช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานนี้ได้เห็นการทำแผนที่โครงการทวิภาษา (MLE mapping) และเว็บไซต์ (Website) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจ นอกจากนี้ โครงการทวิภาษายังได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับรางวัล “ Education Innovation Award ” จากองค์กร UNESCO อีกด้วย

๕.๓.๓.๑๔ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ UNICEF

ได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการทวิภาษาฯในระดับนานาชาติอีกด้วย

๕.๔ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบระหว่างการดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครูผู้สอน รูปแบบของการบริหารการศึกษา ตลอดจนปัญหาความคิดความเข้าใจของบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับครูผู้สอนและแนวทางแก้ไข มี ๕ ประการ ดังนี้

- แนวคิดเดิมเกี่ยวกับการสอนโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง หรือครูเป็นผู้ให้ความรู้ และเด็กเป็นผู้รับ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดทวิภาษาที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยในระยะแรกของการดำเนินงานทั้งในการออกแบบแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการทดลองสอน ครูผู้สอนยังคงยึดติดกับกระบวนการสอนที่ถ่ายทอดความรู้แก่เด็กเสียเป็นส่วนใหญ่ สำหรับแนวทางแก้ไข คณะวิจัยใช้ระยะเวลานานในการสร้างความเข้าใจเรื่องดังกล่าวแก่ครู โดยฝ่ายวิชาการร่วมกันระดมความคิดและออกแบบการประชุมฝึกรอบรมและให้การฝึกรอบรมครูอย่างสม่ำเสมอและค่อนข้างหนักจนกระทั่งสามารถปรับรูปแบบการสอนมาเป็นการเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบให้เด็กได้ค้นพบและเกิดทักษะต่างๆ ด้วยตนเอง (โดยใช้กิจกรรมจากกลวิธี การสอน ๒๓ รูปแบบ)

- ครูอนุบาลมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน ครูอนุบาลในหลายโรงเรียนได้รับภาระงานอย่างอื่น นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนปกติ เนื่องจากคนทั่วไปมองว่าเป็นการสอนเด็กเล็กซึ่งยังไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้หรือการเตรียมสอนมากนัก ซึ่งนับเป็นความคิดที่ผิดอย่างยิ่ง เนื่องจากในความเป็นจริงแล้วการคิดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการจำเป็นต้องใช้เวลาในการออกแบบ ใช้เวลาในการเตรียมสื่อการสอนซึ่งไม่

สามารถใช้ตำราเรียนดังเช่นชั้นเรียนอื่นๆ ได้ ดังนั้นครูอนุบาลจึงควรมีเวลาในการออกแบบกิจกรรมการสอนเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้งในด้านความคิดและภาษาที่ดีเป็นพื้นฐานที่มั่นคงในการเรียนชั้นประถมศึกษาต่อไป ในความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ทางคณะวิจัยจึงได้ขอความร่วมมือกับทางผู้อำนวยการและครูประจำชั้นเองให้ผ่อนงานธุรการลงบ้าง เพื่อจะได้มีเวลาในการเตรียมการสอน ประเมินผลการสอนหลังเรียน รวมทั้งมีเวลาเข้าร่วมการฝึกอบรมด้วย

- การเข้าร่วมประชุมและอบรมเป็นส่วนหนึ่งทำให้ขาดสอน การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในโครงการทวิภาษาส่งผลต่อการขาดสอนของครู เนื่องจากยังไม่มีครูอื่นที่สามารถสอนแทนได้ตามแนวทางทวิภาษา คณะวิจัย ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนต้องใช้เวลาเสาร์-อาทิตย์เกือบทุกเดือน หรือช่วงวันหยุดยาวในการฝึกอบรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าทุกคนได้ทุ่มเทเวลาและความใส่ใจอย่างจริงจังในการดำเนินงานโครงการเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและเพื่อเยาวชนในพื้นที่ของตนเอง

- การขาดแคลนครูผู้สอนซึ่งมีทักษะ ๒ ภาษาในระดับชั้นที่สูงขึ้น (เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก) ภายหลังจากการดำเนินงานโครงการทวิภาษาในชั้นเรียนอนุบาล ๑ และ ๒ คณะวิจัยพบว่าครูผู้สอนซึ่งสามารถพูดภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยได้นั้นมีจำนวนไม่มากนัก โดยเฉพาะจังหวัดสตูล ซึ่งพบปัญหานี้ตั้งแต่ในระดับอนุบาล ๒ ส่งผลให้จำเป็นต้องเร่งหาครูมาฝึกอบรมตามแนวทางทวิภาษา แต่อย่างไรก็ตามในที่สุดไม่สามารถหาครูที่มีคุณสมบัติดังกล่าวได้ คณะวิจัยจึงต้องสรรหาคนในชุมชนซึ่งพูดภาษามลายูสตูลได้และต้องการทำงานในพื้นที่มาเป็นครูผู้ช่วยสอน ต้องฝึกอบรมในระยะสั้นๆ และอบรมซ้ำในระหว่างเปิดเรียน ซึ่งเมื่อครูผู้ช่วยสอนมีประสบการณ์มากขึ้นทำให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามระหว่างนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการห้องเรียนที่มีครู ๒ คนซึ่งบทบาทไม่ตัดเทียมกัน จึงต้องแก้ไขโดยการประชุมวางแผนและแบ่งบทบาทหน้าที่และชั่วโมงที่สอนระหว่างภาษามลายูและภาษาไทย โดยครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแลควบคุมชั้นเรียนช่วยเหลือครูผู้ช่วยสอนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการอย่างเต็มที่

นอกจากจังหวัดสตูลแล้ว ยังพบปัญหาเช่นเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่น แต่เกิดขึ้นในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ในช่วงเตรียมการ ดังนั้น คณะวิจัยจำเป็นต้องสรรหาครูผู้ช่วยสอน (ที่พูดภาษามลายูถิ่นได้) ในทุกโรงเรียนทั้ง ๔ จังหวัด เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่เด็กด้วยภาษามลายูถิ่น และต้องออกแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนให้แก่ครูประจำชั้น (ที่พูดภาษาไทย) และครูผู้ช่วย (ที่พูดภาษามลายูถิ่น) อย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจเนื้อหาการเรียนได้มากที่สุด

- การปรับเปลี่ยนและการโยกย้ายบุคลากรครู การปรับเปลี่ยนและโยกย้ายบุคลากรครูเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งครูที่ผ่านการอบรมตามแนวทางทวิภาษาหากแม้ว่าจะได้รับการขอร้องจากโครงการว่าให้ประจำการสอนก็จะ

สิ้นสุดโครงการ แต่ก็ไม่เป็นผลนักยังคงย้ายเช่นเดิม เป็นที่น่าเสียดายและต้องสรรหาครูคนใหม่มาแทน และจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจและฝึกกลวิธีการสอนใหม่อีกครั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ไม่มีแนวทางแก้ไข) ได้แต่ฝึกให้กับครูที่เข้ามาใหม่โดยใช้ครูโรงเรียนอื่นเป็นวิทยากร (ซึ่งนับเป็นแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นวิทยากรอีกชั้นหนึ่ง)

๒) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนในโครงการทวิภาษาจำเป็นต้องผลิตขึ้นใหม่จำนวนมากโดยต้องอาศัยความช่วยเหลือจากครูในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งที่ผ่านมาการจัดทำสื่อการสอนดังกล่าวโครงการต้องการให้ชุมชนและโรงเรียนรับเป็นผู้จัดทำในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง แต่ยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อแก้ไขปัญหานี้ จึงได้มีการระดมตัวแทนชุมชนและครูในโรงเรียนมาร่วมกันทำสื่ออีก และให้ทั้ง ๒ ฝ่ายร่วมกันออกแบบกิจกรรมเพื่อทำสื่อในโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นพื้นที่สร้างสื่อการสอนเพื่อบุรุษหลานของตนเอง ซึ่งคาดว่าจะส่งเสริมการผลิตสื่อเพิ่มเติมในชุมชนได้

๓) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการประเมินผล: แม้ว่าในโครงการจะมีการประเมินผลพัฒนาการเด็กในชั้นเรียนอนุบาลอย่างเป็นรูปธรรมโดยใช้แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน รวมทั้งการเก็บผลงานเด็กและบันทึกพัฒนาการเด็กจากกิจกรรมที่สอนโดยครูและครูผู้ประสานงาน แต่ยังมี การประเมินผลภายนอก หรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เข้ามาตรวจและขอรายละเอียด ซึ่งคณะประเมินหลายกลุ่มไม่เข้าใจแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา และไม่เข้าใจถึงสาเหตุที่มาของการใช้แนวทางนี้แม้จะมีการอธิบายก็ตาม แนวทางที่จะแก้ไข คือ การออกแบบการประเมินภายในที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและการประชุมเพื่อเผยแพร่แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาให้กับคณะกรรมการประเมินดังกล่าวในพื้นที่ รวมทั้งการจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นให้สามารถอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษาในภาพรวมได้ด้วยตนเอง

๔) ปัญหาด้านเทคนิควิธีและการดำเนินงานที่เป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา

เนื่องจากการดำเนินงานโครงการทวิภาษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่นำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ทำให้ต้องทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานราชการ นักวิชาการ และประชาชนที่เกี่ยวข้อง สำหรับหน่วยงานทางการศึกษาของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยังไม่เข้าใจการดำเนินงานโครงการชัดเจน และยังไม่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการทวิภาษา เท่าที่ควร

๕) ปัญหาด้านความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาท้องถิ่นและการใช้ระบบตัวอักษรไทยเพื่อเขียนภาษามลายูถิ่น

- **ปัญหาสำคัญ** คือ การที่คนทั่วไปยังไม่เข้าใจเหตุผลและความสำคัญในการนำภาษาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภาษาไทย ซึ่งแท้จริงแล้วประโยชน์ของการใช้ภาษาแม่ (ภาษามลายูถิ่น) มาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีประโยชน์มากกว่าการเรียนการสอนภาษา แต่เป็นการพัฒนาสมองและการเรียนรู้ของเยาวชน ทั้งในด้านสติปัญญา ระบบความคิด และการตัดสินใจ อันจะเป็นรากฐานในการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต ในเรื่องนี้จึงยังต้องมีการเผยแพร่และสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในวงกว้างต่อไป

- **คิดว่าตนเองมีระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นแล้ว :** คนไทยมุสลิมในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่ทราบดีว่าภาษาที่ตนเองใช้พูดสื่อสารกันอยู่ในชีวิตประจำวัน คือ ภาษามลายูถิ่น มีความแตกต่างจากภาษาที่ตนเองใช้อ่าน – เขียน ซึ่งเป็นภาษามลายูกลาง (เช่น การพูดภาษามลายูถิ่น มาแก แปลว่า ‘กิน’ แต่เมื่อเขียนภาษามลายูจะออกเสียงว่า มากัน ‘กิน’ เป็นต้น) แต่มองเห็นเป็นความแตกต่างเพียงเล็กน้อยและเข้าใจผิดว่ามีวิธีการเช่นนี้เพียงวิธีเดียว และคิดว่าการเขียน-อ่าน ต่างจากการพูด-ฟัง ไม่ใช่สิ่งที่เป็นปัญหาแต่อย่างใด รวมทั้งได้ใช้วิธีการสื่อสารเช่นนี้มาเป็นเวลานานแล้ว จึงเกิดความเคยชิน และคิดว่าตนเองมีภาษาเขียนเป็นของตนเอง ดังนั้นจึงไม่รู้สึกรู้ว่าภาษาของตนกำลังถดถอยหรือค่อย ๆ สูญหายไปเมื่อการพูดและการเขียนไม่ตรงกัน การสูญเสียภาษามลายูถิ่นเกิดขึ้นโดยคำศัพท์บางคำในภาษามลายูถิ่นจะสูญหายไปทีละคำอย่างช้า ๆ หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระหรือพยัญชนะไปตามภาษาเขียน ซึ่งเป็นภาษามลายูกลาง สุดท้ายภาษามลายูกลางจะยังคงอยู่แต่ภาษามลายูถิ่นจะสูญหายไป (เช่นเดียวกันกับหลายๆ ภาษาทั่วโลกที่ตายไปแล้ว)

- **คิดว่าอักษรไทยแทนเสียงในภาษามลายูถิ่นไม่ได้ :** อันที่จริง “อักษร” เป็นเพียงสัญลักษณ์หนึ่งในการแทน “เสียง” เราสามารถสร้างสัญลักษณ์ใหม่หรือแทนค่าเสียงใหม่ได้ ตามความต้องการและตามการยอมรับของคนในชุมชน ดังนั้นหากคนในชุมชนคิดว่า อักษรไทยตัวใดแทนเสียงในภาษามลายูถิ่นไม่ได้ หรือออกเสียงไม่ตรงกับภาษามลายูถิ่น ก็สามารถดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงได้ โดยได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนเจ้าของภาษา และได้รับการแนะนำจากนักวิชาการด้านภาษาในพื้นที่

- **คิดว่าการใช้อักษรไทยจะเป็นตัวทำลายภาษามลายูถิ่น:** การใช้อักษรไทยเขียนภาษามลายูถิ่น เป็นความต้องการในการบันทึกภาษามลายูถิ่น เพื่อรักษาคำศัพท์ต่างๆ ของภาษามลายูถิ่นไม่ให้สูญหาย รวมถึงบันทึกเรื่องราวประเพณี วัฒนธรรม เรื่องเล่า นิทาน เพลง การละเล่น ฯลฯ ไว้ให้ไม่สูญหาย และยังเป็นการเผยแพร่ให้ผู้ที่ไม่รู้ภาษามลายูถิ่นหรือผู้ที่ต้องการศึกษาเรียนรู้ได้มีโอกาสเข้าถึงภาษามลายูถิ่นต่อไปด้วย (เนื่องจากใช้อักษรไทยเขียนจึงสามารถอ่านออกได้ในระดับหนึ่ง) การใช้อักษรไทยจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการศึกษา บันทึก และเผยแพร่การใช้ภาษามลายูถิ่นไปสู่ผู้ที่รู้ระบบตัวอักษรไทยซึ่งได้แก่คนไทย ทั้งประเทศ ซึ่งไม่ใช่การทำลายภาษามลายูถิ่นแต่อย่างใด

- **คิดว่าอักษรไทยจะทำลายหรือทำให้อักษรยาวีเสื่อมเสีย:** การใช้อักษรไทยมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาการศึกษาในระบบโรงเรียนของเยาวชน โดยใช้ตัวอักษรไทยในการเขียนภาษามลายูถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับการเรียนภาษาไทยได้รวดเร็วและได้ผลยิ่งขึ้น ไม่ได้ใช้ในวงการศาสนาหรือเพื่อการใด ๆ ที่เป็นการทำลายอักษรยาวีซึ่งเป็นอักษรศักดิ์สิทธิ์ของชาวไทยมุสลิม แต่กลับจะทำให้เยาวชนสามารถเข้าใจภาษามลายูกลางจากตัวยาวี หรือรู้มี ได้มากขึ้น เนื่องจากภาษามลายูถิ่นมีความใกล้เคียงกับภาษามลายูกลางอยู่แล้ว

ปัญหาความไม่เข้าใจหรือความสับสนเกี่ยวกับภาษานี้ต้องใช้เวลายาวนานในการอธิบายให้คนในชุมชนเข้าใจ แต่อย่างไรก็ตามนักวิจัยชุมชนในโครงการ รวมถึงนักวิชาการในพื้นที่ที่โครงการดำเนินการอยู่นั้นเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้อักษรไทยในการเขียนภาษามลายูถิ่น และยังช่วยสนับสนุนสร้างความเข้าใจให้กับคนในชุมชนให้กว้างขวางออกไปด้วย

๖) ปัญหาจากความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโครงการวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากจะทำให้การทำงานต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นไปอย่างยากลำบากแล้ว การสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนยังห่างออกไปอีกด้วย เนื่องจากความไม่ไว้วางใจ ความหวาดระแวงว่าการให้ความร่วมมือให้กับหน่วยงานของทางราชการอาจสร้างความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ดังนั้นความร่วมมือต่าง ๆ จึงเกิดการชะลอตัว ส่งผลถึงการทำงานต่าง ๆ ของโครงการดำเนินไปอย่างล่าช้ากว่ากำหนด

ปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจในเรื่องภาษา และความไม่เข้าใจโครงการ (หรือการมีอคติตั้งแต่ยังไม่รู้รายละเอียดโครงการ) ผสมกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญ จะต้องใช้กระบวนการและยุทธวิธีในการแก้ไขและป้องกันปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ ซึ่งจากการดำเนินการสร้างความตระหนักในชุมชน ทางคณะผู้ดำเนินงานโครงการเล็งเห็นว่า การเข้าถึงชุมชน คือ การเข้าหาบุคคล/กลุ่มคนสำคัญที่ได้รับการยอมรับในพื้นที่ (ซึ่งอาจมีหลายฝ่าย) และอธิบายการดำเนินงานโครงการโดยละเอียด กระทั่งกลุ่มบุคคลสำคัญเห็นถึงความสำคัญของโครงการ จากนั้นจึงจะสามารถเข้าไปสร้างความตระหนัก และสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการที่ใช้กับชุมชนหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับอีกชุมชนหนึ่งก็ได้ ดังนั้นขั้นตอนและกระบวนการในการสร้างความตระหนัก เพื่อเข้าถึงชุมชนจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหาและทดสอบ เพื่อหาหนทางที่เหมาะสมในการผลักดันและขับเคลื่อนโครงการให้ดำเนินต่อไปในชุมชนได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๕.๕ องค์ความรู้จากการดำเนินงาน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการทวิภาษา คือ วิธีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา ที่ใช้ภาษาท้องถิ่นร่วมกับภาษาราชการอย่างเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ของการศึกษาไทย และเป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนาการศึกษา

สำหรับเยาวชนชนกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นทั้งการรักษาภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นอัตลักษณ์หรือตัวตนของคนในพื้นที่ไว้ ไปพร้อมๆ กับการสร้างพื้นฐานทางภาษาและการศึกษาที่เข้มแข็งแก่เยาวชนให้สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้เข้าสู่ภาษาไทยและความรู้ที่ถ่ายทอดผ่านภาษาไทยในระดับต่างๆ ได้โดยไม่ยากเกินไปนัก ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษา อนาคตที่ดีทางการงาน การประกอบอาชีพ คุณภาพชีวิต การดำรงชีวิตในสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่คนในพื้นที่ต้องการ จึงน่าจะเป็นเส้นทางสู่ความสุขและความสมานฉันท์ในสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะยาว

แม้ว่าโครงการทวิภาษาจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่สี่จังหวัด แต่ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและสื่อในการเรียนการสอนตามขั้นตอนต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น ซึ่งเน้นให้คนในพื้นที่ทั้งนักวิชาการ ครูผู้สอนในโรงเรียน ชุมชนและโรงเรียน และทีมผู้ประสานงานเข้าร่วมคิดและปฏิบัติ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่เป็นท้องถิ่นตามความปรารถนานั้น นับว่าเป็น “การพัฒนาคน” ที่สำคัญ ทำให้บุคลากรในพื้นที่เข้าใจแนวคิดและได้วิธีการทำงาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลทำงานต่อเนื่องในพื้นที่ได้ต่อไป อีกทั้งยังสร้างทีมบุคลากรรุ่นเยาว์เป็นผู้ประสานงานการดำเนินงานในการติดต่อประสานงานเครือข่ายต่างๆ ในชุมชนและระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทำให้คนในพื้นที่เกิดความเข้าใจในเจตนาความตั้งใจจริงของผู้ดำเนินการวิจัยและมีความมั่นใจต่อตนเอง ต่อกลุ่มของตนและผู้เกี่ยวข้อง และต่อรัฐมากขึ้น นอกจากนี้ในกระบวนการพัฒนายังได้เห็นถึงศักยภาพที่สำคัญของคนในพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ครอบคลุมบริเวณกว้าง จำนวนประชากรมาก มีประชากรที่มีคุณภาพหลายระดับ จึงน่าจะสามารถที่จะสืบสานงานต่อไปได้อย่างยั่งยืน เพียงต้องการโอกาสและการสนับสนุนส่งเสริมด้านองค์ความรู้ เทคนิควิธีการและทุนดำเนินการ ก็จะสามารถปรับใช้ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นของตนได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างของระบบความคิด วิถีชีวิต โลกทัศน์ของคนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้และคนไทยพุทธ ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวได้นำไปสู่การปรับวิธีการและกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และนอกจากนี้ยังได้ตระหนักว่าความสำเร็จที่จะเกิดจากการดำเนินงานโครงการมีหลายระดับ ความสำเร็จในการดำเนินงานภาพกว้างหรือการจัดประชุมที่มีตัวแทนคนในพื้นที่เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก อาจเป็นเพียงภาพสะท้อนส่วนหนึ่งที่มีต่อโครงการเท่านั้น แต่ไม่ใช่ภาพสะท้อนผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่แท้จริงทั้งหมด **และบทเรียนในการทำงานกับบุคคลต่างศาสนาและวัฒนธรรมจะต้องมีความละเอียดอ่อนและมีความระมัดระวังในทุกขั้นตอน และต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนที่เข้าไปดำเนินงานโครงการ**

การดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมีปัญหาหลายประการ เช่น ความไม่เข้าใจของชุมชนบางกลุ่ม ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของภาษามลายูถิ่นและการใช้อักษรยาวี ความไม่ชัดเจนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่โดยทั่วไปนับว่าโครงการได้รับความ

ร่วมมืออย่างดีมากจากบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งนักวิชาการ, นักภาษาศาสตร์ในพื้นที่, ชุมชน, โรงเรียน ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสังคมภายนอกที่เข้าใจและคณะกรรมการอำนวยการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยบุคคลสำคัญจากหลายหน่วยงานได้ให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำ รวมทั้งให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นความพยายามร่วมกันหาทางเพื่อแก้ไขปัญหาภาคใต้ในระยะยาว

ปัญหาของคนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้จะมีความซับซ้อนทั้งปัญหาการไม่ได้รับความยุติธรรม ความไม่เท่าเทียมต่าง ๆ เกิดจากปัญหาผลประโยชน์และความแตกต่างด้านศาสนา และความเชื่อระหว่างคนส่วนใหญ่ในพื้นที่กับคนจากส่วนกลาง แต่ปัญหาพื้นฐานก็มีลักษณะเช่นเดียวกับปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยอื่นๆ ในประเทศ เช่น ปัญหาการสูญเสียมรดกทางภาษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากกรณีภาษามลายูถิ่นสตูล) ปัญหาการสูญเสียอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนและความมั่นใจ ปัญหาในการสื่อสารระดับลึก ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ ซึ่งทำให้ชุมชนอ่อนแอ ขาดความมั่นใจ พัฒนayakanหรือมีการต่อต้าน เนื่องจากการถูกรวบงำและสูญเสียอัตลักษณ์ ซึ่งนอกจากโลกาภิวัตน์แล้วสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งคือ ระบบการศึกษาและนโยบายภาษา เพื่อการศึกษาที่ใช้แต่เฉพาะภาษาราชการ/ ภาษาประจำชาติ โครงการทวิภาษาฯ จึงเป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาในระยะยาวโดยการสร้างพื้นฐานทางภาษาที่เข้มแข็งแก่เยาวชนไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ โดยใช้ภาษาแม่ของเด็ก(ภาษามลายูถิ่น) เป็นฐานสำหรับการเรียนรู้และเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้ภาษาไทยและสาระความรู้วิชาการต่างๆ ตลอดจนสามารถต่อยอดในระดับชั้นไปตามความปรารถนา ทำให้เยาวชนในพื้นที่สามารถดำรงอัตลักษณ์ความเป็นคนไทยเชื้อสายมลายูอย่างแท้จริง โดยมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตตามวิถีอิสลาม มีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตในสังคมไทยได้อย่างมีศักดิ์ศรี เป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศซึ่งจะนำไปสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการรักษาความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของชนในชาติ ซึ่งเป็นมรดกของประเทศและของโลก แต่อย่างไรก็ตามที่กล่าวมาทั้งสิ้นเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหาจากชุมชนร่วมกับนักวิชาการ ความยั่งยืนต่อเนื่องและผลสุดท้ายที่ปรารถนาจะเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับนโยบายและการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมจากรัฐและจากสังคมไทยโดยรวม

การดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้เรียนรู้และได้รับบทเรียนต่างๆ มากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- การสร้างความเข้าใจในงานทวิภาษาฯ เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทำให้ผู้ร่วมโครงการฝ่ายต่างๆ มีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น คณะศึกษานิเทศก์ได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นและเกิดความรับผิดชอบและเกิดความตระหนักว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของตน เช่น ในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์และการประเมินผล เป็นต้น

- การประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการฯ มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการประสานความร่วมมือและชี้แจงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแก่หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งก็

ปรากฏว่าตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานในพื้นที่ได้ตอบรับและพร้อมสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

- เมื่อผู้มีส่วนร่วมในโครงการโดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในงานมีโอกาสได้รับความรู้เพิ่มเติมและได้หลักการ-แนวทางที่ ชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนร่วมเหล่านี้สามารถจะนำแนวทางใหม่ที่ได้รับไปต่อยอดกับ ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม เพื่อสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่

๕.๖ พัฒนาการของโครงการทวิภาษาและบุคลากรที่มวิจัย

- ผู้ประสานงานโครงการฯ และทีมปฏิบัติงานในพื้นที่มีศักยภาพและบทบาทในการ ผลักดันโครงการ ได้ทำหน้าที่การประสานความเข้าใจ และการแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรใน พื้นที่ เช่น อาจารย์สาเหออับลูเลาะ อัลยุฟรี สามารถทำหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจกับผู้นำ ชุมชนและบุคคลทั่วไปในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี, อาจารย์แวมายี ปารามัล สามารถเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเขียนภาษามลายูถิ่นปาตานีด้วยอักษรไทยที่ใช้ในโครงการทวิภาษาฯ ไปสู่แวดวงการศึกษาในพื้นที่มากขึ้น เช่น กศน. โรงพยาบาล และโรงเรียนที่มีการสอนภาษามลายู ถิ่น เป็นต้น, อาจารย์เจฮูเซ็น เจฮูบง และอาจารย์แวนโซะ สามะอาลี เป็นผู้ประสานความเข้าใจ กับองค์กรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ทั้งสองท่านยังทำหน้าที่เป็นผู้อบรมรูปแบบการเขียน ภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรไทยแก่ข้าราชการใหม่ที่จะเข้ามาทำงานในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดน ภาคใต้ นางฮัสนะ เจฮูบง (หัวหน้าศึกษานิเทศก์) มีบทบาทสำคัญและเป็นตัวหลักในการอธิบาย ความสำคัญหรือเนื้อหาโครงการทวิภาษาฯ ให้แก่คณะศึกษานิเทศก์ในพื้นที่อื่นๆ คณะกรรมการ ดำเนินงานในพื้นที่สามารถจัดการประชุมและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง

- คณะวิจัยได้มีโอกาสเข้าร่วมการอบรมระยะสั้นเรื่อง “ADVANCED COURSE ON MOTHER TONGUE-BASED MULTILINGUAL EDUCATION” เป็นระยะเวลา ๔ สัปดาห์ ซึ่ง เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการจริงโดยเนื้อหาในการอบรมมีประเด็นใหญ่ๆ ๓ ส่วนคือ ๑) ทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนการสอนพหุ/ทวิภาษา: ทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการอ่าน ๒) การออกแบบ และใช้กลวิธีการสอนพร้อมสื่อการสอนอย่างเหมาะสมตามการสอนแบบสองแนวทาง และ ๓) ขอบเขต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุ/ทวิภาษา ทำให้คณะวิจัยสามารถ อธิบายทฤษฎีและแนวทางการสอนแบบทวิภาษาฯ ให้กับครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและผู้ที่ ยังไม่เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

- โครงการได้รับเชิญให้นำเสนอโครงการในเวทีประชุม SEAMEO เมื่อวันที่ ๒๔-๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ณ โรงแรมอาโรมา กรุงเทพมหานคร และสืบเนื่องจากการประชุมครั้งนั้น คณะวิจัยได้รับเลือกให้เป็นโครงการต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อใน กลุ่มพื้นที่เป้าหมายของประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย และได้รับเชิญจาก QITEP กระทรวงศึกษาธิการประเทศอินโดนีเซียเข้าร่วมประชุม Development of a Proposal to Pilot the Good Models of Using the Mother Tongue in Teaching and Learning in Pilot Areas in

Indonesia เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยที่ประชุมให้คณะวิจัยนำเสนอข้อมูลโครงการ พร้อมทั้งให้แนวทางการดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้ภาษาแม่ (ภาษาท้องถิ่น) แก่องค์กรทางการศึกษาและสถาบันการศึกษา เช่น หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งประเทศอินโดนีเซีย และ มาเลเซีย รวมทั้งกลุ่มผู้นำจากกลุ่มชาติพันธุ์จากพื้นที่ต่างๆ ของอินโดนีเซีย พร้อมทั้งร่วมในการพัฒนาโครงการ

๕.๗ โครงการทวิภาษามีการใช้งบประมาณที่มากกว่าปรกติด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

- เนื่องจากโครงการทวิภาษาเป็นงานวิจัยปฏิบัติการจากหน่วยงานนอกพื้นที่โครงการ จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและสื่อการเรียนการสอนทั้งหมด รวมทั้งค่าครูผู้ช่วย
- เนื่องจากดำเนินงานในพื้นที่ไม่สงบ และเลือกดำเนินงานในโรงเรียนที่พูดภาษามลายู ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ในเขตนอกตัวเมืองและมีปัญหาในการเรียนมากกว่าเด็กในเขตเมือง ทำให้การทำงานยาก คณะผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงชุมชนและโรงเรียนได้อย่างปลอดภัย จึงต้องจัดให้มีครูผู้ประสานงานซึ่งเป็นคนในชุมชนช่วยประสานระหว่างชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนและโครงการฯ
- เนื่องจากกระยะทางห่างไกลคณะวิจัยและวิทยากรจากส่วนกลางและชุมชน โรงเรียนหน่วยประสานงานวิจัยในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องจัดประชุมปฏิบัติการฝึกอบรมเพื่อผลักดันการดำเนินงานต่างๆ โดยจัดรวมกันที่โรงแรมที่อำเภอหาดใหญ่หรือจังหวัดปัตตานี จึงใช้งบประมาณและใช้เวลาในการเดินทางมาก
- โรงเรียนทดลองและโรงเรียนคู่เทียบ ๘ โรงเรียนตั้งอยู่ในทั้ง ๔ จังหวัด อีกทั้งมีความแตกต่างด้านภาษาถิ่น(ระหว่าง ๓ จังหวัดและสตูล) เพื่อประโยชน์ในการกระจายการทดลองและผล ที่น่าสนใจ แต่ต้องใช้ทั้งงบประมาณและเวลาในการทำงานมากขึ้นเป็น ๒ เท่า กว่าปกติ
- ครูประจำการในโรงเรียนที่พูดภาษามลายูมีจำนวนไม่มากและโรงเรียนส่วนมากใช้ระบบให้มีครูประจำวิชาที่สอนในระดับชั้นต่างๆ แทนที่จะมีครูประจำชั้นแต่ละชั้นที่สอนหลายวิชา ทำให้ต้องจัดหาครูผู้ช่วยที่พูดมลายูถิ่น เพื่อช่วยสอนความคิดรวบยอด(Concept) และสอนการทำแบบฝึกหัดของแต่ละหัวข้อในแต่ละวิชาก่อนที่จะจะสามารถเรียนรู้ด้วยภาษาไทยและตำราไทย

๕.๘ สรุปผลที่ได้รับและการวางแผนในอนาคต

แม้ว่าจะมีปัญหาคอขวดมากมายที่ต้องหาทางแก้ไข แต่การดำเนินโครงการวิจัยปฏิบัติการ “การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา(เต็มรูปแบบ)” เท่าที่ผ่านมานับว่าประสบความสำเร็จที่น่าพอใจตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ

๑. ได้พัฒนารูปแบบและกลไกในการทำงาน การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในระดับปฐมวัยสำหรับเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ผลเป็นรูปธรรม โดยได้หลักสูตรการเรียนการสอนแบบทวิภาษา(เต็มรูปแบบ) แผนการจัดประสบการณ์แก่เด็ก เช่น

กิจกรรมต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอนจำนวนมากและกลวิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งเพื่อการสอนภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยรวมทั้งการสอนสาระวิชาอื่นๆ

ในปัจจุบันองค์ความรู้นี้ได้มีการเผยแพร่ไปสู่การปรับใช้ในกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อีก ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเขมรถิ่นไทย(จ.สุรินทร์), กลุ่มละเวือะ(จ.แม่ฮ่องสอน), กลุ่มขมุ(จ.น่าน) และกลุ่มจีนยูนนาน (จ.เชียงใหม่) ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ในโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาฯ ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มมอญและกลุ่มกะเหรี่ยง(จ.กาญจนบุรี) และกลุ่มม้ง(จ.เชียงใหม่) ซึ่งดำเนินการโดยกลุ่มองค์กรเอกชน เป็นต้น

๒. ได้แนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของการเรียนภาษาไทย ทั้งทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน โดยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ โดยใช้วิธีการสอนแบบ TPR รูปแบบต่างๆ ในการฟัง-พูด และใช้ฐานความรู้จากการอ่านออกเขียนได้ในภาษามลายูถิ่นเชื่อมโยงเข้าสู่การอ่าน-เขียนในภาษาไทย

๓. ได้แนวทางการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน โรงเรียนและทีมวิจัย เช่น การสร้างหลักสูตรการสอนที่มีความเป็นท้องถิ่น การสร้างสื่อการเรียนการสอนและสื่อ ซึ่งในปัจจุบันยังดำเนินการไม่ได้ยังผลเป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาความไม่ปลอดภัยและความหวาดระแวงของคนในพื้นที่แม้ว่าในปัจจุบันจะเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดฝึกอบรมแนวทางการจัดการศึกษาแบบทวิภาษาแก่คณะครูและศึกษานิเทศก์กว่า ๑๐๐ โรงเรียนในโครงการไทยเข้มแข็งของสำนักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ การเข้าร่วมเป็นกรรมการวิชาการของราชบัณฑิตยสถานในการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ(ดูข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาท้องถิ่น ภาษากลุ่มชาติพันธุ์และงานวิจัยสนับสนุน) และการจัดทำคู่มือระบบการเรียนภาษาท้องถิ่นด้วยอักษรไทย การเป็นคณะทำงานเพื่อการจัดการศึกษาแบบทวิ/พหุภาษาในเอเชียขององค์กรยูเนสโก(UNESCO MLE Working Group) อีกทั้งได้นับการสนับสนุนและความร่วมมือจากศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธีในด้านการวิจัยพื้นฐานและการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจในพื้นที่ เนื่องจากโครงการนี้เป็นหนึ่งในการแก้ปัญหาความไม่สงบด้วยสันติวิธี รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนได้แก่ องค์กรเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ(UNICEF) และกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) นอกจากนี้ ยังมีความพยายามที่จะประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในมากยิ่งขึ้น เพื่อการดูแลโรงเรียนนาร่องและบุคลากรอันเป็นความยั่งยืนของงานในระยะยาว รวมทั้งร่วมมือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อการประเมินการเรียนการสอนแบบทวิภาษาในระยะต่อไป (Longitudinal Evaluation) และการจัดการฝึกอบรมครูในพื้นที่ หากมีความเป็นไปได้ในอนาคตร่วมมือกับสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และสังคมภายนอกมีส่วนช่วยในการพัฒนาและผลักดันโครงการทวิภาษาให้ดำเนินการไปได้ตามวัตถุประสงค์และยั่งยืนต่อไป

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการที่มีความรับผิดชอบโดยตรง ยังไม่มีความชัดเจนในการสนับสนุนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการผลักดันโครงการฯ ซึ่งเป็นงานวิจัยรับผิดชอบโดยหน่วยงานมหาวิทยาลัยให้นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ทำให้เกิดการแข่งขันกับหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่(โครงการสอนภาษาแบบประยุกต์ ๑๒ โรงเรียน) แทนที่จะประสานไมตรีและรวมพลังกันเพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาของชาติ

๔. กระบวนการดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ ได้เกิดกระบวนการพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ทั้งครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ผู้ติดตามดูแล ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งทีมวิจัยและผู้ประสานงานในการจัดฝึกอบรม ทำให้คนในพื้นที่มีความมั่นใจในระบบการศึกษาและบริการของรัฐมากขึ้น

๕. การพัฒนาภาษาให้เป็นมาตรฐานและนำไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน นอกจากจะช่วยในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงอยู่ได้ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีตามความปรารถนาของคนในพื้นที่ เป็นการสร้างสังคมพหุภาษาพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง เป็นการลดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมอย่างดียิ่ง

๖. องค์ความรู้จากการประยุกต์ศาสตร์ทางภาษาและบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อการพัฒนาภาษา การฟื้นฟูภาษาในภาวะวิกฤตและการใช้ภาษาเพื่อการพัฒนาการเรียนทางสมองและจิตใจของเด็ก จะนำไปสู่การขยายพรมแดนด้านภาษาศาสตร์เพื่อการพัฒนาต่อไป

๕.๙ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานในอนาคต

- ดำเนินการวิจัยรุดหน้าตามแผน โดยตามนักเรียนรุ่นทดลองตามชั้นที่สูงขึ้น จาก อ.๑ → อ.๒ → ป.๑ จนถึง ป.๖ ในขณะเดียวกันต้องมีการดูแลนักเรียนรุ่นที่ตามมาด้วย เพื่อความยั่งยืนของโครงการ

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันอยู่ในชั้นป.๑ เทอม ๑ ปีการศึกษาหน้าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับชั้น ป.๑ เทอม ๒ ซึ่งเป็นการต่อเนื่องการเรียนรู้การอ่านออกเขียนได้ในภาษาไทย และการเรียนรู้สาระวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา เป็นต้น ซึ่งเมื่อเด็กสามารถฟัง-พูด-อ่าน-เขียนภาษาไทยได้แล้ว จึงจะเชื่อมโยงจากภาษามลายูถิ่นอักษรไทยไปสู่การเรียนรู้ภาษามลายูอักษรยาวีและรู้มีต่อไป ทั้งนี้ต้องมีการทำงานวิจัยเพื่อค้นหาระบบอักษรยาวีที่เหมาะสมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมากที่สุด และประสานงานกับผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา รวมทั้งวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชามลายูศึกษา ซึ่งเน้นด้านภาษา วรรณกรรม และวัฒนธรรมมลายูปาตานีเป็นสาระเพิ่มเติมในหลักสูตรจนจบชั้น ป.๖ ซึ่งในการนี้จะต้องวางแผนจัดเตรียมบุคลากรด้านการสอนและการวิจัยต่อเนื่องไป

- ขยายการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาไปยังโรงเรียนที่สนใจ โดยเริ่มจากชุด “ปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ ๑”

- จัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนรุ่นทดลองตามระบบทวิภาษาฯ ตลอดการศึกษาภาคบังคับ(๘ ปี) เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงและเปรียบเทียบกับโครงการที่ดำเนินการในประเทศอื่นๆ

- คณะกรรมการดำเนินงานโครงการฯ มีความพยายามที่จะผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการฯ เพื่อให้สามารถรับดำเนินงานโครงการฯ ต่อเนื่องในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการฯ

- ภารกิจของหน่วยประสานงานทีมวิจัย ที่จะต้องดูแล

- การจัดหาทุนวิจัยที่เพียงพอ บุคลากรที่เหมาะสม การจัดฝึกอบรมครูผู้สอนก่อนการสอน, ระหว่างการดำเนินงาน และการดูแลเด็กรุ่นที่ตามหลังรุ่นทดลอง
- หาทางบรรเทาปัญหาความไม่ปลอดภัยของแกนนำทีมวิจัยในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ
- ปัญหาการสร้างอนาคตที่มั่นคงของทีมวิจัยรุ่นเยาว์(การศึกษาต่อ ตำแหน่งงาน ที่มั่นคง)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- แวมยี่ ปารามัล. ๒๕๕๐. เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง : หลักการเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทย เมื่อวันที่ ๑ – ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ณ โรงแรม ซี. เอส. ปัตตานี.
- แวญโซะ สามะอาลีและคณะ. ๒๕๕๐. โครงการวิจัยพจนานุกรมภาษามลายูปาตานี-ภาษาไทย-ภาษามลายูชนบัตเพื่อการศึกษาและการสื่อสารเบื้องต้น. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. ๒๕๕๐. โครงการภาษามลายูท้องถิ่นในประเทศไทย: การศึกษาสถานการณ์ทางภาษา การพัฒนาและการวางแผนการใช้ภาษาเพื่อการศึกษา และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ระยะที่ ๑). ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. ๒๕๔๙. เอกสารการประชุมปฏิบัติการเรื่อง การวางแผนการจัดการศึกษาสองระบบ เมื่อวันที่ ๑๙-๒๑ เมษายน ๒๕๔๙ ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ ๑๒ ยะลา. ๒๕๕๒. รายงานการวิจัย การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้อันดับสองภาษา (ไทย-มลายู) แบบประยุกต์ จังหวัดชายแดนภาคใต้. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, Richard C. 1977. **The notion of schemata and the educational enterprise:**
General discussion of the conference. In Anderson, R. C., Spiro, and Montague 1984.
Interest level: academic.
- Bandura, A. 1977. **Social learning theory.** Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bernard Spolsky and Francis M. Hult. 2008. **The Handbook of Educational Linguistics.**
Blackwell Publishing Ltd. UK
- Denis and Susan Malone. 2005. **Two-Track Approach to Teaching Children to Read and Writing their First Language (L1).** Adapted from Working together for literacy (chapter 3) by Mary Stringer. LinguaLinkTM Dallas: SIL International.
- Lev. S. Vygotsky. 1997. **Psychology Applied to Education.** Communique 25
- Leanne Allen. 1994. **Oral Language Resource Book.** Resource and developed by Education Department of Western Australia. Amazon.co.uk: Books.

- James J. Asher. 1982. **Learning Another Language Through Actions: The Complete Teacher's Guidebook**. 2nd Edition. Sky Oaks Production, Inc.
- Mary Jane Gomez, Manager. 2005. **Principal's Guide to Early Childhood Education**. Houston Independent School District.
- Maurice Carder. 2007. **Bilingualism in International Schools: A Model for Enriching Language Education**. Multilingual Matters Ltd. Clevedon, Toronto.
- Ramiro Garcia. Edited by James J. Asher 2001. **Instructor's Notebook How to Apply TPR for Best Results**. 4th Edition. Sky Oaks Production, Inc.
- Susan Malone. 2006. **Planning Patani Malay Multilingual Education Program in Southern Thailand**.
- Robert B. Kaplan. 2002. **The Oxford Handbook of Applied Linguistics**. Oxford University Press.
- Thomas, Wayne P. and Virginal Collier. 1997. **School Effectiveness for language Minority Students**. NCBE Resource Collection, No.9. George Washington University.
- UNESCO. 2007. **Advocacy kit for Promoting Multilingual Education: Including the Excluded Policy Markers Booklet**. Thailand.
- UNESCO. 2003. **Education in a Multilingual World**. France.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

http://www.newfoundations.com/GALLERY/Vygotsky.html#_edn5

http://www.bgcenter.com/Vygotsky_Appr.htm.

http://web.odu.edu/educ/llschult/blooms_taxonomy.html

เอกสารและคู่มือประกอบการวิจัย

๑. คู่มือประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย : ลักษณะความแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น
๒. คู่มือประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย : การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่ 2 โดยใช้กลวิธีการตอบสนองความเข้าใจด้วยท่าทาง (TPR)
๓. คู่มือประกอบการเรียนการสอนเตรียมอ่าน-เขียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๑
๔. คู่มือประกอบการเรียนการสอนแบบเรียนอ่าน – เขียนภาษามลายูถิ่น ภาษามลายูสตูล
๕. คู่มือประกอบการเรียนอ่าน-เขียน (ภาษามลายูถิ่นอักษรไทย) สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๒
๖. คู่มือประกอบสื่อการอ่านแบบเชื่อมโยง (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย): หนังสือเล่มเล็ก
๗. คู่มือประกอบสื่อการอ่านแบบเชื่อมโยง (ภาษามลายูถิ่น – ภาษาไทย): หนังสือเล่มยักษ์
๘. ชุดแบบทดสอบความสามารถทางภาษา (ภาษาไทย-ภาษามลายูถิ่น) ของนักเรียนระดับปฐมวัย

๙. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๑ (เทอม ๑ และ ๒)

เอกสารเผยแพร่

๑. คู่มือโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อ : กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่ที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”
๒. คู่มือระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นปัตตานี
๓. คู่มือระบบตัวเขียนภาษามลายูถิ่นสตูล
๔. กลวิธีการสอนเพื่อพัฒนาการทางสมองความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโครงการทวิภาษาฯ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประมวลภาพการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน
ในโครงการทวิภาษาฯ

ภาคผนวก ก. ๑
ประมวลภาพการจัดกิจกรรมในโครงการทวิภาษา

๑) การฝึกอบรมการใช้ระบบตัวเขียน

อาจารย์แวมายี ปารามัล (จากมอ. ปัตตานี) และทีมวิจัยโครงการทวิภาษา ให้ความรู้และอบรมการเขียนภาษามลายูถิ่นด้วยอักษรไทย

๒) การวางแผนหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา

Dr. Susan Malone วิทยากรจาก SIL และ ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ร่วมกันอภิปรายและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขแผนการสอนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมมาเลย์ถิ่น

Dr. Susan Malone แนะนำเกี่ยวกับการนำการเล่นพื้นบ้าน “จอกะ” มาปรับใช้ในการเรียนการสอน

(ต่อ)

ครูที่เข้าร่วมโครงการเข้าร่วมตรวจสอบและแก้ไขแผนการเรียนการสอน

Nguyen Thi Quyen, ECCD Project Officer จาก องค์กร Save the Children, UK ประเทศเวียดนาม
ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานโครงการทวิภาษาฯ

๓) การสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับโครงการทวิภาษา

Dr.Susan & Dr.dennis Malone, ผศ.วรรณ เทียนมี และดร.มยุรี ถาวรพัฒน์
ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำสื่อการเรียนการสอน

ครูร่วมกันเข้าเล่มหนังสือเล่มยักษ์

(ต่อ)

นายตีพะลี อะตะบู ปราชญ์ชุมชน จ.ยะลา ร่วมจัดทำหนังสือเล่มเล็ก
สำหรับเด็กโครงการทวิภาษาฯ

นายสุริยา กะนอง และนายโฮมิ่ง รอแม ปราชญ์ชุมชน จ.นราธิวาส ร่วมจัดทำหนังสือเล่มยักษ์
สำหรับเด็กโครงการทวิภาษาฯ

(ต่อ)

ผลงานจากการจัดประชุมปฏิบัติการสร้างสื่อการเรียนการสอนในโครงการทวิภาษาฯ

๔) การฝึกอบรมวิธีการสอนสำหรับครูผู้เข้าร่วมโครงการทวิภาษาฯ

Dr. Susan Malone และอาสาสมัคร ร่วมกันสาธิตการสอนคำศัพท์ภาษาที่สอง (ภาษาไทย) ด้วยวิธีการ TPR ผ่านการใช้คำสั่งง่ายๆ เช่น ยืนขึ้น นั่งลง กลับหลังหัน

ทีมวิจัยร่วมกันสาธิตการสอนภาษาไทย โดยใช้กลวิธีการใช้คำสั่งและการตอบสนองทางร่างกาย (TPR- Total physical response)

(ต่อ)

Dr.Susan Malone และอ.วรรณ เทียนมี (วิทยากร) สาธิตกลวิธีการสอน
แบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (Primer)

ครูชั้นอนุบาล 2 กำลังฝึกกลวิธีการสอนแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (Primer)

๕) การสร้างความตระหนักต่อโครงการ : ระดับมวลชน

คณะวิทยากร รศ.ดร.โคทม อารียา, ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์, ผศ.ปิยะ กิจถาวร, อ.แววยุชชะ สามะอาลี และอ.เจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการทวิภาษาฯ

รศ.ดร.โคทม อารียา, ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และอาจารย์แววยุชชะ สามะอาลีและผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจกับนิทรรศการเคลื่อนที่แนะนำโครงการภายในห้องจัดประชุม รร.ไดอิชิ หาดใหญ่ จ.สงขลา

(ต่อ)

กิจกรรมสร้างความตระหนัก : ระดับชุมชน

ชาวบ้าน และเด็กๆ บ้านระแว้งให้ความสนใจกับนิทรรศการเคลื่อนที่ที่แนะนำโครงการทวิภาษาฯ

ผู้ปกครองเด็ก และชาวบ้านที่ให้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความตระหนักในชุมชน

๖) การประชุมคณะกรรมการอำนวยการวิจัย

รศ.ดร.โคทม อารียา ประธานคณะกรรมการวิจัย และ ศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ รองประธาน
ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการวิจัยโครงการฯ

ดร.ตรุณี จำปาทอง นักวิชาการฝ่ายหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ (ซ้ายใกล้สุด)
เข้าร่วมประชุมอำนวยการ (จัดในพื้นที่)

(ต่อ)

รศ.ดร.โคทม อารียา, ศ.ดร.ปิยวัตร บุญ-หลง, ดร.รังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์ และคณะกรรมการอำนวยการ
ท่านอื่นๆ ลงพื้นที่ดูการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนาร่อง (โรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี)

ภาคผนวก ก. ๒
ประมวลภาพการเรียนรู้การสอนในโครงการทวิภาษา

๑) การจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาล ๑ ในโรงเรียนนำร่อง

การสอนโดยใช้นิทานภาพของครูในโรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี

การสอนโดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องของครูในโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส จ.ยะลา

(ต่อ)

การสอนโดยใช้กลวิธีเรื่องจากประสบการณ์ของครูในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ จ.นราธิวาส

การสอนโดยใช้ฉากภาพขนาดใหญ่กับการตั้งคำถามของครูในโรงเรียนบ้านด้ามะลิ้งเหนือ จ.สตูล

(ต่อ)

กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

นักเรียนปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ

นักเรียนวาดรูปตามจินตนาการ

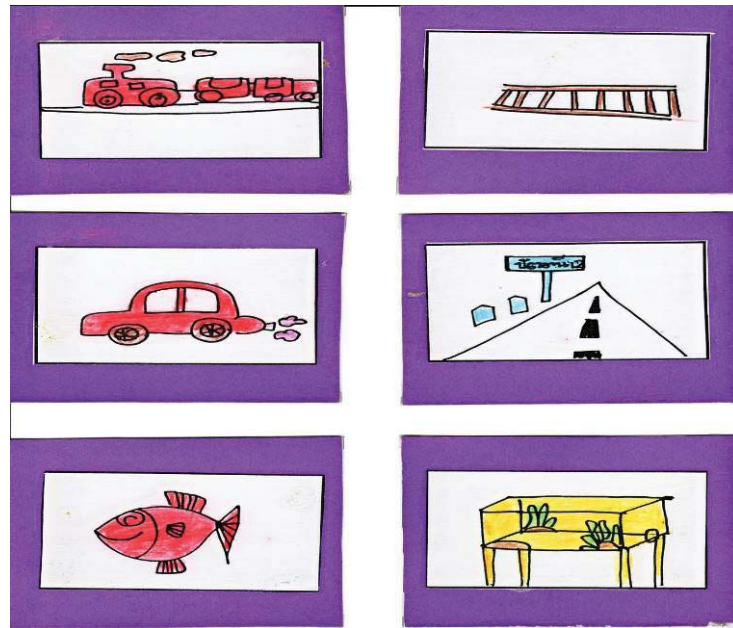
(ต่อ)

กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม

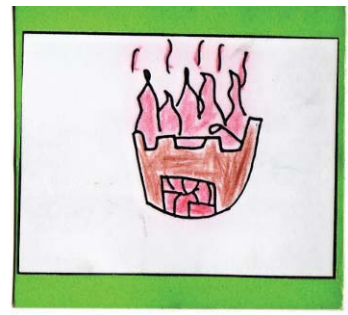
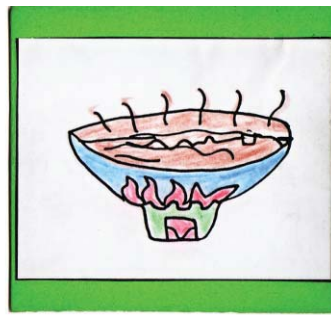

(ต่อ)

เกมการศึกษา (คณิตศาสตร์)

เกมจับคู่ภาพความสัมพันธ์

เกมเรียงลำดับเหตุการณ์

๒) การจัดการเรียนการสอนชั้นอนุบาล ๒ ในโรงเรียนนาร่อง

การสอนโดยใช้หนังสือเล่มเล็กของครูในโรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี

การสอนโดยใช้หนังสือเล่มยักษ์ของครูในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ จ.นราธิวาส

(ต่อ)

การสอนแบบเรียนอ่าน-เขียนภาษามลายูถิ่น (Primer) ของครู
ในโรงเรียนบ้านประจัน จ.ปัตตานี

โรงเรียนบ้านปึงน้ำใส จ.ยะลา

(ต่อ)

กิจกรรมเขียนเชิงสร้างสรรค์ (เด็กวาดรูปแล้วออกมาเล่าเรื่อง) ในโรงเรียนบ้านท่ามะลิเหนือ จ.สตูล

กิจกรรมบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าสู่ชั้นเรียน
โดยเชญุปราชห์ชุมชน (เปาะวอ รอหีม รักสะอาด)

ภาคผนวก ข
รายชื่อคณะกรรมการในโครงการทวิภาษาฯ

**รายชื่อคณะกรรมการในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและ
ภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น)
ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้”**

คณะกรรมการอำนวยการวิจัย

๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล	ที่ปรึกษา
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.โคทม อารียา	ประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล	
๓. ศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์	รองประธานกรรมการ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, หัวหน้าโครงการวิจัย	
๔. ดร.สมเกียรติ ชอบผล	กรรมการ
รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ	
๕. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๖. นายศตวรรษ สถิตเพียรศิริ	กรรมการ
ผู้อำนวยการกิจการชาตินิยม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
๗. ดร.ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์	กรรมการ
หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	
๘. ดร.กมล รอดคล้าย	กรรมการ
รองผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฝ่ายการศึกษา	
๙. นางจิราพร บุนนาค	กรรมการ
๑๐. นายอำนาจ วิชยานุวัติ	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๑๑. ศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ดันตระรัตน์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	
๑๒. ศาสตราจารย์ ดร.อุดม วโรตมลิขิตดิษฐ์	กรรมการ
ราชบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์	
๑๓. ดร.อิสมาแอล ลุตฟี จะปะกียา	กรรมการ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุวิธานนท์	กรรมการ
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	
๑๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ กิจถาวร	กรรมการ
คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
๑๖. รองศาสตราจารย์ดวงพร คำณนวัฒน์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล	
๑๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ บารู	กรรมการ
สมาชิกวุฒิสภา	
๑๘. นายอารีเฟน อับดุลกาเดร์	กรรมการ

๑๙.ดร.พีระศักดิ์ รัตนะ	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักประสานนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒๐.นายแวญโซ๊ะ สามะอาลี	กรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำนักประสานนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒๑.นายเจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง	กรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำนักประสานนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒๒.นายสาเหอะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี	กรรมการและเลขานุการ
๒๓.นางสาวมรินดำ บูรรุ่งโรจน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔.นายยูเนียนสาสมิ์ดำ สาเมาะ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

**รายชื่อคณะกรรมการในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและ
ภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น)
ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”**

คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย

๑. ศาตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.ดรุณี จำปาทอง นักวิชาการฝ่ายหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๓. นางบุษบา ประภาสพงศ์ นักวิชาการด้านภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๔. นายแวญโซะ สามะอาลี	กรรมการ
๕. นายเจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง	กรรมการ
๖. นายนานปี สือแม	กรรมการ
๗. นายแวมายิ ปารามัล	กรรมการ
๘. ดร. มยุรี ถาวรพัฒน์	กรรมการ
๙. ดร. อิศระ ชูศรี	กรรมการ
๑๐.ดร.ศิริเพ็ญ อึ้งสิทธิพูนพร	กรรมการ
๑๑. Dr. Susan Malone (ผู้แทนจาก SIL International)	กรรมการ
๑๒.นางฮัสนะ เจ๊ะอุบง	กรรมการ
๑๓.นายมุสตอปา ปายอ	กรรมการ
๑๔.นางตูแวคอลลีเยาะ กาแบ	กรรมการ
๑๕.นายตีพะลี อะตะบู	กรรมการ
๑๖.นายรุสดี มาซอ	กรรมการ
๑๗.นายอับดุลเลาะ ขรีตาโอ๊ะ	กรรมการ
๑๘.นายสาเหอะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี	กรรมการและผู้ประสานงาน
๑๙.นายรุญญ์ฮาน มาซอ	กรรมการและผู้ประสานงาน
๒๐.นางสาวมิรินต้า บุรุงโรจน์	กรรมการและเลขานุการ
๒๑.นายยูเนียนสาสมิ์ต้า สาเมาะ	กรรมการและเลขานุการ

**รายชื่อคณะกรรมการในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่น
และภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น)
ในโรงเรียนเขตพื้นที่ที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”**

คณะอนุกรรมการดำเนินการวิจัย

คณะอนุกรรมการดำเนินการวิจัยฝ่ายเทคนิควิธีการ

๑. Dr. Susan Malone	ประธานอนุกรรมการ
MLE International Consultant, SIL International	
๒. Dr. Dennis Malone	อนุกรรมการ
MLE International Consultant, SIL International	
๓. Mrs. Elizabeth Foerster	อนุกรรมการ
MLE Consultant, SIL International	
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณนา เทียนมี	อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์	

คณะอนุกรรมการดำเนินการวิจัยฝ่ายเขตพื้นที่

๑. นายแวยูโซะ สามะอาลี	ประธานอนุกรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำนักประสานนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒. นายจตุรงค์ สัสดี	อนุกรรมการ
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑	
๓. นายอารีผิน เทพลักษณ์	อนุกรรมการ
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต ๑	
๔. นายกอเ็ม หมิ่นเหม	อนุกรรมการ
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสตูล เขต ๑	
๕. นายวสิน ชนภิรมณ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต ๒	

คณะอนุกรรมการดำเนินการวิจัยฝ่ายสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์

๑. นายเจ๊ะฮูเซ็น เจ๊ะอุบง	ประธานอนุกรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสำนักประสานนโยบายการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการกีฬา
ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้	
๒. นางฮัสนะ เจ๊ะอุบง	อนุกรรมการและเลขานุการ
หัวหน้าศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต ๒	
๓. นางไซเฟีย คลานูรักษ์	อนุกรรมการ
ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑	
๔. นางสาวพร ศรีเรือง	อนุกรรมการ
ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต ๑	

๕. นายหรรณ หัสมา ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่การศึกษาสตูล เขต ๑	อนุกรรมการ
๖. นางแวมีสนะห์ แส๊ะเต็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านประจัน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๗. นางต่วนเยาะ นิสะนิ ครูโรงเรียนบ้านประจัน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๘. นางแวมีเนาะ วาเลาะ ครูโรงเรียนบ้านประจัน อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๙. นางสาวสุมาลี ลิ้มทิพย์ศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๑๐. นางฮารีนา ดีเยาะ ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๑๑. นางซารีอะะ หมัดหิระ ครูโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๑๒. นางตอยบ๊ะ โซะยุ ครูโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อำเภอรามัน จังหวัดยะลา	อนุกรรมการ
๑๓. นายอภิสิทธิ์ แลอะ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
๑๔. นางนรมาน หะยีดอเลาะ ครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
๑๕. นางสาวิปะ สะแลแม ครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อำเภอมือเมือง จังหวัดนราธิวาส	อนุกรรมการ
๑๖. นายจตุรญโรจน์ สุนทรนันท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนตำมะลังเหนือ อำเภอมือเมือง จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑๗. นางทัศนียา หลงสามะ ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ อำเภอมือเมือง จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑๘. นางการาสม ปะลาวัน ครูโรงเรียนตำมะลังเหนือ อำเภอมือเมือง จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ
๑๙. นายณัฐพงษ์ ดินนุ้ย ครูโรงเรียนตำมะลังเหนือ อำเภอมือเมือง จังหวัดสตูล	อนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการดำเนินการวิจัยฝ่ายชุมชน ๔ จังหวัด

๑. นายสาเหอะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี	ประธานอนุกรรมการ
---------------------------------	------------------

จังหวัดปัตตานี

๒. นางตูแวคอลลีเยาะ กาแบ ผู้แทนชุมชนจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๓. นายอับดุลเลาะ เปาะอิ ผู้แทนชุมชน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการ
๔. นางสาวนุรีดา มะสารี ผู้ประสานงานฝ่ายโรงเรียนและชุมชนจังหวัดปัตตานี	อนุกรรมการและเลขานุการ

จังหวัดยะลา

๕. นายตีพะลี อะตะบู
ผู้แทนชุมชน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
อนุกรรมการ
๖. นายสุขเกษม จารงค์
ผู้แทนชุมชนจังหวัดยะลา,
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา
อนุกรรมการ
๗. นางสาวรุสน๊ะ มะดีเยาะ
ผู้ประสานงานฝ่ายโรงเรียนและชุมชนจังหวัดยะลา
อนุกรรมการและเลขานุการ

จังหวัดนราธิวาส

๘. นายอัศศิริกร มะนอ
ผู้แทนชุมชนจังหวัดนราธิวาส
อนุกรรมการ
๙. นางสาวอัสนะ บินสุหลง
ผู้ประสานงานฝ่ายโรงเรียนและชุมชนจังหวัดนราธิวาส
อนุกรรมการและเลขานุการ

จังหวัดสตูล

๑๐. นายราหีม รักสอาด
ผู้แทนชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดสตูล,
โต๊ะอิหม่าม, ประธานกองทุนหมู่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบลลิ้นจี่ จังหวัดสตูล
อนุกรรมการ
๑๑. นายมีสกิน ปุนยัง
ผู้แทนชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
อนุกรรมการ
๑๒. นายสะอาด บิลิงโหลด
ผู้แทนชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
อนุกรรมการ
๑๓. นายอุสมาน มะอะหมิน
ผู้แทนชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดสตูล
อนุกรรมการ
๑๔. นายศราวุธ ดอล๊ะ
ผู้ประสานงานฝ่ายโรงเรียนและชุมชนจังหวัดสตูล
อนุกรรมการและเลขานุการ

**รายชื่อคณะกรรมการในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่น
และภาษาไทยเป็นสื่อ: กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น)
ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”**

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการวิจัย

๑. ศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์	ที่ปรึกษา
๒. นายเจษฎ์เชิน เจะอุบง	ที่ปรึกษา
๓. นายแวยูโซะ สามะอาลี	ที่ปรึกษา
๔. นายแวมายิ ปารามัล	ที่ปรึกษา
๕. นายสาเหะอับดุลเลาะ อัลยุฟรี	ที่ปรึกษา
๖. ดร.อิสระ ชูศรี	ที่ปรึกษา
๗. นางแวมัสสะห์ แสะเต็ง	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	
๘. นายอภิสิทธิ์ แลฮะ	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อ.เมือง จ.นราธิวาส	
๙. นายจรูญโรจน์ สุนทรนันท์	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตำมะลังเหนือ อ.เมือง จ.สตูล	
๑๐. นางสาวลี ลิมทียะศักดิ์	ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อ.รามัน จ.ยะลา	
๑๑. นางฮัสนะ เจะอุบง	ประธานกรรมการ
หัวหน้าศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต ๒	
๑๒. นางสิริพร ศรีเรือง	รองประธานคนที่ ๑
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต ๑	
๑๓. นายหรรณ หัสมา	รองประธานคนที่ ๒
๑๔. ศึกษาธิการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล เขต ๑	
๑๕. นางโซเฟีย กลานุรักษ์	รองประธานคนที่ ๓
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑	
๑๖. นายมะรุดีน ปาโอะมานี	กรรมการ
ผู้แทนชุมชนบ้านประจัน อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	
๑๗. นายชอมะ มามะ	กรรมการ
ประธานคณะกรรมการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ อ.เมือง จ.นราธิวาส	
๑๘. นางสาวนูรียะ นาวา	กรรมการ
สมาชิกองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) จังหวัดสตูล	
๑๙. นายตีพะลี อะตะบู	กรรมการ
คณะกรรมการโรงเรียนบ้านบึงน้ำใส อ.รามัน จ.ยะลา	

๒๐. นางสาวนรีดา มะสารี	กรรมการ
ครูผู้ประสานงานโครงการทวิภาษาฯ ประจำจังหวัดปัตตานี	
๒๑. นางสาวอัสนะ บินสุหลง	กรรมการ
ครูผู้ประสานงานโครงการทวิภาษาฯ ประจำจังหวัดนราธิวาส	
๒๒. นายศราวุธ ดอล๊ะ	กรรมการ
ครูผู้ประสานงานโครงการทวิภาษาฯ ประจำจังหวัดสตูล	
๒๓. นางสาวรุสนะ มะติเยาะ	กรรมการ
ครูผู้ประสานงานโครงการทวิภาษาฯ ประจำจังหวัดยะลา	
๒๔. นายยูเนียนสาสมิ์ดำ สาเมาะ	กรรมการ
๒๕. นางสาวมิรินดำ บุรรุ่งโรจน์	กรรมการ
๒๖. นายอับดุลเลาะ ชรีดาโอะ	กรรมการและเลขานุการ
๒๗. นางสาวต่วนซอพียะห์ อัลยุฟรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ